

Dienasgrāmata

Quod sentimus loquamur,
quod loquimur sentiamus!

VEcordia

Izvilums S-MIRAND

Atvērts: 2006.10.27 14:11
Slēgts: 2006.10.27 16:30
Versija: 2017.06.01 18:54

ISBN 9984-9395-5-3

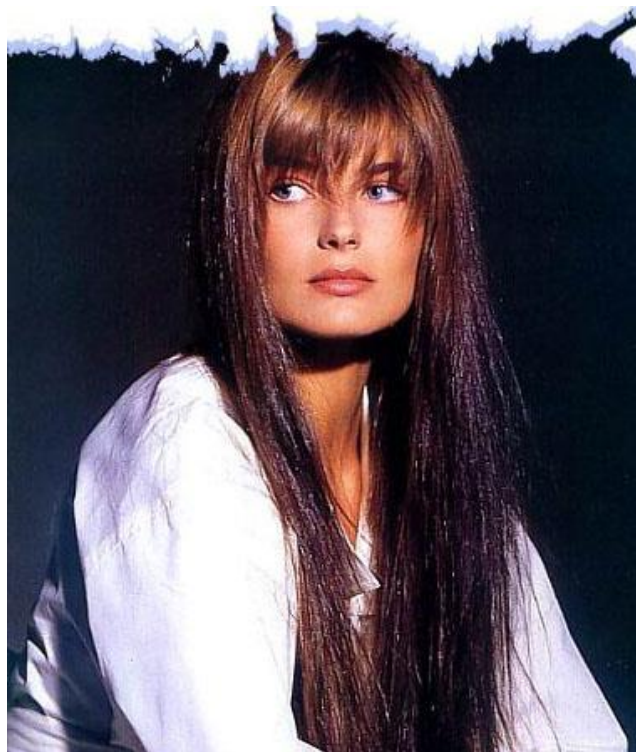
Dienasgrāmata «VECORDIA»

© Valdis Egle, 2017

ISBN 9984-688-00-3

Romāns «MIRANDA»

© Dace Rauda, 2006

Dr.habil.hist. Dace Rauda, «Mirandas» autore

Dace Rauda

MIRANDA

Pirmā grāmata,
fragmenti no Otrās grāmatas

Impositum

Grīziņkalns 2017

Talis hominis fuit oratio,
qualis vita

Romāns «Miranda». Pirmā grāmata

Dace Rauda. Romāns «Miranda»

Traģiparodija trīs grāmatās un divos dučos cēlienu ar pielikumiem

Tulkojusi: *Sarma Asare*

Redaktore: *Lija Vaida*

Skumja parodija par dēku literatūru, par «ezetērisko» literatūru, par pornogrāfisko literatūru, par utopijām un antiutopijām, par latviešu lielmanību un latviešu mazvērtības «kompleksu», kā arī par daudz ko citu – par vispār mūsu pasauli.

© Dace Rauda, 2004

Devīze priekš literāriem konkursiem:

Kas citas zemes sidrabjostās jož...

Ak brīnums!
Cik staltas būtnes! Skaisti cilvēki!
Cik dižena tu, jaunā pasaule,
Kur tādi ļaudis mīt!

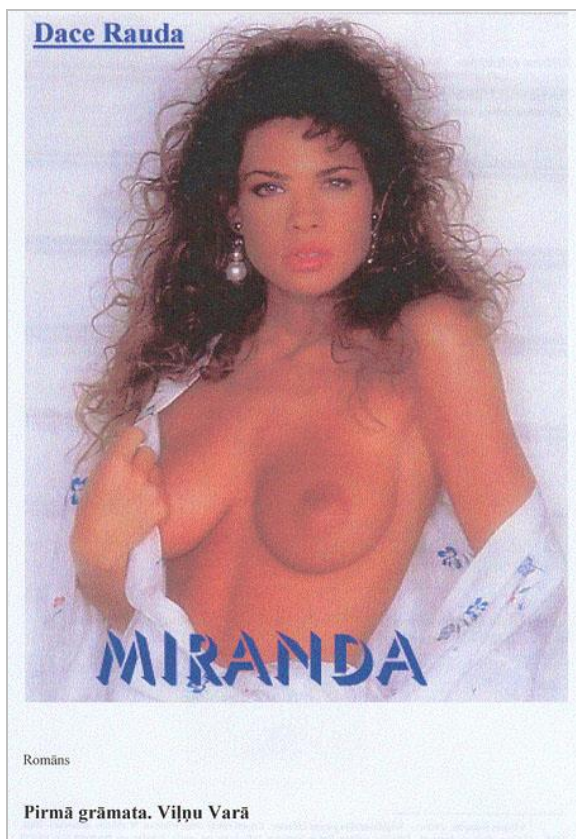
(Šekspīrs. «Vētra». *Mirandas vārdi* ¹)

Velītis «Zelta Dienas» galvenajam redaktoram Atvaram Strautmalim, kurš uzvedināja mani uz domām aprakstīt viena viņa līdzstrādnieka piedzīvojumus.

Dace Rauda

¹ Viljams Šekspīrs. «Vētra». Traģikomēdija piecos cēlienos. Kopoti raksti sešos sējumos. V sējums. «Liesma», Rīgā, 1965., 612.lpp. Šeit un turpmāk Šekspīra citātos Ernās Sprinces tulkojums no angļu valodas un lappuses pēc minētā izdevuma.

Pirmā grāmata. Viļņu Varā

Rauda D. «Miranda». Pirmā grāmata.
Izdevniecība «Daugavas Banga» Ķengaragā, 2004.

Rowdy Dace. *Miranda*.
Book 1-st. *At the Mercy of the Waves*.
Publishing House *Daugavas Banga*, Hāngeragt,
2004 (in Latvian)

Ne brīnums es,
Bet tikai jaunava.

(Šekspīrs, «Vētra», *Miranda*, 547)

«Mirandas» pirmās grāmatas vāks

Redaktores priekšvārds

Šīs grāmatas vislielākā vērtība ir tās absolūtais patiesīgums. Te nekas nav izdomāts; viss aprakstītais ir ņemts tieši no dzīves un tā arī ir noticis, kā tiek stāstīts. Visas darbojošās personas ir reālas, un jebkura līdzība ar izdomātiem tēliem ir vienkārši nejaušība.

Mūsu dienās pagātnē ir palikusi vēsturiskā Latvijas un Rietumu latviešu sastapšanās pēc Trešās Atmodas un Dzelzs priekšskara krišanas. Aiz muguras jau ir Zemes vispārējā globalizācija, ap kuru savā laikā bija tik daudz cīņiņu un nekārtību visur, kur notika Lielā Septītnieka galotņu tikšanās.

Tagad par vispārzināmu faktu ir kļuvuši regulāri Zemes cilvēku kontakti ar citu planētu iedzīvotājiem; par to ir tūkstošiem un tūkstošiem neapšaubāmu liecību. Notiek dažādu planētu civilizāciju savstarpēja iepazīšanās un tuvināšanās jeb vispārēja universumizācija.

Šīs universumizācijas gaitā ir atklājušies ļoti interesanti fakti. Izrādās, ka Homoloģisko rindu likums, kuru zinātne jau sen pazīst Zemes ietvaros, darbojas arī Visuma mērogos. (To jau gan varēja arī paredzēt: gravitācijas likums vai ķīmijas likumi taču tāpat ir universāli visā Izplatījumā).

Homoloģiskās rindas bioloģijā nozīmē, ka populācijas, kaut arī attīstījušās no dažādām saknēm un savstarpēji izolēti, nonāk pie pārsteidzoši līdzīgām formām un rezultātiem. Tā, piemēram, Austrālija daudzus miljonus gadu bija pilnīgi izolēta no pārējiem kontinentiem, un dzīvnieku valsts tur attīstījās patstāvīgi. Tomēr, ieradušies Austrālijā, eiropieši atklāja tur gandrīz visas tās pašas sugas, kas bija radušās pārējā pasaulē. Tur bija savi lāči, vilki, lēcējpeles, sikspārņi utt. Nelielas anatomiskas atšķirības – tie visi bija somaini –, bet citādi ļoti dziļa analogija: savi grauzēji, savi plēsēji; bija izveidojušās sugas, kas medī, un sugas, ko medī...

Tas liecina, ka dzīvās dabas attīstība nebūt nenotiek nejauši, bet gan likumsakarīgi.

Tagad ir skaidrs, ka šādas likumsakarības paralēlā attīstībā darbojas ne tikai starp kontinentiem, bet arī starp planētām. Arī uz dažādām planētām evolūcijas gaitā izveidojas līdzīgas civilizācijas, līdzīgas tautas un līdzīgas situācijas. Nelielas anatomiskas atšķirības, mazliet savādāka «vēstures rata» pagrieziena kombinācija, bet citādi – ļoti dziļa analogija un paralēles.

Šajā grāmatā aprakstītie notikumi norisinās uz planētas Munda. Tā, kā zināms, atrodas Piena Ceļa (t.i. mūsu) galaktikas kvadrantā *KNNL-6660* (pēc Feinšrifta kataloga).

Homoloģisko rindu likums arī uz Mundas ir radījis latviešus un citas mums no Zemes vairāk vai mazāk pazīstamas tautas, lai gan to vēsture un globālpolitiskā situācija varbūt nedaudz atšķiras no mums pierastās.

Šī grāmata acīmredzot ir viens no pirmajiem Zemes un Mundas latviešu sastapšanās gadījumiem. Nākotnē šādiem kontaktiem starp dažādu planētu latviešiem var izrādīties tikpat liela nozīme latviešu kultūrā, kāda savā laikā bija saskarsmei starp dažādu kontinentu latviešiem planētas Zeme ietvaros.

Mundas latviešu valoda atšķiras no Zemes latviešu valodas apmēram tikpat stipri, cik latgaliešu izloksne atšķiras no latviešu literārās valodas vai pat vēl mazliet vairāk. Tāpēc, kaut arī šī grāmata ir uzrakstīta latviski, tomēr bija vajadzīgs tulkojums. Ar šo uzdevumu, šķiet, pietiekami labi ir tikusi galā tulkotāja Sarma Asare. Viņa ir arī apgādājusi tekstu ar zemsvītras piezīmēm tajās vietās, kur tās bija vajadzīgas dažu lietu labākai izpratnei.

Patī autore, Dace Rauda, ir vadošā zinātniskā līdzstrādniece Oksfordas universitātē Rīgā. Jāatzīmē arī viņas augsti godprātīgā attieksme pret savu darbu, kurš apgādāts ar daudzām kartēm, tabulām un citiem smalkiem datiem. Šo ziņu precizitāte un pilnīgums ir drošākais pierādījums darbā ietvertā stāsta patiesīgumam, jo kaut ko tādu jau neviens normāls cilvēks nevarētu izdomāt.

Izsakot pateicību visiem, kas piedalījušies šī sacerējuma publicēšanā Zemes latviešu valodā, novēlam mūsu lasītājiem patīkamu darbu pie Daces Raudas pētījuma, sevišķi, ja izrādītos, ka tā viņiem patiešām ir pirmā sastapšanās ar Mundas latviešiem.

*Lija Vaida,
Redaktore*

Tabako salu karte no Daces Raudas grāmatas pielikumiem

1. cēliens. Vētru Krasts

Reiz pusnaktī tu mani sauci rasu nest
No vētrainajām Bermudsalām, kungs.

(Šekspīrs, «Vētra», *Ariēls*, 537)

1. Mikus Rainis dodas uz Tabako salām

– Žurnālista amats ir visnepateicīgākais amats pasaulē. Ziniet, kaptein, kad pie mums krāsainie kaujas ar baltajiem, tad visvairāk cietušie parasti izrādās žurnālisti. Ļaudis nemīl, ja bāž degunu viņu darīšanās. Bet visur bāžt savu degunu ir mūsu darbs un pienākums.

Šos vārdus teica žurnālists Mikus Rainis, sēdēdams uz kuģa «Viļņu Princis» klāja. Mikus Rainis bija Rīgas laikraksta «Zelta Diena» korespondents. Viņa laikraksts piederēja visīstākajai dzeltenajai preseī, taču Miku Raini tas nemaz neuztrauca. «Zelta Dienas» īpašnieks un galvenais redaktors Atvars Strautmalis bija Mikus audzītēva radnieks un pēc tā nāves arī it kā aizbildnis. Rainim redakcijā klājās labi. Jau divus gadus kopš filoloģijas un filozofijas fakultātes beigšanas Oksfordas universitātē² Mikus strādāja «Zelta Dienas» redakcijā, saņemdam no šefa arvien tādus uzdevumus, kādus pats vēlējās. Mikus bija apmierināts ar dzīvi, viņam bija bagāti aizbildņi, nauda, viņu mīlēja darba biedri, jo viņš bija jautrs, sabiedrīks un skaists. «Zelta Dienas» galvenais redaktors prata taisīt naudu. Viņš zināja, ka, lai noturētu pie sevis lasītājus, ir jādod tiem tas, ko VIŅA lasītāji vēlējās un gaidīja no avīzes. Un gaidīja viņi sensācijas. «Zelta Diena» allaž prata pirmā uzost jaunas sensācijas un, galvenais, prata tās atrast un pat radīt. Un prata neželot naudu, lai izrautu kaut ko neparastu, satriecošu un aizraujošu kaut vai no zemes apakšas.

Nesen lielvalsts galvaspilsētas avīzes redaktora un īpašnieka ausīs bija nonākušas ziņas par stāvokli tālajā,niecīgajā pundurvalstī – Akorijas republikā jeb bijušajā Vētru Krastā: tā šī «aizjūras province» saucās tolaik, kad vēl bija Latvijas impērijas kolonija. Ziņas šīs nāca no jūrniekiem un ceļojošiem tirdzniecības aģentiem, kas pēdējos gados un jo sevišķi pēdējā gadā bija pabijuši Vētru Krastā vai vismaz tā tuvumā. «Zelta Dienas» īpašnieks gandrīz vai tikai ar profesionāļa instinktu sajuta sensāciju, par kuru vēl pilnīgi klusēja pasaules prese un kura slēpās tālu okeāna klajumos. Un kā gan ne, padomājiet paši:

Atšķirtībā no citām nelielām un vientuļām salām Tabako salas nekad nav bijušas un nav viņu klajumos nozaudētas un aizmirstas. Tieši otrādi, laikam gan nebūs pasaulē otru tik bagātīgi ar eksotiskām leģendām apvītu salu kā šīs.

Viss sākās jau ar Tabako salu atklāšanu priekš bieziešiem³. Kad igauņu jūrasbraucējs Vanameri atgriezās no sava trīs gadus ilgā ceļojuma un pavēstīja Vecajai Pasaulei par paša atklāto Jauno Pasauli austrumos no toreizējā Okeāna, ar to tika iesākta lielo ģeogrāfisko atklājumu ēra. Vanameri bija pirmais veselā plejādē izcilu bieziešu jūrasbraucēju, kuru vārdus tagad zina katrs skolnieks. Nepilnu simt gadu laikā, pateicoties sešiem lielajiem kuģotājiem, bieziešu civilizētā pasaule uzzināja par četriem jauniem kontinentiem un trim okeāniem. Vanameri bija pirmais, bet vislielākos atklājumus izdarīja Latvijas karaliskās flotes kapteinis Gatis Ulmanis. Viņš viens pats atklāja divus kontinentus un vienu okeānu, neskaitot daudzās jūras, šaurumus, salas un pussalas.

Tikai viens no sešiem lielajiem jūrasbraucējiem neatgriezās dzimtenē, tikai viens ceļojums beidzās traģiski. Tas bija Ulmaņa ceļojums. Kapteinis gāja bojā sava brauciena vistālākajā punktā, salās, kuras viņš nosauca par Vētru Krastu, jo atklāja tās pēc tam, kad desmit dienas vētra bija mētājusi viņa karavellu satrakotā okeānā. Tagad šīs salas pasaules ģeogrāfi sauc par Tabako salām, nesaglabājot pirmatklājēja doto vārdu, kā tas bieži ir bijis ģeogrāfijas vēsturē.

Pasaules ģeogrāfu kongress pirms apmēram simt gadiem apstiprināja salām to vārdu, kādā tās sauca vairums citu lielo tautu, izņemot latviešus, jo tajā laikā Tabako salas jau bija kļuvušas par vienu

² Oksforda ir Rīgas priekšpilsēta, kur atrodas Latvijas lielākā universitāte – *tulk.piez.*

³ Biezieši Mundā atbilst eiropiešiem uz Zemes; mēs varētu šo vārdu tulkot kā «eiropieši», bet arī Akorijā ir Eiropas province un līdz ar to savi eiropieši, tāpēc pie šāda tulkojuma varētu rasties nevajadzīgs sajukums – *tulk.piez.*

no galvenajiem tabakas eksportētājiem pasaulē. Latvieši, protams, turējās pie Ulmaņa laiku nosaukuma, un administratīvā vienība, kas uz salām atradās, (t.s. «aizjūras province») gadsimtiem ilgi – visu laiku, kamēr salas bija Latvijas impērijas sastāvā – oficiāli saucās par Vētru Krastu. (Pēc neatkarības pasludināšanas republikāņi to aiz patriotiskiem un antiimperālistiskiem apsvērumiem pārdēvēja par Akorijas republiku – pēc senas iezemiešu civilizācijas nosaukuma).

Tātad šajās salās gāja bojā lielais jūrasbraucējs Gatis Ulmanis, divu kontinentu un viena okeāna atklājējs. Bet tas vēl nav viss, – kapteinis gāja bojā pat vairāk nekā eksotiski: viņš tika apēsts. Tā sākās priekš baltajiem šo salu vēsture. Tās neatklāja kāds nevienam nezināms jūrasbraucējs ilgi pēc tam, kad visi galvenie atradumi jau bija izdarīti. Tās atklāja pats lielais Ulmanis reizē ar Tvorogas kontinentu un Morsa okeānu, un piedevām atdeva savu sirdi asiņainajam kalibanu dievam Spalvainajai Vardei, bet savu miesu iedzimto rituālajam mielastam. Un tagad jau daudzas paaudzes visas pasaules skolās bērni ģeogrāfijas stundās mācās parādīt kartē Tabako salas, kad runā par lielo ģeogrāfisko atklājumu laikmetu. Un neaizmirst salu vārdu visu mūžu, jo ar Ulmaņa bojā eju salu vēsture tikai sākas, nevis beidzas.

Uzreiz ieguvušas šādu slavu, salas to nezaudēja arī nākamajos gadsimtos. Salu atrašanās pie Kivaina jūras šaurumiem, kur saiet kopā trīs kontinenti un trīs okeāni, bija ļoti izdevīga pirātiem. Latvju jūras laupītāji te nodibināja savu republiku, ko nosauca par Vanagu Ligzdu. Daudzus gadsimtus no šejienes viņi, Jautrajam Rodžeram plīvojot, devās laupīt visu valstu un visu tautu kuģus, kas brauca caur Kivaina šaurumiem ar vergiem un precēm priekš kolonijām un kolonijās iegūtajiem dārgumiem priekš metropolēm. Jau daudzas paaudzes skolnieki, atbildējuši ģeogrāfijas stundā un pārnākuši mājās, atkal sastopas ar Tabako salām. Pirāti līdz ar kovbojiem, indiāņiem un privātdetektīviem ir visu pasaules zēnu iemīļota lasāmviela. Tabako salas, Vētru Krasts, Vanagu Ligzda jau no pusaudžu gadiem neizdzēšami iespiežas nākamo vīriešu atmiņā no tūkstošiem, pa lielākai daļai, protams, izdomātu stāstu par dienvidjūras laupītājiem, palmām, buriniekiem, vētrām, abordāžu, gūstu, kaujām un apslēptām mantām.

Un arī kad bijušie pusaudži kļūst par ikdienas rūpēs iegrimušiem vīriem un tēviem, uzņēmīgi tirgotāji neļauj viņiem aizmirst Tabako salas. Izmantojot šo vīru smeldzīgās atmiņas par jaunības ilgām un trauksmi, uz viņiem no milzīgiem plakātiem noraugās slaveni pirāti un reklamē Bellaportas rumu un pirātu tabaku, jo tabaka un rums ir tagadējo Tabako salu legālā eksporta un ekonomikas pamats.

Tā visa rezultātā priekš miljardiem civilizētu pilsoņu visā pasaulē Tabako salas bija pārvērtušas par leģendu un gandrīz pārstājušas reāli eksistēt. Reti kurš par tagadējo Vētru Krastu varētu pateikt kaut ko vairāk kā tikai to, ka ir tāda tabakas šķirne. Toties ikviens zināja to, leģendāro Vētru Krastu, kas pieaugušo pilsoņu acīs jau bija tāda pati rakstnieku fantāzija kā visi pirātu stāsti.

Un nu iedomājieties, ka leģenda atdzīvojas, TAS Vētru Krasts, kuru zina visi, kļūst par mūsdienu realitāti, salu ostās atkal paceļ enkurus laupītāju kuģi, nelaimīgie gūstekņi – vergi lej sviedrus un asaras zem uzraugu pātagām. Nu, vai tā nav lieliska sensācija priekš «Zelta Dienas»? Un, daudz nedomādams, galvenais redaktors nolēma sūtīt uz salām kādu no saviem žurnālistiem ar uzdevumu divas nedēļas pabūt Vētru Krastā un dot par salām sēriju sensacionālu rakstu. Pat ja no tā, ko par Tabako salām runāja jūrniki tuvākajās kontinenta ostās, būtu taisnība tikai desmitā vai pat simtā daļa, arī tad «Zelta Diena» prastu apžilbināt pasauli ar jaunu sensāciju.

Uzdevums iepatikās Mikum Rainim. Viņš labprāt gribēja pavadīt divas nedēļas eksotiskajā dienvidjūru salu republikā, notriekt redakcijas naudu, paceļot, atpūsties, izklaidēties. Kas attiecas uz sensacionāliem rakstiem, tad tie Mikum Rainim nekādas grūtības nevarēja sagādāt. «Pavadīšu divas jaukas nedēļas labākajās Bellaportas viesnīcās un uzrakstīšu, ko vien jūs vēlaties,» – viņš aizbraucot bija teicis saviem draugiem. «Varu uzrakstīt kaut vai tūlīt: kā Vētru Krastā valsts varu sagrābuši laupītāji, kā es nokļuvu viņu gūstā un tiku pārdots verdzībā hotu sultānam, kā manī iemīlējās viena no sultāna sievām un mēs kopā bēgām, bet nokļuvām cilvēkēdāju nagos un no baismīgā likteņa mūs izglāba tikai saules aptumšošanās, jo pārbiedētie mežoņi bailēs aizbēga, pametuši mūs pie ugunsкура, uz kura taisījās mūs cept. Lai to uzrakstītu, man nav vajadzīgs braukt uz tādu pasaules nomali. Es dodos tikai izpriecas ceļojumā. Bet kas attiecas uz jūrnīku stāstiem, ko šefs saklausījis, tad jūrnīki paliek jūrnīki. Viņiem jau vēl joprojām pa ūdeņiem apkārt braukā kuģi bez ļaudīm – visādi nāves vēstneši Skrejošie Holandieši – un milzīgi astoņkāji rauj dzelmē okeāna lainerus. Tāpēc jau viņi ir jūrnīki, lai stāstītu tādas pasakas, un tāpēc mēs esam civilizēti cilvēki, lai tām neticētu».

(Mikus Rainis vispār bija starp saviem draugiem pazīstams kā liels skeptiķis, kurš «nekam netic»).

«Zelta Dienas» galvenajam redaktoram un tagad, pēc sava brālēna un drauga profesora Saules nāves, arī it kā Mikus Raiņa (neoficiālajam) aizbildnim jeb «krusttēvam» bija vēl viens iemesls sūtīt uz Vētru Krastu tieši Miku. Lieta tā, ka Mikus Rainis bija atradenis. Pirms divdesmit četriem gadiem Oksfordas profesors Ziedonis Saule, tumšā rudens rītā steigdamies uz pirmo lekciju, ieraudzīja uz

soliņiem Raiņa bulvārī tieši pretim Universitātes galvenajai ēkai segā ievīstītu tīstokli, no kura aizgūtnēm skanēja zīdaiņa raudas, lai gan tuvumā neviena pieauguša cilvēka nebija. Būdam apzinīgs un godprātīgs cilvēks, profesors Saule nevarēja vienaldzīgi paiet garām un ienesa zīdaini Universitātes ēkā, no kurienes izsauca policiju un līdz ar to vispār izrādījās iesaistīts šajā lietā.

Māte (vai nu kas bija bērnu tur atstājis) tā arī neatradās. Pie zīdaiņa nebija arī nekādas zīmītes vai vēstules, nedz arī kādu priekšmetu, kas varētu norādīt uz viņa vecākiem. Vienīgā lieta, kas deva kaut vismazāko pieķeršanās punktu, bija balts audekla gabals, izmantots kā sedziņa zem ārējās vatētās segas, kurā bērns bija ievīstīts. Šis audekla gabals īstenībā bija nevis sega, bet galdauts, pie tam paņemts kādā oficiālā iestādē, acīmredzot ēdnīcā, jo «kreisajā» pusē tam stūrī bija zīmoga nospiedums ar uzrakstu latviešu valodā: «Bellaporta. Speciālo Pētījumu Centrs».

Atradeni nodeva bērnam, piešķīra tam vārdu Mikus un uzvārdu Rainis, – jo viņš bija atrasts uz soliņa Raiņa bulvārī (varbūt tas bija attiecīgās policijas inspektora humors, varbūt vienkārši fantāzijas vai izglītības trūkums). Profesors Saule bērnu neadoptēja, tomēr viņš līdz pat savai pāragrajai nāvei interesējās un zināmā mērā arī rūpējās par savu atradeni. Tā viņš mēģināja arī noskaidrot, kas tas par «Speciālo Pētījumu Centru» Bellaportā. Bellaporta, kā visiem zināms, bija Vētru Krasta (tolaik Latvijas kolonijas) administratīvais centrs. Profesors (kopā ar savu brālēnu redaktoru Strautmalī) izmeklējās, vai pasaulē nebūtu atrodama vēl arī kāda cita piemērota Bellaporta, – taču neatrada. Pirmkārt jau, ja reiz zīmogs bija latviešu valodā, tad meklēt vajadzēja tikai Latvijas impērijas ietvaros. Pašā Latvijā nekādas Bellaportas nebija un nevarēja būt: tāda varēja pastāvēt tikai kādā kolonijā, pie kam no tām, kur iedzīmtie runā latīņu valodā. Tas vien jau stipri sašaurināja meklējumu loku. Nu nebija nevienas citas Bellaportas, kā vien tā, kas Vētru Krastā!

Bet vai šis zīmogs norādītu, ka bērns dzimis Bellaportā vai vismaz Vētru Krastā? Tad kā tas nokļuvis Latvijā – vairāk nekā 40 tūkstošu kilometru attālumā? Un kas tas par «Speciālo Pētījumu Centru»? Profesors rakstīja uz Vētru Krastu dažādām gan oficiālām, gan privātām iestādēm, gan arī atsevišķām personām ar lūgumu noskaidrot, kāda ir adrese «Speciālo Pētījumu Centram» Bellaportā. Vieni neatbildēja, daži atbildēja, bet neviens nezināja neko par tādu «Centru». Gubernatora kanceleja atsūtīja oficiālu, ar parakstu un zīmogu apstiprinātu atbildi, ka nekāda «Speciālo Pētījumu Centra» nedz Bellaportā, nedz visā Vētru Krastā nav un nav bijis...

Tā šī lieta arī palika nenoskaidrota. Tagad, sūtidams Miku uz Vētru Krastu, redaktors Strautmalis viņam teica:

– Nu, Miku, šoreiz tu pats uz turieni aizbrauksi un apskatīsies! Varbūt tev izdosies kaut ko uzzināt par savu izcelšanos...

Tā Rīgas lielākā dzeltenā laikraksta «Zelta Diena» žurnālists Mikus Rainis devās ceļā uz bijušo Vētru Krasta koloniju, tagadējo Akorijas republiku, savu varbūtējo dzimteni.

Mikus Rainis bija divdesmit četrus gadus vecs, gara auguma un ziemeļnieka izskatā – gaišiem matiem un zilām acīm. Viņš bija plecīgs, spēcīgs, skaists, jauns, bet jau pilnīgi nobriedis vīrietis. Pēc tautības viņš skaitījās un arī izskatījās ūraisiņu latvietis, taču, beidzis filoloģijas fakultāti, brīvi runāja vēl igauņu, angoļu un latīņu valodās.

Mikus Rainis sēdēja uz klāja kopā ar mazā kuģīša kapteini, kurš nemitīgi sūca vecu, nokvēpušu pīpi. Viņi sarunājās, ja vien var saukt par sarunu to, ka Mikus nemitīgi plāpāja, bet kapteinis šad tad kaut ko iebilda.

Bija vakars, saule rietēja aiz labā borta. Abās pusēs kuģim bija redzama šaura zemes strēmēlīte, jo «Viļņu Princis» brauca pa Ulmaņa gatvi – jūras šaurumu starp Jekuras un Lagnegas salām. (Šaurums tā saucās par godu kapteinim Ulmanim: tas bija viņa pēdējais ģeogrāfiskais atklājums. Iebraucis šajā šaurumā, viņš nekad vairs no tā neizbrauca).

Šodien pirmoreiz pēc desmit okeānā pavadītām diennaktīm bija parādījusies zeme, tāpēc uz klāja bija sanākuši visi pasažieri. «Viļņu Princis» tuvojās Vētru Krastam no ziemeļaustrumiem. Agri no rīta, ap pulksten sešiem un septiņiem, viņi bija pabraukuši garām Teitonijas pussalas dienvidu galam, bet tad gandrīz visi pasažieri, tajā skaitā Mikus, bija vēl gulējuši, un zemi neredzēja. Tad kuģītis šķērsoja Sinusu – plašo jūras līci starp Teitoniju un Lagnegu –, un zeme bija atkal nozudusi skatam.

Ap pulksten diviem pēcpusdienā viņi bija iebraukuši Ulmaņa Stabos – šaurumā, ar kuru sākās vairāk nekā divsimt kilometrus garā Ulmaņa Gatve. Kopš tā brīža zeme visu laiku bija redzama abās pusēs bortam, un pasažieri, sevišķi tie, kas, līdzīgi Mikum, nebija Vētru Krasta «iedzimtie» un devās uz šīm salām pirmo reizi, centās pēc iespējas neatstāt klāju, lai nepalaistu garām lieliskos un krāšņos dabas skatus, kas nemitīgi parādījās te vienā, te otrā pusē no kursa, bet jo sevišķi rietumos.

Ulmaņa Stabi bija divas gigantiskas klintis, patiesību sakot, augsti kalni, kas stāvēja, mērot pa jūru, apmēram piecu kilometru attālumā viens no otra. Tā bija Ulmaņa Gatves visšaurākā vieta; tālāk tās

platums svārstījās, reizēm sasniedzot pat trīsdesmit kilometrus. Viņi brauca dienvidrietumu, reizēm dienvidu virzienā, saule spīdēja no aizmugures, no ziemeļiem, un, ja paraudzījās atpakaļ uz Ulmaņa Stabiem, tad visa jūras šauruma platā strāva vizēja saules staros un likās kā viena milzīga sudraba josta, kas apvijusi Ulmaņa Stabu klintis, palmu džungļiem klāto Lagnegas piekrasti un kraujaino Kalibanas plakankalnes krastu.

Vairāk nekā trīs stundas «Viļņu Princis», klusi pukšķinādams, slīdēja garām Utopa sienai, un pasažieri visu šo laiku nespēja vien atrauties no šīs satraucošās, Dabas varenību tik uzskatāmi apliecinošās ainas.

Grandioza dabas katastrofa šeit kādreiz kā ar nazi bija pārgriezusi zemes čaulu, vienu pusi ar klintāju pacēlusi augšup, bet otru nogremdējusi dziļi zem jūras. Rezultātā parādījusies šī majestātiskā siena, kas tieši no jūras viļņiem paceļas vertikāli pusotra kilometra augstumā. Vietām tā ir nedaudz slīpa uz sauszemes pusi, vietām toties pārkaras vairākus desmitus metru pāri ūdenim. Gigantiskā akmens siena stiepjas 90 kilometru garumā un ir viscaur augstāka par kilometru, bet visaugstākajā vietā sasniedz 1510 metrus.

– Kādreiz Lagnegas sala bija tikai pussala, – stāstīja viens no pasažieriem, neliela auguma tumšmatains vietējais latvis. – Bet milzīga zemestrīce pārplēsa zemi kā lupatu un radīja šo plaisu; te ieplūda jūra, un Lagnega pārvērtās par salu. Softi, Lagnegas zaļādainie iezemieši, tic, ka to izdarījis viņu ciltstēvs Utops. Tāpēc arī to sauc par Utopa sienu.

Vēlāk, jau pievakarē, kad Siena bija garām, jūra kļuva plašāka, un ziemeļrietumos atklājās jauns krāšņš skats. Tur pāri piekrastes koši zaļajiem pauguriem debesīs slējās nemierīgais vulkāns Grīziņkalns, kas regulāri ik pēc pāris gadiem spēra gaisā pelnus, akmeņus un lavu. Pa labi no tā, mazliet dziļāk salas iekšienē rāmi dūmoja tā mierīgais brālis Čiekurkalns, no kura gleznaini pacēlās jau rietošās saules vēl apspīdēti un vēja noliekti baltu dūmu mākoņi. Bet starp abiem šiem vulkāniem dziļi salas vidienē bija redzama zemes visaugstākā kalna – Bastejkalna – sniegotā virsotne. Skats bija brīnišķīgs. Ne jau velti visi trīs kalni bija attēloti Akorijas republikas ģerbonī.

Uz kuģa pasažieru bija pavisam desmit: galvenokārt Akorijas republikas pilsoņi, kas atgriezās no tirdzniecības un citiem darījumiem ārzemēs. Taču bija arī bez Mikus vēl trīs Latvijas karalistes pavalstnieki – kāda ģimene no Rīgas. Tur bija tēvs – resns metropoles aristokrāts, grāfs Notukuma, viņa sieva, gadus četrdesmit piecus veca smalka, izvēlīga un kaprīza dāma, un viņu meita, jauna, glīta gaišmate, ar kuru Mikus ceļojuma laikā veltīgi bija mēģinājis nodibināt tuvākas attiecības. Viņi visi brauca uz Tabako salām izpriecās ceļojumā.

Arī tagad, sarunādamies ar kapteini, Mikus gluži nevilšus vēroja Alīsi – tā sauca grāfa meitu. Viņai bija ļoti gaiši, gandrīz balti mati pāri pleciem, ļoti slaidi, bet samērīgs augums. Alīse – acīm redzami tīšām – visu laiku grieza Mikum muguru, taču jaunais, pašpārliecinātais žurnālists nešaubījās, ka arī viņa nemitīgi patur Mīku savas uzmanības lokā. Šī ģimene stāvēja pie borta netālu no Mikus, un tas pats Tabako salu latvietis, kurš pirmīt bija stāstījis par Utopa sienu, ļoti glaimots par metropoles grāfu uzmanību, nepareizā latviešu valodā (t.i. vietējo latvju izloksnē) stāstīja, rādīdams uz krēslas jau aņņemto un tādēļ neskaidro zemes strēmeli pa labi no kursa:

– Lūk, skatieties, jaunkundze, tur ir Fatumrivulas grīva! Redziet, kāds duļķains šeit kļuvis ūdens! Tās ir dūņas, ko upe nes. Iezemiešu valodā Fatumrivula nozīmē Likteņa upe. Tā viņi to sauc. Te, grīvā atradās viņu galvaspilsēta Ahora ar saviem milzīgajiem tempļiem. Tagad tur ir tikai drupas. Latvju konkistadori nopostīja... Žēl jau, bet toreiz bija tāds nežēlīgs laiks... Tagad grīvā ir tikai maza latviešu zvejnieku pilsētiņa Reginvila, netālu no vecās softu pilsētas drupām...

– Un tur tālāk plakankalnē, – stāstītājs turpināja, mādams ar roku, – ir tā vieta, kur gāja bojā kapteinis Ulmanis. Viņš iebrauca ar savu karavellu Fatumrivulas grīvā, lai izpētītu šo upi, pabrauca garām Ahorai, un tad devās nelielā sauszemes ekspedīcijā uz kalniem. Tā viņam bija liktenīga. Kalnos viņu nometnei uzbruka kalibani... Nu, un tālāko jūs jau zināt, jaunkundz...

– Jā, kaptein, – Mikus Rainis tikmēr turpināja savu monologu. – Cveigs esot teicis, ka neieredzot divas ļaužu šķiras, pie kurām abām pats piederot. Viena no tām bija žurnālisti. Man atliek tikai piebiedroties viņam. Žurnālisti ir viena nejauka tauta. Bet, ziniet, tur, salās, es neizturēšos kā žurnālists. Es izturēšos kā tūrists. Vai kā atpūtnieks. Es sēdēšu savā viesnīcas numurā, trīs reizes dienā došos uz restorānu ieturēties, lasīšu avīzes, no rītiem skriešu uz pludmali peldēties, bet pa vakariem spēlēšu kārtis. Redakcija man maksā vienu latu⁴ dienā. Pārējo es pielikšu klāt pats. Bet atpakaļceļā

⁴ Mundas lata vērtība vienmēr ir tieši viens (Mundas) grams zelta – *tulk.piez.* – Tas ir apmēram 20 reizes vērtīgāks par Zemes latu.

izdomāšu savus piedzīvojumus trakajās Tabako salās. O, kaptein, lai nu ko, bet to es protu. Tas būs tieši tas, ko no manis gaida šefs un lasītāji!

Kapteinis, vīrs nedaudz zem piecdesmit, vairākas reizes nopakšķināja savu pīpi un noteica:

– Piedzīvojumus jums nenāksies izdomāt.

– O, ticiet man, visi stāsti par Tabako salām ir tīrās blēņas! Man jūs varat droši ticēt, jo es strādāju tādā kārtīgā avīzē kā «Zelta Diena» un lieliski zinu, kā tiek taisītas visas šīs sensācijas. Protams, Vētru Krastā ir savi noziedznieki, bet kur viņu nav! Taču apgalvot, ka te noziedznieki sagrābuši valsts varu! Ka te pastāv verdzība! Ka atjaunojušies pirātu sirojumi! Tas viss ir tikai pagātnes, vecās, romantiskās pagātnes atbalsis. Nē, nē, es nekad tam nenoticēšu!

– Īstenība ir briesmīgāka par visiem stāstiem, – kapteinis atteica. – Zvēru, ka šī ir pēdējā reize, kad es dodos uz šīm nolādētajām salām. Vairāk mani neviens ne par kādu naudu nevarēs ievilināt tādā avantūrā!

Mikus bija atlidojis no Rīgas līdz Maldonādai ērtā pasažieru lidmašīnā – 36 tūkstošus kilometru divu diennakšu laikā, samaksājot par to 50 latu. Taču tālāk sākās grūtības. Gaisa satiksmes ar salām nebija. Ar to viņš bija rēķinājies. Taču izrādījās, ka arī pa jūru ar Vētru Krastu nav nekādas regulāras satiksmes. Pasažieru reisus starp salām un tuvākajām kontinenta ostām nebija vispār. Lielie tirdzniecības kuģi veica regulārus reisos uz Vētru Krastu divas reizes gadā, kad salās bija ievākta un sagatavota eksportam raža: martā un augustā. Bet tagad bija janvāris. Arī Tabako salu kuģi uzturēja satiksmi ar ārvalstu ostām galvenokārt šajos mēnešos. Bet visu mazo kuģīšu kapteiņi, kuri, meklēdami gadījuma darbu, drūzmējās Maldonādā, vienprātīgi atteicās braukt uz Vētru Krastu, kam par iemeslu bija jūrnieku gandrīz vai paniskās bailes no salām. Tā, protams, bija mānītība, kurai pats Mikus Rainis neticēja. Tā Mikus četras dienas nonīka Maldonādā, un neviens mazo kuģīšu kapteinis nebija piedabūjams braukt uz Bellaportu, jo sevišķi tagad, janvāra sākumā, kad vēl nebija īsti beidzies lietuss un vētru periods un kuru katru brīdi varēja atjaunoties tā atbalsis.

Beidzot tomēr Mikum palaimējās; viņam vienmēr veicās: viņš bija laimes luteklis. Citi pasažieri, kas alka nokļūt Vētru Krastā, gaidīja Maldonādā jau vairākas nedēļas. Kopējiem pūliņiem viņi visi kopā beidzot pierunāja «Viļņu Prinča» īpašnieku un kapteini pa ceļam uz Morsu iegriezties Tabako salās. Par to un uzturu desmit brauciena dienās kapteinis ņēma 30 latus no katra pasažiera, kas bija divreiz vairāk nekā parasti par tādu attālumu. Taču lētāk viņš nebija ar mieru, un konkurences viņam nebija.

Tikmēr saule jau bija gandrīz norietējusi, ritēja pēdējie mirkli pirms tumsas iestāšanās. Kapteinis, kādu laiciņu drūmi vērojās saulrietu, neapmierināti norūca:

– Nepatīk man šis saulriets. Pat tajā ir kaut kas ļauns šajā nolādētajā zemē!

Mikus nu gan nesaskatīja nekā sevišķa saulrietā un tikai pasmējās par vecā jūras vilka mānītību. Toties viņu sajūsmināja skats, kas atkal reiz pavērās no labā borta. «Viļņu Princis» bija piebraucis krietni tuvāk Jekuras salas krastam nekā agrāk. Tāpēc Lagnegas sala bija gandrīz pagaisusi vakara dūmakā, bet toties jo labāk bija saskatāms lielās salas krasts, kur, kā Mikum gribējās izteikties, «trakoja džungļi». Sofiadas zemienes mūžamežs ar milzu kokiem un necaurejamu pamežu sākās tieši no jūras krasta, bez kāda liedaga, un vīrs ūdens augstu koku zaros bija redzams pat vēl krēslā nenorimis cilvēkveidīgo pērīķu bars.

Tikmēr satumsa. Pasažieri viens pēc otra nozuda no klāja. Aizgāja arī Alīse ar saviem vecākiem. Beidzot uz klāja palika tikai Mikus Rainis un kapteinis. Pēc dienas svelmes, kuru nespēja mazināt pat jūras vējš, kļuva patīkami vēss, un Mikum nemaz negribējās doties uz smacīgo kajīti. Pagāja kādas pusotras stundas. Līdz Reinkarnācijas ragam, pie kura notiks pagrieziens un sāksies taisns ceļš uz Bellaportu, palika vēl ap 100 kilometru. Rīt visu dienu būs ceļš pa Vētru Krasta iekšējiem ūdeņiem – Putvijas jūru – gar Sofiadas un Jehulendas rietumu piekrasti, un vēl vakarā «Viļņu Princim» jāpiestāj Bellaportā, Akorijas republikas galvaspilsētā.

Krastā varēja manīt ugunis. Viņi brauca jau gar apdzīvotu piekrasti. Mikum negribējās gulēt, viņš bija nolēmis visu ceļu līdz Reinkarnācijas ragam pavadīt uz klāja kopā ar kapteini. Toties pārējie pasažieri jau gulēja.

Pēkšņi kapteinis saliecās uz priekšu un saspringa. Tad nervozi ievilkā dūmu no pīpes un atkal sastinga ieklausīdamies.

– Vai haizivis? – Mikus zobgalīgi ievaicājās.

– Mūs apdzen kāds kuģis, – kapteinis atbildēja.

Mikus ieklausījās, taču caur pašu kuģa motoru troksni nespēja neko sadzirdēt.

– Nu un tad? Vai jūs domājat, ka tas uzskries mums virsū?

Kapteinis domīgi izkratīja pīpi, sabāza tajā jaunu tabaku un aizdedzināja to.

– Redziet, diez vai tas ir kuģis no Maldonādas. Pats atceraties: tur neviens netaisījās šajās dienās doties ceļā. Protams, tas varētu būt kuģis no Kivaina jūras šaurumiem vai Tvorogas piekrastes, bet – kapteinis uz brītiņu aplusa, – bet ir maza varbūtība, ka tas tieši šeit un tagad mūs apdzen.

– Un no kurienes tad tas var būt?

– Es baidos, ka tas varētu būt kuģis no Reginvilas. Mēs viņiem novakarē atklātā jūrā pabraucām garām, un tie varēja mūs pamanīt. Vienkārši tāpat neviens kuģis naktī nebrauks no Reginvilas uz Bellaportu, ja viņš to lieliski var izdarīt pa dienu. Bet ja tā, tad tas ir devies ceļā tieši mūsu dēļ. Lai mūs panāktu. Tas nu man pavisam nepatīk.

– Nu, nu, – Mikus pasmējās, – jūsu bailes, kaptein, ir taisni māņticīgas. Vai nu mazums kādēļ cilvēkiem var iznākt vajadzība doties ceļā naktī?

– Lai Dievs dod, ka jums taisnība, – kapteinis atbildēja, joprojām ausīdamies. – Katrā ziņā tie velk daudz ātrāk nekā mēs.

Nu jau arī Mikus skaidri dzirdēja svešā kuģa radīto troksni. Tas bija pavisam tuvu. Kapteinis piecēlās kājās un meklēja ar acīm svešo kuģi. Taču pēc tumsas iestāšanās bija nokritis migla, un nekas nebija saskatāms.

– Nolādēts, viņi brauc gandrīz pavisam bez ugunīm! – kapteinis iesaucās. – Tas nu man galīgi vairs nepatīk.

Tagad arī Mikus kļuva nemierīgs, piecēlās kājās un arī lūkojās tumsā. Svešais kuģis iznira no tumsas un miglas vienā mirklī un pēkšņi atradās blakus «Viļņu Princim». Svešie tūdaļ samazināja gaitu un sāka slīdēt «Viļņu Princim» līdzās, kamēr straume abus kuģus vilka kopā vienu pie otra. Svešais kuģis bija nedaudz lielāks. Uz tā klāja dega tikai viens lukturis, kurš vāji apgaismoja vairākas pār bortu pārlietušās figūras, kas raudzījās uz «Viļņu Princi» no augšas uz leju.

– Ei jūs tur! – no augšas atskanēja pavēloša balss. – Apstādināt mašīnas! Komandu un pasažierus uz klāja! Visiem garantēta dzīvība! Pretošanās veltīga! Neizlejiēt asinis!

Runāja igauņu valodā ar akcentu. «Viļņu Princis» brauca zem Igaunijas karoga un, acīm redzot, saucējs baidījās, ka latviski viņu var nesaprast⁵.

Tālākais norisinājās vienā mirklī, pirms vēl Mikus paspēja saprast, kas notiek. Kapteinis līdz ar vārdu «Nolādēts!» izrāva pistoli, kas vienmēr karājās viņam pie siksnas makstī. Taču izšaut viņš nepaspēja, jo vajadzēja vēl ieņemt patronu stobrā. Toties no svešā kuģa atskanēja varena klaboņa, un Mikus dzirdēja ap sevi spindzam lodes un sitamies tās pret klāju. Viņš atsprāga sāņus, paklupa un četrpārus iemetās kuģa pakaļgalā starp kastēm un mucām. Viņš vēl paspēja ievērot, ka kapteinis divaini saliecas un nokrīt ar seju pret klāju.

Mikus līda pa eju starp kastēm līdz pašam pakaļgalam, kamēr ieraudzīja stūrmaņa kabīni. Tās stikli bija ložu sadragāti, pusatvērtajās durvīs izvēlusies stūrmaņa galva. Mikus līda atpakaļ. Tagad viņš redzēja, kā no matrožu kubrika viens pēc otra lec ārā jūrnieki un turpat uz vietas klūp un kūleņo pa klāju. Uz svešā kuģa nemitīgi rīstījās ložmetējs. Šķiet, to bija pat divi. Daudzas lodes bija trasējošās, un Mikus redzēja, kā to ugunīgās svītras triecas pret klāju, kabīnēm un kastēm, lai pēc tam kā dzirksteļu spiets izklīstu uz visām pusēm.

Beidzot Mikus atrada kādu šauru spraugu starp kastēm un ielīda tajā, pārvilkdams sev pāri brezentu, ar kuru kastes bija apsegtas. Ložmetēji aplusa. Mikus dzirdēja, kā no svešā kuģa uz «Viļņu Prinča» krīt lecošo iebrucēju augumi.

– Pārmeklēt kajītes, mašīntelpas, klāju! – kāda balss komandēja nu jau latviešu valodā. – Visus dzīvus uz klāja!

Mikus ierāvās vēl dziļāk spraugā. Sirds viņam mežonīgi daudzījās, lūpas kalta. Viņš dzirdēja, ka kāds virzās šurp pa eju starp kastēm un aizdomīgās vietās paceļ brezentu. Viņš redzēja pat kabatas lukturīša staru noslīdam pār brezentu tajā vietā, kur viņš slēpās. Tomēr laupītājs viņu nepamanīja. Izložņājis visu pakaļgalu, tas atgriezās pie savējiem.

Tikmēr Mikus pēc skaņām saprata, ka no pasažieru kajītēm tiek izdzīti pārbiedētie gūstekņi.

– Nostādīt visus rindā! Pārbaudīt visus! – tā pati balss komandēja. – Atņemt ieročus, dokumentus, naudu un vērtslietas! Tā! – pēc brītiņa pirātu barvedis turpināja. – Deviņi pasažieri un divi matroži. Fredi, vai vairāk nekur neviena dzīva nav?

– Nē, – cita balss atsaucās, – es pats pārbaudīju.

⁵ Igaunija Mundā ir vislielākā jūras lielvalsts, ar kuru Latvija sīvi konkurē – *tulk.piez.* – Igauniju valoda ir pieņemta uz jūras par starptautisku valodu, līdzīgi kā uz Zemes angļu valoda.

– Labs ir, – barvedis acīmredzot pievērsās gūstekņiem, – dzīvība jums tiek garantēta. Bet mazākās pretestības vai bēgšanas gadījumā nošaušana bez vārda runas! To ņemiet vērā. Un tagad visiem pāriet uz otru kuģi!

Viņš atkārtoja to divreiz – igauņu un latviešu valodās. Bija dzirdami soļi, sieviešu raudas, tad pēkšņi atskanēja skaļi kliegzieni, norībēja šāvieni, bija dzirdams, kā kaut kas smagi iekrīt ūdenī. Šaušana turpinājās ilgāku laiku, līdz beidzot apklusā.

– Laikam aizbēga, – kāds noteica un pamatīgi izlamājās.

– To matrozi mēs noteikti pataisījām cauru kā sietu, – otrs atbildēja. – Viņš iekrita jūrā jau beigts. Bet tas no pasažieriem laikam gan aizbēga.

– Lempji tādi! – iejaucās barvedis. – Kā matrozis sāka bēgt, tā visi uz šo, bet par pārējiem neviens ne zinīs! Tā visi varēja aizmukt. Labi vēl, ka tikai viens! Lai nu kā, deviņi gūstekņi ir drošībā. Bet to vienu bēgli nāksies sameklēt un nolaist no kājas. Lai neviens un nekad neuzzin, ka tāds kuģis vispār ir tuvojies Vētru Krastam. Nogrimis okeānā, un cauri. Kā vienmēr, noslēpumaini pazudis Tabako trijstūrī. Bet to bēgli mēs viegli dabūsim rokā. Vietējais skrīs uz mājām, bet ārzemnieks uz policiju. Un tur tad mēs viņu arī... Bet tagad, Fredi, pārbaudi liķus. Visu vērtīgo somā, pašus pār bortu!

Pēc brītiņa viss bija cauri. Mikus dzirdēja nošķakstam ūdeni sešas reizes.

– Cik bija liķu? – barvedis noprasija.

– Seši.

– Tātad uz kuģa ir bijuši septiņpadsmit cilvēku. Labs ir. Šeit paliek Fredis un Toms. Pārējie uz «Vilku». Uldi, pilnā gaitā uz Reginvilu! Mēs trijātā nogādāsim šo kuģi drošībā. Tom, pie mašīnām! Fredi, pie stūres! Rullē «Vilkam» pakaļ uz Reginvilu. Es savāksu laupījumu. Pa vietām!

Kāds steidzīgiem soļiem pagāja garām Mikus paslēptuvei. Mikus labu brīdi saspringti klausījās. Taču viss bija klusu, tikai paša sirds neprātīgi dauzījās. Tad Mikus uzmanīgi pacēla brezentu un paskatījās laukā. Tuvumā neviena nebija. Mikus četrāpus izlīda ejā starp kastēm. «Jālec pār bortu un jāpeld uz krastu,» – viņš domāja. – «Diezin cik tālu varētu būt krasts?». Taču tad viņam ienāca prātā, ka derētu aizlavīties līdz savai kajītei un paņemt naudu, dokumentus un ieroci. Viņam bija līdzī glīta «Zingera» sistēmas pistole.

Mirkli viņš šaubījās, vai ir vērts riskēt, taču doties svešā krastā bez naudas un dokumentiem arī nekur nederēja. Mikus, ceļgaliem ļodzoties, uzmanīgi devās uz savu kajīti. Tā bija pati pirmā pa labi, līdzko ieiet gaitenī. Viņš to sasniedza bez starpgadījumiem un bez trokšņa ieslīdēja pa vaļējām durvīm. Mikus ātri uzvilka savu žaketi, atvēra čemodānu, kurā bija viņa nauda un visi dokumenti. Tie atradās kabatas portfelī, kuru viņš steidzīgi iebāza svārku kabatā. Tad sameklēja pistoli un, iepriekš pielādējis to un ielaidis patronu stobrā, iebāza otrā svārku iekškabatā.

Mikus paspēja ievērot, ka viņa kajītē vēl nekas nebija aiztikts. Kajītē viņš bija dzīvojis kopā ar kādu citu pasažieri, kādas Bellaportas firmas pilnvaroto. Uz krēsla atzveltnes Mikus ieraudzīja tā svārkus. Tūlīt pat viņš iedomājās, ka nebūtu par ļaunu pievākt arī kaimiņa kabatas portfeli. Taču jau labāk nekā atstāt pirātiem. Mikus pataustīja: kaimiņa kabatas portfeli bija tā svārkos, un Mikus arī to iebāza sev kabatā. Tad uzmanīgi izlavījās gaitenī. Joprojām neviens nebija redzams.

Mikus ieraudzīja, ka arī blakuskajītes durvis ir vaļā, un tajā deg gaisma. Viņš piezagās pie durvīm un paskatījās iekšā. Neviena nebija. Atkāpties nebija iemesla, un Mikus, neskatoties uz drebošajām rokām un ceļgaliem, ieslīdēja telpā. Te bija dzīvojusi tā Latvijas grāfu Notukumu ģimene. Naudas makus un čemodānus nenācās meklēt, jo tie atradās uz kojas. Acīmredzot īpašnieki bija gribējuši tos paņemt līdz, bet nebija spējējuši vai tiem nebija ļauts. Visu sabāzt kabatās Mikus nevarēja. Te viņš pamanīja lielu dzeltenu ādas portfeli. Tajā nezin kādēļ atradās zobu birstītes, ziepes un tamlīdzīgas lietas. Tās Mikus izkratīja uz segas, un portfeli sāka bāzt kabatas portfeļus, makus, kā arī vērtslietas, ko pamanīja galda atvilktnē. Iesvieda arī savu un kajītes biedra portmonē un Notukuma pistoli ar patronām, ko atrada čemodānā.

Uz kuģa pavisam bija četras pasažieru kajītes, to Mikus zināja. Viņš jau bija ieturies savā lomā un nolēma pārbaudīt vēl arī atlikušās divas, jo laupītāji joprojām nebija ne redzami, ne dzirdami. Tā viņš netraucēts salādēja dzeltenajā portfelī visu, ko vien vērtīgu atrada četrās pasažieru kajītēs.

Paveicis to, viņš devās uz izeju. Mirkli, kad viņš atradās iepretim pievērtajām kapteiņa kajītes durvīm, no tām atskanēja pirātu barveža balss:

– Fredi, šad tad uzmani stūri arī! Ka neuzskrienam Tenerifam! Nāc šurp!

Mikus sastinga kā pārakmeņots. Ceļgali atkal kļuva ļengani. Gluži instinktīvi viņš iebāza azotē roku un sataustīja savu pistoli.

Balss nāca no kapteiņa kajītes:

– Ko labu atradi? Kuģa žurnālā kaut kas neklapē, trūkst viena pasažiera. Nāc šurp, paskaties!

Mikus jau bija atvēris kajītes durvis. Tajā ar muguru pret viņu sēdēja kāds vīrs. Līdz ar pēdējiem saviem vārdiem tas griezās pret Miku. Mikus divas reizes izšāva. Vīrs pielēca kājās un tūdaļ pat nokrita uz grīdas. Uz kapteiņa galda bija nekārtīgi samesti kuģa žurnāls, kuģa kase, kapteiņa papīri. Gandrīz nesaprazdams ko dara, drīzāk inerces nekā saprāta vadīts, Mikus sāka to visu stūķēt savā dzeltenajā portfeli. Tad noliecās pie nošautā un arī tā kabatu saturu sabāza portfeli. Viņš atjēdzās tikai, izdzirdis gaitenī ātrus soļus. Pametis portfeli, viņš pielēca pie durvīm un nostājās pret tām ar pistoli rokā.

– Vili, kur tu esi? – gaitenī atskanēja piesardzīga balss.

– Šeit! – Mikus aizsmakušā balsī izgrūda.

– Ā! – balss atviegloti atsaucās. – Ko tu šaudies? Es jau domāju, kas noticis, – un steidzīgi soļi gaitenī devās šurp.

Mirkļi, kad durvīs parādījās nācēja stāvs, Mikus nospieda pistoles mēlīti. Liela auguma laupītājs pārsteigumā ieplestām acīm raudzījās Mikū, kamēr, lēnām slīgdams lejup, ievēlās kajītē. Mikus pārbaudīja, bet maka tam nebija, tāpēc viņš tikai iegrūda portfeli pirāta ieroci, ko tas bija turējis rokā. Vēl Mikus pamanīja kapteiņa skapītī pudeles; divas no tām iestūķēja portfeli, ar pūlēm to aizsprādzēja, tik pilns tas nu bija, un, nedomādams vairs par savu drošību, skriešus izmetās gaitenī, no tā uz klāja, pieskrēja pie borta un ielēca jūrā.

2. Mikus Rainis izkāpj Vētru Krastā

Stundu vēlāk kāds slapjš, sarāvijs un no drēgnuma drebošs stāvs gāja pa tukšo, naksnīgo Tenerifas apgabala piekrasti Lagnegas salā. Kājās viņam bija tikai zeķes, ar kurām viņš brida tieši pa smiltīm, bikses bija zaudējušas jebkuru civilizētu izskatu, bet slapjie brūnie svārki karājās plecos kā lupata. Rokā viņam bija glīts, dzeltens ādas portfelis. Šī nožēlojamā figūra bija žurnālists Mikus Rainis. Šādā izskatā šis ārzemju laikraksta līdzstrādnieks pirmo reizi spēra kāju uz Vētru Krasta zemes.

Mikus bija labs peldētājs, sportists, kādreiz pat Universitātes izlases dalībnieks, un bez pūlēm varētu veikt peldus pat desmitus kilometru citā vietā un apstākļos. Tagad viņu traucēja apģērbs, portfelis, un tumsā viņš lāgā nezināja, uz kuriem peldēt. Tikai pēc veselas stundas reizēm pat izmisīgas cīņas, orientēdamies pēc uguniņas, ko šad tad manīja pavīdam tālumā, pa ceļam ūdenī pazaudējis kurpes, Mikus beidzot sasniedza zemi. Tomēr portfeli viņš nepameta, kaut arī nācās to tāpat ūdenī piestiprināt pie siksnas.

Nomocījies, apdullis, ūdeni sarijies, viņš nu streipuļoja pa liedagu, jo nebija spējīgs iet taisni. Viņš skatījās apkārt, meklēdams kādu māju, taču krasts izskatījās neapdzīvots. Tā uguniņa, kas viņu bija vadījusi uz krastu, nu vairs nekur nebija redzama. Dziļāk krastā pacēlās kāpas, klintis un šalca koki. Mikus apsēdās uz kāda akmens. Neskatoties uz to, ka viņš atradās uz divdesmitā dienviņu platuma grāda pašā dienviņu puslodes vasaras plaukumā – bija janvāra sākums –, tomēr slapjajās drēbēs naktī bija vēsi.

Mikus atvēra portfeli, iepriekš izlējis no tā lieko ūdeni. Tur pašā virsū bija kapteiņa kajītē paņemtās divas pudeles. Etiķetes stundas laikā ūdenī bija noskalotas no stikla un salīpušas ar citiem papīriem portfeli. Mikus atkorķēja vienu pudeli un, neatraudamies no kakliņa, izdzēra kādu trešdaļu tās satura. Tas bija labs konjaks. Pēc mirkļa pakrūtē izlija patīkams siltums, izbeidzās drebuļi, galvā iesitās viegls reibums, bet toties domas sāka strādāt daudz žīglāk un sakarīgāk. Mikus izdzēra vēl vienu malku un tad noslēpa pudeli.

Nu viņš sāka apdomāt, ko darīt tālāk. Tā kā tiešā tuvumā ļaužu nebija, viņš nolēma nogaidīt rītu un iekurināt ugunsroku, lai sasildītos un izžāvētos. Kabatā viņam bija šķiltavas, kas diezgan labi noslēdzās ar uzmaucamu vāciņu. Pārbaudījis viņš pārliecinājās, ka tās joprojām strādā, un uguni iegūt var. Pārējais nenācās grūti. Pēc piecām minūtēm ugunskurs jau gaiši sprēgāja, bet pats korespondents, vienās peldbikstītēs izmeties, turēja pie uguns savus svārkus.

Tagad viņš pirmoreiz varēja apdomāt to, kas noticis. Bet noticis bija kaut kas ārkārtējs. Ne ar ko savā agrākajā dzīvē viņš to nevarēja salīdzināt. Sirdī viņš pat neticēja, ka viss tas tik tiešām ir bijis. Vienīgi prāta spēks teica, ka tas tomēr nav ne sapnis, ne murgi, bet ir īsta, reāla dzīve. Viņš pārdomāja savu lomu šajos notikumos, un viņu pārņēma lepnums. Faktiski taču viņš vienīgais bija izrādījis laupītājiem pretestību, ja neskaita nelaimīgo kapteini; divus no pirātiem viņš bija nogalinājis – nonāvējis pirmo reizi savā mūžā! –, bija atņēmis pirātiem kuģa un visu pasažieru dokumentus un naudu. Tiesa, tas iznāca pats no sevis, gluži nejauši, bet šis fakts nevarēja mazināt padarītā vērtību. Mikus Raina pašapziņa krietni pieauga.

– Trakās Tabako salas! – Mikus pie sevis noteica un iesmējās.

Pēkšņi viņš satrūkās. Tuvumā mežā kaut kur nobrakšķēja zars, bija dzirdams, kā kāds spraucas caur krūmiem. Mikus pielēca kājās un paķēra savu pistoli. Tiesa, tā kopā ar patronām bija galīgi samirkusi, un Mikus nebija pārliecināts, vai varēs šaut.

Taču trauksme bija veltīga. No krūmiem izlīda kāds zils nosalis nožēlojams cilvēks. Tas bija sīks, kalsns vīrelis izjukušiem matiem, slapjā, saburzītā un notašķītā uzvalkā. Viņš viss tā drebēja, ka nevarēja pat parunāt.

– Pa-pa-pa-pa... – viņš teica.

Mikus tikai ar pūlēm pazina viņā to tumšmataino pasažieri, kas uz «Viļņu Prinča» klāja bija rādījis Notukumu ģimenei, kur apēda slavenu kapteini Ulmani un kur atradās leģendārie Ahorā tempļi. «Tātad šis ir tas pasažieris, kurš aizbēga!» – Mikus nodomāja ar zināmu cieņu, neskatoties uz bēgļa nožēlojamo izskatu. Atnācējs pārtrauca mēģinājumus kaut ko pateikt un, rokām savus plecus aptvēris, sakņupa pie ugunskura. Mikus pastiepa viņam iesākto konjaka pudeli. Vīrelis to izdzēra līdz dibenam un aizmeta krūmos, pēc tam ilgi ostīja savu slapjo piedurkni.

– Velciet nost drēbes un žāvējiet pie uguns! – Mikus teica.

Vīrs mazliet atguvās un sāka runāt:

– Es atpeldēju no kuģa. Mums uzbruka laupītāji.

– Es zinu, – Mikus iesmiedamies atbildēja, – es esmu no tā paša kuģa, no «Viļņu Prinča».

– Jā? – bēglis ar izbīnu paskatījās uz Miku. – Ak tā, jūs laikam esat tas Rīgas žurnālists!

– Nu protams, kādēļ gan citādi es te žāvētos nakts laikā pie uguns? Pastāstiet labāk, kā jums izdevās izbēgt?

– Izbēgt? – atnācējs atkal brīnījās. – Es nemaz nebēgu!

Nu bija Mikus kārta brīnīties.

– Kā nebēgāt? Vai tad viņi atlaida gūstekņus?

– Viņi tos apšāva.

Mikum kļuva pavisam neomulīgi.

– Un kā tad jūs? – viņš iejautājās.

– Viņi lika visiem pāriet uz otru kuģi. Un tajā brīdī, kad es gāju pa trapu, sāka apšaut gūstekņus. Es sapratu, ka man gals klāt, un man acīs viss satumsa. Atjēdzos tikai ūdenī. Man viņi nebija trāpījuši... par laimi...

Mikus sāka skaļi un sirsnīgi smieties. Alkohols bija noņēmis sasprindzinājuma sajūtu un izsaucis pretēju reakciju. Nu viņam bija skaidrs, kas toreiz norisinājās uz klāja! Viens matrozis bija meties bēgt, pirāti atklājuši uz viņu uguni, bet šis te aiz pārbīļa pagājis un ievēlies ūdenī. Tā pats pret savu gribu izbēdzis no gūsta. Tagad viņš drūmi un neapmierināti caur pieri lūrēja uz Miku, kurš raustījās smieklos.

– Kas tur smieklīgs?

– Labi jau labi, – Mikus atteica, – pasakiet labāk, kā jūs sauc.

Izrādījās, ka atnācējs ir Augusts Augustsons, trīsdesmit gadus vecs, lieltirgotāja Sekla sekretārs. Dzīvo Bellaportā. Pats Sekls acīmredzot palicis pirātu gūstā.

Pagāja krietns laiks. Mikus apgērbs bija jau izžuvis, Augusts beidza savējo žāvēt, kad viņi atkal izdzirdēja mežā troksni. Zari švīkstēja, kādam ložņājot pa krūmiem.

– Bandīti meklē mūs! – Augusts čukstēja, uzreiz sāka drebēt, pielēca kājās un aizlīda Mikum aiz muguras.

– Nu, nu, jūs! Esiet vīrs! – Mikus paķēra no portfeļa pistoli un iegrūda to rokā Augustam. Tas satvēra pistoli aiz stobra un joprojām slēpās aiz Mikus, drebošām rokām ķerdamies tam svārkos.

Taču trauksme atkal izrādījās veltīga. No krūmiem izlēca tikai glīts, pēc izskata spriežot, tīru asiņu seters. Priecīgi smilkstēdams, tas pieskrēja pie Mikus, apostīja viņu un attālinājās līdz krūmiem. Tur tas apstājās, pagrieza galvu atpakaļ un skatījās uz Miku. Tad, atkal iesmilkstēdamies, pieskrēja pie Mikus un no jauna devās uz krūmiem, kuru malā apstājās, aicinoši skatījās uz Miku un, kad tas nekādi nereaģēja, suns sāka mīņāties ar priekšējām, smilkstēja un reizēm ierējās.

– Klausieties, August! – Mikus teica. – Suns nepārprotami sauc mūs līdz. Tur kaut kas ir noticis!

Augusts neatbildēja.

– Ejam!

Taču Augusts nekustējās ne no vietas.

– Nu, kas ir ar jums?

– Tur... tur la-la-la-l্লাupītāji!

– Eh, velns ar jums! Palieciet te un sargājiet portfeli! Es atgriezšos!

Un Mikus, turēdams katrā rokā pa pistolei, devās sunim līdz. Suns nepārprotami veda viņu noteiktā virzienā. Izspraukušies caur krūmāju, viņi nonāca uz taciņas un pa to suns laida rikšiem vien, šad tad apstādamies un ar smilkstiem nepacietīgi skubinādams Miku. Kādu kilometru nogājuši, viņi nokļuva klajumiņā, kurā stāvēja neliela būdiņa ar vienu apgaismotu logu. Droši vien tieši šī gaisma bija rādījusi Mikum jūrā virzienu uz krastu. Aiz būdiņas sākās smiltis un šalca jūra. Suns aiztraucās uz būdu un izzuda skatienam tumsā. Mikus pēc iespējas klusāk piegāja pie mājiņas loga un ieskatījās iekšā.

Tur pie loga uz galda dega petrolejas lampa. Rūts bija noputējusi, bet aizkaru nebija. Pie pretējās sienas atradās lāva. Uz tās gulēja sieviete ar muguru uz augšu. Seja nebija redzama, jo galvu viņa bija pagriezusi pret sienu, bet, spriežot pēc ķermeņa formām, tai vajadzēja būt jaunai sievietei vai pat meitenei. Viņai bija viņoti, spoži melni mati, tagad izjukuši un nesukāti. Ģērbta viņa bija vienkāršās, bet tīrās drēbēs. Rokas viņai bija sasietas uz muguras, arī kājas bija sasietas. Pie viņas galvgaļa, pa kreisi no loga dega kaut kas līdzīgs kamīnam. Tam iepretī, atspiedies pret sienu, uz grīdas tupēja un snauda sīks vīrs raibā krekļā ar uzrotītām piedurknēm un novazātu platmali galvā. Starp ceļgaliem viņš turēja šauteni. Otrs vīrs, varena auguma un tikpat varenu bārdu, sēdēja uz krēsla pa labi no loga – starp logu un durvīm. Šauteni viņš bija nolīcis sev blakus pa labi, tieši līdzās durvīm. Vairāk neviena istabā nebija.

Mikus apgāja būdiņai apkārt, pārliecinādams, ka tajā bija tikai viena telpa, viens logs un vienas durvis. Viņš brīdi pārdomāja. Bija skaidrs, ka sieviete ir abu gūstekne un, lai kādas arī nebūtu viņu visu attiecības, to vajadzēja atbrīvot. Uzdevums bija grūts. Mikus viens pats bija spiests uzbrukt diviem. Taču, dīvaini, tagad Mikus sajuta mazāku uztraukumu nekā toreiz, uz kuģa. Acīmredzot izdzertais konjaks vēl darbojas. Mirkli viņš domāja, vai neiet meklēt citus ļaudis. Taču drīz būs rīts, un maz ticams, ka šie te gaidīs līdz dienai. Bez tam Mikum nebija ne jausmas, kādā virzienā un cik tālu ir tuvākā apdzīvotā vieta. Bet tikmēr suns, tikko dzirdami smilkstēdams, glaudās viņam pie kājām.

Vajadzēja uzbrukt. Bet kā? Mikum ienāca prātā, ka varētu nošaut abus vīrus caur logu, taču viņš tūdaļ atmeta šo domu. Un ja nu tie nav nekādi bandīti? Vai mazums kādēļ sieviete ir sasieta? Varbūt viņa ir traka? Vajadzēja atbruņot abus vīrus un tad noskaidrot, kas par lietu. Abi vīri, galvas nokāruši, snauduļoja. Mikus uzmanīgi tos nopētīja, vai tiem nav vēl kādu ieroču, izņemot šautenes, taču neko nemanīja.

Mikus uzmanīgi atvēra durvis. Tās klusi iečīkstējās, bet abi vīri nepamodās, tikai sieviete pagrieza galvu un klusēdama skatījās uz Miku. Bet viņam nebija laika pievērst uzmanību sievietei. Viņš uz pirkstgaliem bez trokšņa iezagās istabā – kājās viņam taču bija tikai sadriskātas zeķes –, pa ceļam paņēmdams pret sienu atspiesto bārdaiņa šauteni, kuru nolika blakus sievietei uz lāvas. Tad tāpat uz pirkstgaliem pārgāja pāri istabai, ar spēju kustību izrāva sīkajam vīram no rokām šauteni, aizsvieda to uz lāvas pusi, pats atlēca atpakaļ pie lāvas un, izrāvis no svārku sānkabatām abas pistoles un tēmēdams uz abiem vīriem, uzsauca:

– Rokas augšā!

Mazais vīrs pielēca kājās un pacēla rokas. Bārdainis lēni uzslēja galvu un brīnīdamies skatījās uz Miku. Viņš pastiepa roku pēc šautenes, taču roka aizpeldēja pa tukšu gaisu, neko nesatvērusi. Pārliecinājies, ka šautenes vairs nav tur, kur viņš to bija nolīcis, bārdainis vēlreiz pārlaida skatienu visapkārt, kā novērtēdams situāciju, un viņa seja parādījās greizs smaids.

– Hā! Līgavainis atnācis! – viņš teica, un pēkšņi ar vienu lēcieni atradās aiz durvīm. Otrs arī, daudz nedomādams, metās pāri istabai uz durvīm. Mikus gluži automātiski nospieda abu pistoļu mēlītes, taču neviens šāviens neatskanēja. Acīmredzot vainīga bija tā stunda, ko pistoles bija pavadījušas sāļajā jūras ūdenī. Abi vīri tikmēr nozuda tumsā, no kuras atlidoja nikni suņa rējieni un cilvēku lamas, atkaujoties no suņa. Visa šī jezga ātri attālinājās.

Mikus drošības pēc noslēpa abas pistoles svārku sānkabatās un, paņēmis vienu no šautenēm, pārliecinājās, ka tā pielādēta un šaušanai gatava. Tad ar savu kabatas nazi atsvabināja sievieti no auklām. Tā izrādījās jauna meitene, ne vecāka par divdesmit gadiem, bet drīzāk gan vēl jaunāka.

Viņa piecēlās un apsēdās uz lāviņas, berzēdama sev rokas un kājas, kuras acīmredzot bija notirpušas no auklām.

Tikai tagad Mikum bija laiks un iespēja meiteni kā nākas uzlūkot. Šīs uzlūkošanas rezultāti bija pārsteidzoši pat viņam pašam. Varbūt vainīgs bija nesen izdzertais konjaks vai viņa nervu ārkārtīgi uzbudinātais stāvoklis pēc šīs nakts pilnīgi neiedomājamajiem notikumiem, bet tikai pēkšņi Miku pārņēma milzīgs apbrīnas un sajūsmas vilnis; krūtis aizžņaudzās, elpa aizrāvās, rokas nolaidās, un viņš spēja tikai izdvest citos apstākļos viņam pilnīgi neraksturīgu frāzi:

– O, brīnums daiļākais! Vai šajā salā mīt jūs?...

Viņam patiešām likās, ka nekad savā mūžā viņš nav redzējis nevienu tik skaistu un apburošu sievišķīgu būtni. Viss, ko viņš bija sastapis agrākajā dzīvē, šķita nobālam šīs dievišķās parādības

priekšā. Smalki, pareizi un apgaroti sejas vaibsti starp melnajiem izjukušajiem matiem, ideālas ķermeņa formas, daiļas rokas un kājas... Viss, absolūti viss šajā meitenē likās tieši tāds, kādu to Mikus vēlētos redzēt un kāds tas viņam vislabāk patiktu sievietē.

– Ne brīnums es, bet tikai jaunava... – klusi atbildēja meitene, turpinādama masēt sev roku locītavas, kur joprojām bija skaidri redzami auklu nospiedumi.

– Jaunava? – Mikus izbrīnīts pārjautāja. – Kāpēc jūs to sakāt?

– Tāpēc, ka jūs to gribat zināt, – viņa atbildēja un pasmaidīja, skumji un sāpīgi, bet tomēr smaidā bija arī prieks un atvieglojums. – Jūs taču tūlīt man būtu jautājis, vai viņi mani izvaroja...

– Būtu jautājis? Laikam gan... Bet tas man vēl nebija ienācis prātā.

– Redziet nu. Bet viņi mani neizvaroja. Vismaz fiziski ne... Un tikai tāpēc, ka es biju jaunava... To viņi... Nu, ar vārdu sakot, ja es būtu jau sieviete, viņi savu būtu izdarījuši.

– Kāda tomēr godprātība no viņu puses! – Mikus bija pārsteigts.

– Nevis godprātība, bet mantkārība... Mana vecuma sieviete vergu tirgos maksā divreiz dārgāk, ja viņa ir nevainīga. Viņiem bija žēl zaudēt pusi summas vienas īsas izpriecas dēļ... Var teikt, viņi negribēja par to tik dārgi maksāt.

– Vergu tirgos!? Viņi gribēja jūs pārdot verdzībā?!

– Nu protams. Jūs no mēness nokritis, vai?

Meitene noslīdēja no lāvas un nostājās pati uz savām kājām, lai gan vēl ne sevišķi droši; acīmredzot tirpums joprojām nebija pārgājis.

– Mani sauc Miranda Mella. Un kas esat jūs, mans negaidītais glābēj? Kā jūs te gadījāties? Šis krasts taču ir pilnīgi neapdzīvots! Ne jau velti viņi mani atveda tieši šurp... Jūs esat no slepenpolicijas?

– Esmu Mikus Rainis, Rīgas laikraksta «Zelta Diena» speciālkorespondents, Viņa Majestātes Latvijas karaļa pavalstnieks. Braucu uz jūsu valsti, lai uzrakstītu savai avīzei aprakstu sēriju par Vētru Krastu, bet vēl neesmu paspējis tikt līdz Bellaportai. Nupat kā tikai izkāpu krastā...

Miranda palūkojās uz Miku ar interesi. Ārzemnieki vienmēr interesē sievietes vairāk nekā savējie.

– Jūs esat no avīzes? Un ārzemnieks? Nu jā, jūs jau arī runājat ar akcentu... Un kādi tad jums ir pirmie iespaidi par mūsu zemi?

– Ziniet, esmu pavadījis jūsu valstī tikai dažas stundas, bet esmu sadūries jau ar divām laupītāju bandām, nošāvis divus cilvēkus un atbrīvojis vienu gūstekni. Biju nolēmis nodzīvot te divas nedēļas, bet tagad man sāk likties, ka tas varbūt iznāks par daudz.

Miranda pavīpsnāja. Laukā atskanēja skaļa elsošana, istabā kā melna bulta iešāvās seters. Viņš nosvieda uz grīdas audekla gabalu, acīmredzot izplēstu no kādām biksēm, ko kā uzvaras zīmi bija visu laiku nesis zobos, un strauji metās pie Mirandas, asti kulstīdams un nevaldāmā priekā cenzdamies nolaižīt viņai seju.

– Cēzar, mīļais Cēzar, – Miranda pēkšņi sāka raudāt un, elsās raustīdamās, ņēmās glāstīt suni. Acīmredzot sasprindzinājums, ar kura palīdzību viņa bija visu šo laiku turējusies, tagad pēkšņi pārtrūka, un viss pārdzīvotais nu gāzās no viņas laukā savā sievietēm dabiskajā veidā.

– Sunīt, mans labais sunīt... Kāpēc gan cilvēki ir tik ļauni?... Labais sunīt! – viņa murmināja, un abpusējas vētrainu emociju izpausmes turpinājās labu brīdi. Mikus to vēroja neiejaukdamies.

– Kā viņš te nokļuvis? – Miranda beidzot jautāja, pieceldamās un jau asaras slaucīdama.

– Viņš mani atveda šurp, – Mikus atbildēja. – Atnāca pie mana ugunsкура un par katru cenu gribēja, lai es nāku līdz.

– Tiešām? Mīļais, labais Cēzar! – viņa vēl pēdējo reizi noglāstīja suni.

– Tā ka faktiski ne es, bet viņš jūs atbrīvoja.

– Viņš droši vien būs no mājām devies man pretī. Viņš tā bieži dara. Un tad pēc pēdām uzgājis būdu. Bet kā gan viņš saprata, ka esmu nelaimē un ka viņš pats nevar mani atbrīvot?

– Stāsta, ka seteri esot viena no visgudrākajām sugām, – Mikus teica. – Bet kur ir jūsu mājas? Es jūs pavadīšu. Ja nu uzbrucēji atgriežas ar palīgspēkiem?

Miranda uzlūkoja Miku ar tik mirdzošām acīm, it kā viņš būtu suņa turpinājums:

– Jā, patiešām! Iesim ātrāk projām no šejienes! Varbūt vēl viss nemaz nav beidzies?... Es dzīvoju Benulā. Tur atrodas Bellaportas universitātes zooloģiskā stacija. Mans tēvs ir tās priekšnieks. Viņš pēta pērtiķus, suņus un citus dzīvniekus... Mums to ir daudz. Šimpanzes, orangutani, lūk, arī Cēzars...

– Un uz kuru pusi ir Benula? – Mikus vaicāja. – Un cik tālu?

– Mēs atrodamies no Benulas kaut kur uz Tenerifas raga pusi.

– Man tas neko neizsaka. Bet pirāti pieminēja Tenerifu, to es atceros.

– Tenerifas rags ir Lagnegas salas pats dienvidrietumu stūris, – Miranda paskaidroja. – Tur beidzas Ulmaņa gatve un sākas atklāts okeāns. No Benulas līdz Tenerifas ragam ir nepilni četrdesmit kilometri. Bet mēs esam kaut kur piekrastē starp Benulu un Tenerifu. Taču cik tālu, nezinu. Varbūt kilometrus desmit... Varbūt vairāk. Mani nolauņēja vakar dienas vidū uz ceļa netālu no Benulas un ilgi, kādas trīs stundas, veda zirgam uz muguras pa ceļu uz Tenerifas pusi... Cik kilometrus zirgs var noiet trīs stundās?

– Nezinu, – Mikus atbildēja, – pie mums, Latvijā zirgi ir vairs tikai sportistiem. Bet tas nav arī svarīgi, galvenais, ka mēs zinām, uz kuru pusi jāiet, lai nonāktu Benulā. Cik es saprotu, mums vienkārši jāiet gar jūras krastu pa labi, uz austrumiem. Piekrastē taču nav iespējams apmaldīties, vai ne? Vai varbūt piekraste ir izrobota ar fjordiem un aizsprostota nepārejamām klintīm?

– Nē, – Miranda teica, – starp Benulu un Tenerifu visa piekraste ir samērā līdzena; mēs ar tēvu un viņa darbiniekiem esam te daudzreiz bijuši pārgājienos. Kad meklējam dzīvniekus vai vienkārši brīvdienās...

– Bet ko tad bandīti gribēja ar jums darīt šajā neapdzīvotajā piekrastē? – Mikus ievaicājās.

– Viņi gaidīja motorlaivu. Tai vajadzēja atbraukt rītausmā un aizvest mani uz Reginvilu, bet no turienes mani vestu tālāk kaut kur uz Okeāniju, Jehulendu vai Jēkabāniju...

– Rītausmā? – Mikus pārjautāja, bažīgi paraudzīdamies apkārt. – Rīts jau aust. Drīz būs gaišs. Steigsimies labāk ātrāk projām no šejienes! Man tikai jāpaķer līdzī viens biedrs, – Mikus uzmeta plecā abas šautenes, un viņi trijātā pameta šo būdiņu, kur Miranda bija gaidījusi savu aizvešanu verdzībā, atstādami petrolejas lampu nevajadzīgi degam pie loga.

– Kā es izskatos? – pirms iziet no būdas, Miranda jautāja, nemierīgi lūkodamās apkārt un pūlēdamās ar rokām pieglaust savus izspūrušos matus. – Te nav neviena spoguļa.

– Ak, kungs! – Mikus izsaucās. – Kā var tādā brīdī domāt par to, kā es izskatos!

– Par to, kā izskatāties jūs, neviens arī nedomā, – Miranda atbildēja. – Runa ir par to, kā izskatos es.

Mikus klusēdams satvēra meiteni aiz rokas un izvilkta viņu laukā pa durvīm.

Bija jau pavisam gaišs, kad viņi atrada Augustu Augustsonu saldi guļam blakus izdzisušajam ugunskuram pie iztukšotas otrās konjaka pudeles, ko nabadziņš aiz bailēm bija izdzēris. Uzmodināt viņu nebija iespējams.

– Diemžēl nāksies viņu šeit pamest, – Mikus teica. – Mēs taču nevaram desmit vai divdesmit kilometrus vilkt sev līdzī piedzērušu tēviņu, kurš nevar paiet!

– No Benulas atsūtīsim kādu ar motorlaivu viņam pakal, – Miranda noteica, satverdama Miku aiz rokas. – Iesim ātrāk, mīlais! Katru mirkli taču var atgriezties tie divi nelieši vai parādīties motorlaiva no Reginvilas...

Mikus Rainis pacēla savu dzelteno portfeli, un viņi abi ar Mirandu Mellu devās gar Lagnegas piekrasti uz austrumiem, pretī Benulai un pār to lecošajai saulei.

3. Mikus Rainis ierodas Benulā

– Jūs, jaunais cilvēks, nu gan esat īsts staigājošs arsenāls! – norādīdams uz Mikus nestajām divām šautenēm un divām pistolēm, kas rēgojās viņam no lupatveidīgo svārku kabatām, nedaudz zobgalīgi teica profesors Laimonis Mellis, kad pirmais prieka vilnis pēc satikšanās bija mazliet noplacis.

– Ak, – Mikus atmeta ar roku. – Portfelī man ir vēl viena pistole. Tāda, izrādās, ir jūsu zemes specifika. Bet visjocīgākais ir tas, – viņš pasmējās, – ka es tos abus būdā nobiedēju ar pistolēm, kuras nešauj. Ja viņi būtu brukuši man virsū, man būtu gals klāt. Bet es kopš bērnības esmu veiksminieks.

Mikus un Miranda sastapa profesora vadīto trīs cilvēku lielo grupu apmēram piecus kilometrus no tās vietas, kur rītausmā viņi bija atstājuši guļam Augustu Augustsonu. Profesors, apbruņots ar automātu jeb mašīnšauteni, kā to šeit dēvēja, divu savu ar pistolēm bruņotu līdzstrādnieku pavadībā jau kopš vakardienas meklēja savu pazudušo meitu. Pavadījuši visu nakti meža celiņos, viņi kopš gaismas iestāšanās no kādas augstas piekrastes klints bija vērojuši jūru un krastu, drīz vien pamanījuši divus vientuļos gājējus un steigušies tiem pretim.

– Jā, mūsu zemes specifika... – profesors nopūtās. – Noziedzība auga, auga ar katru gadu, līdz izauga arī... Cilvēki ir dumji, nelabojami dumji. Vieni aiz savas vājās domāšanas dara noziegumus, citi aiz savas tikpat vājās domāšanas cīnās par humānismu. Mūsu valsts prezidente Žanna Kandore-Kanore ir fanātiska demokrāte un humāniste... Divdesmit gadus kopš neatkarības iegūšanas viņa un viņas līdzgaitnieki konsekventi cīnās par nāvessoda atcelšanu. Tas ir, viņa cīnījās no sākuma, un

nāvēssoda mūsu valstī sen vairs nav, bet viņi šos divdesmit gadus cīnās par to, lai nāvēssodu atkal neievestu... Un tā nu pie mums godīgos pilsoņus pamazām izkauj, bet noziedznieki vairojas... Dabiskā izlase... Es domāju, ka arī pārējai pasaulei tas vēl ir priekšā, mēs esam vienkārši viņus mazliet, tā sakot, apsteiguši...

– Nu, pie mums Latvijā... – Mikus iesāka, bet profesors viņu spēji aprāva:

– Pie jums Latvijā!... Nestrīdēsimies, jaunais cilvēks. Jūs arī esat pārliecināts demokrātijas piekritējs, vai ne?

– Protams, – Mikus atbildēja, taču viņa balss skanēja tā kā mazliet nedroši, laikiem apjukusi no tā apstākļa, ka kāds vispār varēja par to šaubīties.

– Nu kā tad! Latvija – pasaules demokrātijas citadele. Pirmā starp koloniāllielvalstīm atcēla verdzību!

– Un vai tad jūs pats neesat demokrātijas piekritējs? – Mikus pārgāja pretuzbrukumā.

– Es? – profesors pārjautāja un aplusa uz ilgāku laiku, acīmredzot kaut ko domādam. – Cilvēci vajadzētu pārtaisīt, tas ir svarīgāk nekā demokrācija vai diktatūra... – viņš beidzot noteica.

– Kā tad viņu var pārtaisīt? – Mikus iesmējās. – Tā jau ir galīga utopija!

– Utopija? – profesors pacēla galvu un ilgi skatījās Mikum sejā. – Protams, utopija, – viņš beidzot atsacījās.

– Mikum ir taisnība, tēti, – sarunā iejaucās Miranda. – Tikai labestība var labot pasauli!

– Jau!? – profesors spēji pavērsās pret meitu.

– Kas jau? – Miranda nesaprata.

– Nekas. Vienkārši visas iemīļjušās sievietes vienmēr nostājas savu līgavaiņu vai vīru pusē pret vecākiem. Tas ir psiholoģijas likums, tikpat negrozāms kā pasaules uzbūve.

– Nu, tu gan... – Miranda apjuka un piesarka. – Es tā nemaz...

Profesors Mellis tikai pasmējās:

– Pasaulē vēl nav nākusi tāda sieviete, kas varētu mani apmānīt. Tāpat kā vīrietis... Jaunais cilvēks, tātad jūs izglābāt un atbrīvojāt manu meitu? Atļaujiet vēlreiz izteikt jums manu visdziļāko pateicību!

Saruna notika, visiem pieciem sparīgi soļojot pa Tenerifas pussalas liedagu Benulas virzienā. Priekšā gāja trijotne – Mikus, Miranda un profesors; aizmugurē gabaliņu nopakaļ abi profesora pavadoņi. Saule, kas pirmīt vēl tikai lēca pār Benulu, tagad bija jau krietni gabalā, mazliet novirzījusies uz ziemeļu pusi. Tveice jau bija tik liela, ka Mikus savos svārkos un zem šauteņu nastas to vairs nespēja izturēt. Viņš uz brītiņu apstājās, lai novilktu svārkus.

– Atdodiet vismaz vienu šauteni maniem palīgiem, – profesors teica. – Ja gadījumā mēs kādu arī sastaptu, jums pietiks ar vienu.

Mikus paklausīja. Profesors Mellis bija liela auguma vīrs – garumā tieši tāds pats kā Mikus, tikai vairāk izplūdis plašumā savos 50–55 gados; tāpat kā Mikus, viņš bija gaišmatāns un zilām acīm. Kaut gan viņam bija neapšaubāmi inteligents izskats un manieres, bet ar savu automātu kaklā viņš vienlaicīgi izskatījās arī visai kareivīgs.

«Bet Mirandai mati kā ogle!» – Mikum iesāvēs prātā, tagad uzlūkojot profesoru. – «Dīvaini... Interesanti, kāda viņai māte?»

– Jūsu māte droši vien būs ļoti noraizējusies, neko nezinādama par jums kopš vakardienas,

– Mikus teica Mirandai ar slēptu viltību, gribēdams kaut ko izzināt par to.

– Man nav mātes, – Miranda īsi atbildēja.

– Mirandas māte nomira ļoti sen, – iejaucās profesors, – kad viņa bija pavisam maziņa.

Miranda savu māti neatceras.

Profesors teica to ar nožēlas un sāpju intonāciju balsī, bet Mikum pēkšņi likās, ka šī nožēla un sāpes ir viltotas, it kā īstenībā profesoru ne mazākajā mērā neuztrauktu Mirandas mātes nāve un viņš tikai gribētu šīs jūtas izrādīt. Mikus izbrīnījies paskatījās profesorā un tas, it kā nojautis Mikus domas vai arī pats aptvēris savas balss īstās intonācijas, novērsa skatienu tālumā uz priekšu. Tālāk kaut ko taujāt bija neērti.

– Šī sala ir autonomas veidojums, – profesors teica, pārļaidzams skatienu piekrastes mežam.

Bet Mikum atkal uzreiz izlikās, ka profesors tīšām cenšas novirzīt sarunu citā gultnē. – Akorijas Republika, kā jūs varbūt zināt, jaunais cilvēks, kaut arī esat ārzemnieks, sastāv no sešpadsmit administratīvām vienībām. Septiņas no tām ir autonomi veidojumi, tas ir, tām ir pašām sava vēsturiski izveidojusies valdība un sabiedriskā iekārta, kas iekšējās lietās ir gandrīz pilnīgi neatkarīga no Bellaportas centrālās valdības. Tikai patstāvīgu ārpolitiku autonomie veidojumi nevar vest, tās lietas ir centrālās valdības ziņā.

– Nu lūk, – profesors turpināja, – un Lagnegas sala ir autonoma filarhija. Jūs varbūt nemaz nebūsiet dzirdējis tādu vārdu. Filarhs – tā sauc viņu valdnieku. Tas nav ne karalis, ne sultāns, ne virsaitis. Lagnegas softu senāts ievēl filarhu uz visu mūžu kā valdnieku, bet viņa bērni šo titulu nemanto. Salas pamatiedzīvotāji ir zaļādainie softi. Mēs, latvji, te esam tikai kādi 2–3 procenti. Agrāk softi apdzīvoja arī lielu daļu no Jekuras salas, un tur atradās arī viņu lielās valsts galvaspilsēta Ahora, bet pēc sakāves latviešu koloniālajā karā softi atkāpās uz Lagnegu un te centās norobežoties no mums... Tagad tikai šeit, Lagnegā viņi dzīvo lielā masā; nedaudz softu vēl mīt arī savās vecajās zemēs Sofiadā. Taču šeit, Lagnegā ir sakoncentrēti vairāk nekā 90 procenti visu Akorijas Republikas softu. Lagnega ir viņu zeme. Bet tā ir reti apdzīvota, tāpat kā vispār Tabako salas, – tikai četrarpus cilvēki uz kvadrātkilometru, pie kam vairums softu dzīvo salas iekšienē, ap Kosinusa līci un galvaspilsētu Sifograntu. Šajā piekrastē, turpretim, kā redzat, nav gandrīz nekādu apdzīvotu vietu. Viena pati Benula, taču arī tā nav softu, bet gan latviešu pilsētiņa...

– Vai Benulā ir vismaz kaut daži softi? – Mikus ievaicājās. – Gribētos viņus redzēt. Pie mums, Latvijā, ir dzeltenie un melnie, iebraukuši no bijušajām un atlikušajām kolonijām, bet es nekad neesmu redzējis nevienu ne zaļādainu, ne zilādainu cilvēku. Zinu par viņiem tikai no grāmatām.

– Daži ir, – profesors atbildēja. – Divi strādā arī mūsu stacijā par kalpotājiem. Softi ir patīkama tauta, tikai slikti runā latviski, ne par ko negrib pāriet uz kultūrtautu valodām un mūžīgi cenšas izteikties latīniski vai grieķiski. Tās ir viņu valodas: latīņu ir tautas izloksne, bet grieķu – kulta valoda.

– Latīniski es protu, – Mikus atbildēja. – Esmu filologs.

– Patiešām? – profesors pabrīnījās. – Tādu retu valodu? Nu, tad vismaz ar softiem jums problēmu nebūs. Bet lūk, jau Benula! Vai redzat tur tās baltās mājiņas tālumā? Tās jau ir mūsu speciālo pētījumu centrs, mūsu zooloģiskā stacija. Bellaportas universitāte tur rīko... Kas jums notika?

Mikus bija pēkšņi apstājies kā zemē iemīts.

– Speciālo pētījumu centrs!... Bellaportas universitāte?!... – viņš platām acīm lūkojās profesora un juta, ka sirds atkal sāk nevaldāmi lēkāt.

– Nu jā, un kas tur sevišķs? – profesors Mellis nepacietīgi atbildēja. – Ejam, jaunais cilvēk, man gribas ēst. Es burtiski mirstu badā. Un vai tad jūs ne? Cikos jūs vakar pēdējo reizi vakariņojāt uz sava kuģa? Bet tagad jau klāt pusdienas laiks!

Viņi atkal devās ceļā, bet Mikus vairs nedzirdēja nevienu balsi, izņemot savu iekšējo.

– Profesora kungs, – viņš pēc brītiņa ierunājās. – Es gribētu jums pastāstīt vienu faktu un dzirdēt jūsu viedokli par to.

– Lūdzu, – profesors Mellis atsaucās. – Mans viedoklis ir ļoti vērtīgs, bet dabūjams bez maksas.

– Redziet... Lieta tāda, ka es esmu atradenis. Mani zīdaiņa vecumā atrada Rīgā uz soliņa pie Oksfordas universitātes ieejas. Uz sedziņas, patiesībā galdauta, kurā es biju ievīstīts, bija zīmogs: «Bellaporta. Speciālo pētījumu centrs».

Profesors apstājās tikpat pēkšņi kā pirmīt Mikus. Viņš platām acīm nemirkšķinādams ilgi lūkojās Mikū, un bija redzams, kā viņa sejā pamazām mainās krāsa: sākumā tā kļuva bāla, bet pēc tam visa piesarka.

– Va vellos... Tas tik ir numurs... – viņš neskaidri nomurmināja, nolaida acis un, skatīdamies smiltīs sev zem kājām, dusmīgi sacīja: – Iesim, jaunais cilvēk, man gribas ēst...

Bet viņa balss skanēja aizsmakusi. Profesors ilgi klusēja, pētīdams vienīgi smiltis sev priekšā, un ierunājās tikai tad, kad viņi jau gandrīz bija pie Benulas zooloģiskās stacijas vārtiem:

– Tas, ko jūs pastāstījāt, jaunais cilvēk, ir ļoti interesanti. Es pamēģināšu noskaidrot, vai kādam no mūsu darbiniekiem ap to laiku, kad jūs varētu būt piedzimis, nav bijušas kādas likstas ar bērniem.

Bet Mikus, tāpat kā pirmīt, skaidri juta viltotu intonāciju profesora balsī.

Miranda saņēma Mikus sauju savā rokā un, ielūkodamās viņam acīs, sacīja:

– Šeit ir mūsu mājas, Mik! Nāc iekšā.

Pirmoreiz viņa uzrunāja to ar «tu», vismaz pēc gramatiskās formas.

no cilts uz visiem laikiem. Spriedums bija galīgs un negrozāms. Un tā raudošā sešpadsmitgadīgā kalibanu princese ar zīdaini paunā un paunu uz muguras nokāpa no kalniem.

Kurp gan varēja doties šī nelaimīgā, kura pat nezināja nevienu valodu, izņemot savu dzimto, kuru, savukārt, neprata gandrīz neviens ārpus kalibanu kalnu cietokšņa? Kādu likteni viņa varēja sagaidīt? Izmisusī meitene nolēma doties uz balto cilvēku apmetni un sameklēt tur savu spožo mīļāko ar zilajām acīm. Vai viņa varēja iedomāties, cik liela ir pasaule, ka Latvju karaliskās flotes kuģis jau vago tālu jūru ūdeņus tūkstošiem jūdžu no šejienes un ka uz tā klāja komandas dod jaunais leitnants, kurš sen jau aizmirsis savu mazo dēku Tabako salās un kurš visā savā mūžā tā arī neuzzināja, vēl vairāk, ne reizi pat ar visniecīgāko smadzeņu kaktiņu neiedomājās, ka viņam varētu būt dēls Tabako salās. Akatika bija pārliecināta, ka pasaule ir maza, ka ir tikai viena balto pilsēta tāpat, kā ir tikai viena kalibanu pilsēta, un ka starp baltajiem kādu cilvēku atrast ir tikpat viegli, kā starp kalibaniem, sevišķi vēl, ja viņam ir tik stalts augums, tik balti mati un tik zilas acis.

Akatika sasniedza Bellaportu galīgi zaudējusi spēkus no bada un tālā, piecsimt kilometrus garā ceļa, ko viņa veica kājām. Bet svešā balto lielpilsēta, kura apreibināja Akatiku, uzņēma sarkanādaino meiteni naidīgi. Neviens nesaprata, ko viņa runā savā valodā; žēlsirdīgākie deva viņai dažus sīknaudas gabaliņus, bet viņa nezināja, ko ar tiem darīt, un beidzot, trešajā dienā, zaudējusi spēkus, viņa nesamaņā pakrita kādā ieliņā Bellaportas krāsaino iedzīvotāju priekšpilsētā. Te viņu pacēla, iežēlojies par abiem mirstošajiem bērniem – māti un dēlu – kāds izbēdzis teitoņu dzimtcilvēks vārdā Murrens, kuru pilsētas gaiss bija darījis brīvu. Akatika sāka dzīvot viņa vairāk nekā nabadzīgajā mitekļī un Murrena skopajā maizē nedaudz atkopās.

Savu zīdaini Akatika nosauca par Edsositu, kas kalibanu valodā nozīmēja «Zvaigžņu Dēls». Akatika nedaudz ielauzījās latviešu mēlē un ar Murrena rūpēm iekārtojās par apkopēju pie kāda vientuļa latvju bagātnieka vārdā Žanis Pilnmēness. Pārāk liels bagātnieks šis Žanis Pilnmēness jau nu gan nebija – tāds vidējs buržuā. Viņš bija nokalpojies Gambivaldē divdesmit piecus gadus un sasniedzis diezgan augstu amatu koloniālajā pārvaldē. Piecdesmit piecu gadu vecumā viņš, aiziedams no dienesta pensijā, nolēma pārcelties uz Tabako salām. Pārdevis Gambivaldē visu savu nekustamo īpašumu un savācis visus ilgo dienesta gadu ietaupījumus, rūdītais un tagad atvaļinātais koloniālās administrācijas ierēdnis nopirka Bellaportā skaistu un plašu māju, vairākus zemesgabalus pilsētas nomalē, bet pārējo naudu ieguldīja akcijās vai noguldīja bankā. Tādējādi iekārtojies Tabako salās, viņš aicināja šurp ģimeni. Bet ceļā, nelaimīgā Vētru Krasta tuvumā kuģis gāja bojā. Noslīka visi, arī visa Žaņa Pilnmēness ģimene – sieva un trīs bērni. Tas bija briesmīgs trieciens vecajam ierēdnim. Sabruka sapņi par laimīgām vecumdienām mīlošas ģimenes vidū, par rošīgu tirdzniecisko un rūpniecisko darbību, ko viņš gatavojās uzsākt. Viņš bija pārāk satriekts, lai vēl spētu būt enerģisks. Nauda tā arī palika noguldīta bankā. Firma «*Pilnmēness & dēli*» tā arī netika nodibināta; vecais vīrs dzīvoja pilnīgā vientulībā, drūms un izmisis, kaudamies ar pašnāvības domām. Akatika uzkopa viņa lielo, tukšo māju, mazgāja viņa veļu un gatavoja ēst. Pilnmēness viņu pieņēma darbā tāpēc, ka tā slikti prata latviešu valodu, šī iemesla dēļ un arī likteņa triecienu dēļ bija kļuvusi klusa un nerunīga un netraucēja vecā Pilnmēness drūmo vientulību.

Apmēram gadu pēc Akatikas ierašanās Bellaportā Murrens, kurš mazliet pazina balto likumus un paradumus, nosprieda, ka pienācis laiks Edsositu reģistrēt latviešu varasiestādēs. Iestādē, kur viņi visi trīs – Murrens, Akatika un Edsositu – ieradās, ierēdnim, neskatoties uz to, ka viņš pilnībā atbilda Likuma par civildienestu septītā panta prasībām, bija ļoti grūti izpildīt savu pienākumu, jo ne teitoni, ne kalibaniete, ne jo vairāk Zvaigžņu Dēls lāgā nesaprata viņa jautājumus, nedz arī viņš saprata to atbildes. Tā visa rezultātā tomēr parādījās pirmais vēsturiskais dokuments, kurā figurē mūsu patiesā stāsta otrs galvenais varonis. Šis dokuments, savā ziņā latvju koloniālo iestāžu darbības šedevrs, apliecināja, ka 1971.gada 30.martā Bellaportā dzimis zemesticīgais teitoni Edsosits Ghamba. Tēvs – zemesticīgais Murena Ghamba, dz. 1936.g. Māte – zemesticīgā Akatika Ghamba, dz. 1954.g. Mūsu varonis patiešām bija dzimis 1971.gada 30.martā, taču, kā lasītājam jau zināms, nebūt ne Bellaportā. Ierēdnim tā arī neizdevās noskaidrot, kur tad īsti dzimis šis dīvainais radījums un kāpēc ne Bellaportā. Tikdaudz viņš gan saprata, ka dzimšanas vieta nav Bellaporta, taču viņš jau bija ziedojis veselu pusstundu sava bezgala dārgā ierēdņa laika, lai izskaitļotu no abu atnācēju stāstu atšifrējumiem bērna dzimšanas laiku, un viņa spēki bija galā. Tālāk viņš visu rakstīja ātri un ar vieglu roku. Nosaukt Zvaigžņu Dēlu par zemesticīgo gan diezgan vai varētu, jo pats viņš par dieviem vēl nedomāja un nebija arī iesvaidīts ne pēc vienas reliģijas rituāliem. Viņa mātei bija liels atklājums, ka pastāv daudzas ticības, un viņa nu vairs nezināja, pie kādas pieder. Vienīgais stingrais pieturas punkts visā šajā tumšajā ticības lietā bija tas, ka šeit klātesošais vīrietis skaidri zināja, ka ir zemesticīgais. Tā nu mūsu varonis kļuva zemesticīgs. Jautājums par tautību tika atrisināts vienkāršāk. Vīrietis atkal droši varēja pateikt, ka ir teitoni, un ierēdnis, pašķielējis uz sievieti, nolēma drošības labad neinteresēties par viņas tautību. Sarežģīta bija uzvārda

lieta. Ne Murrenam, ne Akatikai uzvārdu nebija. Teitoņiem uzvārdi jeb dzimtas vārdi pastāvēja tikai dižciltīgajiem, t.i. dažām ķoniņu dzimtām, bet kalibani vispār nepazīna tādu jēdzienu kā uzvārds. No visa stāstītā ierēdnis uztvēra tikai vienu viņam pazīstamu vārdu – Ghamba. Jaundzimušā vārdu «Edsositu» ierēdnis pierakstīja latviešu izrunai piemērotākā veidā ar «s» pēdējā «u» vietā un piešķīra viņiem visiem uzvārdu Ghamba. No jautājuma par tēvu ierēdnis tālredzīgi izvairījās. Pietika jau arī paskatīties uz zīdaiņa zilajām acīm un gaišajiem matiem, salīdzinot tos ar klātesošo sievietes un vīrieša kraukļmelnajām galvām un tumšajām acīm, lai nojaustu briesmas. Ierēdnis tikai pajautāja vīrieša vārdu un dzimšanas gadu. Sīko kļūdu svešā vārda rakstībā pilnīgi varam viņam piedot, ņemot vērā ierēdņa dvēseles stāvokli.

Tā tapa šis vēsturiskais dokuments, kurā pirmoreiz minēts mūsu patiesā stāsta otrais varonis. Murrens un Akatika aiznesa šo papīru lielā bijībā un vēlāk rūpīgi glabāja, bet vēl vēlāk mūsu varonis to reizēm pārslasīja un vienmēr ilgi smējās. Bet Murrens un Akatika to pārslasīt nevarēja, jo neviens no viņiem lasīt neprata, un pie tam vēl rakstīts tur bija latviešu valodā, kurā viņi neprata nemaz arī runāt. Viņi tikai visu mūžu saglabāja pārliecību, ka jautājums par Zvaigžņu Dēla dzimšanas laiku, vietu, ticību, tautību, uzvārdu, tēvu un māti ir ļoti liels un sarežģīts jautājums, kuru viņi paši nav spējīgi atrisināt.

Pagāja pieci gadi kopš Akatikas ierašanās Bellaportā. Akatika pamazām novīta un sadila. Draiskais spulguks viņas acīs bija pazudis un tā vietā radies slimīgs spīdums; seja bija kļuvusi pelēcīga, bet vaigos reizēm izsitās sarkani plankumi – vēl sarkanāki nekā viņas iedzimtā kalibanu sarkanā āda. Viņa klepoja arvien stiprāk un beidzot sāka splaut asinis. Brīvajai kalnu meitai lielpilsētas nomales graustu gaiss laikam nebija piemērots. Bet Edsositu auga nīprs, spirts un veselīgs. Viņš augām dienām ielas dubļos vai putekļos – atkarībā no gadalaika – spēlējās ar saviem melnādainajiem kaimiņiem – slavenēģeriem – un kāvās ar tālāko kvartālu dzeltenādainajiem angoļu puikām. Izskatījās, ka viņam viss nāk tikai par labu: gan nožēlojamais uzturs, gan dubļi, gan grausti, gan diloņslimā māte. Šķita, ka viņš ir tas, ko dabīgās izlases process izvēlējis saglabāšanai kā piemērotāko radījumu īpašai nabadzīgo sugai. Un tas viss, neskatoties uz to, ka viņa dzīslās ritēja latvju grāfu un kalibanu karaļu asinis, ka viņš bija Zvaigžņu Dēls.

Māte sarunājās ar Edsositu savā dzimtajā kalibanu valodā, patēvs, savukārt, savā teitoņu valodā, bet ar kaimiņu puikām Edsositu runāja viņu dzimtajā slavenēģeru valodā. Bez tam nācās šo to zināt arī angoļu valodā, kurā runāja tālāko kvartālu dzeltenie puikas, kā arī balto latvju valodā, kurus Edsositu gan sastapa reti un no kuriem krāsaino kvartālu bērni ļoti baidījās. Droši vien šī daudzvalodu vide, kurā Edsositu pavadīja savas dzīves pirmos piecus gadus, arī atraisīja viņā snaudošo poliglota talantu.

Kad Edsositu bija pieci gadi, Akatika nomira, nomira divdesmit viena gada vecumā, pāragri novītusi, nežēlīgās dzīves salauzta. Par savas ilggadīgās kalpones bērēm parūpējās vecais Žanis Pilnmēness, tāpēc tās bija svinīgākas un lepņākas, nekā varētu gaidīt pēc šīs sievietes dzīves Bellaportā. Bērēs Pilnmēness pirmoreiz ieraudzīja Akatikas dēlu. Puisēns ar tumšo ādu, bet gaišajiem matiem un zilajām acīm ļoti iepatikās Pilnmēnesim, un viņš sāka iztaujāt Murrenu par zēnu. Edsositu dzīves stāsts atstāja spilgtu iespaidu uz veco vīru, un viņš aizgāja no Akatikas bērēm pavisam domīgs. Nākošajā nedēļā viņš vēlreiz apmeklēja Murrena būceni, bet nedēļas beigās jau bija izlēmis zēnu adoptēt. Lieki atgādināt, ka Pilnmēness jutās vientuļš, ka viņam nebija pat kam atstāt savu mantu. Bet skaistais zēns, kurš pēc izskata varēja būt dienvidjūru saulē lieliski nodedzis, veselīgs latvis, bija lemts bezcerīgai nabadzībai un «krāsainā» liktenim, kaut gan bija latviešu grāfa dēls. Pēc vecā Pilnmēness uzskatiem tautības un izcelšanās lietās galvenā loma bija tēvam; māte šeit bija maznozīmīgs faktors – vienkārši augsne, kur iesēta sēkla. Tātad Žaņa Pilnmēness acīs zēns pēc tautības bija latvis un, kas zin, varbūt pat karaļnamam piederīgs: – ne jau katram galu galā piešķir grāfa titulu. Bez tam zēna izcelšanās pa mātes līniju arī nebija nemaz tik peļama. Viņa māte taču nebija no melnajiem vergiem slavenēģeriem vai no dzeltenajiem vergiem angoļiem, no dzimtļaudīm teitoņiem vai nicināmajiem tirgoņiem erpiem. Viņa bija brīvas un kareivīgas, kaut arī mežonīgas, tautas princese, lai arī šajā tautā bija tikai kādi astoņdesmit tūkstoši cilvēku. Pārliecinātajam rojālistam Žanim Pilnmēnesim zēna aristokrātiskā izcelšanās nepalika vienaldzīga.

Murrens, protams, ļoti labprāt piekrita sava audzudēla adoptēšanai. Un tā mūsu varonis ieguva jaunu dzimšanas apliecību un pārvērtās no zemestīcīgā teitoņa Edsosita Ghambas par pārkoņcīgo latvi Edžu Pilnmēnesi. Pieredzējušais koloniālās administrācijas ierēdnis Žanis Pilnmēness labi zināja, kā iegūt viņam vēlamo dokumentu. Edžus Pilnmēness piedzima gandrīz kā Kristus ar atpakaļejošu datumu. Ar 9971.gada 5.aprīli datētajā un ar daudziem parakstiem un zīmogiem apstiprinātajā dzimšanas apliecībā stāvēja rakstīts, ka 9971.gada 30.martā Bellaportā dzimis pārkoņcīgais latvis Edžus Pilnmēness. Tēvs – pārkoņcīgais latvis Žanis Pilnmēness, dz. 9913.g. Māte – pārkoņcīgā Akatika Pilnmēnese, dz. 9954.g. Šī dzimšanas apliecība, protams, bija vēl aplamāka par pirmo, jo Akatika netika

dzīvojuši ar Pilnmēnesi pat neregistrētā laulībā, kā ar Murrenu. Edžus Pilnmēness mātes tautība apliecībā ar gudru ziņu bija noklusēta. Edžus patiešām kļuva par pārkoņtīgo, jo audzūtēva atsauktais mācītājs izdarīja ar viņu visas attiecīgās ceremonijas.

Zēnu nomazgāja, labi apgērba, un viņš sāka dzīvot Pilnmēness gaišajā, plašajā mājā. Taču pēkšņā pārmaiņa Edžus dzīves veidā zēnam pavisam nepatika. Pirmoreiz viņš aizbēga jau divas nedēļas pēc pārceļšanās uz Pilnmēness māju. Nākošajā dienā viņu noķēra un atveda atpakaļ. Tagad viņu rūpīgāk uzmanīja.

Edžus slikti saprata un nemaz nerunāja latviešu valodā, bet pēc nepilniem diviem, vēlākais, trim gadiem viņam jau vajadzēja sākt iet skolā. Vecais Pilnmēness baidījās, ka līdz tam laikam Edžus nepaspēs sasniegt citu inteligentu latviešu ģimeņu bērnu līmeni, tāpēc darīja visu iespējamo, lai zēnu apmācītu. Viņš nolīga privātskolotāju, kurš strādāja vienā no labākajām Bellaportas pamatskolām un papildus peļņas nolūkā bija ar mieru apmācīt Edžu.

Pamazām Edžus aizmirsā krāsaino priekšpilsētā pavadītajos gados iegūtās bailes no baltajiem, ātri vien iemācījās latviešu valodu, kurā skolotājs deva viņam pareizu metropoles augstāko slāņu izrunu. Edžus iedzimtais dzīvesprieks un zinātkāre ņēma virsroku, un strauji atklājās, ka viņš ir ļoti spējīgs zēns. Gandrīz negribot, sajūsminātais skolotājs neaprobežojās tikai ar valodas un uzvedības mācīšanu vien, bet Edžus viņa vadībā apguva arī lasīšanas, rakstības un rēķināšanas mākslu. Rezultātā izrādījās, ka Edžus jau pēc nepilna gada bija apguvis visu pamatskolas pirmās klases kursu. Žanis Pilnmēness bija ļoti apmierināts ar audzudēla sekmēm un bieži klusībā mēdza berzēt rokas, pie sevis atkārtodams: «Jā, jā! Tūdaļ redzams, ka latvju aristokrātijas asinis!».

Edžus aizmirsā savu agrāko dzīvi, netūrās priekšpilsētas ielas, melnādainos draugus – puiseļus, sāka justies kā daždien bagātas ģimenes atvase. Mazāk tuviem paziņām Žanis Pilnmēness, negribēdams stāstīt visu patiesību, apgalvoja, ka Edžus ir viņa īstais dēls, ka pēc ģimenes bojā ejas viņš bijis precējies ar pārkoņtīcībā pārgājušu un emigrācijā dzīvojošu kalibanu princesi, bet reizēm izlaida arī vārdu «kalibanu». Par pierādījumu viņš tad rādīja Edžus dzimšanas apliecību. Murrens apmeklēja Edžu arvien retāk, jo juta vecā Pilnmēness netiksmi par tādiem apmeklējumiem, un beidzot, kādu gadu pēc adoptēšanas, pārstāja nākt pavisam, tādējādi pazaudēdams savu likumīgo dēlu. Vēl tagad bijušās gubernatora kancelejas arhīvā varētu atrast neapšaubamus dokumentālus pierādījumus tam, ka Murrenam ir bijis likumīgs dēls, kurš dzimis vienā dienā ar augstkunga Pilnmēness dēlu un pēc tam bez pēdām pazudis. Ar vārdu sakot, sešu gadu vecumā astronomiskie dvīņi Edsots Ghaba un Edžus Pilnmēness galīgi sakusa vienā personā.

Bija 9978.gada pavasaris. Dienvidu puslodes kolonijās Latvijas impērijā mācību gads sākās 1.martā un turpinājās atkarībā no bērnu vecuma līdz novembrim vai, vecākajās klasēs – līdz Ziemsvētkiem. Audzūtēvs, skolotāja pārliecināts, nolēma sūtīt Edžu skolā gadu agrāk nekā paredzēts viņa vienaudžiem, pie tam uzreiz pamatskolas otrajā klasē. (Pēc Latvijas likumiem skolā bija jāiet tiem bērniem, kam palikuši pilni septiņi gadi, bet Edžus devās turp 6 gadus un 11 mēnešus vecs). Tā viņš apsteidza vairumu sava vecuma bērnu uzreiz par diviem gadiem. Labi gan tas neatsaucās uz Edžus attieksmi pret skolu, jo pārējie bērni bija jau mācījušies kopā veselu gadu pirmajā klasē, tiem bija izveidojusies sava kopiena, bet Edžus nu izrādījās jauniņais, kurš pie tam vēl nemaz nezina, kas tā skola tāda ir, kādas tur tradīcijas un nerakstītie likumi. Tā jau pašā sākumā radās plaša starp Edžu un pārējiem bērniem; ar gadiem tā tikai vērās plašumā.

Kad Edžus pirmo gadu gāja skolā, Latvija 9978.gada 17.jūlijā iestājās Pasaules karā, bet jau pēc trim dienām Bellaportas ostā stāvēja geju karakuģi, un geju virsnieki pieņēma Tabako salu garnizonu kapitulāciju. Uz nedēļu skola tika slēgta, taču drīz vien dzīve salā iegāja normālās slīdēs, tikai valdīja te tagad ne vairs gubernators Zibenzellis, bet geju kara komandants, un Bellaportas ostā pastāvīgi drūzmējās geju karakuģi. Geji izmantoja Tabako salas par savu jūras kara bāzi.

Nomācījies skolā vienu gadu un pabeidzis pamatskolas otro klasi, Edžus nolēma doties uz pasaules kara kauju laukiem. Viņš aizbēga no mājām, ieradās ostā un sāka lūgt dažādu kuģu jūrniekus, lai tie aizvestu viņu uz fronti. Lielākā daļa jūrnieku tikai smējās, bet kāds bārdains matrozis, izprašņājis Edžu par viņa vecākiem un mājām, apsoliņa izdarīt visu kā nākas un paslēpa Edžu uz sava kuģīša, kurš jau nākamajā rītausmā devās jūrā. Taču kuģis brauca nevis uz Gambivaldi, Gigu vai Eireku, kur plosījās Pasaules kara vētras, bet gan jau pēc astoņām stundām izmeta enkuru Kaifas ostā Mustafas salā. Šeit bārdainais matrozis gluži vienkārši pārdeva Edžu kādam hotu vergu tirgotājam, uzdodams viņu par foršu zēnu. Pēc izskata Edžus patiešām pilnīgi varēja būt foršs. Hotu vergi forši bija dīvainā tauta. Gadu simtiem hotu jūras laupītāji no savas Ērgļu Ligzdas Mustafas salā uzbruka kuģiem, kas brauca caur Kivaina jūras šaurumiem un laupīja visu valstu un visu tautu kuģus bez izšķirības. Bagātākos gūstekņus radinieki pēc tam izpirka, taču daudzi tā arī palika hotu vergi. Hotu rokās bieži krita arī kuģi ar dzelteno

un melno vergu kravām, un pēc nolaupīšanas visi tie kļuva par hotu vergiem. Tādējādi forši veidojās no sagūstītajiem jūrniekiem un pasažieriem un no nolaupītajiem vergiem. Šajā tautā ietilpa gan baltie biezieši – latvi, igauņi, vīgi, toriji un citas tautas, gan bālgandzeltenie kerri ar slīpajām acīm un lielajiem vaigu kauliem – geji, lesbi, vairi un citi, gan it kā apzeltītie dzeltenie vergi – angoļi, mongi un siami, kurus kolonijās bija pieņemts saukt vienā vārdā par angoļiem, gan melnie vergi slavenēģeri no Dienvidtrevogas. Bez tam foršos ietilpa arī paši hoti, kas bija noziegušies pret sultānu vai augstmaņiem un, mazākās devās, galvenokārt gadījuma pēc, arī tādas tautas, kā brūnādainie teitoņi, sarkanādainie kalibani un pelēcīgie trevogi. Bet visplašāk hotu asinis ietilpa foršos caur harēmiem: lai kādas tautības un ādaskrāsas būtu māte, viņas bērni bija jau pa pusei hoti, ja viņa mita hotu augstmanim piederošā harēmā. Gandrīz visi tagadējie forši bija jau dzimuši kā vergi, jo hotu pirātu jūras laupīšanām gals tika padarīts 9896.gadā, kad Latvija pacēla Mustafas salā sava karaļa sarkanbaltsarkano karogu ar zeltīto Latvju Lauvu vidū un mirdzošu karaļkroni tam galvā. Bet nozīmīga apmēra laupīšanas izbeidzās vēl agrāk, jau ar deviņdesmit devītā gadsimta vidū – tā tad vairāk nekā simt piecdesmit gadus atpakaļ. Tagadējie forši⁷ visi bija mēnessticīgi, runāja hotu valodā, tikai retais un tikai visvecākajā paaudzē vēl zināja savu senču valodas. Antropoloģiskā ziņā forši bija ļoti raiba tauta. Vairums, protams, bija jaukteņi visdīvainākajās proporcijās. Taču nereti nācās sastapt arī individuus, kas pēc izskata likās tīrasiņu baltie, kerri, mongi, nēģeri vai trevogi. Tādējādi Edžus jaukteņa izskats nevarēja izsaukt nekādas aizdomas.

Edžus nesaprata, par ko bārdainais jūrnieks hotu valodā sarunājas ar svešo vīru, tāpēc itin mierīgi noskatījās, kā viņi strīdas, ik pēc brīža rādīdami uz Edžu, kā beidzot jūrnieks iebāž kabatā naudu un, nepaskatījies uz zēnu, steidzīgi aiziet. Tikai kad tirgotājs viņu rupji sagrāba aiz rokas un vilka uz būceni pie citiem pārdodamajiem vergu bērniem, Edžus sāka skaļi protestēt latviešu valodā. Tagad vergu tirgotājs aptvēra, ka ir piekrāpts, taču, mazliet padomājis, nolēma daudz par to neuztraukties. Salas bija okupējusi Geja, latviešiem Mustafas salā vairs nebija varas, bet gejus interesēja viņu karš, nevis kāda tur latvju zēna liktenis. Tirgotājs tikai atlika uz kādu laiku zēna tālākpārdošanu un atstāja viņu pie sevis, lai ar sitenu palīdzību apmācītu puiku hotu valodā un tajā vienkāršajā zinātnē, kas jāprot vergu zēnam, lai viņu varētu izdevīgi pārdot.

Tā Edžus kļuva par hotisma mēnessticībā dzimušo foršu Etaču. Pēc grūta pusgada pastāvīgi zilumiem pārklātais zēns jau zināja un prata visu to pašu, ko viņš zinātu un prastu, ja patiešām būtu dzimis foršs. Viņu steidzīgi pārdeva kādam hubarajam – hotu augstmanim – uz zemes iekšieni. Steidzīgi tāpēc, ka 9979.gada 13.februārī visapkārt salu piekrastei plosījās grandioza jūras kauja par to, kura flote paturēs savās rokās svarīgo stratēģisko atbalsta punktu Tabako salās un saimniekos uz kuģu ceļiem, kas ved cauri Kivaina jūras šaurumiem. Divas pasaules varenākās flotes saķērās izšķirošajā cīņā, un igauņi atkal pierādīja, ka joprojām ir pasaulē jūras lielvalsts numur viens. Lielāko geju flotes daļu aprīja Vētru Krasta ūdeņi, bet 14.aprīlī Bellaportā igauņu admirāli sāka pieņemt geju garnizona kapitulāciju. Septiņus mēnešus ilgā geju okupācija bija beigusies, stāvoklis bija mainījies, salās tagad valdīja latviešu sabiedrotie, un zēna piederīgie, kā baidījās tirgotājs, varēja sākt dzīt pēdas savam nolaupītajam dēlam.

Un Žanis Pilnmēness patiešām atrada Edžu. Tiesa, tas mazliet aizkavējās, jo Vētru Krastu tricīnāja stipras iekšpolitiskas vētras. Grupa jaunu politisko darbinieku, kuri bija izauguši no latvju pret geju okupāciju vērētājiem un tagad apvienojušies Demokrātiskajā partijā ar Žannu Kandori-Kanori, Imantu Nevaidmiri un citām vēlāk slavenām personām priekšgalā, 9979. gada 12. martā Bellaportas Latvju teātrī, ko vēlāk pārdēvēja par Akorijas Nacionālo teātri, proklamēja Akorijas Republikas nodibināšanu. Jauno neatkarīgo valsti neatzina nedz Igaunija, kuras karaspēks faktiski aizņēma tās teritoriju, nedz, jo vairāk, Latvija, bijusī metropole, bet toties uzreiz atzina Geju un tās sabiedrotie, prasīdami nekavējoties izvest no Akorijas igauņu karaspēku. Pagāja leģendārais Barikāžu laiks, kad jaunie republikāņi «kailām rokām» pretojās igauņu karaspēkam, kurš pēc savas sabiedrotās Latvijas neatlaidīgas prasības mēģināja ieņemt jaunpasludinātā parlamenta – Tautas Padomes – ēku. Igauniju attieksme pret Akorijas neatkarību bija divkosīga. No vienas puses, Latvija bija Igaunijas sabiedrotā karā pret Geju un pārējām viņu koalīcijas valstīm, un igauņi svinīgi zvērēja saviem sabiedrotajiem, ka pilnīgi atzīst un atbalsta Latvijas impērijas teritoriālās integritātes neaizskaramību, bet, no otras puses, Latvija bija igauņiem vecu vecā sīvā sāncense, un viņi smīnēja bārdās un ūsās, slepeni priecādamies, ka šī konkurente tiek novājināta, zaudējot savas kolonijas. Kandores-Kanores un Nevaidmira vadītā Tautas Padome, savukārt, solīja Mustafai, Kalibanai, Lagnagai, Sofiadai, Teitonijai, Okeānijai un travelingiem pilnīgu autonomiju un viņu tradicionālās varas un sabiedriskās iekārtas saglabāšanu, ja viņi atbalstīs

⁷ Šīs grāmatas pielikumos forši nav izdalīti kā atsevišķa tauta, bet vienādās valodas un reliģijas dēļ ir ieskaitīti hotu sastāvā kā viens no viņu etniskajiem paveidiem – *red. piez.*

Akorijas neatkarību. Visā šajā jūklī noorganizēt ekspedīciju uz Mustafu Edžus atbrīvošanai bija diezgan grūti.

Galū galā igauņi atzina Akorijas Republiku *de facto* un vairs nemēģināja ar savu okupācijas karaspēku iejaukties tās iekšējā dzīvē, paziņodami, ka jautājums par atzīšanu *de iure* izšķirams pēc kara beigām starptautiskā konferencē. Republikas jaunā valdība mazliet nostiprinājās, un 1980.gada janvārī hubaraja muižā, kur Edžus kalpoja virtuvē, ieradās latvju zemessargu vienība līdz ar pašu Pilnmēnesi, un aizveda Edžu, neskatoties uz hubaraja protestiem un draudiem. Tā pēc verdzībā pavadītiem trīspadsmit mēnešiem Edžus atgriezās audzūtēva mājās un pēc pusotra mēneša atpūtas 1.martā sāka atkal iet skolā. Viņš bija gadu atpalicis no savas vecās klases, nonāca atkal jaunu biedru vidū, atkal bija «svešais», «jauniņais» un drīz kļuva pat par izstumto. Biedri viņu ķircināja par viņa tumšo ādu, par viņa īstajiem vecākiem (no kurienes gan bērni to visu uzzin?), saukāja par kalibanu mežoni un cilvēkēdāju. Arī verdzībā pavadītais gads nebija nekāda romantiska dēka biedru acīs. Latvija bija oficiāli atcēlusi verdzību jau 99. gadsimta sākumā, bet faktiski daudzās kolonijās tā vēl ilgi saglabājās gan dažādos maskētos veidos, gan – sevišķi tik nomaļā vietā kā Tabako salas – pilnīgi atklāti. Arī Tautas Padome, cenzdamās panākt autonomo veidojumu un citu provinču atbalstu saviem neatkarības centieniem, negribēja naidoties ar šo novadu varenajiem un tāpēc skatījās caur pirkstiem uz viņu piekopto un pēdējos juku gados vēl vairāk atdzimušo verdzību. Laikā, par kuru mūsu stāstā pašreiz ir runa, lielākā daļa angoļu un slavenēģeru Vētru Krastā faktiski bija vergi. Tāpēc baltajiem Bellaportas skolniekiem verdzība bija ikdiena, bet vergs – nicināms «dzeltenais» vai «melns».

Edžus aizstāvēja savu godu ar dūrēm un zobiem, taču nekas nelīdzēja. Viņš bija un palika izstumtais. Vecais Pilnmēness negribēja, ka Edžus tā nelaimīgā «verdzības negadījuma» dēļ zaudē skolas gadu, tāpēc atkal nolīga mājskolotājus, un ar viņu pūliņiem no otrā pusgada zēnu pārcēla uz 4.klasi. Bet Edžum tas viss pagalam nepatika. Ar lielu piespiešanos pabeidzis četrklasīgo pamatskolu, viņš aizbēga atkal. Nikns uz balto, augstprātīgo latvju Bellaportu, kura negribēja viņu atzīt par savējo, Edžus bija nolēmis doties pie saviem senčiem kalibaniem. Tomēr zēnam par laimi viņš slikti zināja salas ģeogrāfiju. Ja viņš patiešām būtu atradis kalibanus, grūti pateikt (patiesībā – viegli uzminēt), kā viņu uzņemtū karalis Ghamba. Taču Edžus apmaldījās un nonāca nevis kalibanu kalnos, bet gan travelingu džungļos. Tādējādi varenā valdnieka Sitarituvitas pirms apmēram desmit gadiem izraidītā mazmazdēla atgriešanās savā ciltī pagaidām nenotika. Apmaldījies mūžamežā, zēns gandrīz aizgāja bojā, pirms viņu pacēla travelingu cilts mednieki. Tā nepilnus desmit gadus vecais Edžus Pilnmēness, viņš arī Edsosit Ghamba un foršs Etačs kļuva par travelingu cilts audzēkni. Pirmo vārdu travelingi viņam deva «Kaniota», kas viņu valodā nozīmēja «Divi ezeri» – mājiens uz viņa zilajām acīm.

Travelingi ar gaiši zilo ādu, vecākā Tabako salu tauta, bija lepni un brīvi ļaudis, plašo mežu iemītnieki, kuru galvenā nodarbošanās bija medniecība. Viņi uzņēma Kaniotu draudzīgi. Zēns drīz vien iemācījās travelingu valodu – jau septīto valodu savā īsajā mūžā pēc kalibanu, teitoņu, slavenēģeru, angoļu, latviešu un hotu valodām. Zēnam acīmredzot palīdzēja lielā pieredze jaunu valodu apgūšanā un šādos apstākļos izkoptās poliglota spējas. Travelingu zēni piecu gadu vecumā tika atrauti no mātēm un nodoti «meža skolā». Te, sadalīti vairākās grupās pēc vecuma, tie pieredzējušu mednieku vadībā jau no bērna kājas mācījās visu, kas vajadzīgs labam travelingu medniekam un karavīram. Apmācības «meža skolā» turpinājās, līdz zēns kļuva sešpadsmit gadus vecs. Pēc vienpadsmit mežā tikai savu vienaudžu zēnu un skolotāju sabiedrībā pavadītiem gadiem, kuru laikā zēni ieradās ciltī tikai retumis uz svētkiem, sešpadsmitgadīgie kļuva par «jaunajiem karavīriem», kuri atgriezās ciltī, bet vēl nebija pilntiesīgi cilts vīri. Tikai izdarījuši kādu varoņdarbu – miera laikā tās parasti bija kādas sevišķi pārdrošas medības –, jauneklis ieguva tiesības pieņemt uguns pārbaudījumu un, to izturējis, kļuva par īstu karavīru un mednieku ar tiesībām runāt cilts vīru sapulcēs un ņemt sievu. Parasti tas notika apmēram divdesmit gadu vecumā.

Bet Kaniota – Divi Ezeri –, līdzko atlaba pēc badošanās mežā, taisnā ceļā nonāca «meža skolā». Nākošajos sešos gados mūžamežs bija viņa mājas, tas deva viņam pajumti un baroja viņu. Viņš iemācījās pazīt to tā, kā pazīt var tikai travelingu mednieki. Viņš zināja visus tā dzīvniekus, katra paradumus, pēdas un balsi, spēja to atdarināt. Viņš pazina mūžameža augus, vietas, kur tie aug un katra lietderību. Viņš zināja, kādi augi dziedē ievainojumus un kādi ārstē drudzi, un prata pagatavot briesmīgo *kurrare* indi, kura nonāvēja ienaidnieku dažās minūtēs, pat ja indē samērcēta bulta tikai viegli ieskrabāja ādu. Sešus gadus viņš mācījās trāpīgi šaut ar loku un ar garstobra šauteni, nekļūdīgi mest tomahauku, nazi un šķēpu, uzbrukt pretiniekam gan ar dunci, gan cirvi, gan kailām rokām. Sešus gadus viņa dzīve sastāvēja no nepārtrauktām medībām, kara spēlēm un brīvajos brīžos no tūkstošiem stāstu par veiksmīgākajiem travelingu karavīriem un medniekiem, par tām viltībām un paņēmieniem, kas atnesuši tiem uzvaru. Šajos stāstos bija visa tūkstošos gadu uzkrātā travelingu kaujas pieredze un izstrādātā

taktika. Šie seši gadi mūsu varonim bija nemitīgi vingrinājumi un sacensības spēkā, izturībā, veiklībā, precizitātē, atjautībā, uzmanībā un pacietībā. Jau pēc trim pie travelingiem pavadītiem gadiem Edžus ieguva jaunu vārdu – Astunaks – «Ātrais Duncis», jo jau tolaik pārspēja visus savus biedrus naža lidojuma precizitātē, ātrumā un spēkā. Viņš spēja pilnos auļos, nolaidies zirgam gar sāniem un paslēpies aiz tā ķermeņa, ietriekt nazi tieši sirdī divdesmit soļu attālumā noliktai lelei. «Meža skolas» beigās Astunaks bija travelingu ciltī viens no labākajiem karavīriem un medniekiem starp sava vecuma zēniem, un bija ieguvis arī pieaugušo vīru ievērību un atzinību.

Kad Edžum bija piecpadsmit gadi, 9986.gada augustā septiņdesmit divu gadu vecumā nomira Žanis Pilnmēness, nenodzīvojis tikai 5 dienas līdz savai 73. jubilejai. Pirms septiņpadsmit gadiem viņš bija pazaudējis savu ģimeni un pirms piecarpus gadiem arī audžudēlu, kuru bija paspējis iemīlēt. Vecais Pilnmēness nezināja, kur ir Edžus, bet domāja, ka tas atkal atrodas verdzībā pie hotiem, kuri to nolaupījuši, uzskatīdami par savu likumīgu īpašumu un atriebdamies par toreizējo zemessargu ekspedīciju uz viņu valsti. Taču visi meklējumi šoreiz izrādījās veltīgi. Neraugoties uz Edžus nezināmo likteni, Žanis Pilnmēness visu savu mantu novēlēja viņam, un notāram atstāja sīku Edžus aprakstu un daudzus testus, lai kāds viltvārdis nevarētu uzdoties par Edžu. Bet, ja Pilnmēness nezināja, kur atrodas Edžus, tad travelingi drīz vien uzzināja, ka vecais Pilnmēness miris un ka Astunaks kļuvis par tā bagātību īpašnieku. Pašam Edžum gan neko neteica, taču gudrais virsaitis Rongo šo faktu neaizmirs.

Kad Edžus kļuva sešpadsmit gadus vecs un pabeidza «meža skolu», viņš stājās travelingu virsaišu padomes priekšā. Te cilts lielākais virsaitis Rongo teica viņam šādus vārdus:

– Tagad Astunaks ir sešpadsmit lietus periodus vecs. Viņš ir pabeidzis Meža skolu. Travelingi zina, ka Astunaks ir kļuvis vērtīgs un drosmīgs karavīrs un mednieks. Pēc travelingu likumiem jauneklis, kurš pabeidzis Meža skolu, atgriežas savā ciltī. Bet Astunaka cilts dzīvo Lielajā akmens apmetnē pie jūras. Arī Astunakam ir jāatgriežas savā ciltī Lielajā akmens apmetnē pie jūras. Travelingi zina, ka Astunaks ir liels virsaitis savā ciltī. Travelingi zina arī, ka Astunaks ir godīgs karavīrs un vienmēr būs travelingu draugs, kas tos nekad nenodos. Astunaks vienmēr atradīs patvērumu travelingu vigvamos, bet tagad lai Astunaks iet un dzīvo savā ciltī, lai ieņem pie tās apspriežu ugunskuriem sev pienākošos vietu un lai viņš stāsta patiesību par travelingiem, ja kāds ļaunā prātā vai aiz nezināšanas sāks viņus apmelot. Lai Astunaks stāsta, ka travelingi grib dzīvot mierā ar balto vīru cilti un netaisās tai uzbrukt. Lai viņš stāsta, ka travelingi izraks savus kara cirvjus un cīnīsies līdz pēdējam vīram, līdz pēdējai sievieti un zīdāinim, ja kāds uzbruks travelingiem. Lai Astunaks brīdina travelingus, ja pret viņiem tiks gatavota nodevība. Un tagad lai Astunaks iet pie savas cilts, jo tāds ir travelingu likums, ka jauneklis, kas pabeidzis Meža skolu, atgriežas pie savas cilts. Es esmu runājis.

Tā nu 9987.gada maijā Bellaportā atkal parādījās Edžus Pilnmēness. Pasaules karš bija beidzies, tā vētras kopš 9979.gada jūras kaujām vairs nebija skārušas salas. Visus šos gadus Tabako salas formāli atradās igauņu okupācijā, taču, kad Pasaules kara frontes aizvirzījās projām uz citiem zemeslodes sāniem un Vētru Krasts pazaudēja savu pirmšķirīgo stratēģisko nozīmi, igauņi sāka pamazām aizvilkt savu karaspēku uz tajā brīdī svarīgākiem stratēģiskiem punktiem tā, ka beigās okupāciju realizēja vairs pavisam nenozīmīgs garnizons, daudz vājāks par pašas Akorijas bruņotajiem spēkiem. Tā kā igauņi bija atzinuši Akorijas Republiku *de facto*, tad tika likvidēta arī igauņu kara komandantūra, kura sākumā bija realizējusi administratīvo varu okupētajās salās. 9986.gada 9.septembrī Pasaules karš, kas ilga vairāk nekā astoņus gadus, oficiāli beidzās ar Portlikattas miera līgumu. Ilgajā Miera konferencē, kuras vaiņagojums bija minētais līgums, piedalījās arī Akorijas Republikas delegācija, prasīdama atzīt Akoriju *de iure*. Tā kā viņus jau augstāk nosaukto iemeslu dēļ atbalstīja Igaunija, kā arī bija atzinušas Geja un tās sabiedrotie, tad Latvijai, kura faktiski kontroli pār salām bija pazaudējusi jau pirms astoņiem gadiem, galu galā nācās piekāpties. Portlikattas miera līgums atzina Akorijas Republikas neatkarību *de iure un de facto*, igauņi aizvēca pēdējās sava karaspēka atliekas, un Republika sāka savu dzīvi visā pasaulē atzītas suverēnas valsts statusā. Laikā, kad Edžus Pilnmēness atkal parādījās Bellaportā, tur pilnā sparā notika varas dalīšana jaunatzītajā valstī, dažādas partijas rīkoja sapulces un demonstrācijas, tika izstrādāti un apspriesti valsts galīgās Konstitūcijas projekti.

Edžus viegli pierādīja savu personību, jo viņā varēja pazīt Žaņa Pilnmēness aprakstīto cilvēku un viņš pareizi atbildēja uz visiem jautājumiem, kurus bija atstājis vecais Pilnmēness un uz kuriem varētu atbildēt tikai īstais Edžus Pilnmēness. Kļuvis par Pilnmēness nama, zemes gabalu un astoņtūkstoš latu liela bankas rēķina īpašnieku, Edžus Pilnmēness sāka domāt par savas dzīves iekārtošanu. Vispirms viņš gribēja panākt savus vienaudžus civilizēta cilvēka izglītības iegūšanā, jo pie travelingiem pavadītajos gados bija šajā ziņā gandrīz bezcerīgi atpalicis. Viņš bija beidzis tikai četrklasīgu pamatskolu, un no vienaudžiem viņu tagad šķīra sešklasīga ģimnāzija, kuru bērni ar ikdienišķu likteni parasti beidza septiņpadsmit gadu vecumā. Edžum palīdzēja viņa nevaldāmās alkas pēc zināšanām, kuras bija pamodu-

šās mežos pavadītajos gados. Viņš nolīga privātskolotājus un citīgās nodarbībās no savas atgriešanās brīža 1987.gada maijā līdz 1988.gada 1.martam paspēja sagatavoties un vienu pēc otra nokārtot eksāmenus par iestāšanos ģimnāzijā, par pirmo un otro ģimnāzijas klasi, tā ka 1988.gada 1.martā viņš sāka apmeklēt uzreiz ģimnāzijas trešo klasi. Arī te viņš vairāk nodarbojās patstāvīgi un algoja privātskolotājus; tādējādi šajā mācību gadā viņš nokārtoja eksāmenus par trešo un ceturto klasi, bet 1989.gadā bija jau ģimnāzijas piektās klases audzēknis. Ņemot vērā, ka ģimnāzijas zemāko klašu programmas bija paredzētas bērniem, kas četrus līdz sešus gadus jaunāki par Edžu, kā arī ievērojot Edžus entuziasmu un spējas, šī paātrinātā apmācība tika realizēta bez jūtamiem zaudējumiem zināšanās. Tieši otrādi, dažos priekšmetos viņa zināšanas tālu pārsniedza parastu skolnieku līmeni. Piemēram, igauņu valodu, kuru ģimnāzijā pasniedza kā svešvalodu, Edžus šajā laikā apguva pilnībā, ko reti sasniedz kāds ģimnāzists. Tāpat nebija viņam līdzīgu dzimtās zemes augu un dzīvnieku valsts pazīšanās.

Tātad 1989.gadā Edžus bija astoņpadsmit gadus vecs ģimnāzijas piektās klases skolēns, kamēr viņa klasesbiedri bija piecpadsmit gadus veci zēni un meitenes. Savu zināšanu apgūšanas enerģiju Edžus bija divos gados izšķīdis, viņa entuziasms noplacis. Piekto klasi viņš pabeidza sekmīgi, bet reizē ar pārējiem klasesbiedriem, nesteigdamies vairs uz priekšu kā agrāk. 1990.gadā viņš, deviņpadsmitgadīgais, mācījās kopā ar sešpadsmitgadīgajiem ģimnāzijas pēdējā, sestajā klasē. Līdz vidējās izglītības iegūšanai palika pavisam maz. Bet enerģija bija galīgi izsīkususi, labas gribas kļuva arvien mazāk. Lielā vecuma starpība, protams, nesekmēja draudzīgu attiecību nodibināšanos starp viņu un klasesbiedriem. Tāpat kā visu savu skolas laiku, viņš palika vienpatis, izstumtais, slepeni zobgalību un izsmiekla objekts un mērķis. Atklāti nīrgāties par viņu, protams, neviens vairs neuzdrošinājās, jo Edžus varētu viens pats kautiņā pieveikt visu ģimnāziju. Taču atmosfēru, kas valdīja viņam apkārt, Edžus juta. Tomēr viņš apmeklēja skolu; kaut sakostiem zobiem, bet gāja uz turieni. Mācību gada vidū stāvoklis kļuva pavisam kritisks. Skolotāji skatījās uz viņu greizi, kā jau uz pāraudzeni, un bieži ņēma dalību skolēnu zobgalībās. Edžus sāka kavēt stundas, pirmoreiz mūžā kļuva dažos priekšmetos nesekmīgs.

Viņam parādījās intereses, kas nebija savienojamas ar skolu. Viņš sāka apmeklēt deju zāles un restorānus, ar plašu žestu šķiest naudu, drīz vien viņu jau ielenca draugu pulciņš. Visi kā viens tie vēlāk kļuva par profesionāliem noziedzniekiem. Pilnmēness savrupmājā tagad arvien biežāk skanēja mūzika un alkohola apskurbinātu cilvēku smieklis. Edžus iekļuva kompānijā, viņa mājā sāka rīkot ballītes ar draugējiem, meičām un pudelēm. Vecā Pilnmēness nams ātri vien kaimiņu vidū ieguva sliktu slavu. Tie grozīja galvas, kad Edžus gāja garām, un teica viens otram: «Nabaga vecais Žanis Pilnmēness! Bandubērns paliek bandubērns!». Galu galā mēnesi pirms izlaiduma eksāmeniem Edžu izslēdza no ģimnāzijas ar motivējumu, ka viņš bija pāvedis savu klasesbiedrēni. Viņi skūpstījās klasē pēc stundām, un viņa bija jau gandrīz pilnīgi izgērbusies uz skolas sola, bet kāds bija to pa atslēgas caurumu izspiegojis un nosūdzējis ģimnāzijas vadībai, kura nekavējoties ielauzās telpā. Nākošajā dienā viņi abi vairs nebija skolnieki. Tiesa gan, diezin vai Edžu varēja vainot pavešanā, jo ģimnāziste pati bija divreiz sēdējusi vienā klasē pa diviem gadiem, tai bija astoņpadsmit gadu, un viņa bija atdevusies jau daudziem vīriešiem, ar to nedaudz piepelnīdamās.

Nelaieme nekad nenāk viena. Nedēļu pēc šī notikuma, iznākdams pēc pusnakts no dejuzāles, Edžus ieraudzīja, ka viņu gaida seši puisi. Visus tos Edžus pazina. Ne reizi vien viņš bija kāviens ar tiem visdažādāko iemeslu dēļ deju vakaros un krogos, un sitis tos gan pa vienam, gan pa diviem, gan pa trim. Nu tie bija organizējuši koalīciju, lai reiz par visām reizēm norēķinātos ar Edžu. Ieraudzījuši Edžu, tie tūdaļ aplenca viņu, visiem sešiem rokās mirdzēja dzelzs sitamie un naži. Edžus negaidīja šis linča tiesas spriedumu un uzbruka tiesnešiem pirmais. Pēc piecām minūtēm viss bija galā. Trīs bija aizbēguši, divi sēdēja zemē, slaucīdami asinis un sļaudami ārā zobus, bet sestajam sānos bija iesprausts viņa paša nazis. Nākošajā dienā Edžu apcietināja, un kaimiņi to uzņēma kā loģisku noslēgumu bandubērna ceļam. Edžum par laimi sadurtais palika dzīvs, un tiesa piesprieda mūsu varonim tikai vienu gadu cietumsoda par pašaisardzības mēru pārkāpšanu un sistemātisku kautiņu rīkošanu. Tajā laikā, kad Edžus bijušie klasesbiedri kārtoja ģimnāzijas izlaiduma eksāmenus, Edžus noklausījās spriedumu.

Edžus raibajā dzīvē apstākļi bija mainījušies tik bieži un tik radikāli, ka viņš bija iemācījies ātri piemēroties jebkuriem apstākļiem. Cietumā pavadītajā gadā Edžus iepazīs vēl vienas pasaules tikumus un paradumus – noziedznieku pasaules. Kad gads bija pagājis, Edžus taisnā ceļā no cietuma kameras nonāca iesaukšanas punktā un kļuva jaunzareivis vai, pareizāk sakot, jaunmatrozis. Viņš nokļuva Republikas Flotē, kur apguva radista un telefonista specialitātes. Demobilizējies no Bruņotajiem spēkiem, viņš 1993.gada pirmajās dienās pēc vairāk nekā divu gadu prombūtnes atgriezās savā tukšajā mājā. Viņam bija divdesmit viens gads. Cietums un armija bija iespaidojuši viņu divos virzienos: pirmkārt, viņa smadzenes atkal alka pēc zināšanām un garīgā darba; otrkārt, viņš bija saņēmis aukstu dušu un sapratis, ka ceļš, kuru viņš bija sācis iet ģimnāzijas beigās, nav no labākajiem.

Atgriezies mājās, Edžus vairs necentās uzmeklēt agrākos draugus un atjaunot dzīres vecā Pilnmēness mājā. Tā vietā viņš augām dienām sēdēja pie savām vecajām ģimnāzijas grāmatām un pēc mēneša kā eksterns nokārtoja eksāmenus par ģimnāzijas beigšanu, bet vēl pēc divām nedēļām – iestāju pārbaudījumus republikas vienīgajā augstskolā – Bellaportas universitātē. 1.martā viņš jau bija tās pirmā kursa students. Edžus izvēlētie priekšmeti bija etnogrāfija, filoloģija un vēsture. Sākās četri aizrautīga darba un mācību gadi. Universitātē Edžus beidzot atbrīvojās no izraidītā lomas, kādā bija dzīvojis visu savu skolas laiku, tāpēc viņa noskaņojums bija možs, strādātgrība liela. Tiesa, viņam nebija tuvu draugu, taču neviens viņu arī neizsmēja. Edžus pilnīgi nogrima darbā, viņam vairs neeksistēja izpriecās, iedzeršanas, sievietes. Vaļas brīžos viņš aizrautīgi lasīja, bet pāri visam bija viens mērķis, ko viņš bija sev nospraudis, stājoties universitātē: Edžus gribēja pilnībā izstudēt savas dzimtenes tautu vēsturi, etnogrāfiju, tradīcijas, ticējumus, folkloru un tā tālāk – visu, kas saistīts ar šo tautu dzīvi.

Kad Edžus iestājās universitātē, viņš zināja astoņas valodas; dažas gan nācās atmiņā atsvaidzināt, bet tas nebija grūti. Septiņas valodas viņš bija mācījies dzīvē, nevis pēc grāmatām; tās bija viņam kalpojušas sarunām ar apkārtējiem cilvēkiem, un piecām viņš tikai tagad sāka studēt gramatiku un teoriju. Šīs septiņas valodas bija: latviešu, kalibanu, teitoņu, slavenēģeru, angoļu, hotu un travelingu. Bez tam viņš vēl zināja ģimnāzijā apgūto igauņu valodu. Bet viņa dzimtenē runāja vēl divās valodās – latīņu un grieķu. Un Edžus steidza tās apgūt. Edžum bija laba valodnieciska dzirde. Līdzīgi kā mūziķi jūt katru kļūdu melodijā, Edžus viegli uztvēra mazāko nepareizību izrunā, mazāko akcentu. Universitāti beidzot, Edžus prata bez jebkāda akcenta runāt visās deviņās valodās, ko lietoja Akorijas republikā; vēl vairāk, viņš pārzināja šajās valodās visus dialektus, izlokšnes un žargonus. Latviešu valodā viņš nekļūdīgi prata atšķirt un atdarināt Bellaportas, Okeānijas vai Klaribellas izrunu, noziedznieku un jūrnieku žargonus, to izkropļoto latviešu valodu, kādā runāja neizglītotie vergi un pusvergi, un aristokrātu smalko stilu. Teitoņu valodā viņš nekad nerunāja ar zemniekiem zvejnieku piekrastes izlokšnē un ar zvejniekiem iekšienes rajonu izrunā. Viņš labi orientējās daudzajos slavenēģeru dialektos un nekad hotu valodā nejauca hubaraju, hotu un foršu izrunu. Kalibanu valodā viņš vienmēr varēja pateikt, vai runātājs ir no kalniem vai līdzenumiem, bet travelingu valodā – mežinieks vai Aiki plakankalnes iedzīvotājs.

Šādas dziļas zināšanas, protams, nebija iegūstamas no grāmatām. Izstudējis valodniecības, etnogrāfijas vai arheoloģijas teoriju, Edžus steidza to pielietot praksē. Visus savus brīvlaikus viņš ziedoja ekspedīcijām uz dažādiem Tabako salu nostūriem, kuras viņš rīkoja pats uz savu roku. Šajās ekspedīcijās viņš precizēja savas valodu un izlokšņu zināšanas, studēja un pierakstīja tradīcijas, paradumus, ticējumus, vāca materiālās kultūras paraugus un folkloru. Jau studiju sākumā viņš atklāja, ka zina par Tabako salu travelingiem nesalīdzināmi vairāk nekā visa pasaules zinātne kopā. Travelingi un kalibani bija vissliktāk izpētītās Tabako salu tautas. Noslēpušies savos vieni nepieejamajos kalnos, otri tikpat nepieejamajos mežos, tie bija ciets rieksts pētniekiem. Daudz labāk bija izpētīta teitoņu un hotu kultūra, nerunājot jau nemaz par angoļiem un slavenēģeriem, kuru dzīve Tabako salās noritēja balto cilvēku acu priekšā, jo tie bija viņu pašu ievesto vergu pēcteči, un nerunājot par softiem, kuru kultūra Tabako salās bija tik slavēta un kādreiz varena, bet tagad leģendāra un tāpēc vienmēr atradusies pētnieku uzmanības centrā. Ja visu pārējo tautu valodniecības, etnogrāfijas un vēstures jomās Edžus Pilnmēness kļuva tikai par izcilu speciālistu, kas apguvis visu pasaulei zināmo, tad kalibanu un jo sevišķi travelingu kultūras pētījumos viņš deva patstāvīgus oriģināldarbus, kuriem bija atklājumu nozīme. 9994.gada beigās divdesmit trīs gadus vecais Edžus Pilnmēness, iepriekš nokārtojot visus vajadzīgos eksāmenus, aizstāvēja vēstures bakalaura darbu par travelingu kultūru, tādējādi divos gados pabeigdam trim gadiem paredzētās bakalaura studijas. Augstskolas zinātniskais izdevums «Bellaportas Universitātes raksti» sāka iespiest viņa zinātnisko publikāciju sēriju par travelingu un kalibanu kultūrām, bet populāri zinātniskais žurnāls «Zinātnes Druva» – viņa populāru aprakstu sēriju «Mūsu dzimtenes tautas», kuri saturēja īsus un populārus, bet tajā pašā laikā ļoti bagātīgus plašākām aprindām nezināmus materiālus par visu astoņu Tabako salu etnisko grupu dzīvi⁸.

Tas viss jau radīja Edžum ļoti perspektīva jauna zinātnieka reputāciju, sevišķi Bellaportas universitātes Antropoloģijas fakultātē un Latgadas zinātņu akadēmijā. 9996. gada beigās Edžus 25 gadu vecumā pabeidza studiju otro kārtu, kļūdam par filoloģijas maģistru, un jau ar nākamo mācību gadu sāka lasīt etnogrāfijas un mazo valodu lekcijas Bellaportas universitātes Antropoloģijas fakultātē kā privātdocents, bet tā pašā mācībgada beigās aizstāvēja disertāciju par kalibanu kultūru, iegūdam antropoloģijas doktora grādu; ar šo grādu viņu nākamajā gadā Antropoloģijas fakultāte pieņēma jau kā

⁸ Vienu no šiem aprakstiem («Travelingu ģimene») skat. šīs grāmatas pielikumos – *red. piez.*

asociēto profesoru, un viņš sāka strādāt pie habilitācijas darba par softu kultūru, pēc kura pabeigšanas viņš jau varētu pretendēt uz pilna profesora vietu.

2. Laiva selgā

Profesors (pagaidām vēl tikai asociētais profesors) Edžus Pilnmēness, 27 gadus, 9 mēnešus un 11 dienas vecs, sēdēja laivas pakalgalā pie izslēgta motora un turēja rokās tās stūri. Viņam iepretim, uz laivas vidējā soliņa sēdēja Karma Garda vienā peldkostīmā. Viņi bija vieni paši atklātā jūrā dažus kilometrus no Sofiadas krasta. Tālu rietumos kā vieglā dūmakā tīta šaura josliņa pie apvāršņa vīdēja Reinkarnācijas rags. Pretējā debess pusē horizonta līniju uz īsu mirkli pārrāva kāda neliela kuģa siluets. Citādi tuvumā neviena nebija.

Laiks turējās lielisks, jūra bija pilnīgi mierīga, un tikai niecīgi vilnīši maigi sitās pret laivas sāniem, viegli to šūpodami. Bija svētdiena, 9999.gada 10.janvāris.

Bet jāteic, ka profesora (pagaidām vēl tikai asociētā profesora) Edžus Pilnmēness prāts nebija tik mierīgs kā apkārtējā jūra. Mēs šeit varam atklāt lasītājam noslēpumu, kuru, kā profesors domāja, nezināja vēl neviens pasaulē, un proti – profesors bija nolēmis šodien un šeit, laivā jūrā bildināt Karmu Gardu un lūgt viņas roku savai tālākajai labi situēta Akorijas Republikas latvju augstāko slāņu antropoloģijas profesora dzīvei.

Nākas atzīt, ka profesora izvēle bija visnotaļ apsvērta un loģiska, tāpat kā visi viņa soļi pēdējo gadu laikā pēc tās nelaimīgās dēkas, kuras rezultātā viņš ģimnāzijas beigās bija nonācis cietumā, un mums būs arī jāatzīst šī profesora izvēle par pilnīgi pareizu.

Karmu Gardu profesors Edžus Pilnmēness pazina jau piecus gadus. Sākumā viņi abi bija studenti: Karma vienu kursu zemāk, Edžus vienu kursu augstāk. Tajā pašā decembrī, kad Karma saņēma bakalaurs grādu, Edžus ieguva maģistra grādu. Tagad viņu savstarpējais stāvoklis mainījās: Karma bija maģistratūras studente, bet Edžus lasīja viņai lekcijas un pieņēma eksāmenus – sākumā kā privātdocents, vēlāk kā profesors (pagaidām vēl tikai asociētais).

Studentu gados viņi bija pazinuši viens otru, taču tikai iztālēm. Labāk viņi iepazinās tieši pēdējos divos gados, kad Edžus bija mācībspēks, bet Karma – viņa studente. Tieši tad Edžus ievēroja, ar kādām mirdzošām acīm Karma raugās viņa sejā, klausīdamās viņa lekcijas. Tiesa, svarīgāks apstāklis bija tas, ka Edžus ievēroja Karmu, nevis ka šai studentei mirdzēja acis, klausoties jaunajā profesorā. Lieta tā, ka acis mirdzēja daudzām, gandrīz visām, jo šis jaunais, tikai 27-gadīgais profesors patiešām bija ārkārtīgi skaists un ļoti neparasts ar savu gludo, it kā varen tumši iedegušo ādu pie zilajām acīm un slaido, bet acīmredzami vingro un spēcīgo ķermeni; bez tam studentēm – vismaz galvenajos, kaut arī daudzkur baumu pārspīlētos, vilcienos – bija zināma arī viņa visai eksotiskā pagātne. Un, protams, visus – ne tikai studentes, bet arī studentus un pārējos profesorus – žilbināja viņa patiešām fenomenālās zināšanas gan Akorijas «mazajās valodās», gan «eksotisko tautu» etnogrāfijā.

Bet visbriesmīgākais (priekš studentēm) bija tas, ka šis jaunais profesors nepievērsa viņām absolūti nekādu uzmanību ārpus tās, ko prasīja Universitātes satversme. Te nu tiešām bija vai trakai jāpaliek!

Edžus bija Karmai maģistra darba vadītājs, un pirms trim nedēļām viņa bija to sekmīgi aizstāvējusi (maģistra darbu, protams, nevis Edžu, lai gan arī Edžu viņa aizstāvēja, kur vien varēja). Tātad Karma bija studijas tikko kā sekmīgi pabeigusi, un tūlīt arī iestājusies aspirantūrā doktores grāda iegūšanai, kur viņas vadītājs atkal bija Edžus.

Tā kā arī Edžus strādāja pie sava habilitācijas darba un viņu abu izvēlētās tēmas bija ļoti tuvas (kāda sagadīšanās!), tad pirms nedēļas, pirmsdien, 4.janvārī, akadēmiskā brīvlaika pašā sākumā, viņi abi kopā bija ieradušies Sofiadā, Bellaportai tuvākajā vietā, kur dzīvoja softi – šis viņu abu disertāciju priekšmets.

Viņi bija centīgi nostrādājuši nedēļu pie saviem disertāciju darbiem un tagad, svētdienā, devušies mazā izklaides braucienā jūrā ar laivu. Tādam izbraucienam bija vēl jo vairāk iemesls un pamats, jo tieši šodien Karmai bija dzimšanas diena – viņai palika apaļi 22 gadi. No rīta Edžus bija bagātīgi apsvēcis Karmu ar pašsacerētu dzejoli, kurā cildināja viņas daiļumu un tikumus, un ar daudziem ziedu pušķiem, kuri gan bija palikuši mājās vāzēs, izņemot vienu nelielu pušķīti, ko Karma tagad turēja rokās.

Te jāpastāsta mazliet par Karmu Gardu, lai lasītājs nedomātu, ka viņa bija pavisam vienkārša studente, tagad aspirante, un ka profesors Pilnmēness ar savu jauno aspiranti Sofiadā dzīvoja kādā noplukušā viesnīcā vai īrēja istabiņu nabadzīgā softu būdīnā. Nē, nebūt nē! – viņi dzīvoja pilnā (tā vismaz šī būve oficiāli saucās).

Lieta tā, ka Karma Garda pēc sava sabiedriskā stāvokļa nebija nemaz zemāka par profesoru Pilnmēnesi, bet gan drīzāk vēl augstāka: viņu varētu dēvēt pat par princesi (ko Edžus arī bija izdarījis savā šā rīta dzejolī). Karmas tēvs Andris Gards bija Sofiadas Augstākais Hierarhs, bet māte Vieda Garda attiecīgi – Augstākā Hierarhiene.

Ja lasītājs gadījumā nezina īsti labi Sofiadas statusu Akorijas Republikā, tad īsumā mēs to šeit paskaidrosim. Sofiada bija neliela province Vētru Krasta dienvidos, kura ar saviem 12,5 tūkstošiem kvadrātkilometru platības aizņēma 1,953 procentus no Akorijas teritorijas un ar saviem 40 tūkstošiem iedzīvotāju sastādīja 1,333 procentus no Akorijas pilsoņiem. Kādreiz, pirmskoloniālajā laikā, te atradās Softu valsts centrs, bet vēlāk, koloniālajā periodā, softi to bija gandrīz pilnīgi pametuši un bija ieradušies latvju kolonisti; tagad latvieši šeit bija 52,5 % iedzīvotāju, bet softi – 47,5 %.

Taču Sofiadas kolonizācija atšķīrās no citu Akorijas provinču kolonizācijas ar to, ka te bija apmetušies nevis vienkārši latvju zemnieki, bet Teosoftu sekta – reliģiski ideoloģisks latviešu novirziens, kurš bija atteicies no tradicionālās pārkoņticības un pieņēmis modernizētu un latviskotu softu reliģijas variantu. Viņi ticēja, ka pasaules attīstību vada karmas likumi, ka ziemeļos no Sofiadas augstu kalnos mīt Gaišā Brālība, kura vada pasaules likteņus, ka mirušo dvēseles pēc nāves reinkarnācijas ceļā iemiesojas jaunās būtnēs (tāpēc arī bija devuši salu vistālākajam dienvidu punktam savu nosaukumu Reinkarnācijas rags, kas zināmā mērā, protams, ir mājiens uz Labās Cerības ragu, kāds pastāv kuģu ceļos no Latvijas uz Tabako salām) – utt.; mēs nevaram šeit pilnībā izklāstīt visu teosoftu mācību.

Teosofti nebūt nebija tumši ļautiņi, kaut kādi neizglītoti zemnieki vai kas tamlīdzīgs; tieši otrādi – teosoftu kustība aptvēra latviešu inteligenci un tautas visizglītotāko daļu; teosoftu vidū bija daudzi pazīstami zinātnieki un kultūras darbinieki, kuri dēvēja teosoftiju par Jaunā Laikmeta visprogresīvāko ideoloģiju un tamlīdzīgi. Tā, piemēram, tagadējais teosoftu Augstākais Hierarhs Andris Gards (Karmas Gardas tēvs) vienlaicīgi bija arī Latgades Akadēmijas īstenais loceklis, pasauleslavens matemātiķis.

Kad Tautas Padome 9979.gada 12.martā proklamēja neatkarīgu Akorijas Republiku, šī Padome arī teosoftiem apsolīja autonoma veidojuma statusu, ja tie atbalstīs Republikas neatkarību; teosofti to atbalstīja, un tagad Sofiada bija viens no septiņiem Vētru Krasta autonomajiem veidojumiem ar savu vietējo valdību un neatkarīgu iekšpolitiku. Sofiada skaitījās teokrātiska valsts Akorijas Republikas paspārnē, un šīs valsts galva bija Augstākais Hierarhs Andris Gards.

Tā ka, braucot uz Sofiadu, lai strādātu pie savām disertācijām, veltītām softu kultūrai, profesoram Pilnmēnesim un viņa jaunajai aspirantei nevajadzēja meklēt viesnīcu – viņi varēja apmesties Karmas tēva mājās, kas Karmai bija arī dzimtās, kaut gan viņa bija tās pametusi pirms 15 gadiem septiņu gadu vecumā, jo jau no pašas pirmās klases skolojās nevis Sofiadā (kur nebija respektablu skolu), bet Bellaportā, tikai vasaras brīvlaikus pavadīdama Sofiadā pie vecākiem (kuri gan arī nedzīvoja savā provincē pastāvīgi, bet bieži vien brauca uz Bellaportu, kur viņiem bija savs dzīvoklis).

Tātad, būdama Sofiadas Augstākā Hierarha, autonoma valdnieka meita, Karma varēja skaitīties princese. (Starp citu, zinot, kas bija viņas vecāki, nav arī ko brīnīties, ka viņai bija dots tāds ar teosoftu reliģiju tik dziļi saistīts vārds).

Tagad nu princese un aspirante Karma sēdēja profesora Pilnmēness priekšā, tērpta vienīgi divdaļīgā sarkanā peldkostīmā, jo virsdrēbes viņi abi bija novilkuši un akurāti salikuši laivas priekšgalā tā, ka arī pats jaunais profesors bija tikai zilās peldbikšītēs. Tas bija dabīgi šādā izbraucienā, jo bija ļoti karsts, saule lēja savus starus pār viņiem platā un, var teikt, pat nežēlīgā straumē, bet šeit, atklātā jūrā ūdens tomēr deva zināmu vēsumu un, galvenais, te nebija nekādu kukaiņu – mušu, odu vai dunduru –, kuri, nākdami no Sofiadas džungļiem, vienmēr traucēja sauļošanas krastā.

Mums tagad ir jāpievērš uzmanība Karmas ārējam izskatam, kuru līdz šim esam atstājuši novārtā, jo pats Edžus Pilnmēness to gan ne mazākajā mērā nebija atstājis novārtā, un šis izskats pastāvīgi saistīja viņa uzmanību tik ļoti, ka īstenībā viņš gandrīz nemaz nespēja atraut savu skatienu no Karmas auguma, it īpaši tāpēc, ka šādu – kailu vai puskaulu (kas maz atšķiras) – viņš Karmu redzēja pirmoreiz. Līdz šim viņu attiecības (vismaz ārēji) nekad nebija izgājušas ārpus profesora un studentes, vēlāk aspirantes likumīgajām attiecībām.

Karma bija slaida un nevainojami veidota, labi iedegusi, kas liecināja, ka peldkostīms un saule viņai nav nekas neparasts; viņa bija dabiska blondīne, kādas bieži sastopamas starp tūrasīņu latvietēm (kas viņa arī bija), un viņas mati, brīvi izlaisti, plūda plašā straumē pār pleciem līdz pat viduklim, sacenzdamies ar saules stariem šajā svētdienas un viņai arī svētku dienā. Sarkanā peldkostīma augšējā daļa nespēja pilnībā paslēpt viņas spēcīgās, elastīgās krūtis, kuru neapsegtajai daļai atkal un atkal slīdēja pāri Edžus skatiens – pat vairāk nekā apaļīgajiem gurniem zem šaurā vidukļa, kur peldkostīma apakšējā daļa slēpa Karmas galveno dārgumu daudz pilnīgāk nekā augšējā abus savējos, tā ka ne maliņa no apakšējā nebija redzama. Karma sēdēja uz laivas soliņa ļoti akurāti, kājas cieši sakļāvusi un rokās virs

ceļgaliem turēdama zilu ziedu pušķīti. Viņas tīrā, skaistā seja nesa zināmu vientiesības izteiksmi, ko laikam piedeva viņas uzrautais deguntiņš, jo tāda viņa izskatījās vienmēr.

Edžus Pilnmēness nervozēja, jo nezināja, kā uzsākt to sarunu, kura bija viņa šīsdienas izbraukuma mērķis. Viņš atrāva acis no Karmas krūšu neapsegtais daļas un pārļaida tās apkārtnei ar zināmu izmisuma sajūtu sirdī. Reinkarnācijas rags gulēja tālumā pie apvāršņa tajā pašā vietā, kur agrāk, un pretējā debess pusē tāpat rēgojās tā paša kuģīša siluets. Edžus nopūtās un izteica vienu vārdu ne īsti ar jautājuma, ne īsti ar izsaukuma zīmi galā:

– Karma!?

– Jā? – meitene atsaucās.

Edžus Pilnmēness nebūt nebija nepieredzējis vīrietis, neskatoties uz to, ka pēdējos gados, ar aizrautību nododamies zinātnē, viņš nebija tuvojies sievietēm. Bet agrāk viņš bija tās pazinis daudzas – vēl sākot ar ģimnāzijas pēdējo gadu, kad vecā Žaņa Pilnmēness mājā salasījās jautras kompānijas un skanēja skaļa mūzika un iereibušu jauniešu smiekli. Bet tās visas bija citādas sievietes nekā Karma – tām nevajadzēja neko teikt un jautāt; tām varēja uzreiz bez kādiem vārdiem novilkēt biksītes, un viņas tikai tāpat, arī bez vārdiem, pacēla gurnus (ja gulēja) ar visām sievietēm tik raksturīgo kustību, lai šo novilkšanu varētu izdarīt. Bet atzīties mīlestībā vai bildināt (Edžus vēl nebija izšķīries, ko darīt pa priekšu) viņam nācās pirmo reizi mūžā.

– Karma, vai tu nāksi pie manis par sievu? – Edžus izdzirda kādu sakām aizsmakušā balsī un izbrīnījies paskatījās apkārt, meklēdams, kas to būtu varējis pateikt. Bet vairāku kilometru apkārtnē nebija neviena, izņemot Karmu un viņu pašu. Tā kā balss neapšaubāmi piederēja vīrietim, tad loģiski būtu secināt, ka šos vārdus bija teicis viņš pats.

Profesors Edžus Pilnmēness ļoti kļūdījās, domādams šīs nodaļas sākumā, ka neviens pasaulē nezina viņa šīsdienas izbraukuma nolūku. Karma Garda to zināja ļoti labi (un kā gan viņas to vienmēr zina iepriekš?) un bija rūpīgi gatavojusies tam. Bija izstrādāti neskaitāmi plāni, kā atbildēt, ja Edžus teiks tā, un ko sacīt, ja viņš teiks šitā. Bet tagad, kad vārdi bija izskanējuši, visi šie plāni pēkšņi kaut kur pazuda, un Karmai nācās lielā steigā un satraukumā izstrādāt pilnīgi jaunu plānu. Kaut kur apziņas nostūros nozibsnīja doma, ka nedrīkst uzreiz teikt «Jā», bet tūdaļ šo domu no sāniem notrieca cita doma, ka Edžus var arī (nedod Baltā Brālība!) otrreiz neatkārtot savu bildinājumu, tāpēc nedrīkst laist garām šo izdevību... Visā šajā jūklī kā glābējs variants iznira vārdi, ko viņa arī izteica puslīdz skaļi:

– Bet vai tu mani mīli?

Šie vārdi izrādījās glābēji ne tikai Karmai, bet arī Edžum. Viņš tūdaļ pameta savā vaļā laivas stūri, strauji devās pie meitenes, izrādījās stāvam viņas priekšā uz ceļiem, aptvēra rokām viņas vidukli, vilka viņu sev klāt, skūpstīja viņas krūšu neapsegto daļu virs sarkanā peldkostīma, tad kaklu un beidzot lūpas un vaigus, starplaikos apgalvodams, ka mīl viņu ļoti, ļoti.

Karma savukārt varēja tagad neteikt ne «Jā», ne «Nē» un tikai klusuciešot ļauties skūpstiem un glāstiem, kuri kļuva arvien dedzīgāki tā, ka sāka Karmu jau ne tikai uzbudināt, bet arī uztraukt. Ja Edžus varēja saukt sevi par pieredzējušu vīrieti, tad Karma sevi par pieredzējušu sievieti saukt negribēja un varēja to arī diezgan nelieluļoti atļauties. Skūpsti paši par sevi gan nebija viņai jaunums, bet vīrieša roka uz krūts un – jo vairāk – ātri palīdusi zem peldkostīma, bija viņai tomēr vēl liela lieta. Un kad viņa, skūpstos un glāstos kustēdamās, nejauši ar ceļgalu pieskārs Edžus ķermenim negaidītā vietā un sajuta kaut ko stingru un pat cietu, tad, sapratusi, kas tas ir, visa viņas būtība uzbrāzmoja protestā pret to ar apziņu, ka šaireizei pietiks un tālāk iet nedrīkst.

Karma izrāvās no Edžus skavām un, maigi viņu atstūmusi, teica caur saviem izspūrušajiem matiem, kuri nezin kādēļ tagad klāja viņas seju:

– Nē, ne tagad, mīlais...

Edžus atsēdās sev uz papēžiem un ar skaļu nopūtu izdvesa:

– Eh, mana Karma!... – pie kam nebija īsti skaidrs, vai viņš izrunā vārdu «karma» ar lielo vai mazo burtu. Viņš atkal pārļaida skatienu apkārtnei, taču šis skatiens bija tik apmiglots, ka tikai pēc kāda brītiņa viņš pārliecinājās, ka Reinkarnācijas rags ir atkal nogūlies savā vietā pie apvāršņa. Viņš atskatījās atpakaļ un redzēja, ka arī svešais kuģītis otrā pusē horizontam joprojām ir turpat, kur agrāk.

– Karma, vai tu nāksi pie manis par sievu? – Edžus jautāja, šoreiz būdams pilnīgi pārliecināts, ka runātājs ir viņš pats.

Karma pasmaidīja, ar lielu pašcieņu pacēla zilo ziedu pušķīti, kurš visā šajā jezgā bija nokritis uz laivas grīdas, un tad atbildēja lepnī un ar tīru sirdsapziņu:

– Jā.

3. Kuģis selgā

Bija pagājušas apmēram divas stundas, kopš Edžus Pilnmēness tik varonīgi bija realizējis savu šīsdienas nodomu un Karma Garda ne mazāk varonīgi – savējo. Pa šo laiku viņi bija daudz ko apsprieduši savos tagad vēl kopīgākajos plānos. Bija nolemts, ka kāzas notiks pēc nepilna mēneša, sestajā februārī, kas bija sestdiena – par to Karma pārliecinājās, izņēmusi no laivas priekšgalā noliktās somiņas mazu kalendāru.

Bija izteiktas abpusējas bažas par to, kā uz viņu nodomu reaģēs Karmas vecāki – Sofiadas Augstākais Hierarhs Andris Gards un Augstākā Hierarhiene Vieda Garda, un bija nolemts, ka viņi apprecēsies vienalga – pat ja Karmas vecāki nedos savu piekrišanu – un dzīvos Pilnmēness mājā no Edžus profesora algas. (Pa šiem gadiem, mācīdamies skolā un studēdams, Edžus bija iztērējis visu Žaņa Pilnmēness atstāto naudu un pat, kad tā bija beigusies, pārdevis dažus viņa zemesgabalus tā, ka tagad viņam no mantojuma bija palikusi pāri tikai dzīvojamā māja un tas zemes gabals, uz kura tā stāvēja).

Bija atkal un atkal skūpstīta Karma, pārsvarā rajonā ap zodu, gan virs, gan zem tā, un arī glāstīta, taču tagad ne vairs tajās vietās, ko slēpa peldkostīms, un šajās pārējās vietās Karma arī ļāva sevi glāstīt, cik uziet. Bija teikti daudzi mīļi vārdi no abām pusēm, un tagad Edžus nolēma, ka laiks ir doties mājās.

Šajā nolūkā viņš pacēla galvu, lai noskaidrotu, uz kuru pusi jābrauc. Aplūkojis horizontu, viņš konstatēja, ka viss joprojām ir savās vietās: Reinkarnācijas rags vienā pusē apvārsnim un mazais kuģītis otrā pusē. Taču tagad Edžus uzmanība apstājās pie šā mazā kuģīša.

– Dīvaini, – viņš teica. – Kas tas par kuģi un kāpēc tas nekur nekustas? Ko viņš tur dara? Visu šo laiku, kopš mēs esam jūrā, tas stāv vienā un tajā pašā vietā...

Arī Karma brīdi lūkojās uz svešo kuģi, tad noteica:

– Nu tad ieslēdz motoru un piebrauksim tuvāk, paskatīsimies. Vēl līdz vakaram ir laiks. – Jāpiezīmē, ka šodien bija pirmā diena, kad viņi teica viens otram «tu»; līdz šim viņu attiecības, lai gan draudzīgas un pat slēpti maigas, bija prasījušas uzrunāt vienam otru ar «jūs».

Tā kā Edžus bija veselu gadu nodienējis Republikas Bruņotajos spēkos un konkrēti Republikas Flotē uz krasta un robežu apsardzības kuģiem, tad viņš diezgan labi pārzināja visus kuģus, kādi un kāpēc varēja uzturēties Vētru Krasta tuvumā.

– Jā, – Edžus piekrita, – patiešām jāpiebrauc un jāapskatās. Tas ir savāds kuģis.

Viņš parāva laivas motora dzensiksnu, labi noregulētais dzinējs tūdaļ ierēcās, un Edžus, satvēris stūri, slaidā lokā izgriezta motorlaivu pa jūras virsmu, novirzīdams to uz attālo kuģi. Pēc minūtem piecpadsmit vai divdesmit viņš strauji samazināja dzinēja apgriezienus, ļaudams laivai nobremzēties pret ūdeni, un tad lēnām apbrauca kuģim apkārt kādu simt metru attālumā no tā.

– «Viļņu Princis» – Edžus lasīja uzrakstu uz kuģa sāniem. – Pierakstīts Maldonādā... Tā tad nācis pāri okeānam...

Uz kuģa klāja nebija redzams neviens cilvēks. Kuģa dzinēji klusēja.

– Dīvaini, dīvaini... – Edžus runāja. – Kuģis izskatās pamests. Īsts «Skrejošais Holandietis»! Bet kādēļ tas pamests, ja laiks tik labs, un vētras sen jau nav bijušas?

Edžus piebrauca kuģim pavisam tuvu klāt un skaļi uzsauca pilnā balsī:

– Ei, tur uz klāja! Vai tur kāds ir?

Neviens neatbildēja, tikai dažas kaijas, skaņu iztraucētas, pacēlās no kuģa virsmas un aizlidoja.

– Neko darīt, – Edžus teica, – nāksies kāpt uz klāja augšā, – un viņš vērtējoši raudzījās, kā to varētu izdarīt, jo borts bija pārāk augsts, lai varētu to aizsniegt vienkārši ar rokām.

Karma sabozās:

– Edžu, man bail! Tur noteikti ir kas nelabs. Labāk brauksim projām...

– Nu ko tu! – Edžus smējās. – Tagad mēs nekādi nedrīkstam aizbraukt. Varbūt tur ir kāds slimis, kam jāpalīdz? – tālāk viņš runāja jau pats sev, vērtēdams situāciju: – Enkurs nav izmests... Tā tad kuģis nav apstājies, bet vienkārši dreifē... Glābšanas laivas nav nolaistas, tā tad komanda nav kuģi pametusi bēgot... Kas tad tur varētu būt noticis?

Apstādinājis laivu kuģa pakaļgalā, Edžus paņēma laivas enkuru, kas bija iesiets pagārā ķēdē un ko izmantoja, laivai stāvot seklākos ūdeņos. Tas bija četrzūburains dzelzs veidojums, lai gan smags, bet tomēr ne tik smags, lai muskuļotais Edžus nevarētu to uzsviest uz ne pārāk augstā «Viļņu Prinča» borta un tur aizāķēt. Bijušais travelingu audzēknis pierādīja, ka nav piemirsis tamlīdzīgas mākslas, un viņam šis sviediens izdevās ar pirmo mēģinājumu. Viņš uzvilka bikses, taču ne kreklu un apavus, sajoza siksnu, pie kuras viņam vienmēr, kā to bija ievērojusi Karma, nezin kādēļ karājās kaut kāda maksts, un tad ātri, kā kaķis pa koku, uzrāpās pa ķēdi augšā un pārlīdēja pāri kuģa bortam, lai jau no turienes uzlūkotu lejā palikušo Karmu.

– Nāksi man līdz vai paliksi laivā? – viņš jautāja.

– Labāk iešu tev līdzi, – Karma atbildēja, – vienai palikt te, nezinot, kas ar tevi tur notiek, ir vēl bailīgāk.

– Labi, – Edžus piekrita. Viņš uz mirkli nozuda, tad atgriezās jau ar kaut kur sadabūtu virvi, kuras vienu galu piestiprināja uz kuģa klāja, bet otru nosvieda lejā Karmai:

– Piesien pie tā riņķa laivas priekšgalā! Piesien stingri, lai neatraisās! Vēl vienu mezglu! Tā... Tagad ievēlc enkuru laivā! – un viņš atāķēja laivas enkuru no kuģa un iesvieda to ūdenī. Karma, lai gan ar pūlēm, bet tomēr spēja ievilkt enkuru laivā.

Tagad laiva bija piesieta kuģa pakaļgalā, viļņi vai straume nevarēja to aiznest projām; ja kuģis sāktu kustēties, laiva tam sekotu. Edžus nosvieda Karmai vēl vienu virves galu ar tajā iesietu cilpu un teica:

– Klausies uzmanīgi. Es domāju, ka nekas nenotiks, bet, ja gadījumā tomēr kaut kas notiek, tad uzreiz skrien pie borta, lec ūdenī, peldi uz laivu un rāpies tajā iekšā. Viss. Ne par ko citu tev nav jādomā. Vai saprati? Lai varētu labāk peldēt, nevelc neko citu mugurā, paliec peldkostīmā. Bet tagad ieķeries cilpā un turies, es uzvilksu tevi augšā.

Pēc maza brīža Karma, kuru Edžus pēdējie vārdi bija vēl vairāk nobiedējuši, jau stāvēja viņam blakus uz dīvainā kuģa klāja. Tā nu viņi abi, tērpušies viens gaišās biksēs ar platu ādas siksnu, bet kailu ķermeņa augšdaļu, un otra sarkanā peldkostīmā, abi basām kājām devās apsekot neparasto kuģi. Pirmais, ko viņi atklāja vēl kuģa pakaļgalā, bija stūrmaņa būda ar ložu sadragātiem stikliem un sarecējušu asiņu pelķi līdās. Karma nobālēja un iekliedzās, bet Edžus tikai noteica:

– Tā, skaidrs. Kuģim ir uzbrukuši pirāti. Dīvaini tikai, ka tie ir pametuši «Viļņu Princi» dreifā ar visu kravu.

Viņi apstaigāja visu klāju un atrada vēl ložu pēdas un vēl asinis, taču cilvēku ķermeņu nekur nebija.

– Līķi droši vien ir iesviesti jūrā, – Edžus komentēja bālajai Karmai. – Tas nozīmē, ka pirāti ir saimniekojuši uz kuģa vēl pēc kaujas. Tad kas gan lika viņiem pēc tam kuģi pamest?

Apsekojuši visas ārējās platības, viņi devās kuģa iekštelpās. Te, vēl atrazdamies uz dzelzs kāpnēm, viņi ieraudzīja no kajītes, kurai, pēc visa spriežot, vajadzēja būt kapteiņa kajītei, rēgojamies ārā cilvēka kājas. Karma atkal iekliedzās un sāka kāpties atpakaļ.

– Paliec te! – Edžus viņai teica diezgan asi, un devās tālāk viens pats.

Kapteiņa kajītē atradās divi līķi, viens durvīs, otrs pie galda. Abi bija nošauti ar lodēm krūtīs. Ne ieroču, ne dokumentu, ne kādu lietu pie viņiem nebija. «Tātad viņi nav nošāvuši viens otru», Edžus nodomāja, «ir bijis kāds trešais, kurš pēc tam atstājis kuģi».

Edžus vēl ilgi apstaigāja visas kuģa telpas, pēc tam atgriezās pie Karmas, kura tikmēr bija izgājusi laukā svaigā gaisā un nu stāvēja, turēdamās pie borta un lūkodamās uz tālo, gandrīz vai nesaredzamo krastu, kur bija palikušas viņas mājas, tēvs un māte.

– Lieta principā ir skaidra, – Edžus viņai ziņoja. – Uz kuģa neviena dzīva cilvēka nav. Apkalpe un pasažieri ir pa daļai nošauti un iesviesti jūrā, pa daļai droši vien aizvesti ar pirātu kuģi. Tie abi beigtie kapteiņa kajītē acīmredzot ir laupītāji, kuri palikuši uz «Viļņu Prinča», lai nogādātu kuģi pirātu ostā un apzinātu laupījumu. Taču pēc pirātu galveno spēku aizbraukšanas palikušajiem kāds ir uzbrucis un viņus nogalinājis, jādomā, kāds paslēpies pasažieris. Ja tas būtu bijis trešais pirāts, kas nošāvis savus biedrus, tad diez vai viņš pamestu tik lielu laupījumu; ja tas būtu bijis dzīvs palicis jūrnieks, viņš nogādātu kuģi drošībā vai vismaz izsauktu krasta apsardzi. Tikai pārbijies pasažieris varēja nošaut pirātus un pēc tam aizbēgt no tukša kuģa, kur viņam nekas vairs nedraudēja. Uzbrukums ir noticis pagājušajā naktī.

– Kuģa radiostacija ir kārtībā, – Edžus turpināja, – un es principā varētu izsaukt Republikas krasta apsardzi, bet viņi ieradīsies, ātrākais, rīt no rīta. Mēs nevaram tik ilgi gaidīt. Kuģis ir kādu laiku braucis bez vadības un bez stūres, pēc tam dzinējs noslāpis, jo beigusies degviela tā tvertnē. Taču degvielas ir daudz lielajās cisternās, un es varu dzinēju atkal iedarbināt. Tā kā kuģis ir atrasts Sofiadas teritoriālajos ūdeņos, tad, es domāju, par tā tālāko likteni un par izmeklēšanu šā nozieguma lietā ir jālemj Sofiadas varasiestādēm, tas ir, pirmām kārtām, tavam tēvam. Bet mums vajag aizdzīt kuģi uz Senzaru.

– Dari kā zini, – Karma skumji atteica. – Tas viss ir šausmīgi. Un tieši manā dzimšanas dienā! Un dienā, kad tu mani... kad mēs... tāds sākums...

Edžus apskāva Karmas plecus un pieklāva viņu sev.

– Neuztraucies, mīļā. Tā ir vienkārši nejaušība. Mēs tikai nogādāsim kuģi tava tēva galvaspilsētā, un viss, aizmirsīsim par to. Bet tev būs man mazliet jāpalīdz, gluži viens es netikšu galā. Labi, mīļā?

– Nu, protams, – Karma nopūtās. – Darīsim, kas jādara.

4. Vieda Garda

Profesors Edžus Pilnmēness bija trīskārt kļūdījies, kad šorīt domāja, ka par viņa nolūku laivā jūrā bildināt Karmu Gardu nezina neviens cilvēks visā plašajā pasaulē. Par to zināja ne tikai pati Karma Garda, bet arī viņas māte Vieda Garda un tēvs Andris Gards. Jau nedēļu atpakaļ, kad abi jaunie cilvēki vēl tikai ieradās Senzarā no Bellaportas, Vieda Garda bija teikusi vīram par savu meitu:

– Zinām, zinām, kāda viņai tā aspirantūra un kāda disertācija!

Pēc teosoftu mācības jau pats vārds vien, kādā cilvēks saucās, daudz ko izteica par viņa īpašībām un pat noteica viņa likteni. Un Vieda Garda šo viedokli pastāvīgi apstiprināja, būdama patiešām ļoti vieda.

Jau tajā minētajā pašā pirmajā abu jauno cilvēku atbraukšanas vakarā Vieda sāka apspriest ar savu vīru iespēju Karmai precēties ar profesoru Pilnmēnesi. Piesardzīgi iztaujājot abus jaunus, kā arī ievācot ziņas no draugiem un paziņām akadēmiskajās aprindās (neizmirsīsim, ka Andris Gards bija Latgadas akadēmiķis un labi pazina daudzus profesorus Bellaportas universitātē), tika izzināts viss iespējamais par asociēto profesoru Pilnmēnesi. Lēmuma pieņemšanā tika izmantota arī jau sen agrāk savāktā informācija par Akorijas citu autonomo veidojumu augstākajām un kronētajām personām.

Lieta tā, ka Vieda Garda, kopš viņas vīrs pēc Akorijas Republikas neatkarības pasludināšanas bija kļuvis par autonomās Sofiadas teokrātiskās valsts valdnieku (un viņa pati attiecīgi par valdnieci), uzskatīja, ka viņu kārtai vairs nepieklājas biedroties ar «šādiem tādiem», bet pienākas satikties vismaz ar tāda paša ranga personām – citu autonomo veidojumu valdniekiem.

Tāpēc pēdējos gados Viedas skatiens, meklējot meitai potenciālo līgavaini, jau bija apsekojis visu pārējo autonomo veidojumu «karaļņamus». Autonomie veidojumi Akorijā bija pavisam septiņi. Divus no tiem apdzīvoja «mežoņi» – kalibani un travelingi. No tiem Vieda nicinājumā novērsās.

Kalibanā valdīja bijušais karalis Ghamba, kurš nesen bija pasludinājis sevi par imperatoru, un viņa zeme tagad oficiāli saucās: Kalibanas impērija. Jaunizceptajam imperatoram bija dēls troņmantnieks Varikodari, bet – neizglītots, lasītrakstīnpratējs, tikpat mežonīgs kā viņa tēvs un pie tam vēl precēts ar vairākām sievietēm uzreiz. Atdot tādām Karmu... – Vieda tikai noskurinājās.

Pie travelingiem valdīja «Lielais Virsaitis» Rongo. Viņam bija dēls Inaks, it kā neprecēts. Bet travelingiem vispār ar to precēšanos bija kaut kā dīvaini un Viedai pavisam nesaprotami. Tur bija vesels bars vīriešu un otrs bars sievietes, un viņi visi bija viens otram vīri un sievietes, un katrs vīrs no šī bara varēja gulēt ar katru sievieti no pretējā bara un nedrīkstēja tikai gulēt ar citu baru sievieti. Vai tādiem mežoņiem varēja dot savu meitu!?

Ar vārdu sakot, kalibani un travelingi atkrita. Ja vēl atskaita pašu Sofiadu, kā arī Okeāniju, kas bija autonoma republika, tad pāri palika tikai trīs cik necik kārtīgi karaļņami, kur varētu ieprecināt Karmu.

Vislabākā, protams, būtu Teitonija, jo tā bija (bez Sofiadas) vienīgais autonomais veidojums, kur valdošais nams bija latvieši, nevis krāsainie. Tiesa, pašam Teitonijas valdniekam ieprecināt Karmu nekādi nevarēja, jo Teitonijā valdīja mūku ordenis, un tā mestram (Teitonijas valsts galvam) bija jāievēro celibāts, tātad (vismaz likumīgas) sievietes un dzimta mantinieka viņam nevarēja būt. Taču stāvoklis nebija tik bezcerīgs. Bez mūku ordeņa Teitonijā pastāvēja arī laicīgā bruņniecība, un tie varēja precēties bez bēdu. Laicīgās bruņniecības priekšgalā atradās grāfs ar mantojamu titulu, un tieši nupat nesen šo titulu bija mantojis jauns un neprecēts bruņnieks Rolands Briljants. Viedai acis iedegās vien, to uzzinot, un kādu laiku Teitonijas Rolands bija Senzarā galvenais kandidāts uz Karmas roku. Tomēr tālākās ziņas bija neiepriecinošas: Rolandam, izrādās, bija saderināta līgava turpat no Teitonijas – baronese Laura n'Ezera. Cik izdevās izpētīt dažādos ceļos, Rolands mīlēja Lauru un negrasījās viņu pamest kādas citas dēļ. Tāpēc šķita, ka Teitonijā nekas labs tomēr nespīd.

Tālāk nāca Lagnega. Te gan valdīja ne baltie latvieši, bet zaļie softi, tomēr softi nebija nekādi mežoņi līdzīgi kalibaniem vai travelingiem; softi bija veda, cienījama kultūrtauta, par kuriem Akorijā visi tā jūsmoja (sevišķi jau teosofti), tāpēc izdot Karmu zaļādainam vīram pats par sevi nebūtu nekas ļauns, ja tik asinis karaliskas. Bet, – tavu nelaimi! – Lagnegas filarham nebija dēlu; viņam bija tikai vienīgā meita Honoreja. Tā nu arī ar Lagnegu nekas neiznāca.

Atlika vēl tikai Mustafa. Turienes sultānam dēli bija – un daudz. Tiesa, tikai viens bija troņmantnieks un tādēļ vērā ņemams – tas bija šeihs Riars. Hoti, protams, nebija tādi mežoņi kā kalibani vai travelingi, bet tomēr... tie harēmi... tās daudzās sievietes... Protams, protams, tikai viena sieva ir īstā, Pirmā sieva, kura dzemdē troņmantnieku, pārējās ir tikai tā... izpriecai... Bet, tomēr: ja Karma būs

Riaram Pirmā sieva, un viņš nāks pie viņas reizi mēnesī, pārējās naktis pavadīdams pie citām sievietēm... Vai tas būs labi? Vai tas ir to vērts?

Pēdējais autonomais veidojums bija Okeānija. Tur stabila valdnieka nebija, tikai plantatoru vēlēts prezidents. Ar prezidentiem vienmēr ir sliktāk, nekā ar karaļiem: šodien ievēl vienu, rīt otru – ej nu sažini, uz kuru kārti lai liek. Protams, tā kā Okeānijā vēlēšanu tiesības nebija nevienam krāsainajam (kuri bija 67 % iedzīvotāju), un arī starp latviešiem tās bija tikai kādai trešdaļai – tiem, kam piederēja nekustamie īpašumi, pie kam katra vēlētajā balsu skaits bija proporcionāls īpašuma lielumam –, tad Okeānijas prezidents vienmēr stabili nāca no lielākajām Okeānijas plantatoru dzimtām. Saradojoties ar vienu no šīm dzimtām, varēja cerēt, ka, pat ja šodien tā pazaudētu prezidentūru, tā varētu atgūt to pēc kāda laika. Tāpēc Vieda neizslēdza Okeāniju galīgi no savu aprēķinu loka. Pašreizējam Okeānijas prezidentam Konrādam Velnamiltam bija viens dēls (vārdā Muntis) precību gados (otrs pārāk mazs). Vieda turēja prātā šo Munti, tomēr, salīdzinot ar monarhijām, tas viss bija diezgan nedroši. (Vieda tāpēc nemīlēja republikas, uzskatīdama tās par nedemokrātiskām).

Pastāvēja vēl līmenis, augstāks par autonomajiem veidojumiem: Centrālā valdība, visa Akorijas Republika kopumā. Bet tā atkal bija republika, kas, kā zināms, jau pats par sevi ir ļoti nedroši, un šajā republikā pie tam vēl, atšķirībā no Okeānijas, balsot varēja visi, pat krāsainie, kas padarīja rezultātus pilnīgi neprognozējamus. Pašreizējai prezidentei Žannai Kandorei-Kanorei bērnu nebija. Visu šo iemeslu dēļ Republikas kopējo līmeni varēja no aprēķiniem pilnīgi izslēgt.

Ar vārdu sakot, grūtas problēmas nācās risināt Viedai. Un pie tam risināt vienai pašai, jo vīram uz visu to tikai viena atbilde:

– Beidz taču tu ākstīties!

Nu, ko gan var prasīt no vīriešiem, sevišķi jau no matemātiķiem!

Tāds bija stāvoklis, kad pie apvāršņa pēkšņi parādījās Edžus Pilnmēness kandidatūra. Rūpīgā izmeklēšana, jāteic, iepriecināja Viedu. Edžus izrādījās latviešu grāfa ārlaulības dēls – lai gan ārlaulības, bet tomēr «īsta», tas ir Latvijas grāfa, nevis kaut kāda vietējā, Akorijas grāfa dēls. Tālāk, audzētēvs viņam bija lai gan ne no karaliskas dzimtas, tomēr no pieklājīgas. Vēl tālāk: pēc mātes viņš bija likumīgais Kalibanas troņmantnieks. Kalibani gan bija iepriekš noraidīti kā mežoni, taču tas attiecās uz «imperatoru» Ghambu un viņa dēlu, bet nevarēja attiekties uz profesoru Pilnmēnesi. Tas jau nu gan nebija nekāds mežonis, bet bija pat ļoti izglītots!

Viedas lēmums nobrieda ātri un negrozāmi: Karmai jāprecas ar Edžu Pilnmēnesi, bet jaunajam znotam jāgāž no Kalibanas troņa nelikumīgā Ghambas dzimta un pašam jākļūst par imperatoru! Tad viss būs kārtībā un atrisināts vislabākajā veidā!

Viedas nomoda sapņi jau skatīja ainas, kurās znots ir Kalibanas imperators un ar savu varu civilizē šos mežonus un pievērš tos īstenajai teosoftu mācībai; viņi pārstāj ne tikai ēst cilvēkus, bet vispār jebkādu gaļu un kļūst par veģetāriešiem; Sofiadai ziemeļu kaimiņos tagad ir draudzīga un radniecīga impērija, bet Karma tur ir godāta un pat dievināta valdniece, kas dzīvo lepņībā un laimē... Šīs ainas bija patiešām jaukas un Viedai ļoti patika.

Tā ka velti jaunie ļaudis tur jūrā laivā raizējās par Karmas vecāku piekrišanu un kala plānus par dzīvošanu no Edžus profesora algas viņa Bellaportas mājā. Pirms vēl Edžus bija izteicis savu bildinājumu Karmai un pirms vēl Karma bija devusi savu «Jā» vārdu, Senzaras pilī lēmums jau bija pieņemts un piekrišana dota.

Tagad nu, pie Karmas dzimšanas dienas vakariņu galda šī piekrišana tika izteikta skaļi pēc tam, kad Karma, sarkdama un stostīdamās, bija izstāstījusi vecākiem par šodien notikušo un par jūrā laivā noslēgto vienošanos starp abiem jaunajiem ļaudīm.

Tālāk apsprieda lietas praktisko pusi. Vecāki (tas ir, protams, Vieda, kura runāja abu vecāku vārdā) akceptēja kāzu datumu – 6.februāri, un vienīgā viņas papildprasība bija tāda, ka kāzās noteikti jāielūdz visu godājamo (t.i., atskaitot kalibanus un travelingus) autonomo veidojumu valdnieku dzimtu pārstāvji, un konkrēti: Teitonijas Rolands, Lagnegas Honoreja, Mustafas Riars un Okeānijas Muntis (nu, un katrs no viņiem var ņemt sev kādu līdzi, ja grib, piemēram, grāfs Rolands baronesi Lauru n'Ezeru utt.). Šī ziņa ielūgtajām personām jāizsūta nekavējoties, lai tās paspētu sagatavoties.

Gaidāmo precību apspriešanu pie ģimenes godību galda ik pēc brīža pārtrauca ziņojumi par izmeklēšanas gaitu šodien atrastā un Senzaras ostā atvestā kuģa «Viļņu Princis» lietā. (Senzara bija neliela pilsētiņa pie Reinkarnācijas raga, kur atradās Augstākā Hierarha plašā māja jeb, kā to šeit sauca, «pils»; Senzara bija vecs Teosoftu sektas kultūras un ideoloģiskais centrs, tagad Sofiadas galvaspilsēta; Senzara nebija latviešu vārds un necēlās vis no «sena zara», kā varētu likties nezinātajam, bet gan apzīmēja slepeno valodu, kurā Teosoftu dieve Helēna – šis vārds nozīmēja «gaišā» grieķu, tātd softu reliģijas valodā – bija saņēmusi savu mācību no Baltās Brālības Skolotājiem).

Izmeklēšanu vadīja pats Sofiadas bruņoto formējumu virspavēlnieks pulkvedis Astesvanags. Viņam pakļāvās gan Sofiadas armija, kas sastāvēja no viena 300 vīru liela kaujas bataljona, gan flote, kurā bija divi robežapsardzes kuteri, gan Sofiadas policija.

Pulkvedis Astesvanags par visu izmeklēšanas gaitu ziņoja tieši Viedai Gardai, jo no daudzu gadu pieredzes zināja, ka pašam Augstākajam Hierarham ziņot nav nekādas jēgas: viņš tādus ziņojumus un tālākos jautājumus gan cienīgi uzklausa, bet viņa atbildēs figurēja tikai Kosmiskie Likumi, dvēseles evolūcija un tās atšķirīgie līmeņi, Visuma Hierarhija, dažādi astrālie, mentālie un citādi ķermeņi, bet dažreiz arī tādi pilnīgi nesaprotami vārdi kā kontinuums, eksponente vai atvasinājums, un pulkvedis Astesvanags, lai gan bija pārliecināts teosofts un ne mirkli nešaubījās par Augstākā Hierarha neparasto gudrību, tomēr, būdams vienlaicīgi arī militārpersona un rīcības cilvēks, viņš nekādi nevarēja saprast, kas īsti viņam jādara ar parastajiem fiziskajiem ķermeņiem.

Tad vienmēr iejaucās Vieda un deva savus rīkojumus, kuri bija izcili skaidri un saprotami, pilnīgi apmierināja pulkvedus, un tā viņš, tāpat kā visi pārējie padotie, ar laiku sāka griezties taisni pie Viedas, apiedams Augstāko Hierarhu, tā ka patiesā valdniece Sofiadas teokrātijā faktiski bija viņa, bet Augstākais Hierarhs pamazām pārvērtās par neaizsniedzamu dievu, kurš tikai no augšas vēro notiekošo, iejaukdamies zemes dzīvē ne vairāk kā visi pārējie dievi.

Tas apmierināja visas puses, jo padotie tagad skaidri zināja, kāda ir Augstākā Hierarha griba un kā viņiem to izpildīt, Vieda varēja izrīkot padotos, bet Augstākais Hierarhs akadēmiķis Gards varēja mierīgi apcerēt visdažādākās teosoftiskas un teorētiskas problēmas.

Piemēram, pašlaik, pie svinīgo vakariņu galda savas meitas 22. dzimšanas dienā viņš, nepiedalīdamies kopējā sarunā, risināja šādu matemātisku un eksistenciālu problēmu: ja ņem visiem zināmo skaitli π , kas apzīmē riņķa līnijas attiecību pret tās diametru, un otru senās pasaules skaitli φ , tā saukto «zelta griezumā» skaitli, un matemātikai labi zināmo skaitli e jeb eksponenti, un ja φ sareizina ar π , izdala ar e pakāpē φ , šis dalījums ir vienāds ar ūdeņraža atomsvaru – formulas kreisajā pusē ir abstrakti skaitļi, kas saistīti ar ģeometriju, otrā pusē ir fizikālās realitātes pamatvienība. Tas ir fantastiski: ūdeņradis – visvairāk izplatītais elements! Lūk kā tirā matemātika sasaistās kopā ar realitāti!

Tuvākajā realitātē pulkvedis Astesvanags tikmēr ziņoja viņa sievai, ka, pēc visa spriežot, «Viļņu Princis» ir ieradies Vētru Krasta ūdeņos no Maldonādas un tam uzbrukuši Reginvilas pirāti (tālāk pulkvedis atkātoja no Edžus dzirdēto izskaidrojumu, kādēļ kuģis pamests). Tomēr drošu pierādījumu, ka uzbrucēji bijuši no Reginvilas, neesot, jo gan kuģa žurnāls, gan absolūti visi pasažieru, jūrnieku un pat nogalināto pirātu dokumenti ir pazuduši.

Reginvila bija pilsētiņa Sofiadas otrā malā, gandrīz pusotra simta kilometru (skaitot pa piekrasti) no Senzaras, Fatumrivulas grīvā. Augstākajai Hierarhienei jau sen bija konflikti ar Reginvilu un naidis pret tās iedzīvotājiem, jo tie viņu neklausīja un ignorēja, faktiski neatzīdami par valdnieci (viņi vispār neatzina nekādu varu: Bellaportu neatzina tādēļ, ka Reginvila ietilpa autonomā veidojumā un tātad, saskaņā ar pašu Akorijas Konstitūciju, iekšlietās viņiem nebija jāpakļaujas centrālajai varai, bet Senzaru viņi neatzina tādēļ, ka nebija teosofti pēc ticības un tikai smējās par Balto Brālību). Vieda viņus nesauca savādāk, kā par «Reginvilas bandītiem», bet neko izdarīt arī nevarēja, jo sākt militāru uzbrukumu Reginvilai viņa tomēr neuzdrošinājās, aprobežodamās tikai ar telepātiskām lūgšanām Baltajai Brālībai un konkrēti savam Skolotājam Morijam, kurš šos Viedas lūgumus tomēr nezin kādēļ neuzklausa un stāvokli negrozīja. (Laikam gribēja, lai Vieda attīsta savu dvēseli, izdzīvo savu karmu tajos apstākļos, kādi viņai ir doti, lai pēc tam varētu pacelties augstākos evolūcijas līmeņos).

Viedai bija 44 gadi, viņa bija samērā kalsnēja un astēniska sieviete (jo vairāk tādēļ, ka jau sen bija stingra veģetāriete). Sava mūža sākumā viņa ne iedomāties nevarēja, ka reiz kļūs par valdnieci. Vispār tas iznāca kaut kā pats no sevis (pati Vieda mēdza teikt, ka tāda ir bijusi viņas karma). Septiņpadsmit gadu vecumā viņa bija iestājusies Bellaportas universitātē (tāpat kā vēlāk meita Karma), taču, atšķirībā no meitas, studijas Vieda nepabeidza, pameta universitāti kaut kur otrajā vai trešajā kursā, jo bija nonākusi teosoftu, sevišķi Andra Garda ietekmē, dedzīgi pievērsusies šai mācībai un viņai tagad rūpēja nevis kaut kāds tur bakalaura grāds, bet gan savas dvēseles evolūcija.

Pēc tam viņa bija apprecējusies ar Andri Gardu, kurš toreiz bija jau slavens zinātnieks, kaislīgs teosoftijas propagandētājs un savas zinātniskās slavenības dēļ atzīts par teosoftu ideoloģisko līderi. Karma piedzima pusotru gadu pirms Pasaules kara sākuma, vēl koloniālajā laikā, kad Gardi nekādi valdnieki nebija. Teosofti tajā laikā bija nodibinājuši savu koloniju Senzaras pilsētiņā un tās apkaimē, pārdēvējuši zemi par Sofiadu un zemesragu par Reinkarnācijas ragu, dzīvoja nošķirti no pārējās pasaules, taču šī nošķirtība bija tikai idejiska un saimnieciska nošķirtība, bet ne juridiska. Juridiski viņi tad bija vienkārši Latvijas impērijas pilsoņi, pakļauti Vētru Krasta gubernatoram.

Tad nāca neatkarības pasludināšana, teosoftiem (līdz ar citām provincēm, kurām bija kaut kāda savdabība parāzās, ticībā un dzīvesveidā) piedāvāja autonomiju, un viņi to pieņēma. Teosofti (tāpat kā pārējie autonomie veidojumi) varēja noteikt savu vietējo satversmi, kuru tad pieņēma un apstiprināja ar Akorijas Republikas kopējo konstitūciju, kas, cita starpā, definēja arī autonomos veidojumus Republikā un viņu juridisko statusu. Teosofti noteica, ka Sofiada ir teokrātiska autonoma valsts ar virspriesteri Augstāko Hierarhu un virspriesterieni Augstāko Hierarhieni priekšgalā un ka šie tituli viņu nāves gadījumā pāriet viņu vecākajam bērnam un tā laulātajam. Tā tas arī tika ierakstīts Akorijas Republikas konstitūcijā pantos par Sofiadas autonomo veidojumu un Tautas Sapulcē nobalsots.

Atlika tikai izvēlēties Augstāko Hierarhu un, tā kā Andris Gards bija atzīts teosoftu ideoloģiskais vadonis, tad viņu arī ievēlēja. Tā Vieda izrādījās nokļuvusi tuvu provinces varai. Drīz atklājās, ka Augstākais Hierarhs stāv pārāk augstu, lai praktiski vadītu valsti, tāpēc šo slogu nācās uzņemt Viedai pašai, un viņa to pašai ziedzīgi arī nesa jau deviņpadsmito gadu... Tā tas viss notika...

Un tagad pulkvedis Astesvanags jautāja valdniecei:

– Jūsu Augstība, ko pavēlēsiet darīt ar kuģi? Vai ziņot par to Bellaportai?

Vieda mazliet padomāja un tad atbildēja:

– Nē, pulkvedi. Kuģi mēs konfiscējam Sofiadas teosoftiskās valsts interesēs. Ja atradīsies saimnieks, mēs kuģi un kravu tam atdosim, bet ja neatradīsies, tad tas paliks mums. Bellaporta darītu to pašu, jo neko citu darīt nemaz nav iespējams. Tikai tad kuģis un krava paliktu Centrālajai varai, nevis Sofiadas valstij, kas nebūtu taisnīgi, jo tas ir atrasts mūsu piekrastē un to atraduši mūsu cilvēki, konkrēti princese Karma. Skaidrs, ka tā nav nejaušība, bet kuģi mums ir atsūtījusi Baltā Brālība un Visuma Hierarhija. Tā ir dāvana Karmai viņas dzimšanas dienā un uz viņas kāzām. Kuģi vajag notīrīt un salabot bojājumus, tad es kā virspriesteriene to iesvētīšu, lai izdzēstu ļauno auru, un pēc tam Karma, viņas jaunais vīrs un augstdzimušie viesi ar to dosies kāzu ceļojumā.

– Klausos, Jūsu Augstība, – pulkvedis Astesvanags nolieca galvu. – Vēl viens jautājums, Augstība: ko darīt ar pasažieru un jūrnieku mantām, kuras ir atstātas kajītēs?

Vieda atkal mazliet padomāja, tad atbildēja:

– Visas mantas atnesiet šurp uz pili un salieciet Dzeltenajā zālē. Es pati apskatīšu šīs lietas, lai noteiktu to varbūtējos īpašniekus. Jūs jau zināt, ka manas ekstrasensorās spējas nav salīdzināmas ar jūsu policistu spējām šajā ziņā.

Pulkvedis Astesvanags vēlreiz godbijīgi nolieca galvu un atstāja telpu.

Kad svinīgās vakariņas bija beigušās un attiecībā par gaidāmajām kāzām viss pagaidām izrunāts, vēlu vakarā ienāca pulkveža Astesvanaga adjutants (pats pulkvedis, visas lietas nokārtojis, bija jau aizbraucis mājās) un ziņoja, ka pavēle izpildīta un visas uz «Viļņu Prinča» atrastās mantas saliktas Dzeltenajā zālē Valdnieces aplūkošanai.

– Iesim, apskatīsim tās mantas, – Vieda teica Karmai un Edžum, jo Augstāko Hierarhu ūdeņraža atomsvara saistība ar abstraktiem matemātiskiem skaitļiem bija tā nogurdinājusi, ka viņš jau pirms pusstundas bija devies pie miera. – Jūs redzēsiet, ka es par šo lietu īpašniekiem varēšu pateikt daudz vairāk nekā šie nejēgas policisti.

Dzeltenajā zālē (kas bija ar dzeltenām tapetēm izlīmēta istaba mājas pirmajā stāvā) Vieda patiešām spīdoši nodemonstrēja savas izcilās ekstrasenses spējas. Par grāfu Notukumu ar ģerboņiem rotāto smalko apakšveļu viņa tūdaļ pateica, ka tā piederot dižciltīgiem Latvijas augstmaņiem, un pie paša grāfa platā naktskrekla viņa pat spēja uzreiz paziņot, ka šis cilvēks esot ļoti resns.

Mantas bija saliktas rindā uz galdiem un krēsliem: priekšā atvērtas somas un čemodāni, bet aiz tiem pašas lietas, kas no attiecīgās somas izņemtas, bija noliktas tā, lai tās viena otru neaizsegtu un visas būtu redzamas.

Arī pie tālākajām somām Viedas panākumi īpašnieku raksturošanā nebija mazāki kā pie pirmajām. Diezgan skaidri iezīmējās viss kuģa pasažieru sastāvs un katra nodarbošanās.

Te pēkšņi pie viena melna mīksta čemodāna notika kaut kas visiem negaidīts. Vieda piepeši aplūsa un sastinga, neatraujoties lūkodamās uz kādu lietu čemodāna aizmugurē (Karma un Edžus sākumā nevarēja saprast, uz ko īsti viņa tik neatlaidīgi skatās). Taču pēc brītiņa Vieda strauji iespraucās starp čemodāniem un paņēma šo lietu rokās. Tas izrādījās kaut kāds vecs galdauts, nezin kādēļ vests uz Tabako salām vismaz no Maldonādas. Vieda ātri atlocīja to tā, lai pilnīgi būtu redzams tā stūris. Galdauta stūrī bija zīmogs latviešu valodā: «*Bellaporta. Speciālo Pētījumu Centrs*».

Galdauts izkrita Viedai no rokām, pati viņa pārļaida Dzeltenajai zālei pavisam apjukušu un promesošu skatienu un neskaidri nomurmināja, taču šoreiz nebūt ne abiem saviem klausītājiem, bet gan pati sev:

– Tas ir viņš!... Viņš ir atgriezies!... Viņš ir ieradies šeit!...

– Kas viņš, mam? – Karma pagalam izbrīnīta jautāja.

Bet Vieda neatbildēja, tikai salika kopā rokas, saāķēdama pirkstus, un, pacēlusi acis pret griestiem, izsaucās:

– O, mana karma, mana karma!...

Tālāk viņa nereaģēja vairs ne uz kādiem savas Karmas jautājumiem, tikai strauji staigāja gar čemodāniem turp un atpakaļ, taču nepievērsdama vairs šiem čemodāniem ne mazākās uzmanības un tikai sevī kaut ko domādama. Beidzot viņa apstājās un teica:

– Labi, pietiks. Viss ir skaidrs. Iesim gulēt, mani mīļie!

Visi devās augšup pa kāpnēm uz otro stāvu, kur atradās viņu guļamistabas (Karmai un Edžum joprojām atsevišķas). Tur, kāpnēs, Vieda pagriezās pret Edžu un jautāja:

– Jūs esat... tu esi... – (Vieda nezināja, kā tagad uzrunāt gaidāmo znotu) – ...profesors Antropoloģijas fakultātē, vai ne?

– Jā, protams, jūs taču zināt, – Edžus ar izbrīnu atbildēja nākamajai sievasmātei. – Asociētais profesors.

– Jā, jā, asociētais... Vai jūs pazīstat tādu profesoru Melli?

– Pazīstu, bet ne tuvu. Viņš reti uzturas Bellaportā, gandrīz visu laiku strādā savā Benulā.

– Jā, jā, Benulā... Tieši Benulā... – Vieda atkal nomurmināja visai nesakarīgi un nesaprotami. Tad, jau skaidrāk, jautāja Edžum: – Cik īsti jūs esat vecs?

– Divdesmit septiņi gadi un deviņi mēneši, – Edžus atbildēja, joprojām ar zināmu izbrīnu balsī.

– Un deviņi mēneši! – Vieda iesaucās, vērsdamās pie Karmas tā, it kā tā varētu saprast visas šīs viņas dīvainās izdarības. – Divdesmit septiņus gadus un deviņus mēnešus vecs! Asociētais profesors Antropoloģijas fakultātē! Un tad vēl runā, ka nepastāvot karma un esot tikai nejaušas sakritības!!!

Un Vieda nosprauslojās tik nicīgi, ka abiem klātesošajiem kļuva pilnīgi skaidrs: viņas nenosauktie vārdā un klātesošajiem nezināmie pretinieki absolūti neko nejēdz no dzīves.

3. cēliens. Benula

No valdinieka darbiem atrāvies,
Sev prātu izkopu ar zinātņi,
Kas ikdienībai pāri pacēlās...

(Šekspīrs, «Vētra», *Prospers*, 532)

1. Mikus un viņa dzeltenais portfelis

Nākošajā dienā Mikus pamodās labi izgulējis un lieliskā garastāvoklī. Bija ļoti agrs rīts, tikko svīda gaismiņa. Vakar viņi visi, iepriekšējo nakti negulējuši un nomocījušies, bija likušies gulēt pat ne vakarā, bet vēl dienā – dažas stundas pēc ierašanās Benulā un drīz pēc tās maltītes, ko varētu uzskatīt arī par pusdienām. Profesors bija izdalījis visiem kaut kādas tabletes – varbūt miegazāles vai nervus nomierinošu līdzekli –, pēc kurām aizmigt, vismaz Mikum, nebija nekāda problēma, neskatoties uz neparasto gulētiešanas laiku un visai lielo karstumu.

Mikus bija vēl redzējis, ka no Zooloģiskās stacijas tiek aizsūtīta motorlaiva meklēt piekrastē atstāto Augustu Augustsonu, taču šis ekspedīcijas rezultātus viņš nezināja, jo nebija sagaidījis laivu atgriežamies. Mikum ierādīja atsevišķu istabiņu profesora diezgan plašās mājas otrajā – jumta – stāvā. Tur pirms gulētiešanas viņš bija izklājis žāvēties savus papīrus no dzeltenā ādas portfeļa. To bija ļoti daudz: visa grīda, galds, krēsli, ledusskapis un citas mēbeles bija pārklātas ar dokumentiem, naudaszīmēm, fotogrāfijām, vēstulēm un dažādiem citādiem papīriem. Lai nesajuktu, kas no kura maka vai kabatas portfeļa ir ņemts, arī paši maki žāvējās turpat blakus, bet papīri bija jau vakar attiecīgi sargrupēti.

Mikus piecēlās un tūdaļ pat sagrīļojās. Sāpēja kāju pēdas, kur tagad bija uzmetušās pamatīgas tulznas: viņš tomēr nebija pieradis staigāt basām kājām, bet vakar vienās zeķēs, no kurām vēlāk pāri palika tikai virspuse, bija nostāigāti daudzi kilometri. Lai gan tie bija ieti galvenokārt pa smiltīm, tomēr šad tad apakšā gadījās arī kādi cietāki materiāli – akmeņi vai zari –, un tagad viņa kāju pēdas izrādīja savu atklātu nepatiku pret tādu civilizētajā Latvijas dzīvē nepieredzētu apiešanos. Šeit, Benulā viņam bija iedevuši mīkstas čības.

Mikus aptaustīja dažus papīrus. Tie vēl bija mazliet mitri, bet nebūt vairs ne tik nelietojami slapji kā vakar, tikko no portfeļa izņemti. Vakar pēcpusdienas un novakares subtropu saule, kas iespīdēja te pa plašo, visā sienas garumā iebūvēto logu, bija tos krietni izkaltējusi. Protams, papīri bija kļuvuši dzelteni, sagrambojušies, tinte – tur, kur rakstīts bija ar tinti, – izplūdusi, taču principā tos jau varēja skatīt un lietot. Vismazāk bija cietušas naudaszīmes – acīmredzot tās tikušas gatavotas no kaut kāda speciāla, īpaši izturīga papīra, kas panes daudzus negaidītus apstākļus, kādos banknote varētu nejausi nonākt.

Mikus paņēma divi, atslēdza savas istabas durvis un izgāja gaitenī, kura galā, kā viņš to jau no vakardienas zināja, atradās tualete. Māja bija klusa, visi vēl gulēja. Nomazgājies un atgriezies savā istabā, Mikus atvēra ledusskapi; tur jau kopš vakardienas atradās viņa pagaidu brokastis, sagatavotas speciāli tam gadījumam, ja viņš pieceltos agrāk par citiem šīs mājas iemītniekiem. Tur bija dažādas sviestmaizes un pīrādziņi, kā arī liela, pusotrlitrīga kvasa pudele, kurai bija etiķete «*Rīgas kvass klasiskais*», neskatoties uz to, ka pudele atradās 40 tūkstošu kilometru attālumā no Rīgas. Ar to tad viņam arī bija jāsapņūda istās brokastis, kas būs vēl tikai pēc stundām četrām vai piecām.

Tā kā gulēt vairs nemaz negribējās, bet mājā, spriežot pēc biežā, gandrīz vai taustāmā klusuma, viņš bija vienīgais cilvēks nomodā, tad Mikus nolēma izmantot šo laiku, lai vismaz pirmajā tuvīnājumā iepazītos ar savām trofejām no «Viļņu Prinča». Jau vakar viņš bija palūdzis profesoram (sausu) papīru un pildspalvu, un tagad izņēma no galda atvilktnes vakar dabūto kladi. Vispirms vajadzēja tikt galā ar naudu un fiksēt, kam un cik daudz no tās pieder. (Mikus taču netaisījās pats kļūt par laupītāju un piesavināties kuģa pasažieru īpašumu; tieši otrādi, viņš tieši bija glābis to no pirātiem). Taču arī glabāt naudu atsevišķi pa īpašnieku makiem nevarēja; Mikus gribēja to pie pirmās iespējas noguldīt bankā, ja gadījumā šajā zemē vispār pastāvētu drošas bankas. Tāpēc vajadzēja naudu savākt vienkopus, bet burtnīcā fiksēt, kāda summa kuram no īpašniekiem bijusi.

Viņš saskaitīja pats savu naudu. Kad Mikus devās ceļā, viņam kabatā bija 190 lati; 160 no tiem deva redakcija, 30 viņam bija pašam. Lidojumam līdz Maldonādai viņš bija izdevis 50 latu, braucienam līdz Vētru Krastam – vēl trīsdesmit, četrās dienās Maldonādā viņš iztērēja 2 latus. Tātad pašlaik Mikum

bija vēl 108 lati paša naudas. Atpakaļceļam, jādodomā, arī vajadzēs ap astoņdesmit, tātad paredzētajām divām nedēļām, ko jāpavada salās, palika divi lati dienā.

Pārlicinājies par to, Mikus ieskatījās grāfa Notukuma makā. Tur bija 383 lati skaidrā naudā, bez tam čeku grāmatiņa par rēķinu Latgadas Komerbankā Bellaportā. Grāmatiņai pašlaik nebija nekādas vērtības, jo uz čekiem trūka Notukuma paraksta.

Edvarda Hintā kabatas portfeli Mikus neatrada ne santīma. Hints bija kāds students no Akorijas, kas bija mācījies ārzemēs un nu brauca mājup pēc diploma iegūšanas. Acīm redzot savu pēdējo naudu tas bija atdevis par ceļu līdz Bellaportai.

Augusta Augustsona makā atradās divi lati. Viņam vispār bija ļoti maz papīru; Mikus uzmanību pievērsa tikai darba līgums ar tirgotāju Seklu. Tur bija teikts, ka Sekls maksā savam privāts sekretāram 1 latu dienā, ieskaitot brīvdienas, bez tam ceļojumu laikā apmaksā biļetes, viesnīcas un pusdienas vienu reizi dienā; pārējais sekretāram jāgādā pašam.

Trīs tirdzniecības aģentu maki arī bija diezgan plāni. Katram no tiem bija mazāk naudas nekā Mikum pašam; visiem kopā 190 lati.

Toties lieltirgotāja Sekla maks bija varen biezs. Skaidrā naudā tajā atradās 1012 lati, neskaitot čeku grāmatiņas.

Tālāk nāca kuģa kase, kur bija par pasažieru biļetēm samaksātā nauda, maksa par precēm, ko kuģis veda uz Morsu un kapteiņa personīgie iekrājumi, kopā 1220 lati. Šī nauda bija atradusies ārpus makiem, vienkārši sastūķēta portfeli no kapteiņa galda.

Un visbeidzot, paša laupītāju barveža maks – trīs pilnīgi jaunas simtlatu banknotes un vēl 120 lati sīkākā naudā. Iespējams, ka daļa no šīs summas bija nauda, ko barvedis atņēmis nošautajiem matrožiem vai kas bijusi klāt pasažieriem, kad viņus pārmeklēja. Tomēr šīs summas nevarēja būt lielas, jo pasažieru galvenā nauda atradās kajītēs un nonāca pie Mikus, bet matroži nevarēja būt sevišķi bagāti. Katrā ziņā simtlatu banknotes jau nu noteikti piederēja pašam pirātam.

– Nāvessods ar mantas konfiskāciju, – Mikus pusbalsī noteica, salikdams pirāta naudu paciņā un pievienodams savējai. Līdz ar to viņam bija jau 528 lati paša naudas.

Tātad pavisam dzeltenajā portfeli bija atradušies:

Mikus paša nauda	108 lati
Grāfa Notukuma nauda	383 lati
Tirdzniecības aģentiem	190 lati
Tirgotāja Sekla nauda	1012 lati
Kuģa kase	1220 lati
Pirātu barveža nauda	420 lati
Kopā	3333 lati

Tā bija krietna summa⁹. Ja atceras, ka viens lats vienmēr ir bijis viens grams tīra zelta, tad Mikus varētu iegūt vairāk nekā trīs kilogramus tīra zelta, ja banknotes apmainītu pret zeltu. Tiesa, 2805 lati bija svešas naudas, taču pēc Latvijas Karalistes likumiem godīgam atradējam pienācās trešā daļa no pazaudētās un atkal atrastās mantas vērtības. Un šajā gadījumā, kur Mikus, riskēdams ar dzīvību, bija atkarojis naudu laupītājiem, likumu jau nu noteikti varēja piemērot bez kādiem sirdsapziņas pārmetumiem.

– Uz Latvijas Karalistes Civillikuma 948. panta pamata es vajadzības gadījumā pārņemšu savā īpašumā trešo daļu no šīs naudas! – Mikus atkal pusbalsī noteica. Tas nozīmēja tātad 935 latus.

Pasažieru dokumentus un citus papīrus Mikus salika atpakaļ portfeli, īpaši nepētīdams, tikai dažus mitrākos atstāja vēl žāvēties. Kuģa un kapteiņa dokumentus viņš rūpīgi izskatīja, meklēdams kādus norādījumus par kapteiņa ģimeni un mantiniekiem, taču neko neizdevās atrast. Kuģis skaitījās pierakstīts Morsā, taču tas arī bija viss. Acīmredzot kapteinim nebija citu pastāvīgu māju, kā vien viņa kuģis. Nevienas vēstules, nevienas adreses, ne zīmes, ka kapteinim būtu bijusi ģimene, radnieki vai vismaz draugi kaut kur krastā. Mikus atcerējās, ka vienreiz, kādā no viņu daudzajām sarunām, kapteinis garāmejot bija pastāstījis par sevi: kā, zēns būdams, aizbēdzis no bāreņu patversmes, lai sāktu braukt jūrā par jungu. Mūžā pazinis desmitiem sieviešu visās pasaules ostās, bet precējies tā arī neesot. Tad Mikus nosprieda, ka kapteiņa vienīgais mantinieks būs viņš pats, vismaz viņš vairāk nemēģinās meklēt citus mantiniekus.

⁹ Tā kā 1 Mundas lats aptuveni atbilst 20 Zemes latiem, tad Mikus portfeli atradās vairāk nekā 66 tūkstoši Zemes latu skaidrā naudā – *tulk.piez.*

– Uz Latvijas Karalistes Civillikuma 949. panta pamata, ja sešu mēnešu laikā īpašnieks neierodas, atrastā manta pāriet atradēja īpašumā... – Mikus noteica pie sevis. (Viņam bija gadījies rakstīt «Zelta Dienā» par šiem jautājumiem, tāpēc bija nācies arī izpētīt attiecīgos likumus, un viņa ciešā, jauneklīgā atmiņa bija iegaumējusi pat pantu numurus).

Tādējādi Mikus bija kļuvis diezgan bagāts. Katrā ziņā tagad viņš varēja sevišķi neiegrožot savus izdevumus, uzturēdamies Vētru Krastā.

Sabāzis arī kuģa dokumentus portfelī, Mikus ķērās pie pēdējā, pie pirātu barveža kabatas portfeļa. Tas bija izcili liels un biezs, acīm redzot, šūts pēc speciāla pasūtījuma. Vispirms Mikus atrada Akorijas Republikas pilsoņa pasi uz Viļa Bleķa vārda. Citā nodaļumā bija otra pase ar to pašu fotogrāfiju, bet uz Dievdota Slaktera vārda. Acīmredzot laupītājs bija sagatavojies arī bēgšanai un pagrīdes dzīvei. Blakus pasei atradās spēļu kārts, viena vienīga, citu kāršu nebija. Tā bija neparasta kārts, piķu kungs, daudz lielāka par jebkuru kārti, ko Mikus jebkad agrāk bija redzējis. Tā bija centimetrus piecpadsmit gara. Arī mugurpuse kārtij bija visai neparasta – balta miroņgalva ar zelta kroni galvā, melnā laukā. Kārts bija labi iespiesta uz bieza, glazēta kartona vai varbūt pat uz kaut kādas plastmasas, jo pavisam neizskatījās diezko cietusi no jūras ūdens. Brītiņu papētījis savādo kārti, Mikus nolika to atsevišķi.

Pēc tam no kāda nodaļuma Mikus izvilka veselu paciņu fotogrāfiju. Pirmajā bija redzams kuģis, kura mastā plīvoja Jautrais Rodžers – melns karogs ar galvaskausu un sakrustotiem kauliem. Tad nāca vairākas fotogrāfijas, kur pirātu barvedis bija redzams dažādās draugu grupās pie glāzītes; dažās viņš bija jūrnieku kreklos, citās ar šautenēm un pistolēm rokās. Dažām aizmugurē bija uzraksti ar datumiem, rakstīti, acīm redzot, ar paša īpašnieka roku. Tad pats varonis bija redzams ar šauteni rokā stāvam pie koka, kurā karājās kāds nēģeris. Aizmugurē bija uzraksts: «*5.februārī. Pie Riteņkubula pēc medībām*». Nākošajā fotogrāfijā bija uzņemts pats barvedis stāvam jūrnieku kreklā ar kroni galvā. Uz krūtīm viņam bija uzkrāsots liels melns kāršu piķis. Uzraksts vēstīja: «*Iesvētīšana Ordenī*». Tālāk nākošajā kartiņā bija redzama kāda jauna kaila meitene tuvplānā līdz jostas vietai, atspiedusies ar rokām pret sienu tā, ka labi bija redzamas viņas krūtis profilā. Nākošajā kartiņā tā pati meitene bija redzama visā augumā un atkal kaila, stāvam pie atklātas gultas. Mikus sākumā domāja, ka tās ir vienkārši erotiskas bildītes, taču otrajai kartiņai aizmugurē bija uzraksts: «*Vilim no Sandas par ilgošanās zīmi*». Rakstīts bija ne vairs ar Viļa Bleķa roku, bet gan akurātā, slīpā, acīmredzot sievietes, rokkrastā. Nākošajā fotogrāfijā viņi bija redzami abi kopā, un abi kaili. Uzņēmums bija izdarīts brīvā dabā. Uzraksts tajā pašā slīpajā rokkrastā skanēja: «*Atmiņai par pikniku. Sanda*». Nākošajā fotogrāfijā bija redzams sirms vīrs Akorijas Republikas ģenerāļa mundierī. Otrā pusē bija uzraksts Sandas slīpajā rokkrastā: «*Mans tētis*». Tad nāca fotogrāfija, kurā Vilis bija redzams pie dzīru galda ar paceltu kausu rokā kopā ar biedriem un sievietēm. Kāda no viņām dejoja uz galda. Visi dzīru dalībnieki bija kaili. Otrā pusē Vilis bija uzrakstījis: «*Bankets Rundāles pilī. Iestāšanās Ordenī*». Pēdējā fotogrāfijā bija redzams liķis, kura krūtīs iedurts un atstāts nazis, ar ko piesprausta papīra lapa. Uz tās bija saskatāma zīme – miroņgalva ar kroni melnā laukā. Uzraksts aizmugurē: «*Grīnblats*».

Mikus sabāza fotogrāfijas atpakaļ un ieskatījās nākamajā nodaļumā. Tur bija vairākas pārlocītas lapiņas. Tās bija aprakstītas ar roku, taču izlasīt neko nebija iespējams: te bija tikai vienmuļas ciparu rindas bez kādas dalīšanas grupās, bez pasvītrojumiem vai piezīmēm. Kopā ar šīm lapiņām atradās gari kaut kādu personu saraksti, tad vēl paciņa kartona gabalu, kas pēc lieluma un formas atgādināja spēļu kārtis. Vienā pusē tām bija tā pati miroņgalva ar zelta kroni melnā laukā. Otrā pusē bija uzraksts: «*Dari to, lai mēs vairs nesatiktos! Ja mēs satiksīsimies, tad...*» – un apakšā bija redzama krāsaina fotomontāža: nogriezta cilvēka galva, no kuras kakla pilēja asinis.

Nākošajā kabatas portfeļa nodaļumā bija plāna piezīmju grāmatiņa ar daudziem uzvārdiem, adresēm un telefona numuriem. Pēdējā kabatiņā atradās krietns žūksnis dažādu finansiālu dokumentu: kvītis, čeki, paraksti, līgumi.

Mikus aizvēra portfeli un ieģrima domās. Visi šie dokumenti droši vien būtu neatsverami policijai, bet tikai tādai policijai, kas tiešām grib cīnīties ar bandītismu. Fotogrāfijas, kurās redzami bandītu barveži un viņu vārdi aizmugurē, adreses un telefoni, personu, varbūt bandas locekļu saraksti, šifrēti ziņojumi. Droši vien daudz zinātu arī šī ģenerāļa meitiņa, ja viņu piespiestu pie sienas. Taču iet taisnā ceļā uz policiju un atdot dokumentus pirmajam policijas dežurantam Mikus vis negribēja pēc tā, ko tagad zināja par Vētru Krastu. Viņš nolēma vispirms iepazīties ar stāvokli Akorijas Republikā un uzzināt, kurš varētu būt tas vīrs šajā zemē, kuram drīkstētu uzticēt šos papīrus, lai tie taisnā ceļā neatgrieztos bandītu «ordenī».

Jau vakar profesors Mellis bija iedevis Mikum pudelīti ar ieroču eļļu un veca palaga gabalu, no kura varēja noplēst lupatiņas. Tagad Mikus ķērās pie savu ieroču tīrīšanas, kā tas viņam bija kādreiz mācīts Oksfordas universitātes kara katedrā...

2. Brokastis profesora mājā

Beidzot tas laiks bija pienācis, un visa šīs mājas saime sēdēja pie brokastu galda. Viņi te bija seši cilvēki: paši saimnieki – Mellis un Miranda; divi profesora palīgi, kuri vakar bija pavadījuši viņu meklēšanas ekspedīcijā pa jūras piekrasti; un, beidzot, divi viesi – Mikus Rainis un Augusts Augustsons (jā, te, pie brokastu galda Mikus ieraudzīja, ka šis vīrs ir sveiks un vesels... kaut gan, nē! – sveiks viņš bija, bet vesels nebija vis: viņa pelēkajā sejā bija skaidri manāmas smagu pagīru pēdas, un no visa, kas atradās uz brokastu galda, viņu visvairāk interesēja skābēti gurķi). Bez tam viņus pie galda apkalpoja septītā persona: kāda paveca sieviete, kuru, kā Mikus noprata pēc tā, kā profesors viņu uzrunāja, sauca par Lūciju. Pati viņa pie galda nesēdēja.

Lai gan ar abiem profesora palīgiem Mikus bija ticies jau vakar, bet toreiz viņš nebija ar tiem ticis oficiāli iepazīstināts, un profesors Mellis pēkšņi atzina par lietderīgu to izdarīt tagad:

– Tātad esiet pazīstami, kungi! Šis ir mans palīgs, Benulas zooloģiskās stacijas direktora vietnieks antropoloģijas zinātņu doktors Margots Skuķēns; un tas ir mans asistents, psiholoģijas maģistrs Agris Pūdercukurs. – Pamanījis sev pievērsto Mikus jautājošo skatienu, Mellis piebilda: – Nu, un mani jūs jau pazīstat: es esmu Bellaportas universitātes Antropoloģijas fakultātes profesors Laimonis Mellis, Benulas zooloģiskās stacijas direktors. Un tā ir mana meita Miranda Mella. Viņas statuss pašreizējā brīdī ir nenoteikts. Viņa ir tikko kā pabeigusi vidusskolu, bet nav vēl iestājusies augstskolā. Te, pie mums, Dienvidu puslodē, kā jūs droši vien zināt, mācību gads sākas 1.martā, nevis 1.septembrī kā pie jums tur, Latvijā; šodien mums ir 11.janvāris, un ar 1.martu Miranda sāks studēt... Bet pagaidām viņai vēl ir brīvlaiks...

– Un ko Miranda domā studēt? – Mikus painteresējās, jo viss, kas saistījās ar Mirandu, viņu nez kādēļ patiešām nevēlēja interesēja.

Profesors pagrieza galvu un uzmeta acis meitai.

– Nu, būtu jau labi, ja viņa ietu visu mūsu pēdās, – Mellis pamāja ar galvu uz abiem saviem palīgiem, – un studētu Bellaportas universitātē antropoloģiju. Bet jūs jau zināt... – Mellis paskatījās uz Miku un uz Augustsonu un pasmaidīja, – ak tā, jūs jau nezināt, kā tas ar tiem bērniem ir... Reti viņiem patīk iet vecāku pēdās! Bet antropoloģija taču ir tik interesanta lieta. Un tik bagāta!

– Antropoloģija patiešām ir ļoti interesanta, sevišķi psiholoģija, bet es vēl neesmu izšķīrusies, – sarunā iejaucās pati Miranda. – Man ļoti patīk arī māksla... un literatūra... Vispār pasaulē ir tik daudz interesantu lietu, ka pat galva griežas riņķī!

– Nu lūk, – Mellis pasmaidīja. – Viņa vēl nav izšķīrusies! Un līdz iestāju pārbaudījumiem palicis tikai mēnesis!

– Bet studēt viņa taču var tikai Bellaportā, vai ne? – Mikus atkal painteresējās.

– Jā, nu protams. Te, Benulā ir tikai vidusskola. Bet te viņa varētu gan iziet labu praksi, ja studētu Antropoloģijas fakultātē.

– Es to praksi jau sen esmu izgājusi neskaitāmas reizes, – Miranda atsaucās.

– Skaidrs, ka tev par mūsu Zooloģiskās stacijas darbu ir daudz labāks priekšstats nekā kādam Bellaportas studentam no malas, tomēr teorētiskā līmenī par mūsu pētījumiem tu zini visai maz, – profesors iebilda.

– Un kādi tad šie pētījumi ir, ja nav noslēpums? – Mikus pajautāja un tūlīt pamanīja, ka Mellis ar doktoru Skuķēnu ātri saskatās.

– Nē, nav noslēpums, – Mellis atbildēja. – Vēlāk šodien mēs jūs aizvedīsim ekskursijā pa mūsu staciju, ja vien jūs vēlēšities, protams, un visu parādīsim. Zooloģiskā stacija pieder Bellaportas universitātei, nodibināta pirms 27 gadiem, vēl Latvijas laikā... Pie mums, Bellaportas universitātē, antropoloģiju saprot varbūt mazliet plašāk nekā dažā citā vietā pasaulē. Pie mums antropoloģija nozīmē ne tikai kaulu mērīšanu, bet vispār cilvēka izzināšanu – sākot no etnogrāfijas un beidzot ar cilvēkveidīgo pērtiķu intelekta pētīšanu. Nu, lūk, un šī pēdējā lieta tad arī ir mūsu Zooloģiskās stacijas kompetence. Mūsu galvenais pētījumu objekts ir pērtiķi.

– Bet mums ir arī suņi un vistas un viss kas! – Miranda iejaucās.

– Tas nav pretrunā ar manis teikto, – Mellis iecietīgi pasmaidīja. – Mūsu galvenais pētījumu objekts ir pērtiķi plašākā nozīmē.

Te doktors Skuķēns un maģistrs Pūdercukurs nezin kādēļ iesmējās, bet Mellis iejautājās, vēršoties pie Mikus, un, lai gan tas bija gluži ikdienišķs jautājums, pat neizbēgams šajā situācijā, taču profesora balss intonācijā bija kaut kas tāds netverami nozīmīgs un nodevīgi saspringts, no kā Mikus uzreiz saprata, ka šis arī ir šo brokastu galvenais jautājums, un pēc tā, kā tūdaļ tikko manāmi saliecās uz priekšu Skuķēns un Pūdercukurs, Mikus noprata, ka arī viņi abi sēž šeit tieši šī jautājuma dēļ.

– Nu, un jūs, jaunais cilvēks, vai jūs tagad nestādītos priekšā arī mums un nepastāstītu mazliet par sevi: kas esat, kādēļ braucat šurp, un tā tālāk? – profesors jautāja tik vienaldzīgā balsī, ka šī vienaldzība, kas Mikum likās pilnīgi mākslota, profesoru visvairāk arī nodeva Mikus acīs (vai, pareizāk sakot, ausīs).

– Kas es esmu? – Mikus pārjautāja. – Tai lietai ir divi aspekti. Es jau vakar jums teicu, ka esmu atradenis. Ja ņemam tos apstākļus, kas ir LĪDZ manis atrašanai pie Oksfordas universitātes ieejas Rīgā, tad es nezinu, kas es esmu. Ne man, ne maniem aizbildņiem to nav izdevies noskaidrot. Iespējams, ka esmu cēlies Vētru Krastā. Bet, ja ņem tās lietas, kas ir PĒC manas atrašanas, tad esmu Rīgas žurnālists un ierados te sava laikraksta uzdevumā... – un Mikus īsumā izstāstīja visu savas autobiogrāfijas zināmo daļu, ko mums te nav vērts atkārtot, jo lasītājam tā arī jau pamatos ir dzirdēta.

Visi klātesošie (pat Augustsons un Lūcija) klausījās ļoti uzmanīgi, bet profesors Mellis un doktors Skuķēns, abi pārmaiņus, laiku pa laikam uzdeva Mikum jautājumus, šo to precizējot. Mikum sākumā likās dīvaini, ka abus zinātniekus drīz vien sāka interesēt pat tādi, šķiet, pilnīgi nenozīmīgi viņa dzīves sīkumi, kā: cik sekmīgi Mikus mācījies skolā, kādas atzīmes bijušas universitātē, ar ko viņš slimojis, kādas viņam bijušas intereses, kādas attiecības ar skolasbiedriem, studiju biedriem, kolēģiem; un, pārāk neuzstājot, viņi pat painteresējās, kādas viņam ir attiecības ar sievietēm...

Mikus, protams, juta un saprata, ka ir jau kļuvis par kaut ko līdzīgu izmēģinājumu trustim, ka, tēlaini runājot, pašreiz atrodas zem mikroskopa un tiek pētīts, taču viņš neredzēja iemeslu, kādēļ viņam būtu no tā jāvairās un savas dzīves fakti jāslēpj, tāpēc viņš atbildēja vaļsirdīgi, pie sevis klusībā cerot, ka varbūt šī vaļsirdība kādreiz nesīs savus augļus un palīdzēs viņam atklāt viņa izcelšanās noslēpumu, ar kuru šie cilvēki – kā Mikus nu vairs nemaz nešaubījās – bija noteikti kaut kādā veidā saistīti.

Beidzot garā «pratināšana» bija galā, Skuķēns un Pūdercukurs atslāba, Mellis atgāzās krēsla atzveltnē un vaicāja jau pavisam nepiespiesti:

– Nu, un ko tad jūs, jaunais cilvēks, domājat darīt tālāk?

– Mans ceļamērķis bija Bellaporta, man tikai neizdevās līdz turieni nokļūt. Es domāju tomēr aizbraukt līdz galvaspilsētai. Es ceru, uz turieni taču iet no Benulas kaut kāds transports?

– Iet, jā, protams, pasažieru kuģu reisi. Divas reizes nedēļā. Šodien reisa nav, bet rīt būs. No rīta.

– Nu, tad rīt no rīta es braucu uz Bellaportu.

– Un par to aplaupīšanu? Ko jūs domājat darīt ar to? Ziņojiet policijai, vai kā?

– Nu, ja es atrastos normālā zemē, tad, protams, būtu jāziņo. Bet es jau jūtu, ka šī zeme nav vis gluži normāla. Tāpēc attiecībā uz to ziņošanu es rīkošos tā, kā jūs man ieteiksiet.

– Ā, tas ir labi, – profesors Mellis noteica, pamādams ar galvu. – Tādā gadījumā es jums ieteikšu policijai neko par notikušo neziņot.

– Un kāpēc?

– Divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, tādēļ, ka jūsu ziņojums gandrīz simtprocentīgi droši novedīs pie tā, ka pirāti nonāks jums uz pēdām. Es ceru, jūs taču saprotat, ka viņi jūs meklēs. Nu, un policijā viņiem, protams, ir savi aģenti. Un, otrkārt, tādēļ, ka jūsu ziņojums policijai nav vajadzīgs. Par notikušo varasiestādes uzzinās bez jums. Tāpēc jums nav arī vajadzības lieki pūlēties un riskēt.

– Nu, labi, – Mikus paraustīja plecus. – Bet kā varasiestādes uzzinās par notikušo?

– Tāpat kā Melnajam Ordenim ir aģenti policijā, tā varasiestādēm ir aģenti Ordenī. No tiem arī uzzinās. Spiegošana caurauž cilvēku dzīvi no viena gala līdz otram ne tikai šajā zemē.

– Un man arī neziņot? – te pirmo reizi sarunā iejaucās Augusts Augustsons.

– Jūs arī neziņojiet, – nopietni paraudzīdamies uz Augustsonu, atbildēja Mellis. – Jūs dzīvojat Bellaportā?

– Jā.

– Tad es jums ieteiktu kādu laiku arī mājās nerādīties. Ja pirāti, piemēram, nopratinot pārējos gūstekņus, tajā skaitā jūsu darba devēju, uzzinās jūsu vārdu un adresi, tad, iespējams, viņi jūs tur, jūsu mājās, jau gaidīs.

Augustsona seja kļuva vēl pelēkāka nekā tā bija līdz šim, kaut gan tas iznāca pretrunā ar dabas likumiem, jo pelēkāka tā nemaz vairs nevarēja būt.

Brokastis acīmredzami bija beigušās, Mikus tikai vēl pajautāja, vai te, Benulā, ir arī kaut kādi veikali.

– Es gribētu iegādāties pilnībā jaunu apģērbu, jo vecais pēc tās nakts peldēšanās ir galīgi nelietojams, – Mikus paskaidroja, par pierādījumu parautīdamies savas bikses pie ceļgala.

– Jā, protams, veikali ir, lai gan varbūt ne tik bagātīgi kā Bellaportā. Miranda jums visu parādīs un palīdzēs nopirkt. Es nododu viņu jūsu rīcībā. Vai otrādi, – Mellis pasmaidīja. – Bet pašiem mums tagad jāiet uz darbu. Šodien taču ir jau pirmdiena. Nu tad, satiksimies pie pusdienu galda!

Pēc brokastīm Mikus piegāja pie Augusta Augustsona:

– Te ir jūsu maks, ko jums pirāti nolaupīja. Lūdzu!

– Paldies... – Augustsons izbrīnījās, paņemdam maksu. – Kā jūs to dabūjāt?

– Klausieties, Augustson, – Mikus teica, neatbildēdams uz viņa jautājumu. – Cik es saprotu, jūs tagad esat bez darba, vai ne? Un pat bez mājām. Jūsu darba devējs Sekla kungs ir pazudis pirātu gūstā, bet mājās atgriezties jums ir bīstami. Tad nu vai jūs negribētu kādu laiku, līdz Sekls atradīsies un vispār kamēr viss nokārtosies, pastrādāt pie manis? Uz tiem pašiem noteikumiem, kā strādājāt pie viņa. Atvainojiet, man, visus tos papīrus kārtojot, nācās nejauši izlasīt jūsu darba līgumu ar Seklu. Viens lats dienā, ieskaitot brīvdienas, plus pusdienas katru dienu, plus transporta biļetes un viesnīcas, ja kaut kur braucam. Vai iet? Tad jums nebūs jāmeklē jauns darbs, bet man būs, tā sakot, gids, kas varēs man parādīt Bellaportu un vispār jūsu zemi.

– O, kungs! – Augustsons priecīgi iesaucās. – Protams, es labprāt!

– Labi, tad sarunāts. Kopš šī brīža jūs esat mans privātsekretārs. Esmu nodomājis uzturēties šajā zemē divas nedēļas, tāpēc samaksāšu jums par visu šo laiku uz priekšu. Te būs piecpadsmit lati. Lūdzu, saņemiet! Parakstu nevajag. Iegādājieties kārtīgu apģērbu, pie manis darbā nevar nākt tādās lupatās. Man ir vajadzīgs sekretārs ar baltu apkaklīti un melnu kaklasaiti.

– Skaidrs, kungs! – Augusts Augustsons godbijīgi atsaucās.

Viņš pastiepa roku pēc naudas, un tā nu Mikus Rainis bija kļuvis šajā zemē par darba devēju, kurš maksā algu vietējam iedzīvotājam un kuram pašam ir savs privātsekretārs.

3. Benulas stacijas dzīvnieki

Pēcpusdienā profesors Mellis uzaicināja savus viesus ekskursijā pa Benulas zooloģisko staciju. Pusdienas profesora saime ieturēja vēlu, un priekšpusdiena sanāca gara. Mikus ar Mirandu un Augustsonu apstaigāja Benulas veikalus¹⁰. Abi vīrieši iegādājās pilnīgi jaunu apģērbu – sākot ar krekliem un beidzot ar kurpēm. Benulas vienīgajā sporta piederumu un ieroču veikalā Mikus nopirka arī jaunu, nesamērcētu munīciju saviem ieročiem, un pēc tam Miranda aizveda viņus vientuļā vietā jūrmalā, kur, stāvot pret kāpām, lai lodes triektos smilšu nokalnē, nevis lidotu nezināmā tālumā, Mikus izmēģināja savus iztīrītos ieročus ar jauno munīciju, lai pārliecinātos, ka viņš patiešām ir apbruņots un gatavs tālākai dzīvei «šajā trakajā zemē», kā viņš tagad sauca Vētru Krastu. Mirandai par viņas pūlēm Mikus nopirka un uzdāvināja zeltītā ķēdītē iekārtu zelta amuletu ar viņas zodiaka zīmi (viņas dzimšanas diena, kā Mikus to pajautājis noskaidroja, bija 9.septembrī, un tā tad zodiaka zīme – Jaunava). Negaidītā dāvana tā iepriecināja Mirandu, ka viņa, aiz sajūsmas lēkādama uz vienas kājas, pat apskāva Miku ap kaklu un noskūpstīja uz vaiga, jo tēvs viņu šajā ziņā absolūti nebija lutinājis, un viņai tikpat kā vispār nebija nekādu rotaslietu.

Tagad, kad viņi visi trīs gāja nopakaļ Mirandas tēvam, jaunuzdāvinātais amulets karājās Mirandai kaklā, un viņa ik pa brīdim nolaida acis lejup, lai paraudzītos, kā zelta Jaunava šūpojas viņai uz krūšu pamatnes. Tēvs, pie pusdienu galda pirmoreiz ieraudzījis šo lietišu meitai kaklā, gan samiedza acis un ilgi to nopētīja, taču neko nejautāja un tikai noteica kaut ko nesaprotamu:

– Jā, vispožākais kvazārs, stiprākais starojuma avots *Vir A* un Spika, Jaunavas alfa... Rudens punkts, bet vislabāk novērojama pavasarī...

– Ko tu teici, tēti? – Miranda nesapratusi pārjautāja.

– Es teicu, ka man tu esi rudens punkts, bet vispār vislabāk novērojama pavasarī, – un Mellis pasmaidīja, paraudzīdamies uz Miku.

Toreiz Miranda tikai paraustīja plecus, tā arī īsti nesapratusi tēva vārdus, bet tagad, iedams pa grantēto celiņu, profesors Mellis pagriezās atpakaļ un teica saviem līdzgājējiem, visvairāk gan vērsdamies tieši pie Mikus:

– Vienkārši izrādīt jums zvēriņu būrus būtu laikam gan visai garlaicīgi. Tāpēc es labāk parādīšu dažus eksperimentus no tiem, ko esam veikuši, – tādus, kuri neprasa daudz laika un ir viegli atkārtojami un demonstrējami... Vispār mūsu Zooloģiskās stacijas galvenais pētījumu objekts ir intelekts. Jeb saprāts, domāšana... Kā darbojas smadzenes, kas ir cilvēks... Es jums demonstrēšu dažus

¹⁰ Akorijas Republikai nav savas valūtas, un šajā zemē, tāpat kā koloniālajos laikos, joprojām lieto Latvijas latu – *aut.piez.*

eksperimentus, kuri parāda dažādus intelekta līmeņus pie dažādām dzīvām būtnēm. Vispirms nāciet šurp! – un profesors pamāja uz kādu ar retu zāli apaugušu diezgan smilšainu nogāzi. Tā nebija dabas veidojums, bet gan mākslīgs uzbērums, kas apsedza kaut kādas pazemes būves, jo nogāzes galā bija redzams balsinātas sienas gabals, kas iznira no pazemes un saturēja masīvas metāla durvis sarūsējušas dzelzs krāsā, bet nogāzes augšā rēgojās vairāki skārda stabiņi ar ventilācijas atverēm.

– Nāciet šurp un paskatieties! – profesors Mellis turpināja, notupdamies nogāzes vidū un aicinādams pārējos darīt to pašu. – Vai redzat šos mazos caurumiņus smiltīs? Tās ir lapseņu alas. Mūsu salās dzīvo kādas desmit lapseņu sugas, bet šī suga ir tā saucamais zeltspārnu sfekss. Pašlaik tieši ir tas gadalaiks, kad zeltspārnu sfeksi rok alas saviem pēcnācējiem. Viņi meklē tādas smilšainas nogāzes kā šī, kur būtu ļoti daudz saules un augsne ne pārāk cieta tā, lai kukainis ar savām kājām un žokļiem varētu alu izrakt, un, no otras puses, lai augsne būtu pietiekoši stingra, un ala tūdaļ pat neaizbirtu, kā tas būtu, piemēram, jūrmalas kāpās. Paskatieties uz šīm alām; mēs varētu kādu atrakt un izpētīt, bet tagad to nedarīsim, jo tas būtu pārāk ilgi; es esmu to darījis un vienkārši jums pastāstīšu. Ala iet horizontāli nogāzē kādus 7–10 centimetrus. Tur galā ir apaļa, kā ola, kamera. Kad zeltspārnu sfekss ir alu izracis, viņš (pareizāk sakot, viņa, jo tās ir mātītes) aizlido meklēt lauku circeni. Tie ir kukaiņi, krietni – reizes trīs vai četras – lielāki par pašu lapseni, taisnspārņi, līdzīgi parastajiem mājas tarakāniem. Zeltspārnu sfekss medī tikai vienu circeņu sugu; citas lapsenes medī citas taisnspārņu sugas, bet katra tikai vienu konkrētu sugu. Un pie tam medī nevis jebkuru šīs sugas pārstāvi, bet tikai mātītes. Tēviņus lapsenes neaiztiek. Kad circenis ir atrasts, lapsene tam uzbrūk, apgāž uz muguras, iekārtojas virsū ar galvu pret circeņa pakalgalu, bet ar savu dzeloni pret circeņa galvu un krūtīm. Ar savām kājām un žokļiem lapsene satur circeņa kājas tā, lai tas nevarētu pakustēties, bet circeņa žokļi varētu satvert tikai tukšu gaisu, un tad ar trīs dzelona dūrieniem ievada indi trīs precīzi noteiktās vietās circenim kaklā un krūtīs starp cietajiem čaulas posmiem – tieši tur, kur circenim ir nervu centri. Circenis nemirst, bet tiek paralizēts uz visu atlikušo mūžu.

– Tad lapsene aiznes paralizēto circeni uz savu alu, – profesors turpināja, Mikum un Augustam ieinteresēti klausoties. Miranda arī klausījās, bet ne ar tādu interesi, jo viņa to visu jau zināja. – Tā kā nobarojies circenis ir daudz smagāks par lapseni, tad viņa lido ar pūlēm, nelieliem pārlidojumiem, ik pa brīdim nosēžoties, lai atpūstos, bet dažreiz arī velk kādu gabaliņu circeni pa zemi. Pēdējo gabaliņu pirms alas viņa vienmēr velk medījumu pa zemi. Pievilkusi circeni pie alas, lapsene noliek to tā, ka circeņa ūsas ir alas ieejā, bet pati ielien alā, lai pārbaudītu, vai tur viss kārtībā. Aizlīdusi līdz kamerai, lapsene atgriežas atpakaļ pie circeņa un aiz ūsām ievelk to alā. Tur, iekšā, kamerā, lapsene uzdēj circenim uz krūtīm, labajā pusē, vienmēr vienā un tajā pašā vietā, savu oliņu, izlien laukā un aizmūrē ar smiltīm un akmentiņiem alu ciet. Tad viņa lido uz jaunu vietu, rok jaunu alu, medī nākošo circeni un dēj nākošo oliņu. Pavisam sezonā katra lapseņu mātīte izrok apmēram trīsdesmit alas un saliek tajās trīsdesmit circeņus ar trīsdesmit oliņām. Tas viņai prasa apmēram mēnesi. Tad viņas misija šajā pasaulē ir izpildīta, lapsene vēl kādu laiciņu bezmērķīgi palido un drīz vien iet bojā. Bet alā tikmēr no oliņas parādās kāpurs, kurš sāk grauzt paralizēto, bet dzīvo circeni. Circenis gan raustās, bet tās nelielās kāju kustības, ko viņš savā paralīzē spēj izdarīt, neapdraud lapsenes kāpuru uz circeņa krūtīm. Šīs kustības varētu kāpuru apdraudēt, ja oliņa atrastos citā vietā, nevis tur, kur tā ir iedēta. Ja circenis būtu beigts, viņš sapūtu dažās dienās. Sapūtu – tas nozīmē: viņu apēstu dažādas baktērijas. Bet circenis ir dzīvs, un viņa imunitātes sistēma darbojas, pretojas baktērijām un pasargā no tām lapsenes kāpura barību. Kāpurs, savukārt, ēd circeni tā, lai tas paliktu dzīvs pēc iespējas ilgāk un nomirtu tikai pašā pēdējā brīdī. Apēdis circeni, lapsenes kāpurs iekūņojas un guļ tā līdz nākošajai sezonai, kad no kūniņas izlien jauna lapsene, atrok vaļā alu un aizlido brīvībā.

– Kā redzat, – profesors Mellis turpināja, – lapsene prot ļoti daudz ko: jau kāpura stāvoklī viņa prot grauzt circeni tā, lai tas nenomirtu; lapsene prot pati izrakties no alas, prot lidot, meklēt ziedu nektāru savai barībai, prot rakt jaunas alas, prot atšķirt vienu circeņu sugu no otras un tēviņus no mātītēm, precīzi zina, kur circenim atrodas nervu centri un prot tos paralizēt, nenogalinot pašu circeni; viņa pārbauda, vai ala nav izpostīta, kamēr circenis medīts, precīzi zina, kur jāiedēj oliņa, lai kāpuru neskartu circeņa kāju kustības... Izskatās, ka lapsenes ir diezgan gudras, un intelekts viņām visai attīstīts, vai ne? Bet tagad izdarīsim dažus eksperimentus. Lūk, viens zeltspārnu sfekss pašreiz velk savu circeni uz alu! Re, lapsene atstāj circeni ar ūsu galiem pie ieejas un pati ielien pārbaudīt alu! Lieliski! Bet mēs tikmēr... – un profesors Mellis, izņēmis no jakas iekškabatas pinceti, saņēma paralizēto circeni ar pincetes galiem un atvilka kukaini kādus trīs centimetrus no alas nost. Lapsene izlīda no alas un paraudzījās apkārt, neatradusi circeni tur, kur bija to atstājusi. Ieraudzījusi circeni nostāk, viņa ātri pieskrēja pie tā un pievilka pie alas tā, lai ūsu gali būtu alas ieejā, bet pati tūdaļ atkal ielīda alā to pārbaudīt.

– Kādēļ viņa atkal lien alā? – profesors Mellis jautāja saviem klausītājiem. – Viņa taču tikko kā tur bija un visu pārbaudīja! – un profesors atkal atvilka circeni dažus centimetrus nost no alas. Izlīdusi no alas, lapsene tūlīt atkal pieskrēja pie circeņa, pievilka to pie alas ieejas, bet pati ielīda alā. Profesors atkal atvilka circeni ar pinceti mazliet nost no ieejas. Tā tas turpinājās reizi pēc reizes, un, jo ilgāk tas turpinājās, jo jautrākas sejas rādīja Mikus un Augusts Augustsons, bet līdz ar viņiem arī Miranda, kaut gan viņai tas nebija nekas jauns. Bet profesors tikmēr skaļi skaitīja, cik reizes jau viņš atvilcis circeni nost, un cik reizes lapsene līdusi alā: – Divdesmit četras... Trīsdesmit... Trīsdesmit sešas... – Lapsene neizrādīja ne mazākās pazīmes, ka viņa būtu kaut ko iemācījusies no visām iepriekšējām reizēm.

– Labi, – profesors galu galā noteica pēc piecdesmitās reizes, – mēs lapseni vienalga nepārspesim pacietībā un neatlaidībā! Atstāsim šoreiz circeni tur, kur tas ir! – un lapsene beidzot, izlīdusi no alas, atrada savu medījumu tur, kur tam nākas būt, un ievilka to alā. Izdējusi oliņu un izlīdusi no alas, viņa sāka sparīgi strādāt, aizmūrēdama alas ieeju. Bet profesors Mellis viņai to neļāva. Viņš ar pinceti saņēma tagad pašu lapseni un pavilka to malā. Kamēr lapsene apjukusi skraidīja apkārt, Mellis ātri iebāza pinceti alā, izvilka circeni no tās laukā un nolika turpat netālu blakus. Lapsene, attapusies no apjukuma, steidzīgi ielīda alā, pēc smilšu strūkliņām, kas lidoja ārā no alas, bija redzams, ka viņa izlabo pincetes nodarītos bojājumus alai. Izložņājusi un salabojusi alu, lapsene izlīda laukā un... Mikus bija gaidījis, ka viņa tagad ķersies pie turpat blakus gulošā circeņa ar oliņu uz krūtīm un vilks to alā vēlreiz, – bet nekā! Lapsene vairs nepievērsa circenim nekādu uzmanību, un tā vietā ņēmās atkal enerģiski aizmūrēt savu alu.

– Viņa taču bija iekšā alā un redzēja, ka circeņa tur nav! – teica profesors Mellis. – Viņa circeni ar visu oliņu redz tagad! Bet viņa mierīgi aizmūrē alu tieši tā, it kā tā būtu pilna!

Lapsene tikmēr, pabeigusi savu darbu, viņas spārnu dūkoņā sanot izpildīta pienākuma apziņai, aizlidoja rakt jaunu alu, atstājot paralizēto circeni un savu oliņu uz tā krūtīm pilnīgā likteņa ziņā, lemtus neizbēgamai bojāejai¹¹.

– Tā, lūk, – rezumēja profesors Mellis, pieceldamies no nogāzes. – Tādus eksperimentus var darīt simtiem ar visām kukaiņu sugām. Rezultāts būs tas pats. Tas viss ļoti atgādina datorprogrammu darbu, vai ne? Programma ir ļoti «gudra», kamēr viņa dara to, kas viņā ieprogrammēts. Bet to, kas viņā nav ieprogrammēts, viņa neatrisinās, lai tur lūst vai plīst! Kukaiņi ir acīmredzami automāti, kuros ir ielādēts zināms programmu komplekts noteiktu darbību veikšanai, pie kam vienas programmas izpilde ieslēdz otru programmu un tā tālāk. Ja lapsene bija izpildījusi programmu «ievilkt circeni alā un izdēt oliņu», tad šī programma ir izpildīta, un cauri. Tagad jāpilda programma «aizmūrēt alu», un jauna situācijas kontrole, jauna pārprogrammēšanās nav paredzēta. Situācija, kad circenis guļ nevis ar ūsām alas ieejā, bet dažus centimetrus nostāk, ieslēdz lapsenei programmu «pievilkt circeni pie ieejas un ielīst alā to pārbaudīt». Atslēgt otro programmas daļu un nelīst vairs alā, jo tas jau ir vienreiz izdarīts, zeltspārnu sfekss nevar; viņa pašprogrammēšanās aparāts nav tik elastīgs un pilnīgs. Šeit, pie kukaiņiem, mēs redzam pašus intelekta pirmsākumus: programmas – skaitā vēl nedaudzas – atsevišķu darbību veikšanai, bet vāji attīstītas iespējas manipulēt ar šīm programmām un tās dažādi kombinēt. Kukaiņu smadzenes acīmredzot jau pēc sava apjoma nespēj izpildīt lielāku informātisku darbu. Lielākam darbam ir vajadzīgas lielākas smadzenes un, protams, elastīgāka pašprogrammēšanās, ko mēs arī atrodam pie augstāk attīstītiem dzīvniekiem.

– Tagad iesim pie vistām? – Miranda jautāja tēvam, acīmredzot jau iepriekš zinādama gaidāmās ekskursijas posmus.

– Jā, iesim pie vistām, – atbildēja Mellis. – Vistas nedarīs piecdesmit reizes no vietas vienu un to pašu lietu; viņas tomēr sāks pārskatīt situāciju jau pēc dažām reizēm, tādējādi demonstrējot lielāku elastību manipulācijās ar programmām. Un vista nesēdēs, perēdama tukšu ligzdu, kurā vairs nav to olu, ko viņa tur iedējusi. Bet vistām ir savas nelaimes, no kurām var redzēt, uz ko ir un uz ko nav spējīgs viņu pašprogrammēšanās aparāts.

Tikmēr viņi bija pienākuši pie vistu kūts un iegāja iekšā. Mellis un Miranda atvēra būrus un izlaida vistas laukā. Telpas daļa, kur viņas tagad atradās, ar drāšu pinuma režģa sienām veidoja, skatoties no augšas, it kā lielu burtu **L**, un vistas staigāja burta iekšienē. Kreisajā pusē un «apakšā» viņām ceļu aizšķērsoja režģis, kas pacēlās līdz pašiem griestiem, un arī labajā pusē, – tur, kur burtam izslienā mazs āķītis, – pinums gāja nedaudz atpakaļ, taču tikai kādu metru. Tālāk bija brīva telpa, un

¹¹ Uz Zemes līdzīgus eksperimentus ir veicis un saistoši aprakstījis slavenais franču entomologs Žans Anrī Fabrs (*Fabre*, 1823–1915) – *tulk.piez.*

pinumu varētu apiet, ja atkāptos nedaudz atpakaļ un tad virzītos pa labi. Jau zinādama šo eksperimentu, Miranda smaidot paņēma no telpas kaktā stāvošā maisa graudus un nokaisīja tos tur, kur burtam L ir komats jeb mīkstinājuma zīme. Vistas, atrazdamās drāšu burta iekšienē, labi redzēja graudus un tūdaļ pat metās uz tiem, taču ceļu viņām aizšķērsoja burta L apakša. Vistas satraukti kladzināja, lēkāja un lidinājās ap režģi, taču neviena no viņām nedevēs droši un pārliecināti atpakaļ un apkārt labās puses īsajam režģim. Tikai pēc ilgākas lidināšanās šurpu turpu, dažas vistas nejauši nokļuva pa labi no labās puses īsā režģa un tad skriešus metās uz graudiem. Taču šo atsevišķo vistu panākumi neko neiemācīja pārējām, un viņas turpināja uztraukti kladzināt un bezmērķīgi lidināties gar režģi.

Brītiņu pavērojis šo ainu un ļāvis to pavērot saviem viesiem, profesors Mellis komentēja:

– Vistas neatkārtoto piecdesmit reizes vienu un to pašu lietu kā lapsenes: redziet, viņas izmēģina dažādas rīcības programmas: mēģina kladzināt, izbāzt galvu cauri režģim, palekties, palidot uz augšu, vai mazliet pa labi, mazliet pa kreisi. Dažreiz viņas apstājas, staipa kaklus, groza galvas, skatās uz graudiem un domā, ko vēl varētu uzsākt, lai tiktu pie tiem... Tomēr viņu smadzeņu ģenerētās rīcības programmas ir samērā vājas. Šīs programmas ir šauri mērķētas tieši uz graudiem un tikai uz graudiem. Vistas smadzenes nespēj radīt tādu darbības programmu, kura paredzētu doties nevis pa taisno tieši uz graudiem, bet vispirms atpakaļ un tikai pēc tam pie graudiem pa apkārtceļu. Vistas to nespēj pat tad, ja viņām priekšā ir citu, veiksmīgu vistu piemērs, kurām tas nejauši izdevies... Bet suņi šāda veida programmas ģenerē vienā mirklī. Miranda, atved, lūdzu, Čarliju!

Kamēr Miranda gāja pēc suņa, Mellis sadzina vistas atpakaļ būros un tad veda viesus uz kādu mājīņu blakus vistu kūtij. Viņi atradās istabā, kurai bija viens logs – bez stikla, taču aizrestots. Caur restēm cilvēks varēja izbāzt roku, tomēr tur nevarētu izspraukties pat neliels suns. Pa ceļam Mellis bija iegriezies kādā mājiņas blakustelpā un paņēmis tur jēlas gaļas gabaliņu, ko tagad turēja rokā, gaidīdams Mirandu un suni. Miranda ienāca, bet istabas durvis atstāja vaļā. Suns, saodis un ieraudzījis gaļu profesora rokā, tūlīt metās Mellim klāt, luncināja asti, smilkstēja un neatraudamies skatījās uz gaļu, kā jau to suņi mēdz darīt.

– Gribi gaļu, Čarlij? – Mellis smaidīdams jautāja sunim. – Še, ņem! – un viņš izsvieda gaļu pa logu.

Suns parāvās gaļai līdzī, taču sastinga, ieraudzījis restes. Tā apstulbis viņš stāvēja kādu sekundi, tad spēji apsviedās un izdrāzās pa atvērtajām durvīm laukā.

– Nu, redz, – konstatēja profesors Mellis, – apmēram sekunde bija vajadzīga suņa smadzenēm, lai uzģenerētu rīcības programmu, kura paredz nevis lēkt laukā pa logu taisni pakaļ gaļai, bet doties pilnīgi pretējā virzienā uz durvīm un tad pa apkārtceļu pie loga. Pie tam šis apkārtceļš Čarlijam nemaz nebija pārskatāms, kā tas pirmīt bija visā garumā redzams un pārskatāms vistām. Čarlijs iekļāva savā rīcības programmā tādu ceļu, kuru viņš tikai zināja pēc atmiņas, nevis pašreiz varēja saskatīt. Bet arī Čarlijam ir savas nelaimes, ar kurām viņa smadzenes nespēj tikt galā. Iesim tagad pie būriem!

Miranda aizveda suni un ieslēdza viņu būrī, kuram viena siena bija atkal stieplu režģis. Mellis tikmēr vēlreiz iegriezās blakustelpā, kur paņēma vēl vienu gabaliņu gaļas un garu veļas auklu. Viņš apsēja gaļu ar auklas vienu galu, bet otrs gals palika brīvs. Tad viņš piegāja pie Čarlija būra un nosvieda gaļu netālu no tā, bet auklas brīvo galu iebāza būrī pie suņa. Suns lēkāja ap režģi, raudzīdamies uz gaļu, smilkstēja, ik pa brīdim žēlabaini un lūdzoši pievērsās saimniekiem, mēģināja izbāzt caur režģi priekškāju un sasniegt gaļu, griezās riņķī pa būri, meklēdams tajā kādu citu izeju...

– Bet īstenībā Čarlijs ļoti viegli var dabūt gaļu, – sacīja profesors Mellis, brīdi vērojot suni. – Viņam vajag tikai saņemt zobos auklas galu un ievilkāt gaļu pie sevis būrī. Taču viņa smadzenes nespēj uzģenerēt šādu rīcības programmu. Viņam ir bagātīgs programmu arsenāls kā darboties ar SAVU ķermeni un ar kāroto objektu, taču viņš nespēj ģenerēt pat visvienkāršākās programmas, kur bez viņa paša un bez kārotā objekta piedalītos vēl trešais objekts – starpnieks. Turpretī pērtiķi tādas programmas ģenerē elementāri. Atkārtosim šo pašu eksperimentu ar šimpanzēm. Miranda, atdod nabaga Čarlijam viņa gaļu un iesien, lūdzu, auklā banānu!

Pērtiķiene Kvīna no sava būra patiešām atrisināja šo uzdevumu zibenīgi, pat ne mirkli nedomādama, nešaubīdamās un nespārīdamās. Viņa tūdaļ pat satvēra auklu un aiz tās ievilka banānu savā būrī. Tad Miranda viņai nolika otru banānu tā, ka viņa to nevarēja aizsniegt, un, kamēr Kvīna nesekmīgi staipīja pēc tā pārmaiņus te vienu, te otru roku, Mellis otrā būra galā paklusām nolika zemē koka nūju tādā attālumā, ka pērtiķiene to varēja aizsniegt. Līdzko Kvīna pēc kāda laiciņa pamanīja nūju, viņa tūdaļ pat pieskrēja pie tās, paķēra rokā un tad ar nūju iekāšāja banānu pie sevis būrī.

– Pērtiķiem, sevišķi jau cilvēkveidīgajiem, nav problēmu ģenerēt tādas rīcības programmas, kuras iekļauj jau esoša instrumenta izmantošanu, – sacīja profesors Mellis. – Tomēr vairumam pērtiķu ir

neatrisināma problēma radīt tādas programmas, kuras paredz vispirms instrumenta izgatavošanu un tikai pēc tam tā izmantošanu. Mūsu Kvīna tādu problēmu atrisināt nevar.

Viņi ar Mirandu atņēma Kvīnai viņas nūju un tās vietā pērtiķienei pa tvērienam nolika divas metāla caurules, kuras katra atsevišķi bija pārāk īsas, lai sasniegtu Mirandas nolikto trešo banānu, bet kuras varēja iebāzt vienu otrā un tādējādi iegūt vienu, bet gandrīz divreiz garāku nūju. Kvīna izmēģinājās visādi gan ar vienu, gan ar otru cauruli, taču banānu aizsniegt nevarēja. Bet apvienot caurules viņai neienāca prātā.

Beidzot Mellis un Miranda atkārtoja šo pašu eksperimentu pie pēdējā būra.

– Tas ir mūsu visgudrākais pērtiķis, vārdā Sultāns, – sacīja Mellis. – Viņš jau prot pat izgatavot instrumentus, ja vien tie nav pārāk sarežģīti.

Sultāns patiešām atrisināja uzdevumu ar divām caurulēm, iebāzdams tās vienu otrā un tādējādi ar pagarināto cauruli sasniegdams banānu¹².

– Cik interesanta ekskursija! – ar patiesu apbrīnu noteica Augusts Augustsons, juzdams, ka dzīvnieku intelekta demonstrācija ir beigusies. – Kas to būtu domājis: tā uzreiz jau nevar aptvert, ko kurš dzīvnieks var un ko nevar...

– Jā, – pasmaidīja profesors Mellis. – Šajā ekskursijā jūs redzējāt galvenos intelekta attīstības posmus. Intelekts nozīmē arvien sarežģītāku programmu iekļaušanu smadzeņu pašprogrammēšanās procesā. Ar katra jauna programmu tipa parādīšanos organisms iegūst zināmas priekšrocības barības dabūšanā un līdz ar to lielākas iespējas izdzīvot un atstāt pēcnācējus. Cilvēka pašprogrammēšanās aparāts spēj radīt ļoti garas rīcības programmu ķēdes, kuras ietver desmitiem un simtiem dažādu instrumentu un ierīču izgatavošanu un pie tam iekļauj šo programmu ģenerēšanas procesā nepieciešamās informācijas nodošanu no viena indivīda otram caur valodu un šīs informācijas uzglabāšanu un sistematizēšanu, piemēram, grāmatās un bibliotēkās... Tas tad arī ir cilvēka intelekts.

Mikus mazliet apdomāja dzirdēto, tad pavaicāja:

– Vai cilvēka smadzenēm arī ir tādi uzdevumi, kurus tās principiāli nevar atrisināt, līdzīgi kā Čarlijs neprata pievilkt sev gaļu aiz auklas?

– Protams, – Mellis atteica. – Pastāv daudzi tādi smadzeņu pašprogrammēšanās elementi, kurus būtu iespējams izmantot, bet kurus cilvēku smadzenes neizmanto. Patiesībā katrs jauns atklājums vai izgudrojums likvidē vienu tādu elementu. Un kamēr viss vēl nav atklāts un izgudrots, tādi elementi paliek. Tas ir, ja mēs te runājam par cilvēci kopumā, par tās visattīstītāko avangarda daļu. Ja, turpretī, mēs runājam par cilvēku kā par atsevišķu indivīdu, tad lielum lielais vairums no šiem indivīdiem ir spējīgi izmantot savā darbībā tikai nožēlojami niecīgu daļiņu no tā, kas ir pieejams cilvēcei vispār jeb tās avangardam. Problēma ir nevis tas, ko nespēj avangards, bet gan šī milzīgā distance starp avangardu un vidējo cilvēku. Tieši vidējais cilvēks nosaka kopējo cilvēces seju un dzīves kvalitāti uz šīs planētas.

– Bet kā tad cilvēka nemirstīgā dvēsele? – Augusts ievaicājās, pēc pārdomu brīža acīmredzot atskārtis, ka profesora paustais viedoklis par intelekta būtību atrodas pretrunā ar Augusta reliģiju.

Mellis pasmaidīja un noplātīja rokas:

– Diemžēl, mums nav vajadzības pieņemt šo hipotēzi. Ar nemirstīgo dvēseli zinātne neko nevar iesākt. Smadzeņu pašprogrammēšanās aparātu var pētīt un var radīt arī mākslīgi, bet ko mums darīt ar dvēseli? Tā nav eksperimentālās zinātnes kategorija. Taču iesim nu, apskatīsim mūsu laboratorijas! – profesors pamāja uz augstu četrstāvu ēku ar lieliem logiem, netālu no kuras viņi tagad bija nonākuši.

Mellis ievada viņus ēkā, pa ceļam pamājis ar roku zaļādainam pavecam sargam, kurš sēdēja pa labi no ieejas durvīm lielā kabīnē, kas izskatījās drīzāk kā stikla būris. Tā kā Mikus pirmoreiz mūžā redzēja dzīvu šīs rases pārstāvi, tad, vēl iedams tālāk profesoram līdzī, viņš vairākas reizes atskatījās, līdz vecais softs sāka plati smaidīt un Mikum palika neērti. Mellis uzveda viņus pa kāpnēm otrajā stāvā un atvēra kādas durvis, pie kurām karājās dzeltena plāksnīte ar uzrakstu «BU Zooloģiskās stacijas DIREKTORS».

– Tā, te nu es strādāju, – Mellis noteica, pārļaidzams rokas žestu istabai.

Kabinets izskatījās kā jau daždien direktoru kabineti: liels masīvs galds vienā malā, garš apspriežu galds iepretim, vairāki telefoni, grāmatplaukti ar mapēm, biezi aizkari priekšā logiem, kuri pacēlās tieši no grīdas līdz pat griestiem... Griestos dažas plaisas...

¹² Uz Zemes līdzīgus eksperimentus ar vistām, suņiem un pērtiķiem ir veicis 1914.gadā un aprakstījis 1917.gadā vācu psihologs Volfgangs Kēlers (*Köhler*, 1887–1967) – *tulk.piez.*

– Māja ir celta pirms gadiem trīsdesmit, bet remontam mums īsti nepietiek līdzekļu, – Mellis teica, pamanījis Mikus skatienu. – Tās finansiālās problēmas jau laikam ir mūžīgas...

Mikus pārļaida skatienu profesora darba vietai, un vienīgā lieta, kas piesaistīja viņa uzmanību, bija ģimenes tieši aiz direktora krēsla un viņam virs galvas. Tās bija apmēram 30 reiz 20 cm lielumā, iestiklotas un glītos rāmjos. Dažas bija fotogrāfijas, citas agrāko laiku gravīru reprodukcijas. Pavisam piecas, tās bija izkārtotas burta «V» veidā, vai drīzāk tā, kā mēdz zīmēt lidojošus putnus, izliecot burta «V» malas.

Mikus piegāja tuvāk un ieskatījās portretos. Pašā apakšā, burta «V» smailē, atradās kāds vīrs senlaiku mantijā un beretē un, kaut gan viņš nesmaidīja, likās, ka smaida viņa acis. Zem attēla bija paraksts latīņu valodā: «*Thomas Morus*». Vīrs viņa karājās divu vīru portreti – viens arī senlaiku tērpā ar parakstu «*Isaac Newton*», otrs mūsdienu uzvalkā, bet ar austrumniecisku seju un parakstu «*Har Gobind Khorana*». Vīrs viņiem pašā augšā karājās kreisajā pusē Latvijas pašreizējā karaļa Gunta XIV portrets, bet labajā pusē Akorijas Republikas prezidentes Žannas Kandores-Kanores ģimene (pirms braukšanas uz Vētru Krastu Mikus bija papētījis bibliotēkās dažādus materiālus par Tabako salām, un Akorijas prezidenti pēc fotogrāfijām viņš pazina).

– Simboliski? – Mikus pavaicāja, paraudzīdamies uz Melli.

– Protams, simboliski, – profesors apstiprināja pasmaidīdams. – Man kopš bērnības ir tieksme izvīrīt visādus simbolus. Jums jau arī, jaunais cilvēks, vai ne?

– Jā... Bet tikai kāpēc jums valdnieki un politiķi stāv augstāk par zinātniekiem? Tas taču...

Mellis pasmaidīja vēl platāk un arī pats paraudzījās uz ģimētnēm.

– Viss ir relatīvs, jaunais cilvēks, – viņš teica. – Kāpēc jūs domājat, ka tur ir attēlots augstums? Varbūt tur ir attēlots dziļums? Katrs saprot kā vēlas... Bet nu iesim, apskatīsim mūsu laboratorijas! – un viņš ar rokas žestu atkal aicināja visus gaitenī.

Mellis izvadāja viņus pa dažādām zālēm un istabām, izrādīja visādus aparātus.

– Diemžēl šeit nevar demonstrēt tik uzskatāmus piemērus kā ar dzīvniekiem, – viņš sacīja. – Te viss ir preparātu un mikroskopu līmenī. Molekulārā bioloģija, dezoksiribonukleīnskābe, adenozintrifosforskābe... Šis aparāts, piemēram, ir DNS replikators, ja tas jums kaut ko izsaka...

Daudz jau neko tas viņiem neizteica, sevišķi Augustam, un, tīri ārēji apskatījuši laboratorijas un aparāturu, viņi atkal atgriezās vestibilā pie ēkas ieejas, kur savā stikla būrī sēdēja zaļādainais smaidītais sargs.

– Vai šajā ēkā kaut kur ir arī ēdnīca? – Mikus ievaicājās, ar dīvainu sajūtu pārļaidams skatienu gaitenīem, durvīm un kāpnēm.

– Ēdnīca? – profesors ar izbrīnu pārjautāja, taču tūlīt saprata. – Jā, ēdnīca ir pagrabstāvā, – viņš pamāja ar roku uz kāpnēm, kas no vestibila veda lejup. – Tikai tas galdauts... – Mellis aprāvās un iekoda apakšlūpā.

– Tas galdauts? – Mikus jautājoši pacēla acis uz profesoru, taču tas noliedzoši papurināja galvu:

– Nē, es nezinu... Jā, ēdnīca ir pagrabstāvā!

«Vai tiešām es šeit jau esmu bijis un šī ir mana dzimtā māja?» – Mikus domāja, vēlreiz aplūkodams ēku.

Kaut gan darba diena jau faktiski bija beigusies, Mellis tomēr atgriezās savā kabinetā, un atpakaļ uz mājām viņi gāja trijātā; Miranda viņus veda pa Benulas zooloģiskās stacijas līkumotajiem un zaļumu ieskautajiem grants celiņiem. Kad viņi jau bija atgriezušies tur, kur ekskursija sākās, Mikus pamāja ar galvu uz nogāzi, kur Mellis bija rādījis viņiem zeltspārnu sfeksu alas, un pajautāja Mirandai:

– Un kas atrodas tur, apakšā, zem tās nogāzes?

Miranda paraudzījās uz masīvajām durvīm sarūsējušas dzelzs krāsā, uz ventilācijas caurulēm, kas pacēlās augšup no zemes uzbēruma, un atbildēja:

– Es nezinu. Es tur nekad neesmu bijusi iekšā. Tur mani nelaiž. Es varu staigāt pa visu staciju, iet pie visiem dzīvnieku krātiņiem, pa visām laboratorijām tur, tajā galvenajā mājā, kur mēs bijām, bet tikai ne pazemē... Es vēl maziņa prasījos uz šo bunkuru¹³, bet tēvs tā arī nelaida... Viņi to sauc par Informācijas centru. Runā, ka tur esot kompjūteri... Es esmu redzējusi, ka tur nes iekšā kaut kādas kastes un tāpat kaut ko nes laukā... Bet, kas tas ir, es nezinu...

¹³ Nākošajās «Mirandas» grāmatās – *tulk.piez.* – profesors Mellis un viņa palīgi šajā pazemes bunkurā veiks savus satricēšos eksperimentus ar Miku Raini, Edžu Pilnmēnesi, Donatu Vellu un Mirandu Mellu.

4. Mikus un Mirandas saruna bibliotēkā

Vakarā Miranda un Mikus sēdēja Meļļa mājas dienvidaustrumu stūra istabiņā, ko mājas iedzīvotāji mēdza saukt par «bibliotēku», jo te galvenais inventārs bija grāmatas, kuru profesoram Mellim bija milzīgs daudzums – noteikti vairāki tūkstoši, bet varbūt pat kādi desmit tūkstoši, – saliktas augstos plauktos, kas cēlās no grīdas līdz pat griestiem, un sarakstītas dažādās valodās, tomēr visvairāk latviski – kā jau vienā no lielajām pasaules valodām. Mikus sēdēja, iegrimis dziļā klubkrēslā un šķirstīja kādu no daudzajiem sējumiem. Viņš nekad nespēja palikt vienaldzīgs pret grāmatām un, ja kaut kur, teiksim viesos, sarunas laikā bija redzami un sasniedzami gan dažādi citi priekšmeti, gan grāmatas, tad viņš vienmēr stiepa roku pēc grāmatām, ņēma tās sauļās aplūkot, palikdams faktiski vienaldzīgs pret visām citām lietām, tajā skaitā bieži vien arī pret pašu sarunu. Šoreiz gan saruna necieta – jo tā taču bija saruna ar Mirandu! –, bet pretī grāmatu vilinājumam viņš tomēr arī noturēties nespēja.

Miranda sēdēja uz tā paša klubkrēsla roktura, kas bija izveidots mīksta resna ruļļa veidā. Tādējādi viņa pacēlās augstāk par Miku un, atbalstījusi roku uz krēsla atzveltnes Mikum aiz galvas, bija mazliet pārliekusies viņam pāri, lai pati arī varētu saredzēt to, ko viņš pašreiz skatās grāmatā. No šāda Mirandas tuvuma Mikum nezin kādēļ reiba galva; meitenes roka viņam aizmugurē bija it kā mājiens uz apskāvienu, bet viņas krūtis kaut kur viņa auss tuvumā, šķiet, izstaroja tādu briesmīgu enerģiju, kas pavisam postoši iedarbojās uz Mikus smadzenēm un neļāva viņam nekādi koncentrēties uz grāmatas saturu. Tādēļ viņš beidzot pagriezta galvu sāņus augšup un ieskatījās Mirandai sejā.

Miranda saņēma viņa skatienu nenovērsdamās, viņas acis mirdzēja kā divas dzidri zilas caurspīdīgas ūdens lāses, un viņa viegli pasmaidīja, skatīdamās Mikum dziļi acīs. Mikus gribēja kaut ko teikt Mirandai un jau pavēra savas lūpas, lai to izteiktu, bet vārdi vēl nebija paspējuši no lūpām atrauties, kad Miranda pēkšņi noliecās, viņas oglesmelnie mati pilnīgi apsedza visu Mikus seju, un viņas lūpas pieskārs Mikus lūpām. Tas nebija kaislīgs seksuāls skūpstis, «signāls pirms iebraukšanas tunelī», kā rakstīja kādreiz skolnieki Mikus klasē Rīgas 1.ģimnāzijā, definēdami skūpstu no dzelzceļnieka viedokļa. Nē, šis bija citāds skūpstis, – tikai viegls pieskāriens, gaistošs kā vējiņa dvesma, liegs kā tauriņa spārns. Taču no šī Mirandas lūpu pieskāriena Mikus domas sabruka un pajuka uz visām pusēm; viņš vairs neatcerējās, ko bija gribējis teikt, bet nebija paspējis izteikt, un nekad mūžā to vairs nespēja atcerēties. Lai kā mēs pūlējamies noskaidrot, ko īsti Mikus bija gribējis teikt Mirandai pirms viņu pirmā skūpsta, taču viss velti: tā tas arī palika vēstures noslēpums, ko cilvēce nekad neuzzinās.

– Tas tev par to, ka tu izglābi mani! – teica Miranda, pasmaidīdama vēl jaukāk. Saviļņojums aizžņaudza Mikum kaklu, viņa roka domās pastiepās, satvēra Mirandu aiz vidukļa un no klubkrēsla roktura pārvilka meiteni Mikum klēpī. Bet tas viss notika tikai domās; realitātē roka nepakustējās, varbūt vienīgi mazliet nodrebēja; pēdējā mirklī rokas kustība tika spēji apturēta, jo Miranda šajā minētājā mirklī domās – atkal tikai domās – izdarīja citu kustību, ar smaidu atbīdīdama Mikus roku sāņus.

– Vai tev ir meitene? – Miranda jautāja Mikum.

– Nav, – Mikus atbildēja Mirandai.

– Un nekad nav bijusi?

– Ir bijusi, bet tagad vairs nav. Un tev?... Vai tev ir...

– Mēs draudzējamies ar vienu puisi skolā... Bet tas tā... Tas nav nopietni...

Viņi apklusā, domādami vienu un to pašu domu, tikai simetriski pretējos virzienos.

– Tātad tu esi atradenis? – Miranda domīgi pārjautāja, kaut gan bija jau vairākkārt dzirdējusi Mikus stāstu.

– Jā, atradenis. Bet acīmredzot es esmu dzimis šeit, Vētru Krastā... Un pat ne vienkārši Vētru Krastā, bet kaut kur te, ap Benulu! Tas Bellaportas «Speciālo Pētījumu Centrs», kura zīmogs bija uz tā mana galdauta, tas Centrs, man šķiet, nav nekas cits kā tieši jūsu zooloģiskā stacija!

– Vai tu vari parādīt man to galdautu, kurā biji ievīstīts? – Miranda jautāja.

– Es to galdautu vedu līdz uz jūsu zemi – visādam gadījumam –, bet tas palika man somā. Uz «Viļņu Prinča», uz tā kuģa, kuru nolauņija. Es, peldēdams jūrā, taču nevarēju paķert līdzī visas savas mantas.

– Es tā neskaidri atceros, – stāstīja Miranda, – ka manā bērnībā, kad es biju pavisam maziņa, mums vēl bija daži tādi galdauti ar zīmogiem... Un Lūcija, mana auklīte, teica, ka pirms kara, Latvijas laikā, mūsu zooloģiskā stacija saukusies savādāk. Man šķiet, taisni «Speciālo Pētījumu Centrs». Kaut gan es īsti neatceros. Toreiz, kad viņa man to stāstīja, man tas nelikās svarīgi. Būs tagad jāiztaujā viņa pamatīgāk.

– Kāpēc tu to nevari pajautāt tieši tēvam?

– Redzi, tēva izturēšanās ir kaut kāda dīvaina... Tētis ir ļoti laipns un gudrs, un atbild uz visiem jautājumiem, ja es jautāju kaut ko par Pasaules vēsturi vai par Visuma uzbūvi vai ko tamlīdzīgu. Bet viņš ne par ko negrib neko stāstīt, līdzko es jautāju par mūsu ģimenes lietām. Piemēram, par māti. Kur ir mana māte? Nomirusi? Labi. Bet kur ir viņas kaps? Nav kapa. Un no viņa nekādi nevar izdabūt, kāpēc nav, – Miranda nopūtās. – Viņš saka, izstāstīšot man visu, kad es būšot liela... Liela! – Miranda nicīgi nosprauslojās. – It kā es jau nebūtu liela! Bet nekas nelīdz; ja viņš negrib, tad nestāsta, un cauri! Viņš ir briesmīgi spītīgs un neklausa nemaz. Vienmēr visu dara pa savam.

– Un ko saka citi?

– Neko nesaka! Tur jau tas trakums, ka neviens neko nesaka!

– Tātad tava izcelšanās arī ir noslēpums, ne tikai manējā? – Mikus rezumēja.

Viņi saskatījās, un viņu galvās no šī brīža sāka tecēt viena un tā pati doma, sākumā neskaidra, bet pamazām kristalizēdamās arvien skaidrāk un skaidrāk.

– Paklau, – Miranda ierunājās pēc brītiņa. – Man šķiet, tētis īstenībā zina, kas tu esi un kāda ir tava izcelšanās...

– Man arī šķiet, ka viņš zina. Vai tu atceries, kā viņi mani pratināja no rīta brokastīs? «Kāda atzīme jums bija skolā matemātikā? Piecnieks? Un dziedāšanā?». Normāli cilvēki nevar tā izprašāt savus viesus, kas izglābušies no avarējuša kuģa. Tā var jautāt tikai tad, ja tas ir tavs... – Mikus aprāvās.

– Jā, jā, – Miranda atsaucās. – Es arī brīnījos par to, kā viņi tevi iztaujā. Abi pārmaiņus ar doktoru Skuķēnu. Bet maģistrs Pūdercukurs visu laiku ausījās, kaut pats neko nejautāja. Psihologs!

– Vai tu domā, ka...? – Mikus iejautājās.

– Un kāpēc gan ne? – Miranda atbildēja.

Abi atkal brītiņu klusēja, kaut ko intensīvi pārdomādami.

– Bet kā es tiku Latvijā? Kāpēc mani aizveda četrdesmit tūkstošu kilometru attālumā? – jautāja atkal Mikus.

– Māte aizbēga no tēva. Pameta viņu...

– Nu jā! Aizbēga tādā attālumā, lai pēc tam atstātu mani apstādījumos uz soliņa? Tad jau – vai nebija vienkāršāk bēgt vienai pašai, bez bērna?

– Varbūt sākumā gribēja bērnu, tas ir, tevi audzināt, bet vēlāk izrādījās, ka nav naudas... Vai, teiksim, bēga pie radniekiem, bet izrādījās, ka radnieki ir miruši un viņai nav no kā dzīvot... Vai mazums kā dzīvē gadās?

– Jā, dzīvē gadās visādi... – Mikus piekrita. – Labi, pieņemsim, ka tā. Bet tā bija MANA māte. Un viņa nevar būt TAVA māte! Tu, cik es saprotu, esi par mani apmēram septiņus gadus jaunāka. Tad kas iznāk: mana māte aizbēga no tēva, aizbrauca uz Latviju, pameta mani Rīgā pie universitātes uz soliņa, pēc tam atbrauca atpakaļ šurp uz Tabako salām, atgriezās pie tēva un dzemdēja tevi, bet par mani nelikās vairs ne zinis? Tas nevar būt!

– Jā, nevar gan... Tātad mātes mums ir dažādas! – Miranda secināja.

– Labi. Mana māte aizbēga no tēva un paņēma mani līdz. Pēc tam kaut kas atgadījās, izrādījās, ka viņa nevar mani uzaudzināt, atpakaļ vest arī nevarēja, nācās pamest... Bet kur palika TAVA māte? Arī aizbēga? Tikai viena pati, bez tevis? Profesoram Mellim divas sievas pēc kārtas aizbēga?

– Manējā varbūt patiešām gāja bojā... – Miranda minēja. – Teiksim, noslīka tālu jūrā? Un tāpēc nav arī kapa...

– Tad kāpēc nedrīkst to atklāti pateikt, ka viņa noslīka? Kāds tur noslēpums?

Abi brītiņu pārdomāja, klusēdami un skatīdamies viens uz otru.

– Paklau, – Mikus ierunājās. – Vai jums ir kaut kādas ģimenes fotogrāfijas? Albūmi un tā tālāk? Varbūt tur būs redzama kāda sieviete blakus tavam... varbūt ne tikai tavam... tēvam? Lai mēs nepazīsim to sievieti, bet varbūt tomēr varēs kaut ko izsecināt?

– Ir! – Miranda priecīgi iesaucās. – Ir! Es pat zinu kur! Tūlīt sameklēšu! – un Miranda, nolēkusi no krēsla roktura, sāka rakņāties bibliotēkas grāmatplauktu apakšējās sekcijās. Pēc brītiņa viņa izslējās taisni un atgriezās pie Mikus, nesdama veselu kaudzi ar albūmiem – kādus trīs vai četrus.

– Palaid! – Miranda piebikstīja Mikus ceļgalam ar savu ceļgalu, un viņš pavirzījās sēdekļi, piespiezdamies vienai tā malai, kamēr Miranda iespraucās starp viņu un otru krēsla malu. Tagad viņi sēdēja, cieši ar sāniem piespiedušies viens otram. Miranda nolika albūmu kaudzi viņiem pie kājām uz paklāja, bet vienu no albūmiem uzlika abiem uz ceļgaliem un atvēra to vaļā, sākumam kādā nejaušā vietā. Tas, ko viņi ieraudzīja, lika viņiem abiem strauji noliekties uz priekšu, izstiepjot zodus albūmam tuvāk.

– Miku, redzi! – pēc brītiņa iesaucās Miranda, bet Mikus neteica nekā, tikai pagriezta pret Mirandu seju ar sakniebtām lūpām.

– Tagad nevar būt nekādu šaubu! – Miranda sacīja. – Nekādu šaubu!

Jā, ar šaubām tagad bija pagrūti. Lappušu atvērumā, kur Miranda bija nejauši uzšķīrusi albūmu, bija redzamas četras fotogrāfijas; divās no tām bija uzņemtas cilvēku grupas, bet divās – viena pati persona. Pēc tā, ka tās bija vēl melnbaltās fotogrāfijas, pēc apģērbu un frizūru stila varēja nekļūdīgi pateikt, ka uzņēmumi izdarīti 1970.gadu sākumā, apmēram pirms 25–30 gadiem. Ieskatījies vērtīgāk, Mikus spēja pateikt pat vietu, kur ticis fotografēts: tā bija Oksfordas universitātes sporta bāze, kur viņš pats bija pavadījis ne vienu vien dienu. Tikai Mikus tur bija nodarbojies ar peldēšanu un basketbolu, bet šim te studentam vai aspirantam acīmredzot izvēlētais sporta veids bija airēšana: fotogrāfijās viņš bija redzams attiecīgā tērpā un ar airiem, kā āvām, gar sāniem, bet grupu fotogrāfijās bija fonā uzņemtas arī laivas un upe.

Tas viss vēl nebūtu nekas sevišķs, un nekas sevišķs nebija arī tas, ka fotogrāfiju galvenās personas sejā neapšaubāmi varēja saskatīt līdzību ar tagadējo profesoru Melli – to līdzību, kāda vienmēr pastāv starp cilvēka jaunības dienu uzņēmumiem un šo pašu cilvēku vecumā, kad viņam jau uzaudzis vēderiņš, palikuši reti mati un vaigos nošķukusi sejas āda. Šī līdzība fotogrāfiju cilvēkam ar profesoru Melli bija samanāma, bet attāla, kā tas allaž dzīvē notiek. Toties otra līdzība bija kaut kas pilnīgi pārsteidzošs un no paša pirmā acu uzmetiena šokēja gan Miku, gan Mirandu: tā bija līdzība starp fotogrāfijas cilvēku un pašu Miku! Šī līdzība bija simtprocentīga! Faktiski tā nemaz nebija līdzība: fotogrāfijās gluži vienkārši bija uzņemts Mikus Rainis pats personīgi, un neviens cits!

– Jā... – Mikus novilka. – Tas tik ir numurs!

– Tagad nevar būt nekādu šaubu, ka viņš ir tavs tēvs! – Miranda sacīja, un viņi abi, sānu pie sāna, ilgi pētīja šīs airēšanas kluba komandas fotogrāfijas.

– Tavs tēvs ir studējis Oksfordā? – Mikus iejautājās.

– Jā, Oksfordā, – Miranda atbildēja. – To es labi zinu. Viņš nav dzimis Vētru Krastā, bet gan Latvijā. Viņš ne tikai studēja, bet arī skolā gāja Oksfordā. Šurp viņš atbrauca, kad bija jau zinātņu doktors. Speciāli, kad dibināja mūsu Staciju vai varbūt Centru... To dibināja no Latvijas, ne vietējie; Latvijā savāca pilnu komandu un atveda šurp. To tēvs man ir stāstījis... Tāpēc viņam šeit nav neviena radnieka, visi palika tur, Latvijā.

– Un tajā komandā tad droši vien bija arī mana māte, arī no Latvijas! – Mikus prātoja. – Viņa atbrauca kopā ar visiem, apprecējās ar Melli, bet tad viņai apnika dzīve šajā pasaules nomalē. Tā tas bieži mēdz notikt ar sievietēm, ir jau daudzreiz dzirdēts, un viņa aizbēga atpakaļ uz Rīgu... Bet tur kaut kas notika, un nācās mani atstāt uz soliņa. Un tieši pie universitātes viņa mani nolika acīmredzot tādēļ, ka tieši Universitāte droši vien arī organizēja šo ekspedīciju uz eksotisku salu eksotisku dzīvnieku pētīšanai, – to ekspedīciju, kurā viņa satikās ar Melli un piedzīvoja bērnu... Es, tā sakot, biju Universitātes ekspedīcijas bērns, un viņa mani atdeva atpakaļ Universitātei, kad kaut kādu iemeslu dēļ vairs nevarēja mani uzturēt... Viss sāk noskaidroties!

– Un pēc tam Mellis apprecējās otrreiz ar manu māti, – Miranda turpināja šo prātojumu. – Piedzimu es, bet arī ar manu māti kaut kas notika. Viņa neaizbēga uz Latviju, bet aizgāja bojā. Varbūt kādā neveiksmīgā eksperimentā, un tāpēc tētis negrib par to stāstīt.

– Tātad iznāk, ka mēs esam brālis un māsa?! – Mikus beidzot izteica skaļi to domu, kas jau ilgāku laiku bija grozījusies abu galvās. – Precīzāk, mēs esam pusbrālis un pusmāsa. Viena tēva bērni no dažādām sievietēm.

– Tā iznāk, Miku! – Miranda teica un nopūtās. – Žēl!

– Kāpēc žēl? – Mikus jautāja, lai gan pats zināja, kāpēc ir žēl.

Miranda skumji pasmaidīja un patiešām atbildēja arī, jo tagad jau tas bija tāds noslēpums, ko varēja vairs neslēpt.

– Es būtu tevi mīlējusi, Miku!

– Es arī būtu tevi mīlējis, Miranda! – Mikus teica, un abiem viņiem saskrēja acīs asaras.

Miranda pieglaudās blakussēdošajam Mikum un nolieca galvu uz viņa pleca.

– Miku, – Miranda pēc brītiņa ierunājās. – Bet kāpēc nedrīkst precēties brālis ar māsu? Vai pusbrālis ar pusmāsu? Saproti mani pareizi, es negribu pārkāpt šo aizliegumu, es tikai gribu zināt, kāpēc tāds pastāv.

– Principā tas ir reliģijas uzlikts aizliegums... Tas ir «asinsgrēks» jeb svešvārdā «incests». No ģenētikas viedokļa to zinātniski izskaidro tā, ka pie inbrīdina, tas ir, krustojoties tuviem radniekiem, it kā palielinoties varbūtība iegūt kroplus pēctečus, bērnus ar iedzimtām slimībām. Bet, cik es esmu pēc grāmatām pētījis visus tos gēnu mehānismus, man nav saprotams, kāpēc tam tā būtu jābūt. Ja vīrietim un sievietei ir vienādi gēnu komplekti, tad bērnam būs tas pats gēnu komplekts. Ja viņi paši bija ģenētiski veseli, tad arī bērns būs ģenētiski vesels. Es nesaprotu, no kurienes radīsies tās iedzimtās

slimības! Mutācija? Taču mutācija var notikt pie jebkuras apaugļošanās, kāds tai sakars ar incestu? Bet brālim un mātai nekad nav vienādi gēnu komplekti, pat ja viņi ir dvīņi. Brālis un māsa var būt dvīņi tikai tad, ja viņi nav vienas olšūnas dvīņi. Vienas olšūnas dvīņiem ir vienādi gēni, bet tad viņiem ir arī vienāds dzimums – tie būs divi brāļi vai divas māsas, bet nekad ne brālis un māsa.

– No kurienes tu visu to zini? Tu jau runā gluži kā mans tētis!

– Mani tas stipri interesēja, un es par to daudz lasīju. Pēc tam arī uzrakstīju dažus populārzinātniskus rakstus «Zelta Dienai» par šīm lietām. Atceries, brokastīs tavš tēvs... mūsu tēvs... daudz jautāja man, vai mani skolas un studiju laikā interesējusi antropoloģija – ģenētika, psiholoģija utt., un es atbildēju: «Jā, ļoti!», bet viņš pamāja ar galvu, it kā teikdams: «Nu jā, tā tam bija jābūt!».

– Atceros. Bet nu, nu, stāsti tālāk!

– Tātad no ģenētikas viedokļa nav saprotams, kāda ir tā radikālā atšķirība starp brāli ar māsu no vienas puses un brālēnu ar māsīcu no otras: kāpēc reliģija un tālāk Civillikums pirmajiem neļauj precēties, bet otrajiem ļauj. No gēnu komplektu viedokļa atšķirība starp šiem abiem pāriem nepastāv, un ja kaut kā statistiski arī pastāv, tad tā būs par kādu vienu procentu. Tas nevar būt par pamatu tik radikālai atšķirībai likumos. Vēl jo vairāk, ja tie nav īstie brālis un māsa, bet tikai pusbrālis un pusemāsa. Tad gēnu komplekti atšķirsies vēl vairāk, un katrā ziņā jau nu vairāk nekā slavenajās «dubultkroskuzēnu» laulībās.

– Kas tās tādas? – Miranda tūlīt jautāja.

– Tās ir tādas laulības, kad vīrs un sieva ir divkārši brālēni un māsīcas. Saproti, ja mans tēvs un tava māte vai mana māte un tavš tēvs ir brālis un māsa, tad mēs ar tevi esam brālēns un māsīca jeb svešvārdā «kroskuzēni». Ja mūsu tēvi ir brāļi vai mūsu mātes ir māsas, arī tad mēs esam brālēns un māsīca, bet savādāki, svešvārdā tie saucas «ortokuzēni». Bet, ja mans tēvs ar tavu māti ir brālis un māsa, un tavš tēvs ar manu māti arī ir brālis un māsa, tad mēs ar tevi esam divkārši brālēni un māsīcas jeb «dubultkroskuzēni». Tas rodas, ja viens brāļa un māsas pāris krusteniski saprecas ar otru brāļa un māsas pāri. Nu lūk, un visus cauri viduslaikus latviešu aristokrātiskajās dzimtās dubultkroskuzēnu laulības skaitījās pašas vēlamākās, pašas dižciltīgākās, pašas cēlākās. Bet ģenētiskā atšķirība starp dubultkroskuzēniem būs mazāka nekā starp pusbrāli un pusemāsu!

– Cik interesanti! – Miranda teica, papurinādama savas melnās cirtas. – Bet kāpēc tu domā, ka dubultkroskuzēniem būs mazāka ģenētiskā atšķirība nekā pusbrālim un pusemātai?

– Tāpēc, ka vecvecāku paaudzē viņiem ir četri atšķirīgi cilvēki, tikpat, cik īstiem brālim un mātai. Bet pusbrālim un pusemātai attiecīgajā paaudzē ir seši atšķirīgi cilvēki. Pilnīgi svešiem laulātajiem šajā paaudzē būs astoņi dažādi cilvēki, kas ir maksimālais iespējamais. Tātad dubultkroskuzēni ģenētiski ir ekvivalenti īstam brālim un mātai.

Miranda brītiņu apdomāja dzirdēto, līdz saprata.

– Un ja nav dubultie, bet parastie kroskuzēni, kā tad? – viņa pajautāja.

– Jebkuriem brālēniem un māsīcām vecvecāku paaudzē ir seši dažādi senči, tāpat kā pusbrālim un pusemātai, un attiecīgi tāda pati gēnu dažādība.

– Tad jau iznāk, ka precības starp brālēnu un māsīcu ģenētiski ir tas pats, kas precības starp pusbrāli un pusemāsu!

– Jā. Tā ka tie asinsgrēka aizliegumi ir vairāk morālas cilmes nekā tiešām dabas likumu nodiktēti, – Mikus turpināja. – Nav īsti skaidrs, kā viņi vispār ir izcēlušies. Ir tikai zināms, ka sākotnēji šie aizliegumi pieņēma tā sauktās «duālās organizācijas» formu. «Duālā organizācija» nozīmē, ka cilts dalās divās fratrijās, un vienas fratrijas pārstāvis var precēties tikai ar otrās fratrijas pārstāvi. Duālā organizācija pastāv vai ir pastāvējusi, cik vien zināms, visām primitīvajām tautām. Un viņiem asinsgrēks ir precēties ar savas fratrijas pārstāvi, kaut arī mūsu izpratnē tas nebūtu vispār nekāds radnieks. Uz duālās organizācijas pamata dažām tautām veidojas sarežģītākas organizācijas ar četrām vai astoņām laulību klasēm, kad «asinsgrēks» tiek izplatīts uz vēl lielāku cilvēku skaitu – faktiski uz gandrīz visu cilti, izņemot vienu īpašu klasi. Pie astoņu klašu organizācijas es, piemēram, drīkstētu meklēt sev sievu tikai vienā astotdaļā savas tautas sievieti, bet sakari ar jebkuru sievieti no pārējām septiņām astotdaļām man būtu asinsgrēks. Bet pie klasiskās duālās organizācijas puse sievieti man būtu tabu un asinsgrēks!

– Kāda mežonība! – Miranda noteica. – Labi, ka mums, latviešiem, tā nav!

– Kādreiz sensenos laikos bija arī mums. Visām tautām... Duālā organizācija automātiski aizliedz vīrietim dzimumsakarus ar māti un māsu, jo viņas piederēs tai pašai fratrijai kā šis vīrietis. Bērni vienmēr ir tajā fratrijā, kur viņu māte. Tas tad arī ir pirmais pasaules vēsturē incesta aizliegums. Tiek aizliegti sakari ar pusi no sievietēm, un pie reizes arī ar māti un māsu. Un vēl ar mātesmāti, mātesmāsu, māsasmeitu un vēl daudzām citām sievietēm. Bet duālā organizācija neaizliedz sakarus tēvam ar meitu.

Jo meita būs savas mātes, tātad tēvam pretējā fratrijā. Un neaizliedz sakarus vīrietim ar sievasmāti, sievasmāsu, meitasmeitu...

– Visai dumja sistēma! – Miranda izteica savu spriedumu diezgan kategoriski.

– Varbūt arī dumja, bet tas ir sākotnējais cilvēces jēdziens par to, kas tas tāds ir asinsgrēks.

Un tik dumja šī sistēma nemaz nav. Aizliegt sakarus starp tēvu un meitu droši vien tajos laikos nemaz nevarēja kaut vai vienkārši tāpēc, ka neviens nezināja, kurš kuram un kurai ir tēvs. Māti zināja, jo viņa bija dzemdējusi, bet tēvu nevarēja zināt, jo vienlaulības nebija; katra sieviete piederēja visai pretējai fratrijai, un kurš tieši ir tēvs, to neviens nevarēja pateikt. Vēlāk, kad sāka veidoties vienlaulība, tad duālo organizāciju pilnveidoja līdz četru vai astoņu klašu sistēmai. Četras laulību klases izslēdz sakarus jau arī starp tēvu un meitu, bet astoņas klases – vēl arī starp tēvu un mazmeitu... Taču tādi duālās organizācijas uzlabojumi ļoti sašaurināja partnera izvēli. Pie astoņu klašu sistēmas septiņas astotdaļas no pretējā dzimuma ir «asinsgrēks»! Un tālākā civilizācijas attīstība visumā ir bijusi «asinsgrēka kontingenta» arvien stiprāka sašaurināšana atbilstoši vienlaulību sistēmai. Kad radās pasaules «lielās reliģijas», šajā asinsgrēka kontingentā bija atstāta priekš vīrieša vairs tikai māsa, māte un meita, nu un vēl, protams, vecmāte un mazmeita, un priekš sievietes attiecīgi simetriskie radnieki. To tad arī visas lielās reliģijas nostiprināja savos kanonos, bet laicīgā likumdošana – savos kodeksos. Taču ir pastāvējušas sabiedrības, kas asinsgrēku ir sašaurinājušas vēl radikālāk, tas ir, faktiski vispār likvidējušas. Piemēram, Ēģiptes faraoniem visvēlamākās bija laulības starp brāli un māsu, lai saglabātu svētās un dižciltīgās faraonu asinis un neļautu dzimtā ieplūst svešām, plebejiskām asinīm. Normālas bija arī precības starp dēlu un māti, tēvu un meitu, ja māsas nebija. Slavenā ķēniņiene Nefertite, piemēram, kad kļuva vecāka un baidījās, ka vīrs, leģendārais faraons Ehnatons, viendievības ieviesējs, viņu pametīs, sagatavoja priekš viņa savu (un Ehnatona) meitu Anhesenamonu, apmācīja kā viņai jākārdina vīrieši, un atdeva meitu savam vīram, viņas tēvam. Grieķi, kad iekaroja Ēģipti, pārņēma šos ēģiptiešu valdnieku paradumus. Leģendārā Ēģiptes grieķu valdniece Kleopatra bija precēta ar savu brāli, pirms uzsāka slavenos romānus ar romiešiem Pompeju Jaunāko, Cēzaru un Antoniju. Un viņas dzimtā šādas asinsgrēka laulības bija pastāvējušas jau kādas 12 paaudzēs! Taču pēc visa tā Kleopatra bija nevis kaut kāda deģenerāte, bet senās pasaules visizcilākā sieviete, leģendāri skaista un gudra!...

– Tas tomēr ir riebīgi! – Miranda noskurinādāmās sacīja.

– No mūsu morāles viedokļa – jā. Bet no viņu morāles viedokļa tas ir svētums un dižciltības saglabāšana. Un no ģenētikas datiem nav skaidrs, kāpēc mūsu morāle būtu jāuzskata par īstāku un pareizāku nekā viņējā. Šī dižciltības saglabāšana un «asiņu neatšķaidīšana» vispār vienmēr ir bijusi galvenais stimuls ceļā uz «asinsgrēku». Dubultkroskuzēnu laulības bija dižciltīgās dzimtās tik vēlamas tieši tādēļ, ka bija maksimālais iespējamais asinsgrēks, ko pieļāva reliģija, un līdz ar to maksimāli saglabāja «asiņu dižciltību». Tiesa gan, tur uzslāņojas arī duālās organizācijas pēdas. Ģenētiskā ziņā kroskuzēni un ortokuzēni ir līdzvērtīgi. Bet ortokuzēnu laulības, lai gan tās reliģija atļāva tāpat kā kroskuzēnu laulības, skaitījās nevēlamas. Un kāpēc? Tāpēc, ka no duālās organizācijas viedokļa ortokuzēni ir vienā fratrijā, jo vienā fratrijā ir viņu mātes, kuras ir māsas. Bet kroskuzēnu gadījumā viņu mātes ir dažādās fratrijās, un līdz ar to viņi paši arī ir no dažādām fratrijām un tātad drīkst precēties.

Miranda nopūtās.

– Tas viss ir ļoti jauki, tikai es to laikam neatcerēšos. Tu proti interesanti stāstīt.

– Stāstīt ir mans darbs. Esmu žurnālists.

– Lai nu kā tur būtu ar tiem kroskuzēniem un ortokuzēniem, un ar četriem vai sešiem cilvēkiem vecvecāku paaudzē, un ar ēģiptiešu faraoniem, bet mēs ar tevi, Miku, vienalga, nevaram pārkāpt to morāli, kas valda mūsu sabiedrībā.

– Jā, nevaram gan. Un ne tikai morāli, bet arī likumu. Pusbrālim ar pusmāsu stāties laulībā aizliedz Latvijas Civillikuma 35.pants. Bet es negribu mīlestību bez laulības kā lordam Baironam¹⁴. Es vispār nesaprotu, kā var mīlēt sievieti un negribēt viņu apprecēt...

– Tad tu laikam būsi visai neparasts vīrietis, – Miranda sacīja un pasmaidīja. – Bet kas bija lordam Baironam? Tas būs vēl viens žurnālista stāsts?

– O, tas ir dikti slavens stāsts. Es reiz par to rakstīju «Zelta Dienā», tāpēc atceros to ļoti labi. Es vispār atceros ļoti labi visu, ko esmu kādreiz rakstījis pats. Bet ja esmu tikai lasījis, tad izstāstīt ir daudz grūtāk, sevišķi jau detaļas... Nu, tātad stāsts par lordu Baironu. Viņam situācija bija tāda pati kā mums: viņam bija pusmāsa vārdā Auguste. Viņu abu tēvs Džons Bairons, iesaukts par Trako Džeku, bija virsnieks, bet psihiski nelīdzsvarots, tāpat kā daudzi iepriekšējie Baironi. Divdesmit gadu vecumā viņš paveda lorda Kemārsena jauno un ļoti skaisto sievu, trīs bērnu māti, un tā kopā ar viņu aizbēga no sava

¹⁴ Lords Bairons – slavens Mundas latviešu dzejnieks – *tulk.piez.*

vīra; vīrs pieprasīja šķiršanos un dabūja to, pēc kā Džons Bairons ar savu mīļāko apprecējās. Viņa tam dzemdēja meitu Augusti un pati tūlīt pēc tam nomira, jo bija, vēl neatkopusies no dzemdībām, devusies vīram līdzī medībās, no kā saslima. Tad Džons Bairons apprecējās otrreiz ar Katrīnu Gordonu, skotu augstmani, 23 gadus vecu, bagātu, bet neglītu. Sākumā jaunā sieva gribēja pati audzināt Augusti, bet kad pati palika grūta, tad viņas vīra pirmo meitu paņēma mazulītes mātes vecāki. Džons izputināja sievas mantu, tad pameta viņu, lai dzertu ar krogus meitām, un beigās nabadzībā ārzemēs izdarīja pašnāvību. Viņa dēls Džordžs, nākamais dzejnieks, tēvu maz tika redzējis, un ja arī kādreiz redzēja, tad tie bija mātes ķīviņi un kautiņi ar tēvu. Kalpotāji sauca viņa vecākus par trakiem. Arī ar savu pusmāsu nākamais lords Bairons nesatikās visu savu bērnības laiku, jo viņi dzīvoja dažādās ģimenēs un dažādās vietās. Džordžs tad nebija ne lords, ne šī titula mantinieks. Par lordu Baironu tad bija viņa vectēva brālis, un tam bija pašam savs dēls, mantinieks. Taču šis dēls nomira ātrāk par savu tēvu, un tā par titula un dzimtas īpašumu mantinieku pēkšņi kļuva Džordžs, jo miris bija lorda Bairona vienīgais dēls, miris bija lorda jaunākais brālis admirālis¹⁵, un miris bija admirāļa vecākais dēls Džons¹⁶ (dzīvs bija admirāļa jaunākais dēls jūrnieks, arī Džordžs¹⁷, kurš vēlāk mantos titulu no dzejnieka). Tā sešu gadu vecumā Džordžs negaidīti kļuva par lorda titula mantinieku, bet desmit gadu vecumā, kad nomira vectēva brālis, par lordu Baironu.

– Bairons, tas tāds nelatvisks uzvārds, – Miranda sacīja. – Vai viņš nebija latvietis?

– Nē, kāpēc, bija gan. Tā ir tā pati sakne, kas vārdā «bairītis». Alus. Droši vien šīs dzimtas dibinātājs bijis liels alus dzērājs. Varbūt tāpēc arī pēcteči tādi pustraki. Bet viņu dzimtai ir daudzi atzarojumi arī ārzemēs: hercogi Bīroni un tā tālāk. Augstmaņi, tie jau precas savā starpā pāri valstu robežām un paši ir kā sava atsevišķa tauta. Nu, tā tad kad Džordžam bija 16, bet Augustei 21 gads, viņi, nekad dzīvē agrāk netikušies, sāka sarakstīties. Auguste bija saderināta ar savu brālēnu Džordžu LĪ, viņas tēva māšas dēlu¹⁸. Vēlāk viņi apprecējās, un Auguste dzemdēja viņam trīs bērnus, bet vīrs, arī virsnieks, tāpat kā viņas (un dzejnieka) tēvs, bija tāds pats plēgurs un kāršu spēlmanis; viņš klaiņoja ārpus mājas desmit mēnešus gadā un atgriezās mājās tikai uz īsu brīdi, lai piedalītos gadskārtējās zirgu skriešanās sacīkstēs un pie reizes sagādātu sievietei kārtējo bērnu. Tikmēr lords Bairons kļuva slavens kā dzejnieks; viņam bija vairākas kalpones-mīļākās savā muižā un divas precētas un bērnotas augstdzimušas mīļākās augstākajā sabiedrībā: Karolīna Melbena Lema un lēdija Oksforda, romāni ar kurām bija visai skandalozi priekš augstākās sabiedrības, taču skandalozi ne tāpēc, ka viņas krāpa savus vīrus – to tie ļaunā neņēma –, bet gan dāmu ekscentriskās uzvedības dēļ. Piemēram, Karolīna kādā sarīkojumā, ieraugot Baironu ar citu sievieti, aiz greizsirdības sadūra sevi ar nazi un aplaistīja visu apkārtni ar savām asinīm. Vispār tā viņu augstmaņu dzīve bija viena vienīga histērijas orgija.

– Nu un, lūk, – Mikus turpināja. – tad, kad lordam Baironam bija 25, bet Augustei 29 gadi, viņi abi «sagrēkoja». Auguste atbrauca ciemos pie pusbrāļa taisni tad, kad abas viņa mīļākās pa vasaru bija aizbraukušas ar vīriem projām. Auguste nodzīvoja pie pusbrāļa divus mēnešus un aizbrauca, būdama mātes cerībās. Vēlāk viņai piedzima meita, kuru nosauca par Medoru. Tā bija pirmais lorda un dzejnieka Bairona bērns. Lēdija Melbena, Bairona mīļākās vīramāte, ar kuru viņam bija nodibinājušās tik labas attiecības, ka viņa pat zināja par Bairona sakaru ar māsu, bija pareģojusi, ka no šī asinsgrēka dzims kāds ķēms, bet piedzima jauka meitenīte. Tad Bairons uzrakstīja slavenās vārsmas:

Es nesaku – nedrīkstu teikt tavu vārdu,
Ir grēks šajā mīlā un grūti to paust;
Tik asaras deg man uz vaiga un stāsta
Par domu, ko pasaule nedrīkst ne jaust.

Par īsu šai kaislei, par ilgu sirds mieram, –
Šīs stundas bij skaistas un rūgtas kā grēks.
Mēs aizmirst un nožēlot visu to gribam –
Ak, šķirties un aizbēgt kaut būtu mums spēks!

Lai man paliek noziegums, tava tik laime;
Ak, aizejī, mīlā, un nedomā vairs...
Man lepnumu nesatrieks pasaules zaimi,

¹⁵ Dzejnieka vectēvs – *aut.piez.*

¹⁶ Dzejnieka tēvs – *aut.piez.*

¹⁷ Dzejnieka tēvabrālis – *aut.piez.*

¹⁸ Klasiskas kroskuzēnu laulības! – *autores piezīme.* – Ģenētiski ekvivalentas Bairona un Augustes sakaram.

Jo degs manī svētums kāds liesmains un kairs¹⁹.

– Astoņarpus mēnešus pēc Medoras piedzimšanas – Mikus stāstīja, – Bairons apprecējās ar Annabellu Milbenku, un vēl pēc 11 mēnešiem viņiem piedzima meita, kuru nosauca par Augusti Adu, bet kura ir vēsturē vairāk pazīstama kā Ada Lavleisa, pasaulē pirmā kompjūteru programmētāja. Tā bija lorda un dzejnieka Bairona otrais, bet vienīgais likumīgais bērns. Vēl pēc mēneša jaundzimušās vecāki izšķīrās uz visiem laikiem, un Bairons savu otro meitu vairs nekad netika redzējis. Tikmēr skandāls gan ap Bairona asinsgrēku, gan ap citām viņa izdarībām auga augumā, un viņam nācās emigrēt. Emigrācijā viņam bija vēl vairākas mīļākās, un viena no tām – Klera Klermonta – dzemdēja viņam trešo meitu, kuru nosauca par Allegru. Tā bija lorda un dzejnieka Bairona trešais un pēdējais bērns. Dēlu viņam nebija; jo vairāk viņam nebija likumīgu dēlu, un lorda titulu pēc viņa nāves, kas pienāca Grieķijā 37 gadu vecumā no saaukstēšanās pēc lietusgāzes, mantoja viņa tēvabrālis, arī Džordžs.

– Bet tā asinsgrēka meita... – Miranda iejautājās, – viņa... Kā viņa dzīvoja?

– Pēdējā Bairona meita Allegra nomira pati pirmā – jau 5 gadu vecumā. Kā otrā nomira asinsgrēkā radītā Medora – 36 gadu vecumā. Viņas dzīve bija tāda: kad viņai bija 12 gadi, viņas vecākā pusmāsa, Augustes meita Džordžiana apprecējās ar savu brālēnu – atkal ar brālēnu! – Henriju Trevenjenu; kad Medorai bija 15 gadi, Trevenjens Medoru paveda, un viņai piedzima bērns, kurš mira kā zīdāinis. Pēc tam Trevenjens aizbēga ar Medoru uz ārzemēm, taču ārzemēs Medora savukārt aizbēga no viņa un iestājās klosterī. Bet mūķene viņa palika neilgi, jo izrādījās, ka viņa atkal ir stāvoklī. Viņa atgriezās pie mīļākā un dzemdēja meitu, ko nosauca par Mariju. Taču Trevenjens atveda mājās citu mīļāko, lika Medorai to apkalpot, un tad Medora vēlreiz aizgāja no viņa. Vēlāk viņa apprecējās, un laulībā viņai bija vēl viens bērns, bet ārļaulības meita Marija iestājās klosterī.

– Lorda Bairona vienīgā likumīgā meita – Mikus stāstīja tālāk – Auguste Ada, kuru gan, laikam lai nepieminētu skandalozo pusmāsu, vairāk sauca vienkārši par Adu, 19 gadu vecumā apprecējās ar lordu Kingu, vēlāko grāfu Lavleisu, un viņu laulība bija laimīga. Lavleiss atbalstīja sievas tieksmi uz matemātiku, viņi iepazinās ar Bebidžu, pirmās reķināmās mašīnas izgudrotāju, un Ada priekš Bebidža pārtulkoja kādu rakstu ar skaitļojamās mašīnas aprakstu, bet vēlāk pati pievienoja rakstam klāt savus komentārus, kuros tad arī deva pasaulē pirmo datorprogrammu Bernulli skaitļu reķināšanai. Ar šiem komentāriem viņa arī iegāja pasaules zinātnes vēsturē. Bet viņa bija ļoti azartiska, paspēlēja totalizatorā milzu summu, slēpa to no sava vīra, un nezin kā viss vēl būtu beidzies, ja viņa drīz pēc tam nebūtu saslimusi un nomirusi 37 gadu vecumā, tajā pašā vecumā, kurā mira viņas tēvs, un tikai par dažiem mēnešiem pārdzīvojusi savu «asinsgrēka pusmāsu» Medoru.

Mikus aplūsa. Arī Miranda klusēja, pārdomādama dzirdēto.

– Interesanti, kā tā Auguste varēja ielaisties ar savu pusbrāli... Ko viņa domāja, zinot, kas viņš ir? – Miranda vaicāja.

– Nu, aktīvā puse, protams, bija pats lords Bairons, – Mikus atbildēja. – Auguste tikai ļāvās viņam. Viņa vispār bija ļoti juceklīga, bet paļāvīga un atsaucīga. Viņas runa parasti sastāvēja galvenokārt no visādiem izsaučieniem, tādiem kā «Ak, dārgais!», un viņa pastāvīgi lēkāja no viena temata uz otru. Bairons viņu sauca par muļķi, lai gan vienlaicīgi apgalvoja, ka mīl viņu, un mīlēja jau arī; pat gandrīz visu mantu novēlēja tieši viņai un viņas bērniem. Tā ka intelektuālā ziņā Auguste bija tāda kā mazliet paplānprātīga. Viņa bija karalienes galmadāma. Bet, kas attiecas uz pašu lordu Baironu, tad viņš bija tipiska histeroīda personība, kā jau daudzi mākslinieki. Bet histeroīdi vienmēr cenšas izdarīt kaut ko neparastu, ar ko varētu atšķirties no visiem citiem cilvēkiem. Un Baironam viens no šādiem «histeroīdajiem gājieniem» bija asinsgrēks ar pusmāsu. Viņš to gribēja apzināti, tieši kā asinsgrēku. Lai parādītu, ka viņš nav tāds, kā visi pārējie...

– Ak, – sacīja Miranda, – es neesmu plānprātīga, un tu neesi histeroīds. Mums tas neder.

– Neder gan, – Mikus piekrita. – Bet vai tu zini, ko nozīmē vārds «histeroīds»?

– Protams, ka zinu, – Miranda iesmējās. – Es taču gatavojos studēt psiholoģiju. Tētis man ir ļoti daudz stāstījis par cilvēku psihotipiem... Tas ir ārkārtīgi interesanti.

– Jā, interesanti gan, – Mikus piekrita.

Viņi sāka šķirstīt tālāk albūmus, aplūkodami fotogrāfijas. Dažviet profesoram Mellim, tolaik vēl studentam vai aspirantam, attēlos blakus bija redzamas kaut kādas sievietes, un Mikus ar Mirandu pavadīja visu vakaru, mēģinādami sazīmēt, kura no tām ir kuram no viņiem māte. Šis detektīvu darbs

¹⁹ Atdzejojums ņemts – *tulk.piez.* – no grāmatas Andrē Moruā «Bairons. Dzejnieka vētrainā dzīve», izdevniecība »Grāmatu draugs« Rīgā, Grēcinieku ielā 25, bez gada, tulkojis Valdemārs Kārklīšs, pirmā grāmata, 202.lpp.

patiešām arī vainagojās panākumiem, un gulētejojot viņi abi bija pārlicināti, ka ir atraduši savas mātes. Mikum māte bija blondīne, bet Mirandai – melnmataina.

Mikus ilgi pētīja seju jaunajai gaišmatei, kura, kā viņam likās, varētu būt viņa māte, tad lēnām apgriezta fotogrāfiju uz otru pusi, lai pārlicinātos, vai tur nav kāda uzraksta. Uzraksts bija. Tikai divi īsi vārdi:

«Vieda Knābe».

4. cēliens. Banga

Ar jūru cīnīdamies, jāja viņš
Un grieza krūtis pretī bangu niknumam,
Kas aprīt tīkoja.

(Šekspīrs, «Vētra», Francisko, 556)

1. Bellaporta

Mikus Rainis atmodās, tīksmi izstaiptājās gultā, tad enerģiski izlēca no migas un paskatījās laukā pa septiņpadsmitā stāva logu. Sākās viņa pirmā diena Akorijas Republikas galvaspilsētā, un Bellaporta gulēja viņa priekšā agra rīta saules staru apspīdētā, bet jau mudžēja kā skudru pūznis. Viņš raudzījās uz pilsētu no augšas uz leju, saskatīdams galvenokārt jumtus, jo vairumam ēku šajā namu jūrā augstums nepārsniedza piecus sešus stāvus, un «Ulmaņkrogs» – Bellaportas labākā viesnīca, kur viņi bija vakarnakt apmetušies – slējās citām celtnēm pāri kā varens tornis. Tikai starp jumtiem, klātiem pārsvarā ar sarūsējušu skārdu, varēja saskatīt ielu aizs, pa kurām tad arī tecēja skudru straumes.

Vakar vēlu vakarā, jau tumsā, pasažieru reisa kuģis bija ievēdis viņus Bellaportas ostā, un Augusts Augustsons, Mikus Raiņa jaunais sekretārs, kuram šī pilsēta bija dzimta, bija sameklējis taksomotoru un atvedis saimnieku uz šo viesnīcu. Toreiz Mikus no pilsētas gandrīz neko netika redzējis, izņemot daudzkrāsainās veikalus un bāru reklāmugunis un gandrīz tikpat dažādu ādaskrāsu prostitūtas gan ostā, gan uz ielām, gan ap viesnīcas ieeju.

Viņi bija noīrējuši trīsistabu numuru, un Mikus tagad pavēra durvis uz kopējo priekšistabu, lai pārliecinātos, vai Augusts Augustsons ir jau piecēlies. Sekretārs patiešām bija jau augšā, stāvēja baltā kreklā ar kaklasaiti un, savu jauno darba devēju ieraudzījis, godbijīgi paklanījās:

– Labrīt, Raiņa kungs! Vai man pasūtīt brokastis numurā?

– Jā, August, pasūtiet. Kaut ko tradicionālu. Kā šeit ir pieņemts. Es gribu izjust Vētru Krasta kolorītu un aromātu. Un tad vēl: pēc brokastīm es iziešu apskatīt pilsētu. Bet jūs tikmēr sagādājiet man literatūru par Akorijas Republiku. Sapērciet visdažādākās avīzes, es vēlos redzēt, ko tās te raksta. Cik pie jums maksā viena avīze?

– Parasti vienu santīmu, kungs. Ja vairāk par četrdesmit lappusēm, tad divus.

– Nav dārgākas kā Latvijā. Un žurnāli?

– Parasti piecus santīmus vai apmēram tā. Grāmatas – ja labi izdotas un iesietas, tad santīmus divdesmit; ļoti biežās – trīsdesmit.

– Labi, August, te jums būs divi lati, – Mikus teica, nolikdams uz galda zelta monētu ar govju reljefu. – Sapērciet man visas avīzes, kādas vien var dabūt, visus žurnālus, un arī rokasgrāmatas par Akoriju. Es gribu iepazīties ar valsti no pirmavotiem. Tikai nepērciet parastos tūristu reklāmas bukletus. Tās blēņas man nav vajadzīgas. Man ir vajadzīgi enciklopēdiski dati, precīzi, pilnīgi un droši. Nopērciet arī kartes.

– Klausos, kungs, – Augustsons atsaucās, paņemdams no galda monētu.

Kad brokastis bija atnestas un apēstas, viņi aizslēdza savu 1716. numuru, nobrauca lejā ar liftu un, izkļuvuši uz ielas, tūdaļ pat izšķīrās, lai dotos katrs savā virzienā. Mikus nesa uz rokas žaketi, jo bija pārāk karsts, lai to vilktu mugurā, bet bez žaketes iet laukā no mājas arī nevarēja, jo žaketē iekšā bija pistole un nauda.

No skaidrās naudas vajadzēja tikt vaļā pēc iespējas ātrāk, un tas bija Mikus šārīta ekskursijas pirmais uzdevums. Par bankām, kas darbojās Bellaportā, Augustsons jau vakar bija pamatīgi iztaujāts, un, kā bijušais lieltirgotāja Sekla sekretārs, viņš izrādījās par tām ļoti labi informēts, tā ka tagad Mikum vairs nevajadzēja neko citu meklēt, kā vien jau iepriekš izvēlētu banku filiāļu ēkas pēc jau zināmām adresēm.

Skaidrā naudā viņš atstāja sev tikai mazliet vairāk par trīs simt latiem, bet visu pārējo uz «Viļņu Prinča» iegūto naudu no dzeltenā ādas portfeļa sadalīja trīs vienādās daļās – katrā pa tūkstoš latiem – un noguldīja trīs dažādās bankās uz trīs dažādiem nosacījumiem. Visriskantākais bija anonīmais noguldījums Bellaportas Pirmajā komercbankā. Bet toties tas bija arī «vismobilākais»: naudu varēja izņemt jebkurā no šīs bankas sešām filiālēm (Bellaportā, Jēkabpilī, Jehutaunā, Okeanvilā, Meinardpilī un Reginvilā), un pie tam izņemt bez jebkādiem dokumentiem, tikai nosaucot slepeno kodu (kuru Mikus

vienkārši iegaumēja un nekur nefiksēja ārpus savām smadzenēm). Tagad, ja kādi laupītāji atņemtu viņam skaidro naudu un arī visus papīrus, bet šīs trakās zemes virpuļi aizsviestu viņu uz kādu tālāku Vētru Krasta nostūri, tad sešos šīs valsts punktus viņš tomēr varētu dabūt naudu tūkstoš latu robežās, pat ja ierastos bankas filiālē ar plikām rokām un basām kājām. Tas deva zināmu drošības sajūtu. Pārējie divi noguldījumi bija tradicionāli, bet līdz ar to arī drošāki, un bija izdarīti viens uz Mikus Raiņa, bet otrs uz Dievdota Slaktera vārda. Ja kāds no šiem trim noguldījumiem aizietu bojā vai kļūtu nepieejams, tad paliktu vēl divi citi.

Tā nodrošinājies, Mikus atviegloti uzelpoja un tagad varēja patiešām vienkārši bezmērķīgi pakļauties pa pilsētu, lai iepazītos ar to un apskatītu. Kā visās jaunās pilsētās, kas sāktas celt vēlu un no paša sākuma būvētas pēc pabeigtiem projektiem, Bellaportā bija platas, taisnas ielas, plaši parki un apstādījumi. Pilsēta visumā viņam patika.

Krietni izstaigājies, noguris un izsalcis, Mikus pēc dažām stundām iegriezās kādā mazā kafējnīcā ieturēt pusdienas, jo līdz «Ulmaņkroga» viesnīcai bija tālu, viņš atradās pavisam otrā pilsētas malā. Te viņam atkal gadījās viens piedzīvojums, kas liecina par to dīvaino faktu, ka šādi atgadījumi it kā tieši meklēja Miku, gluži kā kad Vētru Krasts censtos viesmīlīgi izrādīt ārzemju žurnālistam savu neatkārtojami spilgto kolorītu.

Mikum bija tikko kā atnests pasūtītais zupas šķīvis, kad pie kafējnīcas ieejas durvīm, kas tveices dēļ stāvēja vaļā, strauji nobremzēja sarkana vieglā automašīna un no tās izkāpa trīs vīri raibos kreklos ar uzrotītām piedurknēm, apjozti platām ādas siksnām, pie kurām makstīs karājās pistoles, un platmalēm ar uzlocītām malām galvās. Uz mirkli tie apstājās kafējnīcas durvīs un pārļaida skatienu zālei. Pirmais no viņiem pamāja abiem pārējiem, un viņi devās iekšā. Pirmais, gadus trīsdesmit vecs vīrietis, lielāka auguma nekā viņa pavadoņi, pakāpās uz paaugstinājuma, kur pa vakariem spēlēja orķestris, bet tagad vēl nebija nekā, un skaļi uzsauca:

– Kungi un dāmas, lēdijas un džentlmeņi! Uzmanību! Es esmu saderējis ar saviem draugiem, – viņš pamāja uz abiem pārējiem, un tie palocījās. – Es apgalvoju, ka drosmīgi cilvēki un īsti vīri, kas pie tam vēl būtu tik augsti apzinīgi, ka riskētu ar savu dzīvību cita cilvēka dēļ, vispār nav dabā sastopami! Es biju ar mieru derēt desmit pret viens. Un tā kā es liku savus simt latus pret viņu desmit latiem, tad mums vajadzēja to lietu noskaidrot. Mēs vienojāmies, ka dosimies uz pirmo kafējnīcu vai restorānu, kas pagadīsies ceļā, un, ja tajā būs kaut viens pašreizējais un drosmīgs vīrs, es esmu zaudējis derības un simt latus, bet ja nebūs, tad esmu vinnējis desmit latus. Protams, tam jābūt īstam vīram, kas iespētu izjaukt mūsu nodomus. Skaidrs, ka es darīšu visu, lai derības vinnētu.

Runātājs izvilkā no maksts pistoli, visiem redzot to pielādēja un iesūtīja patronu stobrā. Tad pielika pistoles stobra galu sev pie zoda un pārskatīja zāli.

– Un tā, dāmas un kungi, nu jūs esat lietas kursā par to, kas te notiks. Sākam izrādi!

Pēc šī signāla abi viņa draugi pēkšņi satvēra aiz rokām kādu jaunu sievieti, kas viena pati sēdēja pie uzbrucējiem vistuvākā galdiņa. Sieviete izbailēs iekliedzās. Viens no laupītājiem atrāva uz krūtīm vaļā viņas blūzīti un norāva sievietei krūšturi. Nelaimīgā iekliedzās vēl skaļāk un veltīgi pūlējās izrauties.

– Mēs viņai nekā ļauna nedarīsim, – tikmēr komentēja galvenais runātājs, – mēs tikai viņu izģērbīsim kailu, lai pārliecinātos, vai kāds šeit ņemsies viņu aizstāvēt.

Pa to laiku uzbrucēji, atseguši sievietes augšdaļu, pūlējās noraut viņas svārciņus, kuros viņa, izmisīgi ieķērusies, visiem spēkiem turējās, nu jau klusuciešot cīkstēdamās ar abiem vīriem. Viņa raustījās, spārdījās, mēģināja kost, taču nesauca palīgā. Tas viss notika kādās desmit vai piecpadsmit sekundēs. Atjēdzies no pirmā pārsteiguma, bet varbūt, tieši otrādi, neatjēdzies no pārsteiguma, Mikus sašutumā pielēca kājās:

– Ei, jūs! Ko jūs darāt! Tūdaļ pārtrauciet! – viņš uzkliedza pa visu zāli.

Pret Mikus krūtīm tūdaļ pavērsās pistoles stobrs, bet abi vīri, kas noņēmas ar sievietes izģērbšanu, uz mirkli apstājās un pacēla galvas, lai paskatītos uz Miku, un viņu sejās izplauka neviltoti jautrs smaids par šādu naivumu no tāda jauna cilvēka puses, kurš pēc izskata sākumā bija licies tīri saprātīgs. Tikai tagad Mikus aptvēra savas situācijas muļķīgumu. Viņa pistole atradās svārku iekškabatā, bet svārki karājās aizmugurē uz krēsla atzveltnes. Neviens, protams, neies gaidīt, kamēr viņš sameklēs savu pistoli. Uzbrucēju oratoram atlika tikai viegli pakustināt pirkstu, lai Mikus Raiņa epopeja Tabako salās un vispār šajā grēcīgajā pasaulē būtu beigusies. Nu viņš stāvēja stobru priekšā kailām rokām un nezināja, ko darīt tālāk.

– Es laikam pārklaustījos? – runātājs pārspīlēti laipni jautāja.

– Nē, Spali, tu nepārklaustījies! – šī rāmā un nosvērtā balss atskanēja no zāles dziļākā kakta.

Par Spali nosauktais tūdaļ pagrieza pistoli pret jauno runātāju, un norībēja šāviens, kas telpās izklausījās sevišķi skaļš un spalgs. Izbīļa kliedziens pārvēlās zālei. Apmeklētāji sāka slēpties zem galdiem, bet Spalis sarāvās, pistole izkrita viņam no saujas, un viņš ar kreiso roku satvēra labo pie delnas locītavas. Mikus lēnām atrāva skatienu no Spaļa un atskatījās uz zāli.

Kaktā pie nomaļa galdiņa stāvēja liela, pat ļoti liela auguma vīrs vareniem pleciem un rokām, bet neparasti slaidis, šauriem gurniem un garām kājām. Viņam bija asa, garena seja. Ģērbies viņš bija melnās biksēs, melnā krekļā ar uzrotītām piedurknēm un melnā platmalē ar uzlocītām malām. Rokā viņam bija pistole, no kuras stobra vijās dūmu strūkļiņa.

– Tu esi zaudējis derības, Spali, samaksā saviem draugiem simt latu, un ejiet! – melnais vīrs mierīgi teica.

Spalis caur pieri noskatījās uz melno vīru un noteica:

– Nu, Vienreize, to mēs tev nepiedosim! Tā tu izturies pret saviem draugiem! – tad viņš pagriezās, nolēca no paaugstinājuma un izgāja laukā pa durvīm.

Viņa draugi atlaida vaļā jauno sievieti, kura steidza savest savu apģērbu kārtībā, cik nu tas bija iespējams norauto pogu dēļ, un abi sekoja Spalim. Pēc mirkļa ierūcās mašīnas motors, un miera traucētāji bija projām. Melnais vīrs devās ārā no kafejnīcas, pa ceļam apstājās pie Mikus galdiņa un teica:

– Tas bija ļoti drosmīgi no jūsu puses. Krišs. Iesauks par Vienreizi.

Mikus bija tik apmulsis, ka pilnīgi automātiski pateica:

– Mikus Rainis...

Krišs Vienreize pamāja ar galvu un izgāja no kafejnīcas. Turpināt pusdienas Mikus nespēja. Viņš juta, ka visu kafejnīcas apmeklētāju skatienu tagad ir pievērsti viņam. Mikus atstūma šķīvi, paņēma no galda sava viesnīcas numura atslēgas, uzvilka svārkus un devās projām, atstājis uz galda piecu santīmu monētu. Viņš lēnām gāja projām pa ielu, pūlēdamies atgūt garīgo līdzsvaru. «Fū, nolādētā zeme!» – viņš sevī noteica.

Mikus izdzirdēja aizmugurē ātrus soļus un atskatījās. Tur gāja tā jaunā sieviete, kas tikko kā bija kritusi par upuri uzbrucējiem. Acīmredzot arī viņa bija steigusies atstāt kafejnīcu, lai nebūtu jāatrodas vispārējās uzmanības centrā. Viņa ieraudzīja Miku un uzsmaidīja tam.

– Nemaz nezinu, kā lai pateicos jums par palīdzību, – viņa teica.

– Ko jūs, tur jau visu paveica tas Vienreize, – Mikus apmulsis iebilda.

– Jā, bet jūs bijāt gatavs kailām rokām mesties viņiem virsū, lai palīdzētu man! Vai tad tas nav grūtāk nekā sākt kauju, kad pistole rokā? – viņa atkal pasmaidīja.

Mikus ar gudru ziņu neko neatbildēja, noklusēdams, ka patiesībā viņa rīcība bija tikai neapdomība. Tur, kafejnīcā Mikus nemaz nebija paspējis ievērot, kāda šī jaunā sieviete īsti izskatās. Tagad viņš redzēja, ka tai ir ap divdesmit gadu un ka viņa ir īsta skaistule ar viegli rudiem matiem līdz jostas vietai, lapsenes vidukli, spēcīgiem gurniem un varenām krūtīm.

– Mani sauc Banga, – meitene teica. – Banga Nikna. Raiņa kungs, atvainojiet, ka...

– Kā jūs zināt manu vārdu? – Mikus izbijies viņu pārtrauca.

– Bet jūs taču pats to nosaucāt tam melnajam vīram, Vienreizei, – meitene pasmaidīja. – Vai tad jūsu vārds ir noslēpums? Es stāvēju piecus soļus no jums.

Jā, apjukumā kafejnīcā Mikus bija izdarījis vēl vienu muļķību: nosaucis savu īsto vārdu.

– Nē, kas nu par noslēpumu, – Mikum tagad neatlika nekas cits, kā vien censties novērst uzmanību no šī fakta. – Ko jūs gribējāt teikt?

– Atvainojiet, ka manis dēļ jums neizdevās paēst. Man patiešām ļoti žēl... – Banga runāja vilcinādamās, bet viņas acis tikmēr slīdēja šurpu turpu pa Mikus seju.

«Viņa labprāt iepazītos ar mani» – konstatēja Mikus smadzeņu kaut kāda aizmugures daļa. – «Viņa to saka tādēļ, lai es varētu viņai piedāvāt aiziet kopā uz kādu citu kafejnīcu». Bet Mikus smadzeņu priekšējā daļa bija pārāk satraukta un izsista no līdzsvara ar šo muļķīgo atgadījumu, lai kaut kādi reaģētu uz šādu aizmugurējās daļas konstatējumu. Priekšējai smadzeņu daļai pašreiz gribējās vientulību, lai varētu nomierināties, un viņa patvaļīgi izteica:

– Nē, nekas! Būs jau labi. Piedodiet, es iešu...

Un, pamājis Bangai ar galvu, Mikus devās projām. Pie kāda kioska viņš nopirka karstu sviestmaizi no resnas nēģerietes, kura tad arī aizstāja viņam šīsdienas pusdienas, un apēda to parkā uz soliņa (sviestmaizi, nevis nēģerieti).

Nervi pamazām atslāba, un tagad smadzeņu pakaļējā daļa guva revanšu pār priekšējo. «Bet tā Banga bija tīri tā nekas!» – pakaļējā daļa panāca šādas kopējas rezolūcijas pieņemšanu Mikus galvā. Mikus atcerējās Mirandu. «Jā, Miranda...» – viņš nopūtās. Miranda bija apgarota skaistuma dieviete, bet

šī te – seksbumba. Protams, Mikus atdotu priekšroku skaistuma dievieteī, nevis seksbumbai, bet tas diemžēl nebija iespējams: Miranda bija viņam māsa! «Ja jau tā, tad vajadzēja vien ņemt šo seksuālo skaistuli,» – Mikus nodomāja. – «Nākošreiz ņemšu, kad tāda pagadīsies!»

Mikus pašlaik bija «brīvs». Latvijā viņu negaidīja neviena – nedz sieva, nedz līgava, nedz draudzene. Īsi pirms aizbraukšanas bija (tik sāpīgi un, var teikt, pat traģiski) beidzies viņa vairāk nekā četrus gadus ilga romāns ar «I» (tā viņš pie sevis sauca šo sievieti, tagad negribēdams vairs pat domās izrunāt pilnu viņas vārdu un aprobežodamies tikai ar pirmo burtu). «Uh, šīs histēriķes!» – Mikum vienmēr uzbrāzmoja sašutums, līdzko viņš atcerējās I. (Šķiršanās ar I bija varbūt īstenībā – ja izpētītu visu viņa zemapziņu – pats galvenais iemesls, kādēļ Mikus bija «Zelta Dienas» redakcijā brīvprātīgi pieteicies viens pats braukt uz šo Vētru Krastu). Pēc dabas Mikus bija «vienmīlis», un viņam nebūt nepatika meklēt mīlas piedzīvojumus vienu pēc otra. Lai gan viņš nekad nebija to formulējis atklāti pat tikai pats sev, bet īstenībā viņš gribēja VIENU sievieti, kurai varētu būt un palikt uzticīgs.

«Iešu, palasīšu, ko tur Augusts ir sapircis!» – Mikus nodomāja, iesvieda atkritumu tvertnē no sviestmaizes pāri palikušo papīru, piecēlās no soliņa un devās uz «Ulmaņkroga» viesnīcu.

2. Tabako salas

Visu vakarpusi Mikus pavadīja, gulšņādams savā istabā uz dīvāna un sarīkojis īstu lasīšanas orgiju. Avīzes, žurnāli, grāmatas nebeidzamā straumē slīdēja pa viņa acu priekšu; viņš lasīja, nepabeidza, meta sāņus un ņēma atkal ko jaunu...

Visumā avīzes bija tādas pašas kā jebkurā citā valstī. Bija vairāk vai mazāk nopietnas avīzes, bija tenku lapeles; vienas kritizēja, citas slavēja prezidentes Kandores-Kanores un viņas valdības politiku, apskatīja starptautisko, ekonomisko un kultūras dzīvi. Pēc avīzēm nebūt nevarēja spriest, ka valstī norisinātos kaut kas sevišķs.

Pašlaik kārtējā sensācija, par ko rakstīja visas avīzes, bija kāda Donata Vella izdarības. Šis vīrs zagtā vieglajā automobilī piebraucis pie kādas savrupmājas, gaišā dienas laikā Jēkabpils bagātnieku kvartālā apšaudījis to no ložmetēja un apmētājis ar granātām un degmaisījuma pudelēm, bet pēc tam neskarts aizbraucis. Nodegušajā savrupmājā atrasti trīs pārogloti liķi. Donata Vella fotogrāfijas bija visās avīzēs, un viņu meklēja policija.

Kādā žurnālā (kurš saucās «Zinātnes Druva») Mikus izlasīja interesantu rakstu ar nosaukumu «Travelingu ģimene». Autors bija kāds Edžus Pilnmēness. Raksts bija piesaistījis Mikus uzmanību ar to, ka sākās ar pilnīgi nesaprotamu dzejoli (kā vēlāk izrādījās, travelingu valodā):

Aleng ungir ta tung,
Ungir aleng ki sing.
Ata unka ta tung,
Patam munga ki sing...

Ar lielu interesi Mikus izšķirstīja (visu no vietas lasīt nebija laika) arī Priece Adamsones grāmatu «Dzimusi brīvībai». Tā bija Akorijas Republikas Valsts prezidentes biogrāfija. Uz zilganā vāka pati prezidente stāvēja lepnī izslējusies, ar platu kaut kāda ordeņa lentu pār plecu...

Bet visrūpīgāk Mikus pētīja Vētru Krasta ģeogrāfiskās un politiskās kartes un dažādus demogrāfiskus, ekonomiskus un citus statistikas datu krājumus par Akorijas Republiku līdz ar vēsturiskiem un etnogrāfiskiem aprakstiem.

Vētru Krasts Mikus acīs bija īsta pundurvalsts – iedzīvotāju skaits trīs miljoni²⁰. Viena trešdaļa iedzīvotāju Vētru Krastā bija baltie – latvji. Apmēram divas piektdaļas latvju – 400 tūkstoši – dzīvoja

²⁰ Mundas planētas virsma ir 2'962 miljoni kv.km. – *tulk.piez.* –, kas ir 5,8 reizes vairāk nekā planētas Zeme virsma; Akorijas Republika starp savas pasaules valstīm jūtas tā, kā uz Zemes justos sala ar platību ap 110 tūkst. kv.km. un iedzīvotāju skaitu ap 517 tūkst. cilvēku. Lai lasītājam būtu priekšstats par to, ko šādi izmēri reāli nozīmē, nosauksim uz planētas Zeme dažas salas un valstis ar tādiem parametriem.

Salas ar platību ap 110 tūkst. kv.km. ir, piemēram, Ņūfaundlenda (111 t.) un Lusona (106 t.); vairāk pazīstamas ir Islande (103 t.) un Kuba (108 t.). Bet daudz lielākas par Akoriju ir tādas salas uz Zemes kā Jaungvineja (829 t.), Kalimantana (734 t.), Madagaskara (587 t.), Bafina zeme (478 t.), Sumatra (435 t.), Jaunzēlande (269 t.), Honsju (223 t.), Viktorija (221 t.), Lielbritānija (220 t.), Elsmira (200 t.).

Valstis ar iedzīvotāju skaitu ap pusmiljonu ir, piemēram: Luksemburga, Malta, Kuveita, Sikima, Timora, Botsvana, Gabona, Gambija, Bisau, Svazilenda, Barbadosa, Martinika, Gaijana, Surinama, Fidži.

Šādā kompānijā atrastos Vētru Krasts, ja to proporcionāli pārnestu uz Zemi. No tā lasītājs var spriest, kāda uz planētas Munda ārzemju tūristiem rādījās Akorijas Republika.

galvaspilsētā Bellaportā, kurā pavisam bija 620 tūkstoši iedzīvotāju; pārējie 600 tūkstoši latvju bija izkaisīti pa provincēm. Bellaporta un tās apkārtnē – Latgadas un Klaribellas provinces – bija arī vienīgā vieta, kur baltie iedzīvotāji bija lielā pārsvarā pār krāsainajiem. Visās citās provincēs vai nu iedzīvotāju gandrīz nemaz nebija (kā Eiropā, Zevadā, Plutonijā un Poseidonijā), vai arī krāsaino bija vairāk par baltajiem (kā Jehulendā, Jēkabānijā, Okeānijā, Teitonijā un Lagnegā), bet trijās provincēs (Kalibanā, Mustafā un Travelingā) balto iedzīvotāju nebija vispār. Vienīgi Sofiadā balto un krāsaino skaits bija gandrīz vienāds.

Krāsainie iedzīvotāji bija ļoti raibs kontingents, kur ietilpa astoņas tautas un etniskās grupas. Katra no tām atsevišķi bija mazskaitlīgāka par Akorijas latviešiem (patī lielākā tauta no krāsainajiem bija tomēr divreiz mazāka par Akorijas latviešu kontingentu; pārējās etniskās grupas vēl mazākas²¹). Bet visi «krāsainie» kopumā sastādīja divas trešdaļas no Vētru Krasta iedzīvotājiem.

Vispirms te jāmin 384 tūkstoši angoļu – dzelteno vergu pēcteču. Pirms daudziem gadsimtiem to senčus baltie kolonisti ar varu izplatīja pa visām Jaunās Pasaules zemēm. Vairums angoļu sen bija aizmirsuši savas dzimtās valodas (jo tādas bija vairākas: «āstie angoļi» faktiski bija tikai viena komponente dzelteno vergu masā, bet šīs komponentes nosaukums bija ticis izplatīts arī uz visiem pārējiem «dzeltenajiem»). Angoļi tagad runāja galvenokārt latvju valodā, gan īpašā, viņiem vien raksturīgā izloksnē vai drīzāk žargonā. Angoļi Mikum nebija nekas jauns, arī Latvijā angoļu bija daudz, sabraukušu no bijušajām kolonijām.

Valstī dzīvoja arī 512 tūkstoši slāvu, melnādaino nēģeru. Arī tie bija kādreizējie vergi. Kad vecie dzelteno vergu avoti jau bija slēgti, bet vergu latvju kolonijās vēl arvien trūka, tad Tabako salu latvjiem šādos apstākļos vergus pagādāja tolaik jau latvju sakautie Ērgļu Ligzdas pirāti, kuri ilgu laiku bija nodarbojušies ar melno vergu tirdzniecību, iepērkot vai laupot tos Dienvidtrevogā un pārdodot uz Ziemeļtrevogas geju kolonijām. Latvju sakauti un pārtraukuši jūras laupīšanu, bijušie pirāti tomēr vēl kādu laiku nodarbojās ar savu vergu tirgotāju amatu, ko gan arī drīz pārtrauca, jo Geja atcēla verdzību, bet Vairija nostiprinājās Dienvidtrevogā. Tomēr šī vēstures posma rezultāts bija slāvi Tabako salās. Tas bija izņēmums, jo Jaunās Pasaules kontinentos tikpat kā nekur nebija melno vergu. Atšķirībā no angoļiem, dzeltenajiem vergiem, slāvi, melnie vergi, bija izvesti no dzimtenes samērā nesēn, pēdējie vēl tikai gadus piecdesmit atpakaļ, un tāpēc bija saglabājuši savas dzimtās valodas, ierašas un ticējumus. Vēl dzīvi bija daudzi no tiem, kas savu bērību un jaunību bija pavadījuši savā ciltī akmens laikmetā. Tāpat kā angoļi, slāvi bija izkaisīti tur, kur bija balto latvju plantācijas un latifundijas.

Tāpat slāvi un angoļi, tāpat kā latvieši, nebija vietējās tautas. Viņi bija ieradušies te kopā ar latvju kolonizāciju un tādējādi bija ar to saistīti. Pārējās piecas vai sešas²² tautas bija ieradušās Vētru Krastā bez latviešu palīdzības un vēsturiski agrākos laikposmos, tāpēc attiecībā pret latvju kolonizāciju viņi bija «iedzimtie».

Te pirmkārt jāmin teitoņi – brūnādaina tauta, apmetusies salās pirms kādiem divtūkstoš gadiem un radījusi šeit valsti ar bagātu, augstu un īpatnēju kultūru. Kad latvji sagrāba Tabako salas pagājušā gadsimta otrajā pusē, Teitoņu valsts izrādīja tiem sīvu pretestību, un tās iekarošanai latvji radīja īpašu reliģisku mūku-karotāju ordeni. Šis tā sauktais «Svētās divvienības zibenbrāļu Baltais Ordenis» vēl tagad valdīja Teitonijas valsts teritorijā un ietilpa Akorijas Republikā kā autonomš veidojums. Teitoņu bija pavisam 376 tūkstoši, un viņi visi bija koncentrēti Teitonijā, kā sauca apgabalu Jekuras salas austrumos. Koloniālajos laikos Teitonijas iedzīvotāji gandrīz visi bija latviešu muižnieku, Baltā ordeņa vasaļu dzimtļaudis.

Otru, vēl lielāku nekā Teitoņu valsti, salās bija izveidojuši softi – zaļādaina tauta, atnākusi šurp apmēram tajā pašā laikā kad teitoņi. Pirmskoloniālajā laikā Softu un Teitoņu valstis sīvi cīnījās savā starpā par valdīšanu Vētru Krastā, bet kad atnāca latvieši, tad pakļāva sev abas. Tagad Akorijas Republikā bija 220 tūkstoši softu, un dzīvoja viņi galvenokārt Lagnegas salā.

Vētru Krastā mita arī 200 tūkstoši foršu. Arī tie bija kādreizējie vergi, tikai ne vairs latvju, bet gan hotu, agrāko Ērgļu Ligzdas pirātu vergi. Pie kādas rases viņi piederēja, nebija iespējams noteikt. Tā bija rase, pie kādas tālā nākotnē piederēs visi cilvēki, un proti – visneiedomājāmie jaukteņi. Gadsimtiem ilgi Ērgļu Ligzdas pirāti bija laupījuši visu valstu un visu tautu kuģus, un tie gūstekņi, kuriem nebija tik bagātu piederīgo, lai izpirktu savu radnieku, ieplūda foršu tautā. Foršu dzīslās ritēja gan balto, gan melno, gan dzelteno, gan brūno un pat sarkano un zilo asinis. Forši dzīvoja tikai Mustafas salā, kur kādreiz atradās Ērgļu Ligzda.

²¹ Vētru Krasta administratīvo karti un precīzus datus par iedzīvotāju sastāvu ar sadalījumu pa provincēm skat. šīs grāmatas pielikumos – *tulk.piez.*

²² Piecas vai sešas atkarībā no tā, vai skaitīt foršus par atsevišķu tautu – *tulk.piez.*

Kopā ar foršiem Mustafas salā dzīvoja viņu bijušie verdzinātāji hoti, Ērgļu Ligzdas pirātu pēcteči, skaitā ap 160 tūkstoši. Semītu tautas pārstāvji, Mēness pielūdzēji, viņi bija ieradušies Tabako salās no Hotijas kādu gadsimtu agrāk par pirmajiem latviešiem, kad savā zemē sultāns bija aizliedzis viņiem jūras laupīšanu, un tad viņi bija pametuši Veco Sultanātu un nodibinājuši te savu pirātu valsti, Jauno Sultanātu jeb Ērgļu Ligzdu, kura vairākus gadsimtus bija visu jūrnieku bieds. Pirmie latvieši, kas apmetās uz dzīvi šajās salās, arī bija pirāti un sākumā darbojās kā Ērgļu Ligzdas vasaļi, bet kad latvju kļuva arvien vairāk un viņi arvien stiprāki, tad viņi nodibināja paši savu valsti – Vanagu Ligzdu pēc hotu Ērgļu Ligzdas parauga. Abas «Ligzdas» gan regulāri cīnījās savā starpā, gan periodiski slēdza mieru un sadarbojās augsti godājamajā jūras laupīšanas darbā. Pirātisma pēdējā laika posmā latvju Vanagi tomēr jau pilnīgi dominēja pār hotu Ērgļiem, jo pirmajiem nāca palīgā lielvalsts civilizācija un tās tehniskie sasniegumi. Bez tam latvju pirātiem pa pēdām sekoja «vienkāršie» latviešu kolonisti – tirgotāji, fermeri, plantatori.

Bet 9852.gadā hotu pirātu – hubadūru – galvaspilsēta Alatedeska grandiozā zemestrīcē nozuda jūras viļņos. Tad hubadūri panīka, vairs nespēja pretoties labi organizētajām lielvalstu flotēm, līdz beidzot 9896.gadā atzina sevi par Latvijas karaļa padotajiem. Taču vēl tagad hotu pirātu pēcteči saglabāja zināmu neatkarību, mitinoties Republikas paspārnē kā autonomas veidojums – Mustafas sultāns. Latvijas impērijas laikos, pirms Akorijas Republikas pasludināšanas, hubadūru aristokrātija – hubaraji – bija vergturi, kam piederēja vergi forši.

Dažu grāmatu autori foršus un hotus apvienoja vienā tautā un sauca kopīgi par hotiem, jo mūslaikos viņiem bija viena valoda un viena ticība; atšķīrās tikai viņu izcelšanās un sociālais stāvoklis.

Salās dzīvoja arī astoņdesmit divi tūkstoši sarkanādaino no kalibanu cilts. Tie bija apmetušies salās pirms kādiem trīstūkstoš gadiem un bija visagresīvākā Tabako salu tauta; visa kalibanu tūkstošgadu vēsture bija nemitīgi uzbrukumi kaimiņiem un nebeidzami slaktiņi. Tieši viņi bija tie, kas apēda kapteini Gati Ulmani, upurējuši viņu saviem asiņainajiem dieviem. Tagad kalibani dzīvoja savā rezervātā augstu kalnos un kalniem pieguļošajā stepes apgabalā, un jau 28 gadus nebija karojuši, kopš karalis Ghamba bija spiests noslēgt mieru ar latvjiem. Tieši viņu teritorijā atradās salas trīs visskaistākie kalni, kas attēloti arī valsts ģerbonī, – Grīziņkalns, Čiekurkalns un Bastejkalns (tie bija latvju dotie nosaukumi šiem kalniem; iezemiešu tautas kalnus sauca citādi, pie kam katra tauta savādāk).

Kalibaniem pretējā pusē no Bellaportas atradās otrs rezervāts; tajā necaurejamajos Bellas upes baseina mežos dzīvoja zilādainā travelingu tauta, skaitā 64 tūkstoši, vissenākie Tabako salu iemītnieki, pirmiedzīvotāji, kuri mita salās jau vismaz 30 tūkstošus gadu.

Vētru Krasts bija samērā reti apdzīvots – teritorija bija 640`000 kvadrātkilometru, un uz vienu kvadrātkilometru iznāca mazāk nekā 4,7 cilvēki. Neskaitot galvaspilsētu Bellaportu, vislielākais iedzīvotāju blīvums bija Teitonijas provincē – ap 13,7 cilvēki uz kvadrātkilometru, bet salās bija arī milzīgas gandrīz pilnīgi neapdzīvotas platības – Plutonijas kalni, Poseidonijas meži un Eiropas tukšās savannas.

Tabako salas atradās uz divdesmitā dienviņu platumā grāda, un subtropu daba te bija tikpat raiba un bagāta kā iedzīvotāju sastāvs. Salas bija īsta pērle Dienvidjūras zilajos ūdeņos. Viss te žilbinoši mirdzēja krāsu un formu bagātībā un pārpilnībā. Salas likās kā spogulis, kurā brīnišķīgā kārtā atmirdz visa pasaule: te bija visas pasaulē sastopamās rases un ādaskrāsas, te bija visādas dabas zonas: augsti kalni sniegotām virsotnēm, plašas savannas un stepes, neizbrienami purvi un mūžameži, vulkāni un milzīgi ūdenskritumi, alas un zemestrīces; viss te bija it kā savilkts kopā vienuviet. Te stepēs auļoja mežonīgie kalibani un pie uguns kuriem apspriedās gudrie travelingu virsaiši. Te hotu sultāns turēja savus harēmus, bet pāri līcim otrā krastā pacēlās industriāla lielpilsēta. Te mūku-bruņinieku ordeņa valdījumos pacēlās drūmi klosteri un lielīgi jādelēja dīkie muižnieki – ordeņa vasaļi. Bet turpat blakus mita citas, teosoftu reliģijas fanātiķu sekta; visas pasaules lielās reliģijas te bija pārstāvētas no mežonīgā kulta, kur upurē cilvēkus, līdz baltajiem klosteriem un dvēseles evolūcijai. Tāpat, likās, vai visas sabiedriskās formācijas un šķiras atmirdz šajā brīnumspogulī: te lepni miljonāri apspriedās greznās viesnīcās, un nokvēpušu strādnieku tūkstoši vakaros iznāca no lielajām fabrikām; te teitoņu zemnieki smaka mūku un muižnieku varā, te hoti turēja savus oficiāli brīvlaistos foršus kā vergus senajās vergturu valstīs; kalibani un travelingi te dzīvoja ģints kopienā. Klaribellas provincē te zēla moderna kapitālistiska fermu lauksaimniecība, bet Okeānijas plantācijās strādāja zem uzrauga pātagas krāsainie, kas ne ar ko neatšķīrās no tipiskajiem aizjūras koloniju vergiem. Te bija krokodili purvos un ziloņi savannās, citrusu birzes te auga piekrastē, bet baobabi un milzu zāle klajumos; te bija pērtiķi, lauvas, haizivis, delfīni, alu lāči, indīgas čūskas un šakāļi; te bija viesuļvētras, plūdi, lavasstraumes un stepju ugunsgrēki. Dīvaina, skaista, raiba un bagāta bija šī zeme – Vētru Krasts.

3. Donats Vells

Līdz dziļai naktij lasījis sagādāto literatūru, Mikus iemiga vēlu, tāpēc nākošajā rītā nepamodās agri. Viņu uzmodināja klauvēšana pie durvīm. Augusts atvēra. Mikus dzirdēja, ka priekšistabā jaunas sievietes balss lūdž atļauju uzkopt numuru. Augusts ielūkojās Mikus guļamistabā:

– Atnākusi apkopēja. Jūs celsieties, Raiņa kungs, vai sūtīt viņu projām?

– Tūlīt apģērbšos, – Mikus atbildēja, izlēkdams no gultas. Pēc dažiem mirkļiem viņš jau saģērbies izgāja priekšistabā, kur viņa skatiens uzreiz sadūrās ar apkopējas acīm.

– Jūs?! – Mikus pārsteigumā nevilšus iesaucās. Viņam pretī stāvēja Banga Nikna, vakardienas incidenta upuris.

– Jūs dzīvojat šajā viesnīcā? – arī Banga bija pārsteigta par šo satikšanos. – Bet es te strādāju... Nu, vai tas nav Liktenis? – viņa pēc īsa klusuma brīža, jau attapusies, iesmējās. – Vakar pēc tās kafejnīcas jūs negribējāt ar mani runāt, bet šodien kāds augstāks spēks mūs vienalga saveda kopā...

– Parkas.

– Kas? – Banga nesaprata.

– Parkas. Vai moiras. Likteņa dievietes, – Mikus demonstrēja savu filologa erudīciju un zināšanas latīņu un grieķu valodās. – Tās ir lielas maitas.

– Ā... Bet kāpēc maitas? Jums ir tik nepatīkami atkal sastapties ar mani? – Banga jautāja smaidīdama, un tā nu bija jau atklāta koķetēšana.

– Nē, tieši otrādi, ļoti patīkami. Bet man liekas, ka tas var slikti beigties. Kur esat jūs, tur atkal noteikti parādīsies kādi vīri ar pistolēm un platmalēm. Man šķiet, šajā zemē savādāk nemaz nevar būt...

– Es aiziešu pēc šārta avīzēm, – teica Augusts Augustsons, redzēdams, ka ir šeit lieks, tad paklanījās savam kungam un izslīdēja ārā no viņu apartamentiem.

Mikus un Banga palika divatā. Šodien sarunas viņiem vedās raiti, un, kamēr apkopēja strādāja, viņš kavēja tai laiku jautrā un bezsaturīgā tērzēšanā.

– Ja šeit ir jūsu darbavieta, tad tur, pie tās kafejnīcas, jūs acīmredzot dzīvojat? – Mikus jautāja, ne bez zināma kairinājuma vērodams, kā šūpojas Bangas varenās, bet stingrās krūtis, kad viņa stumda uz priekšu un atpakaļ slotaskātu ar slapjo lupatu galā.

– Jā, – Banga atsaucās, uz brīdi izslīdamās taisni un pieglauzdama matus ar mitrās rokas virspusi. – Es dzīvoju netālu no tās kafejnīcas, turpat aiz stūra. Bangu ielā sešpadsmit. Es tajā kafejnīcā bieži iegriežos, kad negribu gatavot ēdienu mājās.

– Banga dzīvo Bangu ielā? – Mikus smējās.

– Jā, – arī Banga atsaucīgi smējās līdz. – Bet tikai tā nav nejaušība. Es pirms dažiem mēnešiem ienācu Bellaportā no laukiem, no Klaribellas, tur ir manas tēva mājas. Bet šeit, pilsētā, man vajadzēja noīrēt istabiņu. Nu, sludinājumu bija daudz, bet kad es ieraudzīju adresi «Bangu ielā 16», tad to arī noīrēju...

– Jūs dzīvojat viena? – Mikus paineresējās ne bez zināma tālejoša nolūka.

– Jā, – Banga atbildēja un atkal pasmaidīja, paskatīdamās viņam acīs. Mikus juta, ka viņam priekšā deg zaļā gaisma. «Eh! – Mikus nodomāja. – Lai notiek, kas notikdams!». Bet tūdaļ kāda atmiņa sāpīgi iedzēla viņam galvā: «Miranda!». «Ko Miranda? – Mikus strīdējās pretī. – Miranda ir man māsa!». «Bet ja nu nav?» – spītīgā doma nelikās mierā, un Mikus tērzēšana ar Bangu ik pa brīžam juta darbojamies arī bremzes.

Tikmēr atgriezās Augusts Augustsons ar avīzēm. Banga, pat neskatoties uz tīšo sava darba stiepšanu garumā, bija tomēr to pabeigusi un beidzot aizgāja uz blakusnumuru, atvadām vēlreiz uzsmaidījusi Mikum. Viņš sāka pārskatīt Augusta atnestās jaunākās avīzes. Rīta laikraksti jau pieminēja arī vakardienas incidentu mazažā kafejnīcā. Mikus nopriecājās, ka viņa vārdu žurnālisti tomēr nezināja nosaukt, un par viņu tika rakstīts ar izteicienu «kāds jauns vīrietis».

Mikus nodarbību pārtrauca Banga, kura ieskrēja numurā bez klauvēšanas. Viņa bija pilnīgi pārvērtusies un nemaz vairs neatgādināja to atsaucīgi smaidošo Bangu, kuru Mikus bija tikko kā redzējis. Viņas mati bija izspūruši, zaļā kleita saburzīta. Viņa raudāja gandrīz vai aizrīdamās. Pārsteigtais Mikus atsēdināja viņu mīkstajā krēslā, iedeva viņai ūdeni un pats piemetās viņai līdzās, gaidīdams, kad viņa nomierināsies tiktāl, ka varēs paskaidrot, kas noticis. Bet noticis bija kaut kas šai trakajai zemei pavisam ikdienišķs: vēl viena lauku meitene bija pilsētā izvarota.

– Kas? – Mikus spējā sašutumā iesaucās, paķerdams svārkus, kuros bija pistole.

– Vieglups... No 1717. numura...

Mikus izmetās gaitenī. Viņš vēl nezināja, ko izdarīs ar šo Vieglupu no 1717. numura, taču spējīgs bija uz visu. Bet blakusnumurs izrādījās aizslēgts, un uz Mikus vētrains daudzīšanas neviens neatsaucās.

Vai nu numurā vairs neviena nebija, vai arī tur negribēja atvērt. Veltīgi iztrakoļies, Mikus atgriezās savā numurā.

– Gan es dabūšu rokā šo Vieglupu! – Mikus draudēja ne īsti priekš sevis, ne īsti priekš Bangas. – Lai tikai Pērkonņtēvs dod man viņu vēl kādreiz satikt!

Draudi paliek draudi, bet vajadzēja domāt, ko darīt tālāk.

– Vai paziņot policijai? – Mikus jautāja.

Banga caur asarām tikai nicīgi iesmējās un atmeta ar roku:

– Viņi to tāpat nedabūs rokā, un ja arī dabūs, tikpat nekas labs no tā nesanāks. Attaisnos pierādījumu trūkuma dēļ vai viņš tiem izbēgs, vai arī vēl kaut ko izdomās. Vieglups ir no tiem, no Džokera bandas. Viņš man to teica un rādīja Piecu Zvaigžņu Ordeņa zīmi... Gribēja iebaidīt, lai es labprātīgi... Ar tiem policija ir uz vienu roku. Tik vien būs kā visādas pratināšanas un riebiņas pārbaudes!

Miku vairs nepārsteidza Vētru Krasta pilsoņu neuzticēšanās savai policijai. Atlika paļauties tikai uz sevi. Mikus ņēmās mierināt un izklaidēt Bangu, līdz tā varēja iet turpināt savu darbu, bet Mikus doties pusdienās.

Pusdienot Mikus devās lejā restorānā un vienatnē. Galva joprojām bija pilna drūmām domām par Bangu un vispār par dzīvi šajā krāšņajā zemē! «Kāpēc,» – viņš domāja – «kāpēc cilvēki sabojā dzīvi citiem? Kāpēc aug noziedzība? Kāpēc nevarētu visi labi dzīvot tik bagātā zemē?» Viņš ticēja demokrātijas idejai, un jo divvaināka tāpēc šķita doma, kas tagad sāka Mikum uzmaukties: ka demokrātijā vispirmām kārtām nezina kādēļ vienmēr izvēršas par brīvību plēsonim, par brīvību uzbrukt upurim. Viņš bija bagāta avīznieka bagāts radnieks un neko nedomāja par to, ka bez šīs kļūdoši nelikumīgās laupīšanas un izvarošanas ir arī likumīga, klusa un lēna laupīšana un morāla izvarošana. Bet būtu jau arī par daudz prasīt no viņa to zināt. Pietiek ar to, ka viņš sāka jau domāt vismaz par atklātās noziedzības cēloņiem.

Tikko Mikus bija apsēdies restorāna vaļējā verandā pie galdiņa un sācis pētīt ēdienu karti, kad izdzirda sev blakus balsi:

– Mikus Rainis, ja nemaldos?

Mikus izbijies paskatījās uz runātāju. Tas bija viņam pilnīgi nepazīstams jauns cilvēks, neliela auguma, slaidis, kalsnējs brunets ar melnīgsnēju smalki skaistu seju, ģērbies gaišās biksēs un kreklā. Lai nu kā, bet izlikties vairs nebija jēgas, un Mikus piesardzīgi atbildēja:

– Jā.

– Atļaujiet man izteikt jums savu cieņu. Donats Vells.

Mikum šis vārds likās kaut kur dzirdēts, bet acumirkļi viņš nevarēja atcerēties, kur ar to ir sastapies. Vells pastiepa Mikum roku, ko Mikus piecēlies arī paspieda.

– Sēdieties, – Mikus uzaicināja un arī pats apsēdās.

Viņš bija kā uzvilka atsperē. Šajā zemē Miku Raini meklēt varēja tikai tie no Ordeņa – pirāti vai Mirandas nolaupītāji. Mikus ātri pārļaida skatienu apkārtnei, vai kaut kur nemanīs šī Vella līdzdalībniekus, bet nesaskatīja nekā aizdomīga. Nevienš nepievērsa uzmanību viņa galdiņam.

– No kurienes jūs zināt manu vārdu? – Mikus jautāja, līdzko viņi bija apsēdušies.

– To man pateica Krišs Vienreize.

Mikus uzelpoja mazliet vieglāk un drudzaini centās izdarīt no dabūtās informācijas visus iespējamus secinājumus. No Kriša Vienreizes un viņa draugiem, jādomā, baidīties nevajadzēja. Ja vien šis Vells patiešām bija Vienreizes draugs. Vienreize, domājams, nevarēja pateikt Spalim un viņa biedriem Mikus īsto vārdu; klāt viņi nebija, kad Mikus stādījās priekšā Vienreizem, tāpat Vells nevarēja būt no Spaļa puisiem. «Bet varbūt tieši Vienreize un nevis Spalis ir no Melnā Ordeņa? – Mikum iešāvās prātā doma. – Bet Spalis ir no kādas sīkākas bandas? Galu galā Vienreize un Spalis taču viens otru pazina, tāpat viņiem jābūt no vienām aprindām! Nolādēts! Ir nu gan situācija!»

– Un kā jūs mani atradāt? – Mikus jautāja.

– Krišs man aprakstīja jūsu izskatu. Sajaukt būtu grūti; paskatieties pats: visā viesnīcā nebūs otra tāda. Nevienš, izņemot jūs, nenēsā svārkus; gaišmatis ar tādu seju, it kā jūs tikko kā būtu atbraucis no ziemeļiem un dabūjis pirmo mūsu saules apdegumu! Bet to, ka jūs esat apmeties viesnīcā «Ulmaņkrogs», es zināju.

– Hm... – Mikus bija domājis, ka ir labi nomaskējies. – Bet kā jūs zinājāt, ka es dzīvoju «Ulmaņkrogā»?

– Tas ir vēl vienkāršāk. Kad jūs runājāt ar Krišu, jums uz galda bija atslēgas ar viesnīcas žetonu.

Mikus atcerējās, ka atslēgas vakar patiesi bija gulējušas uz galda. Tiktāl viss tiešām bija pareizi un ticami. Visvairāk Vella labā tomēr runāja tas, ka viņš bija uzsācis ar Miku sarunas. Bandīti drīzāk viņu vienkārši nošautu un pēc tam pārmeklētu viesnīcas numuru, lai atrastu Viļa Bleķa papīrus. «Bet varbūt viņi sarunā grib uzzināt, vai es jau esmu ko ziņojis policijai?» – viņš tomēr tūdaļ ar aizdomām jautāja sev.

– Un kādā nolūkā jūs mani uzmeklējāt?

– Kā kādā nolūkā! Es taču jau teicu: atnācu apliecināt jums savu cieņu!

– Ko tad es tādu ievērojamu esmu izdarījis? – Mikus rādīja izbrīnu, jo šāda «cieņas apliecināšana» viņam pašreizējos apstākļos nelikās nedz vēlama, nedz patīkama.

– Nu, jūs gan runājat! Mani sauc par trako Vellu, bet pat es neuzdrošinātos ar tukšām rokām stāties pretī tiem neliešiem! Kaut gan lienu iekšā katrā kautiņā.

Mikus iesmējās. To, kas īstenībā bija tikai viņa muļķības apliecinājums, Vienreize un Vells acīmredzot iztulkoja kā izcilu drosmi. Pat Banga vakar bija tāpat spriedusi. Šie vīri un vispār visi Vētru Krasta iedzīvotāji laikam bija tā pieraduši pie šādiem incidentiem un pie tā, ka tajos neviens nezaudē galvu, ka Mikus izlēcienu uzskatīja par apzinātu un pārdomāti drosmīgu rīcību.

– Es jūsu vārdu esmu kaut kur dzirdējis, – Mikus teica.

Vells pasmaidīja.

– Jūs to droši vien lasījāt avīzē.

Mikus tūlīt atcerējās par policijas meklēto Donatu Vellu, kurš Jēkabpilī uzbrucis kādai savrupmājai, apšaudījis to no ložmetēja un nodedzinājis.

– Tiešām avīzēs... – Mikus novilka. «Tad ta lietiņas!» – viņš nodomāja. – Klausieties, Donat Vell! Ja jau reiz jūs esat mani uzmeklējis, tad beidziet te spēlēt paslēpes un izstāstiet skaidri un gaiši, kas jūs esat, ko jums no manis vajag, kas ir Krišs Vienreize, kas ir Spalis un kāpēc jūs dažas dienas atpakaļ Jēkabpilī nošāvēt trīs cilvēkus?

Vells jautri iesmējās:

– To izstāstīt, protams, var, tikai derētu pasūtīt kaut ko ēdamu, vai ne? Viesmīl!

Kad pasūtījums bija pieņemts, Vells turpināja:

– Es karoju ar Melno Piecu Zvaigžņu Ordeni. Esmu pieteicis tam karu uz dzīvību un nāvi. Un man ir prieks paspiest roku ikvienam, kas nebaidās stāties viņiem pretī. Ja būtu vairāk drosmīgu vīru, tad Ordenis nevarētu vis tā nesodīts plosīties. Bet Krišs ir mans draugs. Viņš gan nav zvērējis karot ar Ordeni, bet viņš ir goda vīrs un uz viņu var paļauties. Bet tā – tā sauktā savrupmāja Jēkabpilī –, kurai es pielaidu uguni, tā bija viens no Ordeņa štābiem Jēkabpilī, un tie trīs vīri, kas tagad ir šķīrušies no šīs pasaules, bija Ordeņa biedri. Un tagad mani meklē policija tā vietā, lai piešķirtu man ordeņus un godzīmes. Bet lai viņi pamēģina vien dabūt mani rokā! Nu, kas attiecas uz manu necilo personību, tad esmu kovbojs. Jūs zināt, kas ir kovbojs?

– Es zinu, ko sauc par kovbojiem pie mums... tas ir, Jaunās Pasaules prērijās... Kovbojs, tas ir angoļu vārds, bet ko šajā svešvārdā sauc pie jums?

– Jūs esat ārzemnieks?

– Esmu latvis, Latvijas impērijas pavalstnieks. Mana dzimtā pilsēta ir Rīga. – Mikus stāstīja visu patiesību, jo, ja jau šis Vells zināja viņa īsto vārdu, tad pārējo slēpt vairs nebija jēgas.

– Ļoti patīkami! Pie mums par kovbojiem sauc tādu īpašu ļaužu šķiru. Esmu dzimis Reginvilā. Man nebija vēl ne piecpadsmit gadu, kad paliku pavisam brīvs šajā pasaulē: ne tēva, ne mātes, ne māju, ne zemes, ne amata. Nezināju, ko iesākt un piebiedrojos kovbojiem. Tie ir man līdzīgi ļaudis, kuru vienīgais īpašums, draugs un sieva ir pistole pie sāniem. Pārējais viss ir tikai gadījuma pēc un ātri pāriet. Tāpat kā citi kovboji, nodarbojos ar visādiem gadījuma pasākumiem. Reizēm salīgstam par matrožiem uz kāda kuģa, citreiz pie kāda fermerā vai kādā plantācijā, varam uzmanīt lopus, cirst mežus, ar vārdu sakot, kas nu pagadās kuru reizi, bet priekšroku dodam īslaicīgam darbam un tādām, kas prasa īsta vīra ķērienu. Medījam savannā vai džungļos, gadās pavadīt kādu bagātu ceļotāju un viss tādā garā. Nevarētu teikt, ka mēs būtu labās attiecībās ar likumu. Visādi gadās cilvēka dzīvē. Kurš gan atteiksies kaut ko nopelnīt ar kontrabandas reisu; gadās, ka rītā izrādās naudas mazāk, nekā vakarā domāts, un tādēļ jālaižas projām, rēķinu nenomaksājot. Vai, teiksim, kautiņā tu godīgi ķeries pie pistoles un, lūk, – tevi jau meklē kā slepkavu. Bet bandīti nekādi mēs neesam. Tādi ir Tabako salu kovboji, brīvi ļaudis. Nu, bet kādu gadu atpakaļ mūsu brīvajai dzīvei sadomāja uzlikt iemauktus. Un kā jūs domājat, kas? Policija? Valdība? Nekā nebija! Arvils Štaubrēdērnē, saukts Džokers! Arvils Štaubrēdērnē bija slavens Bellaportas bandīts, narkotirgonis, drīz kļuva par visslavenāko un galu galā ieņēma galvā kļūst par visas noziedznieku pasaules karali un nodibināja Melno Piecu Zvaigžņu Ordeni. Viņi ievada tajā dzelzainu kārtību kā armijā, savas ieroču šķiras, savas dienesta pakāpes, savu reglamentu. Katrs

zemākais bez ierunām pakļaujas augstākajam; par nepaklausību viens sods – nāve. Viņš apvienoja Piecu Zvaigžņu Ordenī visus profesionālos noziedzniekus; kas negribēja pakļauties, tos noslepkavoja, un tad ķērās pie mums, jo mēs arī neesam likuma draugi. Arī es tiku svinīgi uzņemts Ordenī. Bet drīz vien sapratu, ka viņu aklā pakļaušanās nav priekš manis. Man bija draugs Edijs, ātras dabas vīrs. Kad vienreiz viņa Ordeņa priekšnieks lika viņam kaut ko darīt, nezina īsti, par ko tur bija runa, un Edijs atteicās, tie viņu gribēja piespiest ar varu. Edijs sadeva viņiem pa kaklu un devās klejot. Bet tie viņu atrada un piesprauda pie krūtīm Piecu Zvaigžņu Ordeņa zīmi tik pamatīgi, ka durkļa gals vēl, mugurā iznācis ārā, ielīda kādu collu grīdas dēļos. Tad es pieteicu Ordenim karu. Vēl būdams Ordeņa biedrs, es izpētīju, kas vainīgs Edija nāvē. Dabūjis to zināt, uzrakstīju Džokeram vēstuli ar kara pieteikumu un nodevu to pēc instances savam priekšniekam, bet pats nozudu no viņu acīm. Tie trīs vīri Jēkabpilī bija Edija slepkavas.

Donats Vells aplūsa. Stāstīšana nebija traucējusi viņam ātri tikt galā ar atnestajām pusdienām.

– Tātad asiņains karš starp Melno Ordeni no vienas puses un Donatu Vellu no otras puses? – Mikus mazliet zobgalīgi jautāja.

Vells uzmanīgi paskatījās uz Miku, taču acīmredzot nolēma zobgalību neņemt ļaunā.

– Jā, – viņš teica, – es varu iedomāties, kā smējās Arvils Štaubrēdners, saņēmis kara pieteikumu no kaut kāda tur kreicu septītņieka. Bet es varu arī iedomāties, kā viņš lādējās, lasīdams avīzēs par Jēkabpils savrupmāju. Tur es nolaidu no kājas vienu desmitnieku un divus astotniekus.

Dzirdot kāršu nosaukumu savādo pielietojumu, Mikum sāka ataut gaisma par Viļa Bleķa papīros atrastās dīvainās kārts nozīmi.

– Tātad jūs esat kreicu septītņieks?

– Biju. Varu pierādīt, – Donats pameta skatienu apkārt un, pārliecinājies, ka tuvumā neviena nav, izvilka no krekla kabatas spēļu kārti – kreicu septītņieku – ar tādu pašu aizmuguri kā Viļa Bleķa kārtij, tikai Donata kārts bija parastā lielumā.

Taču Mikus nemaz neredzēja to, ko Donats viņam rādīja. Kad Vells pameta skatienu apkārt, arī Mikus gluži instinktīvi paraudzījās pāri restorāna verandai un tas, ko viņš ieraudzīja, lika viņam uzreiz aizmirst gan sarunu ar Vellu, gan visu citu. Cauri verandai šai mirklī gāja divi vīri, un vienu no tiem Mikus pazina uzreiz. Tas bija tas pats bārdainis, kurš aizbēga no jūras krasta būdiņas tajā naktī, kad Mikus atbrīvoja Mirandu Mellu. Abi vīri apstājās pie kāda galdiņa ar acīmredzamu nolūku pie tā apsēsties, un bārdainis, lēni pārļaidzams skatienu verandai, pagriezās šurp. Mikus steidzīgi novērsās un instinktīvi izjuta vēlēšanos paslēpties. Taču paslēptuves nebija, un doties projām arī bija jau par vēlu. Skatīdamies uz Vellu, kurš tikmēr turpināja sarunu, Mikus ar savu perifērisko redzi turpināja sekot bārdainim. Mikum bija ļoti laba perifēriskā redze. Skatīdamies vienā virzienā, viņš varēja saskatīt pat detaļas gandrīz vai perpendikulārā virzienā. Šādu redzi izkopj sporta spēles, piemēram, basketbols. Spēlētājs skatās tukšumā sev priekšā, bet tajā pašā laikā seko gan viņa driblētajai bumbai, gan visiem saviem un pretinieka spēlētājiem visā laukumā. Savu jau iedzīmti labo perifērisko redzi Mikus bija izkopis un ietrenējis universitātes basketbola izlases komandā, kurā viņš spēlēja visus savus studenta gadus.

Un tā nu, skatīdamies uz Vellu, Mikus redzēja, kā bārdainis sastingst, pamanījis viņu, ātri satver aiz rokas savu biedru, īsu, tuklu un sārtu resnīti, un, kaut ko tam sacīdams, ar galvas mājienu rāda šurp. Arī resnītis ar interesi palūkojās uz Miku, tad abi steidzīgi raudzījās apkārt un, pametuši iecerēto, bet tā arī neaizņemto galdiņu, devās uz attālāko verandas stūri un tur nosēdās pie galdiņa, kuru Mikus skatienam pilnīgi aizsedza bieza, koka podā augoša palma. Tā kā palma atradās abiem blakus, tad viņi caur tās zariem droši vien varēja labi saskatīt Miku, kamēr paši palika tam apslēpti.

«Ko darīt?» – Mikus drudzaini domāja. Bandīti bija atraduši viņa pēdas un nu vairs droši vien neļaus nepamanītam nozust. «Kā glābties?».

– Arvilu Štaubrēdneru es nekad neesmu redzējis, – Vells tikmēr turpināja runu, no kuras sākuma Mikus nebija dzirdējis ne vārda, – bet daudz esmu saklausījies par viņu. Starp viņiem jau agrāk bija daudz bijušo mūsējo, kas pārāk sapinušies noziedzības tīklos. Bet tagad, kad kovbojus iekļāva Ordenī, vēl vairāk. Spalis ir viens no tādiem. Tīri labi jūtas Ordenī. Bet Krišs Vienreize nav tur un nekad nav bijis; viņš tikai nesen atgriezās no ārzemēm. Viņš bija projām...

– Kas ir pīķu kungs? – Mikus pārtrauca Vellu negaidīti skarbi.

Vells izbrīnījies paskatījās uz Miku.

– Flotes pulkvedis. Pirmā ranga kapteinis. Es taču teicu: džokers atbilst maršalam vai feldmaršalam, dūzis – ģenerālim, kungs – pulkvedim; majoram atbilst dāma; kalps ir kapteinis, desmitnieks – leitnants; devītnieks – seržants. Bet astotnieki, septītņieki un sešinieki – kaprāļi, jefreitori un ierindnieki atkarībā no vecuma un nopelniem. Bet pīķi ir flote. Kreici – sauszemes bandas. Erci – izlūkdienests. Kāravi – vergturu karaspēks. Džokers ir Arvils Štaubrēdners. Ercu dūzis – viņa brālis

Ludvīgs. Kreicu dūzis – Konstantīns Kurkulis. Pīķu dūzis – admirālis Emanuels Taksis, visas pirātu flotes vadonis. Kas ieņem kāravu dūža amatu, es nezinu.

– Kas bija Vilis Bleķis? – Mikus jautāja tikpat skarbi.

– Kāpēc bija? Vilis Bleķis ir viens no četriem pīķu kungiem, Reginvilas flotiles pavēlnieks, admirāļa Takša vietnieks Sofiadā. No trim pirātu flotēm – Jēkabānijas, Okeānijas un Reginvilas – tikai viena – Viļa Bleķa flote līdz šim laupa uz jūras pa īstam, jo tikai Reginvilā var no valdības paslēpt veselu floti. Pārējās flotes ir pagrīdē un nodarbojas, lielākais, ar kontrabandu.

– Pirms trim dienām es nošāvu Vili Bleķi un vēl vienu pirātu, – Mikus teica.

Vells uzrāva uzacis un platām acīm lūkojās Mikū, pūlēdamies izprast, vai tas joko vai runā nopietni.

– Nevar būt, – Vells beidzot teica.

Mikus izņēma tos Bleķa papīrus, kas bija viņam klāt žaketē – lielo pīķa kungu, kārti, kurā attēlota nogrieztā galva, un pasi ar Bleķa fotogrāfiju un Slaktera vārdu.

– Man ir arī Viļa Bleķa pase un citi viņa papīri, taču tie ir augšā, numurā. Bet es nestāstu to jums tāpēc, lai palielītos. Man pašreiz ir diezgan grūts stāvoklis un nav neviena palīgos, kas prastu turēt ieroci rokā.

– Tieši to es gribēju jums piedāvāt, – Donats priecīgi iesaucās. – Mums, īstajiem vīriem, kas cīnās pret Piecu Zvaigžņu Ordeni, ir jāturas kopā, citādi viņi mūs samals!

– Labi, tad klausieties! – un Mikus sāka stāstīt Donatam visus savus piedzīvojumus Vētru Krastā: kā pirāti nolaupījuši kuģi, kā viņš nošāvis divus bandītus un pievācis Bleķa dokumentus (te Donats atzinīgi iesaucās: «Es jau pašā sākumā teicu, ka jūs esat īsts vīrs!»), kā krastā atbrīvojis Mirandu (te Donats atkal krekstēja: «Nu, ko es teicu!») un kā nupat te ieraudzījis bārdaino bandītu ar biedru.

– Hm... – Vells pārdomāja. – Skuķu zaglis no Reginvilas parādījies Bellaportā!? Ne citādāk, viņš meklē jūs. Nelieši būs salīdzinājuši faktus. Tur, kur izkāpj krastā Mikus Rainis, tūdaļ tāds pats gaišmatis atbrīvo gūstekni. Skaidrs, ka to atkal ir pastrādājis tas pats Mikus. Bet tagad viņiem ir divi cilvēki, kas jūs redzējuši – tie abi no būdas – un tie, protams, tiek sūtīti uz Bellaportu meklēt jūs pa viesnīcām un restorāniem, kur visvieglāk atrast ārzemnieku. Protams, arī erci no policijas ir gatavībā gadījumam, ja jūs grieztos policijā. Varat būt pārliecināti, viņi meklēs jūs, no ādas laukā līdzdami. Vilis Bleķis un viņa papīri nevar pazust nemanīti. Arī aizbraukt no salām jums būs grūti, viņi noteikti uzmana visus kuģus, kas dodas projām no Vētru Krasta. Nu ko, tie abi divi, protams, ir jānovāc, pie tam tā, lai nepaspētu paziņot savējiem. Jums jāizsauc šis bārdainis uz divkauju. Bet pēc tam mēs sarīkosim četrrocīgu spēlīti.

– Uz divkauju?! – Mikus iesaucās.

– Nu protams! Vai tad jūs gribat viņu nošaut no krūmiem, kā tāds zaķapastala no Piecu Zvaigžņu Ordeņa? Bez tam viņi taču acumirkli nozudīs, līdzko jūs viņus izlaidīsiet no acīm; pēc tam jūs vairs netiksiet viņiem klāt, bet viņi izziņos visiem savējiem, kur jūs atrodaties. Vai varbūt jūs gribat šaut tepat restorānā, lai aculiecinieku būtu desmitiem un lai jūs sāktu meklēt vēl arī policija? Nē, tikai divkauja! Atrodiet kaut kādu iemeslu! Vienalga kādu! Nejausi apgāziet viņu galdiņu, uzlejiet viņiem uz biksēm tomātu sulu, kaut ko izdomājiet! Bet es iešu, uzmetīšu viņiem acis, varbūt viņus pazīstu. Tā skuķa laupītāņu organizēja no Reginvilas, bet es pats esmu no turienes, daudzus pazīstu.

Vells piecēlās un devās uz bāru, no kurienes varēja saredzēt stūra galdiņu aiz palmas. Kamēr viņš bija projām, Mikus centās sakārtot domas. Divkauja, protams, nekādi neiederējās viņa priekšstatos par mūsu gadsimtu un mūsdienu civilizāciju. Mikum kļuva pavisam neomulīgi, iedomājoties vien, ka būs jāstājas pretī šī bārdainā tēviņa stobram, pie tam vēl klajā laukā, bez kāda aizsega. Šie bandīti droši vien šauj ļoti labi... Taču, no otras puses, pašreiz dzīvības briesmas arī nav mazākas. Tie taču grib ne vairāk, ne mazāk, kā viņu noslepkavot. Un, lai nogalinātu šos neliešus, šā vai tā būs jāuzsāk kauja. Jā, pavisam lielās sprukās viņš bija iekļuvis šajā trakajā zemē, un gals tam visam nemaz nebija paredzams!

Mikum sagribējās būt mājās, savā mīļajā redakcijā, kur visi sēdēja mierīgi pie saviem rakstāmgaldiem un neviens netaisījās viņu slepkavot. Pie pirmās izdevības jālaižas projām! Divas nedēļas jau te nemaz nav iespējams nodzīvot! Divu nedēļu laikā tevi jau trīsreiz būs nokāvuši! Un nav jau arī vajadzības uzturēties te kaut vienu dienu ilgāk! Tāpat jau piedzīvojumu ir atliku likām! Redakcijā neviens nemaz neticēs, smiesies par viņu, kad viņš to stāstīs... «Tūlīt pat atmetīšu visam ar roku un došos taisnā ceļā uz ostu, pirms vēl tie nelieši ir paspējuši man kaut ko izdarīt!» – drudžaini domāja Mikus. – «Varbūt tieši šodien iet kuģis? Vienalga kāds! Vienalga uz kuriem! Paspēšos kravas telpās tā, ka pat matroži mani nepamanīs! Pietiek! Nevar taču vienmēr veikties, un, ja kaut vienreiz nepaveicas, tad... Nē! Viss! Nolemts!»

Atgriezās Donats.

– To mazo, apaļo, es pazīstu, – viņš teica. – Tas ir Reginvilas advokāts Vieglups. Bet Ordenī viņš pieder pie erciem, tātad spiegiem.

– Vieglups! – Mikus iesaucās, pielekdams kājās. – Es viņu nošaušu tepat uz vietas!

– Kas noticis? – Donats brīnījās. – Jūs viņu zināt?

– Zinu un nošaušu!

Vells tik tikko valdīja Miku.

– Pagaidiet! Ejiet un kaut kā apvainojiet viņu! Iecērtiet plīķi vai kaut kā tamlīdzīgi.

Bet Mikus jau bija projām. Ieraudzījuši viņu tuvojamies, abi bandīti ātri saskatījās. Mikus redzēja, ka bārdainis iebāž roku kabatā, bet tagad nekas vairs nevarēja viņu apturēt. Nepievērsdams nekādu uzmanību bārdainim, Mikus piegāja pie Vieglupa.

– Jūs esat advokāts Vieglups? – viņš strupī jautāja.

– Jā, – Vieglups atbildēja laipni, bet piesardzīgi.

– Dzīvojat 1717. numurā?

– Jā...

– Tas jums par Bangu Niknu! – un Mikus no visa spēka iecirta Vieglupam plīķi. Vieglups atkrita krēslā. Bārdainis pielēca kājās, bet Mikus pagriezās un devās projām, restorāna apmeklētāju skatienu pavadīts.

Kad viņš apsēdās savā vietā, Donats, kurš tikmēr jau atradās pie bāra, lai varētu redzēt notiekošo, strauji devās uz stūra galdiņu. No visām pusēm jau skatījās šurp; Vieglups ar bārdaini par kaut ko čukstus apspriedās.

Donats, atļauju nepaprasījis, apsēdās pie bandītu galdiņa ar muguru pret zāli. Tad viņš ar mazliet ironisku smaidu uz lūpām ieskatījās acīs vienam, pēc tam otram. Abi klusēja un skatījās Donatā: bārdainis drūmi, Vieglups galīgi apjucis un sarkani kvēlojošo vaigu taustīdams. Bārdainis turēja roku kabatā. Brītiņu nogaidījis, Donats izvilka no azotes lielo pīķa kungu, kuru nebija aizmirsis paķert no Mikus galdiņa, un, parādījis to abiem bandītiem tā, lai tikai viņi to redzētu, iebāza atpakaļ. Zīme iedarbojās momentāni. Piecu Zvaigžņu Ordeņa dzelzainie un asiņainie likumi lika sevi just. Abi vīri pie galdiņa gluži nejauši izslējās taisnāk, Vieglups atrāva sauju no vaiga un nolaida gar sānu, bārdainis izvilka roku no kabatas.

– Starp citu, kā jūs sauc? – Donats pievērsās bārdainim.

– Šķēle. Okeānijas kreicu astotnieks.

– Tātad jūs bijāt tas, kurš bēga no šī žurnālista kā jauns kumeļš?

Šķēle sadrūma vēl vairāk un iesāka:

– Viņš... – bet Donats apturēja viņu ar izteiksmīgu žestu un pievērsās Vieglupam:

– Kā patika daiļava?

Vieglups piesarka.

– Starp citu, tas biju es, kas pateica šim nevaldāmajam žurnālistam, ka vainīgais sēž šeit.

Jūs droši vien redzējāt, ka es ar viņu sarunājos?

– Jā, bet mēs domājām, ka jūs esat...

– No kurienes ārzemniekam šeit draugi? Tas jūs nemulsināja?

– Jā... tas ir... bet kā jūs zinājāt, ka es... – Vieglups joprojām nevarēja pārvarēt apmulsumu.

– Tur taču neviena nebija. Vai tad viņa...

Donats iecietīgi pasmaidīja:

– Tāpēc es esmu pīķu kungs, un nevis sešinieks. Starp citu, Vieglup, tas gaišmatainais jūs ļoti apvainoja.

– Jā...

– Jums jāizsauc viņš uz divkauju.

– Uz divkauju!? Bet...

Vells atkal ar valdonīgu žestu viņu apturēja.

– Vieglup! Tā taču ir goda lieta! Kā jūs varat to paciest? Vai tad jūs neesat vīrietis? –

Donats pēkšņi mainīja toni un pieliecās advokātam tuvāk. – Bet nebaidieties, jums nenāksies šauties. Es būšu viņa sekundants. Šķēle būs jūsu sekundants. Mēs būsīm trīs, viņš viens. Jums pat nenāksies viņu nošaut. ES viņu nošaušu. – Vella balsī ieskanējās ledaini toņi. – Vilis Bleķis bija mans labākais draugs. Bet VIŅŠ nošāva Vili.

– Lieliski... ģeniāli... – Vieglups murmināja, laimīgs, ka divkaujas nebūs.

Abi bandīti vērās Donatā ar cieņu un padevību. Brītiņu paklusējis, ar skarbu sejas izteiksmi godinot kritušo draugu, pīķu kungs pievērsās Šķēlem:

– Tātad jūs sapratāt, Šķēle? Jūs esat sekundants un nesat izaicinājumu Rainim. Vai jums ir cimdus?

– Nav.

Vells izvilkta no kabatas baltu cimdu un iedeva Šķēlem.

– Nometiet to Rainim. Es esmu viņa sekundants, un ar mani jūs vienosieties, kur un kad šauties. Jūs pieņemsiet un izpildīsiet visu, ko es teikšu.

– Klausos, šef!

Vells vēlreiz uzlūkoja abus bandītus un, jau projām ejot, izmeta:

– Starp citu, Vieglup, ercu kungam es jau par visu paziņoju. Jūsu labā ir nekaitināt viņu ar novēlotiem ziņojumiem. Es jums atļaušu pirmajam paziņot, ka Rainis ir likvidēts un uzdevums izpildīts.

– Paldies, šef!

Donats pārgāja zāli un apsēdās pie Mikus galdiņa.

– Viss kārtībā! Varat būt drošs, mēs šausimies ar viņiem! – Vells teica.

Viss tiešām gāja kā pēc notīm. Šķēle iesvieda Mikum sejā cimdu, ko Donats pēc tam pacēla, iebāza sev kabatā un nodiktēja Šķēlem divkaujas noteikumus. Jāšaujas bija pēc divām stundām Kalnagala ragā trīs kilometrus aiz pilsētas robežas šaurā, akmeņainā smilšu strēmelē starp jūru un Dubulto mežu. Pēc tam abas puses atstāja restorānu.

Vells lika Mikum pagaidīt viesnīcas numurā, bet pats uz pusstundu kaut kur nozuda. Šo pusstundu Mikus pavadīja, nervozi staigādams pa istabu un lādēdams Vētru Krastu. Viņš jutās vienkārši briesmīgi. «Nolādētais mistrojums!» – viņš domāja – «Modernā noziedznieku mafija un kaut kādas tur arhaiskas feodālisma bruņinieku tradīcijas!». Taču atkāpšanās ceļa vairs nebija. Vētru Krasta vētrainā dzīve rāva viņu arvien tālāk un dziļāk pret paša gribu. Mikum sirds sažņaudzās, iedomājoties, ka Vella personība taču ne ar ko nav pierādīta. Un ja nu īstenībā viņš pats ir no Ordeņa, un viss pārējais ir tikai viltīga spēle, lai izvilinātu viņu no pilsētas un tur mierīgi nogalinātu? Taču izšķirties par bēgšanu Mikus arī nevarēja: bet ja nu Vells tiešām ir Vells, kurš karo pret Ordeni? Kā gan tad Mikus, varonīgais Viļa Bleķa uzvarētājs, var tik apkaunojoši bēgt? Tā viņš arī nomocījās šo pusstundu, nevarēdams ne par ko izšķirties.

Donats atgriezās automašīnā, un viņi brauca ārā no pilsētas. Mašīnā uz pakaļējā sēdekļa gulēja divas lāpstas. Mikus nodomāja, ka šī droši vien ir tā pati zagtā automašīna, kurā Vells uzbrucis Jēkabpils savrupmājai.

– Starp citu, – Donats iejautājās. – Ko jums nodarījis šis Vieglups?

– Tas nelietis izvaroja kādu jauku meiteni, – Mikus drūmi atteica.

– Tad pareizi vien ir, – Donats noteica. – Es tikai dzirdēju, ka jūs, plīķi dodams, teicāt: «Tas jums par...» – un kaut kādu sievietes vārdu. Un pēc tā veidoju savu spēli ar viņiem.

Jābrauc bija cauri visai pilsētai; Vells pa ceļam izskaidroja Mikum divkaujas taktiku:

– Kad Šķēle sapratīs, kā esmu viņus piekrāpis, viņš domās tikai par atriebību man. Tāpēc jums no Šķēles nav jābaidās. Vismaz tik ilgi, kamēr es esmu dzīvs. Vieglups ir glēvulis un droši vien nemaz neprot šaut. Viņš pat no desmit šāvieniem netrāpīs jums, ja nu vienīgi nejauši. Tātad pirmajās cīņas sekundēs jums nekas nedraud. Varat mierīgi izvēlēties mērķi un nesteigdamies izšaut. Visu izšķirs mana divkauja ar Šķēli. Ja viņš mani uzveiks, pievērsiet visu uzmanību viņam, nerēķinoties ar Vieglupu. Ja gribat, varam no paša sākuma abi šaut uz Šķēli.

– Es šaušu uz Vieglupu! – Mikus noburkšķēja.

– Tas ir ļoti labi, ka jūs izsaucāt Vieglupu, nevis Šķēli. Viss iznāca pat vēl labāk, nekā es biju plānojis.

Vieglups un Šķēle bija ieradušies noteiktajā vietā dažas minūtes agrāk nekā Mikus un Donats. Vieta divkaujai bija izraudzīta tiešām izdevīga. Šaura, akmeņiem piekaisīta smilšu josla stiepās vairāku kilometru garumā. Vienā pusē šalca jūra, otrā pletās mežs. Tālumā varēja redzēt Bellaportas fabriku dūmus, bet šeit nebija ne cilvēku, ne māju, ne zvejnieku būdu, ne pilsētnieku vasarnīcu. Akmeņu dēļ piekrasti neizmantoja kā pludmali. Mežmalā stāvēja mašīna, ar kuru Vieglups un Šķēle bija atbraukuši.

Duelanti vēsi sasveicinājās. Donats nomērija trīsdesmit soļus un ar sprunguli novilkta smiltis svītras, aiz kurām nostājās Mikus un Vieglups, kura seja rādīja izbrīnu par Pīķu Kunga vilcināšanos izrēķināties ar Raini. Donats paziņoja divkaujas noteikumus:

– Partneri nostājas ar mugurām viens pret otru un pēc tiesneša signālsāvienu tiem ir tiesības apgriezties uz pretinieku. Cīņa notiek līdz vienas puses galīgai uzvarai.

Šajā mirklī no meža iznāca kāds cilvēks. Mikum par pārsteigumu tas bija tas pats vīrs, kurš kafējnīcā izglāba viņu no nepatīkamās situācijas: Krišs Vienreize.

Šķēle neapmierināts un izbrīnījies pašķielēja uz stalto melni tērpto vīru un, pievērsdamies Donatam, čukstus teica:

– Tas ir Vienreize, šef, nodevējs! Kā viņš te gadījies? Vai nevajadzētu viņu novākt?

Donats atbildēja skaļi, tā, lai visi dzirdētu:

– Tas ir Krišs Vienreize. Viņš būs sacensības galvenais tiesnesis un raudzīsies, lai neviens nešautu pirms laika. Krišs Vienreize dod goda vārdu, ka neiejauksies divkaujā, lai arī kāds būtu tās iznākums. – Donats paskatījās uz Vienreizi, un tas pamāja ar galvu. Tagad Vells pievērsās īpaši Šķēlem:

– Šķēle, man jāatklāj jums mazs noslēpums. Mans vārds ir Donats Vells, un tas jums droši vien nav svešs. Jūs tikko kā apvainojāt manu draugu Krišu, nosaukdams viņu par nodevēju. Es esmu spiests izsaukt jūs uz divkauju. Stājieties blakus Viegļupam, bet es stāšos blakus Rainim. Nu, nu, Šķēle, – Donats teica gandrīz maigi, redzēdams, ka bārdainais vīrs aiz apvainojuma un dusmām piesarkušu seju ķeras pie pistoles. – Nesteidzieties! Jūs taču zināt, ko Kriša rokās nozīmē pistole. Un pie tam pēc dažiem mirkliem jums taču būs visas iespējas šaut uz mani.

Šķēle pašķielēja uz Vienreizi. Tas stāvēja, ārēji pilnīgi vienaldzīgs pret notiekošo, īkšķus aizplatās ādas siksnas aizbāzis. Taču, acīmredzot klātesošie pietiekoši labi pazina Vienreizi, un Šķēle, izgrūdis lāstu, atvilka roku no ieroča.

Nu tikai Viegļups aptvēra, cik smagi ir piekrāpts. Viņš kļuva bāls kā palags un iespiedzās negaidīti augstā balsī:

– Jūs teicāt, ka divkaujas nebūs! Es protestēju! Es negribu! Es esmu advokāts! Man Reginvilā ir māja! Ģimene! Jums nav tiesību! Pēc Civillikuma 2352. panta...

– Viegļupa kungs, – Vells viņu pārtrauca. – Jūs esat kriminālnoziedznieks, bet mēs dodam jums iespēju izpirkt savu vainu godīgā cīņā. Pretējā gadījumā mēs jūs sodīsim ar nāvi par piederību pie Džokera bandas un par izvarošanu.

Viegļups aplkusa. Tagad viņi stāvēja visi četri pie novilktajām līnijām: Šķēle un Viegļups blakus, ar savām mugurām pret Mikus un Vella mugurām. Visiem četriem ieroči bija pilnā kaujas gatavībā; viņi gaidīja tikai signālu. Viegļups drebēja pie visām miesām, žņaudza rokā pistoli un stingi raudzījās tālē. Donats bija mierīgs, izskatījās, ka viņš koncentrēti savā galvā risinātu kādu uzdevumu. Šķēle vārtījās dusmās. Mikus bija ļoti uztraukts, taču spēja valdīt pār savu rīcību.

Vienreizes raidītais signālsāviens noskanēja negaidīts un spalgs, kaut arī visi tik uzmanīgi bija to gaidījuši. Pretinieki apsviedās. Mikus nespēja pat pacelt roku ar pistoli, kad satrūkās no jauna šāviena, kas norībēja viņam blakus. No Viegļupa ieroča izšāvās liesmiņa; Mikus dzirdēja lodi nospindzam kaut kur sev virs galvas. Viegļups tūdaļ šāva otrreiz, trešoreiz. Beidzot izšāva arī Mikus un redzēja, kā Viegļups ar kreiso roku satver labo plecu un sagrīļojas. Iestājās klusums. Tikai tagad Mikus pamanīja, ka Šķēle guļ ar seju smiltīs un nekustas. Viegļups joprojām stāvēja un izvalbītām acīm skatījās uz asinīm, kas plūda viņam starp pirkstiem.

– Nu, – Mikum blakus ieskanējās Vella mierīgā balss. – Jūs pats nobeigsiet Viegļupu, vai man to izdarīt?

Mikus nodrebēja un pacēla acis uz Vellu.

– Augstsirdība šoreiz ir nevietā, – Vells teica.

Mikus vēlreiz pacēla roku ar ieroci, kā viņam bija mācīts Oksfordas universitātes kara katedrā, izlīdzināja to tā, lai grauds atrastos tieši tēmekļa spraugas vidū un līdzeni ar tās malām, bet aiz visa tā būtu Viegļupa krūšu kreisā puse. Tad vienmērīgi nospieda mēlīti. Viegļups atmeta galvu, pēc tam noslīga uz ceļiem un beidzot nokrita uz sāniem smiltīs. Divkauja bija beigusies.

Krišs Vienreize, kurš visu laiku bija stāvējis nomaļus, pienāca pie uzvarētājiem:

– Atļaujiet spiest jūsu rokas! Tas bija meistarisks šāviens, Donat! Tu sāc gūt panākumus.

Vienreize paspieda Vella, pēc tam Raiņa roku. Mikus bija pilnīgi apdullis. Gribējās smieties, runāt, runāt bez gala.

– Tagad, Miku, tu vari droši dzīvot tālāk. Šie nevienam netika paziņojuši par tevi. Visā valstī paliek tikai viens Ordeņa cilvēks, kas ir tevi redzējis: Šķēles biedrs tajā jūrmalas būdā. Ja tu pārkrāsosi matus, tad neviens nekad neuzzinās tavu īsto vārdu, – Vells smējās. – Bet tagad mums ir jāaprok šie divi, – Donats teica, izņemdam no mašīnas lāpstas. – Starp citu, Miku, viņu mašīna tagad pieder tev pēc visiem bruņinieku likumiem.

– Lai labāk tā paliek tev, – Mikus iebilda.

– Man jau ir viena trofeju mašīna, – Vells noglāstīja savas mašīnas sānus. – Agrāk tajā brauca Ordeņa dūzi no Jēkabpils.

– Ordeņa vīri var atpazīt savu mašīnu.

Vells tikai atmeta ar roku:

– Tāpēc vien jau es nevaru atteikties no auto. Bet, ja negribi, pamet savējo šeit.

Pēc pusstundas miklā meža zeme sāka birt uz resnīša advokāta Viegļupa un bārdainā milža Šķēles ķermeņiem. Neviens nekad neuzzināja, kur nozudis advokāts Viegļups. Un nevienam jau nebija arī laika viņu meklēt. Šajā noziedznieku paradīzē cilvēki pazuda bieži, un valstī drīz sākās tādi notikumi, uz kuru fona kāda tur advokāta nozušana bija nožēlojams sākums. Bet kas attiecas uz Šķēli, tad par viņu droši vien vispār neviens pat nepainterēsējās, ja nu vienīgi viņa priekšniecība no Piecu Zvaigžņu Ordeņa nosprieda, ka Šķēle ir atkal aizdzēries kādā Bellaportas krodziņā.

Viegļupa kabatā uzvarētāji atrada ercu desmitnieku parastās spēļu kārts lielumā un ar to pašu dīvaino aizmuguri. Šķēles kabatā bija kreicu astotnieks. Viegļupa kabatās atradās arī mašīnas atslēgas, nedaudz naudas un lapiņa ar Mikus Raiņa izskata aprakstu. Naudu paņēma Donats, jo viņam pašreiz (tāpat kā vienmēr) bija īslaicīgas finansiālas grūtības. Vienreizem bija kaut kur jāsteidzas, un, pirms vēl apbedīšana bija galā, viņš aizbrauca, iesēdies Viegļupa mašīnā. Viņi vienojās, ka Vienreize noliks tagad Mikum piederošo mašīnu pie «Ulmaņkroga», bet atslēgas atstās pie portjē. Pabeiguši savu kapraču darbu, Mikus un Donats iesēdās mašīnā.

– Klausies, Donat, – Mikus jautāja. – Tā taču nebija nejaušība, ka Vienreize ieradās šeit?

– Protams, nē. Pēc izsaukuma uz divkauju es tūdaļ devos pie viņa. Bez Kriša mums būtu bijis visai grūti panākt, lai divkauja noritētu godīgi un pēc noteikumiem.

– Jā, Šķēle varētu būt negodīgs. Bet tev lieliski izdevās tikt ar viņu galā! Kāds gan ir tavs un Vienreizes šaušanas noslēpums?

Donats pasmaidīja.

– Nu, mani panākumi ir nieks, salīdzinot ar Kriša šaušanas mākslu. Galvenais te laikam ir tas, ka mēs esam auguši ar pistolēm rokās. Īsts šāvējs nekad netēmē tā kā tu, Miku, turot pistoli izstieptā rokā. Īsts šāvējs šauj no gurna. Pistole ir jājūt, tai jābūt kā rokas turpinājumam, it kā tā būtu tava ķermeņa daļa. Tā kā tu jūti bez kādas mērķēšanas, kur pieskarsies tava roka, kad tu sniedzies pēc kāda priekšmeta, – tāpat es jūtu, kur ies lode, bez kādas mērķēšanas. Labāk izskaidrot to es nevaru.

– Un tomēr tas ir apbrīnojami... Bet Šķēle taču arī laikam bija labs šāvējs.

– Varbūt. Bet viņš netika pie šaušanas. Viņu pazudināja viņa niknums. Un varbūt viņš arī vispār neprata domāt un plānot savu rīcību. Es jau iepriekš sagatavojos šāvienam – novērtēju attālumu, savu pagriezieni un visu pārējo. Kad Krišs deva signālu, man atlika tikai pēc iespējas ātrāk izdarīt visu, kas bija jau izdomāts un aprēķināts. Es ietaupīju kādas sekundes daļas, un Šķēlem tās bija liktenīgas.

Mikus klusēja. Mašīna jau brauca caur pilsētu. Pretī šiem vīriem Mikus jutās kā puišelis. Cik tagad tāla, nožēlojama un dzīvē nevajadzīga viņam likās darbība civilizētas valsts žurnālistikā!

– Kas ir Vienreize? – Mikus iejautājās.

– Krišs? Kā lai to saka? Klaidonis. Viņš ir dzimis Tabako salās, bet pēc tam daudzus gadus klīdis apkārt pa visu pasauli. To nemaz nevar iztāstīt, kur viņš visur nav bijis un ko redzējis. Braucis uz kuģiem, medījis mūžamežos, dienējis armijās. Pašreiz viņš pūlas atrast Tabako salās zeltu. Senie softi taču šeit ieguva zeltu; nevar būt, ka visas atradnes būtu jau izsmeltas. Krišs grib tās atklāt. Bet vispār viņš ir godīgs, īsts vīrs un mans draugs. Tikai vārdu no viņa grūti izspiest. Bet uz viņu vienmēr var paļauties.

– Bet kāpēc viņu sauc par Vienreizi?

Vells iesmējās.

– Tāpēc, ka viņš visu dara tikai vienreiz. Vienreiz šauj, vienreiz sit, vienreiz saka. Otrreiz vairs nav vajadzīgs.

Mikus klusēja un pārdomāja. Domas aizklīda uz to, ko darīt tālāk. Negaisa mākoņi, vismaz uz šo brīdi, bija izklīduši. Tagad viņam bija biedri, kuri bija pierādījuši, ka uz tiem var paļauties. Domu par tūlītēju bēgšanu no Vētru Krasta Mikus pagaidām atlika. Varēja jau arī vēl kādu laiciņu, vismaz nedēļu, uzkavēties šeit. Mikus atcerējās par pīķu kunga papīriem, par Bangu... «Bangu ielā sešpadsmit!» – galvā viņam iesitās adrese.

Mašīna apstājās pie «Ulmaņkroga». Vells pasniedza Mikum papīra lapiņu ar savu adresi.

– Te jebkurā laikā tu vari mani meklēt. Vienmēr būšu tavā rīcībā.

– Nezinu pat, kā pateikties tev par to, kas šodien notika, – Mikus teica.

– Tāds nieks vien bija, maza šaudīšanās, – atteica Vells un smiedamies aizbrauca.

4. Banga Nikna

Taču Mikum gan viss nupat notikušais nebūt nelikās «nieka maza šaudīšanās». Nervi bija saspringti un nostiepti kā sfīgas, mieru sev viņš nekur nevarēja atrast, domas joprojām joņoja un joņoja, nespēdamas un nespēdamas apstāties...

«Bangu ielā sešpadsmit! Bangu ielā sešpadsmit!» – ar kaut kādu uzstājīgu, uzmācīgu neatlaidību prātā atkal un atkal nāca šī adrese.

«Eh! – Mikus nodomāja, nemierīgi staigādams pa savu viesnīcas numuru. – Aizbraukšu apciemot to Bangu! Vienalga, neko prātīgu pašlaik nevar darīt. Interesanti, vai Krišs Vienreize patiešām ir nolīcis advokāta Viegļupa mašīnu viesnīcas priekšā un atslēgas atstājis pie portjē?».

Mikus nobrauca lejā ar liftu un pajautāja durvju sargam.

– Slaktera kungam no 1716.numura?... Automašīnas atslēgas?... – portjē pārjautāja, lūkodamies kaut kur zem savas letes. – Jā, ser. Ir. Lūdzu!

Uzruna «ser» bija angoļu vārds: tā dzeltenie vergi gadsimtiem ilgi bija savā valodā uzrunājuši latvju baltos kungus. Šeit, Vētru Krastā tādu uzrunu bija pārņēmuši arī paši latvieši savā starpā, kad kāds zemākstāvošs vērsās pie augstākstāvoša.

Mikus paņēma atslēgas un, izgājis laukā, pārlaida skatienu ne pārāk garajai mašīnu rindai viesnīcas priekšā (Rīgā mašīnu bija vairāk nekā šajā pilsētā). Viegļupa auto viņš tūlīt pazina; atslēgas patiešām tam derēja, un Mikus bez problēmām izbrauca Bellaportas ielās. Redzēdams, ka degviela iet uz beigām, viņš «uzpildījās» turpat netālu no «Ulmaņkroga», un tad aiztrauca tās kafejnīcas virzienā, kur vakar bija sastapis Bangu un Vienreizi. Mazliet pamētājis cilpas pa mazpazīstamo pilsētu, Mikus beigās tomēr atrada gan to kafejnīcu, gan turpat netālu arī Bangu ielu un sešpadsmito māju šajā ielā.

Visumā tā bija jau pilsētas nomale; mājas šeit stāvēja nelielas un celtas no koka: pārsvarā tām bija viens stāvs ar iebūvēm bēniņos tā, ka šo iebūvēju logi spraucās ārā no jumta slīpuma. Tāda pati bija arī sešpadsmitā numura māja Bangu ielā.

– Banga!!! Ban-ga! – pagriezusi seju augšup pa tumšām koka trepēm, kļiedza resna, ne visai tīrīga izskata veca sieva, kad bija atvērusi mājas ārdurvis uz Mikus klauvējieniem un uzklaustījusi, kas tieši tiek meklēts. – Ban-ga! Tevi te prasa viens jauns kungs!

Augšā nožvadzēja durvju atslēga, iedegās gaisma, padarīdama kāpnēs caurstaigājamas, un resnā vecene nozuda, atstādama Miku vienatnē ar kāpnēm, pa kurām tad viņš arī devās augšup, pretī savam Liktenim un pretī pirmajam cilvēku bērnam, ko viņš savā mūžā radīs – pēc tam, kad bija trīs cilvēkus noslepkavojis šajā trakajā zemē.

Banga sagaidīja Miku, stāvēdama kāpņu galā un tērpta ķirškrāsas halātā ar baltu platu jostu ap vidu. Nekāds cits apģērbs uz viņas auguma nebija manāms. No halāta apakšas stiepās ārā kailas slaidas kājas, iebāztas dzeltenās čībās, bet no halāta atvēruma visiem spēkiem centās izlauzties laukā šīs sievietes nevaldāmās krūšu bangas.

– Jūs!? Šeit!? Kā jūs mani atradāt? – Banga bija patiešām pārsteigta, bet viņas balss Mikum liecināja, ka tas ir priecīgs pārsteigums. – Atvainojiet, es tikko biju vannā... Es tūlīt apģērbsos...

Mikus jau bija augšā, satvēra saujās Bangas balto jostu un kopā ar jostu arī to, ko tā apjoza:

– Banga! Es kāvos divkaujā ar to advokātu Viegļupu! Es viņu nošāvu! Viņš ir beigts! Aprakts!

– Aprakts?... Beigts?... – Bangas acis pārsteigumā vērās arvien platākas un iemirdzējās savādā spožumā (no kā Mikum tās likās arvien skaistākas). – Divkaujā?... Manis dēļ?... Nošāvi?...

Šķiet, ka līdz šim Bangas dēļ neviens vīrietis vēl nebija šāviens divkaujā un neviens cilvēks vēl nebija ticis viņas labā nokauts, – tik liels izskatījās tagad viņas pārsteigums un tik vētrais likās tas saviļņojums, kas viņai tūdaļ uzbrāzās un viņu pārņēma, nomainot šo pārsteigumu.

– Tu mani atriebi?... Riskēji ar dzīvību?... Ak, dievs... Mīļais!... Es nezinu...

Bangas rokas tagad skāva Mikus kaklu, un viņas pirksti glāstīja viņa matus pakausī, kamēr abu lūpas urbās vienas otrās, un Mikus rokas jau nezin kā bija nonākušas zem viņas halāta, slīdēdamas pa viņas kailo un pēc vannas tik samtaino muguru un dibentiņu, un baltā Bangas josta kaut kā pati no sevis atraisījās un nokrita, un ķirškrāsas halāts atvērās, un sieviete piekļāvās vīrietim ar visu savu augumu, un viena viņas kāja jau pacēlās, cenzdamās aptvert Mikus ķermeni...

– Iesim iekšā... – Banga nočukstēja ne savā balsī, bet kaut kādā citā svešā, kuru grāmatās mēdz saukt par «aizlauztu», un tie bija pēdējie artikulētie vārdi, ko kāds no viņiem izrunāja, līdz viss bija galā.

Nepacēlušī nokritušo Bangas halāta jostu un neatraudamies lāgā viens no otra, viņi neērtiem, sāniskiem soļiem iespraucās Bangas istabiņā (kuru Mikus nepaspēja pat aptuveni aplūkot), tur abi kopīgi un lielā steigā vispirms atbrīvoja no halāta Bangu (ko izdarīt bija samērā viegli), bet pēc tam no apģērba

Miku (kas bija grūtāk, bet tomēr paveicams ar vienotām pūlēm), un tad – brīvi «kā putni gaisā», neiegrozoti vairs ne ar kādiem audumu šķēršļiem – viņi metās viens otram pretī, – un Banga aizvilka Miku uz (neatklāto) gultu, kur viņi nogāzās virs dienas pārsega un plosījās ar tādu aizrautību, ka – acīmredzot savā negausīgajā greizsirdībā – izsvieda no gultas visus pārējos ķermeņus, izņemot divus savējos, kuri nu savijušies un viens otru aptvēruši gan rokām, gan kājām, tagad locījās un svaidījās, pārmaiņus atrazdamies virsū gan viens otram, gan otra vienam, kamēr nelaimīgie no gultas padzītie spilveni un plīša lācītis, guļot lejā uz grīdas, ar mēmu pārmetumu un skaudību noraudzījās uz viņiem.

Kad Banga Nikna savos augstākā orgasma viļņos bija izkļiegusi savu pēdējo «Ah! Ah!!! Ā-ā-āhhh!...» un, noglabājusi pašā savā centrā Mikus spermu, beidzot aplusa, pagāja labs laiciņš, līdz viņa atkal sakustējās. Viņa neteica neko, tikai pagrieza galvu uz blakusguļošā Mikus pusi un sāka klusēdama maigi skūpstīt viņam ausi, tad kaklu zem auss, tad plecu... Mikus pagriezās, uzlika savu sauju viņai uz krūts un saņēma pirkstos tās galiņa zīdekli, bužinādams to un spēlēdamies ar to.

– Ak, dievs, savu mūžu nebiju tik labi... – Banga noteica, arī pagriezdamās pret Miku un apskaudama viņa kaklu ar savu roku, kamēr šaurā sievietes sauja glāstīja viņam vaigu. – Tu laikam esi labs vīrietis, vai ne? – Banga pasmējās.

– Nezinu, – Mikus atbildēja. – Man nav lielas pieredzes šajā lietā. Tu man esi tikai otrā. Tā pirmā neko tādu netika teikusi. Man šķiet, ka tu vienkārši mani patiešām mīlēji šajā mirklī. Bet citus varbūt nemīlēji, kad ar viņiem to darīji. Man liekas, ka mīlestībai te tomēr ir sava nozīme.

Banga brītiņu paklusēja, tad noteica:

– Jā, laikam nemīlēju vis viņus...

Jaunā sieviete izkāpa no gultas, tāpat kaila aizgāja līdz durvīm, pavēra tās vaļā un piesardzīgi paskatījās laukā, tad noliecās un pacēla gaitenī gulošo savu halāta jostu, atkal aizvēra durvis un aizslēdza tās no iekšpuses (tātad visu šo laiku tās acīmredzot bija stāvējušas neaizslēgtas).

– Vai gribi kafiju? Vai tēju? – viņa jautāja, nostājusies pie gultas un apsiedama atgūto jostu bez kāda halāta sev ap kailā ķermeņa vidukli. Viņa acīmredzami tīšām izrādīja Mikum sevi, pagriezdama pret viņu te vienu, te otru savu sānu un reizēm izriezdama krūtis. – Vai patīk? – viņa jautāja, redzēdama, kā Mikus viņu vēro.

– Patīk. – Mikus atbildēja. – Vai tu nāktu pie manis par sievu?

– Ko?... – Bangas seja vienā acumirkli pārvērtās, viņas augums, kas tikko kā bija kārdinoši izsliets, pēkšņi saguma. Viņa izbijusies ilgi skatījās Mikus sejā, pūlēdamās atrast tajā zobgalības, izjokošanas vai izsmiekla pazīmes. Bet to tur nebija.

– Nu, kas tur liels? – Mikus beidzot sacīja, dusmīgi paraustīdams plecus. – Vai tad nav dabīgi, ja vīrietis grib apprecēties ar sievieti?

– Vai nav dabīgi, ja vīrietis ar sievieti... – Banga domīgi atkārtāja. Tad viņa nometās ceļos pie gultas, kurā gulēja Mikus, un salika savas plaukstas viņam uz krūtīm. – Ak, mans mīlais! Un no kurienes tu tāds esi uzradies šajā pasaulē? Vai tad tu neesi cilvēks?! «Vīrietis ar sievieti...»! Ak, kungs!...

Banga nolieca galvu, iespieda seju gultas pārvalkā, un Mikus pēkšņi ieraudzīja, ka viņa raud. Mikus apjuka un mēģināja viņu mierināt, glāstīdams viņas plecus, kas elsās raustījās arvien stiprāk un stiprāk. Banga aizsedza seju rokām un nu jau raudāja nevaldāmi un neapturami, un Mikus nekādi nespēja viņu nomierināt, lai gan arī pats izkāpa no gultas, notupās viņai blakus un, meiteni apskāvis, runāja viņai kaut kādus it kā nomierinošus vārdus.

– Dārgā, – viņš čukstēja Bangai ausī, – nu, kas ar tevi ir? Kas noticis? Kādēļ tā? Lūdzu, nomierinies taču...

Banga tomēr nomierinājās nevis no viņa vārdiem un glāstiem, bet pati no sevis, kad viņas (Mikum nesaprotamā) uzbudinājuma vilnis bija pārvēlies pāri un noplacis. Tad viņa, cik spēja, noslaucīja ar rokām asaras no saviem vaigiem, pagriezās pret Miku un, saņēmusi viņa vaigus savās no asarām miklajās delnās, sacīja klusi un maigi:

– Tu esi labs.

Mikus paraustīja plecus un neatbildēja neko, taču pastiepa rokas un arī saņēma rokās meiteni, tikai ne pie vaigiem, kā tā turēja viņu, bet zem padusēm. Tā rezultātā viņa abi delmi pieskārs Bangas krūtīm, kuras bija tik stingras un tik kairinošas, ka viņš pēkšņi sajuta ātri briestam savu uzbudinājumu. Banga arī to pamanīja un paraudzījās lejup uz viņa klēpja laivu, no kuras visai strauji sāka slieties augšup masts, pagaidām vēl vientuļi kails un bez uzvilktas viņam paredzētās buras. Līdzīgi vēja virpulim viņiem uzbrāzās iekāre, plaša un dziļa kā jūra, kā vilnis salīgojās Banga un spēja tikai izteikt:

– Jāj mani! – un viņa piecēlās stāvus, aiz vaigiem uzvilkdama stāvus arī Miku. – Jāj mani! – viņa atkārtāja, līdz ar šiem vārdiem strauji izpūzdama no savām plaušām gandrīz visu gaisu,

apkampdama vīrieša ķermeni un piespiezdamās tam ar visu savu sievietes miesu. – Jāj mani! – viņa teica trešo un pēdējo reizi, gāzdamās gultā un vilkdama Miku sev virsū.

Satvērusi Miku aiz gurniem, viņa rāva tos sev klāt un sev iekšā, it kā tīkodama aprīt ne tikai to, ko Mikus spēja viņai iedot, bet arī visu pārējo, kas viņam vēl bija.

Un Mikus «jāja» Bangu ļoti ilgi, daudz ilgāk nekā pirmo reizi, kā jau tas mēdz būt mīlascēliena otrajā un tālākajās reizēs, kad vīrieša sēkla vairs neprasās tik ātri laukā un kad varbūt, tieši otrādi, ķermenim ir vajadzīgs laiks, lai to saražotu. Mikus «jāja» Bangu, tupēdams uz ceļiem pie viņas gurniem, ar abām rokām iekēries viņas krūtīs, bet viņa, sacēlusi savas skaistās slaidās kājas viņam uz pleciem, ar savām rokām iekērusies viņa elkoņos, pacēlusi augšup galvu un izstiepusi zodu viņam pretī, locīdamās atkal stenēja savu «Ah! Ah! Ā-āhh!!» katreiz, kad viņš iesniedzās dziļāk viņas neapšaubāmi lieliskajā miesā.

Mikus nezināja, vai sievietes šādos brīžos var kaut ko domāt (spriežot pēc tā, kā Banga pašreiz svaidījās, vaidēja un reizēm gandrīz vai kļiedza tur lejā, raustīdamās viņa priekšā, Mikum likās, ka viņa nu gan laikam tagad neko domāt nevar), – bet pats viņš domāt varēja un domāja. Viņš aplūkoja jaunās sievietes kailo skaisto ķermeni šajā priekš viņa līdz pēdējam atvērtajā pozā; viņš vēroja tās seju ar šo savādo, saspringto izteiksmi tajā; viņš prātoja, kāpēc Banga tik dīvaini izturējās pirmīt, kad viņš ierunājās par precēšanos, un faktiski tā arī neko neatbildēja viņam.

«Varbūt viņai likās, ka mēs pārāk maz pazīstam viens otru?» – Mikus domāja. – «Bet laulības taču vienmēr ir loterija. Vai tu pazīsti savu nākamo laulāto piecus gadus vai divas dienas, tam īstenībā nav nekādas nozīmes! Vienalga tev vai nu paveiksies, vai nepaveiksies. Ja cilvēks izrādīsies labs, tad būs paveicies; bet ja cilvēks izrādīsies slikts, tad būs nepaveicies. Tas arī viss. Būs viņai tas jāpasaka!».

Mikus uzskati par laulību (tāpat kā par daudzām citām lietām šajā pasaulē) bija laikam visai oriģināli (lai gan pats viņš par to un tā nedomāja). Viņš negribēja krāt iespaidus no daudzām mīļākajām; viņš gribēja, «lai viss būtu kā vajag», un šis «vajag» ietvēra laulību, nevis mīļākās. Un viņš (arī to nemaz vēl neapzinādamies) iekšēji ticēja, ka ir spējīgs pareizi novērtēt cilvēku praktiski uzreiz, no pirmā acu uzmetiena. Un šis pirmais acu uzmetiens bija pateicis viņam, ka Banga būs laba sieva.

Protams, Banga bija ļoti skaista un sievišķīgi kārdinoša – pat ārkārtīgi kārdinoša. («Nu paskatieties taču uz šo ķermeni, kas tagad te guļ manā priekšā – uz šiem gurniem, uz šo vidukli ar balto jostu, uz šīm krūtīm – ak, šīs krūtis! – uz šīm garajām kājām, uz šīm slaikajām rokām, uz šo jauko sejiņu ierudo matu zelta ietvarā!»). Bet pat ne tas bija galvenais. Mikus domāja, ka Banga ir iekšēji godīga un būs viņam uzticīga. Un vēl kaut kas... Kas īsti? Kas vēl? – «Ak, jā: viņa uzskatīs šādu laulību par savu veiksmi... Kāpēc? – Nezinu kāpēc, bet uzskatīs, es to jūtu!»

«Bet kā tad Miranda?» – nodevīga balss ielauzās Mikus galvā no kaut kurienes un gandrīz vai izjauca visu viņa idilli. «Ko Miranda, ko Miranda!» – Mikus ar dusmām atcirta šai balsij. – «Miranda arī ir laba un arī varētu būt man sieva, ja vien nebūtu māsa! Es taču neesmu neko solījis Mirandai! Ko jūs man te piesienaties?!»

Mikus izlaida no savām saujām Bangas tvirtās krūtis, noliecās mazliet uz priekšu, lai satvertu rokās viņas plecus, pievilka tos, cik vien bija iespējams, sev klāt, saliekdams meiteni gandrīz vai ritenī, un šādā pozā iešļāca viņai klēpī otro savas sēklas devu.

Kad Banga no sava saldkaislā orgasma bija atgriezusies šajā saulē, viņa kļuva ļoti draiska un mundra. Blēņodamās sapurinājusi Miku aiz deguna, viņa tam jautri uzsauca:

– Bet nu gan ejam vakariņās!

Bangas īrētais dzīvoklis aizņēma visu šīs koka mājiņas otro (bēniņu) stāvu un sastāvēja no vienas istabiņas, nelielas virtuvītes un vēl mazākas vannas istabas, kur ūdens gan nāca no pilsētas ūdensvada, bet – tikai aukstais; lai varētu mazgāties siltā ūdenī, bija jākurina īpašs katls. Viņi pēc kārtas apmazgājās šajā vannas istabiņā (apmazgājās ar silto ūdeni, jo katlā tas vēl bija palicis no Bangas nesenās vannas reizes), bet pēc tam abi iemājoja virtuvē. Banga, likdama vārties ūdeni tējai un gatavodama sviestmaizes, sākumā staigāja pa savu dzīvokli Mikus priekšā kaila, bet Mikus pats tā nevarēja, nejudamies ciemos visai ērti tādā tērpā, un tāpēc viņš uzvilka savu kreklu un bikses. Tad arī Banga, lai solidarizētos ar viņu, apģērba savu ķirškrāsas halātu, tomēr nekaunīgā kārtā to neaizpogāja priekšā ciet, tā ka ik pa brīdim Bangas dārgumi, pa starpām tējas malkiem, nāca Mikum redzami un vedināja viņu uz grēcīgām domām par trešo reizi, kas vēl varētu šajā vakarā notikt.

Kad Banga bija pabarojusi Miku ar savām improvizētajām vakariņām, viņš atkal iejautājās:

– Tā tu arī nepateici, vai gribētu būt man sieva...

Banga, kura visu pēdējo laiku bija bijusi tik jautra un draiskulīga, atkal uzreiz kļuva nopietna. Šoreiz viņa gan vairs nesāka raudāt, taču acīmredzami sadrūma.

– Protams, ka gribētu... – viņa atbildēja pēc ilga klusuma brīža, kuru pavadīja, skatīdamās Mikum acīs.

– Tad kas par lietu? Tu esi saderināta?

– Nē es neesmu saderināta.

– Tev ir bērns?

– Nē, es nekad neesmu bijusi grūta. Man vienmēr ir iekšā uzmava²³. Arī tagad. Arī, kad mani izvaroja tas Vieglups.

– Bet kas tad?

Banga klusēja, kodīdama lūpas un kļūdama arvien drūmāka.

Mikus piecēlās no galda, piegāja pie virtuves loga un brītiņu raudzījās pa to laukā. Tur, lejā, jau gandrīz satumsušajā krēslā gulēja Bangu iela, un tās malā snauda Mikus automobilis, kas vēl šorīt no rīta bija piederējis advokātam Vieglupam, sīkam vīriņam, kurš gribēja kāri tvert tos jaukumus, ko dzīve var dot gudram cilvēkam dažādu viesnīcu jaunu un glītu apkopēju personās, un nenojauta, kāds izrādīsies šīsdienas vakars. Banga pienāca Mikum klāt no aizmugures un uzlika viņam uz pleca savu roku, bet uz rokas zodu. Mikus nepakustējās un nepagriezās.

– Tu esi no Latvijas? – Banga jautāja.

– Vai tad es to esmu teicis? – Mikus atjautāja, pūlēdamies atcerēties, ir vai nav viņš to stāstījis Bangai.

– Nē, bet tu runā kā Latvijas latvieši: «p» vietā «ph», «t» vietā «th». Un dzīvo ļoti lepnā numurā viesnīcā «Ulmaņkrogs». Mūsējie tā nedzīvo.

– Jā, esmu no Latvijas. No Rīgas.

– Ja mēs apprecēsimies, tu mani aizvedīsi uz Rīgu?

– Jā.

– Un kas es tur būšu?

– Mana sieva.

– Bet kas būsi tu?

– Žurnālists. Laikrakstā ar daudzmiljonu tirāžu.

– Tu esi miljonārs?

– Nē, bet materiāli nodrošināts.

Banga aplusa un no aizmugures maigi berzēja savu degunu gar Mikus vaigu, kaut ko pārdomādama.

– Kāpēc tu izvēlējies mani?

– Visumā es izvēlētos jebkuru sievieti, kas man patiktu gan fiziski, gan garīgi. Tu biji pirmā, kas man gadījās ceļā. Tā, protams, bija nejaušība. Bet tas, ka tu man patīc, vairs nav nejaušība.

Mikus pagriezās pret Bangu, ieskatījās viņai sejā un iesmējās:

– Nu, un tās parkas jau arī pastrādāja! Iedomājies: es tikai divas dienas esmu Bellaportā, un abās šajās dienās man gadījās iekļūt kaut kādā nāves briesmu ķībelē TEVIS dēļ! Un pat nācās nošaut vienu advokātu!!! Vai tad tā nav Likteņa zīme? Vai tad tas ir vienkārši tāpat – ne no šā, ne no tā?

Banga apviņa savas rokas Mikum ap kaklu un noskūpstīja viņu uz lūpām.

– Protams, ka tas nav vienkārši tāpat! – viņa teica, atrāvusies no Mikus lūpām. – Ak, ja vien es varētu iziet pie tevis!...

Viņa atbrīvoja Mikus kaklu un vēl brītiņu paklusēja, atkal kodīdama savas pašlaik nekrāsotās, bet vienalga sārtās lūpas.

– Labi... – viņa beidzot izsacīja. – Tu esi godīgs. Es arī būšu godīga pret tevi... Nāc, es tev kaut ko parādīšu! – Un Banga, satvērusi Miku aiz rokas, aizvilka viņu atkal uz istabu.

²³ Daces Raudas romāna darbība – *tulk.piez.* – notiek uz planētas Munda laikā, kas pēc tehnoloģiju attīstības līmeņa **aptuveni** atbilst 1960.gadu vidum uz Zemes: ap 20 gadus pēc Pasaules kara, kad koloniālās impērijas tik tikko sāk sabrukt; ir atklāta DNS, ir automobiļi, ir lidmašīnas, ir telefoni, ir radio, ir fotogrāfijas, ir kino, ir rakstāmmašīnas, ir kompjūteri, bet nav mobilo telefonu, nav personālo datoru, nav interneta, nav hormonālo pretapaugļošanās tablešu, nav ķirurģisku operāciju nevainības plēves atjaunošanai; televīzija pastāv attīstītājā Latvijā, bet nomaļajās Tabako salās to vēl tik tikko sāk ieviest, un tā tur aptver tikai galvaspilsētu.

5. cēliens. Misija

Ar tādu veiksmi es tur valdītu,
Ka aptumšotu zelta laikmetu.

(Šekspīrs, «Vētra», Gonzalo, 559)

1. Hierarhienes rūpes par meitas kāzām

Tagad, kad meitas precības bija izlemtas un atlika vien tikai visu kārtot un gādāt, Viedas satrauktais prāts ne tikai nenomierinājās, bet dažādās rūpēs satraucās arvien vairāk un vairāk. Kā rīkot svinīgo ceremoniju? Ko Karmai ģērbt virsū? Ko lūgt kāzās un ko nelūgt? Desmitiem, simtiem, varbūt pat tūkstošiem dažādu lielu un mazu jautājumu tirdīja viņas nemierīgo prātu un nedeļa ne brīdi miera. (Tiešām, pašas Viedas kāzas savā laikā bija darījušas viņai daudz mazāk raižu!).

Kādu dienu šajā saspringtajā laikā Vieda iegāja pie vīra viņa kabinetā, atraudama viņu no ražīgas kontinuuma problēmas apcerēšanas.

– Zini, Andri, – viņa piesardzīgi iesāka, – es gribētu ar tevi apspriesties par vienu lietu...

– Par kādu lietu? – Augstākais Hierarhs gražīgi atjautāja. – Es te pašlaik...

– Redzi, es gribētu ielūgt kāzās profesoru Melli...

– Profesoru Melli!? – Andris Gards iesaucās tādā sašutumā, ka acumirkli aizmirsa Alefu skalu²⁴. – Viņa tikai te trūka! Tas būtu pats pēdējais no visiem Bellaportas profesoriem, ko es lūgtu savas meitas kāzās!

– Zinu, zinu, Andri, – Vieda samierinoši atbildēja. – Bet ir viens apstāklis.

– Kāds tur vēl apstāklis? – akadēmiķis jautāja atkal gražīgā balsī.

– Osvalds ir atgriezies. Viņš ir atbraucis ar to pašu nelaimīgo kuģi. «Viļņu Princis», vai kā viņu tur sauca...

– Osvalds? Un kā tu to zini? – tagad gražīgums akadēmiķa balsī bija pēkšņi izzudis.

Vieda pacēla roku, kurā līdz šim bija neuzkrītoši turējusi lasītājam jau tik labi pazīstamo galdautu, un parādīja to vīram:

– Redzi? To atrada uz tā kuģa starp pasažieru mantām! Tas ir tas pats galdauts, kurā es ietinu Osvaldu. Par to nevar būt nekādu šaubu. Vai nu es to nepazīšu?

Akadēmiķis Gards mazliet pacēlās no sava krēsla un brītiņu rūpīgi aplūkoja galdautu, tad atslīga atpakaļ krēslā un kaut ko intensīvi pārdomāja, lūpas uz priekšu staipīdams.

– Labi... – viņš beidzot teica. – Skaidrs, ka no Maldonādas pāri okeānam nevarēja atvest šurp nevienu citu galdautu ar šādu te zīmogu, kā vien to pašu, kuru mēs toreiz aizvedām projām. Tātad nejaušība izslēgta, galdauts ir tas pats. Tālāk: skaidrs arī, ka ne no šā, ne no tā neviens tādu vecu lupatu šurp pāri okeānam nevedīs. Tātad tas ir ņemts līdzī ar speciālu nolūku...

– Jā, jā! – Vieda steidzās apstiprināt. – Ar nolūku! To arī es saku. Un mums vajag šo nolūku izdibināt. Kas viņi ir? Kas viņiem zināms? Ko viņi grib? Vai to ir organizējis Mellis? Vai kāds bez viņa? Vai viņš zina, ka Osvalds ir atbraucis? Tas man nedod mieru jau trešo dienu. Bet es taču nevaru rakstīt vai zvanīt Mellim, vai braukt pie viņa uz Benulu un prasīt tieši acīs: «Tā un tā, vai Jūs zināt, ka Osvalds ir atgriezies?..» Ja viņš to nezina, tad lai nezina! Tāpēc vajag satikties ar Melli, bet satikties tā, lai mēs sevi nenodotu. Satikties it kā pavisam cita iemesla dēļ, un tad es ar viņu aprunāšos un visu izdibināšu tā, ka viņš to pat nepamanīs. Gan jau es visu tāpat redzēju pati bez tiešiem jautājumiem. Tu taču zini manas ekstrasensorās spējas!

– Zinu, zinu, – akadēmiķis Gards atbildēja, bet kaut kā tik nevērīgi, ka Viedai tas tūlīt iedzēla sirdī, un viņa jutās aizskarta. Taču sākt ķildu tagad nebija īstais laiks, tāpēc viņa pagaidām atstāja šo vīra izlēcienu bez sekām un turpināja:

– Nu lūk, un tāpēc viņu vajag ielūgt uz kāzām!

– Mmmm... Hmm... – akadēmiķis rūca domādams. – Bet vai viņš maz brauks?

²⁴ Es nesaprotu, ko Dace Rauda te ir domājusi un kas tā tāda «Alefu skala» – *tulk.piez.* – Laikam tas ir kaut kas no matemātikas, bet es baidos to noteikti apgalvot.

– Nu, vajag uzrakstīt ļoti laipni. It kā lai atjaunotu veco draudzību... Mūsu vienīgā meita... Tomēr tāds notikums... Tikai reizi mūžā... Un viņas vīrs ir no tās pašas Antropoloģijas fakultātes, kur Mellis skaitās... Manuprāt, viss ir pat ļoti loģiski.

– Jā, vajag, lai lūgtu ne tikai mēs, bet arī Edžus Pilnmēness! Pat tieši Pilnmēness, un nevis mēs! Tad tas būs savādāk un būs pavisam saprotami. Vai Mellis ir precējies?

– Nav ne jausmas.

– Nu, jālūdz visādam gadījumam «ar dzīvesbiedreni», lai tad brauc viens pats vai divatā, kā grib.

Abi brītiņu kaut ko pārdomāja.

– Cik vecs Osvalds tagad ir? – akadēmiķis iejautājās.

– Divdesmit četri gadi, – Vieda atbildēja ar zināmām skumjām balsī.

– Kāds mums šodien datums? – Andris Gards jautāja un, paskatījies pārlietamajā galda kalendārā, pats sev atbildēja: – divpadsmitais janvāris. – Tad, šādi apstiprinādams savu matemātiķa reputāciju, parēķināja kaut ko ar zīmuli uz papīra un teica: – 24 gadi, 4 mēneši un 5 dienas! Jā... – viņš nopūtās. – Kā skrien laiks!

– Interesanti, kāds viņš tagad izskatās?... – Vieda teica kaut kur tukšumā, bet ar vēl lielākām skumjām balsī. – Es labprāt uz viņu paskatītos...

Akadēmiķa Garda seja uzreiz kļuva neparasti cieta.

– Nē, – viņš teica. – Mums nedrīkst būt ar viņu nekādi kontakti. Viņš jau tā tev ir sabojājis visu karmu, un tu vēl jutīsi tā visa sekas! Nekrāj nu atkal sev ogles uz galvas! Tev jāturas no viņa cik vien iespējams tālu. Neaizmirsti, **KAS** viņš ir! Jau tas vien, ka viņš ir atgriezies un ieradies te, vēsta mums lielu nelaimi. Gan tu vēl to manīsi... Mūsu uzdevums ir slepeni izpētīt šīs atgriešanās apstākļus. Vai Mellis ir viņu atradis un atvedis šurp? Vai Osvalds atbraucis pats uz savu roku? Vai aiz viņa stāv kāds cits? Ko viņi zin un ko grib? Lūk, tas mums ir jāizpēta, bet jāizpēta, pašiem paliekot ēnā. Iegaumē: mēs neko nezinām par to, ka viņš ir atgriezies. Nezinām, un cauri!

Vieda nopūtās un pamāja ar galvu.

Atgriezusies savos apartamentos, viņa apsēdās pie sava Valdnieces rakstāmgalda, aiz kura fonā stāvēja Sofiadas valsts ģerbonis un karogs, izņēma no atvilktnes baltu papīra lapu, paņēma no tintnīcas vāzes zelta pildspalvu ar firmas zīmi «*Wing Sung*» (Akorijas Centrālās valdības prezidentes Žannas Kandores-Kanores dāvana pēc kādas konferences) un, pildspalvas dzeltenajam, vēsajam metāla uzgalim šad tad ar lūpām pieskardamās, kaut ko uz papīra uzrakstīja, pa ilgiem lāgiem apstādamās, domādama un sacerēdama. Kad rakstītais beidzot bija gatavs, viņa pavēra durvis uz kalpotāju telpām un uzsauca:

– Agnija!

– Jā, kundze! – no blakusistabas atsaucās jaunas sievietes balss, un pēc mirkļa arī pati balss īpašniece parādījās durvīs.

Agnija Joga ieņēma pie Augstākās Hierarhienes amatu, kas saucās «atbildīgā preses sekretāre». Viņa klāja Hierarhiem gultas, slaucīja istabās putekļus, nesa no virtuves ēdienu, vārīja tēju un šad tad kaut ko nodrukāja uz rakstāmmašīnas, ja Viedai ievajadzējās.

– Sēdies pie rakstāmmašīnas! – Vieda pavēlēja sekretārei. – Jānodrukā vēstule. «Dārgais profesors Mellis». Izsaukuma zīme galā, – Valdniece jau iesāka diktēt, skatīdamās savā papīra lapiņā.

– Vai uz Sofiadas Valsts kancelejas blankas? – Agnija lietišķi jautāja, apsēzdamās pie sava sekretāres galdiņa un cilādama baltus un melnus papīrus.

Vieda padomāja.

– Nē, raksti uz parasta papīra. Divos eksemplāros, vairāk nevajag...

Sekretāre skaļi noklabināja rakstāmmašīnu; vēstule nebija gara, un viņas ātri pabeidza. Agnija pagrieza uz priekšu mašīnas veltni, turpat, neizņemdamā papīrus no spraugas, pārslasīja uzrakstīto un tad sapņaini nopūtās:

– Ak, kundze! Edžus Pilnmēness ir tik skaists! Un princese Karma arī! Kāds viņi jauks pāris! Un cik viņi laimīgi! Kā es gribētu būt jaunkundzes Karmas vietā!

– Nu, nu, Agnija! – Vieda sacīja. – Gan jau arī tu iesi Templī ar plīvuru galvā! Tavs Didzis vēl nav tevi bildinājis?

– Nē... – Agnija uzmeta lūpu. – Viņš tikai runā par atturēšanos no seksa... Kā tas palīdz dvēseles evolūcijai...

Vieda pasmaidīja.

– Palīdz jau gan. Bet pavisam atturēties arī nevajag, – Viedai šajā jautājumā bija diezgan pragmatiski uzskati, kas balansēja vidū starp teosofu ortodoksālo mācību un dzīves praktisko nepieciešamību. – Tu pati viņu kādreiz pamudini, viņš mums ir par daudz ticīgs!

Didzis bija Augstāko Hierarhu mājas apsargs. Dīvainā kārtā viņam vispār nebija uzvārda, tāpēc visi viņu sauca vienkārši par Senzaras Didzi pēc viņa dzīvesvietas. Katrs Hierarhu nama iemītnieks zināja, ka Senzaras Didzis ir iemīlējies Agnijā Jogā.

– To jūs man sakāt kā Sofīadas Augstākā Hierarhiene un Senzaras Tempļa Virspriestene? – Agnija koķeti pārjautāja.

– Nē, to es saku tev vienkārši kā sievietei... Tie vīrieši jau ir tādi... Tu taču zini! Ja mēs pašas tās lietas nekustināsim, tad nekas arī nekur nekustēsies.

Agnija demonstratīvi skaļi nopūtās un pacēla acis pret griestiem.

Tajā pašā dienā dažas stundas vēlāk Vieda atnesa Edžum ar rakstāmmašīnu nodrukātu lapiņu un lūdza to izlasīt un parakstīt.

– Zini Edžu, mēs gribam ielūgt jūsu kāzās savu jaunības draugu, tavu tagadējo kolēģi fakultātē, profesoru Melli. Bet pašiem savā vārdā sūtīt ielūgumu mums ir neērti, jo toreiz mūsu draudzība beidzās ar tādu muļķīgu konfliktu... Nu, zini, kā tas gadās dzīvē... Un kopš tā laika mēs neesam ar viņu kontaktējuši. Bet tagad gribētos attiecības atjaunot... Nu, ar vārdu sakot, tāpēc mēs uzrakstījām viņam ielūguma vēstuli tavā vārdā. Vai tev nebūtu nekas pretī to parakstīt?

Edžus, paskatījies uz topošo sievasmāti, paņēma lapiņu un lasīja:

«Dārgais profesor Melli!

Man ir tas gods ielūgt Jūs un Jūsu godājamo dzīvesbiedri uz svinīgo laulības noslēgšanas ceremoniju starp mani un Karmu Gardu, Sofīadas Augstāko Hierarhu meitu, kā arī uz visiem tālākajiem ar šo notikumu saistītajiem svinīgajiem pasākumiem. Laulības ceremonija notiks š.g. 6.februārī plkst. 12 Senzaras pilsētas Centrālajā Tempļī.

Manam ielūgumam ar neviltotu labvēlību pievienojas akadēmiķis Andris Gards un viņa laulātā draudzene Vieda Garda, kuri arī ļoti labprāt gribētu redzēt Jūs savas meitas kāzās pēc tik daudziem nepamatotas nošķirtības gadiem. Mēs visi sirsnīgi gaidām Jūs šeit un patiesi vēlamies redzēt Jūs Senzarā, Augstākā Hierarha pilī, kur Jums nebūs jārupējas nedz par naktsmītni, nedz par ko citu.

Starp citiem ielūgtajiem viesiem būs Okeānijas, Teitonijas, Lagnegas un Mustafas valdošo namu pārstāvji, ar kuriem mēs ceram Jūs iepazīstināt, ja Jūs gadījumā vēl neesat ar tiem pazīstami.

Cieņā, vienmēr Jūsu – kolēģis profesors

Edžus Pilnmēness,

Senzarā, 9999.gada 12.janvārī»

Izlasījis šo «savu» vēstuli, Edžus pacēla acis, vēlreiz vērīgi palūkojās uz nākamo sievasmāti (no kā tai kļuva kaut kā neērti, un viņa nemierīgi sagrozījās sēdekļī), tad mirkli padomāja, piemiegtām acīm pievērsies griestiem, un beidzot noteica:

– Nu ko... Es mazliet pazīstu profesoru Melli un nedomāju, ka viņa klātbūtne manās kāzās varētu kādam kaitēt, – un Edžus ar plašu žestu uzvilka savu parakstu vēstulei apakšā...

Kad jautājums par profesora Meļļa lūgšanu kāzās bija sekmīgi atrisināts visās instancēs (gan pie vīra, gan pie znata), Vieda ķērās pie nākamā, vēl grūtākā uzdevuma, un proti: novirzīt Edžu Pilnmēnesi uz domām, ka viņam ir jāklūst par Kalibanas imperatoru. (Jo, ja Edžus gadījumā nekļūtu par imperatoru, tad Karma taču faktiski būtu par velti viņam atdota!).

Šīs domas (ieskaitot to, kura stāvēja iekavās) tad nu Vieda sāka pamazām paust Edžum, sākumā aplinkus, bet vēlāk arvien tiešāk un skaidrāk. Un, jo skaidrāk izpaudās Viedas domas, jo platākas vērās Edžus acis.

– Apzēliņ! – beidzot iesaucās nabaga profesors Pilnmēness. – Bet kā tad es varu kļūt par Kalibanas imperatoru, pat ja man uz to būtu likumīgas tiesības!?

– Tas mums jāizdomā, – Vieda atbildēja ar īstas valdnieces cienīgu mieru. – Galvenais ir apzināt mērķi un meklēt ceļus tā sasniegšanai, pārējais atnāks pats no sevis.

«Viņa ir traka!» – Edžus nodomāja. – «Nu-u, sievasmāte! Vēl nav nemaz par tādu kļuvusi, bet jau sāk zāģēt!». Taču skaļi viņš neteica neko un tādējādi deva iespēju Viedai turpināt:

– Tu, Edžiņ, padomā. Vienkārši padomā tādā virzienā mazliet... Nu, sākumā, teiksim, kā spēli spēlēdams: kas būtu jādara, ja būtu jāspēlē tāda spēle, kur jānogāž kādas valsts imperators? Ko tad pirmo vajadzētu darīt? Tā vispārīgi... pieņemsim tādu situāciju...

– Nu... nu... – Edžus atgāzās krēsla atzveltnē, nevilus patiešām arī sākdam meklēt atbildi uz šādu «tīri teorētisku» jautājumu. – Nu, pirmām kārtām būtu jāizpēta stāvoklis Ghambas galmā... Kāda tur ir opozīcija viņam... Uz ko varētu balstīties...

– Redzi, redzi! – Vieda nopriecējās. – Un kā to izpētīt?

– Nu... Būtu jādodas uz turieni ar kaut kādu ieganstu... Jāpadzīvo tur kādu laiku, jāpaskatās apkārt, jāiepazīstas ar cilvēkiem, jāparunā ar viņiem...

– Tā, tā! – Vieda atsaucās. – Un kāds varētu būt iegants?

– Es kalnos vienu reizi biju brīvlaikā studenta gados kā folkloras vācējs un etnogrāfs, – Edžus domīgi teica. – Tad arī valodas zināšanas atsvaidzināju. Bet tāds pētnieks netiek iekšā valdnieka galmā. Es toreiz runājos tikai ar ganiem, lielākais, ar dažiem priesteriem, un tad arī ne ar pašiem augstākajiem... Lai nonāktu Ghambas galmā, ir vajadzīga misija, kas mērķēta tieši uz galmu.

– Un kas tā varētu būt par misiju?

– Nu, piemēram... piemēram, ielūgums kaimiņvalsts princeses kāzās, – Edžus iesmiedamies noteica.

Vieda iekoda lūpā un aplusa, pārdomādama.

– Es gan nebiju domājusi lūgt kāzās tos mežonūs, – viņa beidzot sacīja, – bet tagad redzu, ka laikam būs tomēr jālūdz... Tāpat tev, Edžu, jādodas uz Kalibanu šai misijai līdzī. Tu tur dosies *incognito*, it kā būdams tikai tulks. Mums jau te nav neviena cita, kas prastu kalibanu valodu.

– Vai jūs to nopietni? – Edžus iesaucās.

– Pilnīgi nopietni. Laika mums ir maz, tikai nepilnas četras nedēļas.

Edžus paskatījās uz galdu, ko klāja viņa habilitācijas darba pusaprakstītās lapas. «Ko darīt?» – viņš domāja – «Vai tiešām atlikt uz kādu laiku habilitācijas darbu un pavadīt nedēļu vai divas kalnos, imperatora Ghambas galmā?... Tur taču ir mana dzimtene!... Būtu jau patiešām interesanti iepazīties ar to visu pašam personīgi un klātienē... Galvenais, tas būtu interesanti tīri no pētnieka un etnogrāfa viedokļa, pat ja atmetam visas tās Viedas murgu idejas par imperatoru... Un izdevība patiešām ir vienreizēja, otras tādas var nebūt visā mūžā!...»

Edžus vēlreiz uzmeta skatienu pusaprakstītajām lapām, tad apņēmīgi atbildēja tās sāņus un teica:

– Esmu ar mieru.

– Malacis, Edžiņ! – Vieda iesaucās, aiz neviltojas sajūsmas pat pietrūkdamās kājās no krēsla. – Malacis, Edžiņ, tu tik tiešām esi pelnījis manu Karmu!

Tagad Edžus sāka apdomāt šo lietu nopietni, bet Vieda, to saprazdama, apsēdās atpakaļ krēslā un bijīgi klusēja, lai viņu netraucētu, tikai ar cerībām un pat ar zināmu cienību noraudzījās uz savu nākamo znotu.

– Tad ir jālūdz kāzās arī travelingi, – Edžus beidzot sacīja, – un jāsūta arī pie viņiem misija. Jo vairāk tādēļ, ka es taču esmu travelingu audzēknis. Ne Ghambu, ne viņa dēlu es nekad neesmu redzējis, neskaitot varbūt brīdi, kad biju trīs dienas vecs, bet Lielo virsaiti Rongo un viņa dēlu Inaku es ļoti labi pazīstu personīgi. No manas puses būtu vienkārši nepieklājīgi lūgt kalibanus un nelūgt travelingus. Un, ja ielūgsim arī travelingus, tad līdz ar to arī visi autonomie veidojumi būs lūgti, neviens nebūs apiets un diskriminēts.

– Nu, ja jālūdz, tad lūdz arī, – Vieda tūlīt piekrita. – Vai man žēl divas vietas pie viesu galda? Es tikai negribēju viņiem atdot Karmu, bet vienkārši ielūgt kāzās, tā taču ir pavisam cita lieta, vai ne?

Un tā nu profesora Edžus Pilnmēness plāni tuvākajām nedēļām izmainījās pavisam radikāli. Habilitācijas darba vietā viņš sāka gatavoties divām svinīgām misijām pie divām visseksotiskākajām Vētru Krasta tautām.

2. Pie kalibaniem

Trīs Vētru Krasta diženākās un pat valsts ģerbonī attēlotās virsotnes nu vairs nebija kaut kas tālumā pie apvāršņa stāvošs, kā tas parasti izskatījās Akorijas Republikas iedzīvotājiem, bet bija izaugušas milzīgas un pat savā lielumā nomācošas, jo aizsedza horizontu, pie kam nevis vienā debess pusē, bet gan trīs dažādās pusēs. Ekspedīcija atradās jau kalnu trijstūra vidū.

Sūtniecība sastāvēja no astoņiem cilvēkiem. Tās oficiālais vadītājs bija Sofiadas bruņoto spēku virspavēlnieks pulkvedis Žanis Astesvanags, bet viņa svītu sastādīja vēl septiņi karavīri. Tur bija Sofiadas kaujas bataljona komandieris majors Jorens Ignotuss un izlūku rotas komandieris kapteinis Sandris Kalnietis, bet Astesvanagu un Ignotusu pavadīja viņu adjutanti – divi leitnanti. Bez tam sūtniecības sastāvā bija divi bataljona ierindas kaujinieki, kuru uzdevums bija apkalpot virsniekus. Visi viņi bija ģērbti Sofiadas armijas formas tērpos, kas bija līdzīgi Akorijas republikas uniformām, bet tomēr mazliet atšķīrās gan piegriezumā, gan, jo sevišķi, ar zīmotnēm. No šiem karavīriem četri bija latvieši (Astesvanags, Kalnietis, viens no leitnantiem un viens no ierindniekiem), bet trīs – zaļādainie softi (majors Ignotuss, viens no leitnantiem un viens no ierindniekiem). Tāds sadalījums pa rasēm aptuveni atbilda gan Sofiadas armijas, gan vispār šīs zemes iedzīvotāju sastāvam.

Un, bez šīm septiņām īstajām Sofiadas militārpersonām tur bija vēl viens virsnieks, kura statuss patiesībā bija visai apšaubāms – tas bija kapteinis Edžus Pilnmēness. Pirms došanās ceļā uz Kalniem, ar Viedas izdotu un akadēmiķa Andra Garda parakstītu Augstākā Hierarha pavēli, viņam bija piešķirta Sofiadas bruņoto spēku kapteiņa dienesta pakāpe, un bataljona noliktavās bija steidzīgi sameklēts piemērots formas tērps. Savu obligāto dienestu Akorijas republikas bruņotajos spēkos Edžus pirms sešiem gadiem bija beidzis seržanta dienesta pakāpē. Bet toreiz viņam nebija pat pabeigtas vidējās izglītības. Pavisam nesen, pirms dažiem mēnešiem, kad viņš jau bija zinātnu doktors un asociētais profesors Bellaportas universitātē, Republikas militārās iestādes bija atjēgušās, ka seržanta dienesta pakāpe vairs neatbilst Edžus Pilnmēness sabiedriskajam stāvoklim civilajā dzīvē, un viņš bija izsaukts uz Bellaportas kara komisariātu, kur viņam paziņoja, ka viņam (bez īpašas pārapmācības) ar Aizsardzības ministra maršala Ronalds Rukša pavēli piešķirta rezerves leitnanta dienesta pakāpe. Un lūk, tagad Centrālās valdības bruņoto spēku rezerves leitnants bija kļuvis jau par Sofiadas armijas kapteini, pie tam, spriežot pēc formas tērpa, – par aktīvā dienesta virsnieku.

Šie seši virsnieki un divi kareivji jāja zirgos, un bez tam kareivji veda pavadā līdzī vēl trīs mūļus, kuri nesa saiņus ar pārtiku, teltīm un citām mantām, kas nepieciešamas patstāvīgai eksistencei kalnos. Tāda izskatījās viņu ekspedīcija. Pirmajā dienā pēc izešanas no Senzaras viņi bija veikuši vairāk nekā simt kilometrus garo ceļu līdz Reginvilai, kur pārnakšņoja kādā viesnīcīnā; no rīta vietējais pārcēlājs pārveda viņus ar plostu pāri Fatumrivulai, un tad viņi atradās jau Kalibanas impērijas teritorijā. Otrajā dienā viņi veica apmēram 40 kilometrus jau pa daudz sliktākajām un grūtākajām kalnu takām un pārnakšņoja teltīs Grīziņkalna pakājē. Trešajā dienā vēl grūtāks ceļa gabals pāri kalnu korēm un vēl viena nakts teltīs... Un nu, sava ceļojuma ceturtajā dienā viņi tuvojās Ghambas galvaspilsētai Tnčltknai²⁵.

Kalibanu novērotāji bija viņus pamanījuši jau otrajā dienā (pirmajā, kad viņi atradās Kalibanas teritorijā) un ar savu «ugunskuru telegrāfu» devuši ziņu uz valsts centrālajiem apgabaliem. Jau kopš vakardienas ekspedīcijai iztālēm sekoja vairāki kalibanu jātnieki, kuri tomēr baltajiem netuvojās un kontaktos neielaidās. Tā ka Tnčltknā pulkveža Astesvanaga ekspedīcijas ierašanās nebija pārsteigums.

Un lūk, tagad galvaspilsētas pievārtē viņus sagaidīja liels iezemiešu pūlis. Tur ciešās rindās stāvēja vismaz pieci tūkstoši kalibanu karavīru, gan zirgos, gan uz savām pašu kājām; saulē mirdzēja viņu vertikāli izslietie pīķi, un vējš plivināja daudzkrāsainas lentītes, ar kurām šķēpi bija izpušķoti; aiz karavīriem un spraugās starp viņu pulkiem ziņkārīgi drūzmējās citi iedzīvotāji – bērni, sievietes, veci –, to bija ne mazāk par piecpadsmit tūkstošiem. Edžus zināja, ka Tnčltknā tik daudz iedzīvotāju nemaz nebija, tātad ziņkārīgie te bija salasījušies no plašas apkārtnes. Edžus, kurš tagad jāja visiem priekšgalā, atstādams aiz sevis pat Astesvanagu, pārlaida skatienu sagaidītāju pūlim un ātri atrada vajadzīgo: vietu, kur bija sakoncentrēts sevišķi liels košu putnu spalvu biezoknis un kur pāri citu kalibanu galvām pacēlās raibi izpušķotas nestuves. Skaidrs, ka tur atradās pats karalis Ghamba, un Edžus novirzīja latvju un softu jātnieku ķēdīti tieši uz turieni.

Apstājušies karaļa (jeb pašpasludinātā imperatora) nestuvju priekšā, viņi nolēca no zirgiem un visi noietās uz viena ceļa, kā to jau iepriekš bija norunājuši darīt. Edžus zināja, ka paši kalibani (piemēram, ziņneši vai lūdzēji no kāda ciema utt.) karaļa priekšā metas uz vēdera un pēc tam tuvojas viņam, līzdami pa zemi kā latvju jaunieškie zaldāti apmācībās. Taču Sofiadas armijas virsnieki nekad nepiekrītu tādām pazemojumam. No otras puses, vienkārši stāvēt karaļa priekšā nozīmētu viņu rupji apvainot, un tad viņu ekspedīciju varētu uzskatīt par neveiksmīgu jau no paša sākuma. Tāpēc, apsvērdami «diplomātisko protokolu», viņi bija nolēmuši izvēlēties šādu vidusceļu, kurš pārāk neaizvainoja virsnieku lepnumu, un tajā pašā laikā pauda cieņu un padevību šīs zemes valdniekam.

Vēl sēdēdams zirgā, lēkdams no tā lejā un mezdami uz viena ceļa, Edžus ātri nopētīja Ghambas seju. Karali viņš redzēja pirmo reizi, ja neskaita iespēju, ka viņi varbūt bija tikušies, kad Edžus bija dažas dienas vecs un viņa māte Akatika parādīja savu jaundzimušo tēvocim. Bet arī tas nemaz nebija skaidri zināms, un varbūt toreiz, pirms Akatikas padzīšanas no kalniem, Ghamba pat nebija nemaz palūkojies uz sava vecākā brāļa mazdēlu. Kad Edžus savos studenta gados apmeklēja Kalnus un pabija Tnčltknā, viņš, protams, ar karali nebija sastapies.

Toreiz, kad Edžu un Akatiku izdzina no kalniem, Ghambam bija trīsdesmit viens gads, bet tagad – piecdesmit deviņi vai varbūt jau pat visi sešdesmit (Edžus nezināja precīzu karaļa dzimšanas datumu un iespējams, ka to nezināja arī karalis pats). Ghamba sēdēja savās nestuvēs, kas stāvēja uz garām, vairāk nekā metru augstām koka kājām. Šādi nestuves izmantoja, kad tās atradās miera stāvoklī. Abās pusēs

²⁵ Es tiešām nezinu, kā tie kalibani var šo vārdu izrunāt – *aut.piez.* – Tas «a» beigās taču ir tikai latviešu interpretācijā; oriģinālā kalibanu valodā šajā nosaukumā vispār nav neviena patskaņa!

tām tupēja nesēji – pa četriem katrā pusē. Līdzko Ghamba dotu pavēli, viņi pielektu kājās, paceltu nestuves plecos un aiznestu karali, kur vajadzīgs. Cik Edžus paspēja ievērot, karalis bija maza auguma visai sačākstējis vecis ar pabiezām lūpām un ķirškrāsas seju. Edžum bija visai dīvaini iedomāties, ka viņam, Bellaportas universitātes profesoram, ar šo cilvēku ir kopīgi senči – un pirmais no tiem: šī cilvēka tēvs, bet Edžus vecvectēvs – karalis Sitarituvita.

Noņēmis savu Sofiadas virsnieka cepuri ar kokardi un vairākas reizes novicinājis to sev priekšā un sāņus kā kinofilmās par Viduslaikiem, Edžus vērsās pie karaļa Ghambas ar šādu runu kalibanu valodā:

– Augstais Kalnu zemes valdnieks un pavēlnieks, karali un imperator! Redzi, te stāv Lejas zemes²⁶ karavīru pavēlnieks pulkvedis Astesvanags, – Edžus norādīja uz pulkvedi, kurš patiešām stāvēja viņam blakus uz viena ceļa, bet ar lepmi izslietu neapsegto galvu. – Viņš ir mans priekšnieks, un tas ir viņš, kurš runā ar tevi caur manām lūpām, jo tikai es varu pārtulkot viņa vārdus cilvēku valodā²⁷. Augstais Kalnu zemes valdnieks un pavēlnieks, tavs brālis un draugs Augstais Lejas zemes valdnieks un pavēlnieks Hierarhs Andris Gards ar pulkvedi Astesvanagu sūta tev sveicienus, laba vēlējumus un dāvanas. – Te Edžus paskatījās atpakaļ, un abi leitnanti, baltais un zaļais, steidzīgi nocēla no mūļa speciāli Ghambam sagatavoto saini, nolika to vidū starp Ghambas nestuvēm un pulkvedi Astesvanagu, atraisīja auklas un izklāja dāvanas Ghambam priekšā. To redzot, karaļa seja tūdaļ atmaiga, viņa acis iedegās interese un viņš paliecās uz priekšu, lai dāvanas labāk saskatītu.

– Augstais Kalnu zemes valdnieks un pavēlnieks, – Edžus tikmēr turpināja. – Tavs brālis un draugs Augstais Lejas zemes valdnieks un pavēlnieks Hierarhs Andris Gards ir priecīgs pavēstīt tev, savam brālim, ka viņa meita, valdnieka meita iziet pie vīra pēc šitiek dienām – te Edžus izstiepa uz priekšu abas sauļas ar izplēstiem pirkstiem²⁸ un pēc tam vēlreiz vienu roku ar izplēstiem pirkstiem, bet otrā rokā vienu izstieptu pirkstu. – Augstais Kalnu zemes valdnieks un pavēlnieks, tavs brālis un draugs Augstais Lejas zemes valdnieks un pavēlnieks liek tev pavēstīt, ka viņš gribētu redzēt tevi un tavu sievu pie sevis savā zemē, lai kopā nosvinētu viņa meitas precības.

To dzirdot, Ghambas sarkanajā sejā lūpas pavērsās smaidā, atsedzot dzeltenus zobus, un viņš, acīm redzami apmierināts, atgāzās savā sēdekļī. Jādomā, viņš nebija gaidījis, ka šis balto ekspedīcijas mērķis būs viņam tik glaimojošs, un nu jutās patīkami pārsteigts. Tagad ekspedīcijas sekmes bija nodrošinātas. Ghamba savā īsajā atbildes runā pateicās «manam brālim, Lejas zemes Augstajam valdniekam» par dāvanām un ielūgumu, un tūdaļ pat lika saviem pavalstniekiem vest Lejas zemes valdnieka sūtņus uz savu pili un izrādīt viņiem vislielāko viesmīlību.

Tā nu Edžus Pilnmēness, kādreizējais Edsositu, ar saviem pavadoņiem nonāca Kalibanas imperatora pilī. Pils nebija tāda celtnie ar tornīšiem, kāda lasītājam varbūt nāk prātā no zināšanām par Viduslaiku feodāļiem. Nē, Ghambas pils drīzāk atgādināja Krētas salas Labirintu, kur kādreiz mitis slavenais Mīnotauris. Kalibanas valdnieku rezidence pletās visai stāvā kalna nogāzē un sastāvēja no milzīga akmens būvju, eju un alu konglomerāta. Pašas par sevi būves nebija lielas – vairāk vienkāršas, retāk divstāvu, bet, tā kā tās stāvēja kalna nogāzē, tad augšējās daļēji līda apakšējām virsū, tās pārklādamas, un, ja tādu vienkāršu akmens būdu, kas daļēji uzlīdusi virsū otrai vienkāršu akmens būdai, uzskatīt par apakšējās otro stāvu, tad visai pilij kopumā bija vidēji kādi trīsdesmit stāvi, bet vietām pat piecdesmit. Starp būdām līkumoja ejas, šur tur klātas ar jumtu (vai ar augšējo būdu), vietām atsegtas debesīm un lietum; gandrīz no katras būdas kalna nogāzē iekšā urbās pazemes ejas, kas veda uz pazemes istabām, sazarojās un savienojās savā starpā, veidodamas milzīgu katakombu tīklu, kur vienreiz iegājušam svešiniekam bez vietējās Ariadnes pavadiena izklūt laukā vairs nebija nekādu ceļību.

Šajā pa pusei pazemes, pa pusei virszemes «pili» tad arī mita karalis Ghamba ar visu savu galmu: ar radniekiem, kalpotājiem, sargiem – kopā kādi divi tūkstoši cilvēku. Kaut kur te bija mitusi arī Edžus jauniņā māte Akatika, un kaut kur te, kādā no šīm būdām vai alām, bija nācis pasaulē viņš pats. Virs zemes no ārpuses pili apjoza metrus trīs augsta akmens sēta, bet aiz sētas pletās plaši dārzi, – gan kalnu nogāzēs abās pusēs pilij, gan ielejā zemāk par to. Dārzu loks apjoza pili vismaz puskilometra platumā, bet vietām stiepās arī kilometru un vairāk. Tas bija pa pusei mežs, pa pusei augļu dārzs, piekaisīts ar lapenēm, diķiem un strautiem karaļa vajadzībām. Aiz dārzu joslas sākās sakņu un labības lauki, kas

²⁶ Par Lejas zemi kalibani sauc Sofiadu, pretstatā viņu pašu Kalnu zemei – *aut.piez.*

²⁷ Kalibanu valodā – *aut.piez.* – nav īpaša apzīmējuma viņu pašu ciltij, tāpēc sevi viņi sauc vienkārši par **cilvēkiem**, bet pārējās tautas apzīmē dažādos vārdos, tādos kā «zaļie», «zilie», «dumjie», «latvieši», utt. Nosaukumam «kalibani», ko izmanto citas tautas, ir softu cilme.

²⁸ Kalibanu valodā – *aut.piez.* – ir tikai trīs skaitļavārdi: «viens», «divi» un «daudz». Lai nosauktu lielākus skaitļus, viņi saka «diviviens» (trīs), «dividivi» (četri) utt. Desmit tad būs «dividivividivividivi», bet tik lielus skaitļus cilvēkiem ir grūti aptvert, tāpēc labāk tādas mutiski nelietot un visu parādīt uz pirkstiem.

apgādāja pili ar pārtiku. Kaut kur šajos dārzos mazā sarkanādainā Akatika bija mīlējusi nezināmo latvju leitnantu no ģenerāļa Vēdergrieža ekspedīcijas, un kaut kur te, kādā lapenē vai kādā strautiņa malā, bija ticis ieņemts viņš pats, tagadējais Bellaportas universitātes asociētais profesors Edžus Pilnmēness.

Sofiadas sūtniecību nometināja divās būdās pavisam netālu no ieejas pīlī (lai ciemiņi varētu bez maldīšanās pa Labirintu iekļūt savā mītnē un izkļūt no pils laukā). Iepriekšējie būdu iemītnieki acīmredzot bija tikuši uz laiku padzīti no savām mājām. Tā kā katrā būdā bija pa trim puslīdz norobežotām telpām, tad visiem augstākajiem virsniekiem iznāca katram sava istaba, un tikai leitnantiem un ierindniekiem nācās mitināties divatā vienā telpā. Edžus istabu no blakustelpas aizsedza durvju vietā iekārts no niedrēm darināts aizkars. Pa mazo un vaļējo (bez stikla) lodziņu bija redzama «pils» siena un augšā aiz tās – dārza koku galotnes. Nekādu mēbeļu telpā nebija, tikai ar kazu ādām apsegts salmu klēpis istabas stūrī, kuram bija jākalpo par guļvietu Edžum un uz kura viņš tagad arī atlaidās, lai mazliet atpūstos pēc ilgā un patiešām nogurdinošā ceļa un tūlīt pat arī aizsnaudās.

Kad viņš pamodās pēc kādas stundas divas ilgā miega, nogulējis, kā viņam likās, trīs ciklus²⁹, viņš atklāja, ka nav vairs istabā viens. Viņam līdžās tupēja kāda sarkanādaina, melnmataina un melnacaina būtne. Būtne raudzījās viņam tieši sejā un, pamanījusi, ka viņš atver acis, tūdaļ savilka lūpas smaidā, atsegdama mirdzošus baltus zobus, – tik veselīgus un tik baltus, kādus latviešiem varētu dot ja nu vienīgi «Colgate Total» zobu pastas trīskāršā aizsardzība, bet attiecībā uz šo mežonīgo būtni Edžus kā etnogrāfs varētu gan droši apgalvot, ka viņa nelieto ne tikai «Colgate Total», bet vispār nekādu zobu pastu. Neskatoties uz tādu, kā varētu likties, higiēnas trūkumu, no būtnes nāca patīkama smarža; viņa oda pēc svaiguma, pēc kaut kādiem augiem un pēc kārdinošas jaunas sievietes. Tas viss nebija nekāds brīnums, jo Edžus šajā būtnē, neskatoties uz telpas puskrēslu, sazīmēja pavisam jauniņu meiteni, kuras melnie, taisnie mati, vaļā izlaisti, slīga pāri pleciem un bija tik elastīgi un stingri, it kā viņa lietotu tieši «Head & Shoulder» šampūnu un nevienu citu, bet vienīgais apgērbs viņai bija gurnu apsējs, veidots no kaut kāda auga garām un platām lapām, kuras tad arī acīmredzot piedeva viņas smaržai patīkamo meža augu komponenti. Tagad, kad viņa tupēja uz grīdas pie Edžus guļvietas, zaļais gurnu apsējs nepildīja to funkciju, kuru tam it kā būtu vajadzējis pildīt, un proti: neaizsedza meitenes gurnus. Saite gan bija savilkta meitenei ap vēderu, lapas gan turējās stingri pie saites, sānos un aizmugurē nokarādamās līdz grīdai, bet priekšpusē tās akurāti gulēja viņai uz lieliem, apsedzot kājas augšup līdz ceļgaliem, kamēr apakšā, daudz zemāk par ceļgaliem, Edžus skatienam nekas netraucēja iziet starp viņas stilbiem un atklāt tur vēl vienu trūkumu viņas higiēnā, un proti: viņa nelietoja ne tikai «AllDays» biksīšu ieliktnīšus, bet arī pašas biksītes.

– Kas tu tāda esi? – Edžus jautāja kalibanu valodā, mazliet atjēdzies no miega un no pārsteiguma.

– Dvesma³⁰! – būtne atsaucās un sāka smaidīt vēl platāk.

– Un ko tu gribi, Dvesma?

– Parādīt tev alu!

Edžus skatiens atkal iedūrās meitenei starp kailajiem stilbiem, tur, kur pustumsā tomēr bija samanāma vertikāli garenā ieeja tajā vienīgajā alā, kura šādos apstākļos varēja ienākt Edžum prātā, un viņš sasprindzināja visu savu Bellaportas universitātes etnogrāfijas profesora erudīciju, mēģinādams aptvert, ko gan tas varētu nozīmēt no kalibanu reliģijas, ticējumu un tradīciju viedokļa. Nekas jēdzīgs tomēr prātā nenāca, tāpēc asociētais profesors piesardzīgi turpināja sarunu:

– Un kāpēc tu gribi man parādīt savu alu, Dvesma?

– Tāpēc, ka Gudrā³¹ tā teica!

– Un kas ir Gudrā?

– Manas vecmātes vecmātes māte.

– Un kur viņa atrodas?

– Alā.

²⁹ Bellaportas universitātes Antropoloģijas fakultātē – *aut.piez.* – valdīja uzskats, ka cilvēka miegs sastāv no apmēram 45 minūtes ilgiem cikliem un ka normāli (ja cilvēks netiek varmācīgi uzmodināts) viņš pamostas nogulējis kādu veselu skaitu ciklu, tātad pēc 45 minūtēm, 1,5 stundām, 2 stundām 15 minūtēm, 3 stundām, 3 st. 45 min., 4,5 stundām, 5 st. 15 min., 6 stundām utt.

³⁰ Vārds «Dvesma» kalibanu valodā skan «Vahta», – *aut.piez.* – Mēs lietosim vārdu «Dvesma» tad, kad aprakstīsim kalibanu valodā notiekošas sarunas, bet vārdu «Vahta» tad, kad darbībā sarunu valoda ir latviešu.

³¹ «Gudrā» kalibanu valodā skan «Čangal», – *aut.piez.* – Tā kā latviešu valodas gramatika prasa, lai šai saknei kā sievietes vārdam tiktu pievienota sieviešu dzimtes galotne, tad mēs Vahtas vecmātes vecmātes māti zemāk apzīmēsim ar vārdu «Čangala».

Edžus brīdi apstulbis raudzījās uz meiteni, tad beidzot miegs tiktāl izvēdījās no viņa galvas, ka tajā parādījās doma arī par kādu citu alu.

– Ā! – Edžus teica. – Tātad tu gribi man parādīt to alu, kurā dzīvo Gudrā, tavas vecmātes vecmātes māte?

– Jā.

– Vai tad tā ala ir tik interesanta, lai man būtu vērts iet to skatīties?

– Jā, alā ir daudz daudz garu. Daudz daudz kaulu. Tur ir arī Resnā Baltā Virsaiša³² galvaskauss. Gudrā grib runāt ar tevi.

– Ak tā? Nu, tad jau jāiet vien būs. Tu mani vedīsi?

– Jā.

Edžus uzslējās kājās un sakārtoja apģērbu; piecēlās arī Vahta, un viņas gurnu apsējs tagad nobruka lejup un pieklājīgi apsedza viņas gurnus. Bet krūtīs viņai palika kailas. Kalibanu meitenes krūtīs neslēpa; tas ietilpa šīs tautas paradumos, to Edžus zināja.

Vahta paņēma neaizdegtu lāpu, kas bija gulējusi uz grīdas viņai līdzās un kuru viņa acīmredzot pati arī bija šurp atnesusi; Edžus sameklēja savā ceļasomā elektrisko kabatas lukturīti, un viņi devās ceļā: Vahta pa priekšu, Edžus viņai nopakaļ. Labirints aprija viņus, un drīz vien Edžus pazaudēja orientāciju visās šajās ejās un alās un patstāvīgi vairs nespētu izkļūt atpakaļ ārā. Pa ceļam Vahta iededza savu lāpu pie kādas citas, sienā iespraustas lāpas; sākumā apkārt bija daudz ļaužu, sāneju, skanēja balsis, spīdēja gaisma, bet pēc kāda laiciņa Edžus atklāja, ka viņi jau ilgi iet pa šauru eju, kurai vairs nav nekādu atzarojumu ne uz vienu pusi un kura kļūst arvien šaurāka un zemāka tā, ka sākumā nācās pieliekt galvu Edžum, bet pēc tam arī pašai Vahtai. Beigās viņiem abiem nācās nomesties četrpāpus un līst uz priekšu šādā stāvoklī. Tā kā Vahta līda pa priekšu, bet Edžus spīdināja kabatas lukturīti, lai vismaz kaut cik apgaismotu sev ceļu, tad viņam nācās konstatēt, ka Vahtas gurnu apsējs atkal vairs nepilda savu tikumīgo funkciju. Bet pašu meiteni šis apstāklis, šķiet, ne mazākajā mērā neuztrauca un nemulsināja. Viņa ik pa brīdim paraudzījās atpakaļ uz Edžu sev caur padusi un stāstīja viņam par gaidāmo ceļu.

– Te būs jāizlien caur adatas aci³³, bet pēc tam nāks atkal plašas ejas!

Drīz vien patiešām alas griesti kļuva par zemiem pat rāpus ejošam cilvēkam; viņiem nācās nomesties līšus uz vēdera un šādā stāvoklī izspraukties caur visšaurāko vietu starp diviem akmeņiem augšā un apakšā. Pēc tam viņi tāpat uz vēderiem nošļūca kādus 10 metrus lejup pa slīpu smilšainu nogāzi un atradās plašā grotā – tik plašā, ka gaismas stari no Vahtas lāpas un Edžus lukturīša nevarēja pat aizsniegt pretējās sienas un griestus. Gaiss, kurš pēdējā laikā šaurajā ejā bija kļuvis smacīgs un ar ogļskābo gāzi pārsātināts, te uzreiz atkal kļuva svaigs, un Edžus sajuta vēja dvesmu gan sev uz vaiga, gan Vahtas lāpas liesmā. Acīmredzot grota pa kādu alu savienojās ar virszemi. Šeit arī Vahta vairs neorientējās gluži droši; viņai nācās noliekties un pētīt kaut kādas zīmes grotas grīdā, pēc kurām tad viņa arī atrada ieeju vajadzīgajā alā. (Cik Edžus pamanīja un cik varēja noprast, no grotas sākās daudzas alas dažādos virzienos un līmeņos). Atšķirībā no Ghambas pils katakombām, te bija manāms, ka šīs alas nav bijušas apdzīvotas, un cilvēki te ir iegriezušies reti. Pa šo eju, kura vairākkārt sazarojās, viņi gāja vēl kādas 20 minūtes, līdz Edžus auss sadzirdēja tālumā ūdens šalkoņu un samanīja vieglu gaismas atspulgu.

– Tur ir Gudrā! – Vahta priecīgi ziņoja Edžum. Šī eja jau bija tik plata, ka viņi varēja iet stāvus un abi līdzās.

Tā viņi arī sasniedza vēl vienu grotu, varbūt vēl lielāku nekā pirmā. Cauri grotai tecēja vesela pazemes upe; vēl vairāk – straume šeit gāzās lejup no apmēram trīs metru liela augstuma, veidodama īstu pazemes ūdenskritumu, kura šalkoņu tad arī viņi bija dzirdējuši jau iztālēm. Grotas vidū, tieši pie ūdenskrituma, pazemes upes krastā dega ugunskurs, un pie tā uz augsta akmens blūča sēdēja kāds spalvainais un ragains radījums un pāri uguns liesmām cieši skatījās uz nācējiem.

– Tā ir Gudrā! – Vahta klusi sacīja, un viņas balsī ieskanējās godbijība un pat bailes.

Tikai pienācis pie paša ugunskura, Edžus saskatīja, ka uz akmens blūča sēdošais spalvainais un ragainais radījums ir veca sieviete, kuru, izņemot galvu, pilnīgi apsedza no bizonu ādām darināts apmetnis, bet galvassegas vietā viņai bija uzlikts bizona galvaskauss ar visiem ragiem. Sieviete klusēdama ilgi vēroja Edžu, un arī viņš stāvēja, neko nesacīdams un tikai pētīdams Čangalu un viņas apkārtni.

– No kurienes tu proti cilvēku valodu? – beidzot Čangala pārtrauca ilgo klusumu.

³² Edžus zināja – *aut.piez.* –, ka par «Resno Balto Virsaiti» kalibani sauc lielo jūrasbraucēju kapteini Gati Ulmani.

³³ Kalibani izgatavo adatas no dažu īpašu zivju sugu asakām un dažu putnu sīkajiem kauliem – *aut.piez.* – Mūslaikos kalibaniem ir arī metāla adatas, iegādātas no latviešiem.

– Es mācu jūsu valodu mūsu Augstajā skolā, – Edžus atbildēja. – Es vispār pētu jūsu dzīvi.
– Nestāsti pasakas, – Čangala atbildēja. – Latvieši neprot runāt cilvēku valodā un nevar iemācīties.

Edžus tikai paraustīja plecus. Čangala paliecās uz priekšu un pamāja Edžum ar galvu:

– Panāc šurp!

Edžus piegāja pie vecās burves, un no viņas bizonādas apmetņa krokām pēkšņi izlīda divas grumbainas un kaulainas rokas, kuras saņēma Edžus vaigus, kamēr iekritušās, bet ļoti spožās acis ātri skraidīja pa Edžu seju.

– Tu izskaties gandrīz tāpat kā tavs tēvs! – burve beidzot sacīja.

– Es savu tēvu neesmu redzējis, – Edžus atbildēja piesardzīgi un apdomīgi.

– Tātad Akatika neatrada tavu tēvu? – Čangala atlaida vaļā Edžus vaigus.

– Nē, neatrada, – viņš atbildēja.

– Vai Akatika ir dzīva? – burve vaicāja.

– Nē, nav dzīva, sen jau nav dzīva. Šitik gadus nav dzīva! – un Edžus divreiz parādīja burvei abas plaukstas ar izstieptiem pirkstiem un vēl divus pirkstus atsevišķi.

Čangala aizvēra acis un ilgi klusēja, tikai viņas lūpas bez skaņas kustējās. Varbūt viņa sarunājās ar Akatikas garu. Kad viņa beidzot atvēra acis, tās tūlīt iurbās Edžus acīs:

– Tu atnāci, lai nonāvētu Ghambu?

– Nē, es atnācu, lai ielūgtu Ghambu savās kāzās, – Edžus atbildēja, lai gan vispirms mazliet saminstinājies. – Es precos ar latviešu sievieti.

Čangala brīdi vēroja Edžu ar sakniebtām lūpām, tad izmeta:

– Nestāsti pasakas! Tu atnāci, lai nonāvētu Ghambu un lai kļūtu par Kalnu zemes valdnieku. Tu esi Vatiturlika mazdēls un Sitarituvitas mazmazdēls!

– Es esmu izaudzis citā pasaulē, Gudrā, – lēnīgi teica asociētais profesors Edžus Pilnmēness. – Latviešu pasaulē. Man nemaz negribas kļūt par Kalnu zemes valdnieku. Man tas nepavisam neliekas vilinoši.

Čangala atkal laiciņu vēroja Edžu, tad sacīja:

– Latvieši var būt liela tauta tikai tāpēc, ka viņu ir ļoti ļoti daudz. Ja viņu būtu tikpat maz, cik mēs esam, tad viņi būtu pavisam nožēlojama cilts. Viņiem nav tā drosmīgā gara, kāds ir mums. Ja viņu būtu maz, tad viņi būtu svārku stērbeles lielajām tautām, viņi aizmirstu savu valodu un runātu svešus vārdus, dziedātu svešas dziesmas un nestu svešus karogus. Mūsu ir maz, bet mēs esam lepni tādi, kādi esam! Mēs ēdam latviešus, bet, ja latvieši būtu maza tauta, tad viņi ēstu viens otru. Labāk būt cilvēkam, nekā latvietim!

Vecā burve noliecās uz priekšu no sava augstā akmens sēdekļa un satvēra saujā Edžus zodu, paceldama to augšup.

– Zvaigžņu Dēls! – viņa klusi sacīja. – Es esmu Akatikas mātes māte. Tu esi mans mazmazdēls. Tev ir jāatbēbj sava māte Akatika. Un viņas tēvs, tavs vectēvs Vatiturliks. Un viņas māte, mana meita Kaisivisu. Un viņas māsa Nukasaki. Nodevīgajam nelietim Ghambam ir jāmirst. Zvaigžņu Dēls! Tā ir tava goda lieta! Atceries, ka tu esi cilvēks, nevis latvietis! Tu piederi mūsu ciltij!

– Tu esi Akatikas vecmāte!? – Edžus ar pūlēm izdabāja pār lūpām, tik ļoti viņu pārsteidza šī ziņa. – Tu esi mana vecvecmāte?

– Jā, – Čangala lepni teica, atlaizdama vaļā Edžus zodu un atkal izsliedamās taisni. – Es esmu tavas mātes mātes māte.

Edžus uzlūkoja veco sievieti, mēģinādams ātrumā sarēķināt, cik tad viņai varētu būt gadu. Jautāt to viņai pašai būtu bezjēdzīgi, to Edžus zināja, jo kalibanu valodā vienkārši nevarētu nosaukt tik lielu skaitli. Edžum pašam bija tagad 27 gadi; viņa māte bija par viņu 16 gadus vecāka, tātad viņai pašreiz būtu ap 43 gadiem; uz vēl divām paaudzēm varēja pieskaitīt vēl kādus 35 gadus, tātad Čangalai varēja būt tuvu pie 80 gadiem... Nemaz jau tik daudz nebija, katrā ziņā nekas pārdabisks, tikai kalibaniem distance starp paaudzēm bija ļoti maza, sevišķi jau sievietēm.

Te Edžus atcerējās par Vahtu un atskatījās uz viņu. Meitene joprojām godbijīgi stāvēja otrā pusē ugunskuram.

– Un kas man ir Dvesma? – Edžus jautāja savai jaunatrastajai vecvecmātei. – Viņa teica, ka esot tev... Kā tas iznāk? Mazmeitas mazmeitas meita?

– Jā, – burve atbildēja. – Tā ir tavas vecmātes māsas mazmeitas mazmeita. Viņa ir Nukasaki mazmeitas mazmeita.

Edžum bija vajadzīgs zināms laiks, lai domās uzzīmētu šo ģenealģisko koku un novietotu tajā sevi un Vahtu. Pašā koka galotnē tātad sēdēja vecā Čangala. Iznāca, ka viņai laikam ir bijušas vismaz

divas meitas. Viena meita bija Akatikas māte Kaisivisu, un šī ģenealogiskā līnija veda lejup uz pašu Edžu. Caur otru meitu Nukasaki pēcteču līnija gāja uz Vahtu. Viņas vecmātes māte tātad ir bijusi Akatikai māsīca. Vahtas vecmāte iznāk otrās pakāpes māsīca pašam Edžum... Vahta tātad atradās ģenealogiskajā kokā divas paaudzes zemāk par Edžu. Tad laikam gan Čangalai jābūt vairāk par 80 gadiem... Vismaz deviņdesmit...

Čangala atkal noliecās tuvāk Edžum un sacīja:

– Dvesma ir Ghambas mazmazmeita. Viņas tēvs ir Karijavari – troņmantnieka Varikodari vecākais dēls.

Edžus atkal atskatījās uz meiteni un sacīja ar zināmām šaubām:

– Tātad viņa pieder Ghambas ģimenei? Tad laikam viņa būs uzticīga karalim Ghambam?

Vecā burve iesmējās:

– Ā, uzreiz var redzēt, ka jūs tur, latvieši neko nezināt par cilvēkiem! Kur tas redzēts, ka meitene būs uzticīga savam vecvectēvam? Meitene būs uzticīga tam, kurš viņu jās! Ņem Vahtu sev par sievu, un viņa būs uzticīga tev, nevis Ghambam!

– Man jau ir... būs viena sieva – no latvietēm, – Edžus iebilda, lai gan pats saprata, ka tas nav nekāds arguments priekš kalibaniem. Viņiem pastāvēja gan daudzsieviņa, gan daudzvīriņa. Bagātam augstmanim varēja būt vairākas sievas, bet nabadzīgi brāļi varēja izlīdzēties visi ar vienu kopīgu sievu.

– Nu, tā sieva tev būs priekš latviešiem, – Čangala sacīja. – Bet priekš cilvēkiem tev vajag īstas sievas, savādāk tu nevarēsi kļūt Kalnu zemē par valdnieku. Ja tev nebūs sievas, tad cilvēki domās, ka tu neesi vīrietis, un neviens tevi necienīs un neklausīs. Sievu tev noteikti vajag. Ņem Dvesmu, es tev viņu atdošu! Vai tad tu neredzi, kā viņa uz tevi skatās? Taisni tā, kā tava māte skatījās uz tavu tēvu, kad viņš te atnāca tādā pašā mulķu apģērbā³⁴. Tad būs tev uzticīga sabiedrotā Ghambas namā. Viņa tev palīdzēs tikt ar Ghambu galā.

Čangala ar rokas mājienu pasauca Vahtu tuvāk, un tā paklausīgi pienāca.

– Dvesma, vai gribi kļūt par sievu Zvaigžņu Dēlam? – vecā burve bez aplinkiem vaicāja meitenei, bet tā neko neatbildēja, tikai sāka plati smaidīt, pārmaiņus skatīdamās te uz veco sievieti, te uz Edžu.

– Redzi, kā grib! – Čangala sacīja Edžum. – Kura cilvēku meita tad negribēs? Svešzemnieks, stalts, augumā lielāks par visiem cilvēkiem, acis savādākā krāsā nekā visiem, mati citādāki nekā visiem... Katra cilvēku meita grib sev neparastu vīru, tikai ne katrai tāds tiks... Bet Vahtai jau sen laiks iziet pie vīra! Zini, cik viņai gadu? Šitik! – un Čangala parādīja Edžum divas plaukstas ar izstieptiem pirkstiem un pēc tam vēl trīs pirkstus atsevišķi. – Vecmeita!

Burve norausās zemē no akmens bluķa un līdz ar to pazaudēja lielu daļu sava diženuma, jo pārvērtās par pavisam maza auguma osteoporozes saliektu vecenīti. Aiz akmens bluķa viņai bija kaut kas līdzīgs zaru teltij, kur viņa ielīda un pēc brīža izlīda laukā, vilkdama sev nopakaļ lielu lāčādu un kaut kādu pītu grozu. Viņa piesvieda ugunskuram vēl dažus sausus zarus un pagales no turpat blakus gulošās malkas kaudzes, un Edžus nevilšus nodomāja: «Interesanti, no kurienes šeit alā malka? Kā to te var nogādāt?». Čangala paskatījās uz Edžu un atbildēja, parādīdama ar kaulaino roku kaut kur slīpi augšup:

– Augšā ir kalns. Kalna nogāzē ir mežs. Mežā ir ala. Ja koka gabalus met alā, tie krīt šeit lejā. Vajag tikai zināt.

«Nu, vecā ragana!» – Edžus nodomāja. – «Es taču netiku viņai to jautājis; es tikai padomāju!». Lai gan Edžus bija zinātnes cilvēks, pie tam ļoti patstāvīgi domājošs, tomēr pat uz viņu sāka iedarboties šī atmosfēra: pazemes ejas, pazemes upe, pazemes ūdenskritums, spocīgais ugunskurs, salīkusī burve ar bizona ragiem virs galvas... Gluži kā gribēdama vēl pastiprināt iespaidu, Čangala iesvieda ugunskurā sauju kaut kādu pākšu, no kā ugunskurs uzreiz sāka stipri dūmot; dūmi aizsniedza klātesošo sejas un iesitās nāsīs. Smarža bija patīkama, bet mazliet reibinoša. «Laikam kaut kāda narkotika» – Edžus nodomāja. – «Būs jāizpēta priekš etnogrāfijas lekcijām, kas tas ir par augu». Bet Čangala jau sniedza Edžum un Vahtai – abiem reizē katram ar savu roku – kausus ar kaut kādu dzērienu. «Ū, vecā ragana, noindēs vēl mani te!» – Edžus nodomāja, paņemdams kausu, un tūlīt atklāja, ka šis trauks īstenībā ir liela kaķa galvaskauss ar nozāģētu virsu.

– Dzeriet, mani bērni, – teica ragana. – Tas ir mīlas dzēriens. Tūlīt jūs uz šīs lāčādas kļūsiat vīrs un sieva!

Edžus pamanīja, ka Vahtas augums viņam blakus viss noraustās trīsās, un arī pats nodrebēja. Vahta paraudzījās uz Edžu, un viņas skatienā tagad bija vairs tikai bailes.

³⁴ Latvijas Karalistes bruņoto spēku uniformā – *aut.piez.*

– Dzeriet! – Čangala pavēlēja tādā balsī, kas necieta iebildumus. Un viņi abi – Vahta un Edžus – pielika sev pie lūpām divu kaķu galvaskausus un, skatīdamies viens uz otru, izdzēra vecās burves pasniegto dziru. Tās nebija daudz, varbūt grami piecdesmit vai septiņdesmit, taču dzēriens bija ass, kodīgs, un pakrūtē no tā uzreiz izplūda karstums, bet galvā iesitās viegls reibums...

– Tagad noņemiet visu apģērbu un ejiet upē! – ragana izrikoja tālāk, ar roku norādīdama, kur tieši viņiem jākāpj straumē.

Vahtai bija viegli nosviest savu gurnu apsēju; Edžum grūtāk novilkta alās notašķīto kreklu, bikses un apavus. Pēc mirkļa viņi abi, rokās saķērušies, ielēca ūdenī no Čangalas norādītās vietas krastā. Ūdens bija ledaini auksts tā, ka Edžum aizrāvās elpa, bet Vahta sāka spiegt. Upe laikam tecēja no kūstoša šļūdoņa, un šis ūdens bija tikko kā izkusis ledus. Ūdens sniedzās viņiem līdz jostas vietai; apakšā bija smiltis. Viņi noskaloja visus putekļus un viegli apmazgājās tāpat bez ziepēm, tad izlēca krastā, trīcēdami no aukstuma pēc ledainās peldes šajā jau tā vēsajā pazemē. Čangala mazliet apslaucīja viņu augumus ar kaut kādu drānas gabalu, tad lika gulties uz lāčādas un cieši apskauties, lai sasildītos viens no otra, bet pati ietina viņus lāčādā un pēc tam sameta virsū vēl citas zvēru ādas.

Pēc brītiņa aukstuma sajūta izzuda, kļuva silti zem daudzajām zvērādām; galva reiba no raganas iedotās dziras, Edžus juta sev cieši piekļauto meitenes kailo augumu; viņa elpoja satraukti un uzbudināti, ar rokām cieši skaudama viņa plecus un spieždamās viņam klāt ar gurniem; viņa iekunkstējās, kad viņš uzvēlās tai virsū un ienira viņas klēpī... Dzimumakts bija ļoti ilgs; Edžus neapstājās, pirmoreiz atdevis savu sēklu Vahtai, bet jau pēc maza atelpas brītiņa atkal sāka plosīt meitenes klēpi – tā laikam iedarbojās vecās burves «mīlas dzēriens» –; tikai pēc ilga ilga kopības brīža, kad Vahta vēlreiz ieguva Edžus sēklu, abi reibumā aizsnaudās, joprojām savienojusies, bet līdzko atmodās, tā atkal uzsāka mīlas rotaļu un, tikai nobeiguši to, viņi beidzot atjēdzās no kaķu galvaskausu dziras...

Galva bija jau puslīdz skaidra, Edžus ķermenis jutās iztukšots un izsmelts, taču tā bija tīkama sajūta; laikam savā pēdējā reizē viņi bija galīgi izsvaidījuši zvērādas un tagad gulēja kaili tikai uz lāčādas. Čangala sēdēja atkal uz sava akmens savā bizonādas apmetnī un ar ragiem galvā, bet kaut kādu nūju rokā.

– Apģērbieties! – viņa pavēlēja, un abi jaunlaulātie piecēlās no lāčādas un apģērbās. Vahtai tas nozīmēja tikai apjozt savu gurnu apsēju, bet Edžum procedūra bija ilgāka un sarežģītāka.

– Nāciet šurp! – burve izrikoja tālāk un, kad viņi pienāca klāt, teica, vērsdamās pie Vahtas: – Tā, meitiņ, tagad tu esi Zvaigžņu Dēla sieva. Klausī viņu un palīdzi viņam visā, jo viņš ir tavs vīrs. Tikai viņš un neviens cits! Bet tu, – Čangala pievērsās Edžum, – tu tagad atbildi par Dvesmu. Viņa ir tava, bet tas ir pirmām kārtām rūpes un pienākums un tikai otrām kārtām jaukumi un izpriecās! Tev turpmāk jāuztur viņa un viņas bērni³⁵. Atceries to, Zvaigžņu Dēls!

– Vai man viņa jāņem līdzī uz Lejas zemi? – Edžus pajautāja, nodomādams par Karmu un par vecajiem Gardiem. Ko teiks Vieda, ja viņš atvedīs no Kalibanas šo sarkanādaino sievu kā papildinājumu Karmaj? O, pie kā gan ir novedusi tā trakā sievasmātes iedoma par Kalibanas imperatoru!

– Nē, – Čangala atbildēja. – Priekš Lejas zemes tev būs cita sieva. Vahta ir tev sieva priekš Kalnu zemes. Vahta būs tev sieva, kad tu būsi Kalnu zemē. Bet tev ir jābūt Kalnu zemē pietiekoši bieži un ilgi.

Čangala paklusēja, tad paliecās uz priekšu savā akmens sēdekļī un pamāja ar roku visapkārt.

– Klausies, Zvaigžņu Dēls! Klausies Dvesma! Es jums negribēju stāstīt, kamēr jūs nebijāt kļuvuši vīrs un sieva, bet tagad klausieties uzmanīgi abi! Šī nav parasta vieta. Šeit ir Spalvainās Vardes mājoklis. Te viņa dzīvo. Tur, otrā pusē strautam, – Čangala pamāja ar roku uz pazemes ūdenskrituma pusi. – Tā ka jūs apprecējāties pašas Spalvainās Vardes klātbūtnē. Viņa visu redzēja! Šī laulība ir svēta, atcerieties to!

Abi jaunlaulātie paskatījās pāri upei, kurā viņi bija pirmīt peldējušies, – Vahta ar neslēptām bailēm, Edžus ar etnogrāfa interesi. Upes otrais krasts grima melnā tumsā – ugunsкура vājā gaisma tik tālu nesniedzās.

– Tur ir viņas altāris? Vai templis? – Edžus iejautājās, joprojām mēģinādams kaut ko saskatīt biežajā pazemes tumsā. «Īsta Stiksa!» – viņš nodomāja.

– Tur viņa dzīvo, – Čangala atkārtoja, – un tur stāv visas dāvanas, ko cilvēki viņai ir atnesuši daudzus daudzus gadus.

– Kādas dāvanas? – Edžus jautāja. – Zelts? Ieroči? Trauki ar ēdieniem un dzērieniem?

³⁵ 9999.gada 28.oktobrī Vahta dzemdēja profesoram Edžum Pilnmēnesim dēlu, kuru nosauca par Asinu (kas kalibanu valodā nozīmē «Jautrais») – *aut.piez.*

Būdams Bellaportas universitātē un vispār starp visiem gan šejienes, gan pasaules latviešiem pats galvenais speciālists kalibanu etnogrāfijā, Edžus tomēr nojauta, ka īstenība ir krietni baigāka.

– Ir zelta lietas, dārgakmeņi, pērles, ieroči, apģērbi un trauki, – Čangala atbildēja. – Bet visvairāk tur ir galvas. Ja cilvēki upurē gūstekņus Spalvainajai Vardei, tad gūstekņa pašu miesu mēs apēdam, bet galvu atnesam Viņai. Upurētā gūstekņa galva ir Spalvainās Vardes daļa. Ja viņa to nedabūs, tad Viņa sadusmosies, un cilvēkus piemeklēs briesmīgas nelaiemes. Sausums, posts, bads, mēris un nāve. Spalvainā Varde vada mākoņus un dod lietu.

– Un tu te sargā, lai tās dāvanas kāds nepaņemtu un neaiznestu, Gudrā? – profesors Pilmēness bijīgi jautāja savai vecvecmātei. – Tu esi Spalvainās Vardes priesteriene?

– Nē, es te atnācu tikai lai gaidītu tevi, Zvaigžņu Dēls, kad biju aizsūtījusi Dvesmu tev pakaļ. Dāvanas nav jāšargā. Neviena cilvēks taču neuzdrošināsies tās ņemt. Ja kāds kaut ko paņemtu, kas pieder Spalvainajai Vardei, tad viņš tūlīt pat mirtu, nemaz neizgājis pasaulē no pazemes. Dažreiz tā gadās: kāds jauneklis, kam prāta vēl maz, iekāro Spalvainās Vardes mantas, un pēc tam mēs atrodam viņu beigtu kādā alā. Neviena viņu nav aizticis, neviena viņu nav nokāvis, viņš vienkārši ir nomiris pats no sevis, jo zinājis, ka viņam jāmirst.

– Vai es drīkstu paskatīties uz Spalvainās Vardes dāvanām? – ievaicājās etnogrāfs Edžū. – Es negribu neko ņemt, bet vienkārši paskatīties?

– Paskatīties tu drīkstī, bet tu nevari iet pie Spalvainās Vardes ar tukšām rokām. Tev ir jānes Viņai dāvana. Ja tu nesīsi Viņai dāvanu, tad jau arī pie reizes redzēsi citas dāvanas, kas tur stāv.

Edžus paskatījās uz savām rokām un uz kājām, domādams, ko gan tādu viņš varētu uzdāvināt kalibanu augstākajai Lietus dievei. Prātā neienāca nekas cits, kā vien rokas pulkstenis.

– Vai viņai patiks šāda dāvana? – profesors pajautāja, noņemdam pulksteni un rādīdams to vecvecmātei.

– Kas tas ir? – Čangala prasīja, paņemdama lietiņu rokā. – O! – viņa izbijās tā, ka gandrīz nometa pulksteni zemē, steidzīgi ieģrūzdama to Edžum atpakaļ rokās. – Tas ir dzīvs! Tas runā!

– Tas rāda laiku: vai ir rīts, vai vakars, vai diena, vai nakts...

– Jā? – Čangala brīnījās. – Laiku rāda saule³⁶. Tev saule ir uz rokas?

– Jā, tā var teikt...

– Nu, tāda dāvana jau nu ļoti patiks Spalvainajai Vardei! Tādas lietiņas viņai gan vēl nav!

Čangala vēlēja Vahtai gaidīt pie ugunskura, bet pati, paņēmusi meitenes jau nodzēsto lāpu un atkal iedegusi to pie ugunskura, veda Edžu lejup pa upi uz vietu, kur straume atkal nozuda pazemē un kur varēja tikt tai pāri pa sausu zemi. Edžus spīdināja savu kabatas lukturīti, lai redzētu, kas viņam atrodas zem kājām. Tā viņi nonāca grotas otrā daļā, un abu gaismekļu vājos staros drīz vien iemirdzējās kalibanu baismīgās dievietes dāvanu kaudzes. Edžus saskatīja neskaitāmus zelta priekšmetus kreisajā pusē – tur bija zelta maskas, paplātes, naži... Bet labajā pusē viņš tumsā samanija neskaidrus kalnus no cilvēku galvaskausiem.

Čangala bija kļuvusi bijīga un varēja just, ka arī viņa pati nu ir nobijusies.

– Spalvainā Varde! – viņa ne visai drošā balsī uzrunāja neredzamo dievieti. – Tas ir mans mazmazdēls Edsositu... Akatikas dēls... Tu atceries Akatiku?... Viņš atnesa tev dāvanu: sauli uz rokas... Pieņem, Varenā, viņa dāvanu un palīdzi viņam kļūt par Kalnu zemes valdnieku!

– ... valdnieku! – atbildēja Spalvainā Varde spokainas atbalss veidā.

Edžus noliecās un nolika savu pulksteni zemē līdzās kādai mirdzoši zaļai akmens vāzei. Galvā viņam bija īsts jucekļis, lai gan visumā viņš nebija reliģiozs un mistiski noskaņots. Baznīca, ticība Dievam... «Ir tikai viens dievs – Pērkoņtēvs...», Ziemassvētki, Lieldienas, Vasarsvētki... Ak, kungs, cik viss tas ir nosacīts: mēs ticam Pērkoņtēvam, Gardi – Baltajai Brālībai, kalibani, lūk, – Spalvainajai Vardei...

Atstājis savu artavu Spalvainās Vardes bagātību krātuvē, Edžus izmantoja izdevību, lai ar savu kabatas lukturīti apspīdinātu un tā gaismā aplūkotu pēc iespējas vairāk no visa, kas te bija. Viņam izdevās saskatīt, ka grotai šeit ir beigas; dāvanas bija saliktas pie alas nelīdzenās sienas lokā ap kādu izkrāsotu izcilni, kas atgādināja līdzās sienai novietotu galdiņu (vai, varbūt tikpat labi – altāri). Virs tā akmens sienā reljefa veidā bija izgrebta kaut kāda milzīga fantastiska seja, kas laikam arī simbolizēja Spalvaino Vardi.

Šī altāra priekšā, atsevišķi no visiem pārējiem galvaskausu kalniem, kas rēgojās vairāk pa labi, ar žokļiem tieši smiltīs stāvēja trīs akurāti nolikti balti galvaskausi. Kad Edžus lukturīša stars apstājies

³⁶ Kalibanu valodā: gunaru – *aut.piez.*

ilgāk pakavējās pie tiem, Čangala uzmanīgi pavilka viņu aiz elkoņa un, kad viņš noliecās, iečukstēja Edžum ausī:

– Tā tur vidū ir Resnā Baltā Virsaiša galva...

«Ak, Pērkoņtēvs!» – Edžus nodomāja. – «*Sic transit gloria mundi!* Te nu viņš ir – lielais jūrasbraucējs Gatis Ulmanis, divu kontinentu un viena okeāna atklājējs, Pasaules Jūru Admirālis³⁷, par kuru miljardi skolnieku visā pasaulē tagad mācās vēstures un ģeogrāfijas stundās! Stāv te ar žokli smiltīs akmens elka pakājē!»

Situācijas sirreālisms tik ļoti satricināja profesoru Pilnmēnesi, ka viņam pēkšņi ienāca prātā, ka VIŅA PAŠA galva tā kādreiz varētu stāvēt, un piepeši viņš to iedomājās tik reālistiski, ka pilnīgi fiziski sajuta ar savu zodu vēso miklo smilšu pieskārienu. Edžum aizžņaudzās kakls, sirds pagura un izkrita no krūtīm, pēkšņi pietrūka elpas, it kā alās būtu izbeidzies skābeklis... «Nu, galvu jau nu man diez vai kādreiz nogriezīs un te noliks, – Edžus domāja, – bet vai tad zārkā ir labāk? Tur smiltis ir ne tikai zem žokļa, bet vēl arī visapkārt, pat acīs... Ak, kāpēc gan mēs nākam šajā pasaulē!? Labāk būtu vispār nepiedalīties tādās spēlēs!... Ja mums vismaz dotu nemirstību un mūžīgu jaunību, tad varbūt varētu arī piekrist, bet šitā...»

Čangala paklanījās Spalvainās Vardes tēlam un sāka kāpties atpakaļ, vilkdama aiz krekla piedurknes Edžu līdzī. Viņi atgriezās pie Dvesmas un pie ugunskura.

– Nu, Dvesma, – Čangala teica, atkal atguvusi drošu balsi, līdzko nonāca šajā pusē pazemes upei, – ved tagad savu vīru atpakaļ pie cilvēkiem un pie latviešiem! Tie droši vien viņu jau sen meklē.

Edžu patiešām meklēja, un vēl kā!

– Kapteini Pilnmēnes, kur jūs bijāt pazudis?! – pulkvedis Astesvanags pavisam saniknots viņam uzklupa, līdzko viņi ar Vahtu atgriezās Sofiadas misijas mītnē. – Mūs jau sen gaida pie karaļa vakariņās, bet mēs taču nevaram vieni paši iet, jo neviens no mums neprot šo mežoņu valodu, bet neviens no viņiem nerunā cilvēku valodā! Bez jums, kapteini, mēs ne soli nevaram spert!

– Man kā etnogrāfam bija vienreizēja iespēja iepazīties ar dažām kalibanu svētvietām, – Edžus taisnojās ne visai sekmīgi.

– Svētvietām! – pulkvedis, joprojām dusmīgs, pukojās. – Svētvietas ir Senzaras Tempļi, bet te... – Astesvanags atmeta ar roku. – Un kāds jūs izskatāties! Notašķījies kā tāds... Jūs taču pašreiz esat Sofiadas armijas dienestā, nevis savā profesora katedrā!

Edžus, cik paspēja, apmazgājās ar aukstu ūdeni, uzvilka tīru kreklu un tam pāri savu virsnieka mundieri. Tad viņi beidzot varēja doties pie Ghambas, kurš viņus sagaidīja, lai gan nocieties, bet tomēr joprojām draudzīgs pēc Edžus ilgās, laipnās un daudzvārdīgās atvainošanās.

Karaļa zāle, salīdzinot ar pārējām Labirinta būdām, izskatījās pēc puslīdz civilizēta mitekļa ar to starpību, ka te nebija nekādu mēbeļu. Ēda uz grīdas, sēžot uz paklājiem. Ēdieni atradās ēdēju loka vidū uz cita paklāja. Toties trauki bija daudzi no zelta, bet citi, lai gan no māla, toties izdaiļoti ar dārgakmeņiem vai vienkārši ar krāsainiem akmentiņiem un koši izkrāsoti ar dažādām scēnām, acīmredzot simboliski tēlotām ainām no kalibanu dzīves un mitoloģijas. Nekādu instrumentu, protams, nebija – ēda ar pirkstiem (kas sagādāja visai lielas grūtības Sofiadas misijas pārējiem virsniekiem, izņemot Edžu, kurš vienīgais no latviešiem prata ar pirkstiem rīkoties tikpat veikli kā ar nazi un dakšiņu). Dzēra īpatnēju kalibanu brūvējumu, kurš atgādināja Senču alu. Edžus, atkal vienīgais, dzēra tikai ūdeni, aizbildinādamies ar to, ka viņam jātulko sarunas.

Karalim Ghambam līdzās sēdēja princis troņmantnieks Varikodari, bet dzīrēs klāt bija vēl daži karaliskās ģimenes locekļi un valdniekam tuvākie augstmaņi. Dzīrotājus apkalpoja dažas jaunas sievietes, tajā skaitā arī Vahta.

Kad vakariņas gāja uz beigām, saruna nonāca līdz galvenajam jautājumam, un proti: kas konkrēti no Kalnu zemes brauks uz kāzām Lejas zemē. Edžus jau bija izskaidrojis klātesošajiem, ka Lejas zemes valdnieks un valdniece gaida no Kalnu zemes DIVUS pārstāvjus un ka tie, kā sagaidāms, būs karalis Ghamba un viņa sieva. Pēdējais paziņojums izsauca zināmu apjukumu Ghambas apkārtnē. Pēc nelielas apspriedes Ghamba paziņoja, ka esot pārāk vecs, jūtoties slims un negribot pats braukt uz Lejas zemi. Viņa vietā braukšot viņa dēls Varikodari. Vai Lejas zemes valdniekiem nebūs iebildumu?

Edžus apstiprināja, ka Lejas zemes valdniekiem nekādu iebildumu nebūs, ka viņi labprāt uzņems Augsto princi Varikodari un viņa sievu. Pēdējie vārdi atkal izraisīja saminstināšanos Ghambas galmā. Princim Varikodari esot septiņas sievas, un viņi nesaprotot, par kuru sievu ir runa. Vai varot braukt visas septiņas?

³⁷ Tituls, ko Latvijas karalis Guntis V piešķīra savas karaliskās flotes kapteinim Gatim Ulmanim par viņa izcilajiem atklājumiem tālās zemēs un jūrās – *tulk.piez.*

Nē, septiņas sievas nevar braukt.

Ko tad lai dara?

Šajā brīdī Vahta, apkalpodama pie centrālā paklāja, atnesa jaunu bļodu ar ceptiem putniem un atpakaļceļā nenoturējās, lai neapstātos un uz mirkli nenotuptos blakus Edžum.

– Nu, tādā gadījumā, – Edžus teica pasmaidīdams un ar sauju pieskardamies Vahtas plecam, – ja jau princim Varikodari ir tādas grūtības ar sievietēm, tad Lejas zemes valdnieki ielūdz pie sevis Augstā prinča mazmeitu Dvesmu.

Varikodari acis samiedzās, un viņš nopētīja Vahtu, tad Edžu ar pārsteiguma izteiksmi sejā.

– Vai Lejas zemes valdnieka Drošsirdīgajam karavīram patīk Dvesma? – viņš beidzot jautāja.

– Dvesma ir skaista meitene un kā karaļa ģimenes atvase labi pārstāvēs visas Kalnu zemes sievietes Lejas zemē, – Edžus diplomātiski atbildēja.

Varikodari atkal brītiņu domāja, pētīdams savu mazmeitu, kura, dzirdēdama, ka runa sāk iet par viņu, tā arī palika tupot Edžum līdzās. Tad sarkanādainais princis noliecās pie Ghambas auss un kaut ko tam pačukstēja. Brītiņu viņi čukstus apspriedās, tad karalis pamāja ar galvu, bet karaļa dēls sacīja skaļi:

– Labi, ja jau Lejas zemes valdnieka Drošsirdīgajam karavīram patīk Dvesma un viņš grib to redzēt savā zemē, tad lai viņa brauc līdzī savam vectēvam... – Varikodari zīmīgi aplusa un pēc pauzes turpināja: – Bet ar vienu nosacījumu. Lai Lejas zemes Drošsirdīgais karavīrs pārlec pāri vērsim.

Varikodari pateica to un tik tikko manāmi pasmīnēja. Acīmredzot viņš uzskatīja nosacījumu par neizpildāmu, un tas viss bija tikai rotaļa, lai izjokotu latviešus. Arī visi pārējie kalibani pie dzīru paklāja iesmējās vai vismaz pasmaidīja.

– Ko viņš teica? – pulkvedis Astesvanags Edžum blakus bažīgi ievaicājās latviski, redzēdams tādu reakciju no dzīru saimnieku puses.

– Ak, neko sevišķu, pulkveža kungs, – Edžus atbildēja. – Viņi nevar izšķirties, kurai sievietei braukt uz kāzām, un es pa jokam ielūdu šo te meiteni, karaļa mazmazmeitu, – Edžus pamāja ar galvu uz Vahtas pusi, – bet viņi arī grib mūs izjokot un prasa, lai es pārlecu pāri vērsim, tad viņa varēsot braukt.

– Kādam vērsim? – pulkvedis Astesvanags brīnījās.

– Redziet, tā ir tāda kalibanu nacionālā spēle. Kaut kas līdzīgs spēļu toreadoriem vai romiešu gladiatoriem. Asiņaina spēle. Viņi izlaiž arēnā iepriekš sakaitinātu un satracinātu vērsi, un tam pretim dodas cilvēks bez ieročiem un kailām rokām. Kad vērsis mēģina tevi uzdurt uz ragiem, tev ir jāpārlec viņam pāri un jānolec zemē viņam aiz astes. Ja pārleksi, tad tu esi kalibanu varonis, bet ja vērsis tevi uzdurs uz ragiem, tad pats vainīgs.

– Vai tad to vispār var izdarīt? – sarunā brīnīdamies iejaucās kapteinis Sandris Kalnietis.

– Izdarīt to var... – Edžus noteica. – Tikai pats es nekad to darījis neesmu...

– Nu, un jūs taisāties lekt, kapteini Pilnmēnes? – Astesvanags brīnījās tālāk.

Edžus pārdomāja. Viņš paskatījās uz Sofiadas virsniekiem, kuru sejas visas kā viena pauda vislielāko izbrīnu, paskatījās uz kalibaniem, kuri – arī visi kā viens – smīkņādami klausījās nesaprotamos latviešu vārdus un ar neslēptu interesi vēroja pašus latviešus, gaidīdami baltā virsnieka atbildi, paskatījās uz Vahtu, kura tupēja viņam blakus, tagad izbijusies ne pa jokam un arī saspringti gaidīdama sava jaunā slepenā vīra lēmumu.

Edžus pārdomāja. Runa nebija par to, vai Vahtai braukt vai nebraukt uz kāzām. Runa bija par to, ka šodien viņš kaut kā pavisam automātiski bija jau paspējis iepīties kalibanu lietās pārāk dziļi, lai viņam vēl būtu godājams atpakaļceļš. Viņš bija apprecējies ar Vahtu un līdz ar to faktiski solījis Čangalai piedalīties savvērestībā pret karali Ghambu (ko no viņa prasīja arī Vieda Garda, kuras nodoms nu jau kaut kā nemanāmi no pilnīgas fantāzijas bija paspējis pārvērsties par realitāti). Un, ja viņš gribēja iet šo ceļu tālāk, tad no ŠĪ viedokļa viņam VAJADZĒJA kļūt par kalibanu varoni, pārlecot pāri vērsim.

Kā to izdarīt, Edžus teorētiski zināja. Bet tikai teorētiski. Un viena lieta ir zināt kaut ko teorijā, bet pavisam cita – izdarīt to praktiski. Taču, no otras puses, viņš tomēr bija travelingu audzēknis, visu savu jaunības laiku trenējies dažādās veiklībās. Galu galā viņš tomēr spēja vairāk nekā parasti latvieši...

Edžus pārdomāja. Viņš vēlreiz paskatījās uz virsnieku izbrīna pilnajām sejām, uz kalibanu smīniem, kas kļuva arvien plātāki, uz Vahtas seju, kas kļuva arvien bālāka, tad pasmaidīja un sacīja princim Varikodari:

– Labi. Tātad norunāts: ja es rīt pārleķšu pāri vērsim, tad Dvesma brauks Valdnieka dēlam līdzī uz Lejas zemi.

Tagad situācija krasi izmainījās. Kalibanu sejās smīni nodzisa, un tajās parādījās izbrīns, tāds pats, kāds pirmīt bija Sofiadas virsnieku sejās, pie kam likās, it kā pasaulē pastāvētu kaut kāds izbrīns

nezūdamības likums, kurš noteic, ka izbrīns nezūd un nerodas no jauna, tas tikai pāriet no vienām sejām uz citām, jo virsnieku sejās izbrīns tagad bija izzudis un tā vietā parādījies satraukums (acīmredzot Edžus vārdu jēgu viņi bija sapratuši arī bez tulkojuma).

– Klausieties, kapteini Pilnmēnes! – Astesvanags sacīja nervozi. – Ko es teikšu Augstākajiem Hierarhiem, ja viņu gaidāmais znots manis vadītās ekspedīcijas laikā aizies bojā uz vērša ragiem vai tiks sakropļots?! Es te tomēr par visu atbildu, un mēs esam armijā!

– Pulkveža kungs, – atbildēja profesors Pilnmēness. – Jūs zināt, ka mūsu misijai ir arī otra puse, ne tikai Kalnu valdnieka ielūgšana kāzās. Un lūk, šī misijas otra puse prasa, lai es riskētu un lēktu.

– Bet vai tad ir kaut mazākās cerības, ka jūs to spēsiet izdarīt? – Astesvanags tomēr šaubījās.

– Nu, ja cerību nebūtu, tad es nelēktu, – Edžus noteica un pievērsās kalibaniem viņu valodā: – Tātad norunāts?

– Norunāts, – atsaucās princis Varikodari.

– Norunāts, – svarīgi sacīja karalis Ghamba.

Vakariņas bija beigušās. Ziņa, ka viens no latviešiem taisās lēkt pāri vērsim, zibenīgi izplatījās pa visu Kalibanas impērijas galvaspilsētu un elektrizēja tās iedzīvotājus. Pat tad, kad to darīt grasījās tikai kāds no kalibanu karavīriem, arī tad tas bija ievērības cienīgs notikums, kas neatstāja vienaldzīgu nevienu pilsētā. Bet kad to taisījās darīt latvietis! – tas bija vispār kaut kas kalibanu vēsturē vēl neredzēts un nedzirdēts.

Tāpēc nav jābrīnās, ka nākošajā rītā atkal – tāpat kā misijas sagaidīšanas brīdī – vismaz piecpadsmit tūkstoši kalibanu bija salastījušies apkārt arēnai, kur bija jānotiek izšķirošajai spēlei. Edžus izgāja arēnā, tērpts tikai zilās peldbiksītēs – tajās pašās, kurās viņš bija bildinājis Karmu Gardu laivā jūrā pie Senzaras. Arī kalibanu karavīri lēcienus pāri vērsim izpildīja, tērpti tikai gurnu apsējā, tā ka pats par sevi apģērbs nebija neparasts. Neparasti bija tikai tas, ka peldbiksītes bija ražotas kaut kur kalibaniem tālajā civilizācijā, bet lēcējs bija ar baltāku ādu nekā parasti, un visi zināja, ka viņš ir tikai latviešu virsnieks.

Karalis Ghamba un princis Varikodari sēdēja zem īpašas nojumes kopā ar tuvākajiem radniekiem, un turpat atradās arī Vahta, ar kuru Edžus saskatījās, kad pienāca paklanīties valdniekam un izsauca savu: «*Ave Caesar, morituri te salutant!*»³⁸ – tikai kalibanu valodā un stilā. Turpat netālu no nojumes pie paša arēnas borta stāvēja arī visi Sofiadas delegācijas dalībnieki – gan virsnieki, gan abi kareivji. Virsnieki acīm redzami nervozēja.

Pūlis ierēcās un uzgavilēja, kad arēnā izlaida vērsi, un kad Bellaportas universitātes asociētais profesors Edžus Pilnmēness devās tam pretim. Sākumā vērsis izskatījās apjucis svešā vietā un nevienam neuzbruka, tāpēc Edžum nācās viņu pakaitināt, lai tas mestos viņam virsū. Beidzot tas izdevās, un melnais kalibanu vērsis, asi ragaino galvu zemu noliecis, ar visu savu mežonīga vērša spēku triecās virsū latviešu profesoram.

Viss šīs spēles fokuss (kurš Edžum bija zināms teorētiski) ir tāds. Vērsis triec galvu slīpi augšup, mēģinādams uzdurt pretinieku uz ragiem, tur to purināt, tad nosviest zemē un atkal badīt. Cilvēks instinktīvi mēģina atrauties nostāk un izvairīties no ragiem, kas arī ir viņa vislielākā kļūda, – jo izvairīties ir praktiski neiespējami (ja vien, protams, vērsis uzbrūk pašam cilvēkam, nevis toreadora lakatam³⁹). Bet vajag, tieši otrādi, ar rokām satvert vērša ragus un ar ķermeni piespiesties viņa galvai starp ragiem. Tad cilvēka ķermenis saņems vērša triecienu nevis no asajiem ragiem, bet gan no gludās pieres, kas nebūt nav bīstami. Stingri turoties ar rokām pie ragiem, arī ķermenis automātiski ievirzās tieši kur vajag – pret vērša pieri. Cilvēks patiesībā nekur nelec – pats vērsis viņu sviež gaisā ar savu badīšanas kustību. Šajā mirklī vajag tikai atgrūsties ar rokām no ragiem, lai aizlidotu, – un pēc tam vajag prast piezemēties uz kājām, kā to dara sporta vingrotāji lēcienos. Galvenais – pareizi izvēlēties to sava ķermeņa vietu, ar kuru uzgulties vērša pieri. Tur ir jābūt ķermeņa smaguma centram, lai cilvēka kājas nepaliktu nevarīgi kuļājoties zem vērša purna. Kājas lēcējam ir pašam jāpasviež gaisā, atsperoties no zemes.

Viss izdevās lieliski gan vērsim, gan Edžum. Satrakotais vērsis deva tādu varenu triecienu, ka Edžus aizlidoja slaidā lokā pa gaisu pāri viņa mugurai un piezemējās tālu viņam aiz astes, tikai nedaudz sašūpojies starp izplēstajām rokām, un tad paklanījās karaļa nojumei. Kalibanu pūlis sajūsmā ierēcās⁴⁰.

³⁸ «Sveiks, Cēzar, nāvei nolemtie tevi sveicina!» – *tulk.piez.* – Romas gladiatoru sauciens imperatoram pirms cīņas.

³⁹ Uz to, lai vērsis uzbruktu lakatam, nevis toreadoram, ir balstītas visas vēršu cīņas – *aut.piez.*

⁴⁰ *Tulk.piez.:* – Uz Zemes šāda veida «vēršu cīņas» notika tā sauktajā Mīnoja kultūrā Krētas salā 1500–1800 gadus p.m.ē., par ko liecina freskas Knosas un citās pilīs. Saskaņā ar sengrieķu mītu par Tēseju, Krētas valdnieks

Tad viņi abi ar vērsi atkal devās viens otram pretī; atkal briesmīgs sitiens ar ragaino galvu – un slaidis lidojums pāri vēša mugurai. Un atkal paklanīšanās karaļa nojumei, un atkal puļa gaviles.

Izdarījis to pašu trešo reizi, Edžus izstājās no spēles un pārlēca barjerai tajā vietā, kur stāvēja Sofiadas virsnieki, turēdami rokās viņa formas tērpu, kuru Edžus tūlīt pat sāka ģērbt virsū, pa vidum pieņemdam virsnieku rokaspiedienus.

– Nu, kapteini Pilnmēnes!... – pulkvedis Astesvanags sacīja, apbrīnā purinādams galvu. – Man vienkārši trūkst vārdu!...

Pūlis joprojām rēca. Tagad Edžus bija kalibaniem cilvēks, kurš visnotaļ jāciena; varonis, kas pēc sava sabiedriskā statusa līdzīgs kādam pasaulslavenam futbolistam civilizētajā pasaulē.

Edžus pacēla galvu no sava formas apģērba un sadūrās acīm ar princi Varikodari. Tas skatījās šurp drūmi un naidīgi.

3. Pie travelingiem

Kā parasti Edžus viesošanās laikā travelingu ciltī, pēcpusdienā viņi tikai divatā ar Inaku, Lielā virsaiša Rongo dēlu, devās pamedīt plašajos Kvazibellas baseina mežos. Edžus, travelingu vārdā Astunaks, bija ieskaitīts bruņurupuču totēmā, kad travelingu cilts pirms vairāk nekā 18 gadiem uzņēma viņu savā vidū, bet Inaks piederēja čūskas – Edžus «sievabrāļu» totēmam (arī tagad viņu abu krāsojums par to liecināja: Edžum uz kailajām krūtīm bija attēlots stilizēts bruņurupucis, bet Inaka zilā auguma augšdaļu apvija milzum gara čūska). Pēc visiem travelingu cilts likumiem kopīgas medības bija bruņurupuču un čūsku vīriešu savstarpējo attiecību būtība⁴¹. Kad satumsa, abi jaunie cilvēki sakurināja ugunskuru un, cepdami uz tā nomedītos putnus, daudz ko pārrunāja. Nakti, pareizāk sakot, nakts otro pusi, viņi pārgulēs tāpat zem klajas debess, lai no rīta atsāktu medības un ap pusdienlaiku atgrieztos apmetnē. Bija janvāris, vissausākais mēnesis gadā, kad lietus tikpat kā nelija, un pat odi un moskīti bija nozuduši.

– Nesen pie travelingiem bija ieradušies divi baltie. Tie atnesa daudz dāvanu un ilgi sarunājās ar Rongo, Alehu un Inaku – Inaks teica, ar vienu roku grozīdams virs ogleņiem uz iesma sadurtos putnus, bet otrā rokā turēdams koku, ar kuru šad tad sabakstīja ogles.

Edžus sākumā lielu vērtību šiem Inaka vārdiem nepievērsa, taču pajautāja, ko baltie gribējuši. «Droši vien tie bijuši tirgotāji, kas vēlējās iegūt travelingu pārles, vai zeltrači, kas lūguši atļauju apmesties Konti augstienē, cerēdami tur atrast zeltu» – Edžus nodomāja. Izrādījās, baltie teikuši, ka balto karalis ir dzīvs un ka viņš drīz nāksot atpakaļ⁴². Karalis sūtot travelingiem šīs dāvanas, lai travelingi zinātu, ka balto karalis ir viņiem draudzīgi noskaņots un lai travelingi nedomātu, ka karalis grib sākt karu vai ierobežot travelingu tiesības.

– Vai baltie tieši tā arī teica: «balto karalis»? – Edžus pārjautāja, pēc travelingu paraduma neizrādīdams, cik ļoti viņu satraukusi šī ziņa. Profesors Pilnmēness pietiekoši labi orientējās Vētru Krasta politikā, un viņam tūdaļ ienāca prātā, ka Akorijas Republikā tiek slepeni gatavots valsts apvērsums.

Viņi sarunājās travelingu valodā, un, tikai atkārtodams svešinieku vārdus, Inaks lietoja latviešu valodu. Edžus pārjautāja, vārdus «balto karalis» teikdams latviski.

– Jā, viņi teica «balto karalis» – «balto karalis» atkal latviski.

Edžus iegrima domās. Acīm redzami runa bija par politisku delegāciju. Kāds centās uzņemt sakarus ar travelingiem. Monarhijas nodibināšana Vētru Krastā bija rasistu lozungs. «Atgriezīsimies pie sensenajām latviešu tradīcijām!» – rasisti aicināja. – «Latviešiem vienmēr ir bijis karalis, un krāsainie vienmēr ir bijuši latviešu vergi!». Tāpēc arī Edžu tā interesēja teikuma redakcija latviešu valodā: «valdnieks» vai «karalis». Travelingu valodā šie jēdzieni ne ar ko neatšķīrās.

Virsaīši bija sarunājušies ar delegāciju latviešu valodā, un Inaks bija tulkojis, jo ne Lielais virsaitis Rongo, ne viņa jaunākais brālis Aleha latviešu valodu nesaprata. Inakam latviešu valodu bija iemācījis Edžus pats pēc Rongo norādījuma «meža skolas» pēdējos gados. Pats Rongo maz ko zināja par

Mīnojs esot pieprasījis no Atēnām kā nodevu katru gadu septiņus jaunekļus un septiņas jaunavas par barību Mīnotauram («Mīnoja vērsim» – reāli tāpat: šim vērsu ciņām). Atēnu valdnieka Aigeja (Egeja) dēls Tēsejs devies nogalināt Mīnotauru un atbrīvot pilsētu no briesmīgās nodevas. Mīnotaurš dzīvojis Labirintā (reāli tāpat: Knosas pils sarežģītajās būvēs). Labirintā iegājis, neviens no tā vairs nevarējis izkļūt, bet Tēsejam palīdzējusi Mīnoja meita Ariadne, kura bijusi viņā iemīlējusies. Ariadne iedeva Tēsejam diega kamolu un piesēja diega galu pie ieejas Labirintā. Tēsejs nonāvēja Mīnotauru un pēc diega atrada ceļu laukā no Labirinta.

⁴¹ Par totēmu attiecībām sīkāk skat. «Mirandas» 1.grāmatas pielikumus – *tulk.piez.*

⁴² Domāta monarhijas restaurācijas ideja, kuru travelingu valodā izsaka šādiem vārdiem – *aut.piez.*

balto dzīvi, taču, būdams tālredzīgs virsaitis, gribēja, lai viņa dēls labāk pazītu baltos un vajadzības gadījumā būtu tiem stiprāks un viltīgāks pretinieks. Toreiz Edžus apmācīja Inaku arī balto rakstīšanas un lasīšanas mākslā, kā arī nodeva viņam daļu no tā, ko pats vēl atcerējās no pamatskolas pirmo trīs klašu izglītības, kāda viņam toreiz bija. Arī vēlāk, kad Edžus jau bija koledžas students, bet Inaks – parlamenta deputāts –, Edžus lasīja Inakam vakaros vispārīzglītojošas lekcijas un iepazīstināja viņu ar savu bibliotēku, kad Inaks ieradās Bellaportā uz parlamenta sesijām.

Pirmajās vēlēšanās 9988.gadā, kad Edžus vēl tikai iestājās ģimnāzijas trešajā klasē, travelingi nepiedalījās, bet 9994.gada vēlēšanās, kad Edžus jau beidza universitātes pirmo kursu, trīsdesmit tūkstoši travelingu civilizētajai pasaulei neticamā vienprātībā balsoja par to, lai viņu virsaiši kļūtu par parlamenta deputātiem, bet Kandore-Kanore – par prezidentu. Vēlēšanu kampaņa Bellas mežos bija īsa un noritēja vienkārši. Edžus ieteica travelingu virsaišiem piedalīties vēlēšanās, pastāstīja, kā jāreģistrē «travelingu partija», kas un kā jādara balsošanas laikā. Pēc tam Lielais virsaitis Rongo izdeva pavēli, 1.martā trīsdesmit tūkstoši travelingu iznāca no mežiem (mežos gan palika vēl daži tūkstoši balsot tiesīgu travelingu, bet nevarēja taču atstāt apmetnes pavisam bez uzraudzības), un tagad travelingiem bija divas vietas parlamentā. Ja Edžus toreiz nebūtu izvedis travelingus no meža, prezidente Kandore-Kanore nebūtu vis ieguvusi par 0,1125 procentiem balsu vairāk nekā iepriekšējās vēlēšanās, kaut gan uzvarējusi viņa būtu tā kā tā, un tāpat ar absolūtu vairākumu.

Par travelingu deputātiem kļuva Lielā virsaiša Rongo dēls Inaks, kam tolaik bija astoņpadsmit gadu⁴³ un kurš bija visjaunākais deputāts visā Akorijas Republikas Saeimā; un otrs deputāts bija Aiki ciema virsaitis Vituinga. Pats Rongo nesaprata latviešu valodu un tāpēc nekandidēja. Inaks un Vituinga, kuri saprata un runāja latviski, dažreiz, galvenokārt pēc Edžus norādījumiem, ieradās uz parlamenta plenārsēdēm, kur viņi sēdēja stalti un lepni savās spalvu galvasrotās, nebilzdami neviena vārda un tāpēc iesaukti par «zīgeristiem»⁴⁴, un deputāti, garo runu nogurdināti, varēja kavēt sev laiku, viņus aplūkojot, lai nenāktu miegs. Tikai balsošanas laikā travelingi, tāpat klusēdami un it kā akmenī cirstām sejām, pacēla savas deputātu kartiņas⁴⁵ par to, par ko balsot viņiem bija ieteicis Edžus. Tie neapšaubāmi bija viseksotiskākie deputāti Akorijas Republikas parlamentā.

Kalibanem sava deputāta parlamentā nebija (kaut gan, ja viņi izrādītu tādu pašu aktivitāti un organizētību kā travelingi, tad varētu dabūt sev pat trīs mandātus); desmit Mustafas un septiņi Lagnegas deputāti, kas ņēma aktīvu dalību Akorijas parlamenta darbā, atšķīrās no pārējiem tikai ar apģērbu vai ādaskrāsu. Pārējie astoņdesmit viens deputāts bija latviešu civilizācijas skarto rajonu pārstāvji, kaut arī vienpadsmit no viņiem bija krāsainie – seši angoļi, trīs slavenēģeri un divi teitoņi. Septiņdesmit deputāti bija latvieši. Tātad bez pārspilējuma var teikt, ka Edžum piederēja divas balsis Akorijas Republikas parlamentā, jo parlamenta cīņas jautājumos travelingi uzticējās Edžum bez iebildumiem un darīja visu, ko viņš teica. Rezultātā Inaks un Vituinga vienmēr balsoja par Kandores-Kanores un Demokrātu partijas programmu. Viņu balsīm gan nekad nebija izšķirošas nozīmes, jo demokrāti vienmēr uzvarēja tāpat. Demokrātiem bija četrdesmit balsis no simt, sociālnacionālistiem 15, sociālistiem 12. Bet abas šīs partijas atradās pretējos flangos no centra – no demokrātiem – un nekad nevarēja savā starpā vienoties. Un, lai kura partija arī piebiedrotos demokrātiem, tas jau bija vairākums. Pārējās balsis piederēja dažām latviešu sīkpartijām un dažādām «krāsaino partijām»⁴⁶.

Inakam tagad bija divdesmit trīs gadi, bet, neskatoties uz savu jaunību, viņš jau bija otrais cilvēks savā ciltī pēc sava tēva, Lielā virsaiša Rongo. Bez tam viņu, pateicoties Edžus pūlēm, varētu droši nosaukt arī par visizglītotāko galvu starp travelingiem. Inaks vienīgais savā ciltī ne vien prata latviešu valodu, bet arī lasīja latviešu grāmatas. Kad Edžus ieradās pie travelingiem, viņa dāvanu vidū vienmēr bija daži jauni sējumi. Tomēr šī iepazīšanās ar civilizāciju Inakam ne mazākā mērā netraucēja būt īstam travelingu virsaitim – staltam, lepnam un mežonīgam.

– Vai tie divi baltie prasīja no travelingiem kādus solījumus? – Edžus jautāja pēc ilgā pārdomu brīža.

– Nē. Bet viņi solījās atnākt vēl.

⁴³ Atšķirībā no Latvijas Impērijas Saeimas, kur par deputātu var ievēlēt personas tikai no 21 gada vecuma, Akorijas Republikas Saeimā var ievēlēt no 18 gadu jaunuma, un akorieši no Kandores-Kanores aprindām ar to vienmēr ļoti lepojās, allaž pasvītrodami savas republikāniskās demokrātijas pārkumu pār Latvijas konstitucionālo monarhiju – *aut.piez.*

⁴⁴ Zīgerists – starp Mundas latviešiem leģendārs pagājušā gadsimta Latvijas Impērijas parlamenta deputāts, kurš bija kurlmēms un akls, un visu savu deputāta laiku pavadīja, plenārsēžu zālē ēzdams banānus – *tulk.piez.*

⁴⁵ Elektroniskās balsošanas aparatūras Akorijas Republikas parlamentā aprakstītajā laikā nebija – *aut.piez.*

⁴⁶ Akorijas Republikas vienpalātas parlamentā nav tādas piecu procentu barjeras, kāda pastāv Latvijas Impērijas Saeimas apakšpalātā – *aut.piez.* –, tāpēc tur partija var būt pārstāvēta arī ar vienu vienīgu deputātu.

– Vai Astunaks var Inakam ko lūgt?
 – Inaks vienmēr izpildīs visu, ko Astunaks lūgs, jo Astunaks nekad nelūgs to, ko Inaks nevarētu izpildīt, – Inaks atbildēja travelingiem raksturīgajā manierē.
 – Tad lai Vituinga paceļ virs savas mājas divas sarkanas lentītes, ja svešinieki atkal ierodas.
 – Edžus zināja, ka uz Aiki ciemu drīzumā tiks sūtīti divi etnogrāfi – maģistrantūras studenti, un viņi tad varēs šo zīmi pārbaudīt un paziņot Edžum.

Inaks klusēdams nolieca galvu, tad jautāja:

– Vai «balto karalis» tiešām ir dzīvs? – «balto karalis» atkal bija teikts latviski.

– Jā. Un viņš var atgriezties. Bet ja viņš atgriezīsies, tad travelingi atkal dzirdēs melnos un dzeltenos vaidam zem baltā pātagas un «balto karalis» sāks karu, lai arī kalibani un travelingi un visi citi vaidētu zem pātagas. Viņa sūtņiem nevar ticēt.

Edžus redzēja tikko samanāmu Inaka lūpu kustību. Inaks gribēja kaut ko teikt, bet tā arī nepateica. Bet Edžus jau tāpat zināja, ko Inaks bija gribējis teikt un zināja arī kāpēc nepateica. Viņš gribēja teikt: «Travelingi nekad nevaids zem pātagas, viņi var tikai mirt», bet nepateica tāpēc, ka nodomāja: «Astunaks jau pats to zina, un nav vajadzīgs teikt liekus vārdus».

– Ja Astunaks būtu travelingu virsaitis, viņš uzmanīgi uzklausītu «balto karaļa» sūtņus, bet neko viņiem neapsolītu, – Edžus teica.

– Travelingu virsaiši uzmanīgi uzklausīs «balto karaļa» sūtņus, bet neko viņiem neapsolīs, – Inaks atbildēja.

Ar to viņu sarunas par politiku tajā vakarā beidzās, bet nākošajā dienā travelingiem bija tradicionālie auglības svētki, kuri jo sevišķi spilgti iedegās pievakarē līdz ar ugunskuriem, kurus mežinieki sakurināja vēl pirms tumsas iestāšanās.

Aleng ungir ta tung,
 Ungir aleng ki sing.
 Ata unka ta tung,
 Patam munga ki sing...

Edžus sēdēja pie ugunskura savā košajā svētku krāsojumā ar travelingu dāvināto papagaiļa spalvu galvasrotu virs matiem un klausījās viņam tik labi pazīstamo dziesmu par to, kā «lauvas ar tīģeriem precas», ko izpildīja daudz balsīgs, bet ne sevišķi labi saskaņots visapkārt sēdošo zilādaino sieviešu un nedaudz arī vīriešu koris. Edžus sēdēja uz nogāzta koka stumbra blakus pašam Lielajam virsaitim Rongo, un viņi atradās Rongo tuvinieku un travelingu citu ievērojamāko virsaišu ielenkumā. Aizmugurē viņiem sēdēja abi Rongo bērni – Inaks un viņa māsa Manga; turpat netālu Rongo brālis Aleha ar savu sievu un bērniem; Aiki novada virsaitis Vituinga ar savu māsu Kairu – Inaka un Mangas māti – un vēl daži virsaiši ar piederīgajiem.

Tikai pašam Rongo no putnu spalvām darinātā galvasrota bija košāka un kuplāka nekā Edžum; Aleham, Inakam, Vituingam tās bija tāda paša izmēra un spilgtuma kā Edžum. Tas rādīja, kādu sabiedrisko stāvokli Edžus tagad ieņem travelingu cilfī. Viņš bija šeit, tā sakot, «otrā ešelona» virsaitis – viens no kādiem desmit šajā hierarhijas pakāpienā.

– Tātad Astunaks grib ņemt sev sievu balto cilvēku lielajā akmens apmetnē pie jūras? – Rongo beidzot ķērās pie Edžus pašreizējās vizītes galvenā mērķa.

– Jā, un Astunaks gribētu redzēt Lielo virsaiti Rongo savās kāzās. Un arī Astunaka līgavas tēvs un līgavas māte, Veiklo Pērtiķu zemes⁴⁷ lielie virsaiši, gribētu redzēt pie sevis travelingu Lielo virsaiti Rongo un viņa sievu Kairu. Tāpēc es te esmu atnācis šoreiz.

Rongo paklusēja un tad atbildēja:

– Lai Astunaks pasaka Veiklo Pērtiķu zemes lielajiem virsaišiem, ka Rongo ir pateicīgs viņiem par uzmanību, bet Rongo neprot latviešu valodu un nekad neatstāj travelingu mežus. Rongo dēls Inaks prot latviski un bieži iet uz balto cilvēku lielo akmens apmetni pie jūras, lai sēdētu pie viņu apspriežu ugunskura⁴⁸. Lai Rongo un Kairas vietā uz Veiklo Pērtiķu zemi iet viņu bērni Inaks un Manga. Jauniem cilvēkiem ir vieglāk pierast pie travelingiem neparastām lietām.

Edžus bija gaidījis līdzīgu atbildi, tāpēc tikai cienīgi palocīja galvu.

– Baltajiem cilvēkiem ir daudz daudz visādu mantu, – Rongo sacīja pēc brīža. – Simtreiz vairāk nekā travelingiem. Vai baltie cilvēki ir simtreiz laimīgāki par travelingiem?

Edžus viegli pasmīnēja.

⁴⁷ Tā travelingi sauc Sofiadu – *aut.piez.*

⁴⁸ Domāts Akorijas Republikas parlaments – *aut.piez.*

– Nē, baltie cilvēki ir desmitreiz nelaimīgāki par travelingiem.

– Kāpēc tā?

– Tāpēc, ka mantas tikai vairo viņu nelaimes. Baltie cilvēki var nosist viens otru mantas dēļ. Skaudība un naids plosa viņu sirdis.

– Tad kāpēc Astunaks ņem sievu no baltajiem cilvēkiem? Travelingiem ir simtiem jaunu meiteņu Čūskas totēmā. Vai Astunakam nepatīk neviena no viņām?

– Astunakam patīk daudzas no viņām. Bet Astunaks dzīvo balto cilvēku lielajā apmetnē pie jūras.

– Astunaks reizēm dzīvo arī travelingu mežos, un viņš vienmēr paliek travelingu cilts dēls. Viņš pieder Bruņurupuča totēmam, un viņa sievas ir Čūskas totēmā, – lēnīgi sacīja Lielais virsaitis Rongo, paceldams galvu un pašūpodams krāšņās putnu spalvas, kas to rotāja.

Profesoram Pilmēnesim pat elpa aizrāvās, kad viņš aptvēra šo vārdu slēpto jēgu. «O, Pērkoņtēv! Viņi grib man ieprecināt kādu travelingietī!» – viņš nodomāja. – «Tā tik man vēl trūka pēc Karmas un Vahtas!».

– Nav labi, ka Astunakam no Vēja cilts būs tikai baltā sieva, kuru viņš grib ņemt balto cilvēku lielajā akmens apmetnē pie jūras. Tas nozīmētu, ka Astunaks vairs nav travelingu cilts loceklis. Bet travelingi uzaudzināja Astunaku. Travelingi ieskaitīja Astunaku Bruņurupuča totēmā. Un Bruņurupuča totēms ir Bifeļa totēma aizbildnis un audzinātājs.

Jā, jā, Edžus sen jau bija sapratis, kādēļ travelingi un pirmām kārtām pats lielais Rongo pirms 18 gadiem ieskaitīja balto zēnu – atradeni tieši Bruņurupuča totēmā! Tas nebija nejauši. Bruņurupuča totēms taču bija Lielā virsaiša Rongo mātes totēms. Šī totēma vīrieši – Lielā virsaiša Rongo mātes «brāļi» – bija Rongo audzinātāji, un viņu pienākums bija rūpēties par Bifeļa totēma cilvēkiem visu mūžu... Tas bija tālejošs politisks plāns, izprojektēts un realizēts travelingu cilts tradicionālajās kategorijās: balto zēnu vajadzēja uzaudzināt tā, lai viņa svēts pienākums būtu rūpēties par Lielo virsaiši Rongo – un līdz ar to par visu travelingu tautu. Un pēc tam sūtīt viņu atpakaļ pie baltajiem, bet tā, lai viņš paliktu travelingu palīgs un viņu «aģents» starp latviešiem.

Edžus jau arī bija labi pildījis šo savu Lielā virsaiša sen atpakaļ izplānoto misiju: viņš bija pat ievēdis travelingus Akorijas parlamentā, nerunājot jau nemaz par citiem sīkākiem pakalpojumiem. Bet tagad Astunaks grasījās precēties! Un acīmredzot Rongo baidījās, ka līdz ar to viņš attālināsies no travelingiem, un Rongo tālejošais plāns būs apdraudēts. Vajadzēja Astunaku ciešāk piesaistīt ciltij, un līdzeklis te bija viens: – apprecināt viņu ar kādu no travelingu meitenēm!

Edžus «redzēja cauri» visu Lielā virsaiša Rongo politisko «spēli». Bet kā lai šādā situācijā rīkojas latviešu universitātes profesors?

«Interesanti, kuru viņi grib dot man par sievu?» – Edžus nodomāja un bažīgi paraudzījās apkārt: vai ielplānotā sieva jau nesēž kaut kur tuvumā?

Tieši viņiem aizmugurē uz nogāzītā koka celma sēdēja Inaks un viņa māsa Manga. Edžus acis sadūrās ar Mangas acīm, un meitene plati pasmaidīja, atsegdama savus žilbinoši baltos zobus tumši zilajā sejā. Acis viņai mirdzēja tieši tāpat kā Karmai kādreiz Edžus lekcijās Bellaportas universitātē.

«Tā...» – Edžus nodomāja. – «Skaidrs... Viņa jau zina... Vesela sazvērestība!»

Pēc travelingu cilts likumiem jauniešu saprecināšana bija viņu abu tēvoču – tātad mātes brāļu – pienākums. Attiecībā uz viņu un Mangu to nevarēja darīt ne Rongo no Bifeļa totēma, ne Inaks no Čūskas totēma. Te attiecībā uz Edžu kā «bruņurupuci» bija vajadzīgs Ziloņa totēms, un attiecībā uz Mangu kā «čūsku» – Krokodila totēms.

Edžus atkal paraudzījās apkārt: vai vajadzīgie «tēvoči» jau arī neatrodas tuvumā? Kā tad! Redz kur jau tup Mangas mātesbrālis «krokodils» Vituinga un smaidīdams raugās šurp! Un otrā pusē tieši uz zemes sēž kādreizējais Edžus skolotājs un audzinātājs no «Meža Skolas» – «zilonis» Karaonga.

– Astunakam no Vēja cilts vajag izvēlēties sev sievu no Ūdens cilts, – Lielais virsaitis Rongo nobeidza savu runu un paskatījās uz Karaongu.

Vecais karavīrs un mednieks piecēlās, pienāca pie abiem runātājiem un apsēdās uz stumbra blakus Edžum otrā pusē no virsaiša Rongo.

– Lai Astunaks ir vesels daudzas vasaras! – viņš sacīja, tādējādi sveicinādams Edžu.

– Lai Karaonga nezaudē savu veiklību un spēku daudzus lietus periodus⁴⁹! – Edžus atbildēja ar pienācīgo godbijību.

Karaonga paklusēja un tad turpināja:

⁴⁹ Mēs nevaram šo travelingu īpatnējo apzīmējumu pārtulkot latviešu valodā savādāk, kā vien izmantojot vārdu «periods» – *aut.piez.* – Skaidrs, ka pašā travelingu valodā netiek lietotas nekādas grieķu cilmes vārdu saknes.

– Vai Astunakam balto apmetnē pie jūras ir noderējis tas, ko Karaonga viņam mācīja, kad Astunaks bija vēl zēns?

– Jā, pavisam bieži ir noderējis, – Edžus atkal atbildēja godbijīgi. – Karaonga bija ļoti labs skolotājs.

Vecais karavīrs neslēpti apmierināts pasmaidīja savā šiem mežiniekiem parastajā vaļsirdībā, un tad teica:

– Vai Astunaks negrib aiziet ar Karaongu pie Trīs lielajām palmām, kur viņš kādreiz mācījās šaut ar loku?

– Astunakam vienmēr būs prieks parunāties ar Karaongu, – Edžus sacīja un piecēlās no stumbra.

Viņi apstaigāja Edžum kopš bērnības pazīstamās vietas, šad tad kaut ko nenozīmīgu parunādami, līdz Karaonga apstājās pie kāda vigvama ciema nomalē, tieši pašā meža malā. Tas bija travelingu mājoklis, sasliets no garām kārtīm, kas pārklātas ar zariem un zvērādām.

– Es dzirdēju, ka Astunaks taisās precēties, – Karaonga sacīja, nezin kādēļ raudzīdamies uz vigvamu.

– Jā, Astunaks šajā reizē atnāca pie travelingiem, lai aicinātu divus travelingus piedalīties Astunaka kāzu svētkos Veiklo Pertiķu zemē.

– Bruņurupuču precības ir Ziloņu lieta.

– Bruņurupuču precības ir Ziloņu lieta travelingu ciltī.

– Bet tagad Astunaks ir travelingu ciltī, vai ne?

Edžus juta, ka viņam nav ko iebilst, tāpēc viņš tikai sacīja īsi:

– Jā.

– Tātad Astunaka precības ir Karaongas lieta, vai ne?

– Jā.

– Karaonga šo lietu jau ir nokārtojis. Skaistās Mangas tēvocis Vituinga ir jau devis piekrišanu Astunaka precībām ar Mangu. Mēs uzcēlām jums vigvamu. Lūk, šo, – zilādainais karavīrs pamāja uz to mītni, pie kuras viņi stāvēja. – Te jūs dzīvosiet.

Karaonga pacēla bizonādas priekškaru, kas aizsedza ieeju, un parādīja Edžum vigvama iekšpusi.

Pēc travelingu cilts likumiem Edžus drīkstēja atteikties no sievas, ko viņam sameklējis «mātesbrālis». Tas nozīmēja, ka izraudzītā sieva viņam nepatīk. Tādā gadījumā «mātesbrālim» bija jāmeklē viņam cita sieva. Bet pēc travelingu cilts likumiem viņš nedrīkstēja vispār atteikties no precībām, kuras iecerējis «mātesbrālis». Ja viņš vispār atteiktos no precībām, tad tas nozīmētu, ka viņš ir kaut kāds morāli kropļs indivīds; tas nozīmētu visas travelingu tautas rupju apvainojumu, kura sekas būtu vismaz pilnīga padzīšana no cilts, – ja ne slepkavība, kuru realizētu atraidīto sievu brāļi, atriebdamies par savu māsu aizskarto godu.

Tāpēc Edžus pat nesāka cilāt šo jautājumu, bet ielīda vigvamā un apsēdās uz guļvietas, sakrautas no zvērādām un rupjiem vilnas audumiem. Karaonga arī ielīda mājoklī un attupās pie ieejas. Viņš neteica neko, tikai nogaidoši raudzījās uz Edžu.

– Skaistās Mangas tēvocis Vituinga ir jau devis piekrišanu Astunaka precībām ar Mangu, – Edžus atkārtoja sava «mātesbrāļa» vārdus. – Bet pati Manga?

– Manga arī ir devusi piekrišanu. Viņai patīk Astunaks. Sen jau patīk.

Edžus atlaidās uz muguras guļvietā un salika rokas aiz galvas, raudzīdamies augšup, – tur, kur, ādas siksnām sasaistītas, krustojās vigvamu saturošās kārtis.

Edžus gandrīz nepazīna Mangu. Kad viņš pirms 12 gadiem aizgāja no travelingu cilts, viņai bija kādi trīs vai četri gadi, un viņš praktiski neatcerējās no tiem laikiem virsaiša Rongo jaunāko meitu. Vēlāk, kad viņš šad tad apmeklēja travelingus un iedraudzējās ar Inaku, kaut kur viņiem līdzās bija nīrbējusi Inaka jaunākā māšele – kaut kāds zilādains skuķēns, kuram Edžus nepievērsa nekādu uzmanību. Un tikai šajā apmeklējumā – vairākus gadus pēc iepriekšējā – Inakam līdzās pēkšņi bija iznirusi šī meitene – jau nobriedusi, vingra, sprigana, vienmēr pusplika, kā visas travelingietes. (Tāpat kā kalibanietes, travelingu sievietes krūtis neslēpa; travelingi neuzskatīja, ka tas būtu kaut kas apkaunojošs vai piedauzīgs). «Cik ātri un pēkšņi viņas visas uzplaukst!» – Edžus domāja. – «Nupat vēl bija nosmulējies skuķēns, un te uzreiz – daiļava!».

Protams, Edžum patika Manga, – kādu viņš to ieraudzīja šajā atbraucienā. Tomēr viņa civilizācijas samaitātā domāšana lika viņam sākt prāt, kā gan viņš varēs sadzīvot ar trim sievietēm – baltu, sarkanu un zilu? Un, galvenais, kā viņas visas varēs sadzīvot savā starpā – tas ir vistrakākais. «Ak, ja es varētu trīskāršoties!» – Edžus prātoja. – «Viens Es dzīvotu ar Karmu, otrs Es ar Vahtu un trešais Es – ar Mangu...»

Taču viņš nevarēja nedz trīskāršoties, nedz arī atteikties no precībām ar Mangu. Viņš taču nedrīkstēja un arī negribēja raut visus sakarus ar travelingiem. Viņa iespēju robežās bija tikai aizstāt Mangu ar kādu citu, bet tam nebija nekādas jēgas. Manga bija Lielā virsaiša Rongo meita, Inaka māsa – travelingi deva viņam savu visaugstdzimušāko princesi, pie tam vēl tādu skaistuli, – ko gan citu viņš vēl var prasīt!?

Protams, profesors Pilnmēness, Akorijas etnogrāfu aprindās slavenā darba «Travelingu ģimene» autors, labāk par jebkuru citu no latviešiem zināja, ka Mangas un viņa bērni, ja tādi būs, nekad nepaliks bāreņi, pat ja viņš pats nozustu un nekad vairs nerādītos šajā ciltī, jo travelingiem nav bāreņu – Mangas bērni jau piedzimstot iegūs veselu lērumu «brāļu» un «māsu», viņiem būs vesels lērums «mātesbrāļu», kas par viņiem būs atbildīgi, kas viņus skolos un audzinās... Manga arī nekad nepaliks vientuļa, jo viss Bruņurupuča totēms ir viņas «vīri»... Šajā ziņā travelingu cilts sabiedriskā iekārta bija neapšaubāmi labāka nekā latviešiem, kam sieviešu vientulība un bērnu pamestība ir tik hroniska, smaga un mūžīga problēma...

– Vai Astunaks piekrīt precēties ar Mangu? – beidzot iejautājās Karaonga, tā arī nesagaidījis ne vārda no Edžus.

– Jā, – Edžus sacīja, pieceldamies no gulvietas.

Vecā karavīra sejā atplauka smaidis, un viņš sarosījās, ar visu savu būtni izrādīdams prieku atkal mežiniekiem parastajā atklātībā.

– Un kad būs kāzas? – profesors Pilnmēness jautāja.

– Šodien. Astunaks taču nepaliks ilgi pie travelingiem, vai ne?

– Jā, man drīz jābrauc atpakaļ. Mani gaida...

– Nu, redz! Tāpēc mums jāpasteidzas.

Viņi iznāca no vigvama un devās atpakaļ pie ugunskuriem, kur viņus sagaidīja Rongo, Inaka, Mangas, Alehas, Vituingas, Kairas un daudzu citu travelingu vēriģo acu pētošie skatieni no saspringtām pierēm. Redzot Karaongas smaidā mirdzošo seju, arī viņi viens pēc otra jau pa gabalu sāka smaidīt. Edžus apsēdās savā vietā uz stumbra līdzās virsaitim Rongo, bet tas pavirzījās nostāk, un no aizmugures ar īstas čūskas cienīgu lokanumu izvījās Manga un apsēdās starp tēvu un Edžu.

Aiki novada virsaitis un Akorijas Saeimas deputāts Vituinga piecēlās no savas vietas un nostājās līdzās Karaongam. Tad abi «tēvoči» pasludināja visai ciltij par vienošanos, kas starp viņiem noslēgta un kurai piekrituši arī abi jaunie. Travelingi ar skaļiem saucieniem pielēca kājās un uzsāka deju, sava apļa vidū izstūmuši Edžu un Mangu. Sākās parastā travelingu kāzu ceremonija un dzīres, kas turpinājās visu nakti...

Tikai rītausmā viņi daudzskaitlīgā barā pavadīja Edžu un Mangu līdz viņu vigvamam un atstāja vienus.

Un lūk, viņi kaili tupēja uz ceļiem viens otram pretī uz lauvas ādas, un Edžus saņēma rokās meitenes plecus. Manga nolieca galvu un atspieda to ar pieri pret viņa krūtīm.

– Vai Mangai nav bail no Astunaka? – Edžus jautāja, lai kaut ko teiktu.

– Astunaks ir drošsirdīgs karavīrs un vienmēr aizstāvēs Mangu, – sacīja Lielā virsaiša Rongo meita un pacēlās augšup, lai piekļautos viņam ar visu augumu.

Edžus apskāva viņu, un viņa apskāva Astunaku, un, slīdēdama lejup, Manga kļuva par profesora Pilnmēness otro sievu (neizmirsīsim, ka ar Karmu Gardu viņš vēl nav salaulājies un nav arī gulējis). Tā Viedas Gardas iecere par znotu – Kalibanas imperatoru un par krāsaino mežoņu lūgšanu savas meitas kāzās deva vēl vienu negaidītu efektu⁵⁰.

⁵⁰ 9999.gada 6.novembrī Manga dzemdēja profesoram Edžum Pilnmēnesim dēlu, kuru nosauca par Gludu (kas travelingu valodā nozīmē «Gudrais») – *aut.piez.*

6. cēliens. Melni kraukļi

Kas dzimis velns, tas vienmēr paliks velns.
Tam labais nepielīp. Es pūlējos
Par cilvēku to audzināt, bet velti viss...

(Šekspīrs, «Vētra», *Prospera*, 600)

1. Bangas Niknas noslēpums

Banga atvēra durtiņas skapītim, uz kura stāvēja televizors, pakravājās skapīša iekšienē un, izrakusi no turienes kādu videomagnetofona kaseti, iebāza to aparāta spraugā. Ieslēgusi videomagnetofonu, viņa noņēma tupus uz tā paša dīvāna, kur sēdēja Mikus, taču ne viņam blakus, bet dīvāna attālākajā stūrī, kur, ceļgalus rakstainajai segai piespiedusi un elkoni uz dīvāna atzveltnes atbalstījusi, visu filmas demonstrēšanas laiku skatījās nevis uz ekrānu, bet gan uz Miku.

Mikus, turpretim, raudzījās uz ekrānu, un jau drīz pēc pirmajiem kadriem viņa sejā atspoguļojās pārsteigums. Pirmkārt, izrādījās, ka filma ir pornogrāfiska. Sākuma uzraksti vēstīja, ka tās nosaukums ir «Medmāsa», bet apakšvirsraksts: «Lezbietes no Svētā Jāņa Stradiņa Slimnīcas». Filmas ražotājs bija kaut kāda «Tabako Aso Filmu Kompānija». Filmas primitīvais sižets bija tāds, ka nez kādā slimnīcā (laikam Latvijā, jo dažos pirmajos kadrus, kuri vēl bija filmēti ārpus telpām, pavīdēja Rīgas skati) vairākas medmāsas, acīmredzot no rīta, ierodas darbā slimnīcā, novelk virsdrēbes, apģērbj baltos halātus un cepurītes ar sarkaniem krustiem. Pēc tam īsu brīdi pazib dažī slimnieki, bet, nekavējot ilgi laiku, trīs medmāsas ātri izrādās iekļuvušas vienas pašas kaut kādā slēgtā, bet plašā telpā, un sāk tur viena otru glāstīt, skūpstīt un izģērbt. Mikus uzacis uzcēlās jo sevišķi augstu, kad viņš vienā no «medmāsām» pazina Bangu...

Drīz vien «Svētā Jāņa slimnīcas medmāsa» bija jau pazaudējušas ne vien savus baltos halātus, bet arī gandrīz visu apakšveļu, divas grozījās kameras priekšā puskailas, bet trešā pilnīgi kaila, vienīgi baltās cepurītes ar sarkanajiem krustiem visām bija saglabātas galvās (laikam, lai būtu pikantāk). Banga bija viena no puskailajām. Abas puskailās acīmredzot centās «apmierināt» pilnīgi kailo; tā tagad gulēja uz galda, kājas pret kameru ieplētusi, un viņas galva grozījās kaut kur starp telefona aparātu un datora monitoru, bet divas pārējās «medmāsas», katra no savas galda puses, arī pie iespējas cenzdamās pagriezt pret videokameru un skatītājiem savas atkailinātās intīmās vietas, visādi ņēmās ap gulošo: glāstīja, skūpstīja, laizīja viņai krūtis, vēderu, kājstarpi, bāza viņai dzimumorgānos savus pirkstus, mēles un sārtu plastmasas «vibratoru», kurš pēc formas atgādināja vīrieša dzimumlocekli ar visām tā piedevām... No nedaudzajām filmas sarunām, kurās balsis skanēja dobji un neskaidri, kā tas mēdz būt amatieru filmās, varēja noprast, ka tā sieviete uz galda ir slimnīcas virsmāsa un abu pārējo priekšniece. Operators acīmredzot staigāja galdam un sievietēm apkārt, filmēdams gan no vienas puses, gan no otras, gan no augšas, gan no lejas, gan tuvplānā, gan no attāluma.

Mikus saknieba lūpas, saprazdams tagad, par kādu problēmu ir runājusi Banga. Viņš neuzdrošinājās paskatīties uz jauno sievieti dīvāna stūrī, bet nevēroja arī uzmanīgi tālāk ekrāna kadrus. Izlikdamies, ka turpina skatīties filmu, viņš iegrimā domās...

Mikus atcerējās tās niknās ideoloģiskās cīņas, kas nesenā pagātnē bija plosījušās Latvijas parlamentā un sabiedrībā ap pornogrāfijas jautājumu. Mikus bērnības laikā pornogrāfija Latvijā bija stingri aizliegta «religisku un morālu apsvērumu dēļ», un tikumības policija to nežēlīgi vajāja. (Skolā Mikus gan tika redzējis dažas pornogrāfiska satura fotogrāfijas, ko skolnieki viens otram slepus rādīja).

Tad, Mikus studiju laika sākumā, pasaulē sākās jaunas vēsmas. Vairākas citas valstis (piemēram, arī Igaunija, kas vienmēr par pussolīti apsteidza Latviju visās lietās) jau bija atļāvušas pornogrāfisku fotogrāfiju un filmu ražošanu un izplatīšanu ar tiem vai citiem, lielākiem vai mazākiem ierobežojumiem. Šo jautājumu sāka apspriest arī Apvienotajā Karalistē⁵¹: sākumā presē un televīzijā, vēlāk arī Saeimā⁵².

⁵¹ Mundā Latvijas valsts oficiālais nosaukums ir: Kurzemes, Vidzemes un Latgales Apvienotā Karaliste – *tulk.piez.*

⁵² Tā oficiāli saucas Latvijas Apvienotās Karalistes divpalātu parlaments – *tulk.piez.*

Kungu palāta⁵³ bija, kā allaž, ļoti konservatīva un nikni pretojās pornogrāfijas legalizēšanai, vairākkārt uzlikdama veto Dāmu palātas⁵⁴ pieņemtajiem likumprojektiem šajā jautājumā.

Debates parlamentā sita augstu vilni, un tām līdzī sekoja visa latvju tauta, arī Mikus – tajā laikā pirmā kursa students Oksfordas universitātes Filoloģijas un Filozofijas fakultātē. Sevišķu ievēribu guva Kungu palātas Konservatīvās frakcijas līderis Kurzemes hercogs Jēkabs Vērsis⁵⁵. Kungu palātā viņa teiktās dedzīgās un labi argumentētās runas pēc tam neskaitāmas reizes citēja gan prese, gan televīzija, gan pārējie deputāti Augšnamā un Apakšnamā. Pakļaujoties Dāmu palātas spiedienam, hercogs Jēkabs galā galā principiāli piekrita legalizēt pornogrāfiju «demokrātijas – Latvijas impērijas sabiedriskās iekārtas pamatu pamata – vārdā». Bet ar dažiem nosacījumiem.

– Labi, – skandēja hercogs Jēkabs no Kungu palātas tribīnes, – lai tauta skatās kino un video filmās dzimumaktus, ja viņi to tā vēlas un ja nevar to redzēt dzīvē! Galu galā tas varbūt veicinās iedzīvotāju skaita dabisko pieaugumu un līdz ar to Latvju Impērijas varenības nostiprināšanos, par kuru mēs, no Pērkončēva varas šīs zemes lielkungi, esam vienmēr tik nenogurstoši rūpējušies visus šos astoņus gadsimtus, kopš Karalis ir devis Brīvības hartu un pastāv mūsu Saeima. Bet no šiem cildenajiem mērķiem, kuru vārdā mēs, rūpēdamies par mūsu tautas interesēm, tagad piekrītam atļaut šo pornogrāfijas lietu, izriet arī tie ierobežojumi, ko mēs līdz ar to kategoriski pieprasām. Mēs, lielkungi, tautas interešu vārdā prasām, lai pornogrāfiska satura materiālos vīrieša dzimumloceklis būtu redzams vienmēr tikai erekts, jo tikai tāds tas veicina latvju tautas nostiprināšanos un uzplaukumu. Mēs domājam, ka erekts loceklis ir uzskatāms par latvju tautas spēka un Latvijas valsts varenības simbolu, bet nošķucis loceklis, tieši otrādi, par latviešu izmiršanas un Latvijas valsts iznīkšanas zīmi. Tāpēc mēs aicinām nokarena vīrieša dzimumlocekļa rādīšanu fotogrāfijās un filmās uzskatīt par prettautisku un pretvalstisku propagandu, par mazdūšības sludināšanu un kaitniecību, par latvju tautas dižēnības un Latvijas valsts varenības apšaubīšanu jeb, citiem vārdiem sakot, par Majestātes apvainojumu⁵⁶, un pieprasām aizliegt to ar likumu, jo nošķucis vīrieša loceklis zaimo latviešu tautu un veicina tās iznīkšanu un izmiršanu.

– Vai jūs varat iedomāties, ka pie tāda locekļa stāvokļa pēc dažiem gadsimtiem latvieši var pārvērsties par mazu tautu!? – patētiski sauca hercogs Jēkabs no Saeimas tribīnes un, lai gan neviens nedz Saeimā, nedz ārpus tās sienām to nekādi iedomāties nespēja, ka latvieši varētu būt maza tautiņa – tik absurda, jocīga un smieklīga visiem likās jau pati šāda iespēja vien –, tomēr pret Jēkaba Vērša priekšlikumu neviens arī neiebilda, un Saeima abās savās palātās pieņēma, bet Karalis pēc tam izsludināja likumu «Par Majestātes apvainojumu», saskaņā ar kuru, ja pornogrāfiskos materiālos nāca redzams vīrieša dzimumloceklis, tad tam obligāti bija jābūt erekts; materiāli ar redzamu ļenganu dzimumloekli bija nekavējoties jākonfiscē, jāznīcina, bet ražotāji jā sodā ar naudas sodu apmērā līdz simt minimālajām mēnešalgām vai ar brīvības atņemšanu līdz diviem gadiem.

Likums «Par Majestātes apvainojumu» pārāk lielu pretestību nesastapa nevienā no Latvijas sabiedrības slāņiem, jo visiem tas šķita pamatots, saprātīgs un gudrs. Pavisam savādāk tas bija ar otro pornogrāfijas sakarā pieņemto likumu «Par Mātes svētumu». Aizstāvēdams šo likumu Saeimā, kad tas vēl bija tikai likumprojekts, hercogs Jēkabs atkal skandēja savā varenajā un visiem tik labi pazīstamajā balsī:

– Latviešiem māte vienmēr ir bijusi svēta un neaizskarama; mātes tēls – Zemes Māte, Jūras Māte, Meža Māte utt. utt. – ir visas mūsu folkloras un tautasdziesmu pamatā. Latviešu valodā nav neviena lamu izteiciena ar mātes vārdu: atšķirībā, kā jūs labi zināt, no barbaru un vergu tautām. Tieši tāpēc viņi jau arī ir barbari un vergi, ka netur svētumā Māti. Bet latviešiem, ja mēs gribam joprojām

⁵³ Tā oficiāli saucas Saeimas Augšpalāta, kurā (bez vēlēšanām) ietilpst «lielkungi» jeb latvju vecā augstākā aristokrātija: hercogi, grāfi, lordi, firsti, marķīzi utt. – *tulk.piez.* – Jau astoņus gadsimtus, kopš pašas parlamenta nodibināšanas, Kungu palāta sastāv tikai no vīriešiem, attiecīgo titulu nesējiem.

⁵⁴ Par «Dāmu palātu» ir tautā neoficiāli iesaukts Latvijas Saeimas apakšnamas – *tulk.piez.* –; oficiālais nosaukums Apakšnamam ir «Pārstāvju palāta», un tā sastāv no tautas vēlētiem priekštāvjiem un priekštāvēm; Saeimas Apakšnamā, atšķirībā no Augšnama, var tikt ievēlētas arī deputātes sievietes, kas tad arī ļāva piešķirt tautas kalpu un kalpoņu sanāksmei ironisko nosaukumu «Dāmu palāta» pretstatā «Kungu palātai»; dažreiz, kad tautas attieksme pret savu ievēlēto deputātu rīcību izpaužas sevišķi spilgti, Apakšnamu dēvē arī par «Zemo namu», «Prostitūtu palātu» vai par «Jēkaba ielas publisko namu» (Mundas Latvijas parlamenta apakšpalāta atrodas Hercoga Jēkaba ielā).

⁵⁵ Lūdzam nejaukt šo Kurzemes hercogu Jēkabu Vērsi ar to Kurzemes hercogu, kurš dibināja pirmās latviešu kolonijas Tabako salās – *tulk.piez.*; – viņi ir dažādos laikos dzīvojuši vienas dinastijas pārstāvji ar vienādiem priekšvārdiem.

⁵⁶ Vārdi «majestātes apvainojums» Romā sākotnēji nozīmēja nevis aizskārumu valdošajai personai (kāda tās pastāvēšanas pēdējā posmā bija imperators), bet gan pašas Romas diženuma apšaubīšanu, un par to sodīja ar nāvi – *red.piez.*

palikt civilizēta, varena un stipra tauta, Māte ir arī turpmāk jātur visaugstākajā godā un jāsargā kā vislielākais svētums. Un, tagad atļaujot savā valstī pornogrāfiju, mēs tomēr nevaram pieļaut, ka šāda veida materiālos tiktu zaimota Māte un viņas galvenais, mātišķības orgāns. Tāpēc, cienījamie deputāti un tautieši, Konservatīvā frakcija kategoriski pieprasa pieņemt šo apspriežamo likumu «Par Mātes svētumu», kurš stingri aizliegtu ražot un izplatīt tādus pornogrāfiskus materiālus, kuros būtu redzami sieviešu dzimumorgāni! Jā, vispār kailas sievietes mēs atļaujam rādīt, tajā skaitā dzimumakta laikā, bet tad tām jābūt redzamām vai nu no sāniem, vai no mugurpuses, bet ja no priekšas, tad ne zemāk par jostasvietu. Ar vārdu sakot, kadrā nekad nedrīkst parādīties sievietes dzimumorgāni, kas ir un paliek mums svēts mātišķības simbols, kurš nedrīkst tikt apgānīts ar pornogrāfiju!

Neskatoties uz sīvo Viņa Majestātes opozīcijas pretestību, likums tika pieņemts abās Saeimas palātās, un Karalis to izsludināja Satversmē paredzētajā kārtībā. Līdz ar to Latvijā pornogrāfijas izgatavošana un izplatīšana tagad bija atļauta; turpmāk drīkstēja rādīt dzimumaktus, bet šajās ainās nedrīkstēja nākt redzami nedz sieviešu dzimumorgāni, nedz neuzbriedis vīrieša dzimumloceklis – tās palika divas joprojām aizliegtās lietas.

Likums «Par Mātes svētumu» izsauca ārkārtīgi niknu feministisko organizāciju reakciju. Līdz šim feministiskās apvienības par savu galveno uzbrukumu objektu bija izmantojušas sieviešu un vīriešu nevienlīdzību uzvārdos: «Kāpēc vīriešiem drīkst būt uzvārdi sieviešu dzimtē (piemēram, Jānis Smilga, Pēteris Priede, Andris Šķēle utt.), bet sievietēm nedrīkst būt uzvārdi vīriešu dzimtē (piemēram, Gunta Ulmanis, Vita Vaivods, Lina Baron utt.)?». Nelīdzēja nekāda valodnieku (tajā skaitā Mikus profesoru no Filoloģijas fakultātes) izteiktā argumentācija, ka vainīga te ir pati latviešu valodas gramatika, kurā pastāv paradigma, kas paredz vīriešu dzimtes vārdu locīšanu īpašā veidā ar (it kā) sieviešu dzimtes galotnēm nominatīvā: «slepkava, slepkavam...» – un nevis «slepkavai!»), bet neparedz analogisku paradigmu sieviešu dzimtes vārdu locīšanai ar (it kā) vīriešu dzimtes galotni nominatīvā (vārds «Vita Vaivods» tad datīvā būs: «kam? – Vitai Vaivodij», līdzīgi kā «naktij» vai «utij?»). Taču feministes uz tādu kazuistiku nereagēja un bija jau pilnīgi nomocījušas Latvijas (un arī starptautiskās) visu instanču tiesas ar nebeidzamām prasībām, apelācijām un kasācijām, lai panāktu viņu uzvārdu ierakstīšanu pasēs vīriešu dzimtē (vai pavisam bez galotnēm).

Bet tagad, kad pieņēma un izsludināja likumu «Par Mātes svētumu», tas bija kā uguns pakulās, un feministes momentā pārsviedās no netaisnības ar uzvārdiem uz netaisnību ar dzimumorgāniem. «Kādēļ vīriešu dzimumorgānus drīkst rādīt filmās, bet sieviešu dzimumorgānus nedrīkst!? Atkal kārtējais vīriešu šovinisms!!!»

Feministes apbēra Saeimas abas palātas ar saviem protestiem un prasībām nekavējoties atcelt šo diskrimināciju, bet kad likumdevēji stāvēja nelokāmi kā laba vīrieša loceklis labā brīdī, tad sievietes uzsāka cīņu ielās. Viņas organizēja neskaitāmas demonstrācijas, kur garām abiem Saeimas namiem un Karaļa pilsētas rezidencē nesa milzīgus plakātus ar sieviešu dzimumorgānu attēliem. Tā kā šādi attēli saskaņā ar likumu «Par Mātes svētumu» bija aizliegti, tad policija uzbruka demonstrantēm, rāva viņām no rokām un turpat uz vietas plēsa gabalos šos plakātus, bet pašas nesējas vilka uz policijas mašīnām un tālāk veda uz policijas iecirkņiem, kur viņas sodīja «par sīko huligānismu» uz 15 diennaktīm, liekot šīs diennaktis pavadīt arestā, mazgājot policijas iecirknī grīdas. Feministes iznāca no ieslodzījuma nesalauztas un vēl pilnākas ar apņēmību visiem iespējamajiem līdzekļiem cīnīties par taisnību.

Tagad viņas uzsāka vēstuļu kampaņu, kurā aicināja ikvienu latvju sievieti nofotografēt savus dzimumorgānus un izsūtīt šīs fotogrāfijas karalim Guntim XIV, Saeimas abu palātu spīkeriem, Ministru prezidentam un Iekšlietu ministram, godīgi norādot arī savu vārdu, uzvārdu, adresi un personas kodu. Minētās valsts varas institūcijas saņēma miljoniem šādu fotogrāfiju.

Kad nelīdzēja arī tas, un likumdevēji joprojām palika nelokāmi, sufražistes ķērās pie terora un organizēja vairākus sprādzienus kinoteātros. Vienā no šiem terora aktiem cieta arī Mikus. Viņi abi ar I bija tieši tajā vakarā aizgājuši uz lielāko Rīgas kinoteātri «Atenijs», lai noskatītos pirmo Rīgas kinostudijā uzņemto pornogrāfisko filmu, kas tagad, līdz ar jaunās likumdošanas spēkā stāšanos, bija radīta un tika visur plaši reklamēta. Kā vēlāk noskaidrojās izmeklēšana, sufražistes bija noslēpušas aiz ekrāna spridzekli ar tālvadības ierīci un, līdzko uz ekrāna parādījās erekts, kā jau to prasīja Likums, vīrieša dzimumloceklis, kāda no viņām, sēdēdama zāles visattālākajā stūrī, nospieda tālvadības pults pogu. Sprādzienā gāja bojā trīs cilvēki no pirmās krēslu rindas, vairāki tika smagi ievainoti, bet Mikus un I tika cauri ar viegliem ievainojumiem. Tomēr viņam vēl tagad bija pierē rēta no tā atgadījuma.

Pēc šādu sprādzienu sērijas Latvijas Impērijas karaliskā Valsts Drošības Komiteja (LīkVDK, tautā saukta arī par «Čaku»⁵⁷) visā nopietnībā ķērās pie feministiskās kustības, un aktīvākās sufražistes tika izķertas, arestētas un iesēdinātas cietumos.

Kad darbīgākās sufražistes bija izķertas un notiesātas, sprādzieni kinoteātros mitējās, bet spriedze Latvijas sabiedrībā pornogrāfijas jautājumā vienalga saglabājās. Faktiski šis jautājums joprojām tā arī nebija atrisināts. Feministes bija ierosinājušas Pasaules Cilvēktiesību Tiesā lietu «Sievietes pret Latviju», prasot no Latvijas valsts nekavējoties atcelt diskriminējošos likumus un izmaksāt kompensāciju cietušajām, bet tiesas process vēl nebija beidzies, kad Mikus atstāja Latviju, tā ka iznākums nebija zināms. Kā teica kāda feministe pēdējā intervijā, ko Mikus kā žurnālists bija pirms aizbraukšanas uz Vētru Krastu ņēmis Rīgā un sagatavojis publicēšanai «Zelta Dienā»: «Vēl cīņa nav galā un nebeigsies! Tev, Spīdola⁵⁸, Laimdota palīgā ies! Mūsu lieta ir taisnīga, mēs uzvarēsim! *No pasaran! No pasaran! No pasaran!*»

Bet pagaidām, kamēr taisnība vēl nebija uzvarējusi, Latvijas Valsts oficiālajā pornogrāfijā rādīja tikai erekētus vīriešu dzimumlocekļus, un sieviešu dzimumorgānus nerādīja. Taču pagrīdē tika ražotas un slepeni izplatītas filmas, kurās zemāk par jostas vietu bija redzamas tieši kailas sievietes, nevis vīrieši. Daudzas no šīm filmām uzņēma Latvijas bijušajās kolonijās, tādās kā Vētru Krasts, un tad kontrabandas ceļā ieveda Latvijā. Tas bija ienesīgs bizness, līdzīgi kā narkotiku vai ieroču tirdzniecība.

Un lūk, tagad Mikus priekšā bija viens no tādiem ražojumiem – pornogrāfiska filma, kas uzņemta Vētru Krastā un acīmredzot domāta nelegālai ievēšanai Latvijā. Un Banga bija viena no «pornozvaidzēm» šajā filmā!!! Dziļš rūgtums pārņēma Miku. «Es biju gatavs viņu aizstāvēt tur, tajā kafejnīcā, kad viņu gribēja izģērbt Spalis ar kompāniju, bet šeit viņa pati plika grozās videokameras un tūkstošu skatītāju acu priekšā! Es kāvos divkaujā par viņas izvaroto godu, bet ko viņa dara ar šo godu šeit, uz tā “slimnīcas” galda!»

Mikus drūmi pagriezta galvu uz Bangas pusi, un viņa, acīmredzot to tikai gaidījusi, tūlīt nospieda pogu uz tālvadības pults. Ekrāns klusi nodzisa, aizskalodams nebūtībā neķītros kadrus.

– Nu, – Banga nopūzdamās teica, – tagad tu vairs nepiedāvā man precēties?

– Kas tā ir par filmu un kāpēc tu tur piedalījies? – Mikus tāpat drūmi jautāja. – Vai tu esi prostitūta?

– Nē, prostitūta es neesmu. Laikam. – Banga, kas visu šo laiku bija sēdējusi ar seju pret Miku, tagad pagriezās ar skatu perpendikulāri dīvanam un atmeta galvu uz tā atzveltnes. – Vismaz es nekad neesmu pelnījies, atdodamās vīriešiem.

– Tu esi lezbiete?

– Es? Lezbiete? Dies pasargi, protams, nē! Tajā filmā jau tas viss ir tikai spēle. Lai kairinātu un kārdinātu vīriešus. Filma taču ir uzņemta priekš jums, vīriešiem, ne jau priekš mums, sievietēm!

– Mani tas nekārdina. Un pat nekairina. Mani daudz vairāk kairinātu, ja vienkārši kaila skaista sieviete pagrozītos uz dīvana manā priekšā. Tas var būt jauki un patīkami. Bet, kad jūs tur viena otrai laizāt visu ko un bāžat visādus draņķus iekšā, man tas liekas vienkārši pretīgi!

Banga atkal nopūtās.

– Ne jau es to izdomāju. Tāds bija scenārijs. Mums vienkārši vajadzēja izpildīt visu, kas iepriekš uzrakstīts. Tā studija «Tabako Aso Filmu Kompānija», saīsināti mēs to parasti saucām: TAFKA, pieder Džokeram. Tas ir viens no viņa biznesiem, līdz ar narkotikām un pārējo. Viņš medī skaistas sievietes pa visu Vētru Krastu... Un, ja viņš ir kādu noskatījis, tad pamēģini tikai atteikties! Ātri vien gulēsi kaut kur krūmos, un mušas rāpos pa tavu pūstošo ķermeni, kurš kādreiz bija tik skaists un tā vilināja vīriešus... Es pati pazīstu vienu sievieti, kas tika izvarota un noslepkavota, kad bija kategoriski

⁵⁷ Latvijas karaliskās VDK apzīmējums «Čaka» – *tulk. piez.* – ir vēsturisks un ceļas no šīs iestādes agrākā nosaukuma: «Činavnieku Aizsardzības Kompānija». Ar tādu nosaukumu šis Latvijas pretterorisma slepenais dienests tika sākotnēji nodibināts pirms 130 gadiem pēc tam, kad tā saucamā «tautudēlu un tautumeitu kustība» bija organizējusi atentātu pret Viņa Majestāti Latvijas imperatoru Gunti X un ar bumbu uzspridzinājusi viņu kādā Vecrīgas ieliņā; pēc toreizējās abreviatūras «ČAK» šo drošības dienestu tautā sāka dēvēt par Čaku, bet tā darbiniekus par čakistiem; vēlāk iestādes oficiālais nosaukums mainījās, taču iesauka vienalga saglabājās; no Latvijas impērijas Drošības dienesta apzīmējumu «čakisti» vēlāk pārnesa arī uz Akorijas Republikas Drošības dienestu.

⁵⁸ Spīdolas tēls latvju feministēm simbolizē viņas pašas – *tulk.piez.* –, bet Laimdota viņām apzīmē visas pārējās sievietes, kuras nav aktīvi iesaistījušās kustībā par dzimumu līdztiesību un pakļaujas vīriešu varai «kā tādas Laimas dotas gotiņas».

atteikusi Džokeram filmēties... Man nebija drosmes atteikties... Tas viss sākās drīz pēc tam, kad es biju ieradusies Bellaportā. Viņi nesnauda un bija ātri mani pamanījuši...

– Un tur visas ir tādas, ar varu piespiestas? – Mikus piesardzīgi jautāja, nedaudz jau tā kā atmaigdams.

– Visādas ir... Ir īstas lezbietes, ir prostitūtas, ir tādas, kas brīvprātīgi piesakās naudas dēļ. Par to filmu Džokers mums solīja lielu naudu, kad pārdošot to Latvijā. Bet pagaidām samaksāja tikai avansu, piecus latus... Droši vien jau arī nekad nesamaksās pārējo...

Mikus brīdi klusēja, kaut ko pārdomādams, tad iejautājās:

– Vai tu esi gulējusi ar Džokeru?

Banga skumji paraudzījās uz Miku un nopūtās trešo reizi:

– Esmu, Miku, esmu...

Tad viņa atkal ierāpās dīvānā ar visiem ceļgaliem, pierāpoja pie Mikus un apņēma ar roku viņa kaklu.

– Miku... Tu esi pavisam savādāks nekā visi citi vīrieši... Es jau teicu: it kā tu nemaz nebūtu cilvēks... Cilvēki ir riebīgi, bet tu esi... tu esi kā... es nezinu, kas... Es arī būtu gribējusi dzīvot skaistu un jauku dzīvi. Bet mana dzīve ir bijusi ļauna un riebīga... Miku, vai tu vari būt augstsirdīgs? Vai tu vari piedot un aizmirst visu, kas ir bijis? Vai tu vari izvest mani no šīs dzīves un ievest citā dzīvē – tādā, kādu es būtu gribējusi dzīvot? – Bangas balss ietrīcējās, un viņa tikko valdījās, lai nesāktu raudāt.

Arī Mikum aizkustinājums saņņaudza kaklu, viņš brīdi vilcinājās, cīnīdamies pats ar sevi, tad pastiepa roku un apņēma Bangu. Banga, sajutusi pretimnākšanu, strauji pieklāvās viņam, sāka apbērt skūpstiem viņa sejas labo pusi, kas bija pret viņu pavērsta, un dedzīgi čukstēja viņam ausī:

– Miku, Miku... Ne Džokeru, ne kādu citu es nekad neesmu mīlējusi... Līdz tevīm es vispār nekad neesmu pazinusi mīlestību! Tas viss bija tikai sekss, Miku! Tikai sekss... Ak, Miku, cik tas ir pelēks, salīdzinot ar Mīlestību!... Tici man, es vienmēr palikšu tev uzticīga un nekad tevi nenodošu! – tagad Banga, pati neizturējusi savu jūtu brāzmas, jau raudāja, un asaras tecēja viņai pa vaigiem.

– Miku, – Banga teica, kad jau atkal kaut cik varēja runāt. – Vai tu uzturi spēkā to... to, ko tu teici par Rīgu... un visu pārējo? Vai arī tagad vairs...

Mikus brīdi klusēja. Banga taču varēja viņam nerādīt šo filmu. Un vispār neko nestāstīt. Lielum lielais vairums sieviešu tieši tā arī rīkotos. Tas taču kaut ko liecināja par Bangu, vai ne? Viņa gribēja aiziet pie Mikus, bet aiziet tīra, atbrīvojusies no savas pagātnes. Kas ar viņu notiks, ja Mikus tagad pateiks: «Nē, TĀDA tu man neesi vajadzīga!»? Vai viņa ies atpakaļ pie Džokera? Kļūs par prostitūtu? Jau tagad viņa ir visai niknās domās par cilvēkiem un par dzīvi. Un ko viņa nodomās TAD? Kāds rūgtums tad paliks viņas dvēselē?

Mikus sajūtās tā, it kā viņa rokās atrastos šīs sievietes liktenis, it kā viņš turētu pirkstos svarus, kuru kausos svārstījās augstsirdība un labestība, uzpurēšanās un godīgums, un varbūt vēl kaut kas, kam viņš nemaz nezināja vārdu...

Mikus pagrieza galvu pret Bangu un sacīja:

– Es uzturu spēkā... Tikai man arī vajag pierast.

Bangas galva nokrita lejup un atbalstījās ar pieri pret Mikus vaigu. Rupji drebuļi pārskrēja visam viņas augumam, un viņa iešņukstējās. Mikus satvēra viņu savās skavās, Mikus roka jau bija zem Bangas halāta, viņa sauja turēja jau Bangas krūti, un viņš vilka sievieti lejup uz dīvāna, bet viņa atraisījās no Mikus tvēriena, izlocījās, izslīdēja un, apsēdusies uz dīvāna malas, pasmaidīja, asarām mirdzot uz vaigiem un joprojām arī miklajās acīs.

– Nē, nē, Miku! Ne seksu, ne seksu... Pagaidi, mīļais, vienu mirklīti... Es tūlīt... Tikai vienu mazu mirklīti!...

Viņa nozuda vannas istabā, bet Mikus tikmēr piecēlās un novilka savu apģērbu. Tad viņš atlaidās uz dīvāna, gaidīdams Bangu, un salika rokas aiz galvas. Banga iznira klusi viņam līdās un, pārslīdēdama viņam pāri, saņņēma rokās viņa vaigus:

– Viss, mīļais, tagad viss! Es esmu gatava! Tas vairs nebūs sekss! Tā būs Mīlestība! Man vairs nav iekšā uzdevas... Tu vari mani apaugļot... Nāc, Miku, nāc!...

Un Mikus apvēla Bangu uz muguras un, apbēris viņas ķermeni ar glāstiem, pēc kāda laiciņa ienira viņas siltajā, miklajā un nu jau brīvajā klēpī. Pēc dažām kaislīgām un abiem tīksmām minūtēm tur, dziļi pašā Bangas Niknas centrā notika noslēpumainā, bet varenā Dabas Mistērija, un Mikus Rainis – piecas diennaktis pēc savas ierašanās Vētru Krastā – bija radījis savu pirmo bērnu⁵⁹.

⁵⁹ 9999.gada 21.oktobrī Bangai no Mikus Raiņa piedzima dēls, kuru vecāki nosauca par Vilni – *aut.piez.*

2. Donata Vella priekšlikums

No rīta Mikus atveda mašīnā Bangu uz viņas darbavietu tik lepni, it kā viņa būtu šajā viesnīcā nevis apkopēja, bet gan miljonāre, kas irē visdārgāko numuru. Kad viņi abi kopā iegāja no 17.stāva gaitenā pa 1716.numura durvīm, Mikum seju klāja tāda izteiksme kāda mēdz būt runcim, kurš laizīdamies atgriežas no savām nakts gaitām pa jumtiem. Viņš slepenībā cerēja, ka Augusts Augustsons vai nu vēl gulēs, vai arī būs jau kaut kur aizgājis projām, jo, lai gan Mikus saprata, ka ir kungs, un, protams, viņam nav jāatskaitās savam sekretāram par to, kādēļ nav pavadījis nakti mājās, tomēr, neskatoties ne uz ko, Mikus jutās neērti Augusta priekšā.

Izrādījās tomēr, ka Augusts Augustsons ne tikai ir mājās, sēž viņu numura kopējā priekšistabā, bet, neskatoties uz agro rīta stundu, viņš pie tam vēl nav viens. Bez Augusta viesistabā atradās Donats Vells. Ieraudzījuši Miku ienākam, abi piecēlās no saviem klubkrēsliem, kur acīmredzot bija draudzīgi sarunājušies.

– Labrīt, Raiņa kungs! – Augusts teica ar godbijību, kura, šķiet, bija tikai vairojusies no Mikus šīs nakts palaidnīgās prombūtnes. Bangu Augusts uzlūkoja tikai ar īsiem, zagšus mestiem skatieniem, it kā baidītos paraudzīties uz viņu ilgāk. Donats Vells, turpretim, apsveica Miku ar skaļu izsaucienu:

– Ā-ā! Dzīvs gan, pazudusi dvēsele! Es jau tā jutu, ka šoreiz pazušanā būs vainīgs ne melns ordenis, bet zilas acis! – un Donats veltīja Bangai ilgu skatienu.

– Labrīt, – Banga vienkārši teica abiem kungiem.

Mikus, krietni vien mulsdams, iepazīstināja Donatu ar Bangu vai otrādi. Donats paklanījās, Banga pastiepa viņam roku, un pēc tās izteiksmes, kāda pazibēja Donata sejā, kad viņa delna pieskārs Bangas saujai, Mikus nodomāja: «Patīk. Apskauž!».

– Vai kas noticis? – Mikus jautāja Donatam, kad iepazīšanās ceremonija bija beigusies.

– Jā, ir viena lietiņa, – Donats teica un aplusa tik zīmīgi, ka Banga un Augusts tūdaļ sarosījās.

– Es nu iešu strādāt, – teica Banga.

– Es iziešu nopirkt avīzes, – atsaucās Augusts.

Kad abi bija izzuduši no istabas, Donats turpināja:

– Ir viena lietiņa, Miku! Paskaties šurp! – un Donats pastiepa viņam avīzi, atvērtu sludinājumu sadaļā. Tur ar sarkanu flomasteru bija apvilktis riņķis apkārt sludinājumam ar šādu tekstu:

«Mākoņpils kapsētā uz vidējā no trim jauniem krustiņiem, kuri stāv blakus bronzas piemineklim, pusnaktī no 15. uz 16.janvāri tiks uzlikta melna platmale, un tajā aiz odes būs 500 latu».

Paraksta nebija. Mikus izbrīnījies paskatījās uz Donatu:

– Kas tās par muļķībām? Ko tas nozīmē?

– Hā! – Donats pasmējās. – Tās nav vis muļķības, tas ir Džokera ziņojums man. Viņš izaicina mani uz kauju. Šis sludinājums ir nodrukāts visās šārīta avīzēs. Un pa radio arī ziņoja. No radio es to arī pirmoreiz uzzināju un paņēmu avīzi.

– Es tomēr nesaprotu... – Mikus nomurmināja.

– Mākoņpils kapsētā trīs svaigi krusti⁶⁰ blakus bronzas piemineklim – tie ir kapi tiem trim Ordeņa vīriem, kurus es nošāvu toreiz Jēkabpilī. Edija slepkavu kapi. Saproti? Līdz ar to ir skaidrs, kam šis sludinājums ir adresēts, vai ne? Džokers grib, lai es tur tajā naktī ierodos, un kā ēsmu piedāvā man piecsimt latus. Bet viņi mani tur gaidīs, lai mani tajā kapsētā nošautu vai notvertu. Tur būs izlikta lamatas.

– Bet tu taču nebūsi tik traks, lai ietu uz turieni tajā naktī?

– Būšu gan. Tad es nebūtu Donats Vells, ja neietu. Un Džokers to zin, tāpēc jau arī sludina. Tātad tur būs spēlīte uz visaugstāko likmi: kurš kuru apspēlēs. Un es gribu apspēlēt Džokeru! Nolaist dažus Piecu Zvaigžņu Ordeņa plušķus no kājas, uzlikt sev galvā to platmali ar naudu un aiztīties projām! Nauda man noderēs.

– Bet viņi taču var īstenībā nemaz neielikt to naudu tajā platmalē! – Mikus brīnījās.

– Nu-u!... – Donats novilkā. – Tad Džokers būtu sevi galīgi apkaunojis. Tā viņš nedarīs. Piecsimt lati ir liela nauda priekš manis, bet ne priekš viņa. Viņš groza miljonus. Bet par piecsimt latiem ko tad var nopirkt: tikai pāris augstākās klases automašīnu vai kādu četrstābu dzīvokli Bellaportas

⁶⁰ Mundas latvieši ir pārkoņticīgi un nelieto krusta zīmi, kāda tā pazīstama Zemes latviešiem kristietībā – *tulk.piez.* –; taču arī Mundā kapsētās stāv krusti, tikai tie ir «X» zīmes veidā, kas simbolizē beigas, nāvi.

centrā. Nieks vien ir. Džokeram pieder Migonijas pils, desmitiem kvadrātkilometru zemes, simtiem vergu, kuģi, nami, dzelzceļi, avīzes... Tie ir pavisam citi mērogi. Redzi, šī avīze ar sludinājumu, «Bellaportas Diena», arī pieder viņam. Par piecsimt latiem tādu vis nenopirksi.

– Naktī uz sešpadsmito? – Mikus atkārtoja, vēlreiz pārslasīdams sludinājumu. – Tas ir...

– Tas ir šonakt, Miku! – Donats pabeidza. – Šonakt. Tāpēc mums jāpasteidzas, lai paspējam tikt līdz Mākoņpilij. Tas ir diezgan tālu, Jēkabānijā, divsimt kilometrus no šejienes pa gaisa līniju, bet pa līkumotajiem kalnu ceļiem būs vai divas reizes vairāk. Mums vēl jāpaspēj nobraukt tas gabals.

– Mums?... – Mikus pārjautāja, juzdams, ka viņam notirpst pakausis, iesmeldzas pakrūte un aizraujas elpa.

– Nu ja! Tāpēc jau es atnācu pie tevis! Visā Vētru Krastā ir tikai divi īsti vīri, kas nebaidīsies doties man līdzī šajā pasākumā. Tie ir Krišs Vienreize un tu! Vairāk neviena cita nav, pārējie visi ir lupatas. Bet Krišs taisni vakar vakarā aizbrauca uz Eiropu meklēt zeltu. Ek, kur neraža! Tā ka esi palicis tikai tu viens pats. Cita man nav, uz ko paļauties.

– Es?... – Mikus novilka, juzdams, ka šis nolādētais Vētru Krasts jau atkal ir paspējis uzvest viņam kaklā savu cilpu. «Vellos! Kā lai izkļūst no šīs situācijas?» – Mikus drudžaini domāja. – «Kā lai pasaka šim ārpātīgajam, ka es esmu normāls civilizēts cilvēks un ka man nav ne mazākās vēlēšanās līst pusnaktī velns zin kādā kapsētā, zinot, ka tur ir speciāli ierīkoti slazdi tam, kurš tur līdīs! Kā to pateikt Donatam Vellam? Kā to pateikt Donatam Vellam pēc tā, ko viņš izdarīja manā labā vakardien!?»

– Nezaudēsim velti laiku, Miku! – Donats tikmēr teica. – Ceļā vien mums paies stundas piecas sešas, bet, ja tu gribēsi reizēm arī apstāties lai, kā tūristam pieklājas, omulīgi apskatītu Vētru Krasta interesantākās vietas, tad vēl pat vairāk. Bet mums ir jābūt Mākoņpilī vēl ar gaismu – un ar labu gaismu –, lai mēs paspētu visu tur izpētīt un sagatavoties. Tā ka, Miku, braucam tūlīt, nav ko kavēties. Tev jau droši vien citu ieroču nav, kā vien pistoles, vai ne?

– Nav gan... – Mikus novilka.

– Nu, man ir pilna mašīna ar ieročiem, es tev iedošu automātu un granātas, tā ka ņem līdzī tikai divas savas pistoles, vairāk neko nevajag. Uz cik ilgu laiku tev ir apmaksāts šis viesnīcas numurs?

– Uz divām nedēļām...

– Labi, ar to pietiks. Lai Augusts te dzīvo un sargā tavas mantas. Es to saku tā, visādam gadījumam: ej nu sazinī, kā tur Mākoņpilī viss sanāks, varbūt mēs nejauši izšķīramies, varbūt tev būs jākuļas atpakaļ kājām, tas var prasīt vairākas dienas, viss kas var notikt, tāpēc aizmugure jānodrošina katram gadījumam. Bet, nebaidies, es domāju, ka nekādu lielo sarežģītumu tur nebūs: nokniebsim tos Džokera killerus, pievāksim viņa naudu un rīt atbrauksim mājās. Droši vien atkal tāda maza šaudīšanās vien būs. Nu, labi, ejam, nav ko stiept gumiju. Es jau Augustam pateicu, ka tevis kādu laiciņu nebūs mājās, viņš ir lietas kursā. Tā ka tev ne par ko vairs nav jā rūpējas.

– Bet... – teica Mikus, un tas arī bija viss, ko viņš spēja izteikt. Pirms vēl Mikus paguva atjēgties, viņus abus jau vilka lejup lifts, līdzīgi kā Mikus apgērbu vilka lejup divas pistoles, un vēl pēc mirkļa viņi jau bija Donata mašīnā, un mašīna aiztraucās pa Bellaportas ielām, un tad pilsēta izzuda, bet apkārt pletās Latgadas līdzenums. Drīz izzuda arī līdzenums un sākās kalni. Mikus (pēc ilgstošas kartes pētīšanas) jau pietiekoši labi orientējās Vētru Krasta ģeogrāfijā, lai zinātu, ka tie ir Jehūzu kalnu grēdas atzari. Jehūzu kalni atdalīja Jehulendas un Latgadas piejūras zemienes no Fatumrivulas baseina ieplakas.

Mikus sēdēja priekšējā pasažieru sēdeklī ar bezcerīgas rezignācijas izteiksmi sejā, vairs nepretodamies savam liktenim, ar kuru, kā tas zināms jau kopš senatnes, iet kopsolī gudrie, un kurš velk aiz apkakles muļķus, kas liktenim pretojas. Pats Kitionas Zēnons šajā brīdī varētu lepoties ar Mikus stoicismsu.

«Labi,» – Mikus domāja, – «šī noteikti ir pēdējā reize, kad es lienu iekšā kaut kādā tādā putrā! Ja izsprukšu dzīvs, tad uzreiz braucu projām no Vētru Krasta. Bez vārda runas! Šoreiz noteikti! Bet ja neizsprukšu, tad arī labi vien būs. Dzīve taču ir tik bezjēdzīga un muļķīga... Galīgi nav vērts to sargāt! Nu, es tur tajā stulbajā kapsētā pārāk uz priekšu nelīdīšu, likteni neizaicināšu; tikai piesegšu Donatu no aizmugures. Varbūt, ka vēl šoreiz laimējas tikt laukā sveikā...»

Bet Donats neļāva Mikum nodoties stoicisma filosofijai. Vadīdams mašīnu, viņš gandrīz nepārtraukti plāpāja un sarunājās, pie kam bija ieslēdzis lielā skaļumā arī automobiļa radio, tā ka veselas divas informācijas straumes vienlaicīgi laužās Mikus galvā, kurai arī vienas plūsmas būtu bijis par daudz, jo viņa smadzenes juta neatliekamu vajadzību klusumā un mierā rūpīgi pārdomāt to briesmīgo situāciju, kurā viņš nu atkal bija iekļuvis. Donats tikmēr stāstīja par sevi, iztaujāja par Miku. Viņa runa pastāvīgi atgriezās pie Bangas. Likās, ka šī tēma viņu ļoti interesē.

– Skuķis kā uguns, vai ne? – Donats prašņāja, acīmredzami pūlēdamies izprovocēt Miku uz atklātību.

– Uzmanību! Runā Bellaportas radio. Pareizs laiks vienpadsmit nulle nulle. Pārraidām jaunākās ziņas. Šodien notika Ministru kabineta sēde, kurā... – jaucās iekšā radioaparāts.

– Jā, – Mikus piekrita, taču sīkākos stāstos neielaidās.

– Tev veicas, tevi sievietes mīl, – Donats noteica kā rezumēdams, pirms aizvērt šo tēmu, un Mikus atkal saklausīja viņa balsī tā kā skaudību.

– ...Valsts prezidente Žanna Kandore-Kanore šodien no rīta apmeklēja Tehniskā pulka kazarmas un iepazinās ar karavīru dzīves apstākļiem. Viņa izteica...

– Un vai tad tevi nemīl? – Mikus atjautāja, paraudzīdamies uz Donatu. Viņam likās dīvaini, ka Donatam šī «sieviešu tēma» varētu būt «vājā vieta». Donats taču bija tik fantastiski bezbailīgs un arī skaists no sejas. Tikai maza auguma.

– Ak, – Donats atteica. – Viņas visas ir kā ķertas uz tiem ar garajām kājām. Un tev jau izglītība arī ir ne četras klases kā man, vai ne?

– ... Aizsardzības ministrs, Republikas Bruņoto spēku komandieris maršals Ruksis preses konferencē sacīja, atbildot uz žurnālistu jautājumiem...

– Oksfordas universitāte, Filoloģijas un filozofijas fakultāte. Bet es nesaprotu, kāds tam sakars ar sievietēm. Neviena, arī Banga, nekad nav man jautājusi, vai man ir augstskolas diploms.

– Jā, diplomu uzrādīt viņas tev neprāsīs, – Donats noteica ar kaut kādu it kā sarkasmu balsī, – bet, kad tu sāksi skaisti un gudri runāt, tad viņas klausīsies, mutes atplētušas, un tad jau tev ceļš uz gultu būs vaļā. Sievietēm ir tikai viens solis no filozofijas līdz gultai. Vai, drīzāk, sievietēm gulta un filozofija ir viens un tas pats. Vai, vēl pareizāk, gulta ir sievietes filozofija. Un tu droši vien esi arī virsnieks? Oficiers, vai ne?

– ...Mēs pārraidījām jaunākās ziņas. Pareizs laiks vienpadsmit un četras minūtes. Sākam raidījumu «Vai dziesmu pasūtījāt?»...

– Jā, Oksfordā mums bija kara katedra, militārā apmācība. Gadu pirms Universitātes beigšanas mums piešķīra Latvijas karaliskās armijas rezerves leitnantu dienesta pakāpes. Bet trīs gadus vēlāk, tas bija pagājušā gada rudenī, atkal iesauca uz papildapmācībām un iedeva virsleitnantu pakāpes. Tagad es esmu Latvijas armijas rezerves virsleitnants.

– Nu, redzi! – Donats nopūtās. – Tu piederi pavisam citiem sabiedrības slāņiem. Un sievietes to redz. Virsnieki viņām patīk. Katra sieviete cenšas tikt klāt pēc iespējas augstāk stāvošam vīrietim. Tas viņai glaimo, ja viņa ir dabūjusi augstāku vīrieti nekā viņas kaimiņiene, pat ja viņš nebūtu nekāds skaistulis. Bet ja vēl piedevām viņš ir arī smuks, tad vispār...

– ...Atskaņojam ansambļa «Sirds Vētra» dziesmu «Pār kapusētu riņķo melni kraukļi».

Mikus paraustīja plecus. Viņam nelikās, ka pastāvētu kāda būtiska atšķirība starp tiem, kam ir augstākā izglītība un tiem, kam tādas nav. Visu taču izšķir tavs prāts: tu vari būt muļķis ar Oksfordas maģistra vai doktora grādu, un tu vari būt gudrs bez jebkādam skolām. Bet Mikus ne pirmo reizi dzīvē juta, ka cilvēki skatās uz šīm lietām kaut kā ačgārnī, un vērtē nevis prātu, bet gan diplomu.

Pār kapu sētu riņķo melni kraukļi
Un, mani manot, drūmās balsīs ķerc.
No kapu kalna virmo tumši saukļi:
«Kam šajā dzīvē mokies tu? – Nav vērts!»

Ceļš visu laiku veda kalnup un kļuva arvien vairāk līkumots. Mežiem apaugušās kalnu nogāzes izskatījās patiešām gleznaini, gluži kā uz kādas pasta atklātnes. Tikai Mikum pašlaik nebija tāds noskaņojums, lai par šiem skatiem jūsmotu. No radioaparāta dziesma skanēja diženi un drūmi kā Likteņa simfonija; to izpildīja duets – vīrietis un sieviete; pēdējās divas rindiņas viņi atkārtoja kā refrēnu; dziedot pašu pantu dominēja vīrieša balss, bet refrēnā izauga sievietes balss, kura atsaucās viņam kā atbalss.

«Vai tevim vaicāja, kad tevi laida
Šai saulē savu bēdu nastu nest?
Vai teica tev, kas likteņupē gaida?
Vai prasīja, vai proti laivu vest?»

– Tūlīt mēs būsīm Fatumā, – Donats teica, – tur pastāvēsim un mazliet atpūtīsimies. Jau rokas tirpst no stūres turēšanas.

«Vai rādīja pa bērnu dienu logu,
Ko sastapsi tu mūžā garajā?
Vai piekriti tu uzņemties šo slogu?
Vai teici tiem, ka esi garā “Jā!”?»

– Ja vēlies, mašīnu varu kādu laiku vadīt es, – Mikus piedāvājās.

«Vai zini tu, cik stulbi ir un tukši
Šie ļaudis, kas te putras bļodas lok?
Šais dubļos labi jūtas tikai rukši,
Un dumjas vistas mēslu kaudzes rok!»

«Un vēl dziesma arī tik riebīga, ka gribas tikai pakārties!» – Mikus drūmi nodomāja. – «Nebūs nu gan labi tajā kapsētā!».

«Ak, dēmoni, jūs melnie elles gari!
Šai krastā vēji aukstus viļņus veļ;
Pār manu galvu stiepjas kropļi zari,
Un bangas smiltīs spēļu pilis ceļ.»

– Labi, pēc Fatumas pastūrēsi tu, – Donats piekrita. – Bet atpūtīsimies vienalga. Esam jau labi pabraukuši.

«Šurp mani izgrūda ar raupju roku,
Vai gribu nākt, tie nevaicāja man;
Es neteicu, ka laivu vadīt protu,
Ka dzīvošu, tiem nesolīju gan!»

Viņi iebrauca kalnu ieplakā novietotā pilsētiņā. Sarkanās ķieģeļu mājiņas, gandrīz vai apraktas mutuļojošos dārzu zaļumos, izsauca domas par pārticību un mieru, kuras Mikum pašreiz likās neizturami skumjas. Pabraucis garām šai savrupmāju rindai, Donats apturēja mašīnu ēnā zem kokiem. Vienā pusē ceļam aiz palmu alejas pletās zaļš lauks, bet otrā slējās augsta mūra sēta, pārklāta ar apmetumu, vietām nodrupušu, un nobalsināta balta.

Pār priedēm kraukļi birst kā melna krusa
Un kropļos zaros kropļās balsīs ķērc.
Es saucu tiem no bēdu kalna krusta:
«Nav tādu dzīvi dzīvot vērts, – nav vērts!»

Donats izslēdza radio.

– Vai zini, kas tur aiz tās sētas? – viņš jautāja.

– Kā tad es to varu zināt? – Mikus atbildēja.

– Tur atrodas mana jaunība, – Donats teica ar tādu kā sapņainu intonāciju balsī, – vesels gads no manas jaunības. Tā ir karaspēka daļa, – viņš paskaidroja jau lietīšķāk. – Ārējās divīzijas štābs. Kad es biju iesaukts karadienestā, tur bija mana dienesta vieta, un es tur smaku veselu gadu. Mūžīgās sardzes, sardzes, sardzes... Stāvi kā stulbenis ar šauteni plecā stundām, dienām, nedēļām, mēnešiem ilgi... Tikai dažreiz, pārmaiņas pēc, tevi nosūta mizot kartupeļus uz virtuvi. Redzi tur to trīsstāvu sarkano ķieģeļu ēku aiz žoga? Tas ir pats divīzijas štābs⁶¹; tur mīt ģenerālis Arturs Utubunga. Tas jau nu pats bija samērā lāga vīrs, bet vispār armija... Eh! Bet šī te vieta uz sētas, redzi, tur, starp tiem diviem kokiem, – tas ir mūsu parastais ceļš uz brīvsoli. Uz «samovolku», kā mēdza teikt mūsu nēģeri savā valodā. Tur mēs vakaros līdām pāri, lai ietu pie skuķiem, bet rītos atkal kāpām atpakaļ. Kontrolpunkts, oficiālā ieeja ir otrā pusē.

Mikus pārlaida skatienu sētai.

– Bet tad jau arī mēs tagad varētu pārkāpt pār sētu un ieiet štābā?

– Protams, ka varētu. Ieliec kāju koka dobumā, ieķeris zarā, pievelciet, un tu jau esi augšā uz sētas; nolec otrā pusē lejā, tas ir taisni aiz garāžām, neviens to neredzēs; izlien no garāžas stūra: ja pa labi, tad ar īsu pārskrējienu esi jau kazarmā, bet, ja pa kreisi, tad štāba ēkā. Nu, pie ģenerāļa durvīm, kur divīzijas karogs, tur, protams, stāv sargkareivis. Cik stundu es tur tajā «pirmajā postenī» neesmu

⁶¹ Šajā ēkā – *tulk.piez.* – «Mirandas» Otrajā grāmatā notiks Mikus Raiņa vēsturiskā tikšanās ar ģenerāli Utubungu.

nostāvējis! Ja pa nakti esi bijis meitās, tad miegs nāk kā traks! Galva griežas, acis līp ciet, neko neredzi; galvenais, tikai pašu ģenerāli laikā pamanīt un saslieties miera stājā! Ir gan dumja iekārta tā armija!

Donats atkal ieslēdza ātrumu, pabrauca dažus simtus metru uz priekšu, un tagad galīgi ieparkoja mašīnu smilšaina laukuma malā. Laukuma vienā pusē tagad bija karaspēka daļas kontrolpunkts, kur pāri vārtiem lepni slējās uzraksts milzu burtiem: «Esi modrs Tēvzemei un Brīvībai!», bet zem tā noplucis sardzes kareivītis ziņkārīgi lūkojās uz piebraukušo mašīnu. Otrā pusē smilšu placim slīpa nogāze veda kaut kur lejup, un caur augsto, bet noputējušo zāli šaura taciņa tecēja projām. Donats izkāpa no mašīnas, un aiz viņa arī Mikus.

– Ejam, – Donats teica, pamādams uz taciņu. – Tur lejā ir upe. Aiziesim līdz upei. Ja vēlies, varam izpeldēties, jutīsimies svaigāk.

Kad taciņa iegrima krūmos, Donats ielīda brikšņos, un arī Mikus izmantoja izdevību. Tad viņi devās tālāk.

Taciņa beidzās pie nelielas upītes, uziedama taisni uz laivu piestātnes dēļiem. Dēļu klājumam vienā, upes pusē rindā stāvēja piesietas laivas, bet otrā, krasta pusē stiepās tādu pašu rupju dēļu margas. Donats uzgāja uz dēļu seguma un atspiedās ar muguru pret margām, atbalstījies elkoņus uz tām. Mikus viņam sekoja.

– Vai zini, kas šī ir par upi? – Donats jautāja.

– Fatumrivula.

– Kā tu to zini?

– Karti pētīju. Pēc kartes es jūsu zemi pazīstu jau diezgan labi. Gar Fatumas pilsētiņu plūst tikai viena upe, un tā ir Fatumrivula.

– Jā, iedomājies, šī te mazā upīte nav nekas cits kā pati dižā Fatumrivula! No šejienes viņa tek lejup gandrīz tūkstoš simt kilometru garumā, savāc pa ceļam visus Vētru Krasta iekšējo zemju ūdeņus, pārvēršas par milzu straumi, simtiem kilometru tek pa Eiropas prērijām, plūst cauri Zeva ezeram, spraucas starp Kalibanu kalniem un ietek jūrā pie manas dzimtās pilsētas Reginvilas! Kad es šeit, Fatumā dienēju armijā, divīzijas štābā, un man gadījās būt te, laivu piestātnē – vai nu legālā atvaļinājumā, vai brīvsolī, vai kādā virsnieku uzdevumā –, tad es vienmēr te apstājos, skatījos ūdenī un domāju: Johaidī! Paņem tagad laivu, ļauties straumei, – un pēc 1100 kilometriem es būšu mājās, Reginvilā!

– Bet no turienes vēl piecdesmit kilometru pāri jūras šaurumam, un var nonākt Benulā, vai ne? – Mikus ne īsti jautāja, ne īsti piebilda, pats nodomādams par Mirandu, kura bija palikusi tur, Benulas zooloģiskajā stacijā, un atmiņas par kuru pašreiz nezin kādēļ izsauca viņā neciešamas skumjas.

– Nu, protams, ja tev ir vajadzīga Benula, nevis Reginvila, tad vari pa upi peldēt arī uz Benulu... Tas kopš armijas laikiem bija mans sapnis: – kādreiz nobraukt ar laivu lejā pa Fatumrivulu. Divatā ar kādu meiteni... Eh!

– Cik ilgu laiku tas varētu prasīt? – Mikus jautāja, lai uzturētu sarunu, kaut gan šodien tas viņu pilnīgi neinteresēja, cik ilgā laikā var nobraukt lejup pa Fatumrivulu.

– Es toreiz, dienesta laikā, rēķināju. Straume ir diezgan ātra, gandrīz kā kājāmgājējs, – kādi četri kilometri stundā. Ja stūrē 12 stundas dienā, tad pa dienu nobrauksi kilometrus 50. Pārējais laiks – ēdiena gatavošanai, medībām, gulēšanai. Tad brauciens ilgs apmēram 21 dienu. Trīs nedēļas. Es arī pazīstu dažus vīrus Reginvilā, kas tā ir braukuši, viņi apstiprina, ka tas ir pareizi rēķināts: tik daudz laika arī vajag, ja tu pats neairē un ja nav motora. Nu, ja airēsi uz priekšu, tad nobrauksi ātrāk. Ja tev ir laiva ar motoru, nu, tad vispār dažās dienās vari izbraukt visu upi... Tikai, ja tu esi divatā ar skuķēnu, tad kādēļ steigties? Labāk peldi mierīgi pa straumi un drāz savu meiču trīs nedēļas no vietas gan krastā, gan laivā!... Oh, vai man kādreiz izdosies tā nobraukt? Jaunības sapnis!

Mikus pārlaida skatienu laivu rindai. Tur bija gan mazas, divvietīgas airu laivas, gan lielas sešvietīgas, un bija pat kāda ļoti plata un augsta motorlaiva ar brezenta pārsegu pār lielāko tās daļu. Uz laivas pelēkzaļi krāsotajiem sāniem dižojās sarkans uzraksts baltā četrstūrī: «Bulta».

– Divīzijas štāba laiva⁶², – Donats teica, pamanījis Mikus skatienu. – Nu, iesim, izpeldēsimies! Ūdeņi šeit ir droši, krokodilu nav, tāpat kā visā Fatumrivulas garumā. Krokodili ir tikai Bellas baseina un citos purvos.

Viņi izpeldējās kādā vietā nedaudz nostu no laivu piestātnes, kur Donats Miku aizveda un kur acīmredzot bija vietējo iedzīvotāju pludmale. Šeit, augstu kalnos, Fatumrivulas ūdens bija kristāldzidrs un likās ledaini auksts, bet toties lieliski veldzēja pēc Vētru Krasta tveicīgās saules un ceļa putekļiem.

⁶² Ar šo laivu – *tulk.piez.* – «Mirandas» Otrajā grāmatā Mikus Rainis un Miranda Mella veiks savu liktenīgo braucienu lejup pa Fatumrivulu.

Pēc peldes Mikum kļuva mazliet labāk ap dūšu. Tad viņi iesēdās Donata mašīnā un aizbrauca uz kādu pilsētiņas kafejnīcu paēst. Kad viņi bija jau ārā no Fatumas, mašīnas stūri pārņēma Mikus un vadīja auto stundas divas. Ceļu krustojumos Donats viņam diktēja, uz kuru pusi braukt.

– Tā, apstājies šeit! – Donats beidzot teica jau vēlā pēcpusdienā.

Viņi stāvēja ceļa malā uz kāda augsta kalna nogāzes, un viņu priekšā pletās krāšņa, zaļumos slīgstoša ieleja. Ielejas pretējā pusē, varbūt kilometru divu vai trīs attālumā bija saskatāma kaut kāda lepna liela celtne ar tornīšiem un tai visapkārt sīkākas ēkas. Vēl tālāk, lejup pa ieleju, bija izmētāti daži ciematiņi un pašā apakšā gulēja kāda neliela pilsētiņa.

– Šī ir Mākoņu ieleja, – Donats teica. – Viena no visskaistākajām vietām visā Jēkabpīlī. Te vairs nav tālu līdz Jēkabpīlī, tikai kādi kilometri četrdesmit. Tā tur pilsētiņa lejā arī ir tā mūsu Mākoņpils. Bet tā pils tur iepretī, – tā ir Migonija, paša Džokera rezidence. Un šeit, Mākoņu ielejas nogāzēs, uz viņam piederošās zemes, Džokers audzē migoni. Te viscaur pa džungļiem ir izkaisīti lauciņi, pat veselas plantācijas, kur Džokera ļaudis sēj, uzmana un novāc šo puķīti. Džokers eksportē un pārdod gan vienkārši neapstrādātu migones sulu, gan arī viņam ir ražotnes, kur to pārstrādā, koncentrē un dabū hipniju vai varoīnu. Te, Miku, atrodas pati Picu Zvaigžņu Melnā Ordeņa citadele.

Mikus vēlreiz uzlūkoja ieleju, nevilšus izjuzdams pret to zināmu godbijību. Lai gan noziedzīgs, bet tomēr tas likās diženums.

Tagad viņi apmainījās vietām, Donats atkal bija pie stūres un ieslēdza motoru. Viņš pabrauca mašīnu nedaudz uz priekšu un iegriezta to šaurā sānceļā, kur apturēja auto koku starpā tā, lai neviens nevarētu to saskatīt no tāluma, izkāpa no mašīnas, atvēra bagāžnieku un izņēma lielu melnu somu. Mikus, arī izkāpis no mašīnas laukā, pamanīja bagāžniekā arī divus automātus, siksnas ar piekārtām granātām, binokļus un vēl kaut kādu ekipējumu.

– Tā, – Donats jautri teica. – Sākam operāciju «Pār kapu sētu riņķo melni kraukļi». Mākoņpīlī es piebraukšu pa meža ceļiem. Lielās šosejas viņi varbūt uzmana. Arī šurp, uz Migoniju mēs atbraucām no neparastas puses, ne pa Bellaportas taisnāko šoseju, bet tomēr nav izslēgts, ka Džokera ļaudis jau novēro arī šo ceļu, tāpēc labāk uzmanīsimies.

Donats atvēra somu un, Mikum par pārsteigumu, izvilka no tās tumšus sieviešu sēru apģērba gabalus.

– Tevi viņi šeit nepazīst un negaida, – Donats sacīja, atbildot uz Mikus jautājošo skatienu, – tā ka tu vari staigāt pa Mākoņpīli savā paša izskatā droši un neslēpdamies. Šeit viņi gaida un meklē tikai mani un, varbūt, vēl Krišu Vienreizi. Tāpēc man ir jānomaskējas. Pēc tam mēs abi, kamēr vēl gaišs, aiziesim izlūkos uz kapsētu.

3. Pār kapusētu riņķo melni kraukļi

Apmēram pēc stundas kāds pārtis, acīmredzot māte un dēls, bet varbūt arī vecmāte un mazdēls, iegāja Mākoņpīlī kapsētas vārtos. Mikus gāja cienīgi un stalti izslējies un nesa plecā lielu melnu somu. Viss viņa augums un gaita pauda pilnīgu vienaldzību pret apkārtni, un tikai rets pretimnācējs pamanītu viņa sejā slēptu sasprindzinājumu un acu nodevīgo un vērīgo šaudīšanos uz visām pusēm. Ieķērusies Mikus elkonī, viņam līdzās steberēja maza auguma sakumpusi grumbaina vecene melnā tērpā un katreiz, kad tuvumā gadījās kāds cilvēks, čerkstēja nepatīkamā ķērcošā balsī:

– Dēliņ, neej tik ātri... Es nevaru... Man kājas...

Bet, kad tuvumā neviena nebija, vecene čukstēja:

– Lūk, redzi, tur tas bronzas piemineklis! Ejam tam garām... Redzi tos trīs krustus? Tur neviena vēl nav...

Vecene nadzīgi grozījās apkārt, novērtēdama situāciju un izstrādādama kaujas plānu.

– Tā... Laiku mēs nedrīkstam zaudēt... Jārīkojas ātri... Redzi to kapliču? Kaut kādas dižciltīgas ģimenes kapenes... Ejam uz turieni! Redzi, kapličiai ir bēniņi un logs uz pieminekļa pusi!...

Tas, par ko vecene runāja, bija akmens celtne, nelielas mājiņas lielumā, kādas savās kapu vietās mēdz būvēt dižciltīgas dzimtas. Apakšā acīmredzot atradās kapenes, kur gulēja akmens vai cinka zārki ar pīšļiem, bet virs kapenēm pacēlās šī mājiņa. Tā bija no četrām pusēm atvērta kā lapene ar trim nestiklotiem logiem un vienu vaļēju arku; vidū stāvēja akmens galds, pa malām akmens soli – acīmredzot skumstošie radnieki kādreiz mēdza šeit, pieminot aizgājējus, ieturēt svinīgas maltītes vai rīkoja kaut kādas reliģiskas ceremonijas. Divu slīpu virsmu jumts pārklāja celtni, un pēc jumta augstuma varēja redzēt, ka mājiņai ir arī bēniņi, kuriem gan nebija nekādas praktiskas nozīmes, – tikai dekoratīva.

– Tu uzlīdīsi tur augšā un paliksi līdz naktij, – vecene čukstēja Mikum tālāk. – Skaties un novēro, kā viņi ieņem pozīcijas ap pieminekli un pie tiem trim krustiņiem. Tieši četrdesmit minūtes pēc

pusnakts sāk šaut viņiem virsū: uz visiem, ko būs pamanījis. Vālē tik pa katru, ko redzi, un centies pēc iespējas vairāk viņējo apšaut. Tad viņi, protams, metīsies pret tevi un šaus uz kapliču, tātad līdz ar to novērsīsies no krustiem. Kamēr viņi apšaudīsies ar tevi, es no otras puses piezagšos krustiem un paņemšu cepuri. Pēc tam es atklāšu uguni uz viņiem no aizmugures. Tad viņi, kas vēl būs dzīvs, dabīgi, apsviedīsies uz mani. Tas būs brīdis, kad tev jānūk projām no kapličas. Viss. Satiekamies pie mašīnas. Sapratī?

– Bet ja nu viņi nemaz neatnāk?

– Atnāks. Ja tev liekas, ka viņu nav, tas nozīmē, ka tu neesi viņus pamanījis. Tad vienalga šauj uz pieminētajā pusē.

– Bet ja viņi mani atklās? Piemēram, ja viņiem būs līdzī suns, kas mani saodīs? Vai, ja viņi pārbaudīs visas slēptuves apkārtnē?

– Tad sāk kauju ātrāk. Pēc šāvieniem es dzirdēšu, kas notiek, un iešu tev palīgā. Vai, ja vēlies, vari tagad tikai izlūkot to vietu, bet ielīst tur vēlāk tumsā pirms pusnakts. Skaties pats pēc apstākļiem. Principā kaujas plāns paliek nemainīgs: tu nāc no kapličas puses un tieši 40 minūtes pēc pusnakts sāk šaut. Es nāku no otras puses, paņemu cepuri un pēc tam piesaistu viņus sev, lai tu varētu tikt projām. Salīdzinām pulksteņus! Pašreiz ir deviņi divdesmit trīs. Nu, visu labu! Tagad mēs šķiramies līdz pusnaktij! – un vecene aizklumburoja projām no Mikus.

Mikus paraudzījās apkārt. Neko aizdomīgu nemanīja. Šur tur kapsētā rosījās cilvēki, galvenokārt vecas sievietes, uzkopdamas savus iecirknišus. Tā kā tuvojās jau vakars, tad cilvēki pamazām posās projām no kapsētas, un to kļuva arvien mazāk.

Mikus piegāja pie aprunātās kapličas. Lai tiktu tai klāt, vajadzēja pārkāpt metāla žogu apmēram metra augstumā. Kāpšanu aprūtināja tas, ka žoga tērauda zedēni slējās augšup kā asi šķēpi. Gaismā sētu pārkāpt jau nu vēl nebija sevišķu problēmu, ieliekot kāju starp zedēniem, bet kā būs naktī, bēgot tumsā un ātrumā? Var uzduroties kā uz dakšām!

Vēlreiz paraudzījies apkārt un pārliecinājies, ka tuvumā neviena nav, bet tālumā starp apstādījumiem manāmās sievietes neskatās šurp, Mikus pārkāpa sētu un iegāja kapličā. Uz sienām karājās plāksnes ar nosūbējušiem un tāpēc grūti salasāmiem uzrakstiem. «Te dus Pērkoņtēva mierā Hercogs Jēkabs no Mijavas» – Mikus izlasīja uz pašas lielākās plāksnes, kur arī burti bija attiecīgi lielāki. «Oho!» – Mikus nodomāja. – «Izrādās, šī ir paša hercoga Jēkaba kapliča!»

Latvijā katrs skolnieks zināja, ka Mijavas hercogs Jēkabs bija tas, kurš nodibināja pirmo likumīgo (t.i. – neskaitot pirātus) latviešu koloniju Tabako salās, un karalis tāpēc iecēla viņu par pirmo Vētru Krasta gubernatoru. Viņa vārdā bija nosaukta arī Jēkabpils – šī kādreiz viņa nodibinātā pirmā latviešu kolonistu apmetne Vētru Krastā. «Dīvaini, ka viņš nav apglabāts pašā Jēkabpilī» – Mikus domāja. – «Droši vien te, Mākoņu ielejā būs bijusi viņa lauku rezidence». (Mikus arī neskaidri atcerējās kaut ko tādu lasījis tajos vēsturiskajos aprakstos, ko viņam aizvakar atnesa Augustsons, bet īsti labi to vairs neatminējās).

Kapliča bija piebirusi sausām lapām un citiem gružiem, acīmredzot sen nekopta. «Laikam hercoga Jēkaba dzimta Vētru Krastā būs izmirusi» – Mikus nodomāja un paraudzījās augšup uz griestiem. Taisni virs akmens galda atradās četrstūraina lūka, aizsegta ar dēļu vāku. Mikus uzkāpa uz galda un ar rokām atbīdīja vāku nost, tad uzcēla augšā somu un, ieķēries rokām lūkas malās, uzvilkās augšā. Ierāpties bēniņos nebija viegli; tas izdevās tikai pēc tam, kad Mikum paveicās aizāķēt vienu kāju aiz lūkas malas.

Nu viņš atradās kapličas bēniņos. Tā bija telpa, kur viņš nevarēja izslieties taisni, jo pat vidū augstums līdz jumta korei bija pusotra metra, bet pažobelēs sienas bija tikai kādus 30 centimetrus augstas. Abos bēniņu galos bija mazi lodziņi bez stikliem, gluži kā šaujamlūkas vecos cietokšņos. Mikus paraudzījās laukā pa vienu no tiem. Piemineklis un trīs svaigie krusti tam blakus bija redzami kā uz delnas. Mikus piegāja pie otra lodziņa... un sastinga.

Uz jau gandrīz norietējušās saules fona pa aleju šurp nāca liela vīriešu grupa. Mikum neienāca prātā viņus saskaitīt, bet apmēram tur varēja būt cilvēku desmit. Viņi bija apkārušies ar dažādām nešļāvām, un daži pat turēja šautenes un automātus, nemaz tos neslēpdami. Tālumā aiz viņiem bija saskatāmas divu vieglo automašīnu kontūras.

Mikus izbijies atrāvās no lodziņa, lai nācēji nepamanītu viņa seju vakara saules pēdējo staru apspīdētajā kapličas bēniņu logā, un satraukts paraudzījās apkārt. Lūka bija vaļā, un Mikus steidzīgi uzbīdīja vāku tai virsū. Skaidrs, ka nu atpakaļceļa viņam vairs nebija.

Mikus ātri atvēra melno somu, izņēma no tās tankistu automātu ar atliecamu laidī, pievienoja patronu radziņu un iesūtīja patronu stobrā, bet pēc tam noslēdza automāta drošinātāju. Tad ātri apjoza virsnieku siksnu, pie kuras karājās vairākas rokas granātas un divi rezerves radziņi automātam. Tad tāpat pielādēja pistoli. Tā. Nu viņš bija gatavs kaujai.

Automāts, granātas un pistole bija parastās standarta konstrukcijas, tās pašas, ar kādām bija apbruņota Latvijas impērijas armija un kuras Mikus bija neskaitāmas stundas studējis Oksfordas universitātes kara katedrā. Tur viņiem savā laikā lika pat izjaukt un salikt konstruktora Pīrādziņa automātu⁶³ ar aizsietām acīm. Granātas bija trīs: divas tā saucamās «cukurbietes» – šķembu granātas ar rievotām masīvām virsmām – un viens «kartupelis» – pretinieka apdullināšanai paredzēta uzbrukuma granāta bez šķembām.

Tikmēr bruņoto vīriešu grupa bija jau nonākusi blakus kapličai un apstājās, pēfīdami apkārtni un arī plānodami kauju, tāpat kā pirmīt Mikus ar Donatu.

– Šī te kapliča ir kā radīta mūsu komandpunktam, – Mikus dzirdēja kādu sakām. – Burbuli, mēs ar tevi apmetīsimies kapličā. Tikai vajag izlauzt vārtus, lai mums tumsā nav jālien pāri sētai. Nu, žigli, noraujiet atslēgas un izceliet vārtus no eņģēm!

Mikus dzirdēja, kā skrapst un brīkšķ metāls, un šie trokšņi tā pārklāja tālākās balsis, ka viņš vairs nevarēja saprast, kas tiek runāts. Pēc atsevišķām frāžu atlūzām, saklausītām brīkšķu starplaikos, Mikus tikai noprata, ka tiek izvietoti pārējie posteņi visapkārt piemineklim un trim krustiem. Mikus uzkāpa uz dēļu vāka, kas pārklāja lūku un, notupies uz tā rāpus, nolieca galvu pie zemes, pūlēdamies pa šķirbu starp dēļiem saskatīt, kas notiek lejā. Šķirba bija ļoti šaura, tomēr šis tas redzams bija.

Divi bruņoti vīri ienāca kapličā un izstaigāja to šurpu turpu, izlūkodami visu.

– Nu, no šī loga mēs to muļķa Vellu arī nošausim! – komandieris teica. – Krusti kā uz delnas. Tā jau nav kaujas pozīcija, bet vienkārši šautuve kazarmu pagrabā. Siltumnīcas apstākļi! Burbuli! Pacel lūku un paskaties, kas ir šīs būdas pagrabā. Varbūt tas Vells jau tur ietupies?

Mikus nodrebēja un, sirdij daudzoties, pa šķirbu vēroja, kā par Burbuli nosauktais visai paresnais vīrs mēģina pacelt betona plātni kapličas grīdā, zem kuras acīmredzot atradās ieeja kapenēs. Kad Burbulim vienam tas, kā izrādījās, nebija pa spēkam, viņam palīgā nāca arī komandieris, garš, kalsns, bet muskuļots vīrs. Taču arī divatā viņi nevarēja tikt galā ar plātni, un komandieris pasauca no ārienes vēl divus vīrus. Četratā viņi lādēdamies ņēmās ap šo plātni kādu pusstundu, kamēr jau gandrīz satumsa. Beidzot viņiem izdevās plātni pacelt, un Burbulis, spīdinādams kabatas lukturīti, ielīda pagrabā. Pēc dažām minūtēm viņš izlīda laukā, notašķījies kā kaķis, kas izlien no skursteņa.

– Tur neviena nav, tikai zārki, – viņš teica.

– Labi, – komandieris teica, – tagad paskaties bēniņos.

Mikus gandrīz vai nokrita no kājām. Lēnām, uzmanīgi, lai nesaceltu troksni, viņš pastiepa roku pēc automāta, paņēma to un uzslējās kājās. Galva un pēc tam pleci atdūrās pret jumta kori. Mikus sajuta grūdienu sev zem kājām: acīmredzot Burbulis bija jau uzrāpies uz galda un nu mēģināja pacelt lūkas dēļu vāku, uz kura Mikus stāvēja ar abām kājām. Mikus atspiedās ar pleciem jumtā un turēja lūku kā atlants debesis, tikai, atšķirībā no Herkulesa stabu atlantiem, viņš pie tam vēl tēmēja ar automātu sev starp pēdām.

Grūdienu atkārtojās un kļuva arvien stiprāki. Acīmredzot Burbulis arī tēloja atlantu, ar kājām atspēries pret akmens galdu, bet ar pleciem mēģinādams pacelt savas debesis. Tā bija divu atlantu sacensība, kurā uzvarēja Mikus kā augstākais.

– Nekustas... – Burbulis aizelsies sacīja. – Laikam jumta plātne nobrukusi un piespiedusi vāku... Tur guļ akmens virsū... Absolūti nevar pakustināt...

– Labi, – komandieris atbildēja. – Ja jau to nevari pacelt tu, tad tas knisli Vells nepacels ne tik. Loģiski, vai ne? Vajag domāt ar galvu! Kāp zemē!

Mikus trīcošām kājām noslīga ceļos uz lūkas un ar zināmām simpātijām nodomāja par bandītu komandieri: «Kāda laime, ka viņam ir tik loģiska domāšana!».

Bandīti tikmēr iekārtojās savā slēpnī. Mikus dzirdēja, kā lejā čaukst sausās lapas, tad iestājās klusums. Bija jau pilnīgi tumšs.

– Burbuli! – atkal ierunājās komandieris. – Aizej, uzliec uz krusta platmali.

– Vēl jau nav pusnakts, – Burbulis atsaucās.

– Tas nekas, kāda starpība! Nekas taču nemainās...

– Pusedibeni, – pēc klusuma brīža ierunājās Burbulis. – Klau, Pusedibeni! Kā tu domā, vai tajā platmalē patiešām ir nauda?

– Protams. Es varu pat sataustīt. Simtlatu banknotēs. Varbūt piecdesmit latu...

⁶³ Šis automāts – *tulk.piez.* – ir visā Mundas pasaulē pazīstams ar abreviatūru PAUKŠ – Pīrādziņa Automātiskā Universālā Kaujas Šautene; ieroču eksports ir Latvijas ārējās tirdzniecības būtiska sastāvdaļa, un ar PAUKŠ automātiem ir apbruņoti ne tikai Latvijas militārie spēki, bet arī daudzu citu valstu armijas un bruņoti grupējumi.

– Klau, Pusedibeni, – Burbulis ierunājās vēl zaglīgākā balsī. – Klausies, Pusedibeni, es labāk uzlikšu tur uz krusta savu platmali, bet to Džokera cepuri uzlikšu galvā sev... Kā tu domā...

– Ko tu tur muldi! – Pusedibenis dusmīgi atsaucās. – Man taču tā platmale būs jāatdod Džokeram atpakaļ ar visu naudu, kad mēs būsīm nošāvuši Vellu.

– Nu, jo vairāk tāpēc nevajag riskēt... – Burbulis tikpat zaglīgi runāja tālāk. – Un ja nu tam Vellam tā paveicas, ka viņš aizmūk ar visu platmali? Ko tad?

– Tad mums Džokers novilks ādu pār acīm!

– Nu redzi! Bet vai nebūs labāk par savu ādu dabūt piecsimt latu, nekā palikt bez ādas un bez naudas? Labāk lai Vells aiznes manu platmali, bet Džokera platmale paliek mums ar tevi!

– Hm... – komandieris norūca, un pat Mikus savos bēniņos sajuta, ka viņš sāk šaubīties. Arī Burbulis acīmredzot to juta, jo sāka runāt ātri ātri:

– Pusedibeni! Trīs simt latu tev, divi simti man! Es vairāk neprasu! Tev kā komandierim trīs simti! Man pietiks ar diviem simtiem! Lai Donats Vells dabū manu platmali!

Iestājās klusums, kura laikā Pusedibenis acīmredzot pārdomāja šo lietu.

– Labi, – viņš beidzot teica. – Ej, uzliec uz krusta manējo platmali, bet Džokera cepure paliks galvā man! Tikai pārāk nesaceries: ja mēs nošausim vai noķersim Vellu, tad vienalga cepuri nāksies atdot atpakaļ Džokeram. Nauda paliks mums tikai tad, ja Vells tomēr kaut kādā veidā no krusta cepuri aizstieps. Tad tie piecsimt lati paliks mums kā sāpju nauda.

– Kaut nu viņš aizstieptu! – Burbulis nomurmināja.

– Turi muti! Vēl nemaz nevar zināt, vai Džokers mūs tādā gadījumā vispār atstās dzīvus! Stulbs tu esi, Burbuli, un alkatīgs pēc velna! Še mana platmale, aizej un uzliec uz krusta!

Nošvīkstēja lapas, kad Burbulis aizgāja izpildīt uzdevumu, un nošvīkstēja otrreiz, kad viņš atgriezās atpakaļ.

– Gatavs ir, – viņš čukstēja. – He, he, Donat Vell! Nāc nu pakaļ savai naudiņai, nāc vien! Hi, hi, hi...

Tagad iestājās klusums, bezgalīgs kā mūžība. Neviens vairs neko nerunāja un arī pat nekustējās. Pēc ilga laika Mikus paraudzījās pulkstenī, uz mirkli uzspīdinādam tam kabatas lukturīti, aizsegtu ar roku un ar visu ķermenī, cik vien bija iespējams. Bija desmit minūtes pāri pusnaktij. «Vēl pusstunda,» – Mikus nodomāja. – «Pirmām kārtām jānošauj tie abi tur lejā un jāpievāc Pusedibeņa platmale. Labi, ka viņi izlauza vārtus, būs vieglāk tikt laukā».

Viss būtu bijis labi, bet Mikum sākās pavisam prozaiskas nedienas. Jau labu laiku viņš juta vajadzību atbrīvoties no liekā šķidrums, un tagad šī vajadzība kļuva pavisam neciešama. Mikus dīdījās kā mazi bērni, kas negrib iet uz podiņa, tupēdams mīņājās no vienas kājas uz otru, bet nekas vairs nelīdzēja. «Velns un elle!» – Mikus pie sevis lādējās. – «Nu kur tas dzirdēts, ka stratēģisku kauju plānos iejaucas TĀDAS lietas! Kurā grāmatā jūs cīņiņu aprakstos izlasīsiet par šādām cīnītāju domām kaujas laikā! Ak, Dievs! Cik labi gan ir izdomātu stāstu varoņiem: tie var vispār nekad par to nedomāt! Piemēram, Džeka Londona “Jūras vilkā” van Veidens un Moda Brūstera trīs nedēļas brauc divatā pa jūru ar mazu laiviņu, un mierīgi iztiek bez kādām tualetēm! Ak, nu kādēļ gan es neesmu izdomāts grāmatu varonis! Ū-ū!... Cik tad viss būtu viegli un vienkārši!... Ā-ā... Nolādētā dzīve!»

Mikus vēlreiz paskatījās pulkstenī: bija trīsdesmit sešas minūtes pāri pusnaktij. «Viss. Pēc četrām minūtēm jāsāk kauja!». Mikus saprata, ka dzīves proza ir viņu uzveikusi un ka nekāda kauja nav iespējama, kamēr viņš neizdarīs to, kas jādara. Viņš taču pašreiz nevar ne šaut, ne skriet, ne lēkt!

Mikus cerēja, ka šķidrums satecēs kādā bēniņu stūrī un paliks tur kā peļķe, kas, ar laiku žūstot, sāks smirdēt, kamēr pats viņš jau sen būs projām. Tupēdams uz ceļiem un cenzdamies netaisīt troksni, Mikus darīja savu darāmo, pavadīdams to ar svētlaimīgām domām: «Va vellos, šādos brīžos šī procedūra var būt vēl lielāka bauda nekā dzimumakts! Nudien, tagad man ir vēl jaukāk nekā pagājšnakt ar Bangu!»

Nodevīgais šķidrums tomēr netecēja vis bēniņu kaktā, bet Mikum par šausmām sāka plūst lejup pa lūku.

– Re, – apakšā ierunājās Burbuļa balss. – Lietutiņš! Es jau teicu, ka naktī būs lietus! Tas bija redzams pēc tā, kā saule rietēja! Es nekad nekļūdus laika pareģojumos!

– Lietus? – Pusedibenis izbrīnījies pārjautāja. – No bēniņiem?...

Mikus žigli nolīda no lūkas vāka, cik paspēja, aizpogāja bikses un atāķēja no siksnas «cukurbietes» granātu. «Deglis strādā piecas sekundes» – viņš domāja. – «Trīs sekundes granāta jāpatur rokā un tad jāšviež lejā, lai viņi nepaspēj izlēkt no kapličas laukā, granātu ieraudzījuši!». Mikus ātri izrāva granātas aizsargredzenu un atlaida vaļā skavu, turēdams to labajā rokā, kamēr ar kreiso jau satvēra lūkas vāku, lai to paceltu.

Šajā brīdī lejā, ar drausmīgu spēku pārraujot ilgo klusumu, ierībējās automāts. Lodes sitās koka lūkā un, to caururbušas, triecās kapličas akmens jumtā, no kurienes ar vairākkārtējiem rikošetriem spindza pa visiem bēniņiem. Kāda iesita Mikum pa galvu, cita pa plecu. No šāvieniem Mikus tā satrūkās, ka gandrīz nokavēja izmest granātu. Tomēr viņš atjēdzās, mazliet pacēla vāka dēļus un izripināja granātu lejā, pats atraudamies atpakaļ.

Sprādziens nogranda acumirkļi; granāta varbūt pat nebija paspējusi sasniegt akmens galdu lejā. Sprādziena vilnis un šķembu sitiens bija tik spēcīgs, ka aizsvieda sāpus lūkas vāku tā, ka Mikum pat nenācās lūku taisīt vaļā. Granātas šķembu izsistās koka un akmens šķēpeles un karsto gāzu vilnis apsvilināja Mikum seju, un, ar automātu vienā un kabatas lukturīti otrā rokā, viņš nošļūca lejā lūkā, nokrita uz galda un nolēca no tā zemē.

Paspīdinājis ar lukturīti uz visām pusēm, viņš redzēja, ka abi bandīti guļ katrs savā kapličas stūrī pašu asiņu peļķēs, granātas šķembu sakapāti, ar saplosītu un apsvilinātu apģērbu. Burbuļa platmali sprādziens bija aizsviedis projām, un tā nebija redzama, bet Pusedibenim tā bija vēl galvā, jo viņš, acīmredzot baidīdamies vērtīgo cepuri kaujas laikā pazaudēt, bija piesējis to sev zem zoda ar stiepjamu gumijas lentīti.

Mikus novilka platmali Pusedibenim no galvas, uzlika to pakausī sev un pavilka gumiju sev zem zoda. Nu cepuri būs grūti pazaudēt, pat skrienot cauri krūmiem un zariem. Noliecies pie zemes, gandrīz tupus, Mikus izlīda no kapličas, ar grūtībām atrada izņemto vārtu vietu dzelzs sētā un izlīda ārpusē.

Pieminekļa pusē bija dzirdama kaut kāda čabēšana krūmos, bet citādi nekas nenotika. Acīmredzot pārējie bandīti, pazaudējuši savu komandieri un nesaņēmuši no tā nekādas pavēles, nezināja, ko viņiem tagad iesākt un kas vispār ir noticis kapličā.

Gulēdams aiz kādas kapu kopiņas, Mikus redzēja kaut ko tumšu kustamies kapličas tuvumā, un reizēm paspīdēja arī kabatas lukturīši.

– Pusedibeni!... Pusedibeni!... – kāda balss klusi sauca. – Tu esi dzīvs?... Kas notika?... Burbuli! Kur tu esi?

Mikus lēnām pacēla automātu un uzgāza garu kārtu tai vietai, kur bija redzējis kaut ko kustamies. Nu kauja gāja vaļā pa īstam. No vairākām pusēm uzreiz ieklabējās automāti, lodes sitās kokos Mikum aiz muguras, triecās kapa smiltīs, uzsviezdamas gaisā putekļus, vecas lapas un smilgas, un Mikus būtu bijis pagalam, ja nepieplaktu zemei un kāda nepazīstama cilvēka kaps viņu nenosargātu.

– Viņš ir tur! Tur! Aplenciet viņu! – kāds tagad kļiedza. – Nelaidiet projām! Žigli pēc suņiem! Atvediet suņus! Bez suņiem mēs viņu nenoktersim!

Mikus saprata, ka tālāka viņa atrašanās šajā kapsētā nebūtu vēlama. Savu pienākumu pret Donatu viņš nu bija izpildījis: piesaistījis sev vispārēju uzmanību. Neviens acīmredzot vairs nelikās ne zinīs par trim svaigajiem krustiem pie bronzas pieminekļa un par to (tukšo) cepuri, kas tur karājās. Iespējams pat, ka Donats to jau ir paņēmis. Katrā ziņā tagad Mikum palika tikai viens uzdevums: pēc iespējas ātrāk tikt projām.

Viņš līda starp kapu kopiņām, neieslēgdams lukturīti un nešaudams, lai neatklātu savu atrašanās vietu. Vajātāji slapstījās kaut kur apkārt, arī baidīdamies sevi atklāt ar gaismu un šaušanu. Tikai paretam šur tur atskanēja pa vientuļam šāvienam vai īsai automāta kārtai, raidītai pa aizdomīgām vietām.

Te pēkšņi Mikus sadzirdēja tālumā suņu rējienu un saprata, ka nu gan viņam būs beigas, ja viņš paliks te. Skaidrs, ka suņi viņu atradīs! Mikus atāķēja no siksnas otro granātu un izrāva tai gredzenu. Skava palika piespiesta granātai ar pirkstiem, un granāta nesprāgs, kamēr viņš to žņaudz saujā, bet izmest to varēs bez liekas kavēšanās, līdzko vajadzēs. Sasniedzis kaut kādu aleju, Mikus piecēlās stāvus un metās ar pilnu jaudu skriet projām.

Vajātāji viņu pamanīja un sāka šaut. Lodes svilpa apkārt, aizmugurē kļiedza cilvēki, rēja suņi, Mikus iemetās kādā šķērsceļiņā, klupa pret kaut kādiem priekšmetiem, izskrēja kādā paralēlā alejā, tumsā samanija aizmugurē suņus, atlaida granātas skavu un trīs sekundes skrēja ar atlaistu skavu, tad izmeta granātu uz suņu pusi, bet pats pārvēlās pāri kādam kapam, nogranda sprādziens, kauca suņi, Mikus brida pa krūmiem, uzdūrās sētai, pārvēlās tai pāri un nebija vairs kapsētā, bet kādā citā krūmājā, lauzās tam cauri, iekrita kaut kādā grāvī ar ūdeni un nodomāja: «Lieliski, bridīšu pa grāvī, lai suņi nevar saost pēdas!», brida pa grāvī, debesīs nogranda sprādziens, nē, tas nebija sprādziens, bet pērkonis, uzbrāzās vējš un sāka līt, nelaiķa Burbulis tomēr bija bijis labs laika pareģis un kļūdījies tikai par piecpadsmit minūtēm...

Lietus tagad gāza kā ar spaiņiem, Mikus brida pa kaut kādu meža taku bez mazākās sajēgas, kur viņš atrodas un uz kuru pusi jāiet, lai sasniegtu Donata automobili. Nekādus vajātājus sen vairs nekur nemanīja, Mikus bija absolūti izmircis un nomocījies. Viņš tik tikko vairs jaudāja paiet, sāpēja bez ceļa skrienot savainotās kājas, šķembu un zaru saskrāpētās rokas un seja, galva reiba kā pie stipri

paaugstinātas temperatūras. Jau rītausmā, kad bija kļuvis gaišs, Mikus uzdūrās kādai būdīnai meža malā un nolēma, neskatoties ne uz ko, klauvēt, lai lūgtu atļauju izžāvēt apģērbu un mazliet pagulēt.

Vienā būdīņas galā bija kaut kāda piebūve, un Mikus dzirdēja, ka tur iebļējās kaza. Mikus iegāja kūtiņā, apskatījās apkārt, redzēja, ka kūtiņai vienā malā ir tādi kā griesti, uz kuriem augšā stāv visādas grabažas. Mikus aizbāza aiz šiem krāmiem savu automātu, nojoza un iebāza tur siksnu ar patronu radziņiem un ar atlikušo granātu, kā arī savu vērtīgo platmali. Tad izgāja no kūtiņas un pieklauvēja pie mājiņas durvīm.

Kāda mongoļoīda sievietes seja ilgi pētīja viņu caur durvīm blakus esošo lodziņu, tad nožvadzēja metāla aizbīdņi, un durvis atvērās. Angoliete durvīs izbijusies skatījās uz viņu un jautāja savā raksturīgajā angoļu izrunā:

– Tu esi izbēdzis vergs?

– Jā, – Mikus atbildēja.

Angoliete bažīgi paraudzījās apkārt uz lauku un mežu viņam aizmugurē un ievilka Miku durvīs:

– Nāc žigli iekšā, es tevi paslēpsu!

4. Džokera gūstā

Mikus pamodās pirmais un lūkojās būdīņas balsinātajos dēļu griestos. Monta Roze, mazā, dzeltenā angoliete gulēja viņam blakus. Kad Mikus sakustējās, viņa nepamodās, taču tāpat miegā pierausās viņam tuvāk un aptvēra viņu ar roku.

Bija svētdiena, 17.janvāris. Mikus dzīvoja pie Montas jau otro dienu, un sāka justies jau puslīdz vesels. Pat neskaitāmās skrambas uz rokām, kājām, sejas un visa ķermeņa bija paspējušas pārvilkties ar kreveli. «Šonakt pagāja tieši nedēļa, kopš es esmu Vētru Krastā» – Mikus domāja. – «“Viļņu Princim” uzbruka naktī uz svētdienu, un tagad ir atkal svētdienas rīts».

Bet sestdienas rītā, kad viņš bija ieradies šeit pie Montas slapiņš, nomocījies un viegli, bet bagātīgi savainots, Monta atņēma viņam apģērbu, lai to žāvētu un cik necik salāpītu, un viņš nogulēja viņas gultā gandrīz visu dienu, kamēr viņa pati bija projām, darbā. Tikai vakarā viņi tā pa īstam iepazinās, un noslēdzās šī iepazīšanās, lūk, ar šo nakti, pavadītu abiem kopā Montas nabadzīgajā guļvietā. Šodien viņai bija brīvdiena, un darbā nebija jābūt, tāpēc beidzot viņa varēja izgulēties.

Monta, kā Mikus uzzināja, bija kalpone Migonijas pilī. Īstenībā viņa bija Džokera verdzene, bet tikai, nebūdama skaista un būdama ne pārāk jauna (viņai bija jau 27 gadi), Monta nerosināja Džokera iekāri, tāpēc pilī viņa tika izmantota ne seksuālām vajadzībām, bet gan patiešām kalpones darbam.

Nebūdama skaista un būdama jau vecmeita, kas nekad nav pazinusi vīriešus, viņa uz šo skaisto, lai gan pamatīgi apskrumbāto vīrieti, kas nikna negaisa naktī bija nogāzies viņas verdzenes būdīņā laikam no debesīm, raudzījās kā uz īpašu Pērkoņtēva dāvanu viņai. Un šonakt Pērkoņtēva dāvana bija arī izpildījusi savu vīrieša pienākumu, Monta vairs nebija vecmeita, un nu viņa gulēja tik laimīga, kāda laikam nekad vēl nebija bijusi savā dzeltenī pelēkā mūžā, ja nu vienīgi ļoti agrā bērnībā, kad vēl neapjauta savu verdzenes likteni.

Mikus raudzījās balsinātajos dēļu griestos, pārdomādams notikušo, un viņa acu priekšā slīdēja vakardienas ainas. Kā tas bija iznācis, ka viņš tagad atradās gultā pie šīs dzeltenādainās sievietes, kas par viņu dažus gadus vecāka pēc dzimšanas laika, bet pēc izskata vecāka pat par gadiem visiem desmit vai piecpadsmit? Viņš nemaz nebija tiecies uz to, nebija Montai uzmācies un nebija viņai neko solījis. Taču viņa no paša sākuma izturējās tā, it kā tas būtu pats par sevi saprotams, ka Mikus ir viņai piederošs vīrietis, ja jau reiz viņš ir pārkoņa nakts rītausmā ieradies pie viņas mājās. Monta salāpīja mežā saplēsto viņa apģērbu, pabaroja viņu ar produktiem, ko speciāli šim nolūkam bija atnesusi no pils (kur viņai acīmredzot bija samērā brīva pieeja Džokera virtuvei), un, kad pienāca laiks viņai likties gultā (Mikus, gandrīz visu dienu nogulējis, nejuta vēl vajadzību pēc miega), tad viņa, kaut kur laukā – laikam tajā piebūvē, kur dzīvoja viņas kaza un kur bēniņos gulēja noslēpti Mikus ieroči un Džokera cepure ar naudu, – bija apmazgājusies un nu ienāca istabiņā gandrīz kaila, tikai aptinusi ap gurniem dvieli, iekāpa gultā, kur apsēdās, ceļgalus rokām aptvērusi, bet dvieli pazaudējusi, un teica savā angoļu izloksnē Mikum klusi, kā viņa runāja vienmēr, un bikli:

– Es esmu gatava...

Mikus pārsteigumā ieplēta acis un brīdi vilcinājās, bet viņam piemita tā varbūt starp cilvēkiem visai retā īpašība, ka viņam bija ļoti grūti vai pat neiespējami atteikt, ja viņam kaut ko lūdza vai no viņa kaut ko acīmredzami gaidīja, un sevišķi jau ja lūdzēja bija sieviete un vēl vairāk, ja viņš bija tai pateicību parādā. Tāpēc Mikus svārstīdamies piecēlās no krēsla un piegāja pie gultas, kur apsēdās

Montai līdzās. Tērpts viņš joprojām bija īsajā un šaurajā Montas apmetnī uz kailas miesas, jo viss viņa apģērbs vēl no rīta bija konfiscēts žāvēšanai un lāpīšanai, un nebija joprojām atdots viņam atpakaļ.

– Es esmu gatava... – vēlreiz klusi atkārtoja Monta, sākdama drebēt, un Mikus, vairs nedomādams par sekām, nopurināja no pleciem Montas apmetni, lai pastieptu rokas pēc pašas saimnieces.

Saimniece steidzīgi izstiepās gultā un apskāva Mikus kaklu, bet, kad viņš jau atradās tai virsū un tika līdz pašai galvenajai lietai, tad šī lietiņa izrādījās aizsprostota, kas sagādāja Mikum nelielas grūtības, jo tā bija pirmā sievietes nevainība, ko viņš lauza savā mūžā – gan I, gan Banga bija jau pazinušas vīriešus pirms sastapšanās ar Miku. Taču Mikus šajos viņam neparastajos apstākļos vis neapjuka un nezaudēja dūšu, bet viņš varonīgi atspērās ar kājām gultas kājgalī un, cieši turēdams Montu aiz pleciem, lai viņa nevarētu nekur sprukt, drosmīgi pielietoja visu savu jaunības spēku, lai, Montai ievaidoties un iekunkstoties, neskatoties uz visiem Dabas nez ar kādu savādu nolūku sagādātajiem šķēršļiem, tomēr iekļūtu viņai iekšā, – un tālāk jau viss gāja kā parasti.

Starp Bangu un Montu bija tikai divas diennaktis, un šīs diennaktis Mikum bija visas aizpildītas ar braucieni uz Mākoņpili, ar Kapsētas kauju, ar vēl trim viņa nogalinātiem cilvēkiem, un Mikum, kamēr viņa sēkla plūda dzeltenās verdzenes klēpī, nezin kādēļ ausīs skanēja pa ceļam Vella mašīnā dzirdētā dziesma:

«Vai tevim vaicāja, kad tevi laida
Šai saulē savu būdu nastu nest?...»⁶⁴

Tagad Monta gulēja, pieklāvusies savam jauniegūtajam dārgumam un apkampusi to ar roku, sapņoja kaut ko skaistu, par ko pat miegā liecināja viņas sejas izteiksme, un nezināja, ka šajā pašā brīdī trīs bruņoti vīri jau tuvojās viņas būdīnai, lai atņemtu viņai viņas ieguvumu tikpat pēkšņi, kā tas bija parādījies.

Kaimiņu būdu verdzenes bija manījušas Miku naktī staigājam ap Montas mājokli (visu dienu nogulējis, viņš visu nakti nevarēja aizmigt), un, kā tas starp vergiem ir parasts, bija nosūdzējušas Montu pilī, ka pie viņas laikam slepeni dzīvojot kāds izbēdzis vergs. Tagad trīs bruņoti vergu uzraugi nāca pārbaudīt šo informāciju.

Durvis atsprāga vaļā, izlaužot dzelzs bultas ar visām naglām, Monta no trokšņa pamodās un uzlēca gultā sēdus, ar palagu cenzdamās aizsegt savu kailumu, bet iznāca tā, ka viņa novilka palagu Mikum un atsedza savukārt viņa kailumu.

Divas šautenes pavērsās pret Miku no divām pusēm, bet pa vidu nostājās trešais vīrs un uzlūkoja Miku ar pārsteiguma izteiksmi sejā. Kad pilī bija ticis runāts par izbēgušu vergu, tad viņi bija domājuši sastapt te kādu dzelteno vai melno, bet piepeši ieraudzīja Montas gultā kailu balto vīrieti. Tiesa, viņš bija tik apskrambāts no visām pusēm, ka vismaz par piecdesmit procentiem droši varētu viņu saukt arī par sarkanādaino. Tomēr oriģinālajā variantā šis cilvēks neapšaubāmi bija bijis sākotnēji balts, un tas samulsināja visus trīs vergu uzraugus, jo situācija līdz ar to stipri sarežģījās.

Ka dzeltenie un melnie ir vergi pēc Dabas un Dieva taisnības, tas šiem vīriem bija pats par sevi saprotams, bet baltie vergi tomēr radīja zināmas neskaidrības. Vecajos, labajos koloniālajos laikos balto vergu Vētru Krasta latviešiem nebija nemaz. Hotu sultanātā starp foršiem varbūt varētu atgadīties kāds balts vergs, bet šeit, Jēkabpils, toreiz balto cilvēku uzreiz nāktos atbrīvot, nepieļaujot pat domu, ka viņš varētu būt vergs. Tagad tas bija savādāk: Akorijas Republikā (protams, nelegāli) pastāvēja jau arī baltie vergi, tomēr viņu vēl bija maz, un baltais cilvēks izsauca sarežģījumus, jo tas prasīja vismaz noskaidrot, ir viņš vergs vai nav.

– Kas tu tāds esi un ko tu te dari? – trešais, starp diviem stobriem stāvošais, uzraugs jautāja.

Mikus jutās neērti kails svešu cilvēku priekšā, kā viņa vietā justos ikviens no mums, tāpēc viņš neko neatbildēja, bet, pastiepis roku līdz krēsla atzveltni, sāka klusēdams ģērbties. Atnācēji viņam nelika šķēršļus šajā nodarbībā. Kad Mikus bija apģērbies un savās galīgi saplēstajās un Montas rokām puslīdz salāpītajās drēbēs izskatījās pēc īsta lupatlaša, vergu uzraugs atkārtoja savu jautājumu:

⁶⁴ 9999.gada 23.oktobrī Monta Roze dzemdēja Mikus Raiņa meitu, latviešu un angoļu, balto un dzeltenādaino jaukteni, kuru viņa nosauca par Amintu – *aut.piez.* – Aminta ir Mikus Raiņa otrais bērns. Miki rūpējas par Amintu, taču aug viņa tagad citā ģimenē un nes sava patēva uzvārdu, jo Monta Roze nekļuva par sievu Mikum Rainim un vēlāk apprecējās ar citu vīrieti. Bangas dēls Vilnis un Montas meita Aminta atrodas tādās pašās radniecības attiecībās kā Džordžs un Auguste Baironi, ko gan mēs šeit pieminam vienīgi, atceroties Mikus un Mirandas sarunu Benulas bibliotēkā, un bez kāda mājiena uz ko citu.

– Kas tu tāds esi un ko tu te dari?

– Kas jūs paši tādi esat, lai varētu man to prasīt!? – Mikus atcirta, satraukti prātodams, kādu leģendu šeit vajadzētu stāstīt. Ka viņš ir Latvijas žurnālists, teikt, protams, nedrīkstēja, jo šeit taču bija pats Melnā Ordeņa midzenis, un Ordenis meklēja žurnālistu Miku Raini, lai nogalinātu viņu kā «Viļņu Prinča» nolauņšanos liecinieku un kā Viļa Bleķa slepkavu. Nedrīkstēja arī parādīt, ka viņš ir saistīts ar Donatu Vellu un ir piedalījies kaujā Mākoņpils kapsētā, kur uzspriecinājis Pusdibeni un Burbuli... Vellos, nu kas tad viņš tādā gadījumā īsti ir?

– Ak tā!? – uzraugs noskaitās un strauji devās pie Mikus. Stāvot divu stobru priekšā, Mikus nepretojās, kad viņam tika aizmugurē saslēgtas rokas dzelžos. – Iesim uz pili, – uzraugs tagad teica. – Tur mēs ar tevi tiksim skaidrībā!

Uzraugi nepievērsa nekādu uzmanību Montai, kura šausmu pilnām acīm pavadīja Miku ar izmisīgu skatīenu, kad viņš tika izvests no viņas būdiņas ārā. Miku iesēdināja automašīnā un aizveda uz Migonijas pili, kur viņam pēc piecpadsmit minūšu gaidīšanas bija tas gods personīgi iepazīties ar Arvilu Štraubrēderneru, pēc iesaukas Džokeru, Picu Zvaigžņu Melnā Ordeņa virsmaģistru.

Džokers bija ļoti gaišmatains cilvēks, apmēram trīsdesmit vai trīsdesmit piecus gadus vecs, bet jau jūtami patukls. «Sangviniķis» – Mikus drūmi nodomāja.

Džokers sēdēja augstā krēslā, kas atgādināja troni, jo stāvēja vientuļš pie sienas lielas zāles malā. Ģērbies Džokers bija kaut kādā dīvainā kreklā ar mežģinēm un savādās biksēs, kuras varbūt bija modē pirms kādiem diviem vai trim gadsimtiem. Viņa apģērbs likās paņemts no kāda muzeja, lai gan bija svaigi šūdināts un labas kvalitātes.

Miku tāpat roku dzelžos nostādīja Džokera priekšā, un abās pusēs viņam stāvēja divi sargi, vairs ne tie uzraugi, kas viņu atveda, bet citi. Džokers ilgi un vērīgi aplūkoja Miku, neko nerunādams. Beidzot viņš jautājoši uzlūkoja Miku un teica:

– Nu?

– Kas «nu»? – Mikus drūmi atjautāja.

– Kā tevi sauc?

– Osvalds Lidonis.

– Melo.

Mikus paraustīja plecus.

– Tu esi izbēdzis vergs?

– Jā.

– Pie kā tu kalpoji?

– Neteikšu, jo es neatzīstu jūsu verdzību. Tā ir nelikumīga.

– Tā... Verdzība ir nelikumīga, jā?

– Jā.

– Vai tu Donatu Vellu pazīsti?

– Nē.

– Nepazīsti... Labi. Vai tu zini, ka pirms divām dienām, aizpagājušajā naktī, tepat Mākoņpilī Donats Vells nonāvēja četrus manus vīrus un vēl divus ievainoja?

– Nē, nezinu.

– Nezini... Un tev ar to nekāda sakara nav, vai ne?

– Nav.

– Labi. Vai tu zini, ka Donats Vells piedevām vēl nospēra man platmali, kurā aiz odeses bija iešūti pieci simti latu?

– Nezinu.

– Ai, ai, neko tu nezini... Bet vai tu vismaz zini, ka es varu likt tevi aizvest kalnos, nošaut un iesviest aizā, un tev pakaļ neviens gailis nedziedās?

– Zinu.

– Nu redz, kaut ko tu tomēr zini... Bet vai tu zini arī, ka es varu tevi arī iespundēt Migonijas pils pagrabā uz mūžīgiem laikiem, piesiet tevi pie rata, nodīrāt tev ādu, ieliet mutē izkausētu svinu un vēl daudzas citas labas lietas izdarīt?

– Nezinu... – Mikus atbildēja, nevilšus nodrebēdams.

– Atkal nezini... – Džokers domīgi teica, pabungodams ar pirkstu galiem pa krēsla rokturi. Tad viņš pievērsās abiem sargiem un teica asā, pavēlošā balsī:

– Knēveli! Suņanagla! Šis zellis apgalvo, ka viņš esot izbēdzis vergs. Labi, lai tad viņš arī atgriežas savā verdzībā. Man taisni pašreiz vajag kompensēt tos piecsimt latus, kurus Donats Vells man nozaga. Aizvediet šito puisi uz vergu tirgu un pārdodiet vairāksolīšanā. Izsoles sākumcena... – Džokers

apklusā, vērtējoši nolūkodams Miku. – ...puisis jauns un skaists... Izsoles sākumcena trīssimt latu. Tikai nevediet viņu uz mūsu pašu biržu Jēkabpilī: ja nu viņš patiešām ir izbēdzis kādam no mūsējiem? Vediet uz Jehutaunu un pārdodiet tur. Ja viņu rītdienas laikā par šo naudu neviens nenopirks, tad nošaujiet viņu un iesviediet aizā. Vai skaidrs?

– Skaidrs, šef! – abi sargi reizē atsaucās, un, pirms vēl Mikus paspēja kā nākas aptvert šīs mežonīgās tiesas spriedumu, viņu sagrāba aiz rokām un aizvilka projām.

Sākumā Miku ieslodzīja kādā šaurā telpā Migonijas pils pagrabā, taču noturēja tur ne ilgāk par stundu. Tad viņu izveda ārā un viņam ieslēdza važās arī kājas, bet toties rokas saslēdza rokus uz rokām, vairs ne aiz muguras, kā līdz šim, bet priekšā, kas bija daudz ērtāk, jo ļāva vismaz degunu pakasīt vai sviedrus no pieres notraukt. Pirms ceļa viņu tīri ciešami pabaroja, tad iesēdināja pikapa aizmugurē; viens no sargiem, saukts par Suņanaglu, nosēdās blakus, otrs – Knēvelis – pie stūres, un viņi devās gandrīz četrsimt kilometrus garajā ceļā uz Jehutaunu, kuru sasniedza vēl svētdienas vakarā, pa ceļam izbraukuši cauri arī Bellaportai (un pat nobraukuši tieši garām «Ulmaņkrogam»).

Knēvelis ar Suņanaglu regulāri mainījās pie stūres. Tas, kurš pašlaik atpūtās no mašīnas vadīšanas, sēdēja aizmugurē pretim Mikum un viņu uzmanīja. Ja tas bija Suņanagla, tad viņi brauca klusēdami, jo šis vīrs bija pavisam nerunīgs. Kad atpūtās un Miku sargāja Knēvelis, tas gan centās vest ar Miku sarunas un izdibināt, kas viņš tāds īsti ir, taču Mikus savus noslēpumus neatklāja. Toties Mikum, piesardzīgi ielaižoties sarunās, izdevās no Knēveļa uzzināt Kapsētas kaujas detaļas.

Knēvelis un Suņanagla arī bija piedalījušies šajā kaujā, taču laimīgā kārtā palikuši neskarti. Pavisam pret Donatu Vellu Džokers nosūtījis divpadsmit vīrus kreicu kalpa Pusdibeņa vadībā. Pusdibenis kopā ar savu adjutantu devītnieku Burbuli ierīkojis komandpunktu hercoga Jēkaba kapličā, bet pārējos kaujiniekus izvietojis pa pāriem dažādās slēptuvēs apkārt trim krustiem. Donats Vells piezadzies kapličai un iesviedis tur granātu. Pusdibenis un Burbulis bijuši beigti uz vietas. Kad vīri no tuvākās slēptuves gājuši skatīties, kas kapličā noticis, tad Vells sācis šaut un nošāvis vēl vienu Džokera vīru un ievainojis otru. Kad pārējie sākuši viņu tvarstīt un atveduši divus suņus, viņš uzspridzinājis abus suņus ar otru granātu: viens suns esot bijis uz vietas beigts, bet otrs smagi ievainots, un tā Donats Vells izbēdzis.

Bet Vells neesot bijis viens, un viņa līdzgaitnieks tikmēr nozadzis no krusta cepuri ar naudu un uzbrucis kaujiniekiem no muguras, nošaujot vēl vienu vīru un ievainojot otru. Un arī Vella līdzgaitnieks aizmucis. Džokera plāns kā notvert vai nogalināt šo nolādēto Vellu esot pilnīgi izgāzies. Puse kaujas grupas izsista no ierindas, trešā daļa nogalināti. Bet ne Vells, ne viņa biedrs, šķiet, neesot pat ievainoti. Džokers lādējis Pusdibeni vai no panckām ārā par tik dumji organizētu lietu, taču neko darīt vienalga vairs nevarēja, jo pats Pusdibenis arī bijis beigts. Džokers teicis, ka viņš gribot pieņemt Donatu Vellu savā dienestā un piešķirt viņam kreicu dāmas statusu, jo visi viņa kaujinieki esot stulbeņi un lupatas, salīdzinot ar Donatu Vellu.

– Vai tu gadījumā neesi Donata Vella līdzgaitnieks? – Knēvelis aizdomīgi pašķielēja uz Miku.

– Nē, kur nu man... – atteica Mikus.

– Nu jā, – piekrita Knēvelis. – Var jau redzēt, ka tu esi par daudz inteliģents, lai būtu labs kaujinieks. Tu izskaties tik dumjš, it kā būtu beidzis universitāti.

– Esmu jau arī.

– Nu re nu! Kur nu tādām kauties! Un bez tam tevi notvēra tajā pusē, uz kuru aizbēga Donats Vells. Bet tā kā Donats Vells tu neesi, tad skaidrs, ka tu tajā kapsētā nebiji. Mēs nezinām, kas bija Donata Vella līdzdalībnieks, bet viņš aizbēga uz otru pusi, tātad tas nevari būt tu. Loģiski, vai ne?

– Protams, loģiski, – Mikus piekrita. – Es jau arī saku, ka man nav nekāda sakara ar Donatu Vellu.

– Jā, mani tu nepiemānīsi! Man ir galva uz pleciem! – un Knēvelis ar šo pieminēto galvu svarīgi pamāja. – Vai gribi, es pateikšu, kas tu īstenībā esi?

– Gribu, – Mikus ieinteresējās.

– Tu esi Dairis Kamene.

– Kā tu to zini!? – Mikus ieplēta acis.

– Hā! – Knēvelis pavīpsnāja. – Es jau teicu, ka tu mani nepiemānīsi. Tevi nodod tavs Latvijas akcents. Bet mēs Migonijā visi taču zinām, ka pirms gada Vilis Bleķis sagūstīja vienu kuģi no Maldonādas un visus pasažierus pārdeva verdzībā. Tur bija arī Dairis Kamene, viens Oksfordas tieslietu doktors. Es atceros to vārdu, jo mēs visi ļoti smējāmies, kad savā starpā spriedām, kā viņam tā juridiskija noderēs verdzībā... Nu un kā, noderēja?

– Nē, tur vajadzīgas citas lietas.

– Labi, – Knēvelis paklapēja Mikum pa plecu. – Tu, izrādās, esi tīri labs zēns, Dairi! Mēs pacentīsimies tevi pārdot pēc iespējas dārgāk un kādam labam saimniekam, lai nebūtu tevi jānošauj.

Viņi iebruca Jehutaunā vēl naktī un apmetās kādā trešās šķiras viesnīcīņā. Mikus gulēja nakti uz grīdas, uz zemē nolikta matrača bez palagiem, pieslēgts ar ķēdi pie skapja kājas un apsedzies ar caurumainu segu, kas oda pēc suņiem. Pirmdien no paša rīta viņu aizveda uz Jehutaunas vergu tirgu.

7. cēliens. Vergs

Jel teic – ko redzi vēl
Tu pagājušā laika dzelmē tumšajā?

(Šekspīrs, «Vētra», *Prospers*, 530)

1. Magnuss Viciakrakka

Mikus, tāpat rokudzelžos un kājuķēdēs saslēgts, sēdēja uz soliņa un noskatījās, kā tiek pārdoti divi nēģeri. Viens bija vēl zēns, gadus 14 vecs; otrs pavecāks vīrs, 56 gadus jauns. Prece nebija sevišķi laba, un par zēnu galu galā samaksāja 195 latus, bet par veci 155. Jehutaunas vergu tirgus šodien darbojās zem klajas debess, pilsētas tirguslaukuma tālākajā stūrī (lietainās dienās tirgošanās noritēja citā vietā zem jumta). Ūtrupnieks sēdēja pie galda, kas stāvēja nolikts tieši zaļā zālītē, bet pārdodamos vergus veda izrādīt uz dēļu estakādes viņam blakus. Vīrs estakādes karājās liels audekla plakāts ar uzrakstu: «Leļļu tirgotava».

– Nākošais tiek izolīts Dairis Kamene, divdesmit sešus gadus vecs, jurists, Oksfordas universitātes doktors tieslietās, – ūtrupnieks izziņoja visu tā, kā viņam bija stāstījuši Knēvelis un Suņanagla. – Sākuma cena trīs simti latu. Lūdzu, ekselences, kungi un dāmas, lēdijas un džentlmeņi, siņjori un seņjoras, apskatiet precī!

Knēvelis viegli pagrūda Miku:

– Ej nu, kāp uz dēļiem! Un smaidi kundēm, savādāk tevi vēl nenopirks!

Lai gan ķēdes mazliet traucēja, tomēr Mikus uzrāpās uz paaugstinājuma un, tur nostājies, uzlūkoja savus potenciālos pircējus. To bija varbūt kādi divdesmit vai trīsdesmit; viņi stāvēja cits tuvāk, cits tālāk un skatījās, kas te notiek. Kad izziņoja Miku un viņš nostājās uz dēļiem, kādi pieci no varbūtējiem pircējiem, acīmredzot ieinteresēti, pienāca tuvāk.

– Tu patiešām esi beidzis Oksfordas universitāti? – jautāja kāda padzīvojuši dāma, vecumā varbūt starp piecdesmit un sešdesmit gadiem.

– Protams, madam, – Mikus atbildēja.

– Tad pasaki, kur tā Oksforda atrodas!

– Rīgā, tā ir Rīgas priekšpilsēta.

– Un uz kādas ielas ir universitāte?

– Galvenā ēka ir Raiņa bulvārī, bet vispār fakultātes izmētātas pa visu Oksfordu.

– Un kur ir juristu fakultāte?

– Juristu fakultāte ir galvenajā ēkā, Raiņa bulvārī, tikai ne pirmajā korpusā, kur fizmati, bet dziļāk, aiz garderobes, otrajā korpusā. Dekanāts atrodas otrajā stāvā.

– Labi, – noteica dāma, acīmredzot pārliecinājusies, ka Mikus nemelo un patiešām ir īsts Oksfordas jurists. Viņa vēlreiz nopētīja Miku no galvas līdz kājām ar tik izteiksmīgu skatienu, ka Mikus uzreiz saprata: «Viņa grib mani pirkt seksuāliem nolūkiem!».

Tikmēr par Miku izrādīja visai dzīvu interesi vēl arī vairāki citi pircēji.

– Vai tu proti rakstīt? – jautāja kāds ekstravaganta izskata diezgan jauns cilvēks, varbūt gadus 35 vecs, kuram galvā bija zaļa tropu ķivere ar tai nezin kādēļ piespraustu kaut kāda auga stiebrīņu un lapām.

– Kā tā? – Mikus nesaprata.

– Nu, ne jau burtus uz papīra vilkt; skaidrs, ka to tu proti, ja jau reiz esi beidzis universitāti, bet tā pa īstam rakstīt: grāmatas un tā tālāk. Ne jau katrs arī pēc Oksfordas to prot!

– O, jā! – Mikus iesmējās. – Lai nu ko, bet rakstīt gan es protu. Varu rakstīt lietišķas reportāžas, analītiskus komentārus, varu sacerēt beletristiku un pat mazliet dzeju! Ko vien jums vajag, kungs!

– Patiešām vari? – vīrs ar augu stiebru pie ķiveres vēl tomēr šaubījās. – Tev ir arī kaut kas nodrukāts? Man ir vajadzīgs rakstnieks! Īsts rakstnieks! Saproti?

– O, kungs, man ir nodrukāti vairāki simti rakstu «Zelta Dienā» un citās Rīgas avīzēs. Faktiski es pēc Oksfordas par žurnālistu arī esmu strādājis.

– Ak tā? – vīrs ar ķiveri pārjautāja. – Labi, bet ņem vērā, ka man mājās ir pilns «Zelta Dienas» pēdējo desmit gadu komplekts, un ja izrādīsies, ka tu esi melojis, tad es likšu tevi tā nopērt, ka tev uz muguras āda vairs nemaz virsū nepaliks.

Mikus paraustīja plecus:

– Es nemeloju. Vienīgi, raksti tur ir publicēti ar pseidonīmu, tāpēc autora vārds nesakritīs ar to vārdu, ko jūs šeit dzirdējāt nosaucam.

– Bet kā tad es varēšu zināt, ka tas rakstītājs patiešām esi tu? – pircējs tūdaļ kļuva aizdomīgs.

– Var pajautāt man raksta saturu; es, to nelasot, izstāstīšu visos smalkumos, kā tikai autors var zināt savu darbu. Bet, galvenais, jūs jau varat uzdot man kaut ko uzrakstīt, un uzreiz būs redzams, ka es patiešām protu labi rakstīt!

Tas ķiveroto vīru acīmredzot pārliecināja, jo viņš ātri pagriezās pret ūtrupnieku un teica:

– Es ņemu šo puisi par trīssimt latiem!

Ūtrupnieks uzsita ar koka āmuru pa galdu un uzsauca:

– Trīssimt latu, viens! Kas sola vairāk?

– Trīs simti pieci lati! – tūlīt iespiedās vecā dāma.

Ķiverotais vīrs pagriezās pret veco dāmu, uzlūkoja viņu ar acīmredzamu nicinājuma izteiksmi sejā, tad iespieda rokas sānos un skaļi paziņoja:

– Četri simti latu!

Vecajai dāmai uzreiz atkāpās žoklis un sāka drebēt lūpas.

– Četri simti latu, viens! – ūtrupnieks uzsita ar savu āmuru. – Kas sola vairāk?

Neviens nekustējās.

– Četri simti latu, divi! – ūtrupnieks sita otrreiz un gaidīja.

Dāma uzlūkoja Miku ar bezgala sāpīgu izteiksmi sejā, un viņas vaigi noraustījās. Ūtrupnieks jau pacēla āmuru trešajam sitienam, kad vecā dāma drīzāk nočukstēja nekā izteica:

– Četri simti viens lats...

– Četri simti viens lats, viens! – ūtrupnieks noklaudzināja.

Ķiverotais vīrs izslējās tā, it kā viņš būtu vismaz Latvijas imperators, nosprauslojās kā labi barots zirgs pēc auzām un paziņoja vēl skaļāk nekā iepriekšējo reizi:

– Pieci simti latu!

Visi izsoles vērotāji sāka smieties, bet daži pat aplaudēt. Vecā dāma saguma, uzmeta Mikum pēdējo žēlabaino skatienu un devās projām, pie kam izskatījās, it kā aste viņai būtu iespiesta kājstarpē, kaut gan īstenībā viņai astes nemaz nebija. Neviena cits arī vairs nejaucās izsolē.

– Pieci simti latu, viens! – ūtrupnieks izsauca. – Pieci simti latu, divi!... Pieci simti latu, trīs! Pārdots kungam ar vīķa stiebru pie ķiveres! Apsveicu! Nākošā izsole mums ir šī te angoļu meitene!...

– Nu, malacis! – Knēvelis priecīgs sita Mikum uz pleca. – Es jau teicu, ka tu esi lāga zēns! Pieci simti latu! Kas to būtu domājis, ka tu esi tik vērtīgs!... Tu atpelnīji Džokeram pilnīgi visu, ko tas nolāpītais Donats Vells viņam nozaga! Tagad nu gan Džokers mūs ar Suņanaglu paslavēs! Nu, puis, dzīvo sveiks, un vairāk nebēdz. Nākošreiz tev tā vis nepaveiksies. Ar suņiem tevi norīdīs, ar pātagām sakapās! Un beigās nošaus!... Lūdzu, kungs! – pēdējo frāzi Knēvelis teica jau Mikus jaunajam īpašniekam, sniegdams viņam slēdzenes no Mikus rokudzelžiem un ķēdes atslēgām.

– Nāc līdzi! – saimnieks pamāja Mikum un devās pie savas mašīnas. Mikus, ķēdes žvadzinādams, gāja nopakaļ. Abi iesēdās aizmugures sēdeklī; priekšā pie stūres sēdēja dzeltenādains šoferis ar klasisko naģeni galvā, acīmredzot arī vergs.

Viņi brauca ilgi, apmēram pusotras stundas, dienvidaustrumu virzienā no Jehutaunas, atkal lielā mērā kalnup pa visai sliktiem putekļainiem neasfaltētiem ceļiem. Beidzot mašīna iegrieza kādas, pēc izskata spriežot, samērā lielas plantācijas sētā, Mikus pēc sava jaunā saimnieka galvas mājiņa izkāpa no auto līdzi ar pašu saimnieku, bet šoferis tūlīt pēc tam aizbrauca noputējušo vāģi projām. Mikus palika divatā pagalma vidū ar savu īpašnieku.

– Nu tā, Dairi, – vergturis teica, pamādams ar roku visapkārt. – Te nu ir tavas jaunās mājas. Es esmu Magnuss Viciakrakka⁶⁵, Latvijas karaļu dinastijas jaunākā zara pārstāvis, Bolderājas hercogs, Silakroga marķīzs un Māļupes grands, un šis ir mans lauku īpašums Vētru Krastā. Saucas «Vīķumuiža». Nebaidies, tev pie manis būs laba dzīve. Es nelikšu tev strādāt plantācijās vai darbnīcās; priekš tam man

⁶⁵ Viciakrakka – *tulk.piez.* –, kā to Mundas Latvijā zina absolūti visi, ir Latvijas karaļu valdošā dinastija; arī pašreizējais karalis Guntis XIV nes šo uzvārdu.

ir melnie un dzeltenie vergi. Tādām lietām nav jāpērk vergs ar Oksfordas universitātes doktora diplomu un jāmaksā par viņu pieci simti latu! Es jau teicu, ka man ir vajadzīgs rakstnieks. Es gribu, lai tu uzrakstītu pilnu mūsu dzimtas vēsturi. Tu būsi arī mans privātsēkretārs. Bet es tomēr esmu spiests tevi brīdināt, ka bēgšanas mēģinājumu es necietīšu. Tad tu tiksī pērts, un varbūt pat līdz nāvei. Jo tā būtu nodevība pret mani. Un arī zādzība, jo es par tevi esmu samaksājis piecus simtus latu. Iegaumē, ka no šejienes vispār nav iespējams aizbēgt. Apkārt ir kalni, aizas, no šīs ielejas laukā ved tikai viens ceļš – tas, pa kuru mēs te iebraucām. Tur, lejā, ceļš iet caur purvainiem džungļiem. Uz paša ceļa es tevi ātri panākšu, bet, nogājis no ceļa, tu tūlīt noslīksi purvā un tevi aprīs krokodīli. Ja tu bēgsi, mēs dzīsimies tev pakaļ ar suņiem, un aizbēgt tev nav nekādu cerību. Iegaumē to! – Visu to runādams, Magnuss tikmēr atbrīvoja Miku no ķēdēm un roku dzelziem.

Tagad Mikus saprata, kāpēc šim dīvainajam vīram pie ķiveres ir piesprausts vīķu stiebrs⁶⁶.

– Majestāte, – Mikus teica savam jaunajam saimniekam svinīgi, bet arī ar tādu kā slēptu pārmetumu balsī, – ar atļauju jums iedrošinos vispazemīgi pavēstīt, ka esmu Latvijas karaļa Gunta Četrpadsmitā pavalstnieks un ka, cik es atceros, nedz Latvijas karalistes, nedz Akorijas republikas likumi neparedz tādu institūciju kā verdzība. Es neapšaubu, ka jūs par mani samaksājāt piecus simtus latu, bet es mazliet apšaubu to cilvēku tiesības mani pārdot, no kuriem jūs mani nopirkāt. No juridiskā viedokļa tas iznāk laikam apmēram tā, it kā jūs būtu nopircis zagtu mantu. Cik es zinu, Civillikums tādus darījumus uzskata par nelikumīgiem, un zagtā manta tiek atdota tās liku...

– Dairi, nesāc nu pļāpāt tādus niekus! – dusmīgi uzsauca Magnuss Viciakrakka. – Tavus vārdus var ļoti viegli atspēkot, jo tev pilnīgi trūkst loģikas, tikai man nav liela prieka te ar to nopulēties. Civillikums ir novecojis, un es to atcelšu. Tuvākajā laikā es izdošu visus nepieciešamos likumus verdzības pilnīgai juridiskai pamatošanai un nostiprināšanai. Vai tiešām tu, būdams tieslietu doktors ar Oksfordas izglītību, nesaproti, ka visus likumus kāds pieņem un kāds atceļ. Objektīvi dabā nekādi juridiski likumi nepastāv. Objektīvi nekas nav nedz likumīgs, nedz nelikumīgs. Kad tu apgalvo, ka tas un tas ir ar likumu aizliegts vai atļauts, tad tu vienkārši klusuciezdams prasi, lai tiktu atzīts viena likumdevēja viens noteikts likumu komplekts. Bet kur ir pamatojums, ka atzīstams ir tieši šis likumdevēja tieši šis likumu komplekts, un nevis otra likumdevēja otrs likumu komplekts? Tāda pamatojuma nav. Katram likumam var nolikt pretī citu likumu – un viss.

– Nu kā? – Mikus iebilda. – Bet demokrātija? Tautas griba? «*Vox populi, vox dei*»?

– Dairi, nu tu atkal tarkšķi tikpat dumji kā mūsu Valsts prezidente! Vai tiešām arī tev galvā ir vistas smadzenes!? Ja tev ir tādas pašas smadzenes kā Prezidentei, tad jau par tevi nedrīkstēja maksāt piecus simtus latu! Nu vai tiešām tu nesaproti visu šo demokrātu domāšanas aprobežotību? Tautas griba! Bet kas ir tauta? Tā ir zināmu indivīdu kopa. To indivīdu kopums, kuriem pie vienas konkrētas politiskās sistēmas ir dotas balsstiesības, lai izlemtu jautājumu referendumā vai vēlēšanās. Tā tad «tautas» sastāvs būs atkarīgs no tā, kādus indivīdus mēs ieslēgsim un kādus neieslēgsim šajā balsstiesīgajā kontingentā. Līdz ar to jautājums par «tautas gribu», tas īstenībā ir jautājums par to, kā mēs velkam robežu starp balsstiesīgajiem un beztiesīgajiem. Kad tu saki «tautas griba», tad tu faktiski noklusēti prasi, lai tiktu atzīts viens konkrēts (tev izdevīgs) šīs robežas vilkšanas princips. Bet kur ir pamatojums, ka jāatzīst ir tieši šis robežas vilkšanas princips, un nevis cits? Ikvienam «tautas» definēšanas principam var nolikt pretī citu «tautas» definēšanas principu – un tas ir viss.

Jāatzīstas, ka te Mikus tā apmuls, ka uzreiz pat neatjauta, ko atbildēt, un Magnuss Viciakrakka tikmēr varēja netraucēts turpināt:

– Pašreizējā, mūsu prezidentes paustā un aizstāvētā politiskā sistēma, prasa, lai «tauta» – un līdz ar to «tautas griba» – tiktu definēta tā, ka balsstiesīgajā kontingentā ietilpst garīgi veseli pieauguši vīrieši un sievietes, baltie un krāsainie, bet neietilpst bērni līdz tādām un tādām vecumam, neietilpst ārzemnieki, neietilpst garīgi slimie, neietilpst mājlopi, neietilpst meža zvēri, neietilpst roboti, neietilpst kompjūteri un tā tālāk. Tas ir, Prezidente grib, lai mēs visi velkam «tautas» robežu tieši šādi, un ne citādi. Bet kāpēc? Uz kāda pamata? Skaidrs, ka no tā, kā mēs novilksim šo robežu, tas ir, kam mēs

⁶⁶ Te mums ir jāpaskaidro Zemes lasītājiem – *tulk.piez.* – tas, kas ir skolā mācīts, labi zināms un tāpēc pilnīgi saprotams visiem Mundas latviešu lasītājiem un ko tādēļ autore Dace Rauda netur šeit par vajadzīgu tālāk iztirzāt. Tagadējo Latvijas valdnieku dinastijas pamatlicējs ir karalis Guntis I Lauvassirds, kurš ieguva dzimtas vārdu no tā, ka viņa vectēva brālis grāfs Kārlis Lielais bruņinieku turnīros vienmēr cīnījās ar vīķu stiebru pie bruņucepures. No vīķu dzimtas visizplatītākās sugas – vanagu vīķu – latīniskā nosaukuma «*vicia cracca*» tad arī ceļas dinastijas vārds. Līdzīgā kārtā igauņu karaļu sencis Kristofers Skaistais, savukārt, cīnījās, piespraudis pie ķiveres irbulenes zariņu, un tāpēc viņu dinastija tagad saucas Plantageneti (no irbulenes latīniskā nosaukuma «*planta genista*»).

dosim lēmējas balsstiesības, – no tā būs atkarīga «tautas griba» un tālāk zemes likumi. Ja jūs dosiet balsstiesības krāsainajiem, tad viņi atcels rasu diskrimināciju. Ja jūs dosiet balsstiesības sievietēm, tad viņas savēlēs parlamentā un valdībā smukus pēc ģīmja, bet dumjus politiķus. Ja jūs dosiet balsstiesības bērniem, tad viņi pieņems likumu, ka valsts visus bez maksas apgādā ar konfektēm. Ja jūs izvedīsiet referendumu trakonamā, tad viņi pieņems lēmumu pieteikt karu marsiešiem vai kaut ko tamlīdzīgu. Ja jūs dosiet balsstiesības cūkām, tad uzturā tiks aizliegta cūkgaļa. Ja referendums notiks starp krokodiliem, tad viņi atzīs par likumīgu un ieteicamu uzturā lietot cilvēka gaļu. Tas taču ir elementāri. To nesaprast var tikai galīgs muļķis. Un vai tiešām tu neredzi, ka tas pilnīgi apgāž visus šo demokrātu spriedelējumus? Jautājums vienmēr ir bijis, ir un būs tikai par tās vai citas indivīdu grupas interesēm. Jautājums ir un paliks tikai par to, kura indivīdu grupa tad īsti būs tā, kas lemj, un plāpāšana par «tautas gribu» ir vienkārši demagoģija, kura aicināta noslēpt to vienkāršo un acīmredzamo faktu, ka runa ir par vienu konkrētu robežu starp «tautu» un «netautu», robežu, kas izvēlēta starp daudzām citām iespējamajām robežām. Tādu plāpāšanu var ņemt nopietni tikai muļķi. Prezidente grib, lai lemtu viena indivīdu grupa; mēs gribam, lai lemtu cita indivīdu grupa. Tas arī viss.

– Kā izšķirt, kura vēlēšanās lai tiek izpildīta? – Magnuss turpināja. – Mūsējā vai prezidentes? Balsot? Bet KURĀ grupā balsot? Ja Prezidentes gribētajā grupā, tad līdz ar to viņa JAU ir izšķīrusi jautājumu sev par labu vēl pirms kādas balsošanas. Kāpēc jābalso tieši VIŅAS definētajā grupā? Balsosim labāk MŪSU definētajā grupā! Kā redzi, balsošana neko izšķirt nevar principā. Vienmēr un visur galu galā visu izšķirs tikai SPĒKS. Nu lūk, un viss. Galā esam. *Quod erat demonstrandum.*

– Bet verdzība taču ir amorāla, nosodāma un netaisnīga! – Mikus iebilda.

– Amorāla? Nosodāma!? Netaisnīga?! – Magnuss nosprauslojās ar neviltotu sašutumu. – Nē, nu tu, Dairi, patiešām esi tik stulbs, it kā tu būtu kādas Rietumu universitātes profesors! Mīļais cilvēk, vai tev prāts arī ir kaut mazliet? Verdzība esot nosodāma un netaisnīga? Tieši otrādi, Dairi, verdzība ir vistaisnīgākā un saprātīgākā cilvēku sabiedriskā iekārta, kāda vien iespējama, bet toties tā jūsu izslavētā demokrātija ir vienkārši muļķība un nekas vairāk! Demokrātija ir muļķu vara, muļķu izgudrojums, un demokrātijas aizstāvēšana neliecina ne par ko citu, kā vien par paša tās aizstāvja muļķību!

Magnuss pat noskurinājās aiz sašutuma, kādu laiciņu klusēdams staigāja Mikum apkārt, acīmredzot apdomādams savu tālāko runu, un tad turpināja:

– Klausies, Dairi, tu izskaties samērā gudrs cilvēks, lai gan esi dabūjis doktora grādu Oksfordas universitātē, un tev gan vajadzētu bez īpašiem pierādījumiem pašam saprast, ka pastāv neizdzēšama un neizbēgama pretruna starp cilvēka un vispār jebkuras dzīvas būtnes personīgās brīvības interesēm un objektīvo labumu. Paņemsim, piemēram, vilkus. Visā pasaulē tagad ir palikuši apmēram simt tūkstoši vilku. Un vienā pašā Kurzemes, Vidzemes un Latgales Apvienotajā Karalistē pašlaik mīt aptuveni simt miljoni suņu. Nu, jā, protams, vilks ir brīvs! Kāda laime, kāds prieks! «Es nekad nemainīšu brīvību, kaut nāvē, pret suņa dzīvi verdzībā!» – pēdējo frāzi Magnuss izrunāja mēdīdamies un kariķēdams patētisku intonāciju.

– Nu muļķis tu esi, ja nemainīsi! – viņš turpināja, pabeidzis mēdīties. – Nosprāgsi tu, un nebūs tev pēcteču, un būs tava tauta mērāma tikai tūkstošos. Bet tie, kas mainīs «brīvību pret suņa dzīvi verdzībā», tie plauks un zels, un viņu pēcteči būs skaitāmi jau miljonos. Un nākotne piederēs viņiem, bet ne taviem pēctečiem ar tavu izslavēto brīvību! Un tas pats ir sakāms par zirgiem, govīm, kazām, kaķiem un tā tālāk. Nekur un nekad savvaļā jeb brīvībā dzīvojoša suga nevar sacensties ar nebrīvīvi dzīvojošu sugu nekādā ziņā: nedz populācijas apmēros, nedz dzīves ērtības un miera ziņā. Domesticētiem⁶⁷ dzīvniekiem nav jābaidās no plēsoņām, viņi var mierīgi ganīties, saimnieks par viņiem rūpējas, ja viņi saslimst, izsauc veterinārārstu, dod viņiem zāles. Nu, galu galā jau, protams, nokauj, bet visiem kādreiz jāmirst, no tā vienalga neizbēgsi, un nāve kautuvē ir daudz ātrāka, vieglāka un humānāka nekā savvaļā. Vai esi kādreiz redzējis, kā vilki plēš stirnu? Viņa vēl dzīva, viņa vēl spārdās un cilā galvu, bet vilki tikmēr jau velk uz visām pusēm un rij viņas zarnas. Salīdzinot ar to, nāve kautuvē, kur tev, jau nespēcīgam aiz vecuma, piepeši iebelž pa galvu, ir daudz labāka. Vidējais mūža ilgums mājlopiem ir nesalīdzināmi lielāks nekā viņu savvaļas brāļiem.

– Plāpāšana par brīvību, – Magnuss stāstīja, – tā ir tikai tāds histēriķu niķis. Cilvēks ir tik dumjš, ka pats nezina, kas viņam ir labi un kas slikti. Tāpat kā suns, kas staigā pavadā: lieliski barots, spalva spīd, aste ne ritenī, bet pat divos riteņos uz muguras, viss staro vienā laimē un priekā, un apmierinātībā ar dzīvi. Un lūk: saimnieks atlaiž vaļā pavadu, nu tik sunim ir prieks! Aizlēkšo ka nozib

⁶⁷ T.i. pieradinātiem dzīvniekiem, mājdzīvniekiem – *tulk.piez.* –; «domus» latīniski ir «māja».

vien: brīvība! brīvība! – kamēr pazaudē ceļu atpakaļ pie saimnieka. Un kas notiek? Pēc nedēļas viņš velkas gar atkritumu kastēm viss noplucis, aste iežmiegta starp kājām, un par to vien sapņo, kā varētu tikt atpakaļ verdzībā pie saimnieka. Te tev nu bija izslavētā brīvība!

– Ar cilvēkiem ir tāpat, – Magnuss turpināja savu garo monologu. – Ja cilvēks tarkšķ par brīvību, tad viņam prāta ir tikpat daudz kā tam sunim. Īstenībā cilvēkiem brīvība nav vajadzīga; viņiem ir vajadzīga laba dzīve pie laba saimnieka. Dodiet cilvēkiem brīvību un paskatieties, kas no tā iznāks! Ātri vien viss būs pieķēzīts un piegānīts tā, ka riebjas skatīties. Vai zini, kāda bija pirmā visiem redzamā pazīme, ka mūsu valsts ir kļuvusi brīva un neatkarīga? Domā tie bija agrāk aizliegtie karogi ielās un laimīgas sejas? Nekā nebija vis! Pirmā neatkarības un demokrātijas pazīme bija suņu mēsli galvaspilsētas ielās. Kamēr mēs bijām Impērijas sastāvā un Brīvības mums nebija, kaut kāda dīvaina iemesla dēļ nebija arī ielās suņu mēslu. Nezinu: toreiz suņi nekakāja, vai? Bet līdzko mēs kļuvām brīvi un neatkarīgi, tā uzreiz ielās visi brādāja pa mēsliem. Un parkos visi soliņi bija salauzti, un krūmiem zari aplauzti, un puķu dobes izbradātas, un laternām vadi norauti, un neviens vairs nesēž ar pakaļu uz soliņa, bet gan tikai ar pakaļu uz atzveltnes un ar zābakiem uz soliņa!

– Tpu! – Magnuss sašutumā pat nospļāvās. – Brīvība! Demokrātija! Mēslu demokrātija tā ir! Cilvēki nav derīgi nekādai demokrātijai un pašpārvaldei. Vismaz to tu, Dairi, cerams, nenoliegsi? Cilvēki ir derīgi tikai mājlopu stāvoklim, kur viņus uzmana kārtīgs saimnieks. Nu, protams, saimniekam ir jābūt kārtīgam un labam, bez tā pat verdzība pārvērtīsies par savu karikatūru un nedos cilvēku sabiedrībai gandrīz nekā laba. Ja verga saimnieks būs tāds pats lops kā vergs, tad arī verdzība būs tāda pati mēslu bedre kā demokrātija. Bet tas jau neatšķiras principiāli no pārējo mājlopu turēšanas. Ja tu nevari būt kārtīgs saimnieks, ja tu nebaro savus lopus, ja viņi tev sprāgst badā, un tu viņus tikai sit, – nu tad tu neesi nekāds lauksaimnieks, un pārējā lauksaimnieku sabiedrība var vērst pret tevi savas sankcijas, līdz pat iesēdināšanai cietumā pēc krimināllikuma panta par nežēlīgu apiešanos ar dzīvniekiem. Tieši tāpat ir arī ar verdzību. Ja tu savus vergus neuzturi labā stāvoklī, bet tikai sit viņus, ja viņi tev dzīvo badā un domā tikai par bēgšanu, tad tu neesi nekāds vergturis, un pārējo vergturu sabiedrība var tevi sodīt, pat iesēdinot tevi cietumā par nežēlīgu apiešanos ar vergiem un konfiscējot tavus vergus par labu valstij. Es personīgi uzskatu, ka likumiem par vergu aizsardzību ir jābūt vēl daudz stingrākiem nekā likumiem par dzīvnieku aizsardzību, jo cilvēks tomēr ir augstākā līmeņa dzīvnieks, un tikai ļoti tikumīgas un taisnīgas personas drīkst turēt vergus.

– Lūk, ņemsim par piemēru tevi, Dairi, – Magnuss vērsās tieši pie Mikus. – Es tevi nopirku tirgū, un tu esi mans vergs. Bet vai tad tu vari man pārvest kaut vismazāko cietsirdību pret tevi? Vai man tādu izturēšanos var pārvest kaut viens no maniem vergiem? Vai es esmu viņus kādreiz bez iemesla sitis? Vai viņi man dzīvo badā? Nē, – kā tas klājas labam saimniekam, es viņus labi baroju, katrs strādā tieši viņam piemērotu darbu; es ņemu no katra pēc viņa spējām un dodu katram pēc viņa vajadzībām. Katram es esmu iedevis tieši priekš viņa izvēlētu un piemērotu sievu. Arī tev sieva jau ir sagādāta un gaida tevi. Un nedomā, ka tā ir kāda krāsainā verdzene, nē, – tā ir baltā, dižciltīga, no Latvijas. Vārdā Alīse Notukuma.

– Alīse Notukuma?!... – Mikus iesaucās.

– Jā, es viņu nopirku pirms piecām dienām, pagājušo trešdien Jehutaunas vergu tirgū, turpat, kur šodien tevi. Nopirku speciāli par sievu savam nākamajam rakstniekam. Nu, saki, vai es neesmu labs, gādīgs un rūpīgs saimnieks? Veselus četrsimt latus par viņu samaksāju. Tūlīt es tevi aizvedīšu pie viņas. Tad tu, esi tik labs, paskaties, vai tava sieva būs novārdzināta, kad tu viņu dabūsi! Vai viņa ir izvarota? Nē, tu dabūsi viņu no manis kā jaunavu! Tas ir pārbaudīts. Savādāk es nebūtu viņu pircis. Bet demokrātijā viņu droši vien jau sen būtu izvarojusi un varbūt pat būtu noslepkavojis kāds seriālkillers kā neskaitāmas citas jaunas sievietes. Un pēc visa tā tu vēl iedrošies apšaubīt verdzības iekārtas morālo pārkāpumu pār demokrātiju!?

– Tas, ka verdzība ir vistaisnīgākā sabiedriskā iekārta, ir bijis pasaulē labi zināms vienmēr, – Magnuss vairs nevarēja rimties. – Skaitās, ka demokrātiju radīja senie grieķi. Atēnu Agora – laukums, kur notika pirmās demokrātiskās sapulces un pa kuru staigāja pats Aristotelis! Ha, pareizi, bet tagadējie demokrātijas idejas apoloģēti un kroplotāji aizmirst, vai drīzāk gan vienkārši negrib atcerēties, ka Atēnu demokrātija bija VERGTURU demokrātija! Ne jau vergi tur pulcējās tajā Agorā un balsoja, bet gan vergturi! Un arī pats Aristotelis rakstīja, ka verdzība ir normāls un dabisks cilvēku savstarpējo attiecību stāvoklis, jo vienmēr ir bijis un vienmēr ir jābūt tā, ka vieni pavēl, bet otri paklausa. Ja tā nebūs, tad sabiedrība ātri vien degradēsies un aizies bojā, ko tu arī vari novērot visās demokrātiskajās valstīs.

– Ar vārdu sakot, Dairi, – Magnuss teica ar tādu intonāciju balsī, no kuras varēja nojaust, ka viņš laikam tomēr taisās drīzumā beigt šo savu ilgo runu, – visi šie demokrātiskie eksperimenti ir izgāzušies un iet uz beigām, tāpat kā pirms tam izgāzās visi sociālistiskie eksperimenti. Neviena

sabiedrība, kas balstās uz ideju par cilvēku brīvību, brālību, vienlīdzību un līdztiesību, nevar pastāvēt. Cilvēku daba ir tāda, ka jebkura šāda veida ideja var būt skaista tikai un vienīgi uz papīra. Līdzko to mēģina realizēt dzīvē, tā viņa pārvēršas par savu karikatūru, – jo par tādu to padara šie lopi, kas par cilvēkiem saucas. Katrs no viņiem domā nevis par sabiedrības labumu, bet tikai un vienīgi par savu stulbo iegribu apmierināšanu. Pie kam šīs iegribas kaitē ne vien sabiedrībai kopumā, bet arī pašam indivīdam. Viņš vai nu sāk dzert šņabi un nodzeras, vai sāk rīt par daudz kūkas un paliek resns, vai ķeras pie narkotikām un ātri nobendē sevi, vai dabū sifilisu, vai AIDS, vai vismaz, labākajā gadījumā, tērē savu naudu, lai automašīnas un lidmašīnas, dedzinādamas jau tā trūcīgos pasaules naftas resursus, bezjēdzīgi vadātu viņa dumjo ķermeni pa visu pasauli no vienas pilsētas uz otru, lai viņš varētu blenzt uz visādiem akmens pieminekļiem un šķībiem torņiem. Cilvēki nezina, ko viņiem iesākt ar to dzīvi, kuru tie pirms savas dzimšanas nevienam nav lūguši viņiem dot, un tāpēc ir vajadzīgs kāds, kas ar viņu dzīvi izrīkojas saprātīgāk, nekā viņi paši to spēj. Priekš tam, Dairi, arī ir vajadzīga verdzība. Tā ir visprogresīvākā sabiedriskā iekārta, kurai pieder nākotne; tā ir mūsu laikmeta modernās ideoloģijas pamats. Bet pašu vergu domas te nav ņemamas nekādā vērā, tāpat kā gudri vecāki nekad neklausās mazu bērnu ņerkstēšanā. Vergi un bērni paši nezina, kas viņiem ir labāk, tāpēc vajag visu izlemt viņu vietā; viņi ir vienkārši jāizslēdz no balsstiesīgās «tautas» sastāva, un tas ir viss. Nu labi, tu jau tā esi atņēmis man ļoti daudz laika, likdams tev skaidrot tādas elementāras lietas, kuras tev sen vajadzēja zināt pašam, ja tev vispār ir kaut cik necik prāta! Nāc, es tevi aizvedīšu pie tavas sievas!

Sekojojot Magnusam, viņi nonāca pie nelielas vienstāva koka mājiņas, kas stāvēja dziļi kokos uz dārza pusi no plantācijas galvenās ēkas. No lieveņa viņi iekļuva šaurā gaitenī, no kura savukārt uz katru pusi veda pa četrām durvīm. Magnuss nepieklauvējis atvēra pēdējās durvis labajā pusē, sacīdams Mikum:

– Šeit tu dzīvosi. Sieva jau ir tur priekšā.

Šaurajā istabā tieši pretim durvīm atradās vēl šaurāks logs ar daudzām mazām stikla rūtīm kā viduslaiku pili vai retro kafejnīcā, kreisajā pusē pie sienas stāvēja koka gulta ar augstiem galiem, labajā pusē vecs, izlozdzījies skapis, pie palodzes neapklāts koka galds ar diviem krēsliem, blakus durvīm pa labi – koka sols un uz tā spainis ar ūdeni un plankumaina metāla bļoda. Tā arī bija visa iedzīve. Vienā no krēsliem pie loga sēdēja jauna sieviete, kura, līdzko Magnuss ienāca, izbijusies piecēlās kājās. Mikus šajā novājējušajā, tramīgajā radījumā tikai ar grūtībām pazina to lepno grāfienu Alīsi, kura uz «Viļņu Prinča» visu brauciena laiku bija tik cītīgi griezusi viņam muguru.

– Čau, Alīse! – Magnuss viņai uzsauca, pacēlis roku. – Es atvedu tev vīru. Tā, stājieties abi blakus te pie skapja! Nu, žiglāk! Dieva kalps Dairi Kamene, vai tu gribi ņemt par sievu šo jaunavu Alīsi? Gribi. Dieva kalpone Alīse Notukuma, vai tu gribi ņemt par vīru šo jaunekli Dairi? Gribi. Dairi, sargā un saudzē savu sievu Alīsi līdz pat pēdējai tavai stundiņai! Alīse, bīsties un klausī savu vīru Dairi līdz pat savai kapa malai! Pērkoņtēva vārdā pasludinu jūs par vīru un sievu uz mūžīgiem mūžiem! Āmen!

Magnuss pārmeta zibeņa zīmes⁶⁸ vispirms Mikum, tad Alīsei un noteica:

– Viss. Nu jūs esat salaulāti. Tagad līdz rītam varat svinēt savu kāzu nakti, bet rīt no rīta abiem jāķeras pie darba. Alīse zin, kur pie mums ēd vakariņas un brokastis, tā ka viņa tevi aizvedīs un parādīs, – Magnuss vēl piebilda speciāli Mikum un tad, pamājis abiem ar roku, atstāja istabu.

2. Alīse Notukuma

Kad viņš bija ārā, Mikus un Alīse saskatījās.

– Tā, ja... – Mikus noteica. – Ko tagad darīsim?

Alīse, neko neatbildējusi, noslīga atpakaļ uz tā paša krēsla, kur bija sēdējusi, Magnusam un Mikum ienākot, un aizklāja seju ar rokām. Mikus atvilka no pagaldes otru krēslu un pats arī atsēdās uz tā viņai līdzās.

– Notukuma jaunkundze, – Mikus ierunājās, – nebaidieties, es, protams, neuzskatu par saistošām tās muļķības, ko šis Magnuss te sarunāja...

– Miku! – Alīse viņu pārtrauca, satverdama uz galda virsmas viņa roku. – Miku, man bail... Nepamet mani! Lūdzu, lūdzu, nepamet mani! Tu nevari iedomāties, ko es esmu pārdzīvojuši pa šo nedēļu, kopš mums uzbruka laupītāji!... Cik labi, ka beidzot ir kāds, ar ko var parunāt... – un Alīse

⁶⁸ Mundas latvieši pēc reliģiskās piederības ir pārkoņticīgi, kas atzīst, ka ir tikai viens dievs – Pērkoņtēvs – *tulk.piez.*, – un šīs ticības zīme ir divi paralēli novietoti zibeņi ⇄, līdzīgi kā uz Zemes krusts ir kristietības simbols.

pēkšņi sāka raudāt, noliekusi galvu uz Mikus rokas tā, ka viņas asaras tecēja viņam pa delnas un delma virspusi.

– Notukuma jaunkundze... – Mikus vienmēr jutās neērti un nezināja, ko iesākt, kad sievietes viņa klātbūtnē raudāja. – Alīse... Nu, nomierinies, Alīse, – Mikus ar brīvo roku sāka glāstīt viņai matus. – Gan jau viss būs labi, mēs aizbēgsim no šejienes... Es tevi aizvedīšu projām...

Alīse pacēla galvu ar saraudāto bālo seju:

– Aizbēgsim?... Viņš teica, ka no šejienes nav iespējams aizbēgt... Viņi dzīsies pakal ar suņiem... Ir tikai viens ceļš... Apkārt purvi ar krokodiliem... Vai tiešām man visu atlikušo mūžu būs jāpavada šeit? – Alīse ar neviltotu šausmu izteiksmi sejā pārļaida skatienu istabai.

– Ak, nu, vai mazums, ko viņš tur muld! – Mikus sāka slaucīt Alīsei asaras no vaigiem. – Kur ir iespējams iekļūt, tur ir iespējams izklūt. Jāsāk uzmanīgi skatīties apkārt, pētīt un domāt. Gan jau kaut ko izdomāsim... – Mikus noliecās Alīsei tuvāk pie auss un pačukstēja: – Vai te no blakusistabām nevar noklausīties, ko runā?

– Var, ja runā skaļi. Es esmu dzirdējusi, kā sarunājas blakusistabā, tur dzīvo viens slavenģeru pāris... Bet šī te otra ir ārsiena, tur kaimiņu nav. Pašlaik visi ir darbā, tāpēc tie slavenģeri arī nav mājās.

– Cik es ievēroju, pavisam šajā mājā ir astoņas istabas.

– Jā, un visās dzīvo krāsainie vergi. Ir tādi ar bērniem, ir veči... Bet es viņus nepazīstu... Man negribējās ne ar vienu šeit runāt... Sēdēju augām dienām pie loga un skatījos laukā... Ak, Dievs, kas man bija jāpārdzīvo...

– Nu, nu, nesāc nu atkal raudāt! – Mikus uzlika savu kreiso roku uz sauļas Alīsei, kas, līdz ar balss ietrīsēšanos, bija jau atkal sākusi žņaupt viņa labo roku. – Vai tev nelika strādāt?

– Nē, Magnusa kungs... Magnuss teica, ka es esot nopirkta par sekretāri un sievu viņa rakstniekam. Bet viņš šo rakstnieku vēl nekādi nevarot atrast. Tirgū pārdodot tikai visādus mulķus, galvenokārt krāsainos... Intelīgents vergs esot liels retums, un tas esot liels brīvā tirgus ekonomikas trūkums, kas steidzīgi jānovērš...

– Cik es sapratu, par ēšanu šeit arī nav pašiem jāgādā?

– Jā, te baro trīs reizes dienā, lielajā nojumē pie virtuves. Brokastis septiņos no rīta, pusdienas vienos, vakariņas atkal septiņos. Ēdienu gatavo divas angolietes un pašas arī to izsniedz. Kad ir gatavs, viņas sit gongu, un tad var iet uz nojumi un ēst. Kam nepietiek, tas var paprasīt papildporciju, viņas dod, bet, protams, tikai no tā paša ēdiena; neviens tev neko īpašu negatavos... Bet es nevarēju gandrīz neko apēst, man vienmēr palika pāri...

– Vai negaršīgi?

– Nē, varbūt arī garšīgi... Priekš vergiem... Viņi visi vienmēr slavē tās abas angolietes un cildina viņu vārīto ēdienu... Bet man nebija apetītes... Es tā nevaru... Es vēl nevaru aptvert, kas ar mani ir noticis... Tas ir šausmīgi! Miku!...

– Nu, nu, Alīse! Nekādas raudāšanas!

– Visšausmīgākais ir tas, ka tie vergi, šķiet, ir pilnīgi apmierināti ar savu dzīvi! Viens vecs nēģeris pie vakariņu galda man reiz piesējās un sāka stāstīt, cik te esot jauki. Magnusa kungs par visu domājis; bet viņam pašam neesot jādomā ne par ēdienu, ne par apģērbu, ne par dzīvokli. Viņam tikai jādara savs darbs, ko viņš labi prot. Viņš esot kalējs un atslēdznieks. Bet, ja saplīstot apģērbs, tad viņš to nesot pie šuvējām, tāpat kā, ja kādam salūstot kāds metāla rīks, tad visi to nesot pie viņa... Šausmīgi!

– Paradīze, – teica Mikus, un nebija saprotams, vai viņš to saka ironiski, vai nopietni. Katrā ziņā Alīse nesadzirdēja zobgalību viņa balsī un tāpēc ar izbrīnu paskatījās uz viņu.

– Sestdien bija pirts, un visi mazgājās, – Alīse turpināja. – Magnusam ir divas pirtis: viena vīriešiem, otra sievietēm. Tur izsniedza tīru veļu... Es neņemu, labāk izmazgāju savējo... Pa vakariem turpat nojumē pie virtuves, kur ēd pusdienas, rāda kino uz liela ekrāna... Divas filmas katru vakaru. No astoņiem līdz vienpadsmitiem. Gribi, skaties, gribi – neskaties. Filmas izvēlas Magnuss... Pusdivpadsmitos visiem jāiet gulēt; ja kādu noķer laukā pēc divpadsmitiem, tad ir pēriens... Vēlākais, pusseptiņos jāceļas... Esot arī bibliotēka, bet es tur neesmu bijusi... Taču daži no vergiem šad tad lasa, esmu redzējusi...

– Nu ko, – Mikus teica, – par šejienes dzīvi man jau mazliet ir radies priekšstats. Pastāsti tagad, kas notika pēc tam, kad pirāti uzbruka «Viļņu Princim».

– Mūs izdzina no kajītēm, neļāva neko ņemt līdzi, kā vien to, kas mugurā. Speciāli atņēma pat manu rokassomiņu. Mūs pārdzina uz otru kuģi un tur iespundēja kaut kur kravas telpās. Kad es ar tēti un mammu... – Alīse nevilšus ieņukstējās pie šiem vārdiem, – ...kad mēs jau bijām uz otra kuģa, pēkšņi sāka stipri šaut, un kaut kas iekrita ūdenī... Mēs ļoti izbījāmies, un laupītāji sāka mūs sist,

dzīdami kravas tilpnēs. Tur mēs nebijām ilgi, varbūt stundu vai pusotras. Tad mūs izveda krastā un iespundēja īstā cietumā. Ar restēm un tā tālāk. Tur mani nošķīra no tēva un mātes. Vairāk es viņus netiku redzējuši... Mēs bijām kamerā kopā ar vēl vienu jaunu sievieti, Gaidu Gaismu, varbūt tu viņu atceries? Cietumā mēs bijām apmēram diennakti, visu svētdienu, tad pirmdien mūs abas ar Gaidu iesēdināja kuterī un ilgi veda pa jūru... Veda visu nakti... Rītā atkal ieslēdza kaut kādā būcēnī, bet tad jau katru atsevišķi: mūs ar Gaidu izšķīra... Kopš tā brīža es paliku pilnīgi viena... Šausmīgi!... Nākošajā dienā, trešdien, mani pārdeva izsolē, un nopirka šis Magnuss... Toreiz viņš nopirka divus vergus: mani un vienu šķībacainu dzeltenādaino angoli... Tas ir viss... Tā es te dzīvoju jau piecas dienas un nezinu, ko man darīt...

– Kāpēc jūs ar vecākiem vispār braucāt šurp, uz Tabako salām? – Mikus ievaicājās. – Jums te bija kaut kādas darīšanas?

– Nē, mēs vienkārši ceļojām... – atbildēja Alīse. – Mēs tā ceļojam jau daudzus gadus... Faktiski, gandrīz visu manu mūžu. Tas taču ir vienīgais, kā dēļ ir vērts dzīvot: redzēt arvien jaunas zemes, arvien jaunus ļaudis... Tas ir tas, kas paliek tev, ko tev neviens nevar atņemt... Mūsu muižu ienākumi ir... bija... pietiekoši lieli, lai mēs varētu nepārtraukti ceļot. Kur tik mēs neesam bijuši! Nu, un tā tētis un mamma sadomāja atbraukt uz Vētru Krastu apskatīties. Mums gan stāstīja, ka te notiekot trakas lietas, bet tētis neticēja... Tikai smējās...

– Es arī neticēju, – Mikus iesprauda vidū.

– Ak, kaut mēs būtu ticējuši! – iesaucās Alīse, gatava atkal sākt raudāt. – Vai tiešām man viss mūžs tagad būs jāpavada šeit!? Šajā istabā!?

– Un ar šo vīrieti, ar kuru tevi, stāvot pie drēbju skapja kā pie altāra, salaulāja pustrakais Magnuss Viciakrakka, – Mikus viņas vietā pabeidza teikumu zobgalīgi.

– Ak, Miku, nesmejies, – pirmoreiz viņu sarunas laikā Alīse pasmaidīja, lai gan vēl joprojām sāpīgi. – Tu esi vienīgais gaišais stariņš šajā šausmīgajā nelaimē. Ko es te iesāktu, pilnīgi viena?

– Tur, uz «Viļņu Prinča» klāja gan tu negribēji mani ne redzēt, – Mikus pirmo un pēdējo reizi atriebās viņai par to.

– Es tad biju jauna un dumja. Tādas mēs, sievietes, esam: kamēr vīrieši spurdz mums apkārt, mēs esam lepnas un vīzdegunīgas, bet līdzko nonākam vientulībā un nelaimē, tā... Un bez tam nav nebūt taisnība, ka tur, uz «Viļņu Prinča» es tevi nemaz negribēju redzēt. Īstenībā es ļoti labi redzēju tevi...

– Zinu jau, zinu, – Mikus pasmējās. – Es jau arī mazliet pazīstu jūsu dzimumu. Nāc nu, labāk parādi man Magnusa saimniecību. Es ceru, mums kā vergiem nav visu laiku jāšēž savā istabā, mēs taču drīkstam iziet laukā un pastaigāt apkārt, vai ne?

– Durvis taču nav aizslēgtas, – Alīse noteica pieceldamās, un pēc vientulīgās šausmās pavadītās nedēļas Mikus mierinošais tuvums pēkšņi izsauca viņai tādu maiguma vilni, ka viņa nenoturējās, noliecās un noskūpstīja Miku uz pieres.

Viņi izgāja ārā un apstaigāja Viķumuižu. Mikus jau sāka dot pirmos norādījumus gaidāmās bēgšanas gatavošanā. Kad viņi pienāca pie muižas galvenās ēkas gala, kur ķēdēs bija piesieti trīs vilku sugas suņi, kas, viņus ieraudzījuši, ņēmās nežēlīgi riet un rauties ķēdēs, Mikus sacīja Alīsei:

– Ar suņiem tev jāiedraudzējas. Man arī, bet pirmām kārtām tev. Sāc pamazām vilkt projām no galda visu, ko var dot suņiem, un nāc pa kluso barot viņus. Pēc tam spēlēties ar viņiem un paglāsti. Vajag panākt, lai suņi mūs pazītu un mīlētu. Ja kāds to pamana, saki, ka tev ļoti patīk dzīvnieki.

Alīse satvēra Miku pie augšdelma un pieglaudās viņam:

– Un kā gan jūs, vīrieši, vienmēr zināt, kas jādara?... – viņas balsī jautās neveltots prieks par to, ka nu beidzot viņa vairs nav viena šajā briesmīgajā pasaulē, ka līdzās ir kāds, pie kura var piekerties, kurš pateiks, ko un kā darīt, un galu galā izvedīs viņu no šejienes... Alīse tik tikko spēja valdīt savu mutuļojošo prieku par šo savu jauno stāvokli.

Viņi ilgi apstaigāja Viķumuižas pagalmus un ēkas. Sevišķu vērību Mikus veltīja celtnei, kas, spriežot pēc autoriepu nospiedumiem un eļļas plankumiem tās priekšā, bija garāža. Visefektīvākais bēgšanas veids būtu: sagrābt Magnusa automobili un aizbraukt ar to, iepriekš parūpējoties, lai Viķumuižā nepaliktu neviens transporta līdzeklis braukšanas kārtībā. Garāžai bija divas divviru durvis, un abām priekšā karājās masīvas atslēgas. Mikus apgāja celtnei apkārt, pētīdams lodziņus, pažobeles, pamatus. Pagaidām nekāds konkrēts plāns vēl nebieda.

Nosita gongs, vēstīdams, ka var iet vakariņās, un viņi devās uz nojumi. Viena no angolietēm – pavārēm caur virtuves sienā iebūvētu lodziņu izsniedza Mikum alumīnija bļodu ar vakariņām, vienlaicīgi viņu ziņkārīgi nopētīdama. Zem nojumes, celtnes, kurai nebija sienu, tikai grīda, bet jumts

balstījās uz astoņiem koka stabiem, stāvēja četri gari neapklāti dēļu galdi, bet tiem abās pusēs – dēļu soli uz bluku kājām, nekustīgi piestiprināti pie grīdas. Mikus ar Alīsi piemētās pie viena galda malas un te notiesāja savas vakariņas, kas sastāvēja no rīsa biežputras ar sviesta gabaliņu tajā, no maizes gabaliņiem ar siera un desas šķēlītēm, un tējas glāzes. Biežputru, maizi un tēju varēja dabūt, cik gribi, sviestu, sieru un desu vairāk nedeļa. Desu sazvērniece paslepen noglabāja Mikus kabatā priekš suņiem. Alīse zaudējumu piecieta, bet Mikus to kompensēja ar otru biežputras bļodu un vēl vienu tējas glāzi.

Visi pārējie ēdēji bija krāsainie – melnie un dzeltenie; izņemot Miku un Alīsi, neviena cita baltā cilvēka šeit nebija. Krāsainie ziņkārīgi vēroja viņus, sevišķi Miku, jo Alīsi viņi jau pazina, taču neviens neuzmācās ar jautājumiem un sarunām. Pat neskatoties uz to, ka viņš sēdēja divatā ar Alīsi, Miku pārņēma kaut kāda bezcerīgas vientulības un pamestības sajūta. Tad viņš varēja gan iedomāties, kā te bija jutusies Alīse šīs piecas dienas, būdama viena pati starp šiem svešajiem ļaudīm, un pie tam vēl sievietē.

Krāsainie vergi laikam nezināja, kā izturēties pret saviem jaunajiem baltajiem «kolēģiem». Viņi bija pieraduši, ka baltie ir kungi, un acīmredzot nespēja viņiem kā vergiem uzticēties pietiekami, lai varētu pieņemt tos savā vidū. Baltais vergs šeit bija lemts neglābjamai vientulībai, ja viņam nebija līdzās otra tāda paša baltā verga.

Pēc vakariņām Mikus un Alīse palika uz kino. Krāsainie attina un nolaida gar nojumes malām buraudekla ruļļus, un zem nojumes kļuva ja ne tumšs, tad vismaz pietiekami krēslains, lai varētu saskatīt, kas tiek rādīts uz ekrāna. Vēlāk, kad ārā satumsa, viņi ruļļus atkal uztina augšā, lai nojumē būtu svaigs gaiss un ienāktu patīkamais nakts dzesturs.

Pirmā filma bija vecs vesterns ar kovbojiem, zirgiem un šaudišanos, no kuras neviens necieta. Saucās «Septiņi latvieši mežoņu prērijās». Pēc desmit minūšu pārtraukuma rādīja otro filmu, kas bija melodrāma par nelaimīgu mīlestību; filmas nosaukums bija: «Mīla Ķengaragā». Uz otro izrādi palika gandrīz vienīgi sievietes, vairāk vecās; vīrieši tikpat kā visi aizgāja projām. Palikušās vecās nēģerietes un angolietes pilnās balsīs vaimanāja par visiem sižeta pavērsieniem un skaļi izteica savus komentārus, traucēdamas Mikum un Alīsei skatīties.

Pēc abām filmām Mikus un Alīse devās mājup, pa ceļam iebarodami suņus ar desu. Manevrs izdevās: suņi, kas sagaidīja viņus ar niknu riešanu, rūkšanu, zobu rādīšanu un ķēžu raustīšanu, apklusā, līdzko saoda desu. «Tā nu tas ir ar tiem uzticamajiem kalpotājiem», – Mikus nodomāja, – «par gardu kumosu katrs nodos savu saimnieku, vienalga, cilvēks tas vai suns! Kumosam tikai jābūt pietiekami gardam, tas arī viss».

Un nu viņi bija mājās, savā istabiņā, un viņu priekšā iznira abu divu jau sen sajūtais kutelīgais jautājums par to, kā viņiem gulēt. Gulta istabiņā taču bija tikai viena.

– Alīse, – Mikus teica mazliet piesmakušā balsī, – tā Magnusa izdarības ar šo it kā laulības ceremoniju mūs nekādi nesaista. Ja tu negribi...

– Nu kāpēc nesaista? – bikli pārjautāja Alīse. – Tomēr taču laulības... Kāda dzīve, tādas laulības... Bet, ja tu mani negribi...

Mikus klusēdams apskāva Alīsi, un viņa trīcēdama pacēla viņam pretim savu seju, sniedzama lūpas viņu pirmajam skūpstam.

– Esi saudzīgs pret mani... – Alīse izdvesa, kad viņš sāka meiteni izģērbt. – Man tā būs pirmā reize...

– Zinu, – Mikus teica, bet pats nodomāja: «Nu gan būs sprukas – kura tad īsti paliks man sieva: Banga vai Alīse? Vai varbūt Miranda?.. Ak, kaut es varētu trīskāršoties!».

«Es padomāšu par to rīt!» – nosprieda Mikus. – «Situācija taču ir tāda, ka pašreiz citas izejas man vienalga nav. Nevaru galu galā es nedēļām ilgi gulēt uz grīdas pie skapja, kad nav pat ne matrača, ne otras segas... Un nevaru nedēļām ilgi gulēt gultā viņai blakus un neaiztikt viņu! Jo vairāk, ja viņa pati grib! Neko nevar darīt: kam jānotiek, notiksies!»

Un, kam jānotiek, notikās.

Pēc stundas Alīse kaila gulēja uz sāniem blakus kailajam Mikum, apskāvusi viņu ar labo roku ap krūtīm, bet savu galvu atbalstījusi uz kreisās rokas, un čukstus, lai nedzirdētu nēģerpāris aiz sienas, teica viņam:

– Miku, piedod man!...

– Par ko piedot? – vaicāja Mikus, tīksma gurduma pilns kā miegains murrājošs runcis.

– Par to, ka es tevi apprecināju ar sevi...

– Ā-ā... Nu, bet tas jau nav nekas neparasts, tā sievietes vienmēr ir darījušas...

– Ko dara citi, tas nav svarīgi. Katram no mums mūsu pašu dzīves gadījums vienalga ir vienīgais un svarīgais. Es netiku nemaz jautājusi tev, varbūt tev bija līgava...

– Varbūt bija, – Mikus piekrita.

– Nepamet mani! – Alīse pieklāvās Mikum ciešāk. – Vismaz tikmēr, kamēr mēs esam te, Vētru Krastā. Kad mēs tiksīm projām, es tevi nesaistīšu ne ar kādiem solījumiem. Darīsi kā pats gribēsi. Bet šeit nepamet mani! Lūdzu!

– Es taču jau trīs reizes esmu sacījis, ka nepametīšu tevi un ka izvedīšu tevi no šejienes ārā. Priekš kam atkārtot to atkal un atkal? Ak, ir nu gan negals ar šīm sievietēm! Mana apņemšanās taču nevar kļūt stingrāka no tā, ka man tas jāatkārto desmitiem reižu. Drīzāk tad jau otrādi.

– Jā, bet man varbūt no tā kļūs drošāk ap sirdi... – Alīse brīdi paklusēja un tad iejautājās: – Kā tu domā, vai mums būs bērns?

– Protams, ka būs. Kāpēc lai nebūtu?

Alīse atļaidās uz muguras un skatījās tumšajos griestos. Uz galda dega svece, vāji apgaismodama istabiņu.

– Jā, es gribēju bērnu no tevis... – viņa teica. – Visu šo laiku es baidījies, ka mani izvaros un ka es ieņemšu bērnu no kāda nelieša. Civilizētajā pasaulē vismaz varētu izdarīt abortu, lai gan arī darīt to pie pirmās grūtniecības ir... Bet šeit varbūt nevarētu izdarīt pat to, mani piespiestu bērnu iznēsāt un dzemdēt. Iedomājies, iznēsāt un dzemdēt tādu bērnu, kuru es ienīstu! Kas var būt vēl šausmīgāks? Bet tagad tas, paldies Pērkoņtēvam, vairs nevar notikt vismaz gadu. Tagad man būs bērniņš, kuru es mīlēšu⁶⁹, vienalga, vai mēs ar tevi tur, ārpus Vētru Krasta, paliksim kopā, vai nē...

Alīses balss aizkustinājumā ietrīcējās, taču viņa turpināja:

– Kad tu jautāji, kas ar mums notika pēc uzbrukuma «Viļņu Princim», es tev izstāstīju ne visu. Atceries, es teicu, ka mēs ar Gaidu Gaismu sēdējām vienā kamerā cietumā tur, tajā pilsētiņā...

– Reginvilā, – Mikus precizēja.

– Varbūt. Es nezinu. Nu lūk, mēs tur sēdējām vairāk nekā diennakti, un Gaidu Gaismu šajā laikā izvaroja daudzas reizes... Nezinu, cik... Varbūt divdesmit... Vai trīsdesmit... Viņi veda Gaidu uz citu kameru reizes četras vai piecas, un katreiz viņu bija ne mazāk par trim, bet dažreiz arī pieci. Es dzirdēju, kā Gaida kļiedza pirmajās reizēs, bet pēc tam viņa vairs neklīdza... Tas bija šausmīgi...

– Un tevi viņi neaiztīka? – Mikus pacēlās gultā uz elkoņa.

– Aiztīka... Bet neizvaroja... Saproti...

– Ā, saprotu, – Mikus teica ar zinātāja intonāciju balsī un atkal atļaidās gultā. – Pazīstama lieta. Tevi Magnuss nopirka par četršimt latiem. Un nebūtu pircis, ja tu nebūtu jaunava. Viņš pats man to teica. Ja tu būtu izvarota, par tevi tirgū dotu labi ja divsimt latu, bet varbūt vēl mazāk. Tātad viņi zaudētu vismaz divus simtus latu. Tāpēc jaunavas viņi nekad neizvaro. Bet Gaida Gaisma acīmredzot nebija jaunava, un tad pie viņas tie arī apmierinājās...

– Šausmīgi! – Alīse nodrebējās.

– Jā, diez kas nav... – Mikus piekrita. – Bet nu, vismaz tev un vismaz šajā ziņā ir tomēr paveicies.

Alīse pieklāvās Mikum ciešāk, iebāzusi viņam seju padusē, un, acīmredzot pēdējo dienu smago notikumu pārmočīta, bet pēdējo stundu tīksmo notikumu atvieglota, aizmīga tik pēkšņi, kā tas mēdz būt tikai ar maziem bērniem.

3. Džordžs Bušs Vašingtons

Nākošajā rītā Mikus un Alīse ķērās pie darba. Magnuss iepazīstināja viņus ar viņu jaunajiem pienākumiem. Alīsei bija jāstrādā par mašīnrakstītāju, drukājot un kārtojot to, ko Mikus uzrakstījis, bet pagaidām, kamēr Mikus nebija vēl neko uzrakstījis, Magnuss lika viņai izburtot un pārrakstīt ar rakstāmmašīnu kaut kādus savus vai savu senču vecus papīrus, visvairāk – dienasgrāmatas. Alīse nekad agrāk nebija strādājusi ar rakstāmmašīnu, tāpēc drukāšana viņai pagaidām gāja lēni. Taustiņus viņa spieda ar vienu pirkstu. Mikum, savukārt, bija jākārto arhīvs, bet vakaros, kad Magnuss bija brīvs no saviem ikdienas darbiem plantācijas vadīšanā, Mikum vajadzēja uzklaut un pierakstīt viņa stāstus, lai otrā dienā tos literāri noformētu.

Kad gāja uz beigām Mikus piektā diena Viķumuižā, reiz Alīse bija aizgājusi uz priekšu vakariņu nojumes virzienā, bet Mikus bija aizkavējies tualetē un nu grasījās savu jauno sievu panākt, kad koku alejā, caur kuru viņš pašreiz steidzās, viņu pēkšņi apturēja kāds stāvs, kas negaidīti iznīra viņam ceļā un

⁶⁹ 9999.gada 25.oktobrī Alīse dzemdēja Mikum Rainim meitu, kuru nosauca par Aelitu – *aut.piez.* – Aelita ir Mikus trešais bērns.

acīmredzot bija slēpies aiz koka stumbra. Tas bija neliela auguma angolis, ārkārtīgi mongoloīdu seju jeb, kā latvi diezgan nievājoši mēdza sacīt šādos gadījumos – «baigi šķībacains».

– Jūs esat no Latvijas, biedri, vai ne? – angolis klusi un it kā sazvērnieciski jautāja.

– Jā... – Mikus atbildēja ne visai gribīgi, jo domas viņam pašreiz grozījās kaut kā vairāk ap drīzumā gaidāmajām vakariņām, pēc vakariņām gaidāmo kino un pēc kino gaidāmo gultu ar Alīsi.

– Jūs esat ļoti izglītots, vai ne? – angolis atkal vaicāja, iedams Mikum līdzās, jo Mikus nebija gribējis apstādināt savu gaitu šī cilvēka dēļ.

– Jā, esmu beidzis Oksfordas universitāti.

– Un... Un... Sakiet, kāda ir jūsu politiskā pārliecība? – angolis izgrūda acīmredzot savu galveno jautājumu, jo redzēja, ka garu ievadu pirms šī jautājuma, kā viņš sākumā bija domājis, viņam izvērst neizdosies Mikus straujo soļu dēļ.

– Esmu komunisti! – Mikus ātri atbildēja. Viņš gribēja pajokot, un komunisti viņam droši vien bija ienākuši prātā tādēļ, ka angolis bija nosaucis viņu par biedru. Bet mazais angolis strauji apstājās, satvēris Miku aiz rokas, kādēļ Mikum arī nācās apstāties, lai gan kaut kur tur priekšā viņu gaidīja Alīse.

– Patiešām!? – angolis priecīgi iesaucās. – Es jau to jutu! Es jau tā domāju! Tāpēc arī griezos pie jums! Biedri, es arī esmu komunisti! Esmu Akorijas Komunistiskās partijas Centrālkomitejas loceklis... Biedri, mums vajag turēties kopā un organizēt vergu sacelšanos! Kā Spartakam! Nu, jūs jau saprotat...

Mikus nopētīja angoli no galvas līdz kājām, skatīdamies uz viņu no augšas uz leju, jo bija krietni garāks par viņu augumā.

– Biedri, – Mikus beidzot teica. – Un kā tad ar konspirāciju? Kā jūs varat pirmajam garāmgājējam stāstīt, ka esat nelegālās Kompartijas CK loceklis? Pie mums Latvijā gan neviens pagrīdes partijas CK loceklis tā neizturētos. Kā es varu zināt, ka jūs patiešām esat komunisti un nevis Magnusa provokators?

Mikus sarunu biedrs izskatījās visai apjucis.

– Jā, jums taisnība, biedri, – viņš sacīja. – Bet vainīgi tur ir ārkārtējie apstākļi. Es, tāpat kā jūs, neesmu šejienietis. Esmu no Jēkabpils, pēdējo laiku dzīvoju Bellaportā un tur arī darbojos mūsu Partijā un tās Centrālkomitejā, bet pirms divām nedēļām mani nolaupīja un pārdeva verdzībā! Vai jūs varat iedomāties? Es pazaudēju sakarus gan ar savu partijas pirmorganizāciju, gan ar CK. Šeit es mēģināju uzsākt sarunas ar vietējiem vergiem no Viķumuižas, bet viņiem ir ļoti zema šķiriskā apziņa. Tur ir jāveic vēl liels audzināšanas un propagandas darbs. Neviens no viņiem negrib sacelties! Vienkārši ārprāts! Viņi laikam domā par verdzību tieši tāpat kā šis Magnuss. Un viņi negrib pat bēgt!!! Es biju jau pilnīgā izmisumā, kad parādījāties jūs. Es jūs novēroju visas šīs piecas dienas un redzēju, kā jūs visu šeit izpētāt un izlūkojat: garāžu, suņus, ceļus... «Viņš gatavojas bēgšanai!» – es domāju. – «Viņš neapšaubāmi gatavojas bēgt!» Tad es nospriedu, ka jūs arī esat īsts komunisti, tāpat kā es. Ja es būtu provokators, tad vienkārši pastāstītu par visu redzēto Magnusam, bet nevis runātu tagad ar jums... Biedri! Bēgsim kopā!

Mikus pārdomāja. Bēgšanas lietā biedra atbalsts, protams, būtu visai noderīgs, – ja vien šim biedram var uzticēties. Mikus atkal uzmanīgi nopētīja savu jauno sarunu biedru, cenzdamies noteikt, vai viņš runā patiesību, vai arī ir Magnusa spiegs.

– Kā jūs sauc? – Mikus beidzot jautāja.

– Džordžs Bušs Vašingtons! – šķībacainais angolis steidzīgi atbildēja, acīm redzami priecīgs, ka lielvalsts komunisti, vecāko brāļu partijas pārstāvis, beidzot sāk viņam uzticēties.

– Un es esmu Dairis Kamene, – Mikus pastiepa Džordžam Bušam roku, ko tas steidzīgi un priecīgi paspieda. – Esmu Latvijas Komunistiskās partijas Oksfordas pilsētas komitejas pirmais sekretārs un Centrālkomitejas locekļa kandidāts, juridisko zinātņu doktors. Braucu uz Vētru Krastu partijas uzdevumā, lai nodibinātu sakarus ar Akorijas Komunistisko partiju, bet mūsu kuģim jūrā uzbruka pirāti, un es tiku nolaupīts un pārdots verdzībā. Vienreiz jau bēgu, bet neveiksmīgi: mani notvēra Džokers un atkal pārdeva, šoreiz uz šejieni. Nu, labi, iesim, biedri, vakariņās, pēc tam parunāsimies sīkāk!

Un Mikus ātriem soļiem devās pa aleju uz priekšu, bet mazais Džordžs Bušs bija spiests tecināt gandrīz vai skriet viņam nopakaļ, lai tiktu līdz.

– Mani Magnuss nopirka reizē ar jūsu sievu, – Džordžs Bušs stāstīja, mazliet aizsiesies no iešanas, kas bija krietni par ātru viņa augumam. – Tas vien jau pierāda, ka es nevaru būt provokators... Es neesmu no Magnusa cilvēkiem...

Mikus atcerējās, kā Alīse patiešām bija stāstījusi, ka tikusi nopirkta Jehutaunā reizē ar kādu angoli.

– Vakariņās jūs nesēdīet kopā ar mums. Konspirācijas nolūkā. Lai neviens nenojauš, ka mēs esam stājušies kontaktos, – Mikus teica Vašingtonam, un tas ar gatavību pamāja.

Pie vakariņu galda Mikus klusi iztaujāja Alīsi par to dzeltenādaino vergu, kuru Magnuss nopircis reizē ar viņu.

– Vai tas ir viņš? – Mikus jautāja, ar skatienu norādīdams uz attālāk sēdošo Džordžu Bušu Vašingtonu. Alīse paskatījās un apstiprināja:

– Jā, to puisī Magnuss pirka reizē ar mani un mūs kopā atveda uz šejieni.

Vēl Mikus izprašāja, kā Džordžs Bušs toreiz izturējies, vai Alīsei nav licies, ka viņš jau agrāk būtu ar Magnusu pazīstams vai ka viņš ir pazīstams ar vietējiem vergiem un labi pārzin Vīķumuižas iekārtojumu. Alīse padomāja, mēģinādama atsaukt atmiņā to dienu.

– Nē, šķiet, ka nē, – viņa beidzot sacīja. – Tas puisis izskatījās satriekts un nomākts, tāpat kā es... Un Magnuss mums abiem teica runu reizē. Par to, ka bēgt ir veltīgi, par suņiem un krokodiliem un tā tālāk. Reizēm viņš vērsās speciāli pie manis, reizēm pie tā puisa... Un vēlāk es redzēju, kā tas puisis taustās pa Vīķumuižu, prasa, kur te ir tualete, kur dod vakariņas, kur pirts... Ja tas bija teātris, tad to spēlēja ne tikai Magnuss un tas puisis, bet vēl arī daudzi melnie un dzeltenie vergi no vietējiem, kuri tam puisim rādīja ceļu, tāpat kā man...

Tad Mikus nolēma Džordžam Bušam uzticēties, uzskatot, ka viņš stāsta taisnību. Bija ļoti maz ticams, ka Magnuss varētu būt organizējis tik milzīgu apmēru inscenējumu ar nolūku piesūtīt spiegu tādām savam vergam, kuru tad vēl nemaz nebija nopircis un varbūt nemaz nenopirks. Ja Magnuss sūtītu spiegu, tad darītu to daudz elementārāk, bez visādiem neparastiem stāstiem par Akorijas Komunistisko partiju un tās Centrālkomiteju: vienkārši kāds no vietējiem vergiem mēģinātu «sadrudzēties» ar Miku vai Alīsi, un viss...

– Cik jūsu Centrālkomitejā pavisam ir locekļu? – Mikus jautāja Džordžam Bušam pēc dažām dienām, kad viņi jau bija pavisam sapazinušies un viens otram pilnīgi uzticējās.

– Deviņi, – Vašingtons atbildēja. – seši ierindas locekļi un trīs Politbirojā, no tiem viens ir Ģenerālsēkretārs.

– Un cik biedru pavisam Partijā?

– Septiņdesmit, – Džordžs Bušs atbildēja vienlaicīgi ar zināmu lepnumu un mulsumu. – No tiem četrdesmit ir Bellaportas organizācijā un trīsdesmit provincēs.

– Nav daudz, – Mikus noteica. – Pie mums, Latvijā, tikai Centrālkomitejā vien ir piecdesmit cilvēki, bet kopā ar kandidātiem septiņdesmit.

– Bet ko tu gribi? – Vašingtons atjautāja vienskaitlī, jo viņi kā proletāriskie cīņubiedri bija jau pārgājuši uz «tu». – Mēs esam maza valsts, un partija taču ir pagrīdē. Nelegālas organizācijas nekad nav daudzskaitlīgas. Tas ir tikai pats profesionālo revolucionāru kodols! Līdzko mēs iznāktu no pagrīdes, tā biedru skaits desmitkārsotos, līdzko pārņemtu varu, tā simtkārsotos, bet ja paturētu varu dažus gadus, tad tūkstoškārsotos. Bez tam mēs esam proletariāta partija, bet šajā zemē proletariāts pagaidām ir vāji attīstīts, te nav Latvija. Te vēl dzīvo pa pusei verdzības sabiedriskajā formācijā un pa pusei feodālismā. Kapitālisms tikai veidojas. Bet cik tie vergi ir neapzinīgi, to tu jau pats redzi. Viņi labāk skatās «Mīlu Ķengaragā» nekā lasa pagrīdes komunistisko literatūru. Un vairums nemaz neprot lasīt. Ko lai ar tādiem iesāk?

4. Bēgšana

Mikus dzīvoja Vīķumuižā jau trešo nedēļu jeb 18 dienas. Bija piektdiena, 9999.gada 5.februāris. Viņi abi ar Alīsi strādāja Magnusa lielās mājas pirmā stāva lielajā istabā, kuru saimnieks tiem savā laikā bija ierādījis kā viņu darbavietu. Te atradās plaukti ar Magnusa Viciakrakkas grāmatām, un Mikus tās visas jau pazina samērā labi. Tā bija diezgan pilnīga un vērtīga bibliotēka (otra, vergiem domātā, grāmatu krātuve ar piedzīvojumu, detektīvu, ezotērisko un pornogrāfisko literatūru atradās citā vietā). Pa šo laiku Mikus bija paspējis izlasīt jau veselu kaudzi grāmatu un citu rakstu, sevišķi par Vētru Krasta vēsturi, un šo priekšmetu tad arī pārzināja tagad jau visai labi. Alīse sēdēja pie rakstāmgalda pa labi no loga un klabināja rakstāmmašīnu. Viņa joprojām drukāja ar vienu pirkstu, tikai tagad prata to darīt milzīgā ātrumā tā, ka rībēja vien, un pat Mikus brīnījās, kā viņai tas izdodas. Strādājot ar vienu pirkstu, Alīsei tikpat kā nebija to parasto drukaskļūdu, kad burti iznāk apmainīti vietām, jo vienas rokas pirksts ir aizsteidzies priekšā otras rokas pirkstam.

Mikus pašreiz pētīja kādas Magnusa ģimenes arhīva dokumentu mapes saturu. Tie bija Rīgas avīžu izgriezumi par to laiku, kad Magnusa tēvs ticis izsūtīts no Latvijas uz Vētru Krastu par skandalozu un karalisko ģimeni apkaunojošu uzvedību. Viņu izsūtīja toreizējais karalis Guntis XII, tagadējā karaļa

vectēvs. Magnusa tēvs Ferdinands, tolaik 25 gadus vecs, karaļa jaunākais dēls, bija nodevies dzeršanai, uzdzīvei ar prostitutām un pat iejaukts nez kādās slepkavību lietās. Lai karaļa dēls, kaut arī ne troņmantnieks, nenonāktu tiesas priekšā, tēvs viņu uz mūžīgiem laikiem nometināja tālajā nomaļajā kolonijā, piešķirdams viņam te lielu zemes īpašumu, ko nosauca par Viķumuižu, un vēl dažas citas muižas. Ne bez speciālām karaļa rūpēm nežēlastībā kritušais princis šeit tika arī apprecināts ar vietējo augstmaņu jaunavu Izabellu no hercoga Jēkaba dzimtas, lai Ferdinands varētu dzīvot normālu ģimenes dzīvi un nestaigātu pa krogiem un pie krogusmeitām. Šī sieviete kļuva par Magnusa Viciakrakkas māti. Taču palaidnīgais karaļdēls arī trimdā neatmeta savus tikumus, turpināja dzert un uzdzīvot, un galu galā aizgāja bojā, kad Magnuss bija jau 18 gadus vecs. Izabella, kļuvusi par Ferdinanda Latvijas īpašumu mantinieci, aizbrauca uz metropoli šos īpašumus apraudzīt un vairs neatgriezās: Latvijas dzīve bija viņai iepatikusies. Bet Magnusu Latvija nevilināja. Šeit dzimis un uzaudzis, 18 gadu vecumā kļuvis par pilnīgu saimnieku visos sava tēva Vētru Krasta īpašumos, viņš atkārtoja slavenos Cēzara vārdus: «Es labāk gribētu būt pirmais Alpu ciemā nekā otrais Romā!». Magnuss zināja, ka Latvijā viņš nekad nespēs ieņemt tik augstu vietu sabiedrības hierarhijā kā Vētru Krastā, tāpēc labāk palika šeit, apmainīdamies ar māti tikai retām vēstulēm un reizi gadā saņemdamas naudā savu daļu no tēva īpašumu ienākumiem Latvijā.

Alīses rakstāmmašīna aplkusa, un Mikus pacēla galvu, lai palūkot, kas noticis. Alīse sēdēja un smaidīdama lūkojās uz Miku pāri savai mašīnai un pāri tajā pamīšus ieliktajām baltām un melnām papīra loksņēm. Viņas acis mirdzēja un tajās strāvoja bezgalīgs maigums.

– Vai tu kaut ko vēlies? – Mikus jautāja.

– Jā, – Alīse atbildēja.

– Un ko?

– Lai tu mani noskūpstī.

Mikus pasmaidīja, piecēlās no sava dīvāna, piegāja pie sievietes, apņēma ar roku viņas plecus un noliecies noskūpstīja viņu uz lūpām. Viņam sejā iesitās Alīses elpa, un viņš sajuta, ka tā ož pēc spermas. Viņš agrāk bija lasījis, ka tā mēdzot būt, ja sieviete daudz kopojas ar vīrieti, bet līdz Viķumuižai nekad nebija pats to dabā novērojis. Bet šeit, šajās nedēļās, kuras viņiem ar Alīsi bija kā medusmēnesis, viņš to pieredzēja nu jau ne pirmo reizi. «Nu jā», – Mikus pie sevis nodomāja, – «vakar vakarā un naktī viņa dabūja četras reizes un šorīt no rīta vēl reizi!»

Dīvainā kārtā Mikum nemaz negribējās bēgt projām no savas verdzības. Patiesībā viņš tagad bija pārstājis pētīt un meklēt bēgšanas ceļus, kā bija to darījis savās pirmajās dienās Viķumuižā. Viņam patika dienās rakņāties Viciakrakku ģimenes vecajos papīros un veidot no tiem stāstu par to, kā karaliskās ģimenes atzars nonācis Vētru Krastā un kā tam te gājis; viņam patika vakaros iegrimt Magnusa neordinārās bibliotēkas sējumu saturā un kāri uzsūkt visu pieejamo informāciju par Vētru Krastu, bet pēc tam pacelt savu skatu no grāmatas un ieraudzīt Alīses mīlā mirdzošās acis, kuras bija neatraudamās viņu pētījušas visu šo laiku, kamēr viņš lasīja, – un zināt, ka pēc dažām stundām viņš būs gultā ar šo sievieti, un nekas nestāvēs viņam ceļā, lai apmierinātu sevi un viņu, cik daudz vien viņš spēj. Arī Alīse nekad vairs nepieminēja bēgšanu un tagad nežēlojās par savu briesmīgo likteni gūstā. Vienīgais apstāklis, kas lika Mikus domām reizēm atgriezties pie bēgšanas, bija Džordžs Bušs Vašingtons, kurš katru dienu slepus uzmanīja viņu un centās satīties ar Miku kādā nomaļā vietā, lai apspriestu bēgšanas vai bruņotas sacelšanās plānus, un Mikum nācās izdomāt dažādus iemeslus, kādēļ tas pašreiz nav iespējams.

Nezin cik ilgi tas viss vēl tā būtu turpinājies, ja šajā liktenīgajā 5.februāra dienā pašas moiras nebūtu iejaukušās, acīmredzot ar nolūku izputināt šo Miku Raiņa galīgi apolitisko idilli un gandrīz vai ar varu izraut viņu no verdzības. Sākās viss ar to, ka brīdī, kad Mikus skūpstīja Alīsi, sajuzdams viņas elpā spermas smaržu, atsprāga vaļā istabas durvis un telpā ar savu parasto straujumu nevis ienāca, bet iebrāzās Magnuss Viciakrakka.

– Ā, mīlnieki! – viņš teica, ieraudzījis, ar ko viņa vergi nodarbojas. – Labi, labi. Tā arī vajag! Kas guļ, tas negrēko, ja vien guļ divatā ar pretējo dzimumu. Domājiet par gultu, nevis par bēgšanu! Klausies, Dairi, man ir svarīga lieta pie tevis. Šodien man būs viesi. Daudz viesu. Un ne vienkārši viesi, bet faktiski apspriede. Svarīga apspriede. Man vajag, lai viss tur runātais būtu fiksēts. Vai tu proti stenografēt?

– Protu, – Mikus atbildēja. – Ne nu gluži stenografēt pēc visiem Jāņa Rozes sistēmas noteikumiem, bet ātri pierakstīt tā, lai pēc tam varētu atšifrēt un pilnībā atjaunot tekstu. Esmu taču strādājis par žurnālistu un pierakstījis gan intervijas, gan preses konferences, gan runas. Tikšu galā. Var drošības pēc paralēli ierakstīt arī magnetofonā. Bet magnetofona ierakstu atšifrēšana prasa daudz vairāk

laika nekā manu papīra stenogrammu atšifrēšana. Tāpēc, ja vajag šīs dienas numuram, tad labāk ir stenografēt, nevis rakstīt diktofonā...

– Nē, magnetofons nav vēlams, – izlēma Magnuss. – Tad ir jāliek diktofons katram runātājam deguna priekšā, bet maniem viesiem tas nepatiks. Viņi sāks nervozēt. Bet cita lieta ir, ja mans sekretārs sēž man aizmugurē un kaut ko piezīmē savā bloknatā. Tas ir dabīgi, un par to neviens neuztrauksies. Tātad sagatavojies stenografēt, Dairi!

Magnuss uzmeta acis Alīsei.

– Tev tajā sapulcē nav jābūt. Sievietēm tur nav vietas. Sapulce notiks šajā istabā, citas piemērotākas telpas man nav. Tāpēc pēcpusdienā tu vari būt brīva. Nu, viss, tagad ej, pastaigājies, man vēl pāris vārdi jāpārmij ar Dairi!

Kad Alīse bija paklausīgi atstājusi istabu, Magnuss atļaidās puszviļus klubkrēslā un pamāja Mikum, lai viņš sēžas otrā krēslā iepretim.

– Nu, Dairi, kā tu šeit jūties? Vai esi apmierināts ar dzīvi? – Magnuss jautāja, salicis kopā abu roku pirkstgali, visus piecus, un tos pētidams tā, it kā šāda pirkstu savienošana būtu kaut kas neparasts.

– Jā, pilnīgi apmierināts, jūsu ekselence, – Mikus atbildēja gandrīz neliekuļoti. – Nekad nebūtu domājis, ka verdzībā var būt tik labi! – viņš piebilda ar zināmu ironiju, taču šī ironija bija noslēpta tik dziļi, lai Magnuss to nepamanītu.

– Ahā! Nu, ko es tev teicu? – Magnuss nopriecājās. – Verdzībā vienmēr ir labāk nekā brīvībā. Klausies, Dairi. Tā apspriede, kas šeit notiks pēcpusdienā... Kā tev to teikt? Tā ir slepena. Saproti? Tās ir pārrunas ar Piecu Zvaigžņu Melno Ordeni un vēl dažiem spēkiem par valsts apvērsumu.

Magnuss atrāva skatienu no saviem roku pirkstgaliem un spēji ieurba to Mikum acīs. Bet Mikus sēdēja tikpat vienaldzīgs kā līdz šim un gaidīja. «Sekss tomēr ir apbrīnojama lieta», – viņš domāja. – «Nekas cilvēkam nevar būt svarīgāks par to. Šīvakara gaidāmā gulta ar Alīsi mani interesē daudz vairāk nekā valsts apvērsums Akorijas Republikā!». Magnuss acīmredzot palika apmierināts ar savas acuurbšanas rezultātiem, jo turpināja:

– Redzi, Dairi, pēc apvērsuma mēs atjaunosim Vētru Krastā monarhiju. Akorijas Republikai ir jāpazūd no pasaules kartes ar visu savu demokrātiju. Karalis būšu es. Jo es esmu Latvijas karaļa Gunta Četrpadsmitā brālēns. Neviena augstdzimušāka par mani šajās salās nav. Monarhija – tas nozīmē Viciakrakku dinastijas varas atjaunošanu Tabako salās, un šīs dinastijas visaugstākais pārstāvis šeit esmu es. Tāpēc man ir jābūt par karali; konkurentu faktiski man nav, ja runājam par tiem, kas dzīvo te, nevis Rīgā. No Latvijas, protams, varētu ataicināt arī Latvijas tronim tuvākus dinastijas pārstāvjus, bet to neviens šeit nedarīs... Un arī mani Latvijas radi diez vai nāktu šurp valdīt, ja viņus kāds sauktu...

Magnuss atkal nopētīja Mikus seju un turpināja:

– Tad nu, lūk, Dairi, ko es gribēju tev teikt. Man patīk, kā tu strādā un kā raksti. Tāpēc es gribētu saglabāt tevi savā dienestā arī tad, kad būšu karalis. Saproti, kādas perspektīvas tev paveras? Nu jā, tu it kā esi vergs, bet tas nu tā, īstenībā jau neviens šajā pasaulē nav brīvs... Bet tu taču neesi kāds nēģeru vai angolu amatnieks. Tu esi Oksfordas doktors jurisprudencē, un es protu to novērtēt. Tev būs visi ceļi vaļā, kad es būšu karalis, ja vien tu paliksi man uzticīgs. Līdz pat ministra postenim. Līdz pat premjerministra postenim. Saproti? Saproti, kāpēc es tev tā uzticos, aicinādams tevi uz šo slepeno sapulci?

– Paldies, jūsu ekselence! – Mikus atbildēja, palocīdams galvu. – Es centīšos attaisnot jūsu uzticību.

– Jā, pacenties, Dairi! Jo nodevību es nepacietīšu. Nodevība šajā gadījumā nozīmē neizbēgamu nāvi. Tu saprati? – Magnuss vēlreiz iurbās ar savām acīm Mikus acīs un tad nobeidza ar labvēlību balsi: – Nu, ej tagad pie savas Alīses, pastaigājiet stundiņu līdz pusdienām, bet pēc tam pulksten trijos esi kā nagla šajā istabā ar visu, kas tev vajadzīgs, lai stenografētu šīs vēsturiskās apspriedes lēmumus!

Mikus piecēlās, palocījās un izgāja laukā. Viņš klaiņoja pa Viķumuižas teritoriju, meklēdams, kur varētu atrasties Alīse. Taču viņš nepaspēja Alīsi uzmeklēt, kad pie viņa pienāca kāds gadus divpadsmit vai trīspadsmit vecs nēģeru zēns un, bailīgi paraudzījies visapkārt, viņu uzrunāja:

– Ser... atvainojiet mani, ser, bet tas laikam esat jūs, kas varētu saukties Mikus Rainis?...

Mikus neatjauta, ko zēnam atbildēt, jo galīgi nesaprata, kā puikam zināms viņa īstais vārds un ko šāda uzruna varētu nozīmēt. Tāpēc Mikus klusēja, bet zēns tikmēr turpināja:

– Ser, tur, krūmos aiz sētas sēž viens vīrs, baltais, ser. Nepazīstams, ser. Viņš mani notvēra un teica, ka mani nožmiegšot, ja es kādam pateikšot par viņu... Viņš teica, lai es uzmeklēju Viķumuižā Miku Raini, bet es teicu, ka pie mums tāda nav... Tad viņš teica: «Baltais vergs! Baltais vergs! Ej,

uzmeklē balto vergu un atved pie manis!». Ser, jūs pie mums esat vienīgais baltais vergs! – zēns teica jau ar žēlabām balsī. – Ser, viņš man atņēma manu spoguļi, ar kuru es laidu saules zaķīšus, un teica, ka atdos tikai tad, kad es atvedīšu pie viņa balto vergu. Ser, es gribu atpakaļ savu spoguļi...

Nebija šaubu, ka noslēpumainais krūmos sēdošais svešinieks ir meklējis tieši viņu, Miku Raini, un tāpēc Mikus teica nēģerzēnam:

– Labi, ved mani pie viņa, un dabūsi atpakaļ savu spoguļi!

Kad zēns bija labu brīdi vadājis Miku cauri brikšņiem, kādā klajā vietā abi ieraudzīja svešinieku. Tas bija tērpts plankumainā armijas maskēšanās tērpā, kaklā viņam karājās PAUKŠ tipa automāts, bet sēdēja viņš uz savas mugursomas. Līdzko sēdošais, reaģēdams uz zaru švīkstēšanas troksni, pagriezta galvu, Mikus svešiniekā pazina Donatu Vellu.

– O, Miku, tu! – Donats iesaucās pieceldamies. – Dzīvs un vesels! Ak, dievs, cik gan pūļu man nebija jāpieliek, lai sadzītu tev pēdas! A nu marš no šejienes! – pēdējais Donata uzsauciens bija veltīts nēģerzēnam.

– Ser, bet mans spoguļītis? – tas iečinkstējās.

Donats atdeva viņam spoguļi un vēl piekodināja:

– Nevienam ne vārda par to, ka esi redzējis mani! Saprati? Savādāk karāsies! – un Donats parādīja zēnam internacionālo kāršanas zīmi, apgriezdams savu pirkstu sev ap kaklu un aizmugurē paceldams to augšup. Zēns, baltās acis bolīdams, steidzīgi pamāja ar galvu un, paķēris savu spoguļi, nozuda krūmos.

– Galvenais, lai viņš neizplāpājas šodien, – Donats teica Mikum. – Rīt lai plāpā, cik grib. Naktī tu aizbēgsi no šejienes.

– Naktī? – Mikus pārjautāja, cenzdami, bet vēl nespēdams aptvert visu, kas no šiem vārdiem izrietēja.

– Jā, naktī. Tagad, tūlīt bēgt nedrīkst. Pirmkārt, mēs nepaspēsīm tālu tikt, kad viņi jau apķers, ka tevis nav, un, otrkārt, pirms bēgšanas vajag Viķumuižā novākt visus suņus. Man ir līdzī inde. Še, ņem! Vai varēsi viņiem iebarot?

– Iebarot varēšu... Bet... Žēl suņu...

– Beidz taču ampelēties, Miku! Vai nu suņi, vai mēs... Citas izejas nav. Ja nu vienīgi uzbrukt Viķumuižai un noslaktēt Magnusu ar visiem viņa palīgiem, bet pēc tam aizbraukt ar viņa mašīnu. Cik Magnusam ir bruņotu balto palīgu?

– Precīzi nezinu, bet apmēram desmit.

– Nu lūk, visus viņus apšaut man būs grūti. Viņi jau nesēdēs rindīnā visi vienuviet mani gaidīdami. Un otrā automāta priekš tevis man arī nav līdzī. Es taču atnācu šurp kājām pāri kalniem. Ar mašīnu te nevar. Tikai viens ceļš iet šurp, un tas pats kā uz delnas no Viķumuižas. Bez tam, ja tev ir žēl trīs suņu, tad varbūt tev būs žēl arī desmit cilvēku? Vai varbūt vēl vairāk nekā desmit, ja rēķinām ar visām ģimenēm.

– Labi, – Mikus piekrita. – Indēsīm suņus... Bet kā mēs no šejienes izkļūsim?

– Pāri kalniem uz savām divām. Tāpat kā es šurp atnācu. Tas nav viegli, bet es zinu takas. Galvenais, lai viņi nenojaustu, uz kuru pusi mēs aizgājām. Un viņi nezina, ja nebūs suņu, kas varētu sadzīt pēdas.

– Tu gāji pāri kalniem? – Mikus brīnījās. – Bet kā tu vispār zināji, ka es esmu te?

– Jā, to uzzināt nebija viegli... – atbildēja Donats. – Vispirms nācās izklausināt Migonijas kalpotājus un vergus. Tur es dabūju zināt, ka Džokers drīz pēc Kapsētas kaujas esot notvēris kādu izbēgušu balto vergu, bet Knēvelis un Suņanagla viņu pārdevuši Jehutaunā... Saprati, ka tas esi bijis tu, un devos uz Jehutaunu. Tur izpētīju, ka balto vergu, kurš runājis ar Latvijas akcentu, nopircis Magnuss Viciakrakka no Viķumuižas... Nu, tālāk atlika tikai izdomāt, kā piekļūt Viķumuižai. Tā patiešām ir īsts kalnu cietoksnis nepieejamā ielejā!

– Donat, – Mikus ierunājās. – Ir problēmas.

– Kādas? – Donats Vells samiedza acis.

– Es neesmu viens. Man te ir... kā to teikt... nu, sacīsim, sieva. Es nevaru viņu te pamest. Vai nu mēs ejam divatā, vai nu neviens.

Donats pārdomāja, saraucis uzacis.

– Tas, protams, nav diezko labi. Sievietes vienmēr visu sarežģī... Vai viņa spēs izturēt simt kilometrus garu ceļu pa kalnu takām un džungļiem? Ar kājiņām, ar kājiņām, bez zirgiem...

– Nu, domāju, ka spēs. Viņa ir jauna un vesela... Galu galā simt kilometru jau nav nemaz tik daudz. Nav jau tūkstoš...

– Jā, tikai ceļš nav pa šoseju... Nu labi, lai nāk līdz, – Donats izlēma. – Tas ir viss, vai ir vēl kāda problēma?

– Ir vēl viena, bet tā ir vienkāršāka. Man te ir viens paziņa, arī vergs, dzeltenais. Mēs ar viņu punktierējām kopā bēgšanu. Principā jau varētu viņu tagad neinformēt, bet tas nebūtu diezko smuki pēc visa tā, kas ar viņu ir ticis runāts... Tas ir jauns vīrietis, mazs augumā, bet izturīgs.

– Uzticams?

– Domāju, ka jā.

– Labi, tad lai arī nāk līdz, tikai informē viņu par bēgšanu pašā pēdējā mirklī.

– Tātad sarunāts! – Mikus teica. – Paldies, Donat! Nudien negaidīju tavu parādīšanos šeit!

– Es jau pats tevi ievilku šajā putrā. Vai es varēju nelikties par tevi ne zinis? Starp citu, tas nelietis Džokers mani tur kapsētā tomēr piekrāpa! Cepure bija tukša!

– Nebija tukša, Donat. Tevi piekrāpa nevis Džokers, bet izpildītāji: Pusedibenis un Burbulis. Viņi uzlika uz krusta neīsto cepuri, bet paši pievēca īsto. Tagad viņi ir beigti, bet cepure ir pie manis ar visu naudu. Ne šeit, bet Jēkabānijā. Noslēpta.

– Patiešām? – Donats nopriecājās. – Nu, malacis! Es jau teicu, ka visā Vētru Krastā ir tikai divi vīri, kas varēja man toreiz palīdzēt tajā lietā: Krišs Vienreize un tu! Kas ar tevi īsti notika tajā kapsētā? Vai tev ir zināms, cik lieli zaudējumi bija Džokeram?

– Ir zināms. Knēvelis vēlāk man stāstīja. Viņš, protams, nezina, ka arī es esmu tur piedalījies, stāstīja kā cilvēkam no malas. Operācijā piedalījās pavisam 12 kaujinieki, un vadīja viņus kreicu kalps Pusedibenis. Tātad kapteinis, ja saucam pēc armijas dienesta pakāpēm. Es biju kapličas bēniņos, bet zem manis bija viņu komandpunkts, kur sēdēja kapteinis Pusedibenis un seržants Burbulis. Es nometu lejā granātu, un viņi abi bija pagalam. Paņēmu cepuri ar naudu, kas bija pie Pusedibeņa, pēc tam apšaudē vēl vienu no viņējiem nošāvu un vienu ievainoju. Es nebiju ievainots, tikai, skrienot caur mežu, ļoti saskrāpējies, lietū izmircis un noguris. Mani paslēpa kāda dzeltenā verdzene no Migonijas, vārdā Monta Roze, un pie viņas es nodzīvoju diennakti. Taču citi vergi bija pamanījuši, ka pie viņas kāds svešs dzīvo, un nosūdzēja pilī. Tā mani sagūstīja. Bet Džokers nesaistīja mani ar Kapsētas kauju, jo ieroču man klāt nebija; ieročus un naudu es biju noslēpis. Teicu, ka esmu izbēdzis vergs, un Džokers nolēma mani pārdot, lai kompensētu sev līdz ar to cepuri zaudēto naudu. Par mani tas ir viss. Kaujā ar tevi viņiem arī viens bija kritis un viens tika ievainots. Tātad pavisam Džokers zaudēja četrus kritušos un divus ievainotos. Kritis bija arī grupas vadītājs Pusedibenis un nolaupīta cepure ar naudu. Džokers esot bijis ļoti nikns. Teicis, ka viņa kaujinieki esot stulbeņi, salīdzinot ar Donatu Vellu, un ka viņš gribot pieņemt tevi savā dienestā un piešķirt tev kreicu dāmas pakāpi. Armijā tātad tas būtu majors – bataljona komandieris.

– Man kreicu dāmas pakāpi?! – Donats Vells atkārtoja, un viņa seja pat piesarka aiz labpatikas. – Man majora pakāpi!?

– Labi, Donat! – Mikus teica. – Man jāskrien. Jau ir pusdienlaiks. Tātad kad, kur un kā mēs vakarā satiekamies?

Viņi ātri pārrunāja vēl vakara operācijas detaļas, un tad Mikus devās atpakaļ uz plantāciju. Viņš nolēma nedz Alīsei, nedz Džordžam Bušam līdz pat vakaram neko nestāstīt par gaidāmo bēgšanu, lai viņi ar savu izturēšanos nevarētu lietu atklāt pat nejauši.

Drīz pēc pusdienām gandrīz visi Viķumuižas iemītnieki stāvēja pagalma malā pie sētas un no augšas uz leju skatījās, kā pa vienīgo un kilometriem tālu labi pārredzamo ceļu šurp rāpjas melnu vieglo automašīnu kolonna. Mikus saskaitīja – tur bija četras mašīnas.

Kad visi auto bija sabraukuši Viķumuižas pagalmā un no tām izbiruši Magnusa viesi, Mikus pēkšņi ne pa jokam izbijās un pat centās aizlīst citiem aiz muguras, jo visas atbraucēju grupas centrā viņš ieraudzīja nevienu citu kā pašu Džokeru. Pie tam Džokers, ātri pārļaidzams skatienu sagaidītāju grupai, neapšaubāmi pamanīja un pazina Miku, jo viņa skatiens apstājās pie Mikus sejas un palika pie tās pielīmēts sekundes trīs, pirms aizslīdēt tālāk. Tomēr neko uzsākt Mikus vairs nevarēja; nācās vien dzīvot tālāk tā, it kā nekas nebūtu noticis.

Magnuss ar viesmīlīga namatēva gādīgu žestu aicināja viesus iekšā, vaicādams, vai viņi negrib «no ceļa» kaut ko ieēst.

– Nē, – atbildēja Džokers, – vispirms nokārtosim visas savas lietas, un pēc tam varēsim sarīkot kaut vai dzīres. Vediet, ekselence, mūs uz apspriežu zāli.

Tā nu viss bars, gan atbraucēji, gan daži vietējie no Magnusa palīgiem, pašam Magnusam soļojot pa priekšu, sagāja lielajā istabā, kur Mikus ar Alīsi bija strādājuši, un sasēdās pa tur stāvošajiem dīvaniem un klubkrēsliem, bet tā kā visiem sēdvietu vienalga nepietika, tad uz Magnusa mājienu kāds dzeltenais vergs aizskrēja un atnesa vēl dažus krēslus. Lielais galds, uz kura Alīse parasti drukāja, tagad

bija nolikts istabas vidū, un pie tā apsēdās seši cilvēki: vienā galda galā Magnuss, otrā galā Džokers, bet katrā galda malā vēl pa diviem cilvēkiem: divi Magnusa galā, divi Džokera galā. Magnusam pie labās rokas sēdēja viņa muižas pārvaldnieks, bet pie kreisās viņa bruņotās karadraudzes komandieris, kurus Mikus bija jau agrāk Viķumuižā redzējis, lai gan tuvāk nepazīna. Džokera «labo un kreiso roku» Mikus redzēja pirmoreiz un nepazīna. Acīmredzot šie seši bija šajā sapulcē paši galvenie. Pārējie izvietojās gar sienām uz dīvāniem un krēsliem. Viņu bija (Mikus saskaitīja) piecpadsmit cilvēki. Daži no atbraucējiem (acīmredzot šoferi un apsardze) bija palikuši otrpus durvīm. Mikus pēc Magnusa mājienu nosēdās pie atsevišķa maza galdiņa no Magnusa pa kreisi, viņam nedaudz iesāņus un aizmugurē. Šo vietu Magnuss bija viņam ierādījis jau pirmīt pēcpusdienā, vēl pirms viesu ierašanās, un Mikus tur bija salicis visu sekretāra darbam nepieciešamo.

– Vai varam sākt? – Magnuss jautāja, vērsdamies pie Džokera.

– Vienu mirklīti! – teica Džokers un aplkusa. Iestājās klusums, kas vilkās visai ilgi, varbūt sekundes desmit, bet Mikum tās izlikās garas kā desmit stundas, jo šajā laikā Džokera skatiens palika piekalts tieši viņam. Tā kā sapulces normālo gaitu bija izjaucis Džokers, bet pats viņš tagad neko nerunāja, tad neviens cits arī neuzdrošinājās neko bilst, tikai ar augošu izbīrību vēroja Džokeru un, kad pamanīja, ka viņš nenovērsdamies skatās uz Miku, tad arī pārējie viens pēc otra atrāva savas acis no Džokera un pievērsa tās Mikum. Beidzot pēc desmit sekundēm visi jau raudzījās tieši uz Miku, un pat Magnuss atskatījās atpakaļ uz viņu. Tādās skatienu krustugunīs Mikus sajūtās pavisam neērti un pat piesarka aiz satraukuma.

– Jūsu ekselence, – beidzot Džokers sacīja Magnusam. – Es redzu, jūs gribat iegramatot mūsu apspriedi.

– Jā, – teica Magnuss, vēlreiz atskatījies uz Miku. – Es nevēlos, lai tik svarīgi notikumi mūsu valsts un manas dinastijas dzīvē nozustu pagājušā laika dziļumā. Mēs taisām vēsturi, un vēsture ir jāsauglabā.

– Pret vēstures saglabāšanu man nebūtu iebildumu, – teica Džokers. – Bet es nevēlētos, ka vēstures notikumi, kamēr tie vēl atrodas nākotnes laika debesīs gaišajās, jau kļūtu zināmi mūsu ienaidniekiem.

– Nu, un? – jautāja Magnuss mazliet tā kā aizkaitinātā tonī. – Vai tad ir kāds pamats bažām?

– Varbūt ir, varbūt nav, – atteica Džokers. – Es gribētu zināt, kas ir mūsu šīs dienas sapulces sekretārs un vai mēs varam būt pilnīgi droši par viņa uzticamību.

Tagad visi, kas Džokera un Magnusa sarunas laikā bija jau atkal pievērsušies viņiem, no jauna paskatījās uz Miku, no kā Mikus sirds sāka dauzīties vēl smagāk, lai gan viņš centās ārēji palikt mierīgs.

– Ā! – Magnuss atsaucās. – Jūs uztrauc, ka viņš ir vergs? Jā, es viņu nopirku pirms 18 dienām Jehutaunā. Tas ir Dairis Kamene, jurists un rakstnieks, Oksfordas doktors, mans privāts sekretārs. Šim nolūkam es viņu arī nopirku par 500 latiem. Es sagaidu, ka viņš būs man uzticīgs, jo viņam nav iemeslu žēloties un būt neuzticīgam. Es viņam neko sliktu neesmu darījis, tieši otrādi, esmu iekārtojis viņa dzīvi tā, ka labāk nemaz nevar vēlēties, un viņš man ir par to pateicīgs. Bet, ja nu viņš tomēr būtu man neuzticīgs, tad vienalga neko mums kaitēt nespēs, jo izklūt no šejienes viņš dzīvs nevar, sevišķi jau tuvākajā laikā. Tā ka mēs varētu baidīties no viņa nodevības tieši tad, ja viņš būtu brīvs cilvēks, nevis vergs. Ja viņš atrastos Bellaportā un varētu nekontrolēts staigāt apkārt. Bet tā kā viņš ir vergs un atrodas šeit, Viķumuižā, tad viss, ko viņš zina, tā arī paliks noglabāts šeit, Viķumuižā.

Šis paskaidrojums acīmredzot visumā apmierināja Džokeru, jo viņš piekrītoši pamāja ar galvu, tikai paskatījās uz Miku ar interesi un nu jau ar savādāku izteiksmi sejā:

– Tātad tu esi tas Dairis Kamene? Esmu, esmu, dzirdējis par tevi! Viss Vētru Krasts smējās, kad uzzināja, ka Vilis Bleķis esot notvēris un pārdevis verdzībā Oksfordas universitātes doktoru, pie tam vēl juristu! – Džokers pasmējās, un līdz ar viņu pasmējās arī visi klātesošie, tāpat ziņkārīgi aplūkodami Miku. – Bet nu pie lietas, kungī! Varam sākt.

Magnuss piecēlās un paņēma no grāmatplaukta Akorijas Republikas Valsts prezidentes biogrāfiju – to pašu Priece Adamsones stāstu «Dzimusi brīvībai», kura citu eksemplāru Augusts Augustsons bija nopircis Mikum un kuru Mikus bija šķirstījis savā numurā «Ulmaņkrogā» tajā vakarā pirms divkaujas, bet pilnībā izlasījis tikai šeit, Viķumuižā. Magnuss uzlika grāmatu stāvus uz kamīna malas tā, lai visiem būtu redzams uz vāka iespiestais Prezidentes zilganais portrets ar plato ordeņa lentu pār plecu. Visi piecēlās kājās (un Mikus līdz ar visiem) un, Magnusam uzsākot, klātesošie sāka dziedāt:

Bet tev, tu varmāka ar bantēm,
Priekš tevis mums jau zobens trīts;

Priekš taviem slepkavām un bendēm
Aust atmaksas un soda rīts!

Kas dzīvs, tas ies uz asins kauju,
Un pilis kritīs, troņi grūs;
Vēl latvju tauta nāves pļauju
No tavas nodevības gūs!

Tik tad nāks latviešiem tie laiki,
Ko citas tautas tagad redz;
Tad aizies muļķība kā tvaiki,
Kas ļaužu acis cieti sedz!

Nodziedājuši šos trīs pantus, visi atkal apsēdās savās vietās, un Džokers pamāja cilvēkam, kurš atradās viņam pie labās rokas. Tas piecēlās un sacīja svinīgā balsī, kurā varēja jaust jurista stilu:

– Un tā, cienītie kungi, mūsu šīsdienas apspriedes mērķis ir principiāla vienošanās starp Ordeņu kapitulu un Viciakrakku dinastiju. Jautājums ir sekojošs: vai Viciakrakku dinastija šeit klātesošā Viņa Majestātes Latvijas karaļa Gunta Četrpadsmitā brālēna, Viņa Ekselences Bolderājas hercoga, Silakroga marķīza un Māilupes granda Magnusa Viciakrakkas personā piekrīt atbalstīt Kapitula centienus atjaunot valstī latviešu mentalitātei atbilstošās tradicionālās vērtības – monarhiju, baltās rases dominējošo stāvokli, normālu heteroseksuālu orientāciju – un vai Viciakrakku dinastija piekrīt uzņemties nominālo valsts vadību un diplomātiski reprezentatīvās funkcijas, apzinoties, ka reālā izpildvara atradīsies Ordeņu kapitula iecelta premjerministra un viņa Ministru kabineta rokās?

Džokers saviebās no šiem vārdiem un teica Magnusam pāri galdam:

– Ekselence, tas ir vienkārši ārpriests, kā tie universitātēs mācītie var muldēt! Vai jūs kaut ko sapratāt no visa viņa sacītā?

– Jā, es sapratu, – Magnuss atbildēja. – Viciakrakku dinastija manā personā piekrīt uzņemties nominālo un reprezentatīvo varu Vētru Krastā pēc republikas likvidācijas un monarhijas atjaunošanas.

Pēc šīs principiālās vienošanās apspriede turpinājās vēl divarpus stundas, un Mikus to cītīgi stenografēja, runātājus apzīmēdams ar burtiem: M, D, P, K, J, O ⁷⁰. Runāja tikai tie seši, kas sēdēja centrā pie galda, pārējie vienīgi klausījās. Sarunu temats bija Magnusa kā monarha statuss nākotnes valstī un vispār tika apspriests kaut kas līdzīgs valsts Konstitūcijai. Strīdējās, kā turpmāk saukt valsti; visi bija vienprātīgi, ka jāatmet ir ne tikai «Republika», bet arī «Akorijas», jo tas ir demokrātu pretlatvisks izdomājums, bet kā tad īsti saukt jauno valsti, ilgi nevarēja vienoties. Džokers gribēja to dēvēt par Tabako Karalisti, taču Magnuss strīdējās pretī, ka arī «Tabako» esot nelatvisks svešvārds un gribēja «Vētru Krasta Impēriju», bet sev imperatora titulu. Džokera jurists uz to iebilda, ka par Impēriju varot saukt tikai lielu valsti, kas apvieno daudzas atšķirīgas zemes, bet Magnuss atbildēja, ka Tabako salās patiešām arī esot krietni daudz dažādu atšķirīgu zemju kā Mustafas sultanāts, Lagnegas filarhija, Teitonijas Ordenis, Sofiadas teokrātija un citas. Galu galā Magnuss tomēr piekrita atteikties no imperatora titula un apmierināties ar karaļa kroni, jo viņu pārliecināja jurista argumenti, ka viņa brālēns Guntis XIV pašā Latvijā arī esot tikai karalis, un visi viņu dinastijā esot bijuši tikai karaļi⁷¹ pat tajā laikā, kad valsts vēl oficiāli saucās nevis par Kurzemes, Vidzemes un Latgales Apvienoto Karalisti, bet par Latvijas Impēriju. Vienojās arī iekļaut valsts nosaukumā vārdu «Latvju», lai pasvītrotu šīs valsts dziļi tautisko raksturu. Tātad galu galā atlika divi nosaukumi: vai nu «Tabako Salu Latvju Karaliste», ko gribēja Džokers, vai arī «Vētru Krasta Latvju Karaliste», kā to vēlējās Magnuss. Džokers apgalvoja, ka «Tabako» atspoguļo visā pasaulē pazīstamo tabakas šķirni kā valsts ekonomikas pamatu, bet vārdi «Vētru Krasts» solot tikai nelaimi. Magnuss atkal strīdējās pretī, ka «Vētru Krasts» esot vecu vecais latviskais un vēl paša Ulmaņa dotais nosaukums šai zemei. Beigās nosprieda lozēt. Paņēma viena santīma monētu un vienojās, ka cipars «1» nozīmēs Vētru Krastu, jo ir līdzīgs apgrieztam burtam «V», bet ģerbonis nozīmēs Tabako salas. Lai pastāvētu neitralitāte starp Džokeru un Magnusu, mest monētu uzticēja Mikum kā sekretāram. Viņš paņēma no Magnusa sekcijas dzeltenu plastmasas glāzi ar pildspalvām un zīmuļiem, izņēma uz laiku rakstāmos ārā, ielika vietā monētu, pamatīgi sakratīja glāzi, aizklājis tās augšu ar sauju, un tad izvieda monētu uz galda spriedēju sešiniekam priekšā. Santīms

⁷⁰ Magnuss, Džokers, Pārvaldnieks, Karadraudze, Jurists, Otrais – *tulk.piez.*

⁷¹ Daži Latvijas karaļi ir saukuši sevi par imperatoriem – *tulk.piez.* –, likuši tā sevi dēvēt saviem pavalstniekiem un centušies panākt, lai šis tituls tiktu starptautiski atzīts, tomēr Pāvests viņus par tādiem nekad nav kronējis.

nokrita ar ģerboni uz augšu, tātad vinnējis bija Džokers, un šai valstij turpmāk būs jāsaucas «Tabako Salu Latvju Karaliste».

Tālāk apsprieda Magnusa kronēšanas ceremoniju. Domāja, vai nebraukt kronēties uz Latviju, uz Rīgu, kur Vecajā Ģertrūdes katedrālē ir kronējušies visi Latvijas karaļi, bet nosprieda, ka tas būtu pārāk ilgi, sarežģīti un bīstami. Vienojās, ka Magnuss kronēsies tepat Vētru Krastā, Bellaportas Jaunajā Ģertrūdes baznīcā, bet kronēs viņu Teitonijas Zibenbrāļu Ordeņa mestrs Silvestrs Labadiena kā persona ar visaugstāko garīgo kārtu šajā valstī. Tiesa, ar pašu mestru par to vēl nekas nebija runāts, un pastāvēja bažas, ka viņš varētu arī nepiekrīst.

Šāda veida sarunās aizgāja visa apspriede. Pēc tam oficiālā daļa bija beigusies, un Magnuss aicināja savus viesus citā telpā pie dzīru galda. Tur sarunas turpinājās, taču nu jau neoficiālā gaisotnē, un Mikus tur vairs nebija klāt. Viņš tikai dzirdēja atsevišķas frāzes, kas, līdz ar izdzertā alkohola daudzumu kļūdamas arvien skaļākas, atlidoja pagalmā pie Mikus no viesību zāles.

Mikus ēda vakariņas kopā ar vergiem, kā jau parasti, un tad skatījās kino. Pēc otrās filmas viņš pasauca sāņus Alīsi un Džordžu Bušu un paziņoja viņiem, ka šonakt notiks bēgšana no Vīķumuižas. Abi, lai gan sen zinājuši, ka bēgšana tiek gatavota, bija visai pārsteigti par tādu negaidītu pavērsieni. Mikus lika abiem saviem ceļabiedriem pēc iespējas labāk apaut kājas, savākt visu apģērbu un paņemt līdzī segas, lai varētu nakšņot kalnos. Jau pie pusdienu un vakariņu galda viņš bija, kā arī agrāk bieži to darīja, noglabājis gaļas un desas gabaliņus, tagad sasprauda tajos Donata iedotās indes kapsulas un lika Alīsei un Džordžam ar tiem pabarot suņus tā, lai ēsmu noteikti dabūtu pilnīgi visi suņi.

– Inde? – ar neslēptu godbijību balsī čukstus jautāja Džordžs Bušs.

– Jā, inde, – atbildēja Mikus. – Tā ka esiet uzmanīgi un parūpējieties, lai neviens suns nepaliktu dzīvs. Bet es tagad vēl aiziešu pie Magnusa.

Magnuss pašreiz atvadījās no saviem viesiem. Viņš grīļodamies stāvēja, apkampies ar Džokeru un viņa juristu.

– M-mēs... viņus... t-tos demokrātus... k-k-kā utis... – Magnuss runāja šļupstēdams. – Es... b-būšu.. k-karalis...

– Labi, labi, – atteica Džokers, kurš nebija tik piedzēries. – Tu būsi karalis, bet valdīšu es!

Džokers paskatījās uz pienākušo Miku:

– Ā, Dairi! Še, ņem savu kungu un aizved viņu gulēt! Nu, ar dievu, Jūsu Majestāte! – Džokers noteica ar manāmu izsmieklu balsī un, ieģrūdis Magnusu Viciakrakku Mikum rokās, pats iesēdās mašīnā. Četri melnie auto (kuru šoferi, protams, nebija dzēruši) aiztraucās tumsā, un Vīķumuižas pagalms atkal palika tukšs un kluss. Vergi, zinādami savu laiku, bija jau devušies pie miera. Magnusa palīgi, baltie vergu uzraugi bija apdzērušies līdz ar viņu, svinēdami sava saimnieka gandrīz jau notikušo ieešanu kronēto personu kārtā. Divi bija caur logu redzami snauzam pie viesību galda, bet pārējie bija vispār nozuduši.

Dārgi nākošais Tabako Salu Latvju Karalistes monarhs samaksāja par šīm dzīrēm. Ļaunais, nelietīgais nodevējs Dairis Kamene aizveda topošo karali uz viņa guļamistabu, tur izģērba un noguldīja gultā. Tad novilka savas skrandas, kurās Montas Rozes lāpījumi bija jau gandrīz visi iziruši, uzsvieda tās uz Magnusa augstās koka gultas gala un apģērba monarha drēbes. Viņš izņēma no Magnusa bikšu kabatas atslēgu saišķi, atvēra vaļā saimnieka seifu, paņēma no tā visus dokumentus un naudu, kas tur atradās, salika to visu paša monarha mugursomā un uzkrāva to sev plecos. Pēc tam apjoza sev zem smokiņa Magnusa siksnu ar pistoles maksti, iebāza somā vēl otru pistoli ar patronām no naktsgaldiņa atvilktnes un ātriem soļiem izgāja no mājas. Pie virtuves nojumes, kur viņš tik daudzas reizes bija skatījies Magnusa sagādāto bezmaksas kino, viņu gaidīja kāda slaida gaišmataina sieviete un maza auguma angolis stipri izspīlētiem vaigu kauliem un ar dziļu epikantusu⁷² pār abām acīm.

Nodevējam spīdinot sava saimnieka kabatas lukturīti, visi trīs devās pa taciņu projām no Vīķumuižas, izlīda caur spraugu latiņu žogā un sastapa krūmos kādu militārā aizsargtērpā ģērbtu vīru, kurš pusbalsī viņiem sacīja:

– Vellos! Kur jūs bijāt tik ilgi!? Es jau domāju, ka jūs vairs nemaz nenāksiet! Vai viss kārtībā? Suņi beigti?

– Suņi ir beigti, biedri! – nodevēja Daira Kamenes vietā atsaucās mazais angolis. – Lai dzīvo vispasaules revolūcija!

⁷² Epikantuss – *tulk.piez.* – ādas kroka, kas mongoļidās sejās piesedz cilvēka aci un rada «šķībacainuma» iespaidu.

8. cēliens. Apbrīnojamā planēta

Jau daudzkārt, tēvs,
Jūs sākāt stāstīt man, kas īsti esmu,
Bet allaž pārtraucāt: vēl ne, lai paliek.

(Šekspīrs, «Vētra», *Miranda*, 529)

1. Ielūgums

Benulā, profesora Meļļa mājā pastu vienmēr pirmā saņēma un izšķiroja Miranda. Šodien viņa ienāca tēva kabinetā ar vārdiem:

– Tev vēstule, tēti. No Senzaras, no profesora Pilnmēness!

Viņa parasti tā darīja, kad pienāca vēstules, jo tās uz Benulu nāca reti un tāpēc bija šeit samērā neikdienišķs notikums. Parastais pasta saturs bija avīzes un žurnāli; vispār pastu uz šejieni piegādāja arī reti – tikai reizi nedēļā ar Bellaportas kuģniecības kuteri, kurš ik nedēļu veica reisu no Bellaportas uz Okeanvilu un atpakaļ, iebraukdams arī Kaifā, Senzarā, Reginvilā, Benulā, Sifograntā un citās visu triju salu piekrastes apdzīvotajās vietās.

– No Senzaras? – Mellis pabrīnījās. – Pilnmēness?... Tas laikam bija tas jaunais mazo valodu privātdocents Bellaportā? Kāds tad viņam sakars ar Senzaru?

Atplēstā un izlasītā vēstule acīmredzot deva profesoram atbildi uz jautājumu, kāds sakars Pilnmēnesim ar Senzaru, taču laikam radīja Mellim daudz jaunu jautājumu, jo viņa uzacis izbrīnā pacēlās un viņš kļuva pavisam domīgs.

– Vai kas noticis, tēti? – Miranda nenocietās nepajautājusi, redzot tādu tēva sejas izteiksmi.

– Nē, nekas sevišķs nav noticis. Mūs tikai pēkšņi ielūdž kāzās.

– Kāzās?! Mūs? – Miranda priecīgi iesaucās. – Brauksim, tēti, noteikti brauksim! Es taču gandrīz nekur neesmu bijusi ārpus Benulas! Vai drīkst izlasīt?

Profesors pasniedza Mirandai vēstuli, kamēr viņa sejā nebija ne simtās daļas no meitas entuziasma; tā joprojām liecināja par saspringtu domāšanu. Miranda lasīja:

«Dārgais profesor Melli!

Man ir tas gods ielūgt Jūs un Jūsu godājamo dzīvesbiedri uz svinīgo laulības noslēgšanas ceremoniju starp mani un Karmu Gardu, Sofīadas Augstāko Hierarhu meitu, kā arī uz visiem tālākajiem ar šo notikumu saistītajiem svinīgajiem pasākumiem. Laulības ceremonija notiks š.g. 6.februārī plkst. 12 Senzaras pilsētas Centrālajā Tempļī.

Manam ielūgumam ar neviltoju labvēlību pievienojas akadēmiķis Andris Gards un viņa laulātā draudzene Vieda Garda, kuri arī ļoti labprāt gribētu redzēt Jūs savas meitas kāzās pēc tik daudziem nepamatotās nošķirtības gadiem. Mēs visi sirsnīgi gaidām Jūs šeit un patiesi vēlamies redzēt Jūs Senzarā, Augstākā Hierarha pilī, kur Jums nebūs jārūpējas nedz par naktsmītni, nedz par ko citu.

Starp citiem ielūgtajiem viesiem būs Okeānijas, Teitonijas, Lagnegas un Mustafas valdošo namu pārstāvji, ar kuriem mēs ceram Jūs iepazīstināt, ja Jūs gadījumā vēl neesat ar tiem pazīstami.

Cieņā, vienmēr Jūsu – kolēģis profesors

Edžus Pilnmēness,

Senzarā, 9999.gada 12.janvārī»

– Šeit ir rakstīts «ar dzīvesbiedri», – Miranda, mazliet vīlusies, sacīja, atdodama vēstuli tēvam.

– Nu jā, ar dzīvesbiedri, bet man nav citas dzīvesbiedrenes, kā vien tu, – Mellis pasmaidīja, taču viņa smaids un viņa balss bija izklaidīgi, kas liecināja, ka viņa domas vēl arvien ir pavisam citur.

– Kas ir šis Edžus Pilnmēness un šī Karma Garda? – Miranda jautāja.

– Pilnmēnesi es gandrīz nepazīstu, bet par Karmas Gardas eksistenci dzirdu pirmoreiz. Tie nav viņi, kas mani ielūdž, bet gan vecie Gardi. Tikai kādēļ? Tas noteikti nav nejausi un nav kāzu dēļ.

Profesors paņēma vēstuli un vēlreiz to uzmanīgi izlasīja, tad nolika papīru uz galda un rūpīgi ar rokām nogludināja, iztaisnodams locījumu vietas. Viņš vēl brītiņu saspringti domāja, tad viņa lūpas savilkās sarkastiskā smīnā, izdvesa kaut ko neskaidru, bet līdzīgu vārdam «Mikus...», pleci atvirzījās atpakaļ, viņš izslējās, izriezdams krūtis, paskatījās meitai tieši acīs un teica ar smaidu un jautrā balsi:

– Jā, Miranda! Mēs brauksim uz šīm kāzām! Un pie tam noteikti kopā ar tevi! – tad piebilda, vērsdamies vairs ne pie meitas, bet pats pie sevis: – Ak, Vieda, Vieda! Viņa domā mani apspēlēt! Mani!!!

Bet Miranda šos viņa pēdējos vārdus nedzirdēja, jo tikmēr bija skrējusi apkārt lielajam rakstāmgaldam, lai tagad ar pēkšņu triecienu uzbruktu tēvam, apskautu viņu un noskūpstītu uz vaiga.

– Mēs brauksim kopā uz kāzām! Cik jauki! Cik lieliski! Un tur būs visu valdošo namu pārstāvji! Prinči un prezidenti! No Okeānijas! No Mustafas! No Teitonijas! Un mūs ar viņiem iepazīstinās!

– Nu, nu, – profesors Mellis vairījās no meitas uzbrukuma, taču nevarēja novaldīt arī smaigu. – Esi taču rāma un uzvedies pieklājīgi!

– Šie tavi prinči un prezidenti jau nu nekāda izcilā publika nav, – viņš turpināja, kad viesuļvētra vārdā «Miranda» bija mazliet pierimusi. – Tomēr patiešām būtu visai interesanti ar visiem viņiem mazliet aprunāties.

Miranda tomēr nevarēja pilnīgi nomierināties, viņa, nespēdama nosēdēt uz vietas, staigāja šurpu turpu pa kabinetu, vairākkārt paņēma un pārslāpēja ielūguma vēstuli. Visa viņas būtība, visa viņas apziņa un zemapziņa vēstīja viņai ar neapstrīdamu nojausmu, ka ar šo ielūgumu un šo braucienu sākas viņas Lielā Dzīve, ka skolas gadi Benulas noslēgtībā ir beigušies, un ka viņa tagad iziet Plašajā Pasaulē.

– Kas ir šie «*akadēmiķis Andris Gards un viņa laulātā draudzene Vieda Garda*», – Miranda jautāja, lasīdama no vēstules, – kuri «*arī ļoti labprāt gribētu redzēt Jūs savas meitas kāzās*»? Un kas tie par «*tik daudziem nepamatotas nošķirtības gadiem*»?

– Akadēmiķis Andris Gards ir viens no maniem galvenajiem pretiniekiem, – Mellis atbildēja, – bet Vieda ir mana bijusī studente... Studijas viņa gan nepabeidza. Nonāca teosoftu ietekmē. Vēlāk uzzināju, ka viņa apprecējusies ar Gardu. Bet tā nošķirtība... Nu, tas ir garš stāsts. Mums bija konflikts, un pēc tam mēs vairs nesatikāmies.

– Vai Mikus arī būs kāzās? – Miranda jautāja.

– Mikus? – profesors ar izbrīnu pārjautāja. – Kā lai es to zinu? Tas taču jājautā Gardiem. Normāli spriežot, būtu jādama, ka viņa tur nebūs, jo kā gan viņš tur varētu nokļūt? Bet es esmu simtprocentīgi pārliecināts, ka šim ielūgumam ir kaut kāds sakars ar Miku. Ja Mikus nebūtu ieradies Vētru Krastā, tad viņi mūs nebūtu lūguši uz šīm savām kāzām. Bet es tikai nevaru saprast, kā viņi ir par Mikus ierašanos uzzinājuši. Vai tiešām viņš ir bijis Senzarā? Un ja arī būtu bijis, tad kā viņi... – profesors pēkšņi aprāvās, it kā būtu izrunājis par daudz.

– Tēti, – Miranda ierunājās, – es jau sen gribēju tev kaut ko jautāt.

Profesora Meļļa seja tikko manāmi sadrūma un sabozās. Ne jau nu bija tā, ka viņš vispār negribētu uz meitas jautājumiem atbildēt, bet viņš juta, ka šis jautājums būs kutelīgs.

– Tu droši vien atkal gribi jautāt par savu māti? Es taču jau tev teicu...

– Jā, jā, es zinu, – Miranda atsaucās. – Tu to esi teicis tik daudzas reizes! Kad es būšu liela, tu visu man izstāstīsi. Bet es jau esmu liela! Man ir septiņpadsmit gadi. Es esmu pabeigusi vidusskolu. Drīz sāksu studēt. Pēc likuma man jau sen ir tiesības precēties!

(Te jāpaskaidro, ka Akorijas Republikas likumi, galvenokārt pielāgojoties dažādu autonomo veidojumu paražām un tajos pieņemtajam dzīvesveidam, atļāva stāties likumīgā laulībā meitenēm no 14, bet zēniem no 16 gadu vecuma).

– Kas tad man vēl jāgaida? – Miranda turpināja. – Tu varēji gan man visu izstāstīt jau tagad. Bet šoreiz es negribēju tev jautāt par māti un sevi, bet gan par Miku.

– Par Miku? – profesors vēl vairāk saspringa. – Bet ko tad es varu zināt par Miku? Viņš taču tikko kā atbrauca no Latvijas...

– Neizliecies tēt! Mēs abi, es un Mikus, esam pārliecināti, ka tu kaut ko zini par viņu...

– Abi!? Jau sadziedājušies!

– Jā, abi. Kad viņš bija te, Benulā, mēs abi aplūkojām tavas fotogrāfijas mūsu albūmos. Un Mikus izskatās tieši tāpat kā tu jaunībā! Ko tu par to teiksi?

– Neko neteikšu, – profesors atbildēja, demonstratīvi paraustīdams plecus. – Kas man tur jāsaka? Vai mazums kādi cilvēki izskatās līdzīgi?

– Nē, tēt, – Miranda neatlaidās. – Tu tikai atkal izvairies kā vienmēr. Bet man tas ir ļoti svarīgi, ārkārtīgi svarīgi. Vai Mikus ir tavs dēls?

– Oho! – profesors iesaucās. – Re, ko izdomājuši!

– Atbildi, tēt.

Profesors Mellis nopūtās un sāka lūkoties laukā pa logu. Taču Miranda gaidīja, un bija redzams, ka šoreiz viņa neatlaidīsies.

– Labi, – profesors atgriezās istabā. – Pieiesim lietai savādāk. Kāpēc tev ir tik svarīgi, vai Mikus ir vai nav mans dēls?

– Tāpēc, ka es viņu mīlu.

– Tā... – profesors atmeta galvu un dziļi ievilka elpu. – Labi, vismaz tas tagad ir skaidrs. Bet tu vari viņu mīlēt kā māsa.

– Es negribu viņu mīlēt kā māsa, es gribu viņu mīlēt kā līgava!

Profesors atkal dziļi ievilka elpu un nodziedāja rindiņu no kādas operas:

– *«Un ja es mīlu, piesargies!»*... – tad sacīja vairāk sev nekā meitai: – Nu ko, to jau vajadzēja paredzēt... Gēni, gēni...

Mellis atkal ilgi klusēja, raudzīdamies laukā pa logu, tad pievērsās meitai, un no viņa apņēmīgās sejas izteiksmes bija redzams, ka viņš ir izlēmis, kā rīkoties.

– Labi, Miranda! Es nelikšu jums šķēršļus. Pienāks laiks, kad es tev izstāstīšu visu, ko zinu. Bet šis laiks vēl nav pienācis. Vēl ne, tagad vēl ne. Bet vienu es tev pateikšu, ja jau tu tā uzstāji. Jūs ar Miku NEESAT brālis un māsa ne tuvumā, pat ne kādi radnieki ne. Tu vari viņu mīlēt, tu vari ar viņu precēties, tu vari viņam dzemdēt bērnus. Viss. Šodien es tev vairāk neko neteikšu.

Profesors piecēlās no rakstāmgalda, piegāja pie loga un skatījās pa to laukā, pagriezis istabai muguru. Bet Mirandai pietika ar jau dzirdēto.

– Paldies, tēt, – viņa klusi sacīja, piegāja tēvam no aizmugures, apskāva viņu un maigi pieglaudās. Tad izgāja no tēva kabineta laukā.

Kad viņa bija projām, Mellis apgriezās, atspiedās ar muguru pret palodzi un sacīja domīgi:

– Jā, izaugusi, izaugusi... Un redz kā viss iegrozījās!... Nu, Likteņa līkloči! Bet varbūt tā arī ir labāk...

Kopš šīs dienas Mirandas dzīvē sākās Lielo Sapņojumu laiks. Ja līdz šim viņas domas par Miku vienmēr bija uzdūrušās jautājumam par to, vai Mikus ir vai nav viņas brālis vai pusbrālis, tad tagad šis šķērslis bija noņemts, un viņas sapņi netraucēti lidoja līdz pašam galam. Viņa ne mazākajā mērā nešaubījās, ka Mikus būs viņas vīrs, it kā tas būtu atkarīgs tikai no viņas gribas, nevis no Mikus arī.

Viņa bieži gāja uz bibliotēku, kur viņi bija sēdējuši abi ar Miku, un, izņēmusi albūmus, aplūkoja tēva vecās fotogrāfijas, kurās bija redzams Mikus.

«Ja viņš nav man ne brālis, ne pusbrālis,» – Miranda domāja un, kā pati uzskatīja, domāja loģiski, – «tad vai nu Mikus nav tētīm dēls, vai arī es neesmu viņam meita. Bet ja Mikus nav viņam dēls, tad kāpēc viņi ir tik līdzīgi? Tas nevar būt nejaušība; ja tā būtu nejaušība, tad tētis neko nezinātu par Miku. Bet viņš kaut ko zin. Tātad Mikus ir viņa dēls! Un tātad es neesmu viņam meita? Acīmredzot tikai audzumeita? Bet kas tādā gadījumā ir mani īstie vecāki? Kur ir mana māte? Kāpēc gan tētis, gan visi viņa līdzstrādnieki izvairās par to runāt? Daži no viņiem ir jauni un atnāca, kad es jau biju pasaulē, tāpēc patiešām neko nezina. Bet daži ir veci darbinieki un bija kopā ar tēti jau tad, kad manis vēl nebija, un viņi noteikti kaut ko zina, – to var redzēt pēc viņu izturēšanās. Ja tētis nav man īstais tēvs, tad kurš un kur ir mans īstais tēvs?»

Miranda nopūtās un lika fotogrāfijas atpakaļ vietā, tā arī neatrisinājusi šo mīklu. Agrāk, kad vēl nebija parādījies Mikus, viņa nebija šaubījies par to, ka ir meita profesoram Mellim; toreiz mīklains bija tikai jautājums par māti, no kuras nebija nekādu pēdu – ne fotogrāfiju, ne kā cita. Bet tagad mīkla jau bija ne vien noslēpumainā māte, bet arī viņa pati (vai nu, ja mīkla nebija viņa, tad mīkla bija Mikus, ja pieņemtu, ka viņš tomēr nav dēls profesoram Mellim un ka pārsteidzošā līdzība patiešām ir tikai sagādīšanās, neskatoties uz tēva acīmredzamajām zināšanām par Miku).

Lai gan šī Lielā Mīkla mocīja Mirandu, tomēr vismaz viņas attiecības ar Miku tagad bija skaidras, un Lielo Mīklu varēja uz kādu laiku pamest savā vaļā, lai nodotos sapņojumiem par to, kā viņi ar Miku mīlēs viens otru, apprecēsies un kādi viņiem būs bērni. Tam tad Miranda arī tagad nodevās ar visu savu iztēles un iedvesmas spēku augām dienām un jo sevišķi naktīm pirms aizmigšanas un tūlīt pēc pamošanās.

Viņa nepacietīgi gaidīja viņai nepazīstamo profesora Pilnmēness un Sofīadas princeses Karmas kāzu dienu, jo – jāteic, bez jebkāda loģiska pamatojuma, – Miranda ticēja, ka šīs kāzas būs kaut kādā veidā saistītas ar Miku, ka vai nu viņš tur ieradīsies, vai arī kaut kādā citādā veidā notikumi nonāks sakarā ar viņu.

Lai arī cik lēni vilkās laiks, bet sengaidītā Karmas kāzu diena beidzot tomēr atnāca.

2. Klade zaļos vākos

Miranda bija jau pilnīgi apģērbusies un sagatavojusies braucienam uz Senzaru, uz šī profesora Edžus Pilnmēness un viņa līgavas Sofiadas princeses Karmas kāzām. Kāzas notiks rīt, bet viņi ar tēvu brauc jau šodien lielajā segtajā motorlaivā. Tēva palīgs Agris Pūdercukurs viņus aizvedīs un pats ar motorlaivu atgriezīsies Benulā, bet pēc tam atkal atbrauks viņiem pakal, bet kad tieši, – to tēvs viņam paziņos pa radio (tēvam un viņa palīgiem bija militāra parauga radiostacijas, taču Mirandai tas kopš mazotnes likās tik dabiski, ka viņai nekad nebija ienācis prātā painteresēties – kāpēc). No Benulas līdz Senzarai pa jūru bija apmēram simt kilometru, un Benulas stacijas lielā motorlaiva tādu attālumu varēja veikt trīs četrās stundās.

Miranda nepazina ne šo profesoru Pilnmēnesi, ne to princesi Karmu, bet viņa nekad nebija redzējusi kāzas, un viņai ļoti gribējās tās noskatīties, lai arī kas tur precētos. Viņa jau vispār nekad nebija bijusi ārpus Benulas, ja neskaita apkārtējos mežus un ciematus turpat Lagnegā. Tāpēc šodien viņa jau kopš paša rīta bija ļoti uzbudināta, ilgi pirms tēva noteiktā laika bija pilnīgi saposusies un nu nezināja, kā sagaidīt izbraukšanas brīdi.

Par laimi viņa atcerējās, ka vakar vēlu vakarā tas pats Agris Pūdercukurs bija atbraucis ar pasažieru reisa kuģi no Bellaportas un starp citām, tēvam adresētām lietām, atvedis arī Mirandas pasūtījumu – jaunākos ansambļa «Sirds Vētra» diskus. Mirandai patika šis Vētru Krasta vispopulārākais mūzikas ansamblis, un viņa tagad devās uz tēva kabinetu, lai šos diskus uzmeklētu (vakar vakarā tēvs nebija viņai tos atdevis, pavēlēdams iet laikus gulēt).

Tēva kabinets bija vaļā, bet tukšs, tas ir, profesora Meļļa tur iekšā nebija. Miranda pārļaida skatienu rakstāmgaldam un grāmatplauktiem, bet diskus nekur neredzēja, kaut gan vakar viņa bija pati redzējusi, ka tēvs izkravā sūtījuma somu tieši šeit, kabinetā.

«Kur gan viņš var būt tos nobāzis?» – Miranda domāja, palūkodamās uz krēsliem, uz palodzes, spraugās starp grāmatu augšām un virsējā plaukta apakšām. Disku nebija. Viņa vienu pēc otras pavilka vaļā tēva rakstāmgalda atvilktnes, bet tur gulēja tikai kaudzēs sakrauti kaut kādi papīri un vienā atvilktnē visādi kancelejas piederumi kā šķēres, saspraudes un pildspalvas.

Atvilktnes bija iebūvētas arī grāmatu skapjiem paša apakšējā plaukta vietā, un Miranda sāka arī tās vienu pēc otras pārbaudīt. Dažas bija piekrautas ar visādiem zinātniskiem žurnāliem. Miranda tos labi pazina, jo, allaž pirmā saņemdamā pastu, vienmēr arī pirmā šos žurnālus izšķīrstīja, aplūkodama interesantākās bildes, kur tādas bija.

Viena no atvilktnēm bija pilna ar kaut kādām kladēm. Tā kā šīs klades Miranda nepazina, tad viņa pacēla vienu augšējo un ieskatījās tajā. Tā bija visa pierakstīta tēva smalkajā rokrakstā un mudzēja no matemātiskām formulām. Mirandai iekrita acīs viena no tām:

$$e^{\pi i} = -1$$

Viņa nožāvājās, jo matemātiskas formulas vienmēr izsauca viņai reflektīvas žāvas, un nolika kladi sāņus, lai pāršķīrstītu pārējās burtnīcas. Bet tajās bija tādas pašas blēņas, un Miranda jau gribēja atvilktni aizbīdīt, kad, pacēlusī pēdējo kladi, ieraudzīja pašā apakšā biezu 96 lapu burtnīcu zaļos vākos, kurai uz priekšējā vāka bija uzlīmēts balta papīra četrstūris un uz tā ar sarkanu tinti rūpīgi izkrāsots vārds «Miranda».

Šī klade iedarbojās uz meiteni līdzīgi elektriskās strāvas triecienam. Katra viņas nervu šūniņa sarāvās un notrīsēja. Kladē ar šādu nosaukumu taču nevarēja būt iekšā nekas cits, kā vien viņas izcelšanās noslēpums, – tas pats noslēpums, kuru viņa jau tik sen centās izdibināt un kuru tēvs vienmēr izvairījās viņai atklāt!

Mirandai tūlīt radās sajūta, ka viņa dara kaut ko neatļautu un slepeni rakņājas tēva noslēpumos, tāpēc viņa bailīgi atskatījās pār plecu uz durvīm. Taču kabinets joprojām bija tukšs, durvis pievērtas un tēva soļi gaitenī nebija dzirdami. Tāpēc Miranda piesardzīgi izvilkta zaļo kladi laukā, pārējās klades sakravāja atpakaļ atvilktnē, bet zaļo uzlika tām virsū un atvilktni aizbīdīja. Tagad zaļā klade atradās pašā virsū, un to viegli varētu paķert, tikai mazliet atvelkot kastīti.

Bet Miranda svārstījās. No vienas puses, viņai ļoti gribējās ieskatīties šajā kladē, bet, no otras puses, – ja reiz tēvs negrib viņai to visu stāstīt, tad tam acīmredzot ir savi iemesli, un tā, pašai bez atļaujas slepeni izspiegot... Ar vārdu sakot, pagaidām Miranda nevarēja izšķīrties un vēl neuzdrošinājās kladi paņemt, bet sirdī viņai nu bija kaut kas iededzies un tagad gruzdēja, vairs nedodams miera.

Viņa turpināja meklēt diskus, bet viņas pētošā uzmanība no šī brīža bija sadalīta divās daļās: viena puse skatījās pēc diskkiem, bet otra puse visu laiku neatlaidīgi turēja prātā to atvilktni, kurā – tagad pašā augšā – gulēja zaļā klade.

Diskus viņa atrada – tie, izrādās, nemaz nebija izņemti no somas, bet soma stāvēja kaktā zem drēbju pakaramā. Miranda paņēma diskus, aizgāja uz savu istabu un tūlīt ar nepacietību ielika

atskaņotājā vienu no diskjiem, lai to noklausītos. Skanēja dziesma, kas tagad, protams, ir labi zināma ikvienam mūsu lasītājam, bet kuru Miranda toreiz dzirdēja pirmoreiz:

Ar stikla kreļļu kaklarotu
Pie loga čigāniete stāv
Un lēni manim māj ar roku:
«Nāc, nāc, es pazīlēšu tev!

– Nu, pazīlē, pazīlē man! – Miranda teica skaļi, kaut gan neviens, izņemot viņu pašu, to nevarēja dzirdēt. Bet ansambļa dziedātāja neapstādamās turpināja:

Es pateikšu par nieka balvu,
Kas šodien ir un rīt kam būt:
Tu mīli puisī zelta galvu
Un gribi tam par sievu kļūt...

– Mīlu, mīlu un gribu! – smiedamās atsaucās Miranda, un atskaņotājs dziedāja tālāk pazīstamajā «Sirds Vētras» stilā:

Bet viņam prātā domas vienas,
To viņu bangas jūrā sauc.
Gan viņa laivā masts jau slienas,
Gan tavās burās vētra kauc.

Miranda mazliet sadrūma un nejaucās vairs dziesmas monologā.

Viņš citai nesīs mīlas sauli,
Un cita līgava tam būs:
Tai melni tērpī, balti kauli,
Un rokā veca izkopts rūs.

Pie tās viņš aizies, tai viņš klausīs,
Tev atstās vien tik kapsētu;
Tur viņš tai “dārgā!” čukstēs ausīs,
Šeit nelaimīga būsi tu!»

– Kāda stulba dziesma! – Miranda iesaucās, ar dusmām izslēgdama atskaņotāju. – Mikus būs mans, gan tu redzēsi, dumjā čigāniete!

Tomēr garastāvoklis bija sabojāts, un Miranda nezināja, ko tagad uzsākt, lai atgūtu priecīgo omu, kāda viņai bija kopš paša rīta sakarā ar gaidāmo braucienu uz kāzām. Viņa piegāja pie loga un paskatījās laukā uz laivu piestātņi.

– Un ko viņi tur var tik ilgi muļļāties? – viņa izsaucās un mazliet pat piecirta kāju, taču tas nelīdzēja, un laiva piestātnē neparādījās.

Dumjās čigānietes sabojātais garastāvoklis radīja viņā zināmu spītīgu apņemšanos un kareivīgumu. «Ja tēva nebūs kabinetā, es paņemšu zaļo kladi!» – viņa nolēma. – «Tā būs likteņa zīme, ka es to drīkstu!»

Miranda izgāja gaitenī un piesardzīgi ieskatījās tēva kabinetā. Tur vai nu joprojām, vai nu atkal neviena nebija. Viņa žigli piegāja pie nu jau labi zināmās atvilktnes, pavilka to vaļā, paķēra zaļo kladi un, aizcirtusi atvilktni, veiksmīgi atgriezās ar savu laupījumu savā istabā.

Te viņa ieslēdza galda lampu un piesardzīgi atvēra kladi. Tā bija rūtiņu klade, pierakstīta visa pilna tēva smalkajā rokrakstā, rakstot pēc viņa paraduma katrā rūtiņā un tādējādi veidojot ļoti blīvu tekstu. Rokraksts, kaut gan Miranda to labi pazina kā tēva rokrakstu, bija tomēr vienlaicīgi arī kaut kāds dīvains – lai gan burti ļoti akurāti un viegli lasāmi, taču it kā zināmā mērā nedroši, stūraini, it kā nenobrieduši. «Laikam rakstīts ļoti sen», – Miranda nodomāja.

Teksts sākās pašā pirmajā klades lappusē un gāja cauri visai burtnīcai līdz pat pēdējai lappusei un vēl pat izlīda uz vākam pielīmētās biezas lapas bez rūtiņām, kura nebija paredzēta rakstīšanai, bet bija jau iesējuma sastāvdaļa. Atvērusi kladi dažās nejaušās vietās, viņa šur tur redzēja paņirbam savu vārdu, kas lika viņas sirdij atkal nodrebēt.

Miranda nosēdās ērtāk un sāka lasīt visu pēc kārtas un no paša sākuma:

3. «Miranda»

Stāvot pie anihilatora raķetes kāpnītēm, mēs, četri studenti, atvadījāmie no tuviniekiem, lai dotos neiedomājami tālajā ceļā uz Plūdoniju.

Man blakus stāvēja mans studiju gadu nešķiramais draugs Eduards Badakāsis. Viņš bija beidzis «D» kursu tajā pašā skolā, kur es, bija ārsts, vispārbiologs, ķīmiķis un pavārs. Viņa pirmā specialitāte bija ārsts, bet pārējās viņš zināja vienīgi tik daudz, lai vajadzības gadījumā spētu aizstāt kosmiskajā lidojumā šīs profesijas speciālistus, tāpat kā mana trešā profesija bija ķīmiķis-planetologs. Eduards bija kalsens cilvēks, tievs, tāpēc izskatījās garš, lielām brillēm uz asā deguna un lielām, stingrām, reizēm sapņainām acīm.

Atvadīšanās bija ilga, jo atvadījāmie taču uz mūžu. Man tas nepatika, gribējās ātrāk aizlidot. Ko gan tāda atvadīšanās dod? – es domāju. Vispār man netik skumīgas scēnas. Es visu laiku skatījos uz Astru. Tur viņa stāvēja, jauna un skaista, blakus savam līgavainim Silvim Piķazēvelim. Viņa studēja jau pēdējo gadu sintētiskās tekstilrūpniecības kursā 255.skolā, bet viņš bija beidzis arhitektūras kursu 238.skolā un strādāja celtniecībā. Tā viņi stāvēja, abi blakus, rokās saķērušies, un māja man sveicienus, kad es kāpu augšā pa stāvajām kāpnītēm. Tā viņi arī iegula man atmiņā uz visiem laikiem. Abi blakus, jauni, spēcīgi, vienmēr kopā, vienmēr nešķirami. Un māte – kā viņa mani pēdējo reizi apskāva, kad es jau liku kāju uz pirmā pakāpiena!

Bet tagad jāpastāsta par mani. Daudz ir man līdzīgu dēkaiņu, bet tomēr viņi sastāda cilvēces mazāko daļu. Esmu Mundas cilvēks, kaut gan Mundu nekad savā mūžā neesmu redzējis un, jādomā, arī neredzēšu. Mana dzimtene ir planēta Latviuss, kas atrodas ap piecpadsmit gaismas gadu attālumā no Mundas. Uz Latviusa dzīvo apmēram divi miljardi cilvēku. Krietns skaits, vai ne? Es esmu latvietis. Mūsu valsts ir uz Latviusa. Te mēs esam guvuši pilnīgu virsroku. Latviuss ir latviešu planēta.

Esmu tādat dzimis Staburaga kolonijā. Mācījos Staburaga 256.skolā «C» kursā, kur pēc sešpadsmit klašu beigšanas sagatavo kosmobiologus. Mans tēvs bija astronauts, tālo reisu speciālists. Es vēl nebiju dzimis, kad viņš jau bija piecdesmit gadus vecs, kamēr viņa relatīvais vecums bija tikai divdesmit četri gadi, jo divdesmit astoņus gadus viņš bija pavadījis lidojumos ar ātrumu, tuvu gaismas ātrumam. Tad viņam Kosmisko lidojumu Latviusa Centrā deva atvaļinājumu trīs gadus, kura laikā viņam bija jāpilda neliels darbs, kas prasīja ne vairāk kā stundu dienā. Šai laikā viņš apprecējās. Es piedzimu 378.gadā, jeb pēc vecās skaitīšanas sistēmas 10378. gadā. Tad tēva atvaļinājums bija beidzies, un viņš aizlidoja, neredzējis savu otro bērnu, māsu Astru. Viņš pavadīja kosmosā nedaudz vairāk kā gadu un, atgriezies divdesmit astoņus gadus vecs, pirmoreiz ieraudzīja savu meitu jau sešpadsmit gadus vecu. Man toreiz bija jau septiņpadsmit gadu, un es mācījos desmitajā klasē. Divus gadus tēvs atpūtās un tad atkal aizlidoja. Toreiz, kosmodromā, es viņu redzēju pēdējo reizi. Viņš bija vienpadsmit gadus par mani vecāks. Ja es būtu palicis uz Latviusa un sagaidījis viņa atgriešanos, viņš būtu kļuvis par mani jaunāks. Es nezinu, kad viņš atgriezās, bet, ja tas notika paredzētajā laikā, tad viņš, trīsdesmit vienu gadu vecs vīrs, sastapa pats savu meitu trīsdesmit divus gadus vecu. Taču mani viņš nepanāca.

Divdesmit trīs gadus vecs, pabeidzis kosmobioloģisko kursu ar ārsta papildspecialitāti, es, kopā ar savu biedru studentu grupu, iesniedzu Universitātes Augstākajai kolēģijai lūgumu nosūtīt mani praksē un darbā uz kādu no kosmiskajām stacijām. Mūsu lūgums tika izpildīts, un kādā dienā es ar dīvainu sajūtu atvadījos no mātes, māsas un citiem tuviniekiem. Es zināju, ka pat labākajā gadījumā sastapšu savu māsu piecdesmit vai sešdesmit gadus vecu. Taču es viņu nesastapu vairs nekad. Tagad māte droši vien ir jau mirusi, bet Astrai ir jau astoņdesmit četri gadi. Vienīgi tēvs varbūt tagad, ja turpināja gandrīz nepārtraukti lidot tāpat kā agrāk, vēl nav sasniedzis četrdesmit gadu barjeru. Vienīgi viņu man vēl ir cerības atkal redzēt.

Un tad ierēcās reaktīvais dzinējs, raķete strauji pacēlās augšup, līdz izrāvās no atmosfēras. Pēc tam sāka darboties anihilators, brīnišķīgais dzinējs, ko cilvēcei deva otrā gadsimta jaunais Edisons – izgudrotājs Maijiņš –, dzinējs, kas vielu pārvērta antiviēlā un tūlīt anihilēja, ļaudams raķetei tuvoties gaismas barjerai.

Tas bija pirmais lidojums pie gaismas ātruma manā mūžā. Raķete uzņēma ātrumu. Uzņēma ātrumu, vienmērīgi paātrināti traucas telpā dienu un nakti, nedēļu pēc nedēļas tā uzņēma ātrumu, un mēs sajūtam svaru, savu svaru, kaut gan Latviuss vairs nepievelk mūs. Grīda ar pastāvīgi pieaugošu ātrumu spiež uz mūsu kājām, dzenot mūs uz priekšu. Mūsu raķete traucas telpā ar divkāršu brīva kritiena paātrinājumu, tāpēc mūsu svars ir divkāršš. Nevis bezsvars mūs sagaidīja kosmosā, bet gan divkāršš svars.

Tad ir pagājušas divdesmit piecas dienas. Anihilatora dzinējs joprojām rēc, bet veltīgi, svars pazūd, grīda aizslīd zem mūsu kājām. Tā vairs neuzņēma ātrumu. Mēs sajūtam pavisam dīvainu vieglumu. Anihilācijā radusies gaismas – enerģijas strūkļa drāžas gandrīz vienādā ātrumā ar raķeti, nespēj vairs dzīt to uz priekšu. Raķetes pasažieru kabīnes automātiski pagriežas stāvoklī, ko līdz šim saucām par horizontālu, un anihilatoru dzinējs pēdējo reizi ierēcās, sagriezdams raķeti ap savu asi. Atkal mēs spiežam uz grīdu, nevis grīda uz mums. Dzinējs aplkust. Iestājas klusums. Neparasts klusums. Un mēs traucamies telpā ar ātrumu, ko cilvēks var tikai saprast, bet ne iedomāties. Nekāda berze netraucē ne mūsu lidojumu uz priekšu, ne griešanos ap asi. Tikai mazie sānu reaktīvie dzinēji vēl ierūcas, apgriezdami raķeti ar pakaļgalu uz priekšu. Un reižu reizēm, ne biežāk kā reizi nedēļā, tie ierūcas uz dažām sekundēm, koriģējami mūsu kursu.

Un raķete traucas, traucas, traucas. Ik sekunde, un mēs esam nolidojuši četrus miljonus kilometru. Nebrīnieties, mūsu sekunde taču ir četrpadsmit reizes garāka. Pie mums paiet diena, – uz Latviusa jau divas nedēļas. Mēs šajās divās nedēļās nespējam padarīt vairāk, kā viņi vienā dienā. Bet toties arī novecojam tikai par vienu dienu.

Tā mums pagāja gads. Veselu gadu mēs nevarējām iziet no tik nelielās raķetes. Mēs skatījāmies filmas, papildinājām zināšanas savās specialitātēs, lasījām. Beidzot mums galīgi apnika šis lidojums. Daži pat sāka nožēlot savu neapdomīgo soli. Kas gan nekaitētu palikt uz Latviusa un izbaudīt visus turienes labumus! Kas par to, ka mēs relatīvi pagarinām savu mūžu? Mums tāpēc netiek vairāk izpriecu baudīt vai arī vairāk padarīt.

Beidzot šis gads pagāja. Atkal rēca anihilators. Atkal mūsu kabīnes pagriezās, virpuļošana apstājās, mēs, inerces dzīti, spiedām uz grīdu, kas zaudēja ātrumu. Tad, divdesmit piektajā bremsēšanas dienā, mūsu ātrums jau bija tik mazs, ka mēs spējām tuvoties Plūdonijam.

Cilvēce bija aizvirzījusi no Saules sistēmas jau piecdesmit gaismas gadu attālumā. Protams, bija jau arī dažas ekspedīcijas aizlidojušas tālāk. Rekords toreiz bija simt divdesmit gaismas gadu attālums no Mundas tām raķetēm, kas jau atgriezušās. «Drosmīgais Ērglis» pašlaik atradās divsimt gaismas gadu attālumā, ja vien nebija avarējis, bet līdz tuvākajai stacijai tam bija jānokļūst tikai pēc desmitiem gadu.

Kamēr mēs ar gaismas ātrumu traucamies telpā, uz Mundas laiks iet četrpadsmit reizes «ātrāk». Rit gadsimti. Un jo tālāk mēs attālināmies no Mundas, jo grūtāk mums nākas sazināties ar to, jo ilgāku laiku mums tas prasa. Noraidiet signālus no Mundas vistālākajai stacijai, un atbildi varbūt sagaidīs jūsu mazbērni, bet varbūt arī tikai mazmazbērni. Aizlidojiet pats, – paies pusgadsimts. Par laimi jums lidojumā tas izlikšies četrpadsmit reizes īsāks, un jūs novecosiet tikai par trīsarpus gadiem. Savādāk jau lidojumi prasītu veselus mūžus. Bet, dodoties tāllidojumā, neceriet vairs sastapt dzīvus tos, kas palikuši mājās.

Taču šī kolosālā lode piecdesmit gaismas gadu rādiusā ir gandrīz pilnīgi izpētīta. Precīzi ir konstatēta katra sistēma un planēta, noteiktas dzīvības eksistēšanas un tās formu problēmas, kā arī to noderīgums cilvēcei. Pašreiz šajā milzīgajā lodē, caur kuru lidojums ar gaismas ātrumu prasa gadsimtu, ietilpst jau vairāk vai mazāk kolonizētas sistēmas. Uz katras zvaigznes sistēmas tagad ir mūsu kosmiskās stacijas, atšķirīgas gan pēc iedzīvotāju skaita, gan pēc nozīmes.

Vispār tagad cilvēku skaits sasniedz sešdesmit miljardus, no kuriem apmēram trešdaļa nedzīvo uz Mundas. Liela daļa no tiem mīt uz dažādām kolonizētām planētām, kuras izrādījās piemērotas cilvēka dzīvei vai arī kuras izdevās piemērot. Tāda planēta, piemēram, ir mūsu Latviuss. To sāka kolonizēt ap divsimt gadu pēc kosmiskās ēras sākuma. Tolaik planētas atmosfēra saturēja indīgas gāzes, bet tad uz tās uzliesmoja mākslīgi ugunsgrēki, kas plosījās vairākus gadus, un gāzes sadega – saistījās ar skābekli un nosēdās zemē. Tagad uz Mundas tātad dzīvo četrdesmit miljardi cilvēku, bet kādreiz to bija vairāk – ap simt gadu pēc kosmiskās ēras sākuma – piecdesmit miljardi, taču toreiz toties nebija kosmosā tikpat kā nevienas prāvākas kolonijas.

Tā kā lidojums vienas sistēmas robežās ilgst ne vairāk kā dienu, vai, lielākais, divas, bet starp sistēmām parasti piecus, sešus vai septiņus gadus, kas kosmosa kuģī pāiet pusgada laikā, tad dabiski, ka katrā sistēmā rodas it kā sava valsts, kas tikai retumis sazinās ar blakusvalstīm. Un kā nu ne! Noraidi radiogrammu uz kaimiņu sistēmu, bet atbildi vari cerēt saņemt tikai pēc piecpadsmit gadiem. Bet ja sadomāsi pats aizbraukt, atgriezies sastapsi savu piecus gadus veco dēlenu jau apprecējušos. Un, ja no tālākajām sistēmām sadomāsi apciemot Mundu, tad pats garlaikosies raķetē piecus gadus un nekad vairs neredzēsi tuviniekus dzīvus. Tādējādi varenā telpa sašķēla cilvēci trīstūkstoš lielākās un mazākās valstiņās, kas visas bija gandrīz patstāvīgas, ar savu neatkarīgu valdību, enerģētiskas sistēmu, raketofloti un pat valodu.

Cilvēces uzbrukums kosmosam nespēj turpināties tikpat strauji kā agrāk. Vadīt to no Mundas kļūst neiespējami, vai arī tas prasa tik daudz laika, ka stipri kavē došanos uz priekšu. Munda pārvēršas par pasīvu vērotāju. Visu izšķir priekšējās līnijās, bet tur trūkst cilvēku, kurus piegādāt no Mundas kļūst arvien grūtāk. Bet savstarpēji nošķirtajās sistēmās jau tagad sāk veidoties jaunas tautas veco vietā. Gadu simtos šo tautu valodas sāk atšķirties cita no citas pēc izrunas, ja arī rakstība paliek vecā. Un daudzkur vietējā valdība izdomā piemērot rakstību jaunajam dialektam. Tā uz veco valodu bāzes veidojas jaunas valodas. Pagaidām gan vienas pamatvalodas divas sistēmas vēl spēj saprasties, bet manuprāt drīz vairs tā nebūs.

Vidēji šajās republikās dzīvo katrā daži miljoni cilvēku, bet uz dažām lielām kolonizētām planētām (tādu ir piecas) dzīvo divi līdz pat seši miljardi cilvēku. Citās, mazās sistēmās pat tikai daži desmiti tūkstošu, daži tūkstoši vai pat simti. Plūdonijs bija viena no šādām stacijām – liela mākslīga planēta, kas divos Mundas gados apriņķoja savu sauli. Tā bija milzīga sintētiskā betona būve, kas traucās telpā. Uz Plūdonija dzīvoja trīsdesmit tūkstoši cilvēku, kas runāja, kā mums likās, izkropļotā latviešu valodā.

Tā, lūk, tagad ir izkaisīta cilvēce Visumā, kaut gan divas trešdaļas cilvēku joprojām dzīvo uz māmuļas Mundas. Valstis uz Mundas pamazām sakusa, zaudēja savu nošķirtību un kļuva it kā par Mundas autonomiem apgabaliem, kādi pastāv arī tagad. Un tas viss sasniegts kosmiskās ēras piecsimt gados!

Es neesmu rakstnieks, bet gan kosmobiologs un ārsts, tāpēc mana valoda ir neveikla, vēstījums negluds, bet es centīšos šeit pastāstīt, kas ar mani notika pēc tam, kad es pēdējo reizi uzmetu acis Latviusam. Ne jau katrs cilvēks atmet ar roku cerībām redzēt tuviniekus un līdzīgi gaismas staram traucas telpā. Un ne jau katru cilvēku, kas to tomēr dara, sagaida tik dīvains un pārsteidzošs liktenis, kā mani. Tieši tāpēc es gribu jums to pastāstīt, liekot pirkstus uz rakstāmmašīnas taustiņiem šeit, uz mūsu dārgās Mirandas, kur esmu pavadījis gandrīz trīsdesmit vienu gadu un sasniedzis absolūto vecumu astoņdesmit piecus gadus, bet relatīvo – piecdesmit astoņus.

Starts

Plūdonieši mūs draudzīgi uzņēma un ierādīja nākamās darba vietas. Es kļuva par kosmobioloģiskās laboratorijas līdzstrādnieku, bet Eduards kosmodroma medpersonāla sastāvā pārbaudīja veselību kosmonautiem.

Tā mēs sākām te dzīvot. Dzīve te nebija slikta. Kā nelielā pilsētiņā. Bet drīz man tā apnika tāpat kā lidojums. Pie velna, – domāju, – kāpēc tad es vispār braucu prom no Latviusa? Domāju, ka te būs citāda dzīve, romantiska, piedzīvojumiem bagāta, bet te jau notiek mazāk interesanta, nekā tur, uz Latviusa.

Un kādā reizē es tā noskaitos, ka pieprasīju, lai mani sūta kosmiskajā ekspedīcijā. Un tieši tolaik no Plūdonija gatavoja kosmisko lidojumu uz sistēmu A-lambda, ko mēs tā arī saucām: Alambda. Mani uzņēma šīs ekspedīcijas kandidātos. To izdzirdis, arī Eduards pieteicās ekspedīcijā. Mēs taču bijām nešķirami draugi. Es pats nezīnu, kas man neļāva dzīvot mierīgi uz vietas. Kaut kādas neremdināmas ilgas pēc dēkām, vai kas tamlīdzīgs. Es pilnīgi nespēju tās pārvarēt. Tā mēs abi, es un Eduards, kļuvām ekspedīcijas kandidāti.

Mēs iepazināmies ar citiem mūsu gaidāmajiem biedriem. Starp tiem man sevišķi iepatikās kāds jauneklis, apmēram manā vecumā. Viņš bija mehāniķis, interesējās par tehniku un bija apguvis raķešu mehāniķa specialitāti, tāpat kā mans tēvs. Viņa vārds bija Kristis Līklocis. Tas bija neiedomājami dēkains, bezbēdīgs un jautrs cilvēks. Viņš bija spēcīgs, samērīga auguma brunets. Mēs ar Kristu tā sadraudzējāmies, ka viņš kļuva trešais mūsu grupiņā – es, Eduards un viņš. Eduards, Kristis un Osvalds. EKO. Mēs pat tā šur tur parakstījāmies, ja runa bija par mums visiem trim. Eko. Tie bija jauki laiki.

Mēs viens no abiem pārējiem neko neslēpām. Tāpēc man bija labi zināmas visai smieklīgās Krista mīlas dēkas. Šajā jomā viņš bija tikpat bezbēdīgs, kā visur citur. Šeit, uz Plūdonija viņam bija divas meitenes, un mēs nevarējām valdīt smieklus, redzot, kā viņš pūlas izšķirties par vienu vai otru. Kristis bija skaists. Viņš bija gudrs, jautrs un patīkams cilvēks. Un abas meitenes gribēja pārvilkēt viņu savā pusē. Un Kristis mierīgu sirdi palika iemīlējies abās. Viena bija pedagoģijas studente, otra jauna agronome. Jā, uz Plūdonija bija dārzi!

Bet tad sāka komplektēt lidojuma brigādi. Un Kristam bija jāatvadās no abām. Tad mēs saņēmām briesmīgu triecienu. Medicīniskais filtrs nelaida cauri mūsu Eduardu. Viņam esot pārāk vāja veselība! Lai kā Eduards lūdzās, viņu ekspedīcijā nelaida. Viņu izgāza paša kolēģi, tas pats personāls, kurā viņš strādāja. Mans augums bija liels, krūšu kurvis kā muca, sirds kā dīzelis, nekādas slimības manī neko nespēja apdraudēt. Mūs abus ar Kristu ieskaitīja komandā.

Drīz vien mēs pametām labo Plūdoniju, kur biju nodzīvojis gandrīz divus gadus, un izlidojām uz staciju Betta-26, no kurienes bija jānotiek ekspedīcijas startam. Kristis atvadījās no abām savām daiļavām, mēs abi no nelaimīgā Eduarda, un raķete atrāvās no Plūdonija.

Lidojums uz staciju Betta-26 ilga septiņus gadus jeb pusgadu. Betta-26 toreiz bija viens no vistālākajiem kolonizētajiem punktiem kosmosā. Līdz sistēmai A-lambda palika no šejienes septiņi gaismas gadi jeb pusgada lidojums. Izpētītā lode toreiz vēl gluži nebija rādiusā piecdesmit gaismas gadi, un A-lambda atradās pašā tās malā. Neviens kosmiskais kuģis nekad nebija ieradies šajā sistēmā. Bet astronomiskajos novērojumos no Bettas-26 kādas šīs sistēmas planētas spektrā bija konstatētas ūdeņraža un skābekļa līnijas. Mūsu ekspedīcijai bija jāizpēta, cik šī planēta piemērota apdzīvošanai. Mūsu kuģi pēc šīs planētas nosaukuma nosauca par A-lambda-3. Alambda-trīs. Tā bija planēta, tā bija ekspedīcija, tas bija kuģis. A-lambda-trīs. Un pilnīgi negaidot es kļuva par kapteini Alambda-trīs. Man to paziņoja, līdzko mēs nolaidāmies uz Bettas-26.

Betta-26 bija pavisam neliela stacija, kas riņķoja lielā augstumā virs sistēmas Betta-2 sestās planētas. Šajā metāla un plastmasu lodē dzīvoja pusotra simta cilvēku. Stacijas priekšnieks bija liela auguma resnis skūtiem vaigiem un jau pasirmām ūsām.

– Osvalds Mēlnesis? – viņš man jautāja, līdzko mani ieveda viņa kabinetā.

– Jā, – es atbildēju.

– *Okei!* – viņš teica. Priekšnieks, šķiet, bija angolis, kaut gan uz Bettas-26 visi runāja latviešu valodā. – Jūs esat iecelts par ekspedīcijas A-lambda-trīs kapteini.

– Kāpēc? – es apmulsu.

– Tāpēc, ka jums ir lieliski raksturojumi no Latviusa 256.universitātes un no darba vietas uz Plūdonija. Jūs esat nosvērts, apdomīgs, pašsavaldīgs, noteikts, neatlaidīgs un tā tālāk!

Veltīgi es centos pierādīt, ka esmu bezatbildīgs dēkainis, nenosvērts cilvēks, kam nav pienākuma apziņas, neatlaidības, gribasspēka, ka esmu kašķīgs, ar visu neapmierināts, alkstošs pēc velns zin kā, cilvēks, kas neko nenoved līdz galam un visu pamet nepabeigtu, lai ķertos atkal pie kaut kā jauna, kas mani tajā brīdī aizrauj vairāk, ka esmu neapdomīgs un pārāk iespaidojos no apkārtējiem. Viņš man pateica, ka vajagot ņemt vērā kolektīva domas, un izdzina mani no kabineta.

Es esot apdomīgs, nosvērts un neatlaidīgs! Es par sevi domāju pavisam ko citu.

Mani iepazīstināja ar komandas sastāvu. Divus es jau pazīnu – Kristu un Olavu Ķilavu, kas atbrauca mums līdz no Plūdonija. Mēs viņu cienījām viņa plašo zināšanu un gadu dēļ. Viņš bija jau padzīvojis vīrs, pliku pakausi, apaļu seju un sarkanu degunu. Olavs Ķilavs bija ļoti nopietns un mums neizprotams cilvēks. Viņš neatbalstīja Krista un manus bezbēdīgos jokus, un tāpēc mums viņš nepatika. Mēs viņu nesapratām, un viņš nesaprata mūs, bet citādāk viņš bija lielisks cilvēks.

Ceturtais bija vietējais no Bettas. Tas bija gadus trīsdesmit vecs simpātisks cilvēks, kurš prata sadraudzēties gan ar mums, gan ar Ķilavu un kalpoja kā tilts starp mums un viņu. Viņu sauca Leons Sirdspuķīte, viņam bija stūrainas neveikls augums, un runājot viņš vienmēr smaidīja kaut kā savādi un lišķīgi, it kā lai pielabinātos sarunu biedram. Bet citādāk arī viņš bija nevainojams cilvēks.

Taču piektais ekspedīcijas loceklis mani galīgi pārsteidza un apmulsināja. Tā bija debešķīgi skaista meitene, tikko kā pabeigusi piecpadsmitgadīgo pavāru kursu. Viņas skaistumu es pienācīgi nespēju aprakstīt. Es, var teikt, gandrīz uzreiz iemīlējos viņā, viņas smuidrajā augumā, slaidajās kājās, apaļīgajos gurnos, smailajās krūtīs, maigajā

kaklā, vijīgajās rokās, zeltainajos matos, dievišķīgajā sejā un galvenokārt, protams, jaukā dabā. Viņas vārds bija Miranda Aumaliete.

Mēs visi pieci nākamās ekspedīcijas locekļi uzturējāties blakus istabās, lai jau laikus iepazītu viens otru, daudz laika pavadījām kopā. Visu šo laiku notika ekspedīcijas sagatavošanas darbi: samontēja un pārbaudīja tāllidojumu raķeti, iepazīstināja mūs ar visām pieejamajām ziņām par A-lambdas sistēmu.

Uz Bettas-26 mēs pavadījām veselu pusgadu. Mēs ar Kristu pa vecam paradumam neko neslēpām viens otru, un es zināju, ka viņa jaunākā mīlestība ir Bettas-26 dispečere, jauna un diezgan patīkama meitene. Es, savukārt, pastāstīju Kristam par Mirandu un, lai gan viņš kļuva tāds domīgs, no kā es nopratu, ka arī viņš nav vienaldzīgs pret Mirandu, viņš man deva dažus padomus no savas bagātīgās pieredzes, kā labāk piekļūt viņai.

Pateicoties šiem padomiem, mēs ar Mirandu drīz vien kļuvām labākie draugi. Vakarus mēs pavadījām kopā gan ļaudīs, gan vienatnē, kādu nu to varēja atrast te, uz lidojošas stacijas. Tā kā mēs bieži uzturējāties mīlnieku iecienītās vietnās, tad reiz pieķērām Kristu kaislīgi skūpstāties ar jauno dispečeri. Un cik salds bija mūsu pašu pirmais skūpstis un tie, kas tam sekoja...

Beidzot mēs aizlidojām. Komanda, kuras sarakstu mēs varam šeit sniegt, iekāpa kuģī:

Osvalds Mēlnesis	1. kuģa kapteinis	2. kosmobiologs	3. planetologs	4. ārsts
Olavs Ķilavs	1. kapteiņa palīgs	2. planetologs	3. pavārs	4. kosmobiologs
Krists Līklocis	1. stūrmanis	2. bortmehāniķis	3. fiziķis	4. termokīmiķis
Leons Sirdspukīte	1. –	2. fiziķis	3. bortmehāniķis	4. kalkulators
Miranda Aumaliete	1. –	2. pavārs	3. kosmobiologs	4. ķīmiķis

Aiz numuriem ir sarakstītas mūsu specialitātes: 1. – sabiedriskā, 2. – pamatspecialitāte, 3. – maiņas specialitāte un 4. – papildspecialitāte. Man un Olavam bija jāved kuģa žurnāls.

Mūsu kuģis bija milzīgs četrdesmit metrus augsts cilindrs, diametrā desmit metru, kas balstījās uz četrām septiņarpus metrus augstām kājām – plātnēm, kuru centrā atradās anihilatora dzinējs. Gandrīz divdesmit piecu metru augstumā no stacijas kosmodroma grīdas atradās četras piecus metrus garas un metru diametrā gasetes, kurās atradās grozāmi reaktīvi dzinēji. Ar tiem raķete startēja pirms anihilatora ieslēgšanas, ar tiem raķeti sagrieza ap savu asi un ar tiem koriģēja kursu gan lidojumā, gan nosēžoties. Pašā raķetes smailē atradās vadītāju kabīnes, kuras ar dzīvojamajām telpām savienoja turpat divdesmit metrus dziļa šahta. Visu raķetes konusveidīgo galvu aizņēma noliktavas, kurās atradās dzeramais ūdens, pārtika diviem gadiem un milzīgs krājums visdažādāko mantu, kādas vien var ievajadzēties ceļojumā. Trīsdesmit metru no kosmodroma grīdas jeb desmit metru no raķetes smailes, bija iebūvēta dzīvojamā kārtā. Tajā divos stāvos atradās astoņas istabiņas. Augstāko stāvu, četras istabiņas, aizņēmām mēs, vīrieši. Apakšējā stāvā atradās Mirandas istabiņa, vannas istaba, virtuve un laboratorija. Visas istabiņas bija pilnīgi kubiskas, un lidojuma sākumā tām par grīdu kalpoja tagadējā grīda, bet vēlāk viena no tagadējām sienām – ārējā. Mums vajadzēja tikai pārkārtot mēbeles.

Tiesa, kad raķete rotēja ap savu asi, ķermeņu svars visur nebija vienāds. Istabas vidū priekšmeti bija vieglāki nekā kaktos, pie tam visai jūtami, bet pie tā varēja pierast.

Raķetes centrā atradās šahta, kurā mēs nonācām, līdzko izkļuvām no savām istabām. Uz šahtu veda visu astoņu istabiņu durvis, vadītāju kabīņu lūkas un izejas kabīnes durvis. Raķetes segmenta daļā, ko atšķēla istabu taisnās sienas, novietojās tuneļi sakariem ar dzinējiem, elektriskās apsildīšanas un instalācijas tīkli. Lielajos trijstūros gar raķetes apaļajām malām, kurus radīja mūsu kabīņu un šahtas krustveidīgais izvietoējums, atradās izejas kamera un izstarojuma bruņas, kas lidojuma laikā atsvieda no mums visus svešķermeņus. Šīs starojuma bruņas sekundes miljondaļas laikā reaģēja uz vairākus desmitus kilometru attālu visniecīgāko ķermeni un atgrūda raķeti un ķermeni vienu no otra. Bet, ja ņemam vērā, ka, raķete traucās ar ātrumu, kas tuvs gaismas ātrumam, tad tās lidojumu šie atgrūdiņi gandrīz nemaz neietekmēja. Visu apakšējo raķetes daļu, vairāk nekā pusi no tās tilpuma, aizņēma degvielas noliktava.

Mēs startējām 425. gada 12. dienā, jeb pēc vecā stila – svētdien, 12. janvārī.

Krists, vecais dēkainis, atkal atvadījās no savas meitenes – jaunās dispečeres. Varēja redzēt, ka Kristis viņu ir dziļi ievilcis savos tīklos, un tai briesmīgi grūti nākas uz mūžīgiem laikiem šķirties no viņa. Un es nevilšus sajutu apslēptu prieku, ka mana mīļotā joprojām ir man līdzās.

Un, kad es izdzirdēju, kā ierēcās reaktīvie dzinēji, es sapratu, ka dodamies tajā ceļā, pēc kura tik ļoti biju ilgojies. Mana mierīgā dzīve ir pagājusi, sākas dēku ceļš. Kas gan bija tas, kas lika man pamest ērtās mājas uz Latviusa, traukties projām no Plūdonija, atstāt aiz sevis Betta-26? Vai tās nebija iedzimtas bailes no atrofēšanās? Vai tā nebija tā mūžīgā dziņa, kas vienmēr ir saukusi, sauc un sauks cilvēkus uz priekšu nezināmajā? Vai tā nebija mana un vispār cilvēka daba? Es to nezinu. Es nespēju nodzīvot uz vietas, tāpat kā pirms tūkstoš gadiem to nespēja lielais jūrasbraucējs Gatis Ulmanis, bet pirms piecīsimt gadiem pirmais cilvēks kosmosā Juris Gāganiņš. Šis neizprotamās alkas mani aizrāva, laupīdamas man ērtības un mieru, bet dāvādamas prieku. Un agrākā dzīve pazuda uz mūžiem. Es biju panācis savu, un instinktīvi sajutu to sevišķi neparasto, kas mani gaidīja. Un mani sagrāba tāds prieks un šausmas, ka bija jāpacērt zobi un jāsažņaudz pirksti dūrēs, lai nebūtu jāiekļiedzas. Tad es pamanīju Krista degošās acis un sapratu, ka arī viņu sagrābušas tādas pašas izjūtas. Mēs vērāmies viens otra acīs, un šausmas izzuda, palika tikai prieks.

Katastrofa

Man nav ko stāstīt par to, kā lidojām šo laiku, šo pusgadu. Kristš katru rītu pārbaudīja mūsu kursu un reižu rēķinājumus, to koriģējot, ieslēdzot reaktīvos sānu dzinējus.

Kristam, šķiet, uz raķetes likās par šauru. Bez tam viņš nespēja iztikt bez meitenēm, un tā kā uz A-lambda-3 nebija nevienas citas meitenes, kā vien Miranda, tad viņa skatiens pievērsās tai. Jau agrāk viņš nebija bijis vienaldzīgs pret Mirandu, bet tolaik atteicās no viņas manis dēļ un arī tāpēc, lai atkal neieklātu sprukās starp divām mīlestībām. Turpretim tagad viņš ar katru dienu arvien redzamāk sāka uzbrukt Mirandai mīlas frontē. Te viņš bija pārāk par mani un guva jūtamus panākumus.

Nestāstīšu šeit par mūsu abu sacensību, par to, kā tagad Miranda nonāca kādreizējā Krista lomā, kā mēs ar Kristu gandrīz sanaidojāmies, bet tomēr palikām draugi, jo Kristš atzinās, ka nemaz negribot stāties man ceļā, bet vienkārši nespējot iztikt bez mīlas. Tad mēs atkal kļuvām draugi un pat sākām uzjautrināties par Mirandas nespēju izšķirties, tāpat kā kādreiz smējāmies par Krista mīlas dēkām.

Un tad, kad līdz mūsu ceļamērķim, A-lambda-3 palika tikai kāds miljards kilometru, notika tas – visbriesmīgākais, ko vien var iedomāties.

Es gulēju, Kristš dežūrēja pie stūres. Pamodos, jo bija jau «rīts», bet vēl necēlos augšā. Nogulēju minūtes piecas, sajuzdams bremsēšanas divkārtšo svaru, un pēkšņi saņēmu drausmīgu triecienu, aizlidoju ar visu segu pāri kubikveida istabai un sadauzīju galvu pret galdmaļu. Reizē ar triecienu atskanēja apdullinošs grāvieni un pēc tam spalga kaukšana. Pār mani nobira trieciena izmētāto mantu lietus. Tad sajutu spēcīgu vēju un gaisa šņākšanu, it kā plūstot caur ventili. Apjēdzu tikai, ka raķetes apvalkā ir plaša, un gaiss izplūst Visumā. Gribēju mesties uz durvīm, bet atkal pakritu un piepeši sajutu, ka grīda ir karsta kā nokaitēts metāls. Paklāji pat kūpēja. Asinis tecēja no pārsistās galvas un ar tām aizmiglotām acīm sameklēju durvis un atrāvu tās vaļā, lai gan durvis nezin kāpēc pretojās, – un ievēlos šahtā. Pa šahtu gāja griešanās ass, tāpēc centrālās spēks te bija pavisam mazs. Ar vāju spēku piespiests pie durvīm, es paliku karājoties.

– Miranda un Osvalds, ārā no kabīnēm! – Krista balss brēca cauri kaukšanai man virs galvas. – Miranda un Osvalds, ārā no kabīnēm! Miranda un Osvalds, ārā no kabīnēm! – vienmēr atkārtojās viena un tā pati intonācija, un es sapratu, ka brēc skaļrunis. Kāds sagrāba mani pie pleciem, purināja, un Krista balss kļiedza:

– Kur Miranda? – Šoreiz tas bija īstais Kristš. Es gribēju kaut ko atbildēt, bet mēle neklausīja. Izdzirdu pazīstamu troksni, sīkšanu, bet nevarēju saprast, kas tas ir. Atplestām acīm raudzījies šausmu izķēmotajā Krista sejā un brīnījies, kāpēc tā peld asinīs. Viss, visa šahta bija piepildīta asinīm. Kristš atlaida mani un metās pie Mirandas durvīm, taču nespēja tās atvērt. Tagad es pazinu divaino sīkšanu. Tur ar īpašu ātri sacietējošu plastu aizlēja durvju spraugas, hermētiski izolējot telpas, kuras bija skārusi plaša. Kristš izmisis lauzās durvīs, un es sapratu, ka Miranda palikusi tur – aiz durvīm. Gribēju piecelties un mesties Kristam palīgā, taču viss satumsa, un es zaudēju samaņu...

Atvēru acis, taču neko neredzēju. Melna, mazliet sarkanīga tumsa slēpa visu. Pārbijies uztrūkos sēdus, taču uzreiz sajutu negantas sāpes galvā un atkritu, kā jutu, spilvenos. Biju zaudējis redzi. Uztraukumā pat iekļiedzos. Tikai tagad atcerējos visu, kas noticis. Kāds pienāca pie manis.

– Kur Miranda? Kāpēc es neko neredzu? – kļiedzu.

Pēc brītiņa atbildēja Olava balss. Viņš man centās kaut ko ieskaidrot. Tikai pēc laba brīža piespiedu sevi uzklaustīt viņu. Ak jā, viņš pūlējās iestāstīt man, ka es esmu vienīgais ārsts uz kuģa, tāpēc lai nomierinos, uzstādu sev diagnozi. Pēc manas pavēles viņš man iešļircinās zāles. Par ārstu tā bija taisnība, un es centos uzstādīt sev diagnozi. Galva lāgā nedarbojās. Smaga trauma... Smadzeņu satricinājums... Droši vien asinsizplūdums galvaskausa dobumā...

– Vai galvaskausa kauls nav sadragāts? – es beidzot jautāju.

– Nē, – Olavs atbildēja, – šķiet, ka ne.

– Labi, – es jau biju puslīdz nomierinājies. – Katru stundu... – es «parakstīju» sev trīsdesmit iešļircinājumus diennaktī. – Vai citi nav ievainoti? – es jautāju.

– Nē, – Olavs teica, – es, Leons un Kristš tikām cauri tikai ar viegliem sasitumiem un zilumiem.

– Bet Miranda? – es uztraucos.

– Kristš aizgāja pie viņas.

Es sapratu, ka viņa mirusi. Palikusi izolētajā kabīnē.

Es zināju, ka par visu vairāk man tagad vajadzīgs miers, tāpēc starp manis pasūtītajām zālēm bija miega līdzeklis. Es nogulēju turpat divdesmit piecas stundas. Pamodies un atvēris acis, ieraudzīju, ka atrodos Krista istabā. Viss gan vēl bija dzeltenīgā miglā tīts un krēslains, bet nu jau es zināju, ka pēc diennakts redzēšu normāli.

Aizvēru acis un pusstundu nogaidīju. Tad ienāca Olavs ar kārtējo zāļu partiju. Viņa iešļircinājumu revolveris atkal pabakstīja mani. Tas nebija sāpīgi, pat just gandrīz neko nevarēja, bet man jau no mazām dienām nepatika šie iešļircinājumi.

Saņēmis kārtējo dūrienu, lūdzu pasaukt Kristu. Viņš ienāca, izspūris un drūms.

– Kur Miranda? – es tūlīt jautāju.

Viņš neslēpa.

– Viņa tagad ceļo izplatījumā, – Kristš lēni atbildēja. – Es izgāju ārpus raķetes un iekļuvi viņas istabā pa caurumu. Tas bija vismaz kvadrātmetru liels. Istabā viss bija sadedzis... – Kristš aplūsa. – Es viņu satinu palagā un palaidu Visumā. Viņa aizpeldēja, lēnām attālinādamās...

Jā, Visums, astronautu kaps...

– Kas tad īsti ar mums notika? – es pēc brīža vaicāju.

Mēs sadūrāmies ar antivielas meteorītu. Tu jau zini, ka mūsu bruņas antivielu neatsviež, bet, tieši otrādi, pievelk. Tu zini, ka antivielu mūsu galaktikā nākas sastapt ārkārtīgi reti. Antivielas te tikpat kā nemaz nav, bet tomēr mēs tai uzdūrāmies. Tas bija niecīgs puteklītis, bet anihilācijas sprādziens sadragāja raķetes sānus. Tas notika iepretī Mirandas istabai. Starojums viņu sadedzināja. Bet plaisas skāra arī tavu istabu, Leona istabu un degvielas noliktavu, bet tur, izņemot tavu istabu, plaisas bija tik mazas, ka plasts tās aizlēja uz vietas, neizolējot telpu.

– Bet mūsu kurss?

– Sprādziens stipri sašķieba raķeti. Bet mēs nevaram stūrēt. Viena gasete ir pilnīgi norauta un iznīcināta, otra bojāta. Es izslēdzu anihilatoru, jo raķete vairs nelido ar pakaļgalu pa priekšu, un bremzēšana ar anihilatoru izraisītu kūleņus.

– Bet kas tagad notiks?

– Ja mēs neko nedarīsim, tad notiks viens no trim: vai nu mēs paiesim tuvu garām A-lambda-3 un ieiesim orbītā ap to, bet tas ir maz ticams, vai arī padrāzīsimies tai garām un ieiesim orbītā ap sauli A-lambda, vai arī mierīgi iegāzīsimies saulē.

– Bet ja mēs kaut ko darīsim?

– Leons pašreiz kalkule mūsu kursa regulēšanu ar trim reaktīvajiem dzinējiem. Es laboju to trešo. Šķiet, nākošajā izešanas reizē pabeigšu. Mēs ar Leonu beigsim savus darbus reizē un uzreiz pēc viņa izstrādātās programmas sāksim iztaisnot kursu ar trīs dzinējiem. Ja tas izdosies, ieslēgsim anihilatoru. Bremzēsim pusotras reizes straujāk, lai panāktu nokavēto.

– Bet ja neizdosies?

– Jautā kā bērns. Tad mēģināsim otrreiz, trešoreiz un ceturto reiz, kamēr iegāzīsimies saulē. Nolaisties uz planētas būs pagrūti ar nestabiliem dzinējiem. Bet tomēr mēģināsim. Ja mūsu pietūkstoš tonnas nogāzīsies uz planētas, dzīvs palikt neceri. Bet tagad es iešu, jāpabeidz labot trešais dzinējs.

Krists aizgāja.

Miranda bija mirusi. Es viņu tā mīlēju, bet viņa bija mirusi. Man sāpīgi to atcerēties, tāpēc es te neapprakstīšu savas skumjas un sāpes, ko toreiz pārdzīvoju. To sapratīs katrs, kas kādreiz zaudējis kādu ļoti tuvu cilvēku.

Es atkal aizmigu, jo iedarbojās Olava iešļircinājums. Kad pamodos pēc stundām desmit, dzirdēju atkal tik pierasto skaņu. Rēca anihilatora bremzes. Tātad Kristis ar Leonu tomēr ir izlabojuši kursu! Malacis Leons, precīzi aprēķinājis katra dzinēja stāvokli, jaudu un darbības ilgumu, lai kuģis atgrieztos agrākajā stāvoklī. Malacis Kristis, izlabojis dzinēju un precīzi izvedis Leona programmu! Malači, atkal rēc anihilatora bremzes! Mans svars ir neparasti liels, es sveru turpat trīs simt kilogramu. Trīsreiz lielāks nekā uz Mundas. Bet toties mēs strauji bremzējam.

Mana redze atkal ir normāla, galva vairs nesāp, bet es palikšu gultā līdz rītam. Katastrofa ir pārciesta, vienīgi Miranda! Miranda! Viņas pussadegušais līķis palagā satīts drāžas kaut kur izplatījumā...

Nākošajā dienā es piecēlos. Es staigāju ar pārsietu galvu, bet citādi biju vesels. Spiedu Leona un Krista rokas, jo viņi bija izglābuši mūsu raķeti, bet Olava roku tādēļ, ka viņš izglāba mani, divas diennaktis laupīdams sev miegu, lai varētu ik stundu iešļircināt man zāles.

Nu vairs līdz A-lambda-3 bija palikuši ap septiņdesmit pieci miljoni kilometru. Niecīgs attālums. Kā no Mundas līdz Aresam, tuvākajai planētai. Mēs lidojam arvien tuvāk un tuvāk tai. Paiet vēl stundas sešpadsmit un lūk, vairs miljons piecsimt tūkstoši. Vēl paiet divas stundas, kuras mēs pavadām satraukumā, jo taču sākas nosēšanās uz mūsu ceļamērķa.

A-lambda-3 jau izaugusi pāri visiem ekrāniem. Mēs redzam uz tās dīvainu kontinentu un jūru apveidus. Mūsu planetologs Olavs ir kā pazaudējis galvu. Viņš nemaz neatraujas no teleskopa.

– Osvald! – viņš kliedz, – tur ir augi!

Es esmu sajūsmā. Nu mums sāksies īstais darbs. Mēs pētīsim nepazīstamu planētu! Un atkal es sajūtu to dīvaino prieku un šausmas, ko sajutu, paceļoties no Betta-26. Kristis ir satraukts un koda lūpas. Viņam priekšā ārkārtīgi grūts uzdevums – nosēsties ar nestabilu, bojātu raķeti. Attālums vairs tikai puse no Mundas–Mēness attāluma.

Simttūkstoš kilometru, astoņdesmit tūkstoši, sešdesmit tūkstoši, piecdesmit tūkstoši.

– Masa 1,083 Mundas masas, diametrs pa ekvatora plakni 12.380 kilometru, apgriešanās periods 36 stundas, ass slīpums pret orbītas plakni 5 grādi 26 minūtes, gada ilgums 7236 stundas jeb 301,5 Mundas diennaktis jeb 201 vietējā diennaktis. Attālums līdz saulei 125 miljoni kilometru. Dabiskie pavadoņi divi; masas 0,33 un 0,19 no Mēness masas, attālums no planētas 240'000 km un 310'000 km, apriņķošanas ilgumi 520 stundas un 800 stundas – Leons jau ir izpētījis un ber kā no grāmatas.

– Ap 90 procentu virsmas klāj okeāns, kas noteikti sastāv no ūdens, bet sauszemes daļā zaļie augi! – Olavs papildina, atraudamies no teleskopa. – Atmosfērā sastopami mākoņi, kas sastāv no ūdens tvaikiem!

Krists viņos neklausās, viņš koda lūpas, ieķēries vadītāja rokturos.

– Kad nogāzīsimies, varēsiet konstatēt virsmas blīvumu, – viņš izgrūž.

– Vai pilsētas neredz? – Leons smejas Olavam, bet tas pievēršas man:

– Nu, akoriet!? Kā sauksim planētu? Nevar taču to vienmēr dēvēt par A-lambda-trīs.

Piemirsu jums pastāstīt, ka mani bija iesaukuši par «akorietī», jo es reiz viņiem izstāstīju, ka mans tēva vectēvs atbrauca uz Latvīusu no Vētru Krasta.

– Ziniet, – es iesaucos. – Nosauksim to mūsu bojāgājušās ceļabiedres vārdā, lai iemūžinātu viņas piemiņu! Piešķirsim planētai Mirandas vārdu!

– Lieliski! Sauksim planētu par Mirandu! – atsaucās Leons. – Uzmanību, sākas nosēšanās uz Mirandas, bijušās planētas A-lambda-3.

Krists koda lūpas un nesmejas. Bet mēs esam tik pārliecināti, ka viņš nosēdīsies veiksmīgi, un uzbudināti smejamies vienā laidā.

Bet Miranda uz ekrāniem aug. Divdesmit tūkstoši, desmit tūkstoši, pieci tūkstoši kilometru. Nu jau attālums netverami pārvērties par augstumu. Augstums divtūkstoš kilometru. Anihilatori rēc, tiem ne vien jābremzē mūsu inerce, bet arī jāpretojas Mirandas pievilkšanas spēkam. Mēs krītam uz Mirandu. Augstums tūkstoš kilometru. Kristis nostabilizē raķeti. Mēs nebeidzami krītam. Pieci simti kilometru. Jau pirmās retinātās gāzes. Trīssimt kilometru. Mēs krītam. Mūsu smieklī ir aplkusuši. Divi simti, pusotra simta. Anihilators ierēcas, it kā saprazdams, ka drīz viņam jāapklust uz ilgiem laikiem. Augstums simt kilometru. Mēs joprojām krītam. Anihilators raustās, un arī raķete raustās, te palielinādama mūsu svaru turpat četras reizes, te atstādama mūs karājoties virs grīdas. Augstums piecdesmit kilometru. Anihilators apraujas. Sākas nosēšanās.

Krists ieslēdz reaktīvos dzinējus un sagriež raķeti, tā lido slīpi lejup. Mēs meklējam sauszemi, jo zem mums ir okeāns. Tur viņa ir, zaļa zeme! Mēs, šķiet, nosēdīsimies uz paša krasta.

– Tas ir labi, – kliez Olavs – būs pieejams kā okeāns, tā kontinents.

Bet raķete lido nevienmērīgi, svaidās atmosfērā, jo trīs dzinēji nespēj nodrošināt tai stabilitāti. Mēs streipuļojam pa kabīnēm.

– Piesprādzēties! – kliez Kristis cauri reaktīvo dzinēju rēķoņai.

Mēs iekrītam krēslos un piesprādzējamies. Raķete svaidās, uz ekrāniem zib zili un zaļi plankumi. Es redzu Krista sasprindzināto seju. Rokas iekērušās dzinēju griežējos, bet kājas lēkā pa jaudas pedāļiem.

Augstums desmit kilometru. Bet te negaidot sākas kaut kāda vētru josla. Nezin no kurienes izpeld mākoņi un aizsedz ekrānus. Raķete pārmet kūleni un ar smailo galu, kurā atrodami mēs, pa priekšu šaujas pret planētu.

Krists iekliezdas, pār viņa seju līst sviedri, zobi ir neganti sakosti, mati izspūruši. Mūsu piectūkstoš tonnas gāžas uz Mirandu. Es redzu izbiedētās Leona un Olava sejas un nešaubos, ka tāda pat ir arī mana seja. Kristis mežonīgi griež divus kloķus, tad ar visu spēku spiež jaudas pedāli. Motori ierēcas sāpīgi kā ievainoti lauvas un raj raķeti sāņus ar tādu spēku, ka mums siksņas iegriežas miesās un asinis tiek sastūķētas galvās. Šķiet, Kristis tūliņ zaudēs samaņu, bet viņš atkal neganti griež kloķus. Raķeti atkal parauj, un uz ekrāniem no jauna iznirst zeme, pārsteidzoši tuvu. Augstums divi kilometri. Raķete šaujas lejup kaut kā sāniski un nepiedodami ātri. Kristis atkal griež kloķus. Motori atkal neganti aizrēcas, un raķete traucas slīpi augšup, tad Krista kāja atlaiž pedāļus, motoru pieklust, raķete krīt, Kristis atkal griež kloķus. Kā gan viņš tādā ātrumā var apjēgt, uz kuru pusi tie jāgriež? Bet viņš, šķiet, zina.

Motori dūc bremzēdami, raķete krīt gandrīz taisni. Spēcīgs trieciens no apakšas, un mēs atsitamies pret saviem krēsliem. Mūsu piectūkstoš tonnas ir pieskārušās zemei. Bet tā izslīd mums no apakšas, un mēs atkal krītam – šoreiz uz sāniem. Četrdesmit metru augstais tornis nespēj nostāvēt uz gala, tas gāžas. Kristis izgrūž lāstu un griež kloķi tik zibenīgi, ka es pat vairs nesaskatu viņa pirkstus. Tad spiež uz pedāļa tik stipri, tas ieslīd tik dziļi, kamēr kāja atdurās pret grīdu. Viens no dzinējiem burtiski iekaucas. Spēcīgs rāviens uz augšu, tad Kristis atlaiž pedāli, motors pieklust, mēs sāniski gāžamies un atsitamies pret zemi. Plīst stikli, un Kristis paliek bezspēcīgi karājoties siksņās.

Planēta Miranda

– Tas nav nekas bīstams, – es teicu, kad biju atbrīvojies no siksņām un uzstādījis diagnozi. – Spēku zaudēšana no pārpūlēšanās.

Mēs izņēmām Kristu no siksņām, un es iešļircināju viņam kaut ko uzmundrinošu, neatceros vairs, ko. Kristis tūlīt atjēdzās un pasmaidīja.

– Nu, puiši, – viņš teica, – mūsu piectūkstoš tonnas dzīvas?

– Dzīvas, – es atsaucos, – malacis, Krist! Neviens no mums nosēšanos tā nepaveiktu kā tu.

Krists pasmaidīja.

– Es nekad nespētu tā izkalkulēt programmu, tik ātri noteikt visas planētas koordinātes un... nu, kā to sauc... vispār datus. Es nespētu veikt pat visvienkāršāko ķirurģisko operāciju, un bioloģija man ir...

– Labi, pietiek, Krist, – es viņu smiedamies pārtraucu. – Šodien tu esi mūsu varonis! Spiežu tavu spalvaino roku!

Mēs dedzīgi paspiedām viens otram roku, un Kristis pievērsās izdauzītajiem ekrāniem, kas glūnēja uz mums akli un bezspēcīgi.

– Nolādēts, tomēr saplīsa! – Kristis norūca.

– Vai iziet no kuģa var? – Olavs jautāja. – Jānoņem atmosfēras paraugi.

– Jā, – es arī gribēju ķerties pie saviem pienākumiem un dabūt šejienes augus un dzīvniekus, ja tādi te būtu.

Krists devās pārbaudīt, vai izejas kamera darbojas.

– Sagatavojieties, – pēc brīža noteica skaļrunī viņa balss.

Mēs ar Olavu uzvilkām skafandrus. Tad lēniem, smagiem un neveikliem soļiem iegājām izejas kamerā. Sāka darboties vakuumsūkņi. Tad atvērās ārdurvis. Tā kā raķete gulēja uz sāniem, mums vajadzēja līšus izlīst pa apgāztajām durvīm.

Vai varat iedomāties, ko izjūt astronauts, kas pirmoreiz sper kāju uz svešas planētas? Kaut gan mans relatīvais vecums tobrīd bija 27 gadi un 9 mēneši, man uznāca bērnišķīgi untumi, un es par katru cenu gribēju pirmais uzkāpt uz Mirandas zemes. Olavs to, dusmīgi krekšķēdams, man tomēr atļāva.

Kāda sajūsma pārņēma mani, kad mana, skafandra zābakā tērptā, kāja skāra raķetes tuvumā apsvilināto zāli! Jā, tā bija zāle, zaļa, kā jau parasti, un es tūliņ noliecos, lai norautu dažus tās paraugus. Tā bija līdzīga mūsu zālei, protams, stiebriem bija dažas īpatnējas formas. Tālāk, kur to nebija skārusi dzinēju uguns, tā viscaur sasniedza pusmetra augstumu. Apskatījis rūpīgāk stiebru paraugus, es konstatēju, ka tas drīzāk ir mežs, nekā zāle. Stiebri atgādināja zaļus kokus. Kāti bija zaļi, lokāni, elastīgi, un sasniedza centimetra resnumu. Koki, protams, tie nebija, kaut arī viņiem bija zaļš stumbrs un gaišāki zaļa lapotne, kas sastāvēja no smalkām skarām.

Es apskatījos apkārt. Šāds zāle-mežs te auga vairākus kilometrus visapkārt. Varēja nomanīt, ka zeme te sliecas uz vienu pusi slīpi. Lejā acīm redzot bija jūra, kaut gan redzēt to nevarēja, tā slēpās aiz kāpām, kas sastāvēja no kailām smiltīm. Otrā pusē pacēlās kaut kāda plakankalne, kas bija apaugusi vairs ne ar šo zāli-mežu, bet ar kaut ko citu, ar ko īsti, to nevarēja saskatīt. Vienā pusē plakankalne piegāja stipri tuvu jūrai vai, faktiski, kāpām. Tur auga vai vismaz atradās kaut kas zilgans.

– Es aizlidošu uz plakankalni, – es teicu Olavam.

Mēs sarunājāmies pa radio, un mūsu sarunu uztvēra arī Krists raķetē. Man ausīs visu laiku skanēja klusi pīkstieni, pēc kuriem Krists varēja pārliecināties, ka sakari nav pārtrūkuši arī tad, ja mēs neko nerunājām.

– Es pameklēšu jūru, – teica Olavs.

– Paņem dažus ūdens paraugus priekš manis, – es teicu. – Es paņemšu grunts paraugus tev.

Mēs ieslēdzām mazos dzinējus, kas bija piestiprināti mums uz muguras, un aizlidojām katrs uz savu pusi. Augstiene bija klāta krūmiem. Dīvainā zāle te auga tikai klajumos. Krūmi sasniedza pusotra vai divu metru augstumu un bija necaurbrienami, – neiedomājami biezi saauguši. Es labu laiku lidinājos virs tiem, taču neatradu vietu, kur būtu kaut cik liels klajums. Nolauzu dažus paraugus no krūmu asajiem un elastīgajiem zariem, un tad aizlidoju uz vietu, kur plakankalne tuvojās jūrai.

Skatu aizsedza liels mežs. Tas bija īsts mežs, koki garumā sasniedza desmit un vairāk metru. Tiem bija skaisti, vienādi slaidi un gludi stumbri, klāti it kā zvīņām. Mežā auga tikai vienas sugas koki. Lapotne tiem sākās tikai septiņu metru augstumā. To zariem vietvietām bija apaļīgi, koši zaļi un dzelteni izaugumi. Paņēmu paraugus un, pacēlies augstāk, pārlidoju mežu. Jo dziļāk tajā, jo koki bija augstāki. Tagad tie jau sasniedza divdesmit metrus, bet viens otrs pat trīsdesmit. Viņu stumbri, šķiet, būtu lielisks būvmateriāls. Nolaidos zem lapotnes, kas sastāvēja no garām un šaurām lapām, un aplūkoju pamežu. Te bija kaut kādi mētrāji ar zilganām un violetām ogām.

Pacēlies krietni augstu virs meža, pamanīju jūru. Tā bija tumši violeta, tāpēc, ka debesis šeit bija violetas, it kā pie parastajām debesīm būtu piejaukts kaut kas sarkans. Arī saule bija sarkana. Pamanīju arī gravu, kas šeit pāršķēla augstieni un meža masīvu. Tajā tecēja upe. Paņēmu ūdens paraugus un pievērsos zālei. Šeit tā bija savādāka nekā tur, kur mēs nosēdāmies. Šeit tā sastāvēja no smalksmalkām šķiedriņām, kas bija cieši cita ap citu savijušās un veidoja necaurredzamu centimetru trīsdesmit biezu paklāju. Es atgūlos šajā zālē un paliku tur šūpojoties, nepieskardamies zemei: tik elastīga bija šī zāle. Pat cauri skafandram es sajutu, cik tā mīksta, maiga un samtaina.

Lai kā es meklēju, nekur neredzēju ne mazāko dzīvnieku pazīmju. To nebija ne gaisā, ne uz zemes, ne apakš zemes. Nebija pat visniecīgāko kukaiņīšu, lai kā arī es viņus meklēju.

Savācis bagātīgu augu, augšņu un ūdens kolekciju, aizlidoju atpakaļ pie raķetes. Arī Olavs bija atgriezies. Kopā iegājām atpakaļ raķetē. Atkal sāca vakuumsūkņi, izsūkdami svešo atmosfēru, tad šņāca mūsu gaiss, un mēs varējām novilkt skafandrus.

– Cik tur ārā viss ir maigs, košs un spilgts! – teica Olavs.

– Varbūt tāpēc, ka neesam redzējuši zaļumus kopš Plūdonija, pusotru gadu.

– Varbūt, – atteica Olavs, – bet man šī planēta liekas ļoti skaista un jauka. Ar kādu baudu es noņemtu tur skafandru!

Leons tikmēr bija izmērījis atmosfēras spiedienu. Tas bija pašreiz 831 mm dzīvsudraba stabiņa.

Mēs sākām analizēt iegūtos paraugus. Es konstatēju, ka vismaz šajā apvidū nav it nekādu dzīvnieku uz sauszemes. Toties augu valsts bija jo bagātāka. Te bija visdažādākie augi. Katrā ziņā augu valsts te nebija nabaģāka kā uz Mundas. Tie visi, tāpat kā uz Mundas, bāzējās uz hlorofila.

– Septiņdesmit procentu skābekļa! – Olavs no laboratorijas stūra sauca.

Mūsu istabas tagad bija apgāztas uz sāniem, un grīda bija pilnīgi jauna – par to bija pārvērtusies viena no sienām. Mēs tikai pārkārtojām mēbeles un citu iekārtu. Šiem trīsreiztrīsreiztrīs metru kubikiem bija pilnīgi vienlīga, kura šķautne bija grīda, kura griesti.

– Kas septiņdesmit procentu? – es nesapratu.

– Atmosfērā! – Olavs bija neizsakāmi priecīgs. – Mirandas atmosfērā! Man šķiet, mēs tomēr varēsim noņemt skafandrus.

– Jā, – arī es, protams, biju priecīgs. – Un pārējā daļa? Indīgu savienojumu nav?

– Tūlīt pārbaudīsim. Tu pārbaudi mikroorganismus.

Vairākas dienas mēs apstrādājām iegūtos materiālus, kā arī tos, ko mums piegādāja Leons un Krists. Izrādījās, ka Mirandas atmosfērā 71 procents ir skābekļa, 25% slāpekļa, 0,9% oglekļa gāzes, un atlikušie trīs procenti – dažādi nekaitīgi savienojumi. Lai arī kā Olavs centās konstatēt kaut visniecīgāko kādas indīgas gāzes daļu, taču atmosfēra bija ideāli tīra.

– Tā ir derīga elpošanai! – Olavs paziņoja. – Vēl derīgāka nekā Mundas atmosfēra. «Buenos Aires» – «Labais Gaiss»!

Vairākas dienas es meklēju mikroorganismus, bet to nebija. Uz sauszemes vispār nebija nekādu dzīvnieku. Vienīgi nekaitīgi augi. Un dažus, man šķiet, nekas nevarētu kavēt arī apēst.

– Šī planēta taču ir mums kā radīta, – smējās Krists.

Sevišķi liels bija visu pārsteigums, kad es pavēstīju, ka jūra esot milzīgs zupas katls. Tiešām, jūras ūdenī bija izšķīdis liels daudzums dažādu olbaltumvielu, ar kurām barojās daudzi mikroorganismi. Jā, ūdenī tie bija. Un pie tam tik lielā daudzumā, ka man šķita neiespējami to dzert. Upes ūdens gan par laimi bija tīrāks. Tajā nebija ne izšķīdušo olbaltumvielu, ne tāda daudzuma mikroorganismu. Tie tur bija, bet nedaudz. Visi mira jau pie 90 grādu karstuma un gāja bojā jau visvienkāršāko medikamentu iedarbībā. Kādas slimības viņi spēja izraisīt, to es nezināju, bet šķita, ka nekādas. Ļaunākajā gadījumā, apēduši tos, mēs viņus sagremojām, jo vairums viņu nepanesa kuņģa sulu.

Leons mērīja gaisa temperatūru. Šajās dienās tā vidēji bija dienā 34 grādi, naktī 15–16 grādi. Olavs mums sagādāja vēl vienu patīkamu pārsteigumu. Tas bija: izpētījis ūdens sastāvu upē, viņš konstatēja, ka tur ir četrreiz mazāks smagā ūdens procents nekā uz Mundas.

– Tas taču ir īsts dzīvības ūdens! – es iesaucos.

– Jā, – Krists atkātoja, – planēta kā radīta mums.

– Paklau, – es teicu, – iziesim visi četri pastaigāties laukā bez skafandriem!

– Lieliski, – atsaucās Krists.

Mēs tūlīt iegājām izejas kamerā. Krists atvēra durvis bez vakuumsūkņiem. Mēs pirmoreiz spērām kāju uz Mirandas bez skafandriem. Sākumā gan bija tā kā baisi – bet ja nu tomēr kāda indīga viela? Vai arī nāvējošs vīruss? Bet nekas nenotika. Mēs brīvi ieelpojām Mirandas neparasti svaigo gaisu, kas oda kaut kā dīvaini. Tā bija kādas nekaitīgas gāzes smaka. Elpot bija neparasti viegli. Mēs ar pūlēm bridām pa elastīgo mežu-zāli un smējāmies aiz prieka.

Pēc tam mēs atgriezāmies raķetē.

– Ziniet, – es kļuva domīgs un teicu. – Mēs tomēr rīkojāmies ārkārtīgi muļķīgi!

– Nu? – Olavs uztraucās.

– Kāpēc mums piesārņot šejienes ideāli tīro gaisu ar mūsu baciļiem? Varbūt tie te savairošies drausmīgā daudzumā?

– Osvald, – Olavs iebilda, – tu taču pats zini, ka mūsu raķete tika ideāli dezinficēta un ka vispār te nevarēja būt nekādi mikrobi.

– Jā, bet ja nu tomēr? Labāk vēlreiz dezinficēt visu.

Un veselu dienu mēs karojām ar mikrobiem, kuru varbūt nemaz nebija. Mēs iznīcinājām tos ar visiem līdzekļiem, kādi vien bija mūsu rokās. Tie bija vareni līdzekļi, ko zinātne bija radījusi kosmiskās ēras piecos gadsimtos.

– Man šķiet, ir nepiedodama nelietība dzīvot te, šajos divdesmit septiņu kubikmetru kubikos, kad visapkārt paveras tāds plašums, daudz vairāk piemērots dzīvei nekā šie kubiki, – teica Krists.

Mēs nolēmām uzbūvēt māju manis toreiz redzētā meža malā un dzīvot tur, bet pagaidām ielaidām svešo, taču derīgo atmosfēru visās raķetes telpās.

Mums vēl bija daudz darba, bija jāizpēta visi Mirandas apgabali, Olavam bija jāsameklē rūdas un citi derīgie izrakteņi, man jāiepazīstas ar visiem augiem un jānosaka to noderīguma pakāpes nākotnes Mirandas saimniecībā. Bet Krists domāja, kā izlabot raķeti atpakaļceļam.

– Tas ir milzīgs darbs, – viņš teica. – Es šaubos, vai mēs vispār spēsim to veikt. Ir pilnīgi no jauna jāuzbūvē viens sānu dzinējs, otrs jāsalabo, jo mēs esam to sadragājuši, gāzoties no perpendikulārā stāvokļa, jāsalabo nolaižoties nolauztā raķetes kāja, jāaizlāpa meteorīta izsistais caurums, jāsalabo sprādzienā sabojātās starojuma bruņas un instalācija, kā arī jāatjauno gāzoties sadauzītie televizori. Tas ir milzu darbs. Es vispār negribu to darīt. Šeit ir tik jauki. Planēta ir kā radīta mums. Šeit palikt būtu daudz jaukāk nekā atkal līst kubikveida sprostos. Te ir viss dzīvei nepieciešamais – gaiss un ūdens labāks nekā uz Mundas vai Latviusa. Tev, Osvald, ir jāatrod ēdami augi. Trūkst vienīgi dzīvnieku gaļas un meiteņu. Bez tām es pilnīgi nespēju iztikt. Laikam vienīgi viņu dēļ mums tomēr būs jāpošas atpakaļceļā.

Lai nu kā, bet mums šeit būs jāuzturas vismaz pusgads, ko mēs nevēlējāmies pavadīt šaurajos un smacīgajos raķetes kubikos. Tāpēc nolēmām ķerties pie mājas būvēšanas darbiem tūlīt. Māja bija gatava pēc vietējās nedēļas. Tā bija neliela koka būve četriem cilvēkiem un atradās kilometrus sešus septiņus no raķetes. Mums tas nelikās liels attālums, jo noņēmām nelielus lidaparātus no skafandriem un pārbūvējām piestiprināšanai tieši uz ķermeņa. Uz mājiņu pārvietojām daudzas nepieciešamākās lietas.

Māja atradās lieliskā vietā, upes krastā, metrus divsimt no jūras. Aiz upes pletās mežs, no vienas puses mūsu sētai pieklāvās kāpas, no otras mežiņš, no trešās pletās plašs lauks, klāts vietvietām krūmiem, pārējā daļā ar maigo zāli, kurā atguļoties, mēs nesasniedzām zemi.

Mums bija grūti pierast pie šejienes pusotras reizes garākajām dienām. Te normāli vajadzēja strādāt divdesmit četras stundas un pēc tam divpadsmit stundas gulēt. Mēs arī sākām pie tā pieradināties. Tas bija ērtāk, nekā strādāt te dienā, te naktī. Naktis šeit bija tumšas, kaut gan gandrīz vienmēr spīdēja viens vai otrs mēness, jo abi tie bija stipri mazāki par mūsu Mēnesi, un arī tiem bija fāzes. Bez tam tos bieži aizsedza mākoņi, kas apmēram desmit kilometru augstumā peldēja virs Mirandas.

Tajā Mirandas zonā, kurā mēs bijām nolaidušies, tai laikā bija vasaras sākums, gadalaiks, atbilstošs mūsu Ziemeļu puslodes jūnijam.

Nodzīvojuši uz Mirandas divdesmit Mundas dienas, mēs nolēmām pilnīgi pāriet uz Mirandas kalendāru, tāpēc turpmāk arvien, kad runa būs par dienām, iedomājieties pusotras reizes garākās Mirandas dienas. Stundas gan mēs rēķinājām pa vecam. Pulksteņa rādītājs diennaktī veica trīs riņķus.

Mēs sākām pētīt arvien attālākus apvidus, zīmējām Mirandas karti. Šim nolūkam izmantojām divas nelielas divvietīgas reaktīvās lidmašīnas «Jota», kuru ātrums varēja sasniegt piectūkstoš kilometru stundā. To jaudas pietika, lai divreiz aplidotu tādu planētu kā Mirandu. Šīs «Jotas» bija trīs metrus gari plakani lidaparāti bez spārnēm. Spārnu vietā tiem cēlējspēka radīšanai kalpoja pats lidaparāta ķermenis. «Jotas» bija apgādātas ar moderniem antivielas lieltalibiem, kas spēja īsā laikā iznīcināt visšausmīgākos briesmoņus, kādi vien varētu mūs sagaidīt uz svešām planētām.

Krists ķērās pie raķetes labošanas darbiem, taču vienam to darīt, kad visapkārt tik daudz interesanta un nepazīstama, viņam negribējās. Reiz arī viņš pateica, ka gribot apskatīties Mirandu, paņēma «Jotu» un aizlidoja.

Pastāvīgus sakarus mēs ar «Jotām» vairs neuzturējām, tāpēc tikai pieslēdzām radiouztvērēju skaļrunim, ar kuru Kristis bija apgādājis mūsu māju. Stundas divas pēc Krista aizlidošanas pēkšņi skaļrunī atskanēja viņa balss:

– Nolādētā vētra!

Leons tūlīt metās pie radioaparāta, sameklēja «Jota-1» vilni un jautāja Kristam, kas par lietu. Kristis atbildēja negribīgi un dusmīgi.

– Vētra, kaut kāda vētru josla. Mani svaida kā spalviņu. Grūti noturēt līdzsvaru.

Nekādus padomus mēs Kristam dot nevarējām. Viņš pats bija mehāniķis un labāk par mums pārzināja lidošanas tehniku.

– Koordinātes? – es viņam jautāju.

Krists nosauca koordinātes, kas apzīmēja vietu četrus simt kilometrus no mums.

– Augstums divi kilometri, – viņš teica. – Lidoju uz bāzi.

Ēterā skanēja neskaidri sprakšķi, Krista balss reizēm aizpeldēja it kā tālumā. Pie mums pagaidām bija mierīgi.

– Nolādēts! – Kristis negaidot iekliedzās. Tad mierīgāk noteica: – Tik tikko neapgāzos. Uzņemu augstumu, varbūt būs mierīgāk.

Pie mums joprojām bija mierīgi, bet Krista tuvumā acīm redzot plosījās stipra vētra. Mēs sākām visai uztraukties, jo zinājām, cik «Jota» vētrās nestabila. Viņai taču nebija spārnu. Vienīgais glābiņš tur ir ātrums.

– Uzņemu augstumu un ātrumu! – Kristis teica nedaudz satraukti. Viņa balss skanēja uz vēja auru un lidmašīnas svilpšanas fona. – Būs labi. Gan tikšu mājās!

– Attālums divi simti desmit. Augstums deviņi. Nolādēts, te ir vēl stiprākas aukas... Velk uz sāniem. Attālums divi simti, augstums... Nolādēts! – viņš piepeši ieburcās. – Ā-ā-ā! – Krista balss noskanēja arvien tālāka un tālāka, līdz izzuda, it kā viņš būtu attālinājies no mikrofona.

Mēs pielēcām kājās un uztraukti pūlējāmies noskaņot vilni, lai atkal sadzirdētu Krista balsi. Taču tukšajā ēterā bija dzirdami vieni svilpieni un sprakšķi. Tikai pēc dažām minūtēm mēs atrāvāmies no aparāta un saskatījāmies. Bija pagājušas tikai septiņpadsmit Mirandas dienas, kopš gāja bojā pati Miranda, un nu arī Krista vairs nebija. Mēs palikām trīs: Leons, Olavs un es. Trīs. Bet kādreiz bijām pieci. Mirandas liķis, palagā ietīts, ceļo izplatījumā ar milzīgu ātrumu, bet Kristis no deviņu kilometru augstuma iegāzies okeānā. Okeānā, kura ūdens atgādina barojošu olbaltumvielu buljonu, kādā pirms miljardiem gadu uz Mundas radās dzīvības formas. Šeit ir dzīvība, nav dzīvnieku, bet ir buljons, un šis buljons tagad apēda Kristu. Kāpēc gan jāmirst tieši maniem vislabākajiem draugiem? Un kas vēl sagaida mūs, pārējos? Cik ilgi dzīvošu es pats?

Pa to laiku vētra bija klāt arī pie mums. Uzdrāzies viesuļvētra uzreiz norāva mūsu būdīņai jumtu un pietrieca mājiņu pilnu ar ūdeni un smiltīm. Ūdens šāvās pa gaisu milzu šaltīm, un mēs pat nevarējām noteikt, vai tas nāk no mākoņiem, vai arī viesulis nes to līdz no jūras. Kāpu smiltis sajaucās ar ūdeni un gāzās pār mums. Mēs sēdējām sakņupuši kaktos, aizseguši sejas ar piedurknēm, lai viss nepiesistos pilns ar smiltīm. Drausmīgais vējš cēla augšā un aizrāva projām pat lielākas lietiņas; caur tā briesmīgajiem auriem mēs dzirdējām kokus lūstam abpus upei. Smiltis un ūdens šāvās pa gaisu, nekur nepiestādams, un grūti bija noteikt, kā atmosfērā ir vairāk – gaisa, smilšu vai ūdens. Tikai tagad mēs sapratām, kā jutās Kristis pirms piecpadsmit minūtēm.

Pēc minūtēm desmit vētra bija pāri. Sākās pamatīgas lietus gāzes. Mūsu vaļējās istabas grīda pludoja, mēs bijām slapji līdz pēdējai vilītei. Tad lietus pārstāja, viesuļvētra bija garām, palika tikai necaurredzama, drēgna migla. Saules nebija, tikai asiņains plankums pie debesīm.

Mēs izlīdām no saviem kaktiem. No mums straumēm plūda ūdens. Apģērbs bija pilns ar slapjiem smilšu graudiņiem, mati tāpat. Grīda un galds izskatījās kā jūrmalas liedags. Tos klāja centimetrus trīs bieza smilšu kārtā. Nopurinājušies izgājām laukā. Pietika atiet desmit soļus vienam no otra, lai vairs neredzētu cits citu. Nolēmām, ka tādā miglā, kad nevar lāgā saskatīt otru istabas sienu, nav nekāda strādāšana, un nogaidījām, kad izklīdīs migla. Bija vēsi, jo apģērbi bija pilni ūdens, bet saule lāgā nesildīja. Noģērbāmies un izgriezām drēbes.

Migla izklīda pēc stundām divām. Atkal atspīdēja saulīte. Nu mēs varējām saskatīt vētras postījumus. Mūsu jumts bija sadragāts un tā daļas izmētātas pa visu apkārtni. Zāle bija tikpat zaļa kā agrāk, jo smiltis bija ieskalotas tajā līdz zemei. Daba izskatījās vēl svaigāka nekā pirms vētras. Vienīgi upē ūdens bija duļķaināks nekā parasti. Kāpām tagad bija pavisam savādāks izskats nekā agrāk.

Vispirms mēs salasījām visas izmētātās lietas un izmēzām no istabas vismaz kubikmetru smilts. No mājas ārpusē pie sienām bija sanestas veselas smilšu kupenas. Mēs tās izlīdzinājām, un tagad ap mūsu māju bija smilšu laukumiņš. Sakārtojām istabu un mūsu segas noņēmām no kokiem mežā. Daudz kas bija arī pazudis.

Vakarā, kad devāmies gulēt, miegs nenāca, kaut arī bijām stipri noguruši. Krista tukšā gulta mums pastāvīgi viņu atgādināja. Kad beidzot aizmigu, redzēju dīvainu sapni. Ja es būtu mānīcīgs, tad varbūt rastu kādu sakaru starp to un turpmākajiem notikumiem. Katrā ziņā vēlāk es to bieži atcerējos, un reizēm tas man izlikās kā pārdabisku spēku pravietojums. Zinātniski tas, protams, uzskatāms par produktu, ko radījušas pēc Krista zaudējuma un pēc vētras satrauktās manas smadzenes.

Es sapņoju, ka stāvu liela spoguļa priekšā. Raudzījos sevī un nevarēju sevi pazīt. Tad briesmīgi pārbijos ieraudzījis, ka man pretim raugās Kristis. Viņš smējās un visu laiku atkātoja «nolādēts!», bet bija briesmīgs. Es gribēju aizbēgt, bet viņš nāca man virsū. Viņš neko īpašu nedarīja, bet bija briesmīgs, jo nelikās īsts. Viņš patiesībā bija mans spoguļattēls. Tad viņi bija divi, abi vienādi un baismīgi, abi mani lenca. Nē, viņi tomēr nebija Kristi. Tās bija Mirandas. Nu jau viņu bija vesels pulks man visās pusēs. Es gribēju aizbēgt, bet atdūros pret spoguļiem. Mirandu nebija, bija mani spoguļattēli. Bet viņi šķobījās un ņirdza, un es vai zaudēju prātu aiz bailēm. Viņu sejas es vairs neredzēju, to vairs nebija, bija spoguļi, kas gaudoja kā vētra. Bet viņi, kurus es vairs nespēju redzēt, raudzījās uz mani no daudziem spoguļiem un šķobījās. Tur viņi bija, Kristi, Mirandas, un vēl Eduards; viņos bija pārvērties mans spoguļattēls. Es šausmīgās nāves bailēs skrēju projām, meklēt savu spoguļattēlu, un viņi mani nekavēja, jo nebija īsti; viņi bija tikai attēli.

Es pamodos slapjš no galvas līdz kājām aukstos sviedros, drebēju, un mana sirds briesmīgi daudzījās. Aizmigt vairs nespēju, manā priekšā visu laiku rēgojās Mirandas un Krista sejas. Nākošajā dienā jutos kā sadauzīts, mani bija pārņēmis nāvīgs nogurums. Strādāt nespēju. Par sapni nevienam nestāstīju. Leons un Olavs pamanīja manu vājumu un nolika gulēt. Izmērtīju temperatūru. Tā bija trīsdesmit deviņi. Acīm redzot biju saaukstējies, slapjš būdams pēc vētras. Parakstīju sev zāles, un Olavs atkal sāka mani dursīt. Ar bailēm gaidīju vakaru, un manas bailes nebija veltas – naktī viņi atnāca atkal. Kristis visu laiku atkātoja «nolādēts!», bet Miranda maigi raudzījās te uz mani, te uz Kristu, it kā nespēdama izšķirties. Beigās viņa izvēlējās Kristu, jo viņi abi bija miruši, bet es biju dzīvs.

Mani murgi tagad atkārtojās katru nakti. Daudzi no tiem bija vēl daudz briesmīgāki un dīvaināki par to pirmo sapni, bet tie nav palikuši man atmiņā, jo vēlāk vienīgi tajā pirmajā es saskatīju pravietojumu. Tiesa, tolaik es to pirmo sapni neizšķīru no pārējiem, bet tikai vēlāk. Kad sākās dīvainie notikumi, man tas bieži nāca atmiņā un cieši sasaistījās ar tiem.

No saaukstēšanās es tiku vaļā viegli, bet murgi mani neatstāja ilgi. Nervi bija riebīgi saspīlēti, es iztrūkos no katra nieka. Reizēm pat viss sajuka kopā – murgi un īstenība, un es nespēju vairs tos atšķirt. Cik gan maza starpība ir starp mūsu iedomām un īstenību!

Pats biju ārsts un sistemātiski lietoju dažādus nervus nomierinošus līdzekļus. Tomēr atgriezios normālā stāvoklī tikai pēc kādām desmit dienām. Pa šo laiku mēs salabojām savu māju un turpinājām Mirandas pētišanas darbu. Mums tagad bija visai mazas izredzes pacelties no Mirandas. Raķešu būvē vienīgi Leons kaut cik sajēdza. Nolēmām pabeigt Mirandas pētišanu un tad trijatā ķerties pie raķetes, kas pēc vētras bija dziļi ieputināta smiltīs. Lai nu kā, vajadzēja taču vismaz mēģināt to saremontēt.

Pa šo laiku, kamēr mani mocīja murgi, es centos katru brīdi ar kaut ko aizpildīt, lai nepaliktu vienatnē ar savām vīzijām un domām. Ja manu laiku neaizņēma darbs, es lasīju. Izlasīju kādu biezu veclaiku grāmatu. Tajā bija stāstīts par kādu vēl pirmskosmiskā laikmeta meiteni Lienu, kas neatlaidīgi cīnījās par saviem uzskatiem, saviem ideāliem un savu mīlestību. Viņai uzmācās, jo viņa bija skaista, viņu ienīda, jo viņa nedomāja tā kā visi, viņu apskauda, jo viņa bija laimīga. Bet viņas mīļotais krita no slepkavas rokas, viņa palika viena ar ārļaulības bērnu, baznīcā ķengāta un nolādēta, viņa zaudēja prātu un ielēca upē; audžumāte, kura vēlāk izrādījās pat viņas īstā māte, kaut gan nebija to zinājusi, pieprasīja neapglabāt viņu kapsētā, lai gan mācītājs tomēr apglabāja...

Grāmata bija uzrakstīta skaisti un emocionāli, bet toreiz, kad mana uztvere bija sevišķi jūtīga, es daudz stiprāk visu pārdzīvoju, – arī grāmatas varoņu likteņus. Es Lienas likteni izjutu tā, it kā viņa visu laiku dzīvotu man blakus, it kā es pats savām acīm redzētu viņas dzīvi. Un man cieši atmiņā iegūlās viņas tēls, vienkāršs, maigās, dzīvespriecīgās meitenes tēls, kuru rupjā dzīve salauza, meitenes, kura bija jautra un skaista, kura mācēja mīlēt, kura mīlēja dzīvi, godu, savu Kasparu un cilvēkus.

Es vēl ilgi paliku šīs izlasītās grāmatas iespaidā un piespiedu arī Leonu un Olavu to izlasīt. Pagāja pēc vētras kādas divas nedēļas. Pēc pārciestās nervu slimības tagad jau jutos spirts un vesels. Nekas mani vairs necojāja. Varēju brīvi strādāt. Reiz ar mūsu otro «Jotu» atgriezios no izlūklidojuma.

Kristi

Lidoju pavisam zemu, jo bija jau klāt mūsu māja un es gatavojos nosēsties. Lidoju paralēli jūras krastam, pamazām samazinot augstumu.

Pēkšņi pamanīju smiltīs guļam kādu cilvēka ķermeni. Strauji sagriezu «Jotu» un nolaidos netālu no cilvēka līķa. Tas gulēja pašā ūdens malā, tā sānus un kājas apskaloja viļņi. Viņš gulēja ar seju smiltīs, taču es viņu pazinu un nodrebēju. Tas bija Kristis, par to nevarēja būt šaubu. Tas bija viņa stāvs un viņa drēbes. Es steidzīgi pieskrēju viņam klāt un apvēlu uz muguras. Mani uzreiz pārsteidza līķa apbrīnojami svaigā sejas āda. Viņš nemaz neizskatījās pēc sliķoņa, kas divas nedēļas nogulējis ūdenī. Man šķita, ka Kristis šeit guļ vienīgi tāpēc, ka atnācis izpeldēties un nejauši aizsnaudies. Pat viņa mati šķita tikai nepieglauti pēc peldes. Pateicos liktenim, ka tas vismaz Krista līķi atgādājis mums apbedīšanai, un gribēju aiznest to uz māju, kas no šejienes bija ne vairāk kā puskilometra attālumā.

Noliecos jau, lai saņemtu līķi, kad piepeši ieraudzīju, ka Krista krūtis cilājas. Pārsteigumā pat atsēdos smiltīs. Jā, es nebiju kļūdījies – Kristis elpoja dziļi un mierīgi, un es brīnījos, ka nebiju to ievērojis agrāk. Bet toreiz viņš arī neelpoja. Vismaz tik spēcīgi ne.

Mani pārņēma spējš prieks. Tātad Kristis ir dzīvs, un mans nervu šoks ir bijis par velti. Prieka uzplūdamā satvēru Kristu aiz pleciem un no visa spēka sapurināju.

Kristis atvēra acis un labu brīdi stīvi raudzījās mani. Tas vilkāms tik ilgi, ka es jau sāku baidīties, vai Kristis nebūs zaudējis prātu. Beidzot viņa skatienā pavīdēja apziņas dzirksts, un viņš strauji apskāva mani, iesaukdamies:

– Osvald! Tu!

Es apmierināts spiedu viņu un situ uz pleciem. Pēc tam es apklusu, gaidīdams, ka viņš sāks paskaidrot šo dīvaino notikumu, taču viņš klusēja un tikai berzēja ar roku savu pieri. Varēja redzēt, ka viņš pūlas kaut ko atcerēties. Tad viņš jautāja kaut kā savādi un nedroši:

– Vai es biju aizsnaudies?

– Liekas gan, – es atbildēju, domādams, ka viņš veicis garu ceļu šurp un te, mērķi gandrīz sasniedzis, nespēkā pakritis. Tiesa gan, viņš nemaz neizskatījās tāds, it kā būtu ilgi badojies, cīnījies ar nāvi vai cietis slāpes. Viņš bija tikpat dūšīgs kā toreiz, kad pēdējo reizi aizlidoja, un nebija nemaz novājējies.

Kristis atkal domīgi klusēja. Tad vēlreiz nedroši iejautājās:

– Vai es netiku kritis un sadauzījies? Manas smadzenes nezin kādēļ nestrādā. Es neko neatceros.

Es neatjautu ko atbildēt. Par kādu krišanu viņš runā? Ko viņš neatceras?

Bet Krista sejā pēkšņi atplaiksnījās prieks un pārsteigums.

– Es taču lidoju. Atceros! Nu es visu atceros!

– Kur lidoji? – es nesapratu.

– Nu, ar «Jotu». Un sākās viesuļvētra, un es nogāzos! Nu es visu atceros! Vai vētra jau pārgājusi?

Viņam tas nāca kā liels atklājums, bet es paraudzījies uz viņu laikam tik savādi, ka viņš apmulsā.

– Kas ir? – viņš jautāja. – Vai tad ilgs laiks pagājis? Bet paklau, mēs taču esam pie mājām. Kā tu mani izglābi, dārgais Osvald? – un viņš vēlreiz mani apskāva, kamēr es, neko nesaprazdams, sēdēju, rokas nolaidis. Tas Kristu apmulsināja vēl vairāk.

– Nu saki taču! Cik ilgs laiks pagājis kopš vētras? Kā tu mani izglābi? Kā atgādāji šurp? Vai ar otru «Jotu»? – viņš norādīja uz manu mašīnu, kas stāvēja turpat netālu. – Nu, saki taču!

– Paklau, Krist, – es nopietni teicu, – nedzen jokus, man tas ir pārāk nozīmīgi, ka tu esi dzīvs. Stāsti, kādā veidā tu izglābies?

– Nu vai zini, Osvald! Manuprāt tas, ka es esmu dzīvs, priekš manis ir vēl svarīgāk, nekā priekš tevis! Tāpēc netielējies un stāsti, kā mani izglābi.

– Hm, – es atmetu galvu, – dodu svētu goda vārdu, ka redzu tevi pirmo reizi, kopš toreiz aizlidoji.

– Pie velna! – Kristis ierēcās smiedamies, un es jutu, ka tas ir tas pats vecais Kristis. – Zvēru, ka pēdējais, ko atceros, ir tas, ka vēlos lejā. Atceros kā lidoju, kā sākās vētra, ka apsviedās «Jota», kā gāzos jūrā no deviņu kilometru augstuma. Ūdeni nesasniedzu, tas ir, neatceros to. Gaiss aizrāva elpu, un es noslāpu. Bet pamodos tikai tavās rokās, un sākumā neko neapjēdzu, pat to ne, kas esmu.

– Hm... – es novilku. – Bet tu taču iegāzies okeānā no deviņu kilometru augstuma divsimt kilometru attālumā no šejienes. Kā tu atpeldēji šurp? Nopeldēji divsimt kilometru? Okeāna dziļums te pārsniedz piecus kilometrus, un nekur nav ne mazākās saliņas. Un vai tad tu peldēji divas šejienes nedēļas? Neiespējami! Kā tev šķiet?

– Trīs vecās nedēļas! – Kristis iesaucās. – Tik ilgs laiks pagājis kopš vētras? Tiešām, tas ir neiespējami – trīs nedēļas bez samaņas un bez pārtikas pavadīt peldus un veikt šajā laikā divsimt kilometrus tieši vajadzīgajā virzienā! Bez tam kā es nenositos krizdams?

– Tas nu vēl mazākais. Viesulis varēja tevi nest un tad lēnām ielaist ūdenī.

– Paklau, bet varbūt viesulis arī mani atnesa uz šejieni? Tas taču nāca šurp, vai ne?

– Nāca gan, bet kur tu pavadīji šīs divas nedēļas? Un pie tam tu izskaties tāds, it kā būtu katru dienu trīs četras reizes kārtīgi pierijies!

Kristis paraustīja plecus.

– Lai nu kā, – es teicu, – bet kaut kāds kapteinis Nemo⁷³ tevi ir izglābis, un tas ir lieliski! Iesim mājās!

⁷³ Nemo – *tulk.piez.* – personāžs vairākos Žila Verna romānos, zemūdenes kapteinis un īpašnieks; romānā «Noslēpumu sala» viņš, slēpdamies no pārējiem kolonistiem, izglābj un atstāj krastā inženieri Sairusu Smitu, kurš vētras laikā no gaisa balona iekritis jūrā.

Mēs piecēlāmies. Kristis nopurināja smiltis no sava apģērba. Sākumā viņš nevarēja paiet un streipuļoja, bet vēlāk gāja normāli.

Varat iedomāties Leona un Olava prieku, kad viņi ieraudzīja Kristu dzīvu un pie tam veselu. Krista izglābšanās gadījumam par godu mēs sarīkojām gandrīz vai dzīres. Vakarā lieliski paēdām, tad pie viņa glāzēm apspriedām šo dīvaino gadījumu. Ilgi runājām par to, kas gan galu galā varēja izglābt mūsu Kristu.

– Lai būtu kā būdams, – beidzot secināja Olavs, – Kristu kaut kas ir izglābis, jo pats viņš izglābties nevarēja. Tas norāda, ka uz planētas eksistē kāds vēl mums nezināms spēks. Tas, ka Kristis tika izglābts, divas nedēļas uzturēts un nogādāts precīzi vajadzīgajā virzienā divsimt kilometru attālumā, liecina, ka šo darbu ir veikušas kādas saprātīgas būtnes. Droši vien tās eksistē okeānā, jo uz sauszemes mēs vēl neesam konstatējuši nekādus dzīvniekus. Bet okeānu mēs esam izpētījuši nepiedodami maz. Mēs taču neesam tur pat nolaidušies!

Lai nu kā, bet šī «kaut kā» eksistence bija faktors, ar ko mēs vairs nevarējām nerēķināties. Tā mēs sēdējām četratā ap galdu, spriedām un sūcām vīnu. Vīns bija labs, pilnīgi attīrīts no indīgajiem piemaisījumiem, kas kādreiz grāva mūsu senču veselību. Nospriedām, ka jāsarīko ekspedīcija okeāna dziļēs. Jau tuvākajās dienās ar skafandriem nolaidīsimies zem ūdens.

Taču to izdarīt mēs nepaspējām. Reiz mēs ar Kristu sēdējām un gatavojām skafandru zemūdens ceļam. Olavs vārtīja ēdienu. Leons bija kaut kur aizlidojis ar «Jotu». Bija pagājušas trīs dienas kopš Krista brīnišķīgās izglābšanās.

– Osvald! A, Osvald! – ārā atskanēja Leona balss. Tikko kā mēs bijām dzirdējuši nolaižamies «Jotu».

– Kas ir? – es visai negribīgi piecēlos un izgāju ārā.

– Osvald! – Leons smiedamies nāca man pretī. – Uzmini, ko es atradu! Neuzminēsi! Visbrīnišķīgāko dzīvās dabas pārstāvi uz šīs planētas!

– Nu? – es ieinteresējos.

– Kristu! Iedomājies, atradu viņu jūrmalā bez samaņas. Vistrakākais ir tas, ka viņš neatceras, kā tur nokļuvis. Viņš vispār neatceras, ka trīs dienas nodzīvoja pie mums. Viņš apgalvo, ka pēdējais, ko atceroties, esot lidojums ar «Jotu». Vai nu viņš dzen jokus, vai sāk jukt prātā. Nevar taču cilvēks aizskriet uz jūrmalu, novelties tur un aizmirst visu!

Klausoties Leona buldurēšanā, es nevarēju saprast, kas tad īsti ir prātā jucis: Kristis, es vai Leons.

Nepaspēju bilst ne vārda, kad no «Jotas» izlēca Kristis un, ātri pieskrējis man klāt, sāka mani dedzīgi apkampt.

– Osvald! Dārgais draugs! – viņš bija neizsakāmi priecīgs. – Nudien, krītot necerēju vairs tevi sastapt! – Kristis smējās aiz laimes un skāva mani, bet es stāvēju, rokas nolaidis un apstulbis kā stabs. – Ahā, necerēji vis mani vairs redzēt! – Kristis smējās, šādi iztulkodams manu apjukumu. – Par mirušu turēji! Nekā nebija, mans puika tik viegli nemirst! Leons apgalvo, ka esot pagājušas trīsarpus nedēļas. Tas ir pamatīgs laiciņš, vai ne? Bet kā es izglābos, to gan es neapjēdzu. Visu šo laiku, šķiet, esmu bijis bez samaņas. Leons saka, ka tu mani esot izglābis. Bet es labi nesapratu, ko viņš tur muldēja.

Leons stāvēja malā un smējās. Es biju kā uz mutes sists, jo pirms pusminūtes taču biju spriedis ar Kristu par skafandra pārveidošanu.

Pēkšņi Leona seja sastinga, smaids pazuda no viņa lūpām; kā paralizēts viņš skatījās kaut kur man aiz muguras. Es nodrebēju nojausmā un atskatījos. Tas Kristis, ar kuru es biju runājis par skafandru, bija pabāzis galvu pa durvīm, lai paskatītos, kas te notiek. Jaunais Kristis pacēla galvu un sastinga, sakrampējis savās rokās manus plecus. Abi Kristi apstulbuši vērās viens otrā.

– Kas jums notika? Kāpēc apklusāt? – no istabas atskanēja Olava balss. – Ko stāvi kā apburts? – viņš, klāt pienācis, iebikstīja Krista mugurā un paskatījās tam pār plecu uz mums. Tūlīt arī viņu skāra burvības vara.

– Kas tas tāds? – jaunais Kristis atlaida mani un pievērsās Leonam.

– Osvald, kas tas tāds? – gandrīz tajā pašā mirklī jautāja pirmais Kristis...

– Miranda! – atskanēja tēva nepacietīgā balss. – Miranda, kur tu esi palikusi? Nāc nu naigi, naigi! Laiva ir gatava, mēs aizbraucam! Ū-ū! – bija dzirdams, ka viņš iet pa gaiteni, pavērdams dažādu istabu durvis un meklēdams meiteni.

Miranda steidzīgi aizcirta Zaļo kladi, paskatījās apkārt, kur to varētu noslēpt, ātri atrāva drēbju skapja atvilktni un pabāza kladi zem naktskrekliem un citas veļas.

– Es jau eju, – viņa atsaucās, aizcirdama atvilktni un iziedama no istabas.

Mirandas sirds gavilēja priekā par pirmo lielāko izbraucieni no Benulas, kad viņa palēkdamās skrēja tēvam pa priekšu lejā pa kāpnītēm uz piestātni, kur jau bija redzama segtā motorlaiva un pie tās stāvošais viņas tēva līdzstrādnieks Agris Pūdercukurs. Profesors Mellis un Miranda iekārtojās laivā, un Pūdercukurs ieslēdza motoru. Laiva ierūcās un aizslīdēja no piestātnes, lai vestu Mirandu uz Senzaru, uz viņai nepazīstamā Edžus Pilnmēness un tikpat nepazīstamās Karmas Gardas kāzām, no kurām viņa gaidīja tik daudz – vairāk nekā varēja gaidīt.

Pirmās grāmatas beigas

Pirmās grāmatas pielikumi

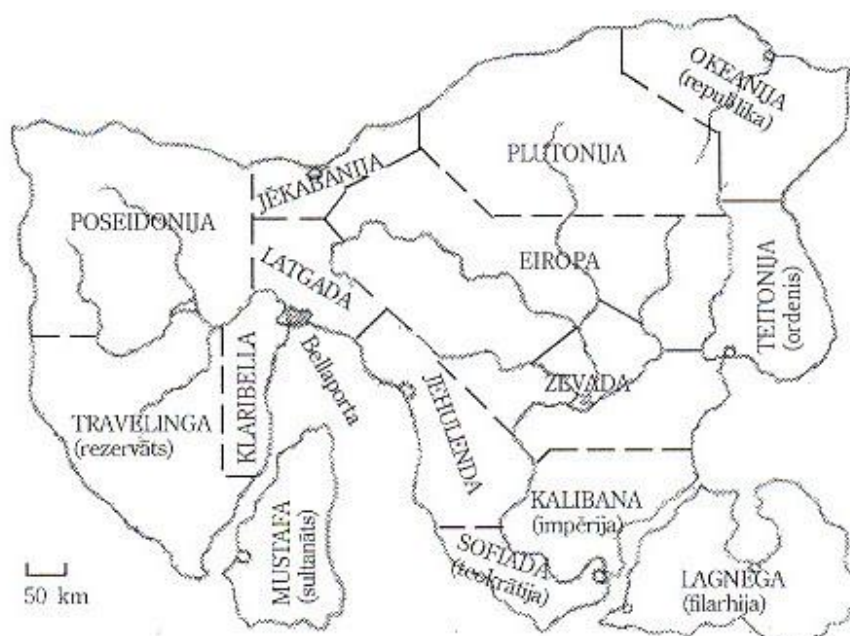
Un, zinādams, ka mīlu lasīt daudz,
Bij paņēmis no manām grāmatām...

(Šekspīrs, «Vētra», *Prospers*, 535)

Pielikums Nr.1

Vētru Krasta administratīvā karte

Akorijas Republikas
administratīvais iedalījums

Akorijas Republika iedalās 16 administratīvās vienībās:

	kv.km	iedzīvotāji	cilv./kv.km	% no iedz.sk.
Bellaporta (galvaspilsēta)	1.200	620.000	516,667	20,667 %
Latgada	17.500	122.000	6,971	4,067 %
Klaribella	15.000	79.000	5,267	2,633 %
Jehulenda	32.500	230.000	7,077	7,667 %
Poseidonija	82.500	4.000	0,048	0,133 %
Jēkabānija	16.300	222.000	13,620	7,400 %
Plutonija	72.500	2.000	0,028	0,067 %
Okeānija (autonoma republika)	45.200	552.000	12,212	18,400 %
Teitonija (autonoma ordeņa valsts)	30.000	410.000	13,667	13,667 %
Eiropa	100.100	3.000	0,030	0,100 %
Zevada	42.500	1.000	0,026	0,033 %
Kalibāna (autonoma impērija)	33.700	82.000	2,433	2,733 %
Travelinga (autonoms rezervāts)	62.500	64.000	1,024	2,133 %
Sofiāda (autonoma teokrātija)	12.500	40.000	3,200	1,333 %
Lagnēga (autonoma filarhija)	46.300	207.000	4,471	6,900 %
Mustafā (autonoms sultanāts)	29.700	362.000	12,189	12,067 %
Kopā	640.000	3.000.000	4,688	100,000 %

Pielikums Nr.2

Akorijas Republikas iedzīvotāju nacionālais sastāvs

Akorijas Republikā dzīvo 8 dažādas tautas:

Tauta	Cilvēku skaits	Procenti no iedzīvotājiem
latvji baltie	1'000'000	33,333 %
slavenēģeri melnie	512'000	17,067 %
angoļi dzeltenie	384'000	12,800 %
teitoņi brūnie	376'000	12,533 %
hoti pelēkie	362'000	12,067 %
softi zaļie	220'000	7,333 %
kalibani sarkanie	82'000	2,733 %
travelingi zilie	64'000	2,133 %
Kopā	3'000'000	100,000%

Pielikums Nr.3

Tautu izvietojums pa provincēm (tūkst.)

	Latvji	Slavenēģeri	Angoļi	Teitoņi	Hoti	Softi	Kalibani	Travelingi	Kopā
Bellaporta	400	84	136						620
Latgada	76	20	26						122
Klaribella	79								79
Jehulenda	102	68	60						230
Poseidonija	4								4
Jēkabānija	92		130						222
Plutonija	2								2
Okeānija	180	340	32						552
Teitonija	34			376					410
Eiropa	3								3
Zevada	1								1
Kalibana							82		82
Travelinga								64	64
Sofiada	21					19			40
Lagnega	6					201			207
Mustafa					362				362
Kopā	1000	512	384	376	362	220	82	64	3000

Pielikums Nr.4

Provinču iedzīvotāju nacionālais sastāvs

Bellaporta		
Latvji	400'000	64,516 %
Slavenēģeri	84'000	13,548 %
Angoļi	136'000	21,935 %
	620'000	

Latgada		
Latvji	76'000	62,295 %
Slavenēģeri	20'000	16,393 %
Angoļi	26'000	21,311 %
	122'000	

Klaribella		
Latvji	79'000	100,000 %
	79'000	

Jehulenda		
Latvji	102'000	44,348 %
Slavenēģeri	68'000	29,565 %
Angoļi	60'000	26,087 %
	230'000	

Poseidonija		
Latvji	4'000	100,000 %
	4'000	

Jēkabānija		
Latvji	92'000	41,441 %
Angoļi	130'000	58,559 %
	222'000	

Plutonija		
Latvji	2'000	100,000 %
	2'000	

Okeānija		
Latvji	180'000	32,609 %
Slavenēģeri	340'000	61,594 %
Angoļi	32'000	5,797 %
	552'000	

Teitonija		
Latvji	34'000	8,293 %
Teitoņi	376'000	91,707 %
	410'000	

Eiropa		
Latvji	3'000	100,000 %
	3'000	

Zevada		
Latvji	1'000	100,000 %
	1'000	

Kalibana		
Kalibani	82'000	100,000 %
	82'000	

Travelinga		
Travelingi	64'000	100,000 %
	64'000	

Sofiada		
Latvji	21'000	52,500 %
Softi	19'000	47,500 %
	40'000	

Lagnega		
Latvji	6'000	2,899 %
Softi	201'000	97,101 %
	207'000	

Mustafa		
Hoti	362'000	100,000 %
	362'000	

Pielikums Nr.5

Tautu izvietojums pa provincēm

Latvji:		
Bellaporta	400'000	40,000 %
Okeānija	180'000	18,000 %
Jehulenda	102'000	10,200 %
Jēkabānija	92'000	9,200 %
Klaribella	79'000	7,900 %
Latgada	76'000	7,600 %
Teitonija	34'000	3,400 %
Sofiada	21'000	2,100 %
Lagnega	6'000	0,600 %
Poseidonija	4'000	0,400 %
Eiropa	3'000	0,300 %
Plutonija	2'000	0,200 %
Zevada	1'000	0,100 %
	1'000'000	

Slavenģeri:		
Okeānija	340'000	66,406 %
Bellaporta	84'000	16,406 %
Jehulenda	68'000	13,281 %
Latgada	20'000	3,906 %
	512'000	

Angoļi:		
Bellaporta	136'000	35,417 %
Jēkabānija	130'000	33,854 %
Jehulenda	60'000	15,625 %
Okeānija	32'000	8,333 %
Latgada	26'000	6,771 %
	384'000	

Teitoņi:		
Teitonija	376'000	100,000 %
	376'000	

Hoti:		
Mustafa	362'000	100,000 %
	362'000	

Softi:		
Lagnea	201'000	91,364 %
Sofiada	19'000	8,636 %
	220'000	

Kalibani:		
Kalibana	82'000	100,000 %
	82'000	

Travelingi:		
Travelinga	64'000	100,000 %
	64'000	

Pielikums Nr.6

Akorijas Republikas Valsts ģerbonis

Žannas Kandores-Kanores Neatkarības cīņu laikā ar roku un krāsainiem zīmuļiem rūtiņu burtniecā izdarītais pirmais Akorijas Republikas Valsts ģerboņa zīmējums⁷⁴, kuru Tautas Padome pieņēma un apstiprināja savā 9979.gada 12.marta sēdē.

Ģerbonī ierakstīti trīs Akorijā sakramentālie vārdi: «Demokrātija, Republika, Konstitūcija». Augšā uzlecoša saule un Brīvības lāpa. Okeānā Tabako salas, divu palmu ieskaudas. Salu simbols ir Vētru Krasta trīs augstākās virsotnes – Grīziņkalns (pa kreisi), Bastejkalns (vidū) un Čiekurkalns (labajā pusē). Virs kalniem attēloti salu trīs galveno reliģiju simboli: zibeņi (apzīmē latvju un viņu bijušo vergu – angolu un slavenēģeru – piekopto Pērkoņticību), saule (apzīmē softu Saulesticību) un mēness (simbolizē hotu Mēnessticību). Ceturto lielo ticību (teitoņu Zemestīcību) pārstāv zaļā zeme zem kalniem. Divām pārējām Tabako salu tautām (kalibaniem un travelingiem) nav «vispasaules ticību», kas, kā četras

⁷⁴ Ģerbonī ir redzama Mundas latviešu rakstība – *tulk.piez.*

iepriekšējās, pastāvētu arī ārpus Vētru Krasta. Kalibani un travelingi pielūdz daudzus garus un dievus, saistītus galvenokārt ar dzīvniekiem un augiem; šīs ticības ģerbonī ir pārstāvētas ar abām palmām (pa kreisi ir «travelingu palma», bet pa labi – kalibanu palma).

Pielikums Nr.7

Travelingu ģimene

*Edžus Pilnmēness. «Travelingu ģimene»
«Zinātnes Druva» 9998.g. Nr.6.
No sērijas «Mūsu dzimtenes tautas».*

Aleng ungir ta tung,
Ungir aleng ki sing.
Ata unka ta tung,
Patam munga ki sing...

Tā sākas ļoti sena travelingu rituālā dziesma, kuru viņi dzied katru gadu pavasara un auglības svētkos. Brīvā tulkojumā šī dziesma skanētu tā:

Lauvas ar tīģeriem precas,
Tīģeriem lauvas ir dotas.
Antilopes ar lāčiem precas,
Ziloņiem mustangienes ir dotas.
Bruņurupuči ar čūskām precas,
Bifelim krokodilienes ir dotas.
Antilopei dzimst zilonis,
Lācenei rodas krokodils.
Bruņurupucienei dzimst bifelis,
Čūscai rodas mustangs.
Zilonienei dzimst bruņurupucis,
Mustangienei rodas lācis.
Bifeļmātei dzimst antilope,
Krokodilienei rodas čūska...

Jums tas liekas kaut kāds muļķību savārstījums, vai ne? Vienkārši mežoņu izdarības? Taču neviena primitīvo tautu «mežonība» nav vienkārši mežonība, lai cik nesaprotama, dīvaina vai neejdzīga tā liktos baltajam cilvēkam. Lai ko arī «mežonis» darītu, viņa izturēšanās izriet no vesela pasaules uzskata, varbūt nepareiza, maldīga, kļūdaina un māņticīga, izriet no veselas stingru likumu sistēmas, un nebūt nav impulsīva, gadījuma nodiktēta, kā tas parasti liekas baltajam cilvēkam. Pirmatnējā cilvēka dzīve pakļaujas saviem likumiem daudz stingrāk nekā balto dzīve. Baltais cilvēks var pārkāpt savus likumus cerībā, ka viņu nepamanīs prokurora vērigā acs vai neaizsniegs taisnās tiesas roka. Travelings to cerēt nevar. Viņu soda nevis cilvēks – prokurors un tiesnesis, bet gan kaut kas pārdabisks, no kā nevar izbēgt un paslēpties. Ja travelingam gadās nejauši vai vieglprātības brīdī pārkāpt savu likumu, tad parasti viņš mirst pats no sevis – tik absolūta un ne ar ko nenoslāpējama ir viņa ticība nenovēršamai atmaksai. (Un skaidrs, ka katra šāda nāve pastiprina ticību visos pārējos).

Bet atgriezīsimies pie mūsu dziesmas. Tajā ir izklāstīti pamati vienam no vissvarīgākajiem travelingu likumiem – likumam, kurš reglamentē travelingu laulības.

Vispirmām kārtām ikviens travelingis no dzimšanas līdz pat nāvei pieder pie vienas no astoņām klasēm vai sekcijām jeb, kā mēs turpmāk saucim – totēmiem.

Pavisam ir astoņi totēmi:

Ata	antilope	A
Unka	lācis	U
Kaming	bruņurupucis	K
Tang	čūska	T
Patam	zilonis	P
Munga	mustangs	M
Vakir	bifelis	V
Numar	krokodils	N

Cilvēks nokļūst tajā vai citā totēmā jau dzimstot, vai drīzāk gan jau pirms dzimšanas, jo viņa totēms ir atkarīgs vienīgi no tā, kādā totēmā bija viņa māte, nekas cits te nespēlē lomu. Atcerieties dziesmu:

Antilopei dzimst zilonis,
Lācenei rodas krokodils...

Ja jaunpiedzimušā māte ir bijusi antilopes totēmā, tad viņš pats būs ziloņa totēmā. Ja māte ir lāča totēmā, tad bērns būs krokodila totēmā, un tā tālāk, kā to izklāsta dziesma. Skaidrs, ka neviens nevar mainīt savu totēmu, neviens nevar kļūt no «ziloņa» par «lāci», tāpat kā nevar kļūt no vīrieša par sievieti. Tā tas turpinās ar likteņa nenovēršamību kopš neatmināmām paaudzēm.

Ja jūs jautātu travelingam, ko tas nozīmē, ka viņš ir, teiksim, lāča totēmā, viņš jums atbildētu, ka viņš ir cēlies no lāča, viņa sencis bijis lācis, ka viņš nedrīkst ēst lāča gaļu, ka cilts rituālos viņš izpilda lāča deju, pielūdz lāci, attēlo to savā krāsojumā un tā tālāk, un tā tālāk bez gala un malas visādām māņticībām. Un pavisam grūti jums būtu sadzīt rokā to, kas faktiski te ir pats būtiskākais, – ka cilvēka piederība tam vai citam totēmam absolūti precīzi nosaka viņa attiecības ar jebkuru citu travelingu.

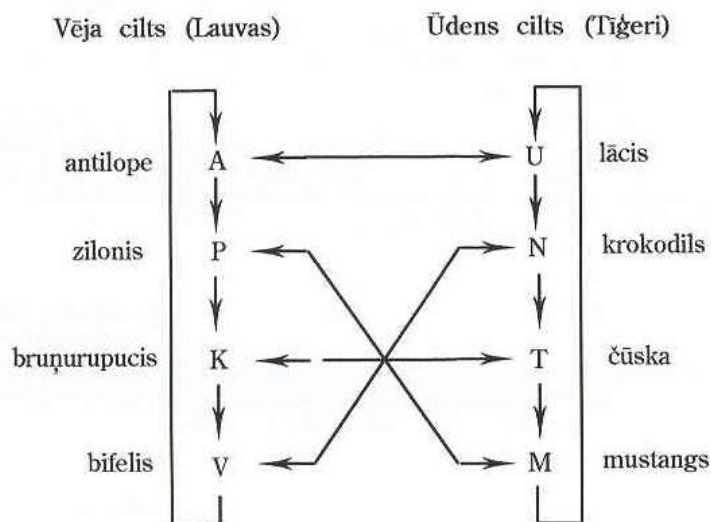
Ja traveling, klaiņodams pa mežu, nonāk pie sveša ugunskura, tad pirmais jautājums viņam būs: pie kāda totēma viņš pieder (bet ja viņš ir izkrāsojies, tad pat jautājums nav vajadzīgs), un tūlīt pie svešā ugunskura starp cilvēkiem, kurus viņš nepazīst un ar kuriem nekad nav saticies, viņam atradīsies brāļi, māsas, sievas, tēvoči, krustdēli utt., utt., ikviens viņam izrādīsies kaut kāds radnieks. Un šī radniecība nebūs vis vienkārša laipnības parādīšana, bet gan uzliks pilnīgi noteiktus un abām pusēm skaidri zināmus savstarpējus pienākumus, kas tiks ievēroti tikpat stingri, it kā viņš atrastos pie sava ugunskura, kopā ar saviem īstajiem brāļiem un māsām...

Ikviens traveling var ņemt sievu no viena vienīga noteikta totēma, visi pārējie septiņi totēmi šim nolūkam ir slēgti.

Antilopes ar lāčiem precas,
Ziloņiem mustangienes ir dotas...

Antilopes totēma vīrieši ņem sievas no lāča totēma un otrādi: lāča totēma vīrieši ņem sievas no antilopes totēma. Ziloņa totēma vīrieši, savukārt, ņem sievas no mustangu totēma. Uz visu pārējo totēmu sievietēm traveling nemaz nevar paskatīties kā uz potenciālām sievietēm, tas ir viņam tikpat pret dabīgi un neiespējami kā baltajam cilvēkam domāt par precēšanos ar savu miesīgo māsu. Jau no mazotnes traveling pierod skatīties (mīlestības laukā) tikai vienā virzienā – uz viņa totēmam nolemto totēmu. Visas pārējās meitenes un sievietes kā iekārojams objekts viņam neeksistē. Protams, gluži tāpat tas ir ar travelingu meiteni – viņai ir nolemti tikai viena totēma vīrieši.

Kāds totēms ar kādu precas un kāds no kāda dzimst – tie ir pamatnoteikumi, no kuriem var izsecināt visu pārējo, līdzīgi kā no ģeometrijas aksiomām var pierādījumu ceļā izvest jebkuru teorēmu. Šie travelingu laulības un ģimenes dzīves postulāti arī ir izklāstīti tajā dziesmas daļā, ko mēs citējam. Dziesma ar to nebeidzas, tālāk tiek izklāstīts, kāds totēms kāda rada kuram iznāk, pie kam katrs totēms tālāk šo dziesmu dzied savādāk, nosaucot savus radniekus.

Travelingu laulību postulātu shēma

Zemāk mēs sniegsim travelingu laulību postulātu shēmu. Paši travelingi, protams, šādu shēmu nepazīst. Katrs traveling ir iegaumējis tikai rituālo dziesmu (vismaz savu variantu) un tā ir vislielākā abstrakcija, līdz kurai viņš paceļas.

Shēmā katrs totēms ir apzīmēts ar savu burtu (sk. augstāk doto totēmu sarakstu). Ar horizontālām bultām apzīmēts, kāds totēms no kāda ņem sievas. Ar vertikālām bultām – kāds totēms no kāda dzimst. Baltajam cilvēkam droši vien šajā shēmā būs vieglāk orientēties nekā travelingu dziesmā, kaut gan citētā dziesma satur to pašu informāciju.

Skatoties šajā shēmā, lasītājam būs vieglāk izsekot turpmākajam stāstījumam.

Pieņemsim, ka es esmu vīrietis

no bruņurupuča (*Kaming* – K) totēma⁷⁵. Tad visi vīrieši no bruņurupuča totēma ir mani brāļi, un visas sievietes – manas māšas, lai kādai ciltij tie piederētu, kaut arī viņi man derētu par vectēviem vai mazbērniem. Visi, kas atrodas vienā totēmā ar mani, ir mani brāļi un māšas. Skaidrs, ka mani īstie brāļi un māšas (brāļi un māšas baltā cilvēka izpratnē) arī ietilpst manā totēmā, jo viņi ir dzimuši no tās pašas sievietes, no kuras esmu dzimis es, bet bez tiem manos brāļos un māšās iekļūs arī mātesmāšas bērni, citi vēl tālāki (balto izpratnē) radinieki no mātes puses un, beidzot, vesels lērums cilvēku, kas (balto izpratnē) man vispār nav nekāda rada. Tāpēc, ja *travelings* saka «mans brālis» vai «mana māša», tad tas jāsaprot krietni savādāk nekā tad, ja to pašu saka baltais cilvēks.

Travelingi dzīvo ciltīs jeb dzimtās jeb, kā viņi saka, pēc «ugunskuriem», (sīkāk par to mazliet vēlāk). Šāda cilts visu dara kopā, kopā klejo, neatkarīgi no citām ciltīm utt. Ciltī jeb «ugunskurā» ietilpst parasti ne vairāk par simt cilvēkiem. Manas cilts ietvaros, jeb «pie mana ugunskura» manu brāļu un māšu rangā iekļūs:

- mani īstie brāļi un māšas,
- manas mātes māšas bērni,
- mana tēva brāļa bērni

(bet, starp citu, nekad manas mātes brāļu bērni vai tēva māšu bērni). Tas ir tas pats fenomens, kuru savā laikā novēroja Henrijs Morgans pie irokēžiem un kas deva viņam impulsu uzsākt primitīvo ģimeņu pētīšanu. Kā redzat, šo fenomenu var izskaidrot ne tikai ar punaluālo ģimeni.

Pasekojiet paši, lūkojoties shēmā: mana māte pieder ziloņa (*Patam* – P) totēmam; viņai var dzimt tikai bruņurupuča (*Kaming* – K) totēma bērni. Tāpēc mani brāļi un māšas iekļūst manā totēmā. Bet gluži tāpat savā laikā manas mātes brāļi un māšas ir iekļuvuši vienā totēmā ar to – ziloņa totēmā. Tātad manas mātes māšas, tāpat kā mana māte, ir ziloņa totēmā un dzemdē bruņurupuča totēmu. Manas mātes māšu bērni iekļūst manā totēmā. Bet mātes brāļi? Viņi tāpat ietilpst ziloņa totēmā, bet viņu sievas taču ietilpst mustangu totēmā un dzemdē lāča totēmu. Tāpēc manas mātes brāļu bērni nav mani brāļi – viņi ietilpst citā – lāča – totēmā.

Mans tēvs ir no mustanga totēma, jo tikai mustanga totēms var precēties ar manu māti – ziloņa totēmu. Bet visu tēvabrāļu sievas ir no ziloņa totēma, manas mātes totēma, un viņu bērni būs manā totēmā. Turpretī tēva māšas no mustanga (*Munga* – M) totēma dzemdēs (maniem mātes «brāļiem») lāča (*Unka* – U) totēma bērnus.

Ja jūs pietiekoši rūpīgi izsekojāt šiem samērā vienkāršajiem apsvērumiem, tad Morgana fenomens *travelingu* gadījumā jums būs skaidrs.

Tātad: pie mana ugunskura mani brāļi un māšas ir manas mātes bērni, manas mātes māšu bērni un mana tēva brāļu bērni, un tie ietilpst manā totēmā. Manas mātes brāļu bērni un tēva māšu bērni ir mani brālēni un māsīcas, un ietilpst lāča totēmā. Pie mana ugunskura ziloņa totēmā ietilpst mana māte, viņas brāļi un māšas, un tēvabrāļu sievas (šīs pēdējās var būt atnākušas no cita ugunskura un nebūt manai mātei rada balto izpratnē, bet *travelingu* paražu likums viņas pielīdzina mātes māšām – viens totēms). Pie mana ugunskura mustanga totēmā ietilpst mans tēvs, viņa brāļi un māšas, kā arī mātesmāšu vīri, ja tie ir pārnākuši pie mūsu ugunskura un «juridiski» kļuvuši tēva brāļi – viens totēms).

Nu mēs esam aplūkojuši četrus totēmus pie mūsu ugunskura:

- bruņurupuči – manu brāļu totēms,
- ziloņi – manas mātes totēms,
- mustangi – mana tēva totēms,
- lāči – manu brālēnu totēms.

Ja es esmu jauneklis, tad šie ir skaitliski lielākie totēmi pie mana ugunskura (protams, ja es esmu sirmgalvis, tad mana tēva un mātes totēmi – pie mana ugunskura, tikai pie mana ugunskura – būs izmiruši, bet savairojušies bērnu un mazbērnu totēmi).

Pieņemsim, ka es esmu jauneklis. Kas tad būs pārējos totēmos pie mana (dzimtā!) ugunskura?

Antilopes totēms (*Ata* – A) – manas mātes mātes totēms: mana vecāmāte, varbūt kāds viņas brālis vai māsa – ar vārdu sakot, sirmgalvjī.

Bifeļa totēms (*Vakir* – V): manu māšu bērni (māšas jāsaprot plašākā – *travelingu* nozīmē).

Krokodila totēms (*Numar* – N): māsīcu bērni.

Un, beidzot, visinteresantākais priekš manis kā jaunekļa totēms – čūskas (*Tang* – T): mana vecāmāte no tēva puses (abas vecāsmātes pie viena ugunskura gan nekad nebūs, būs viena vai otra), varbūt viņas māsa. Vai māsīcu mazbērni (kas es vairs par jaunekli, ja manām māsīcām jau mazbērni?). Ak, vai! nekā interesanta priekš manis pie mana ugunskura! Formāli es varētu izvēlēties sev sievu no čūsku totēma sievietēm arī pie dzimtā ugunskura, bet ko es te atrodu? Savu vecomāti vai zīdaiņus, kuriem es pats vectēvs. Ar vārdu sakot, lielumielajā vairumā gadījumu *travelings* ir spiests meklēt sievu pie sveša ugunskura.

Protams, pilnīgi izslēgts jau nav, ka sieva izaug pie paša ugunskura, piemēram, ja mana vectēva no mātes puses māsa ar saviem pēctečiem ir palikusi pie mūsu ugunskura, tad viņas mazmeita (II pakāpes māsīca balto izpratnē) var būt man sieva; analogiski es varu precēt savas vecmātes no tēva puses brāļa mazmeitu. Tomēr tipiska *travelingi*em ir sievas meklēšana pie svešiem ugunskuriem. Vistuvākais radinieks, kas var iekļūt sievas totēmā, ir II pakāpes māsīca, un tad arī tikai 1/4 šo māsīcu nonāk sievas totēmā, pārējās nokļūst manis paša, manu brālēnu vai manas vecāsmātes totēmā.

⁷⁵ Kad Edžus Pilnmēness (Astunaks) bija *travelingu* cilts audzēknis, viņš tika ieskaitīts bruņurupuča totēmā. Tā kā totēms saista cilvēku uz visu mūžu, tad Edžus Pilnmēness saglabāja totēma tiesības arī pēc aiziešanas no cilts. (*Aut. piez.*)

Kā redzat, travelingu sistēma izslēdz laulības tuvu radnieku starpā daudz stingrāk nekā balto cilvēku morāle. Pie travelingu laulību paradumiem mēs vēl atgriezīsimies, bet tagad aplūkosim totēmu savstarpējās attiecības un tos savstarpējos pienākumus, ko tās uzliek⁷⁶.

Ja es esmu bruņurupučis, tad visi šī totēma vīrieši ir mani brāļi, un tas nozīmē, ka viņi ir mani dabiskie karabiedri. Karā mēs ejam kopā, kautiņā viņi mani aizstāv un man jāaizstāv viņi; ja kādu no viņiem nogalina, mans pienākums ir viņu atriebt. Ja travelingi saka «tas ir mans brālis», viņš saka: «mums jācinās kopā». Visas bruņurupuča totēma sievietes ir manas māšas. Mans pienākums ir viņas aizstāvēt, aizsargāt, rūpēties par viņām (un viņu bērniem), apgādāt viņas ar pārtiku un citu nepieciešamo. Ja travelingu sieviete nebūs paēdusi, viņa izteiks pārmetumu vispirms ne savam tēvam, vīram vai dēlam, bet gan sava totēma vīriešiem, saviem brāļiem.

Bifeļa totēms – tie ir mani «krustdēli», mani aizbilstamie. Bifeļa totēmā ietilpst manu māsu bērni, un manas rūpes un atbildība par māsām turpinās arī uz viņu bērniem. Man nav jā rūpējas par bērniem no sava paša totēma, maniem «jaunākajiem brāļiem» – par tiem lai rūpējas mani tēvoči; man nav jā rūpējas par saviem paša bērniem – par tiem lai rūpējas sievasbrāļi; man ir jā rūpējas par savu māsu bērniem. Man viņi ir jāapmāca, jāapgādā dzīves sākumā ar visu nepieciešamo, jāapprecina; viņi var lietot manu mantu. Visu mūžu viņi paliek mani lutekļi, bet es – viņu aizbildnis.

Ziloņa totēms – manas mātes totēms. Ziloņi ir mani tēvoči, manas mātes brāļi. Viņi mani uzaudzināja, apmācīja, izskoloja, viņu lokus es lietoju, kad man vēl nebija savu loku; viņi man sameklēja sievu (no manu sievu totēma, protams). Viņi visu mūžu paliek mani aizbildņi.

Antilopes totēms – manas mātes mātes vai arī manu māsu meitu bērnu totēms. Ikdienas dzīvē manas saites ar šo totēmu nav tik ciešas, kā ar trim iepriekš minētajiem. Šā totēma veco ļaužu (manu tēvoču tēvoču) uzdevums ir, tēlaini runājot, rūpēties par manu dvēseli: izpildīt pie manis noteiktos rituālus. Savukārt es vecumdienās izpildīšu rituālus viņu jaunekļiem.

Čūskas totēms – manas sievas totēms. No viņu sievietēm es varu izvēlēties sev sievu, un viņa kļūs mana sieva, ja vien mans un viņas tēvocis neiebildīs. Šī totēma vīrieši ir mani dabiskie biedri medībās un dabiskie pretinieki kautiņā (atcerieties, ka mani brāļi bija mani dabiskie biedri kautiņos, bet nebūt ne medībās). Katrs travelingi uzskata par savu pienākumu pie pirmās izdevības izzobot savas sievas totēma vīrieti, un nereti tas noved pie kautiņa. Kara spēlēs un rituālu dejās mēs tēlojam pretiniekus. Karā par travelingu lietu mēs, protams, karojam par vienu mērķi, taču nekad ne kopā, vienā grupā. Mēs ar viņiem sabiedrojamies tikai kopīgām medībām.

Krokodila totēms – manas sievasmātes totēms. Attiecībā uz šī totēma sievietēm man eksistē desmitiem aizliegumu: nerunāt, neuzlūkot utt. Šī totēma vīrieši, manas sievas tēvoči, ir tie, no kuriem atkarīgs, vai es dabūšu nolūkoto meiteni par sievu. Ar viņiem vedīs sarunas par precēšanos mans tēvocis. Tāpēc es jau no bērnības cenšos visādi izcelties viņu acīs.

Mustangi – mana tēva un manu bērnu totēms. Mani pienākumi pret šo totēmu ir daudz mazāki nekā mani pienākumi pret māsu bērnu totēmu. Tāpat viņu totēma pienākumi pret mani ir mazāki nekā manu tēvoču pienākumi. Mūsu jaunekļi parasti iet karā mustangu veco vīru vadībā, un otrādi – viņu jaunekļi mūsu veco vīru vadībā.

Un beidzot lāča totēms – mani brālēni – arī medību un kautiņu biedri un pretinieki.

Viegli ieraudzīt, ka visi totēmi sadalās divās grupās pa četriem totēmiem katrā un ka vienas sievietes pēcnācēji pa sieviešu līniju vienmēr paliek vienā totēmu grupā. Katrs travelingi apzinās sevi kā piederīgu vienai vai otrai grupai (fratrijai).

Bruņurupuča, ziloņa, bifeļa un antilopes totēmi pieder pie vienas fratrijas (vēja cilts). Lāča, krokodila, čūskas un mustanga totēmi pieder pie otras fratrijas (ūdens cilts). Visā visumā attiecības starp fratrijām var raksturot šādi: mana fratrija rūpējas par mani, audzina un apgādā, bet es rūpējos par savu fratriju; cīņās mēs esam kopā. Otra fratrija ir mūsu pretinieki – ar viņiem mēs ķildojamies, cīkstamies, tirgojamies (tajā skaitā par sievietēm) un kooperējamies medībās.

Ja mans lasītājs jau agrāk ir iepazinies ar kādas primitīvas tautas etnogrāfiju, tad šeit viņš atrada daudz kopēja ar agrāk zināmajiem faktiem no primitīvo tautu dzīves. Acīm redzami, ka travelingu astoņu laulības kļušu sistēma ir augstāk attīstīta duālā sistēma. Par duālās sistēmas izcelšanos zinātnē nav skaidrības un vienota viedokļa. Taču šeit autors nespēj atturēties, lai neizteiktu savu viedokli par iespējamo šādas sistēmas izcelšanās ceļu. Esiet iecietīgi pret autoru!

Pa pirmatnējiem mežiem klaiņo divas ciltis. Tās sastopas, karo, tad nolemj noslēgt mieru. Par miera zīmi apmainās sievietēm: turpmāk vienas cilts vīri ies pie otras cilts sievietēm, un otrādi. No pirmatnējā cilvēka viedokļa tā ir ļoti dabiska maiņa, tik dabiska, ka cilvēces vēsturē tā varēja atkārtoties tūkstošiem reizi. Pie tam tā apmierina visus – gan abu cilšu vīriešus, gan abu cilšu sievietes – visiem labāk svešinieks, nekā sen pazīstamais savs. Ciltis dzīvo teritoriāli kopā, bet ekonomiski un idejiski atsevišķi – katra cilts audzina savus bērnus (faktiski savu sieviešu bērnus) atsevišķi, ciltis ķītvējas un sacenšas savā starpā, un rīko kolektīvas medības. Šī stāvokļa atliekas paradumu likumu veidā mēs labi redzam pie travelingiem. Pēc tam (galu galā varbūt arī jau pirms tam vai vienlaicīgi ar to) katra cilts sašķēlās divās daļās pēc paudzēm. Vēl pēc vienas šķēlšanās izveidojās tagadējais stāvoklis. Bet tas viss ir tikai hipotēze.

⁷⁶ Uz Zemes analogiska attiecību sistēma starp totēmiem pastāvēja daudzām Austrālijas aborigēnu tautām, bet vienkāršotā veidā – arī visām pārējām «primitīvajām» tautām uz Zemeslodes – *tulk.piez.*

Travelingu ģimenes sistēma ir ļoti dzīvotspējīga un labi atbilst cilts interesēm. Travelingiem nav bāreņu. Lai travelingi kļūtu bārenis, ir jāizmirst visam viņa mātes totēmam. Svešinieks, ko travelingu cilts pieņēmusi savā vidū, līdz ar totēmu saņem pilnu radnieku komplektu: viņam tūdaļ ir mātes, kas viņu baro, tēvoči, kas viņu apmāca, brāļi, kas aizstāv, un sievasbrāļi, ar ko izkauties.

Bieži dzird apgalvojumus, ka travelingi dzīvojot netikumiskā grupu laulībā, kad visi viena totēma vīrieši ir vīri visām cita totēma sievietēm. Pirmkārt, tas nav taisnība, un, otrkārt, pie tās ģimenes rūpju un apgādības sistēmas, kas pastāv starp travelingiem, šādā laulības formā nebūtu nekā netikumīga. Šāds uzskats acīm redzot cēlies no tā, ka baltais dzird travelingu sakām: «šī ir mana sieva un tā arī ir mana sieva, un tā trešā arī ir mana sieva», bet neiedomājas, ka travelingi vārdu «sieva» saprot mazliet savādāk nekā viņš. Jādomā, ka kādreiz travelingiem pastāvēja grupu laulība (starp citu, kā visām tautām), bet nu jau daudzus gadsimtus travelingi dzīvo ne pārāk stiprā vienlaulībā.

Travelingu jauneklis izraugās sev sievu no savas sievas totēma (vai arī, ja viņš pārāk ilgi vilcinās ar izvēli, to viņa vietā izdara tēvocis). Parasti tēvocis neiebilst pret jaunekļa izvēli, taču, ja rodas konflikts, galavārds pieder tēvocim; jauneklis ir spiests piekāpties. Pēc tam tēvocis dodas pie meitenes tēvoča, un sākas sarunas par laulību. Galīgo «jā» vai «nē» vārdu saka meitenes tēvocis. Lielā mērā tas ir atkarīgs no pašas meitenes gribas, taču nesaskaņu gadījumā noteicošo vārdu atkal saka tēvocis. Kad nu abi tēvoči ir vienojušies, tiek noteikta kāzu diena. Ja tēvoči nevar vienoties, tad jauneklis (vai viņa tēvocis) izvēlas citu līgavu vai arī kādu laiku gaida, cenzdami pierādīt savas labās īpašības un pārliecināt meitenes tēvoci.

Travelingiem nav likumu, kas tieši aizliegtu vīrietim ņemt vairākas sievas, taču šāda parādība tiek novērota ārkārtīgi reti, un galvenokārt tāpēc, ka vīrietim būtu ļoti grūti pārliecināt meiteni un viņas tēvoci dot jāvārdu (tēvoci šajā jautājumā savukārt iespaidotu viņa māšas – meitenes māte un viņas māšas). Travelingiem nav arī likuma, kas aizliegtu precētam vīrietim stāties sakaros ar sievieti, kas nav kļuvusi par viņa sievu pēc tēvoču vienošanās. Taču, pirmkārt, tai būtu jābūt no viņa sievas totēma, pretējā gadījumā pret abiem vainīgajiem vērstos ne vien visas cilts naids, nicināšana un nosodījums, bet arī sirdsapziņa un bailes no pārdabiskas atmaksas. Ja nu šī blakus sieviete ir precēta, tad viņa pēc totēmu sistēmas ir sieva kādam no «laulības pārkāpēja» brāļiem. Ja šāds laulības pārkāpums notiek slepeni un neviens par to neuzzin, tad abu līdzdalībnieku sirdsapziņa neko daudz nemocīsies. Ja par to uzzinās, tad vienīgie ieinteresētie te būs vainīgā sieva un vainīgās vīrs. Ja viņi neiebilst, tad citiem te nekādas daļas nav. Ja pieviltā sieva un piekrāptais vīrs iebilst (un parasti viņi, tāpat kā baltie, protams, saceļ skandālu), tad gandrīz nenovēršams ir kautiņš starp vainīgo un viņa sievas brāļiem, kā arī starp vainīgo un viņa paša brāļiem ar cietušo brāli priekšgalā. Kā redzat, tiktāl travelingu tikumi neko daudz neatšķiras no balto cilvēku tikumiem. Varbūt vienīgi ar to, ka šādi kautiņi laulības pārkāpšanas dēļ starp travelingiem notiek daudz retāk nekā starp baltajiem.

Kas attiecas uz travelingu jaunekļu un meiteņu pirmslaulības sakariem ar pretējo dzimumu, tad uz stingrāko tiek noliegti nevis pirmslaulības sakari, bet gan sakari pirms «iesvētīšanas» par vīrieti vai attiecīgi par sievieti. Jaunekļiem, lai iegūtu tiesības precēties (parasti sešpadsmit septiņpadsmit gadu vecumā) ir jāiztur īpaši pārbaudījumi vīrišķībā (kuros iekļauta pat spīdzināšana ar uguni) un jāiziet īpašas ceremonijas (apgrauzīšana te neietilpst – to izdara jau piecu gadu vecumā pirms meža skolas). Ja jauneklis ir izturējies pārbaudījumā (ne visiem tas izdodas uzreiz, un dažiem vispār neizdodas – tādi cieš visas cilts nicinājumu un parasti ātri aiziet bojā), tad viņš ir ieguvis tiesības precēties, precīzāk, stāties sakaros ar sievietēm. Parasti tam seko sievas izvēle, tēvoču sarunas un kāzas. Ja nu tomēr kāzas kaut kādu iemeslu dēļ ir novilcinātas, tad šāda jaunekļa sakaros ar sievieti travelingi nesaskata nekā nosodāma (iebildumi var būt tikai tās sievietes vīram, ar kuru jaunais travelingis ielaidies). Līdzīgi ir ar meitenēm. Pēc gadu ilgas sagatavošanas īpašā «skolā» kopdzīvei ar vīrieti, travelingu meitene iziet speciālas ceremonijas, pēc kurām iegūst tiesības atdoties vīriešiem. Parasti tam seko kāzas, bet ja nu meitenei neizdodas iziet pie vīra, tad dzimumsakari ar visām to sekām netiek uzskatīti par nosodāmiem. Meitenes iziet šo ceremoniju sievietes tiesību iegūšanai piecpadsmit sešpadsmit gadu vecumā.

Tātad travelingiem moments, no kura jaunekļiem un meitenēm atļauti dzimumsakari ir nevis kāzas, bet īpašas ceremonijas jaunekļiem 16–17, meitenēm 15–16 gadu vecumā. Dzimumsakari pirms šīm ceremonijām ir ļoti smags noziegums, kas beidzas ar vainīgā nāvi (vainīgais mirst no «burvja lāsta»), tātad pārdabiskas atmaksas gaidās). Pats par sevi saprotams, ka ceremonijas atļauj dzimumsakarus tikai ar noteikto totēmu.

Kā redzat, lasītāj, attiecībā uz jaunekļiem travelingu likumi ir stingrāki, bet attiecībā uz meitenēm žēlsirdīgāki nekā balto likumi. Travelingu meitenes, kuras nav iekārojis neviens tām pieņemams vīrietis, nav spiestas atteikties no mātes laimes un sabendēt sevi, pārvēršoties par vecmeitu.

Ir vēl viens travelingu laulības dzīves paradums, kas no balto cilvēku morāles viedokļa var izsaukt vislielākos iebildumus, bet, lai būtu taisnīgi un patiesīgi, mēs nevaram to noklusēt. Kad mēs runājam par laulības pārkāpšanu, ieminējāmie par to, ka vīrieša sakari ar svešu sievu neizsauks cilts iebildumus, ja vien vīrs nebūs pretī šiem sakariem. Viņš nebūs pret, ja tie notiek ar viņa ziņu un piekrišanu. Vīrs var «aizdot» savu sievu savam brālim (travelingu izpratnē, protams, tātad sava totēma loceklim) kā viesmīlības, pateicības vai īpašas draudzības zīmi. Nereti divi travelingi apmainās sievietēm uz vienu reizi, vienu nakti, uz laiku vai uz visiem laikiem (parasti to dara, slēdzot īpašu draudzību). Jūs jautāsiet, ko par to saka travelingu sievas? Jāteic, ka parasti viņas ne vien neiebilst, bet ir arī apmierinātas ar pārmaiņu. Ja nu sieva tomēr nav apmierināta ar vīra rīcību (kā šajā jautājumā, tā visos citos), tad viņas rīcībā ir tie paši līdzekļi, kas balto vīru sievietēm: skandāls, asaras, nagī un beidzot atgriešanās pie mātes.

Travelingu laulība var tikt sarauta gan pēc vīrieša, gan pēc sievietes iniciatīvas. Sieva var atgriezties pie mātes ugunsкура un meklēt savu brāļu aizsardzību, vīrs var padzīt vai pamest sievu. Tāpat kā pie baltajiem cilvēkiem, parasti abas puses uzskata, ka laulības izjukšanā vainīga pretējā puse, tāpēc laulības šķiršana parasti tiek noslēgta ar izkaušanos starp bijušo vīru un viņa brāļiem no vienas puses un bijušās sievas brāļiem no otras puses. Pēc tam laulība ir likumīgi šķirta, un tēvoči var sākt sarunas par jaunu laulību.

Kā lasītājs varēja pārliecināties, travelinga vārdi par to, ka katra astotā travelingu sieviete ir viņa sieva, vēl nenozīmē, ka viņš ar visām tām patiesi dzīvo. Šie travelinga vārdi iegūst tomēr reālu nozīmi tad, ja travelingi aizklīst kaut kur svešumā. Ja travelingis no bruņurupuča totēma, pametis savu ugunsкуру un savu sievu pie tā, savās medību vai kara gaitās aizklīdīs pie sveša ugunsкура, un atradīs tur sievieti no čūskas totēma, kuras vīrs tāpat klaiņo kaut kur apkārt, tad abi uzskatīs par pilnīgi dabisku lietu dzīvot kā vīram ar sievu tikmēr, kamēr travelingis dosies tālāk, vai arī atgriezīsies īstais vīrs. Šajā gadījumā pret šo īslaicīgo laulību nevienam, pat īstajam vīram, nevar būt nekādu iebildumu. Var teikt, travelingi uzskata, ka laulība tiek uz laiku pārtraukta, ja laulātie ilgstoši ir šķirti.

Kā jau redzējām, travelingu precības apzīmē nevis atļauju sākt dzimumdzīvi, bet gan vienošanos dzīvot (un lielākajai daļai travelingu tas nozīmē – klaiņot) kopā. Kā jau minēju, klaiņotāji travelingi dzīvo grupās līdz simt cilvēkiem. Tā kā precību partneri gandrīz vienmēr izvēlas no citas grupas (cita ugunsкура), tad vienošanās turpmāk dzīvot kopā nozīmē, ka vienam no partneriem ir jāatstāj savs ugunskurs un jāpāriet pie sievas vai vīra ugunsкура. Mūslaikos pa lielākai daļai sieva pāriet pie vīra ugunsкура; senatnē, jādodomā, bija otrādi, kaut gan arī tagad vīra pāriešana pie sievas ugunsкура nav nekāds retums.

Tagadējais travelingu ugunskurs ir pārvērties par patriarhālu dzimtu, kas, protams, ir pretrunā ar daudz senāko radniecības sistēmu. Vidējs mūsdienu travelingu ugunskurs izskatās šādi:

– Kādi trīs 60–70 gadus veci sirmgalvji – brāļi (mūsu izpratnē pa lielākai daļai brālēni), pieņemsim, no bruņurupuča totēma. Tad viņu paaudzē ietilps kādas piecas tikpat vecas sievietes no čūskas totēma – viņu un viņu mirušo brāļu sievas – savā starpā māsas travelingu izpratnē, bet balto cilvēku izpratnē nebūs radnieces, pateicoties patriarhālajai sistēmai un sieviešu iešanai pie svešiem ugunskuriem. Nākamajā paaudzē ietilps viņu dēli no mustanga totēma un viņu sievas no ziloņa totēma. Vīrieši atkal tuvāki radinieki, sievietes pa lielākai daļai mūsu izpratnē nebūs radnieces. Skaitā – ap divdesmit, vecumā ap četrdesmit. Nākošā paaudze – skaitā ap četrdesmit un vecumā no desmit līdz trīsdesmit gadiem. Vīrieši un jaunekļi no bruņurupuča totēma tāpat radinieki (ap 20 cilvēku). Pieņemsim, ka puse no viņiem jau ir apprecējusies, un viņu sievas no čūskas totēma – precētas sievietes skaitā ap desmit. Puse pie šī ugunsкура dzimušo meiteņu no šīs paaudzes jau izdotas pie vīra un aizgājušas pie citiem ugunskuriem. Otra puse (skaitā ap desmit) – neprecētas bruņurupuča totēma meitenes. Un beidzot, jau precēto mazie bērni no mustanga totēma – kādi piecpadsmit (vecākie zēni no šīs paaudzes un jaunākie no iepriekšējās atradīsies «meža skolā» un faktiski neklejos kopā ar dzimtu, bet viena gadagājuma meitenes vecumā ap 14–15 atradīsies citā – meiteņu skolā. Šie «skolnieki» atgriežas pie saviem ugunskuriem tikai svētkos, kad daudzi ugunskuri salasās vienuviet).

Šī shēma var tikt koriģēta ar tām mustanga un bruņurupuča totēma sievietēm, kas palikušas pie sava ugunsкура un atvedušas vīrus no čūskas un ziloņa totēma.

Kā redzat, pie šāda ugunsкура man, kā bruņurupuča totēma jauneklim, bezcerīgi meklēt sievu, jo te ir tikai precētas čūskas totēma sievietes. Otrkārt, šeit nav neviena ziloņa totēma vīrieša (ja vien kāda no tēva māsām nav atvedusi vīru pie mūsu ugunsкура), kuram būtu mani jāaudzina un jāapmāca (tiesa, zēni no tā cieš maz, jo lielāko daļu bērnības pavada meža skolā, bet meitenēm audzinātāju – ziloņa totēma sieviešu – netrūkst). Tomēr acīm redzams, ka travelingu radniecības sistēma un radniecības uzliktie pienākumi vairs neatbilst tai ģimenes formai, kurā travelingu cilts dzīvo pašlaik.

Starp travelingiem-zemkopjiem Aiki plakankalnē šī neatbilstība jūtama mazāk. Šeit pēc apprecēšanās katrs pāris saņem no cilts lietošanā savu zemi un uzceļ sev atsevišķu mitekli. Tāpēc nav iespējams spriest, vai šeit faktiski valda patriarhāts vai matriarhāts.

Augstāk aprakstītais travelingu ugunskurs klejo pa visu Bellas baseina mežu (kā Travelingu rezervāta robežās, tā arī ārpus tā), meklēdams veiksmi medībās, šad tad sastapdamies ar citām grupām un atkal izšķirdamies (vai arī daži ugunskuri kādu laiku medī kopā). Tikai četras reizes gadā svētkos, kā arī ārkārtējos gadījumos, kad cilts vecākie virsaiši sauc cilti kopā, travelingi salasās vienuviet.

Bet travelingu svētki, pārvaldes forma, reliģija – tie jau ir citu aprakstu temati.

Tulkotājas pēcvārds Pirmajai grāmatai

Tikai, pirmkārt, ekonomiski apsvērumi un, otrkārt, vēlēšanās pēc iespējas ātrāk darīt (kaut vai vismaz daļēji) zināmus Zemes latviešu sabiedrībai Daces Raudas absolūti patiesajā un ārkārtīgi pamācošajā stāstā aprakstītos notikumus liek man publicēt šī stāsta Pirmo grāmatu, pirms vēl ir pārtulkotas pārējās divas.

Kad Dace Rauda apmeklēja Zemi, viņa piešķīra man, kā tagad mēdz teikt, «ekskluzīvas» jeb, kā būtu teikuši tajos laikos, kad latvieši vēl prata runāt latviski, – izņēmuma tiesības uz tulkojumu, tāpēc neviens cits to izdarīt nevar, – tikai es. Bet man, diemžēl, atliek ļoti maz laika tulkošanai, jo es kā filoloģijas doktore strādāju par sētnieci, pie kam uz divām slodzēm (ar vienu aldziņu neizdzīvosī, jo sētniekiem tagad maksā profesoru algas). Visi zinātņu doktori, kas pēc Latvijas Republikas neatkarības atgūšanas ir strādājuši par sētniekiem un pazīst šī darba specifiku, mani sapratīs. Vasarā – tad nu vēl tā: ir kaut cik brīvāk, taču arī tad uzslaucīt visus tos izsmēķus un čipsu pakas un novākt suņu mēslus no ietvēm – prasa laiku. Bet ziemā vispār: pēti tik debesis, vai nesāks snigt, un, ja snieg, tad lec augšā puspiecos no rīta un tik šķipelē sniegu, kamēr mugura stīva... Kas tā pēc tam vairs par tulkošanu, ja acis līp ciet aiz neizgulēšanās un noguruma?

Tādējādi tulkošanas darbs virzās uz priekšu ļoti lēni, bet tikmēr Zemes latviešu sabiedrība varbūt nemaz vēl neko nav dzirdējusi par tādiem Mundas latviešiem!? Tāpēc es nolēmu neturēt sveci zem pūra un publicēt «Mirandas» Pirmo grāmatu jau tagad, lai gan, protams, pilnīgi apzinot, ka stāsts ne tuvu neizskatās pabeigts. Apsolu, ka Pirmajai «Mirandas» grāmatai saredzamā nākotnē sekos vēl divas, kurās viss noskaidrosies. Pie tam tūlītēja Pirmās grāmatas publikācija var paātrināt šo procesu, jo par Pirmās grāmatas tulkojumu saņemtais honorārs varbūt ļaus man uz kādu laiku atteikties no otrās slodzes un apkopt tikai vienu sētnieces iecirkni.

Sarma Asare, *Dr.habil.philol.*

Romāns «Miranda». Fragmenti no 2. grāmatas

Traģiparodija trīs grāmatās un divos dučos cēlienu ar pielikumiem

Tulkojusi: *Sarma Asare*

Redaktore: *Lija Vaida*

Skumja parodija par dēku literatūru, par «ezotērisko» literatūru, par pornogrāfisko literatūru, par utopijām un antiutopijām, par latviešu lielmanību un latviešu mazvērtības «kompleksu», kā arī par daudz ko citu – par vispār mūsu pasauli.

© Dace Rauda, 2006

Devīze priekš literāriem konkursiem:

Kas citas zemes sidrabjostās jož...

Ak brīnums!
Cik staltas būtnes! Skaisti cilvēki!
Cik dižena tu, jaunā pasaule,
Kur tādi ļaudis mīt!

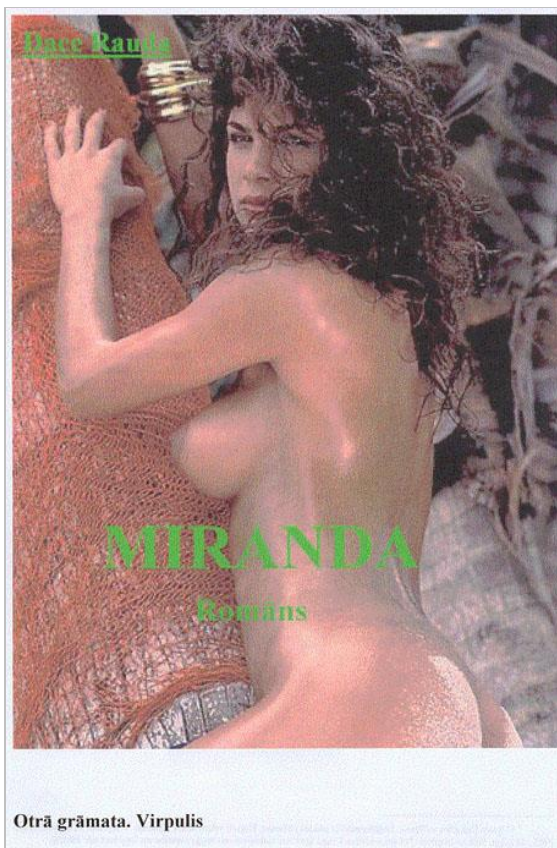
(Šekspīrs. «Vētra». *Mirandas vārdi*⁷⁷)

Veltīts «Zelta Dienas» galvenajam redaktoram Atvaram Strautmalim, kurš uzvedināja mani uz domām aprakstīt viena viņa līdzstrādnieka piedzīvojumus.

Dace Rauda

⁷⁷ Viljams Šekspīrs. «Vētra». Traģikomēdija piecos cēlienos. Kopoti raksti sešos sējumos. V sējums. «Liesma», Rīgā, 1965., 612.lpp. Šeit un turpmāk Šekspīra citātos Ernās Sprinces tulkojums no angļu valodas un lappuses pēc minētā izdevuma.

Otrā grāmata. Virpulis

Rauda D. «Miranda». Otrā grāmata.
Izdevniecība «Daugavas Banga» Ķengaragā, 2006.

Rowdy Dace. *Miranda*.
Book 2-nd. *The Whirlpool*
Publishing House *Daugavas Banga*, Hāngeragt,
2006 (in Latvian)

Tad ļaunās nodevības nebūtu,
Nedz melu, krāpšanas. Lieks kļūtu tad
Šeit zobens, pīķis, šķēps un lielgabals;
Un lieka karamāksla viltīgā,
Jo daba devīgā tad ražotu
It visu, cilvēkam kas vajadzīgs.

(*Šekspīrs, «Vētra», Gonzalo, 559*)

«Mirandas» otrās grāmatas vāks

9. cēliens. Viļņu Princis

Bij laime nelaimē. Prom aizdzina
Mūs likten's ļauns, bet laime atveda
Uz šejieni.

(Šekspīrs, «Vētra», *Prospera*, 531)

1. Atgriešanās uz «Viļņu Prinča»

– Dāmas un kungi, lēdijas un džentlmeņi, siņjoras un seņori! Ekselences! Man ir tas gods stādīties jums priekšā. Esmu Magnuss Viciakrakka, Latvijas karaļu dinastijas jaunākā zara pārstāvis, Bolderājas hercogs, Silakroga markīzs un Māilupes grands.

Šos vārdus teica izbēgušais vergs Mikus Rainis, sperdams kāju uz kuģa «Viļņu Princis» klāja un vienlaicīgi ar nevērīgu žestu pastiepdams viņam vistuvāk pretī stāvošajam vīrietim atvērtu Akorijas Republikas pasi ar labi saskatāmu iespiestu personas vārdu: Magnuss Viciakrakka.

– Tas jums, Ekselence, lai jūs nedomātu, ka es esmu kaut kāds viltvārdis, kas uzdodas par to, kas viņš īstenībā nemaz nav. Mums atgadījās neliela ķibe. Mēs ar kundzi, diviem maniem adjutantiem un dzelteno laivinieku bijām manā motorlaivā izbraukuši jūrā izklaidēties un mazliet pamakšķerēt. Manam otrajam adjutantam leitnantam Karakājam gadījās noķert neparasti lielu zivi, bet, kamēr viņš pūlējās to ievilkt laivā, nezina no kurienes uzradās baltā milžu haizivs, noteikti ne mazāk kā piecus metrus gara, un, briesmīgā ātrumā izdrāzdamās no dziļuma, uzbruka tuncim, kuru leitnants pašreiz vilka laivā. No šausmīgā sitiena laiva apsviedās un, kā man liekas, nogrima, bet haizivs aprija tunci un acīmredzot norāva leitnantam Karakājam roku. Mēs, pārējie, ar pūlēm izpeldējām krastā, bet leitnantu mēs tur vairs nesagaidījām iznākam malā. Redzējām tikai, ka jūrā ap sarkanu asiņu plankumu šaudās haizivis... Man ļoti žēl, ekselences... Pēc tam mēs veselu diennakti pavadījām neapdzīvotā krastā, meklēdami kādu cilvēku apmetni vai gaidīdami garāmbraucošu kuģi, kamēr ieraudzījām selgā jūsu brigu un sākām māt jums un saukt palīgā, kā jau jūs to redzējāt. Tāpēc, ekselences, nebrīnieties par mūsu diezgan nožēlojamo izskatu un neņemiet to ļaunā.

Runātāja un viņa pavadoņu izskats patiešām bija visai neparasts. Mugurā viņam bija kreklis, kurš kādreiz bija bijis balts, bet virs tā smokings, kurš kādreiz bija bijis melns. Varēja redzēt, ka gan kreklis, gan uzvalks, gan apavi vēl nesenā pagātnē skaitījās ļoti smalki un dārgi. Tagad tie bija samīcīti un notašķīti ar smiltīm, izžuvušiem dubļiem un sveķiem. Runātāju pavadīja jauna, slaida sieviete, ģērbta sportiskā džinsu kostīmā, gan krietni apdriskātā, un divi neliela auguma jauni vīrieši, viens baltais, ģērbies zaļpelēki plankumainā armijas maskēšanās tērpā, otrs dzeltenādainais raibā civilā kreklā un brūnās biksēs. Kaut gan sievietes džinsu uzvalks un abu vīriešu tērpi arī bija saburzīti un netīri, tomēr šeit apģērba specifiskas dēļ kontrasts starp apģērbu tagadni un pagātni nebija tik spilgts, kā pirmā runātāja gadījumā.

– Tā ir mana laulātā draudzene Alīse Viciakrakka, – runātājs norādīja uz jauno blondīni, – un tas ir mans pirmais adjutants leitnants Donats Rigensis, – runātāja roka pavērsās pret vīru maskēšanās tērpā. Trešais ir laivinieks Džordžs Bušs. Un ar ko man ir tas gods runāt, Ekselence?

Viņam bija gods runāt ar akadēmiķi Andri Gardu, Viņa Majestāti Sofiadas teokrātiskās valsts Augstāko Hierarhu. Tomēr saruna iznāca diezgan vienpusīga, jo uz visu sacīto Viņa Majestāte neko neatbildēja un tikai platām acīm skatījās atnācējā, kamēr Majestātei blakus stāvošā dāma, tērpta greznā vakartērpā ar pārļu kaklarotu, pastiepa roku, paņēma atnācēja pasi un, šķiet, iedziļinājās tās saturā.

Bija pirmdienā, 9999.gada 8.februāris, pēcpusdiena, ap pulksten četriem. Aizvakar, sestdienā, pulksten divpadsmitos dienā Senzaras Centrālajā Templī bija daudzu viesu klātbūtnē svinīgi salaulāti profesors Edžus Pilnmēness un viņa aspirante princese Karma Garda. Tās dienas nogale bija pavadīta svinīgajā kāzu mielastā ar visiem tā tradicionālajiem atribūtiem, tādiem kā līgavas nešana uz rokām pāri sliksnim, šķīvjva dauzīšana ar papēdi un visu viesu apbrīnojamā vienprātībā izteiktais konstatējums, ka absolūti visi ēdieni un dzērieni kāzu godagaldā ir neciešami rūgti.

Pusnaktī līgava un līgavainis bija pametuši kāzu viesus, kuri turpināja dzīrot līdz četriem pieciem rītā, bet pulksten divpadsmitos nākošajā dienā tos visus uzmeklēja un atkal savāca kopā, lai turpinātu dzīres un (vienu daļu – tikai svarīgākos viesus!) uzaicināja ar pirmdienas agru rītu uz kuģa «Viļņu Princis» klāja, lai kopā ar jaunlaulātajiem un viņu vecākiem dotos trīs dienas ilgā izbraucienā pa Vētru

Krasta piekrastes ūdeņiem. Bija paredzēts apbraukt apkārt Tabako salu iekšējo ūdeņu baseiniem (Putvijas jūrai un Sinusa līcim), aptverot Mustafas un Lagnegas salas, un beigās atkal atgriezties Senzarā.

Bija pagājušas apmēram astoņas stundas kopš izbraukšanas no Senzaras ostas, un «Viļņu Princis» pašreiz atradās iepretim Dienvidjehulendas kalnainajai, mežainajai un neapdzīvotajai piekrastei, kad matroži pamanīja krastā četrus dīvainus cilvēkus, kuri vicināja rokas, māja ar dažādiem drēbes gabaliem un kaut ko kļiedza (attālums bija pārāk liels, lai saprastu vārdus, ko tieši viņi kļiedza). Kuģim, dabīgi, bija nolīgta pilnīgi jauna apkalpe, un «Viļņu Prinča» tagadējais kapteinis Maigonis Deviņkājis ziņoja saimniekiem – Augstākajiem Hierarhiem – par savādo notikumu. Kapteinis, Vieda Garda un akademiķis Gards visi pēc kārtas binokli aplūkoja dīvainos krasta radījumus un secināja, ka tie visvairāk izskatās pēc tiem kaut kādā kuģa avārijā cietušiem un krastā izmestiem nelaimīgajiem, kādi ir tik spilgti aprakstīti tik daudzos slavenos dēķu romānos par tālām Dienvidjūrām.

Lai gan nezin kādu tur svešu pasažieru uzņemšana nebūt neietilpa Viedas plānos par meitas kāzu ceļojumu kopā ar augstdzimušajiem viesiem, tomēr nevarēja taču arī šos nelaimīgos, kas tik izmisīgi sauc pēc palīdzības, vienkārši tā pamest neapdzīvotā krastā, jo vairāk tādēļ, ka kuģa kapteinim – vecam, daudzpiiedzējušam jūras vilkam – to nekādi neļāva viņa jūrasbraucēju ētika un, ja Vieda tagad dotu pavēli vienkārši peldēt projām, tad tas noteikti izraisītu gan kapteiņa, gan viņa matrožu neapmierinātību, kas, savukārt, sabojātu visu auru uz kuģa... Vieda, būdama, kā lasītājam zināms, izcila ekstrasense, atvērta visām augstākās eksistences ietekmēm, to labi saprata un tāpēc, lai gan klusi pie sevis nosūkstījusies, tomēr pavēlēja kuģim apstāties un nosūtīt uz krastu motorlaivu ar vienu matrozi.

Un lūk, tagad laiva bija atgriezusies un četri krastā paņemtie svešinieki bija spēruši savus pirmos soļus uz «Viļņu Prinča» klāja.

Tā nu viņi visi tur tagad stāvēja astoņu cilvēku grupā: četri atnācēji no krasta, matrozis, kas tos bija laivā atvedis, kuģa jaunais kapteinis un abi Augstākie Hierarhi. Šajā astoņu cilvēku grupā tieši puse – četri gabali – atradās vairāk vai mazāk šoka stāvoklī, lai gan centās to visiem spēkiem noslēpt, un tikai pārējie četri bija samērā mierīgi, vienīgi saprotamas ziņkārības urdīti.

Četri mierīgie bija: matrozis, kapteinis, vīrs plankumainajā militārajā tērpā, kurš nupat bija nosaukts par leitnantu Donatu Rigensi, un dzeltenais laivinieks Džordžs Bušs. Četri pārsteigtie bija: Mikus, Alīse un abi Augstākie Hierarhi. Taču starp šiem pārsteigtajiem viņu pārsteiguma iemesli bija pilnīgi atšķirīgi.

Mikus un Alīse bija pārsteigti (un, jāatzīst, arī krietni vien nobijušies) tādēļ, ka pēkšņi atradās uz viņiem tik labi pazīstamā «Viļņu Prinča» klāja. Tikai jau laivā, strauji tuvodamies bortam, viņi piepeši atklāja, ka tas kuģis, kuram viņi no krasta tāluma bija tik dedzīgi mājuši ar rokām un lakatiņiem, saukdami pēc palīdzības, izrādās, ir tas pats nolaupītais «Viļņu Princis», ar kuru viņu likstas šajā trakajā zemē bija sākušās! Viņi nevarēja zināt un, protams, arī nezināja, kas tagad ir šī kuģa saimnieki, un dabīgs bija (tik draudīgais!) viņu pieņēmums, ka tagadējie kuģa saimnieki varētu būt nekas cits kā tie paši pirāti, kas kuģi toreiz nolaupīja!

Pavisam savādāks bija abu Augstāko Hierarhu apmulsma iemesls. Viņiem nebija ne mazāko aizdomu, ka krastā paņemtie svešinieki varētu būt jūras vai sauszemes laupītāji, bet toties abi – gan Andris, gan Vieda – tūlīt pazina pirmo un relatīvi labāk par pārējiem – notašķītā smokingā – ģērbto svešinieku pēc sejas: tas nebija neviens cits, kā profesors Laimonis Mellis, bet tikai ne tāds, kāds viņš izskatījās šodien un te, pašreiz atradamiem kaut kur tepat lejā kuģa ēdamzālē, sen jau būdams pilns profesors, bet gan tāds, kāds viņš bija ceturtdaļgadsimtu atpakaļ, kad vēl bija tikai asociētais profesors un kad viņi visi bija viens otru tik labi pazinuši Bellaportas universitātē.

Tā nu Viņa Majestāte Augstākais Hierarhs akademiķis Andris Gards neatbildēja neko tam cilvēkam, kurš tikko kā bija sevi nosaucis par Magnusu Viciakrakku, Latvijas karaļu dinastijas jaunākā zara pārstāvi, Bolderājas hercogu, Silakroga marķīzu un Māilupes grandu, un kurš tagad vaicāja, ar ko viņam ir tas gods runāt. Akademiķa acis tikai pamazām vērās aizvien platākas un platākas, un līdz ar acīm palēnām vērās vaļā arī mute.

Bet viņa laulātās draudzenes Viedas Gardas mute, tieši otrādi, pamazām kļuva arvien šaurāka un šaurāka, kad viņa, galvu noliekusi un izlikdamās pasi pētām, arvien ciešāk un ciešāk sakoda zobus un saknieba lūpas, lai apvaldītu un noslēptu savu uztraukumu. Mikus ievēroja arī, kā dreb viņas rokas, turēdamas Magnusa Viciakrakkas pasi.

Redzot šādu dīvainu kuģa saimnieku izturēšanos, Mikum pirmā doma, protams, bija tāda, ka kuģa saimnieki neapšaubāmi ir jūras laupītāji un ka tie acimredzot ir atklājuši to apstākli, ka Mikus un Alīse patiesībā ir izbēguši pasažieri no šī paša kuģa, un pirmais plāns Mikum, saskaņā ar šo dispozīciju, bija tūdaļ pat izraut azotē paslēpto pistoli un atklāt pa viņiem visiem uguni, apšaut viņus un pēc tam laivā

aizbēgt atpakaļ uz krastu. Mikus, cenzdamies to darīt pēc iespējas neuzkrītošāk, lēnām pabāza roku zem netīrajiem svārkjiem, saņēma sauļā pistoles rokturi un ar īkšķi atbīdīja drošinātāju, bet viņa acis tikmēr uzmanīgi pārslīdēja apkārtnei un vēriņi nopētīja klātesošos.

Klātesošie tomēr absolūti neizskatījās pēc tādiem, kas gatavotos kādam uzbrukt. Matrozis, kas bija viņus no krasta atvedis motorlaivā, tagad stāvēja, atzvēlies pret falšbortu⁷⁸, pie viņa nebija redzami nekādi ieroči, bet viņa rokas bija saliktas tālu sāņus uz borta malas, un bija skaidri redzams, ka sauļas viņam ir tukšas. Matroža sejā nebija nekā cita, kā vien bezrūpīga ziņkārība, ar kuru tas pētīja atbraucējus, pie kam viņa acis kavējās visvairāk pie Alīses, it sevišķi jau pie viņas vidukļa un gūžām.

Kapteinis stāvēja, turēdams rokas uz binokļa; arī viņam nebija redzami klāt nekādi ieroči, bet pats viņš skatījās neatraudamies tagad tikai un vienīgi uz saviem saimniekiem Augstākajiem Hierarhiem (Mikus, protams, nezināja, ka tie ir Augstākie Hierarhi), pie kam lēnām – apmēram tādā pašā tempā, kādā vērās vaļā akadēmiķa Garda mute, – kapteiņa sejā cēlās augšup uzacis un vaibstos auga izbrīna izteiksme.

Abi civilisti, uz kuriem kapteinis tik izbrīnīti skatījās, vēl jo mazāk atgādināja kaujai gatavus jūras laupītājus: tie bija padzīvojuši, ap piecdesmit gadus veci, kungs un dāma, ģērbti ļoti svinīgi: viņš melnā frakā; viņa greznā vakartērpā un bagātīgi noklāta visvisādām mirdzošām rotaslietām. Tiešā tuvumā vairāk neviena nebija, bet attālāk bija redzami vēl daži tādi paši balles tērpos ģērbti pāriši, kas kaut ko tērzejā, atbalstījušies ar elkoņiem uz borta, lūkodamies jūrā un pagriezuši Mikum un viņa sarunu biedriem savas, pēc izskata spriežot, augstdzimušās pēcpuses.

Ar vārdu sakot, Mikus nolēma pagaidām vēl nešaut, bet nogaidīt, kas būs tālāk.

Bet tālāk viss norisa ātri un vienkārši. Vieda attapās pirmā no visiem klātesošajiem, tādējādi apstiprinādama savu dižas valdnieces reputāciju, ar ātru kustību pasniedza Mikum atpakaļ viņa (ne viņa) pasi un, jūtami māksloti iesmiedamās, iesaucās:

– O, Viciakrakkas kungs! Ļoti, ļoti lūdzu piedošanu! Mēs bijām tik ārkārtīgi pārsteigti, ieraugot jūs šeit... Vēlreiz lūdzu mūs atvainot! Lūdzu, iesim iekšā, jums visiem droši vien vajag apkopties, nomazgāties, mēs pamēģināsim sameklēt jums kādu piemērotu tīru un sausu apģērbu, bet pēc tam laipni lūdzam jūs visus pieņemt mūsu viesmīlību uz šī kuģa... Mēs šeit svinam mūsu meitas kāzas... Ak, jā! Es taču aizmirsu jums stādīties priekšā! Viciakrakkas kungs, šis ir mans vīrs, Sofiadas Augstākais Hierarhs akadēmiķis Andris Gards, bet es esmu Augstākā Hierarhiene Vieda Garda... Laipni lūdzam jūs uz mūsu izpriecu jahtas!

Un Mikus izlaida no sauļas pistoles spalvu, kad Vieda – gan vēl mazliet stīvi – paņēma viņu zem rokas un aizveda savus jaunos viesus lejup pa Mikum un Alīsei tik labi pazīstamajām «Viļņu Prinča» dzelzs kāpnēm.

2. Viedas Gardas augstie viesi

Vēlu vakarā Mikus un Alīse stāvēja «Viļņu Prinča» kajītē, tajā pašā, kur Mikus bija mitinājies pa ceļam uz Vētru Krastu, un viņš tagad izmisīgi domāja: «Meliem īsas kājas! Meliem īsas kājas!». Viņš domās atkārtoja šo bērnībā tik bieži dzirdēto teicienu atkal un atkal, jo nezināja, kā tagad izklūt no tās situācijas, kādā nu bija iekļuvis, un nezināja, kas notiks tālāk.

Pēc ierašanās uz «Viļņu Prinča» Mikus un Alīse tika nodoti Gardu preses sekretāres gādībā, kur viņiem stādīja priekšā kā Agniju Jogas jaunkundzi. Tā bija gadus 20 – 23 veca latviete brūniem matiem. Rūpēdamās par jauno viesu apģērbu, ēdienu un vannu, Agnija (par kuras lingvistiskajām spējām viņi ātri vien pārliecinājās) paspēja arī ievadīt viņus lietas kursā par visu, kas bija noticis, pašreiz notika un nākotnē notiks uz šī kuģa. Mikus un Alīse uzzināja, ka notiek šeit Sofiadas Augstāko Hierarhu meitas Karmas Gardas kāzas ar Bellaportas profesoru Edžu Pilnmēnesi, ka, neskaitot jūrniekus, uz kuģa līdz šim atradās 24 kāzu izbrauciena dalībnieki, bet tagad, kopā ar četriem jaunatnācējiem, viņu būs 28.

– Četrpadsmit vīrieši un četrpadsmit sievietes⁷⁹! – Agnija smaidīdama stāstīja. – Tagad mēs šeit esam tieši uz pusēm! Kundze teica, ka vakarā jūs ar visiem iepazīstinās.

– Vai šis kuģis pieder Augstākajiem Hierarhiem? – Mikus jautāja kalponei, cenzdamies to pasacīt pēc iespējas vienaldzīgāk un neuzkrītošāk.

⁷⁸ Stingri ņemot, jūrniecības terminos par bortu sauc kuģa sānus zemāk par klāju, bet to paaugstinājumu, kas kā šo sānu turpinājums paceļas augstāk par klāju, sauc par falšbortu. Dace Rauda tomēr, nebūdama jūrniece, ne vienmēr konsekventi ievēro šo terminoloģiju – *tulkotājas piezīme*.

⁷⁹ Pilnu Karmas Gardas un Edžus Pilnmēness kāzu izbrauciena dalībnieku sarakstu skat. šīs grāmatas pielikumos – *red.piez.*

– Tagad jā, – viņa atbildēja. – Bet vispār princese Karma un viņas līgavainis profesors Pilnmēness šo kuģi pirms kāda mēneša atrada pamestu jūrā. Uz tā bija notikušas briesmīgas slepkavības – Agnija piebilda klusinātā balsī, it kā baidītos skaļi par to runāt. – Tam bija uzbrukuši pirāti...

– Ak tā... – Mikus noteica ar atvieglotumu balsī.

Mikus un Alīse kopā ar Donatu un Džordžu bija pavadījuši kalnos un džungļos nepilnas trīs diennaktis, šajā laikā veicdami pa gaisa līniju simt kilometrus, kamēr no Vīķumuižas nokļuva Putvijas jūras piekrastē, bet faktiski pa līkloču takām tur kilometru sanāca krietni vairāk nekā simts. Pakaļdzīšanos viņi nebija manījuši un šajā ziņā viss bija kārtībā, taču viņi bija nomocījušies (sevišķi Alīse), pārguruši, izsalkuši un izslāpuši. Ēdamā viņiem ceļā līdzī bija maz, un tas izbeidzās ātri. Kaut gan Donats bija teicis, ka zina ceļu, taču galu galā viņi apmaldījās un nenonāca vis pie apdzīvotām vietām, kā tas bija plānots, un tādēļ nācās meklēt palīdzību pie garāmbraucoša kuģa jūras krastā, kad tāds krasts beidzot iznira viņu acīm pēc šiem, kā šķita, bezgalīgajiem zaļajiem džungļiem.

Tagad, kad viņi bija uz šī kuģa laimīgi nonākuši, viņiem pagāja visa pēcpusdiena, lai atkoptos un savestu sevi puslīdz kārtībā. Vieda atnāca viņus apraudzīt, pie kam neatraudamās lūkojās tikai uz Miku, nepievērsdama gandrīz nekādu uzmanību Alīsei. Viņa piedāvāja aizvest abus pie viesiem, bet viņi palūdza atļauju kaut dažas stundas pagulēt. Un lūk, nogulējuši stundas trīs vai četras, Mikus un Alīse beidzot bija nonākuši cik necik pieņemamā formā, lai varētu mēģināt iekļauties Gardu izpriecās brauciena dzīvē. Tas bija ap pulksten vienpadsmitiem vakarā, un laukā bija jau tumšs, kad abi vecie Gardi svinīgi izveda viņus no viņu kajītes un uzveda uz elektrisko spuldžu diezgan vāji apspīdētā klāja.

Kā pirmos viņi sastapa un kā pirmos viņiem priekšā stādīja pašus svinību vaininiekus: līgavu un līgavaini.

– Šī ir mana meita **Karma Garda**⁸⁰, tagad Pilnmēnese, – Vieda sacīja, atkal kaut kā dīvaini paraudzījusies uz Miku, ko viņš tūdaļ pamanīja un tāpēc sajūtās saspringti un neērti. Viņam pretī stāvēja slaida, bet sulīga blondīne, skaista jau pēc dabas, bet tagad vēl skaistāka, jo mirdzēja gan savā sievišķīgajā laimē, gan savā žilbinoši baltajā kleitā. – Un tas ir... – Vieda norādīja ar roku uz Miku un saminstinājās. – Nu jā... Tas ir Magnuss Viciakrakka... Latvijas karaļa Gunta XIV brālēns... Tā iznāk, vai ne? – viņa kaut kā nedroši pārjautāja Mikum.

– Tā iznāk, – Mikus, savaldījis nedrošību, nelokāmi apstiprināja, un Karma nokniksēja viņa priekšā, bet viņš cienīgi paklanījās.

– Un šī ir Alīse, Viciakrakkas kundze, – Vieda turpināja, – bet šis ir **profesors Edžus**

Pilnmēness.

– Ļoti patīkami...

– Ļoti patīkami... – vīrieši paspieda viens otram rokas⁸¹.

– Vai jūs gadījumā neesat tas Edžus Pilnmēness, kas «Zinātnes Druvā» bija ievietojis rakstu par travelingu ģimeni? – Mikus pajautāja, ar interesi ielūkodamies šajā cilvēkā, kura sejā viņam likās esam kaut kas neparasts un ne gluži latvisks.

– Jā, tas ir viens no maniem populārzinātniskajiem darbiem, – profesors apstiprināja, arī vērīgi ielūkodamies Mikus sejā. – Cik es zinu no Tabako salu vēstures, – viņš pēc īsas pauzes turpināja – jūs, Viciakrakkas kungs, taču esat dzimis šeit, Vētru Krastā, vai ne? Bet izruna jums ir tipiski rīdzinieciska⁸².

– Tas man no vecākiem, – Mikus atbildēja ar nekaunību, pie kādas viņu sāka jau pieradināt šīs zemes neprātīgā dzīve. Tomēr viņš tagad sāka jau nožēlot, ka, uzkāpjot uz šī kuģa, bija uzdevies par Magnusu Viciakrakku. Tā bija ekspromta doma, radusies tajā brīdī, kad viņš, jau atrazdamies laivā, aptvēra, ka priekšā ir nevis kāds neitrāls kuģis, kur nebūtu bijis nekādas vajadzības melot, bet tieši «Viļņu Princis», kurš pēc viņa rīcībā esošajām ziņām taču atradās pirātu rokās! Tas nozīmēja, ka uz šī kuģa nedrīkst uzdoties nedz par Miku Raini, Latvijas žurnālistu, nedz par izbēgušu vergu (ņems vēl un pārdo visus atkal verdzībā, kā to ar viņu jau vienreiz bija izdarījis Džokers!). Vajadzēja izdomāt tādu stāstu, lai pirāti viņus respektētu un nemēģinātu sagūstīt, lai stāsts iznāktu ticams un izskaidrotu viņu bēdīgo stāvokli krastmalā, un pie tam vajadzēja izdomāt šo stāstu ātri, burtiski minūtes vai divu minūšu

⁸⁰ Tā kā Mikus Raiņa iepazīstināšanas ceremonija ar Viedas Gardas augstajiem viesiem bija visai gara, un mūsu lasītājam var sākt jukt kopā visas šīs daudzās *VIP*, tad šajā grāmatas izdevumā mēs ieliekam boldā viņu vārdus tad, kad tie pirmoreiz atskan Mikus ausīs – *red.piez.* – Romāna «Miranda» oriģinālajā Mundas izdevumā šo boldu nav, un mūsu izdarītie izcēlumi nenozīmē, ka Vieda būtu izrunājusi šos vārdus ar kaut kādu īpašu intonāciju.

⁸¹ Tā pirmoreiz sastapās mūsu patiesā stāsta abi galvenie varoņi, kuriem abiem ir tik neparasta izcelšanās – *aut.piez.*

⁸² Atcerēsimies, ka profesors Edžus Pilnmēness bija poliglots, kurš pārzināja visas valodas un tajās visus dialektus un izloksnes, kādas vien ir sastopamas Vētru Krastā – *aut.piez.*

laikā, kamēr motorlaiva, viņos lēkādama, traucās uz kuģi. Un nekas labāks Mikum vienkārši prātā neienāca, kā vien uzdoties par Latvijas karaļa brālēnu, jo vairāk tādēļ, ka viņam somā taču bija piektdienas naktī no Magnusa seifa paķertie saimnieka dokumenti, tajā skaitā pase. Protams, pasē bija Magnusa un nevis Mikus fotogrāfija, taču kaut kāda ļoti attāla līdzība starp viņiem pastāvēja, un pārējo varētu «norakstīt» uz nogurumu pēc grūtā ceļa un uz Mikus sejas netīrumu, ja kāds vispār pievērstu uzmanību fotogrāfijai, ko cilvēki, kā Mikus labi zināja, parasti nedara, kad viņiem uz īsu brīdi parāda kādu dokumentu. Un tā nu Mikus toreiz laivā noliecās pie Alīses, kas sēdēja uz laivas soliņa viņam blakus, tad pagriezās atpakaļ pie abiem saviem vīriešu kārtas pavadoniem un, īsi paskaidrojot viņiem situāciju, klusi pavēstīja, pie kādas leģendas ir nolēmis turēties. Tie pamāja ar galvām, un uz klāja neviens no viņiem vairs nebrīnījās par Mikus meliem.

– Mani vecāki runāja kā rīdzinieki, un arī es tā pieradu runāt, – Mikus nobeidza.

– Jā, tā bieži notiek, – Edžus Pilnmēness saprotoši pamāja, taču viņa acīs ziņkārība neapdzisa, un viņš turpināja vērot Miku un arī Alīsi. Visi – nu jau trīs pāri – devās tālāk un apstājās pie kāda pavecāka, virsnieka parādes uniformā tērpta vīra, kas vientuļš stāvēja pie borta, smēķēdams un raudzīdamies jūrā, un, tikai viņiem pienākot, apgriezās. Mikus īsti labi neorientējās Akorijas Republikas formas tērpos, bet šī viņam likās policijas uniforma.

– Tas ir mans brālis, Karmas tēvocis, – Vieda sacīja.

Vīrietis arī paskatījās Mikū un pēc tam Alīsē ļoti uzmanīgi, tad pastiepa Mikum roku un stādījās priekšā:

– **Pulkvedis Johans Knābis**, Akorijas Republikas Valsts drošības dienesta priekšnieks. Tā sakot, galvenais čakists šajā valstī.

No šiem vārdiem Mikus galvā uzbrāzmoja vesels domu virpulis ar apmēram tādu saturu, ka šis varbūt varētu būt tieši tas cilvēks, kuram būtu iespējams atklāti izstāstīt visu, ko viņš zināja un kas ar viņu bija noticis: par uzbrukumu «Viļņu Princim», par Vili Bleķi, par viņa papīriem, par Donatu Vellu, par Kapsētas kauju, par Džokeru, par verdzību, par Magnusu un par sazvērnieku apsriedi Viķumuižā... Tomēr tik svarīgu lēmumu par visas patiesības atklāšanu Mikus jau pēc savas ļoti piesardzīgās dabas vien nevarēja pieņemt vienā acumirkļī; tas viņam prasīja pa priekšu šo lietu rūpīgi apdomāt, tāpēc pagaidām viņš vēl neko neuzsāka. Pulkvedis tikmēr, acis piemiedzis, joprojām vērtīgi skatījās Mikū un sacīja, kā pašam Mikum izlikās, mazliet zobgalīgi:

– Tātad jūs esat Magnuss Viciakrakka? Biju daudz dzirdējis par jums, bet nekad nebiju personīgi ticis.

Mikus tikai klusuciešot paklanījās un neko neatbildēja (jo baidījās skaļi melot šim cilvēkam, kurš valsts politisko dzīvi un tajā iesaistītās personas, jādomā, jau pēc sava amata stāvokļa vien pārzināja ļoti labi). Tikmēr abi saimnieku pāri – vecie Gardi un jaunie Pilnmēneši – jau aicināja abus «Viciakrakkas» pie nākamās viesu grupas. Tie bija divi jaunieši, puisis un meitene, vecumā ap divdesmit vai mazliet vairāk gadiem.

– Šis ir **Muntis Velnamilta jaunskungs**, Okeānijas republikas prezidenta dēls, – Vieda iepazīstināja. – Un tā ir viņa māsa **Amerika Velnamiltas jaunkundze**. Viņu vecāki, Okeānijas prezidents ar kundzi, diemžēl paši nevarēja ierasties kāzās, atbrauca tikai jaunākā paaudze... Esiet pazīstami: Magnuss un Alīse Viciakrakkas...

Atkal Mikus paspieda roku jaunajam vīrietim, un atkal jaunā dāma pakniksēja. Šoreiz Mikus nesajuta neko aizdomīgu jauno okeāniešu uzvedībā; abiem jauniešiem acīmredzot neradās šaubas, ka viņu priekšā patiešām ir Latvijas karaļa brālēns, un viņi raudzījās Mikū ar neslēptu godbijību un pat apbrīnu; Muntis mazliet pavēris muti savā vientiesīgajā sejā, bet Amerika ar kaut kādu, kā Mikum izlikās, it kā neķītru izlaidību un iekāri acīs, gluži kā kad viņa būtu gatava karaļa brālēnu pavest tepat uz vietas viņa sievas klātbūtnē.

– Es ļoti priecājos iepazīties, Viciakrakkas kungs, – sacīja Muntis un aplusa. Bija jūtams, ka viņš intensīvi domā, ko tālāk teikt, bet nevar atrast vārdus. Toties Amerika bija daudz attapīgāka uz runāšanu un vienā elpas vilcienā izmeta naksnīgajā jūras gaisā sekojošu frāzi:

– Ak, Viciakrakkas kungs, tas ir patiešām lieliski, ka jūs, kaut arī nejaušības, bet varbūt īstenībā drīzāk gan paša Likteņa vadīts, ieradāties uz šī kuģa ar savu apburošo laulāto draudzeni un saviem drosmīgajiem pavadoniem, jo šeit ir atlasīta un savākta visa Vētru Krasta augstākā sabiedrība, izņemot, protams, prezidenti Žannu Kandori-Kanori un viņas ministrus, lai gan viens no viņas valdībai tuvajiem cilvēkiem te tomēr ir, tas ir pulkvedis Knābis, bet viņš ir tāpēc, ka ir Gardas kundzes brālis, bet nevis tāpēc, ka ir no Kandores-Kanores valdības, tā ka Gardas kundzes uzvārds pirms laulībām ar

akadēmiķi Gardu bija Vieda Knābe⁸³, un, kad viņa mums pēcpusdienā laipni pastāstīja, kas jūs tādi esat, tad es tūlīt teicu Gardas kundzei, ka Pērkoņtēvs vai nu kas to tā ir ierīkojis, bet viņš to nav darījis veltīgi un ne no šā, ne no tā, bet ir darījis ar nolūku, jo tas jau visiem bija redzams, ka nav taisnīgi, ja mūsu mīļās un jaukās Karmas kāzās ir ielūgti viesi no visiem Vētru Krasta valdošajiem namiem, bet nav ielūgti pašas mūsu visu dārgās tēvzemes Latvijas visaugstākā valdošā nama pārstāvji, kas dzīvo šajā mūsu mītnes zemē Vētru Krastā, un Gardas kundze man pilnīgi piekrita, ka tā tas patiešām ir, un ka viņa nav ielūgusi Viņa ekselenci Magnusu Viciakrakkas kungu vienīgi tādēļ, ka vispār nav zinājusi, ka viņš te dzīvo, un ja būtu zinājusi, tad noteikti būtu ielūgusi, bet redziet, kā iznāca, jo Liktenis, kurš taču, kā visiem zināms, pārvalda mūsu dzīvi vienmēr tik taisnīgi un saprātīgi, vienalga visu ierīkoja pēc sava prāta un kā tas pienākas, un atveda jūs uz šejieni, lai jūs varētu iepazīties ar visiem Vētru Krasta valdošo namu pārstāvjiem, kuri gan, protams, nevar sacensties diženumā un augstlabdzimībā ar pašas Latvijas valdošo Viciakraku dinastijas namu, bet es ceru, ka jūs, Viciarakkas kungs un cienītā kundze Alīse, neņemsiet ļaunā mūsu sabiedrību, jo mēs izsakām jums visdziļāko cieņu un vislielāko gandarījumu par to, ka jūs esat te ieradusies, un patiešām priecājamies par šo negaidīto, bet nūdien tik patīkamo satikšanos, kura, kā es domāju, nesīs vēl daudz jauku un lietderīgu brīžu gan mums, gan, kā es iedrošinos cerēt, arī jums, ekselences!

Pamēģiniet, mūsu cienījamais lasītāj, izsacīt visu šo teikumu vienā elpas vilcienā, kaut vai vismaz lasot vārdus no šīs grāmatas, nevis turpat uz vietas sacerot tos savā galvā, kā to darīja Amerika, un jūs pārliecināties, ka Amerikas Velnamiltas runāšanas spējas bija patiešām izcilas, un viņa varēja šāda veida darbības veikt tik milzīgā ātrumā, kāds ziemeļnieciski lēnīgajam Mikum Rainim agrāk ne prātā nevarēja ienākt.

Tagad viņi bija apstaigājuši visus kāzu viesus, kas atradās uz klāja, un nokāpa lejā uz «Viļņu Prinča» ēdamzāli. Agrāk, vecā kapteiņa laikos, tas bija bijis jau nodalījums priekš smalkākas un vairāk saudzējamās kravas, bet tagad telpa bija pēc Viedas pavēles atbrīvota no kastēm, cik necik izgreznota un pārtaisīta par banketu zāli. Tās vidū pašreiz stāvēja gari galdi ar ēdamajiem un dzeramajiem; zāles galā uz bufetes darbojās mūzikas disku⁸⁴ atskaņotājs ar spēcīgu pastiprinātāju un lielām, visos zāles kaktos saliktām skaļruņu tumbām, no kurām arī šobrīd visai uzņēmīgi dārdēja mūzika. Viesi sēdēja ap galdu, neaizņēmuši pie tā ne tuvu visas vietas; zāles brīvajā daļā divi pāri dejoja.

Vieda veda Miku un Alīsi pie kāda sarkanā sutanā tērpta pusmūža vīra ar tāda paša auduma sarkanu cepurīti galvā. Vīrs, kurš bija sēdējis pie galda, piecēlās, redzēdams tuvojamies kuģa saimniekus, un līdz ar viņu piecēlās viņa blakussēdētāja, tērpta baltā mūķenes tērpā, kurš apsedza viņu burtiski no galvas līdz papēžiem, jo arī viņas galvu aplāja tērpa kapuce.

– Esiet pazīstami, – Vieda sacīja. – Viņa Eminence, Teitonijas **Zibenbrāļu ordeņa mestrs Silvestrs Labadiena**... Viņš pagodināja mūs, pats personīgi izpildīdams Karmas un Edžus laulību ceremonijas sākumdaļu⁸⁵... Un tā ir viņa palīdzība, Svētās Divvienības⁸⁶ klostera **mūķene Ļeņina fon Eivesa**. Viņa gan ir cēlusies no teiņoņu dzimtcilvēkiem, taču jau mazotnē kā bārene pieņemta klosterī audzināšanā un kļuvusi Viņa Eminencei gandrīz vai par audzumeitu, visā Teitonijā slavēta ar savu neparasto gudrību, dievbijību un tikumību.

Brūnādainā mūķene, kuras seja bija pa pusei aizsegta ar balto audeklu, pacēla savas lielās acis uz Miku un paraudzījās viņā ar tādu nopietnību, ka viņš tūdaļ nezin kādēļ pats pie sevis nokaunējās, it kā būtu izdarījis kaut ko nosodāmu un grēcīgu. Ļeņina fon Eivesa, cik varēja spriest pēc viņas acīm un pēc acīm apkārtējās nelielās atsegtās sejas daļas, bija vēl jauna sieviete, varbūt starp 25 un 30 gadiem. Vieda

⁸³ Kad Amerika Velnamilta pieminēja šo vārdu, Mikum Rainim pazibēja galvā doma, ka tas viņam ir kaut kur dzirdēts, bet tālākā Amerikas tarkšķēšana izdzēsa vispār jebkādas domas no visu klausītāju galvām un līdz ar to arī šo domu no Mikus galvas – *autores piezīme*.

⁸⁴ Par diskiem Vētru Krasta latvju izloksnē dēvē to, ko pie mums, Latvijā, sauc par skaņuplatēm – *aut.piez.*

⁸⁵ Karmas Gardas un Edžus Pilnmēness kāzās ar laulības reliģiskajām ceremonijām bija problēmas, – *aut.piez.* –, jo Edžus skaitījās pārkoņticīgs, bet Karma, sekojot vecākiem, piederēja teosoftu reliģijai un tāpat it kā nepiekrita pārkoņticībai (faktiski teosofti nenoliedza pārkoņticību, jo uzskatīja, ka teosoftijā ietilpst visas pasaules reliģijas, tajā skaitā pārkoņticība, taču savādāk bija ar oficiālo Pērkoņtēva baznīcu: tā noliedza teosoftus, uzskatīdama tos par ķecerīgu sektu). Lai gan Edžus nebija reliģiozs cilvēks un nepiešķīra lielu vērtību ticības lietām savādāk kā vien uzskatot tās par etnogrāfisku pētījumu objektu, taču Viedas priekšlikumam pāriet pēc visiem rituāliem teosoftijā viņš nepiekrita, tādēļ iznāca, ka laulības ceremonijai bija jānotiek pēc pārkoņticības rituāla (kuru teosofti respektēja). Tāpēc Karmu un Edžu laulāja Silvestrs Labadiena, bet pēc tam pati Vieda kā teosoftu Augstākā Hierarhiene un virspriesteriene izpildīja vēl papildus savas teosoftiskās ceremonijas, uz kurām mestrs Labadiena savā labsirdībā piekrita raudzīties ne kā uz ķecerīgām, bet kā uz privātām.

⁸⁶ Pārkoņticībā Svēto Divvienību sastāda Pērkons uz Zibens – *tulk.piez.* – Pirmais simbolizē Dievu Tēvu (t.i. Pērkoņtēvu), bet otrs – Svētā Gara gaismu.

nosauca mestram un mūķenei Mikus un Alīses viltustitulus, un mestrs smaidīdams un labsirdīgā tonī izteica kaut kādus grūti iegaumējamus vārdus, kuru jēga bija apmēram tāda, ka visiem, arī karaļu brālēniem, vajagot ievērot pazīstamos desmit baušļus.

– Tas ir pats par sevi saprotams, Jūsu Eminence, taču mana pieredze, dzīvojot šajā zemē, kā šķiet, liecina par to, ka dažreiz ievērot bausli «Tev nebūs nokaut» nozīmētu ļaut šo bausli pārkāpt kādam citam, un, tā kā kopējā grēku summa pasaulē nemainās no tā, vai nokauj mani, vai nokauju es, tad varbūt kādreiz ir svētīgi atbrīvot savu tuvāko no šī grēka, pašai uzņemoties to pašam.

Silvestrs Labadiena pakratīja Mikum ar pirkstu, bet mūķenes acīs uz mirkli iedzirkstījās smieklis, lai gan lūpas nebija saredzamas un nevarēja noteikt, vai arī tās patiešām pasmaidīja. Tikmēr atskaņotājs bija beidzis dārdināt savu kārtējo skaņuplati, abi deļotāju pāri apstājās, un viens no pāriem pienāca pie mūsu runātājiem.

– Nu lūk, – teica Vieda, – un šis ir mūsu bruņinieks **grāfs Rolands Briljants**... Viņa saderinātā līgava **baronese Laura n'Ezera**. Viņi ir pats Teitonijas muižniecības zieds... Esiet pazīstami: Magnuss Viciakrakka... Alīse Viciakrakka...

Grāfs Rolands un baronese Laura izrādījās visai simpātiski cilvēki, kuri nezin kādēļ uzreiz ļoti iepatīkās Mikum. Kaut kā pavisam vienkārši un nepiespiesti Rolands pasmaidīdams pastiepa Mikum roku un spēcīgā tvērienā paspieda to. Lai gan viņam kā Teitonijas muižniecības oficiālajam galvam it kā būtu vajadzējis pievērst sevišķi lielu vērību dižcilvēku tituliem (kuri Magnusam Viciakrakkam kā Bolderājas hercogam, Silakroga marķīzam un Mālupes grandam bija krietni augstāki nekā pašam Teitonijas grāfam Rolandam), taču īstenībā viņš tos uzklauzīja pavisam vienaldzīgi un tūdaļ pat sacīja, tik tikko manāmi atmetot ar roku:

– Ak, ikviens var nekāpt uz augšu, bet neviens nevar nekāpt uz leju.

Laura tikmēr bija pirmā no viesiem, kas pievērsa lielāku uzmanību Alīsei. Viņa sākumā pasniedza Alīsei roku tāpat kā Rolands Mikum, bet pēc tam viegli apskāva viņu un noskūpstīja uz vaiga.

– Lai izbaudītu savas labās īpašības, vajag šad tad pagrēkot, – viņa sacīja, Alīsei. – Pienāciet vēlāk, papļāpāsim, manā dārgā. – Vai tas par tiem grēkiem nav sacīts pareizi, Jūsu Eminence? – Laura pievērsās Labaidienam.

– Jums visām tikai grēki vien prātā, – atteica garīdznieks. – Labāk būtu domājušas par to, kā negrēkot.

– Vai arī Ļeņinai grēki prātā? – Laura pajautāja, paraudzīdamās uz mūķeni.

– Kas viņu zin. Pajautā viņai pati, mīļā Laura.

– Vai dzirdējāt, māsa Ļeņina, ko teica Viņa Eminence? – Laura jautāja mūķenei. – Lai es paprasu jums, vai arī jums ir grēki prātā.

Mūķene atbildēja lēnīgi, bet cienīgi:

– Jā, arī man ir grēki prātā, jo cilvēks vispār ir grēcīgs pēc dabas. Bet cilvēka augstākā gara būtība ir pārvarēt šo savu zemisko dabu un negrēkot.

– Nu, dabūji, mīļā Laura? – Viņa Eminence pasmaidīja.

– Atvainojiet mūs, – sacīja Vieda Teitonijas pārstāvju četriniekam un, paņēmusi Miku pie rokas, atstāja Teitonijas garīgo un laicīgo pāri savstarpējās labsirdīgās filosofiskās dzēlībās.

Tagad viņi pienāca pie zaļādainu cilvēku trijotnes. Tur bija pavecāks vīrietis, pavecāka sieviete un jauna meitene. Alīse pirmoreiz mūžā redzēja dabā zaļādainus cilvēkus, jo šī rase bija pasaulē maz izplatīta un Latvijā tā nedzīvoja; arī Mikus tos nebija redzējis, ja neskaita to zaļādaino durvju sargu Benulā, ar kuru viņš netika sarunājies. Agrāk Mikus un Alīse bija redzējuši zaļādainos tikai fotogrāfijās un filmās. Šo cilvēku ādaskrāsa bija tumši zaļa kā koku lapas. Acīmredzot dabiskā izlase bija radījusi viņus maksimāli piemērotus dzīvei mežos, kur viņu kailie augumi būtu ļoti grūti pamanāmi starp zariem. Taču softi sen vairs nedzīvoja mežos, un pašreiz visi trīs bija ģērbti pat ne savos nacionālajos tērpos (kādi viņu tautai bija, un ļoti īpatnēji), bet gan pilnīgi latviskā garā – sievietes seģenēs ar saktām, bet pats filarhs pelēkos vadmalas svārkos ar platmali galvā un ar prievīti ap kaklu.

– Iepazīstieties: Viņa Majestāte **Lagnegas filarhs Hitlodejs Multipluss**. Viņas Majestāte **Lagnegas filariene Aurēlija Multiplusa**. Viņu meita **princese Honoreja**. Un tie ir... – Vieda nosauca Mikus un Alīses viltotos titulus, kurus lasītājam jau sen būs apnicis uzklaut.

– Prieks redzēt arī jūs mūsu pulkā! – filarhs sacīja ar tik tikko manāmu sveštautieša akcentu, bet gramatiski pilnīgi pareizā latviešu valodā. – Piebiedrojieties mums un bilstiet arī savu vārdu. Mums te pēdējā laikā ir izcēlušās tādas kā diskusijas par cilvēka dabu un cilvēku sabiedrības būtību. Labprāt uzklauzīsīm arī jūsu viedokli šajos jautājumos, ekselence.

Filarhs nepaskaidroja, ar ko tad viņš īsti strīdas šajās viņa minētajās diskusijās, bet abas zaļās sievietes neteica ne vārda, tikai vecākā palocīja galvu par iepazīšanās un apsveicināšanās zīmi, bet jaunā

Honoreja pakniksēja tāpat kā divas viņas baltās vienaudzes iepriekš, tādējādi parādīdama, ka arī viņai nav svešas latvju augstākās sabiedrības labākās audzināšanas manieres.

Tālāk Vieda virzīja iepazīstināšanas kavalkādi uz diviem jauniem cilvēkiem, kuri nesēdēja pie galda kā iepriekšējie, bet stāvēja pie bufetes un, redzēdami tuvojamies savu kārtu iepazīstināšanai, jau smaidīja nācējiem pretim: vīrietis plati un ar kaut kādu austrumniekiem īpaši raksturīgu pārspīlētu pretimnākšanu, bet sieviete atturīgi, tikai tumšajām acīm vilinoši spīdot. Vīrietis bija ģērpts balto cilvēku uzvalkā, taču ar turbānu galvā, bet sieviete austrumnieku tērpā, kurš aizsedza daļu no viņas sejas, tāpat kā mūķenei Ļeņinai. Vieda kārtējo reizi izpildīja savu iepazīstināšanas ceremoniju:

– Esiet pazīstami: Viņa Ekselence Mustafas sultanāta troņmantnieks **šeih Riars**. Pats sultāns, Viņa Augstība Muhameds Sešdesmit Ceturtais no Alkaīdu dinastijas, diemžēl, nevarēja ierasties mūsu kāzās un atsūtīja kā savus pārstāvjus tikai jauniešus – vecāko dēlu šeiha Riaru un vecāko meitu **šehi Rezadu**. Viņi ir pusbrālis un pusmāsa. Abiem tēvs ir sultāns Muhameds Sešdesmit Ceturtais, bet mātes ir dažādas.

«Tāpat kā mums ar Mirandu», nodomāja Mikus.

– O, eksellent! – sacīja jaunais vīrietis no turbāna apakšas laužītā latviešu valodā, kura stipri kontrastēja ar Lagnegas zaļā filarha gandrīz tīro latvisko izrunu. – Eksellent, es jūs lūgt sultāna pīlī! Būsi viesis! Labi uzņemt! Gods, dod gods! Mustafa! Kaifa! Pils!

Mikus saprata, ka viņš tiek ielūgts apciemot sultāna pili Kaifā, Mustafas salas galvaspilsētā, un, cenzdamiem būt pēc iespējas pieklājīgāks un laipnāks, atbildēja pateikdamies, ka ar prieku pieņem šo ielūgumu un noteikti apciemos sultāna pili Kaifā pie pirmās izdevības. Par atbildi šeih Riars pēkšņi apskāva Miku varbūt mākslotā, bet varbūt arī patiesā draudzības jūtu uzplūdā, līdz pēc ilgāka brīža, beidzis klapēt ar sauju Mikum pa muguru, palaida viņu vaļā un pievērsās blakusstāvošajai jaunajai sievietei, sacīdams savus vārdus tomēr ne viņai, bet Mikum:

– Rezada! Sultāna meita! Laba sieva! Gribi, ņem! Svinam kāzas?

No tāda priekšlikuma Mikus krietni apjuka un nevilšus paskatījās uz Alīsi, kas stāvēja viņam līdzās. Šeih Riars pamanīja šo skatienu un tūdaļ iesaucās:

– Ā! Tas nekas! Labs vīrietis divas sievas! Trīs sievas! Piecas sievas! Labs vīrietis!

Mikus paskatījās uz Rezadu. Rezada paskatījās uz Miku. Vienu īsu mirkli, apmēram pussekundi, viņa raudzījās Mikum acīs, tad kautrīgi nodūra savu skatienu un ar austrumu sievietēm raksturīgu žestu pavilka ciešāk zili raibo audeklu, vēl vairāk aizsegdama savu seju. Bet Mikus saprata, ka Riara dīvainais priekšlikums viņai nebūt nav bijis nepatīkams.

– Paldies, šeih Riar! – sacīja Mikus. – Es padomāšu par to rīt. – Un pēkšņi sajuta, ka Alīse, kura visu laiku bija turējusies viņam pie elkoņa, sažņaudz ciešāk viņa roku un pavelk viņu projām. Tas saskanēja ar Viedas gaitu un, uzsmaidījuši Riarām un Rezadai, viņi devās pie nākošās cilvēku grupas.

Tagad bija pienākusi kārtā pašiem eksotiskākajiem Karmas kāzu viesiem. Tas bija neliela auguma, bet ļoti stalti stāvošs (kādēļ izskatījās daudz garāks augumā nekā īstenībā bija) sarkanādains vīrs ar ērgļa degunu (kā tādus degunus mēdz dēvēt grāmatās). Spriežot pēc sejas, vīrs bija apmēram pusmūžā. Viņš bija tērpies garā apmetnī, kas nokarājās no pleciem līdz pat zemei; apmetnis, darināts no balta bieza audekla, bija tik bagātīgi izgreznots zeltītiem izšuvumiem, ka kopumā izskatījās vairāk zeltīts nekā balts. Galvā šim vīram bija kaut kāds dīvains veidojums, kura dabu bija ļoti grūti noteikt; laikam pamatā tur bija ar taukiem ieziesti mati, kuros sasprausti un sastiprināti visdažādākie dekoratīvi priekšmeti. Kreisās auss ļipiņā, kreisajā nāsī degunā un apakšlūpas kreisajā kaktiņā viņam bija ievērti masīvi zelta pīrsingi (kā tos šeit, Vētru Krastā mēdza dēvēt šajā kalibanu valodas vārdā), bet vaigi, kakls un roku delnas vīram bija bagātīgi noklātas ar tetovējumiem (iespējams, ka pīrsingi un tetovējumi atradās arī citās viņa ķermeņa vietās, taču tās pašreiz nebija redzamas).

Šim lepnajam vīram līdzās stāvēja jauna sarkanādaina un stipri mongoloīda meitene, pēc sejas spriežot, pavisam vēl bērns, vēl mazāka augumā nekā pats vīrs, taču seksuāli jau nobriedusi, par ko liecināja viņas vairs ne stūraini zēniskās, bet jau apaļīgi sievišķīgās plecu un gurnu formas. Viņas apģērbs sastāvēja no diviem apsējiem: viens ap padusēm un piesedza krūtis, otrs ap vidukli un piesedza gurnus. Abi apsēji bija darināti no aukliņai piestiprinātām kaut kāda auga lapām, kas, lejup nokarādāmās, aizklāja meitenes intīmās vietas, taču Mikum tūlīt ienāca prātā, ka, ja meitene noliektos vai vispār ieņemtu kādu citu pozu nekā vienkārši vertikāli stāvēt, tad lapas karādāmās novietotos savādāk, un tad droši vien šis tas no tagad apslēptā nāktu redzams (un Mikum nezin kādēļ sagribējās, lai meitene noliektos). Pīrsingus meitenes ķermenī nekur nemanīja, bet tetovējumi gan viņai bija bagātīgi, sevišķi blīvi ap nabu un laikam arī zemāk, jo zīmējuma turpinājums nozuda zem gurnu apsēja.

– Un šie ir... – Vieda iesāka, taču aprāvās, un Mikus skaidri sajuta viņas balsī riebumu, kuru viņa gan laikam centās noslēpt, taču tā arī nespēja sekmīgi pārvarēt. – Šie ir... Kalibanas imperatora

Ghambas... vecākais dēls **Varikodari**... tā sakot, oficiālais troņmantnieks... un viņa mazmeita **Vahta**... – atšķirībā no visiem iepriekšējiem viesiem Vieda nestādīja Miku un Alīsi priekšā Kalibanas «impērijas» troņmantniekam un viņa mazmeitai, un nenosauca viņiem «Viciakrakku» vārdus un titulus.

Šo Viedas riebumu laikam pamanīja arī pats Varikodari, jo – kā Mikus ievēroja – viņa lūpas sakniebās, zods pacēlās vēl augstāk, bet acis samiedzās un tajās parādījās tik ļauns spīdums, ka Mikum kļuva kaut kā pavisam neomulīgi. Lai mazinātu šīs mēmās scēnas iespaidu, viņš pats pastiepa roku princim Varikodari un sacīja pasmaidīdams:

– Būsim pazīstami, Varikodari kungs! Magnuss Viciakrakka.

Kalibanu jaunākais valdnieks lēnām atrāva savu skatienu no Viedas un pievērsa to Mikum. Brīdi skatījies uz viņu, Varikodari sacīja:

– *Thunam kakao prusaka tha la ča munganunungha!* – un palocīja galvu.

Mikus apjucis nolaida pastiepto roku, bet viņam aizmugurē tikmēr ierunājās Edžus Pilnmēness:

– Kalibanas augstā valdnieka dēls saka: viņa tautai nav paraduma sveicinot spiest roku citam cilvēkam. – Un no savas puses etnogrāfijas profesors piebilda: – Rokas spiešana vispār ir latvju bruņinieku izgudrojums viduslaikos. Bruņinieks novilka cimdu un padeva kailu roku pretiniekam, lai tas pats pārliecinātos, ka rokā nav ieroča. Līdz tam rokas spiešanu cilvēce nepazīna. Un daudzas tautas, arī kalibani, nepazīst vēl tagad. Ja kalibani sasveicinās vēsi, tad viņi paloka galvu, kā to tikko izdarīja Varikodari kungs, bet ja sasveicinās draudzīgi, tad satuvina sejas un paberzē degunus par zīmi, ka nebaidās ielaist sevī otra cilvēka garu. Viņi domā, ka, ja es paberzēju degunu pret otra cilvēka degunu, tad viņa gars ieiet manī, un mans gars viņā. Bet pašreiz jums, Viciakrakkas kungs, nevajadzētu mēģināt to darīt ar Varikodari kungu, jo, man šķiet, pagaidām viņš nevēlas, lai jūsu gars ieietu viņā un negrib ielaist arī savu garu jūsos.

– Kādi mežoņi!... – Vieda nočukstēja, bet Mikus paskatījās uz Varikodari un atturīgi palocīja galvu tāpat kā pirmīt to darīja Kalibanas imperatora dēls. Tad Mikus uzmeta skatienu sarkanādaino prinča jaunajai pavadonei un pamanīja, ka tā neatraudamās skatās Mikum garām uz aizmugurē stāvošo Edžu Pilnmēnesi. «Ū!» – Mikus nodomāja, – «izrādās, Karmai Gardai šeit ir sāncens!».

Tikmēr Vieda ar acīm redzamu atvieglojumu aizveda savus jaunpienākušos viesus projām no Kalibanas pārstāvju pāra. Nākošie viesi atkal bija ļoti eksotiski. Tie bija zilādaini jauns vīrietis un sievietē. Arī zilādainā rase ir reti sastopama pasaulē, tāpēc Mikus ar Alīsi tos, tāpat kā zaļādainos, nebija nekad agrāk dabā redzējuši. Jaunais zilādainais vīrietis stāvēja kails līdz jostas vietai, bet zemāk par minēto vietu viņam kājās bija kaut kādas īpatnējas no ādas darinātas bikses ar bārkstīm gar sānu šuvi un mīksti ādas apavi (kurus šeit sauca par mokašīniem). Pie jostas viņam karājās neliels izrotāts cirvītis (kuru Vētru Krastā dēvēja par tomahauku), bet galvā bija raiba galvasrota no košām daudzkrāsainām dažādu putnu spalvām, kas slējās gaisā kā milzīgs, spožs un plats vēdekļis.

Jaunajai sievietei, turpretim, galvā bija spilgtu ziedu vainags; melnie mati, sapīti ļoti garā bizē, nokarājās zemu pār muguru, bet ģērbta meitene bija plāna balta audekla garā tērpā, gandrīz līdz pašām potītēm. Taču tērpā audekls bija tik plāns, ka spīdēja cauri tajās vietās, kur tas pieklāvās augumam. Konkrēti, Mikus cauri audeklam skaidri saskatīja meitenes krūšu zīdekļus, kuri bija sarkani, atšķirībā no viņas pārējās zilās ādas. Kājas sievietei bija basas. Ne vīrietim, ne sievietei neredzēja nedz pīrsingus, nedz tetovējumus, taču vīrieša augums starp jostasvietu un kaklu bija koši izkrāsots dažādās krāsās kaut kādā, acīmredzot simboliskā, ornamentu rakstā, kurš nosedza vīrieša dabisko zilo ādu un kurā varēja atpazīt milzīgu, augumam daudzkārt apvijušos čūsku. Sievietei bija tikai viens neliels krāsojums, uz pieres, un arī tur varēja saziņēt čūsku. Pati āda vīrietim bija mazliet tumšāki zila, varbūt tādā krāsā kā jūra, bet sievietei gaišāka, apmēram kā debesis. (Iespējams, ka dabiskā izlase bija radījusi šo rasi dzīvei ūdeņos un ap ūdeņiem).

– Šie ir travelingu Augstā virsaiša Rongo dēls **Inaks** un virsaiša meita **Manga**; travelingu virsaišu totēms ir Čūska, redziet, kā viņi izkrāsojušies! – sacīja Vieda iepazīstinādama, bet Edžus Pilnmēness viņu pasmaidīdams izlaboja:

– Čūska ir totēms tikai Inakam un Mangai. Viņu tēvam nevar būt tas pats totēms. Virsaitis Rongo ir Bifeļa totēmā.

– Nu, viņu mātei tāpat ir Čūskas totēms, – Vieda atmata ar roku. – Kāda starpība!

– Arī viņu mātei nevar būt Čūskas totēms. Viņa ir Krokodilu totēmā.

– Ak, Dievs, tos travelingu radurakstus jau neviens normāls cilvēks nav spējīgs saprast! – Vieda sacīja, arī pasmaidīdama. Varēja tomēr just, ka pret šiem «mežoņiem» viņa izturas krietni labāk nekā pret iepriekšējiem. Tas izpaudās arī tādējādi, ka viņa tiem nosauca Mikus un Alīses (viltotos) vārdus un titulus.

– Vai travelingiem arī nedrīkst sniegt roku? – Mikus jautāja, griezdamies pie Edžus Pilnmēness, taču viņa vietā atbildēja pats Lielā virsaiša dēls Inaks, pie tam atbildēja gandrīz pareizā latviešu valodā:

– Travelingi pazina balto cilvēku paradumus un ciena tos, kad baltie cilvēki atzina un ciena travelingu paradumus, – un zilādainais virsaiša dēls pats pastiepa Mikum roku.

– Vai Manga arī tikpat labi runā latviski? – Mikus vaicāja, paskatīdamies uz jauno debesszilo meiteni.

– Nē, Manga neprot latviski, – atbildēja Edžus Pilnmēness un pārtulkoja viņai Mikus jautājumu travelingu valodā.

– *Mangkalapataka tarankuistalaoda puristanungarila travelinguinga*, – atbildēja Manga visai samulsusi un nosarka, pie kam šī nosarkšana ārējam vērotājam izpaudās tā, ka viņas seja no debesszilas kļuva par tumšzilu. Edžus pārtulkoja:

– Manga pirmoreiz mūžā atrodas ārpus travelingu apmetnēm, – un pats paskaidroja tālāk: – Ar Inaku ir savādāk. Viņš ir Akorijas Republikas parlamenta deputāts un daudz ir darbojies latviešu vidē.

Šeit sarunā iejaucās pati Karma, kura visu šo laiku bija klusējusi, un kaut kā visai domīgi jautāja savam jaunajam vīram:

– Tu teici, ka Manga ir no Čūskas totēma? Un tu pats pie travelingiem esi Bruņurupuču totēmā? – šeit vērtīgajam lasītājam vajadzētu atcerēties, ka Edžus sieva bija studējusi Vētru Krasta tautu etnogrāfiju pie paša slavenā profesora Pilnmēness.

– Jā, – teica Edžus un kaut kā steidzīgi sarosījās: – Bet mūsu viesiem laikam gan būs apnikusi šī travelingu radurakstu pētīšana. Mums vēl ir citi viesi, ar kuriem iepazīstināt Viciakrakku kungu un kundzi.

– Tik tiešām! – sacīja Vieda un, apkārt lūkodamās, jautāja savam vīram, akadēmiķim Gardam: – Es neredzu, kur ir Laimonis. Vai tu nezini, kur viņš varētu būt palicis?

– Viņi ar meitu aizgāja uz savu kajīti, – atbildēja akadēmiķis Gards tik svarīgi, it kā pašreiz izskaidrotu klausītājiem Visuma Hierarhijas būtību.

– Vai viņi jau nolikās gulēt? – nobažījās Vieda. – Tad mēs nevarēsim viņus šovakar iepazīstināt ar Viciakrakku laulāto pāri?

– Laimonis teica, ka vēl nāks atpakaļ, tikai mazlietiņ atpūtīsies.

– Nu, tad ejam pie viņiem! – mudināja Vieda, un visi trīs pāri atstāja banketu zāli, lai pēc brītiņa sasniegtu vienu no kajītēm. Vieda pieklauvēja un, kad iekšā atsaucās, atvēra durvis un ieveda visus telpā.

Un te nu ar Miku atgadījās kaut kas līdzīgs tam, kas aprakstīts Bībelē: viņš pārvērtās apmēram par sālsstabu, – jo kajītē viņam pretim stāvēja profesors Mellis un Miranda Mella, bet Vieda Garda tikmēr teica, stādīdama viņu tiem priekšā, un viņas balsī, kā Mikum izlikās (goda vārds!) skanēja zobgālība:

– Viņa ekselence Magnuss Viciakrakka, Latvijas karaļu dinastijas jaunākā zara pārstāvis, Bolderājas hercogs, Silakroga marķīzs un Mālupe grandis, ar savu laulāto draudzeni Alīsi!

Un tagad nu Mikus stāvēja, izmisīgi domādams: «Meliem īsas kājas! Meliem īsas kājas!», – un nezināja ko iesākt tālāk. Arī Meļļa un Mirandas sejās, kuras Vieda kāri vēroja, atspoguļojās liels pārsteigums. Tomēr, vismaz attiecībā uz Melli, tas neturpinājās ilgi. Viņš ātri paskatījās uz Miku, uz Viedu, uz akadēmiķi Gardu, atkal uz Miku, tad viņa uzacis pacēlās, lūpās pazibēja kaut kas līdzīgs vieglam smīnam, viņš paspēra soli uz priekšu un pastiepa Mikum roku, sacīdams:

– Ā, ļoti patīkami, jaunais cilvēks! Garda kundze man jau pēcpusdienā stāstīja, ka Magnuss Viciakrakka ar pavadoniem esot parādījušies uz šī kuģa. Būsim pazīstami! Es esmu Laimonis Mellis, Bellaportas universitātes antropoloģijas profesors, un šī ir mana meita, nākamā studente Miranda Mella. Esiet pazīstami, cieniet un mīliet viens otru! Miranda, sasveicinies ar Viciakrakkas kungu un ar lēdiju Alīsi!

– Ak, profesors Melli, jūs esat nepārspējams... – tik vien vairs spēja izteikt vīlusies Vieda Garda, un viņas vilšanos neko daudz nemazināja arī tas fakts, ka Mirandu viņas tēvam nācās trīs reizes mudināt un pat iebīkstīt viņai mugurā ar īkšķi, pirms viņa paspēra soli uz priekšu un sasveicinājās ar Miku, kurš pēkšņi bija pārvērties par Magnusu, un ar šo nolāpīti blondo Alīsi, kura nezin no kurienes bija nogāzusies viņai ceļā.

3. Mirandas Zvaigžņu stunda

Viss bija saindēts. Saindēts bija ēdiens «Viļņu Prinča» banketu zālē, un saindēti bija dzērieni uz atkāzu godagalda. Saindēts bija gaiss, saindēta bija jūra un saindēta nakts. Saindētas zvaigznes spīdēja augstu aukstā gaisā, un saindēts vējš, nākdams no saindēta tāluma, indīgi purināja Mirandas Mellas matus.

Miranda raudāja. Raudāja vienatnē, atspiedusies ar rokām uz borta un neko neredzošām acīm vērdamās nakts tumsā. Kaut kur aizmugurē mirdzēja ugunis, skanēja jautras balsis un cauri tām šī riebīgā, riebīgā «Sirds Vētras» dziesma, ko tie draņķi (jau kuro reizi pa šo laiku!) bija atkal uzlikuši atskaņotājā, lai vēlreiz pāri šim riebīgajam klājam plūstu šie riebīgie vārdi:

...Viņš citai nesīs mīlas sauli,
Un cita līgava tam būs...

Jā, Mikum bija piešķirta kajīte uz šā kuģa, un nu viņš tur dzīvoja! – dzīvoja kopā ar šo Alīsi, kuru uzdeva par savu sievu (un no kurienes tā maita uzradās!? Blondīne nolādētā!...).

Nav aprakstāmas tās dvēseles mokas, ko šajā dienā un šajā naktī izcietā Miranda. Mana spalva bezspēcīgi nolaižas šīs traģēdijas priekšā, un tikai tās sievietes, kuras pašas ir cietušas greizsirdības mokas, sapratīs mani (un Mirandu).

Mirandai priekšā otrā pusē bortam rēgojās melns atvars, un viņa zināja, ka pietiktu tagad vienkārši mazliet vairāk pārliekties pār bortu, lai iekristu šajā atvarā, un šis muļķīgais kuģis ar visu savu muļķīgo jautrību ātri aizbrauktu tālāk, bet viņa paliktu viena pati jūrā, simtiem kilometru no tuvākā krasta, un neapšaubāmi drīz vien noslīktu, pat ja kādu laiku vēl peldus turētos virs ūdens... Un neviens (vismaz līdz rītam) pat nepamanītu viņas nozušanu... Un ja Miranda (vismaz pagaidām) vēl nedarīja šo savu liktenīgo lēcianu, tad laikam gan vienīgi tādēļ, ka viņa pašreiz apsvēra, kā varētu tai Alīsei atriebties. Iespējamās atriebības plāni bija vienīgais, kas vēl saistīja viņu pie šīs tukšās un bezjēdzīgās dzīves.

– Vai drīksta piebiedrot jaunkundzei? – Mirandai blakus atskanēja balss ar stipru svešautieša akcentu un izkropļotiem latviešu vārdiem. Balss atskanēja tik negaidīti un tik tuvu, ka Miranda gandrīz vai palēcās aiz izbīļa un tūdaļ apsviedās pret runātāju. Viņai blakus stāvēja šeihs Riars un laipni smaidīja, taču viņa smaidis tūdaļ nozuda, līdzko viņš ieraudzīja Mirandas saraudāto seju.

– O, jaunkundz! Kas notik? Jūs raudāt!? Tik skaista meitene raudāt!?

Miranda sāka steidzīgi slaucīt asaras no vaigiem un vispār centās savest sevi kārtībā, bet beigās pat izmocīti pasmaidīja:

– Nē, nekas... Es tā... Vienkārši...

– Ā! – Riars zīmīgi pacēla rādītājpirkstu un pašūpoja galvu. – Es zin. Jaunkundze mīlēt to puisī, kura no krasta. Es redzēt uzreiz, kad atnāca. Bet tas puisis ar cita. Jā, jā, es redzēt.

– Nē, tas pavisam nav tiesa!... – Miranda steidzās iebilst. – Es vienkārši... Tikai... – ātrumā un apjukumā viņai nekādi neizdevās izdomāt visam notiekošajam pareizu izskaidrojumu, kurš pie tam vēl būtu arī ticams.

Pēkšņi šeihs Riars izslējās, satvēra ar abām rokām Mirandas labo roku un, uzlicis meitenes sauju sev uz labās dēlnas, bet ar kreiso to piesedzis, sacīja klusi, bet svinīgi:

– Jaunkundze! Nākt pie manis par sievu! Es trīs dienas tevi skatīt. Manai zemei tas ir daudz ļoti ļoti. Parasti trīs stundas skatīt meiteni vai trīs minūtes. Ja patikt, tad ņemt. Tu man patikt ļoti ļoti. Būt par sievu. Pirmā sieva... kalmanhar... Kā tas ir latviski? Valdnieke... Es ir sultāna dēls. Pirmais dēls. Kad mans tēvs mirt, es būt sultāns. Tu būt valdnieke. Mustafas salas valdnieke!

Te nu jāteic, ka Miranda pagalam apjuka, kad šīs gramatiski kroplīgās runas jēga beidzot nonāca līdz viņas apziņai. Jāatgādina arī, ka tas bija pirmais bildinājums viņas septiņpadsmit gadus garajā mūžā un ka viņa vēl nepavisam nebija pie tādām lietām pieradusi. Benulas noslēgtībā, kur jaunu un neprecētu puisī tikpat kā nebija un kur viņas tēvs bija kaut kas līdzīgs vietējam satrapam, viņai neviens nekad nebija nedz atzinies mīlestībā, nedz, jo vairāk, bildinājis. Tāpēc mums drīzāk vajadzētu brīnīties par to, ka viņa vēl spēja kaut cik sakarīgi turpināt šo sarunu, nevis par to, ka viņa bija apjukusi.

– Vai jūs to nopietni? – tik vien spēja pirmajā brīdī izteikt Miranda.

– Nopietni, nopietni, – atbildēja šeihs Riars. – Trīs dienas tevi skatīt. Trīs dienas domāt: laba sieva! Rīt kuģis būt Kaifas osta. Es iet uz krasts. Tu nākt ar man līdz uz krasts. Uz mana pils. Rīt no rīta. Labi?

– Bet... – tik strauja notikumu attīstība un vajadzība pieņemt lēmumu nekavējoties, jau šonakt pat, samulsināja Mirandu vēl vairāk. Galvā viņai sāka griezties īsts domu virpulis, ko vārdos ļoti

aptuveni varētu raksturot tā: «Mikus... Alīse... atriebība... bet ja nu patiešām?... Mustafas salas valdniece... princis Riars... sultāns... Vai, dieņi!»

– Bet... – Miranda stostīdamās izteica, – bet... jums ir harēmi...

Šeihs Riars spēji atlaida meitenes roku un, satvēris ar savu sauju savu pieri, izsauca:

– Oh! Atkal harēmi! Un vai tad jums nav? Vai tu domāt tu būt viena pati savam vīram? Tā nav, nekad nav! Tavs vīrs latvis tāpat harēms, tikai *hudurlar*... Kā tas latviski? Nezināt... slepeni... Kur tavs puisis? Ar tevi? Nē, ar citu!

Riars pasmaidīja un, pastiepis roku, saudzīgi apskāva Mirandas plecus, lai pievilktu viņu sev tuvāk. Miranda pretojās pavisam viegli un drīz vien izrādījās piespiesta jaunajam šeiham ar sāniem visā sava auguma garumā.

– Tu būt pirmā sieva! Tavs dēls sultāns! Tu sultāna sieva, valdnieke. Tu sultāna māte, valdnieke. Harēms nieki. Tas ir kad tu nevari vai negribi. Tu slima, tu *gabdriah*... kā tas ir?... Bērns... gaidīt... Tad es uz harēms. Nākt pie mani! Rīt no rīta uz krasts, uz pils. Labi?

– Bet ko teiks tavs tēvs? Sultāns? Tava māte, valdniece? Es latviete? Ne hotiete. Cita tauta, cita valoda, cita ticība? – pašai nemanot, Miranda bija sākusi runāt vienkāršotā latviešu valodā, tāpat kā viņas sarunu biedrs.

– Ko tēvs? Ko māte? – Riars sašuta. – Es šeihs. Es princis. Es *šahriar*... Kā tas latviski? Troņ... manti... Kā?

– Troņmantnieks – Miranda palīdzēja.

– Nu, redzi, – Riars apmierināts turpināja. – Es lemt. Es būt sultāns. Bet sultāns mūsu zemē daudz sievu ņemt cita tauta. Daudz daudz. Mana vecmāte igauniete. Sultāna māte igauniete. Tas visi laiki būt! Agrāk un tagad. Tas nekas! Bet valoda tu mācīt un prast. Tu jauna, tu viegli. Nākt!

Un šeihs Riars, satvēris Mirandu abām rokām, vilka viņu sev klāt ar skaidru nolūku noskūpstīt. Te nu Miranda izbijās un mēģināja izrauties, un viņai par glābiņu tuvumā atskanēja mazliet zobgalīga sievietes balss:

– Vai es netraucēju?

Šeihs Riars atlaida Mirandu vaļā, un viņi abi spēji pagriezās pret runātāju. Tā izrādījās Amerika, Okeānijas prezidenta meita.

– Nē, nē, – Miranda steidzīgi sacīja. – Es taisni gribēju iet pie galda kaut ko ieēst. Dzert gribas...

Bet Riars Alkaidis uzlūkoja Ameriku ar tik liesmojošu skatienu, ka Miranda pat izbijās.

– Nu, es iešu... Piedodiet... Līdz rītam! – viņa pamāja Riaram ar roku. – Es padomāt līdz rītam! – Miranda teica nezin kādēļ lauzītā latviešu valodā, it kā tādā veidā viņš teikto varētu saprast labāk. Un, atstājusi šeihi Riaru ar Ameriku divatā pie borta, viņa steigšus devās atpakaļ uz banketu zāli, kur svinības tikmēr turpinājās.

«Man tas viss jāapdomā! Un jāparunā ar Miku! Noteikti jāaprunājas ar Miku!» – Miranda iedama domāja. Ar Miku izrunāties viņa mēģināja un pūlējās jau veselu diennakti, kopš viņš bija parādījies te uz «Viļņu Prinča», bet tas nekādi viņai neizdevās. Visu laiku vai nu pie Mikus bija tā nolāpītā blondīne, vai arī pašai Mirandai kāds no viesiem bija uzspiedis savu sabiedrību.

Lūk, arī tagad! Mikus sēž pie galda, un blondīne viņam līdzās! Viņiem pretī Edžus Pilnmēness ar Karmu un Rolands Briljants ar Lauru n'Ezeru. Vēl tur sēž arī Mirandas tēvs, profesors Mellis, un tas zaļādainais Lagnegas filarhu pāris – tēvs ar meitu. Un visi viņi kaut ko dedzīgi spriež.

Miranda apsēdās pie garā godību galda tā, lai būtu ieslīpi iepretim Mikum un uzlūkoja viņu. Mikus pamanīja Mirandu un uzsmaidīja viņai, viegli pamādams ar roku. Bet Miranda neatbildēja uz smaidu un uz mājienu, jo blondīne tikmēr turējās Mikum pie elkoņa un arī paskatījās uz meiteni. Viņu skatieni sadūrās kā šķēpi un, šķiet, no šīs acu sadursmes nakts vēsajā gaisā izdalījās vairāk enerģijas, nekā no pilnā gaitā auļojošu bruņinieku satriekšanās.

– Es jums saku, – tikmēr aizrautīgi runāja grāfs Rolands. – Es jums saku, ka visu mūsu civilizāciju ir radījuši bruņinieki! Saprotiet, ka bruņinieku ideāla parādīšanās pilnīgi pārveidoja mūsu kontinentu. Līdz tam mēs bijām galīga pasaules nomale, salīdzinot ar senajām Austrumu civilizācijām. Mēs bijām tikai mežonīgie Rietumi, rupju barbaru valstiņas. Bruņinieku ideāls, kurš pirmoreiz parādījās Latvijā, bija kaut kas pilnīgi jauns un neredzēts pasaules vēsturē. Latviešu bruņinieki ienesa cilvēku dzīvībai pašizliedzību, saprotiet? Pašizliedzība izpaudās divos veidos. Pirmkārt, bruņiniekam svarīgi bija nevis uzvarēt, bet uzvarēt ar godu. Zemiska uzvara viņam nederēja. Viņš negāja pie uzvaras pa primitīvāko ceļu, bet pa sarežģītāko. Un, otrkārt, pašizliedzība izpaudās sievietes kultūrā. Antīkajā pasaulē mīlestība bija tikai sekss un nekas vairāk. Palasiet Apuleju! Vai grieķu teikas. Vistīrākais sekss.

Bet latvju bruņinieku kurtuāzās spēles, kuras iedibināja Lubānas Alienora⁸⁷, radīja romantisko mīlestību. Arī tā bija iešana uz mērķi ne pa vienkāršāko, bet pa sarežģītāko ceļu. Bruņinieku ideāla parādīšanās Rietumos, visas šīs smalkās spēles izsauca kultūras un mākslas uzplaukumu, līdz ar to Renesansi; Renesanse izsauca Reformāciju, Reformācija izsauca Zinātnes rašanos, un Rietumi apsteidza visas pārējās pasaules daļas... Es neskaidri izsakos, vai ne?

– Nē, kāpēc neskaidri? – teica zaļādainā Honoreja, Lagnegas filarha meita. Lai gan softiete, viņa runāja latviski gramatiskā ziņā pilnīgi pareizi, tikai ar latviešu valodai neparastām intonācijām. – Es saprotu. Bet es nesaprotu, kāpēc iet pa sarežģītāko ceļu ir labāk nekā iet pa taisnāko un vienkāršāko. Kāpēc no tā ceļas kultūras uzplaukums?

– Jā, to varbūt ne uzreiz var saprast, – grāfa Rolanda vietā atbildēja profesors Mellis. – Bet tā tas ir. Bieži vien tikai tas, kurš spējīgs iet pa apkārtceļu, var sasniegt mērķi. Jo, lai sasniegtu mērķi pa apkārtceļu, ir vajadzīgas daudz vairāk attīstītas smadzenes, nekā lai ietu uz mērķi pa taisnāko ceļu. Kultūras uzplaukumu nosaka nevis tas, ka cilvēki iet uz mērķi pa apkārtceļu, bet gan tas, ka viņiem ir labāk attīstītas smadzenes, ja jau viņi ir spējīgi iet pa apkārtceļu.

Šeit Miranda atcerējās to eksperimentu ar vistām un suni Čarliju, ko tēvs un viņa pati bija demonstrējuši Mikum toreiz Benulā.

– Un es jums saku, – grāfs Rolands tikmēr turpināja, – ka mūsu civilizācija aizies bojā, līdzko tā atmetīs bruņinieku ideālu. Bruņinieku ideāls to pacēla tagadējos augstumos, un tā nokritīs atpakaļ barbarismā, līdzko aizmirsīs, kas ir bruņnieciskums. Un tas jau ir gandrīz noticis. Līdzko pliks sekss aizstās romantisko mīlestību, tas nozīmēs, ka cilvēki atkal ir kļuvuši par barbariem un ka kultūra ir mirusi.

Miranda redzēja, ka zālē ienāk melnādainā Glorija Nesprosta, Amerikas kalpone. Brīdi pakavējusies pie atskaņotāja, viņa ielika tajā atkal to pašu Mirandai tik nīstamo «Sirds Vētras» disku un ieslēdza to lielā skaļumā.

Ar stikla kreļļu kaklarotu
Pie loga čigāniete stāv...

– vēlreiz iegaudojās atskaņotājs, bet pati Glorija aizgāja un apsēdās pie galda blakus profesoram Mellim. «Tā melnā meiča pilnīgi noteikti flirtē ar manu tēti!» – sašutusi nodomāja Miranda. – «Viņa visu laiku grozās tēva tuvumā! Kā nav kauna! Jau kuro reizi! Viņa uzvedas pavisam ne kā kalponei pieklājas, bet tā, it kā viņa būtu te kāda dāma! Amerika ir galīgi izlaidusi tos nēģerus!»

Kāds viegli pieskārs Mirandas plecam, un viņa mazliet pagrieza galvu. Tur stāvēja Muntis Velnamilts, Okeānijas prezidenta dēls un Amerikas brālis.

– Vai drīkstu uzlūgt jūs uz deju? – kautīgi jautāja Muntis.

Mirandai pašreiz negribējās dejot, un jo vairāk ar šo garlaicīgo puisīti Munti, taču negribējās arī viņu rupji atraidīt. Bet Mirandai ienāca prātā, ka tā būtu laba iespēja «iezāgēt» Mikum un izraisīt viņa greizsirdību. Tāpēc viņa, izaicinoši paskatījusies uz Miku, pagriezās atkal pret Munti:

– Jā, labprāt!

Viņi dejoja dziesmas melodijas ritmā – vieni paši plašajā zālē, jo pašreiz vairāk dejotāju nebija, kamēr atskaņotājs nežēlīgi gaudoja:

Tai melni tērpi, balti kauli,
Un rokā veca izkpts rūs...

Dejodama Miranda pūlējās saskatīt, ko dara Mikus, un ar gandarījumu konstatēja, ka viņš patiešām skatās šurp. Tāpēc Miranda ciešāk piespiedās Muntim un pat nolieca galvu viņam uz pleca. Viņa juta, ka šis jaunais puisēns no tā kļūst arvien saspringtāks un neveiklāks; viņam sāka jukt deju soļi, un beigās viņš pat uzmina Mirandai uz kurpes purngala.

⁸⁷ Lubānas hercoga Aloiza meita Alienora bija precējusies ar Igaunijas karali Vanatomasu, kurš vadīja visus Rietumu bruņiniekus Otrajā krusta karā – *tulk.piez.* – Alienora pavadīja vīru šajā karagājienā un šī karagājiena laikā tika no visiem karaļa bruņiniekiem aplidota un apdziedāta. Tā aizsākās sieviešu kults sākumā latviešu, bet vēlāk arī visu Rietumu bruņinieku tradīcijā. Atgriezies no krusta kara, Alienora pateica vīram slavenos vārdus: «Es domāju, ka precos ar vīrieti, bet, izrādās, ka esmu apprecējusies ar mūku», izšķīrās ar Vanatomasu un apprecējās ar jauno Beverīnas hercogu Tālivaldi. No šīs laulības dzima Guntis I Lauvassirds, kurš vēlāk apvienoja zem sava kroņa visu Latviju un kļuva par Viciakrakku dinastijas dibinātāju.

– Oi! – Miranda ievaidējās, paceldama kāju un mēģinādama kurpi ar roku pielabot. – Nu kāpēc tā? Ja mīli, tad saki, nekāp uz kājas!

Muntis viss nosarka līdz matu saknēm un pazaudēja pēdējās spējas kustēties. Par laimi viņam, dziesma jau arī beidzās, un Munta kustības spējas nebija vairs tā īsti vajadzīgas.

– Nu, pavadi mani uz vietu! – Miranda teica, kad viņi palika nekustīgi stāvam zāles vidū.

– Mirandas jaunkundze, – ierunājās Muntis Velnamilts aizžņaugtā balsī. – Iziesim laukā parunāties... Lūdzu...

Miranda iesmējās, paskatījās uz Miku, pārliccinājās, ka viņš joprojām raugās šurp, un atbildēja:

– Labi, iziesim!

Kamēr viņi gāja ārā no zāles (kas bija šausmīgi ilgi, jo Muntis tik tikko spēja paiet), Miranda vēl redzēja, kā Mikus pieceļas, pieiet pie atskaņotāja un ieliek tur citu plati. No zāles dziļumiem atskanēja jauna dziesma:

Manās domās kad spēku tu mani,
Pati šaubās kad mokies un ciet,
Es tad zinu, ka gaidi tu mani,
Prāta logus ka netaisi ciet.

Notrīs meitenei krūtis tik kairās,
Pirksti sažņaugti klēpī tai gulst;
Tavas acis no manējām vairās
Un zem vīrieša skatienu mulst.

Ārā vēsais jūras gaiss mazliet atžilbināja Munti, un viņš kļuva spējīgs vismaz pārvietot savas kājas tā, lai nepakluptu pie katra soļa. Bet viņš klusēja «kā kaps» un, kad Mirandai tas apnika, viņa jautri ievaicājās:

– Nu? Ko tu gribēji man teikt?

– Mirandas jaunkundze... – ierunājās Muntis Velnamilts un atkal apklusa.

Viņi lēnām gāja gar bortu uz kuģa pakaļgalu. Nopakaļ viņiem turpināja skanēt Mikus uzliktā diska dziesma:

Tu tik kautrīga dienā un दौरā,
Bet, kad gulēt jau vajadzēs iet,
Ak, es zinu, tu gaidīsi mani
Un klēts durtiņas neslēgsi ciet!

Meiča padosies Amora bultai:
To jau pasaulē zina ikviens,
Ka no gudrības lietām līdz gultai
Atliek sievietēm solis tik viens.

Pēkšņi abi gājēji saklausīja no tumsas sava maršruta priekšā, tātad kuģa pakaļgalā kaut kādu neskaidru troksni, tādu kā švīkstēšanu, tādu kā mīdīšanos, tādus kā kunkstienus... Miranda satvēra Munti aiz rokas un apturēja viņu:

– Tss! – viņa pielika pirkstu pie lūpām un čukstēja: – Pagaidi, paklausies! Tur kaut kas notiek!

Pirmā doma viņai bija, ka tur kāds ir ievainots un varbūt būs jāskrien atpakaļ uz zāli un jāsauc palīgi. Viņi abi ar Munti sastinga un saspringti klausījās. Tagad bija labi dzirdams, ka pakaļgala tumsā kunkst sieviete.

– Ah!... Ah!... O-o-o!... Ā-ā-āhhh!!!

Mums, mans izsmalcinātais un daudzpieredzējušais lasītāj, dzirdot šīs skaņas, nebūtu nekādu šaubu, par to, kas tur notiek, bet ir jāņem vērā, ka pavisam savādāk tas bija ar Mirandu Mellu un Munti Velnamiltu. Neviens no viņiem nekad nebija redzējis nevienu pornogrāfisku filmu, Miranda nekad nebija pati tā kunkstējusi, un Muntis arī nekad nebija dzirdējis nevienu sievieti tā kunkstam. Tāpēc patiesība ne tik ātri atausa viņu galvās.

– Jāsauc palīgā! – Miranda satraukta čukstēja, bet Muntis sāka bailīgi kāpties atpakaļ.

Miranda varonīgi palika uz vietas, vēl vilcinādamās, jo vaidi tumsā apklusa, un tagad bija dzirdama tikai kaut kāda steidzīga kņada, kuru daļēji pārklāja attālās dziesmas vārdi:

Pusnakts tumsā kad klētiņā tanī
 Godam pelnītais tvēriens būs ciets,
 Zinu, zinu, tu gaidīsi mani,
 Klēpja durvis man neslēgsi ciet.

Ienirs meitene kaislīgās skaujās,
 Un pēc dievišķā akta nāks akts...
 Līdz pat rītam šais vētrainās kaujās,
 Mīlas cīņās mums aiztrauksies nakts.

Kamēr Miranda vēl svārstījās, no tumsas iznira divi stāvi, un viņu priekšā nostājās Riars Alkaidis un Amerika Velnamilta. Viņi abi izskatījās mazliet apmulsuši, abi vēl ar pēdējām kustībām pabeidza kārtot savu apģērbu, Amerika bija visai izspūrusi un piesarkusi. Atpazinusi Munti un Mirandu, viņa, ar roku matus pieglauzdama, pasmīnēja un sacīja:

– Ā, brālīt! Ko tad tu te dari divatā ar šo meitenīti? Gribi viņu paglāstīt?

Muntis uzmeta lūpu un neko neatbildēja, bet kāpties atpakaļ pārstāja.

Tikai tagad Miranda aptvēra, kas tumsā noticis, un viņu pārņēma svēts sašutums.

– Šeih Riar! – viņa iesaucās. – Jūs... jūs... Jūs gribat, lai es ar jums precos, lai rīt no rīta kopā ar jums kāpju krastā... Uz Kaifas pili... Bet pats... Bet pats! Pats pēc piecpadsmit minūtēm!...

– Jau pusstunda pagājusi! – Riars neveikli taisnojās. – Pagaidi, jaunkundze! Pagaidi! Neskrien... Tas nejauši... Nejauši!... Aizskrēja! Ir gan tās latviete jaunkundzes!

– **Kas** nejauši? – indīgi vaicāja Amerika. – Un ko tu **man** teici?

– Va-a-ai! – Riars smagi noelsās. – Nu kā tie latvieši var dzīvot!?... Harēms tomēr labāk.

Viņš pievērsās Muntim:

– Nu, ko stāvi kā auns! Skrien sava jaunkundze pakaļ! Saki mīlu tevi! Un ņem par sievu!

Laba sieva!

Muntis patiešām paklausīja, skriešus metās Mirandai pakaļ un panāca viņu kuģa priekšgalā. Viņa stāvēja, ar rokām iekērusies borta malā, un pāri viņas vaigiem ritēja asaras – ne tik daudz šeiha Riara nodevīgās un nelietīgās uzvedības dēļ, cik vispār aiz permanenta satraukuma un pastāvīgiem pārdzīvojumiem. Tā kā viņa tagad atradās tuvāk zāles durvīm, tad dziesma no turienes skanēja jau atkal skaļāk:

Tomēr apklust reiz dzīvības zvani:
 Iesi tu, un man vajadzēs iet;
 Bet es zinu, tu gaidīsi mani,
 Savu sirdi man nevērsi ciet.

Kad man Pērkoņtēvs mieru būs devis,
 Kad man dvēseles brūces sāks dzīt,
 Dantes laivā es došos pie tevis
 Stiksas krastos, kur atmiņas mīt.

Muntis nostājās Mirandai blakus un bailīgi apņēma ar roku viņas plecus.

– Mirandas jaunkundze! Es jūs mīlu! – viņš spēji izgrūda, it kā baidīdamies nokavēt un pazaudēt to noskaņojumu, kurā vēl bija spējīgs izteikt šos vārdus.

– Jā? – Miranda pagrieza pret viņu saraudāto seju un sacīja šo vienīgo vārdu tādā balsī, it kā viņa atrastos aizsaulē un līdz viņai kaut kādā dīvainā kārtā būtu nonākuši kaut kādi nesaprotami vārdi no tālu lejā palikušās planētas Munda.

– Jā! – Muntis iesaucās dedzīgā priekā par to, ka no viņa iepriekšējiem vārdiem debesis nav sagruvušas, jūra nav pacēlusies debesīs un kuģis nav apgāzies.

– Un tālāk? – Miranda vaicāja joprojām no aizsaules un likās izbrīnīta par to, ka viņas vārdi kaut kādā nesaprotamā veidā tomēr sasniedz šo planētu un rada uz tās zināmu efektu.

– Mirandas jaunkundze! Vai jūs nevarētu... Vai jūs gribētu... kļūt mana sieva?... – Muntis sacīja, pats brīnīdamies, ka spēj to izrunāt. Bet, tomēr nobijies pats no saviem vārdiem, viņš tūdaļ sāka ātri taisnoties un pastiprināt tos ar daudziem argumentiem: – Mans tēvs ir Okeānijas prezidents! Mēs esam visbagātākā plantatoru dzimta Okeānijā! Mums pieder deviņsimt kvadrātkilometru zemes! Jūs būsiet bagāti! Jums būs desmitiem vergu un verdzeņu! Jums ne par ko nebūs jā rūpējas, kā vien par savu skaistumu! Miranda, jūs esat tik skaista! Miranda, es jūs mīlu...

Muntis aplusa, izsmēlis visu savu argumentu krājumu. Viņa vārdus it kā papildināja no zāles šurp nākošā dziesma:

Tur, kur izgaro Tartara tvani,
Dainu trejādas saules kur riet,
Tur, es zinu, tu gaidīsi mani,
Ellei vārtus tu neslēgsi ciet.

Piķis putos kā Latgales alus,
Tas kā Kokītas ūdeņi šalks;
Mūža naktī mums patiks bez gala
Seno cīņiņu atmiņu malks.

Dziesma, izskanējusi līdz galam, aplusa; Miranda lēnām atgriezās no aizsaules un nolaidās uz planētas Munda. Mīksti piezemējusies, viņa ar pirkstu galiem noglāstīja Muntim roku un sacīja:

– Paldies, Munti. Tu esi labs.

Okeānijas prezidenta dēls tomēr nesaprata, ko šāda atbilde varētu nozīmēt, un nolēma mēģināt to noskaidrot.

– Tad kā?... Tu nāksi pie manis par sievu?

– Cik tev gadu? – Miranda jautāja.

– Astoņpadsmit.

– Un man septiņpadsmit.

– Tad kā paliek?... Vai tu nāksi pie manis par sievu? – Muntis tomēr neatlaidās.

– Un ko teiks tavi vecāki? Viņi droši vien gribēs, lai tu precies ar bagātu līgavu no Okeānijas plantatoriem. Kurai pūrā būtu simtiem kvadrātkilometru zemes un desmitiem vergu. Bet man nekā no tā nav. Mans tēvs ir tikai profesors.

– Gan es spēšu viņus pārliecināt! – Muntis dedzīgi iesaucās. – Gan tu redzēsi! Viņi tevi iemīlēs tāpat kā es! Tevi nevar nemīlēt!

– Labi, Munti, – Miranda sacīja. – Es padomāšu. Tu taču ļausi man padomāt, vai ne?

– Protams... mīlā... – Muntis gavilējošu jūtu uzplūdamā mēģināja Mirandu apskaut ciešāk un noskūpstīt, taču viņa izvairījās un atbrīvojās no viņa rokām.

– Pagaidi, Munti... Vēl ne... Vēlāk... – un viņa aizslīdēja no jaunekļa projām, nozudama viņa skatam vāji apgaismotā klāja tumsā.

Atbrīvojusies no Munta kautrīgi kaislīgo vēlmju skāvieniem, Miranda atkal ienāca lielajā zālē pie viesiem. Galva reiba no satraukuma, un gribējās dzert. Miranda pameklējās pa galdu; uz tā stāvēja daudz atkorķētu un pusizdzertu pudeļu ar dažādu šķirņu vīniem, ar viskiju, brendiju, džinu un vodku, bet Miranda neko no visa tā negribēja. Tēvs neļāva viņai lietot alkoholu kā vēl nepilngadīgai viņas septiņpadsmit gados (nepilngadīgai pēc profesora domām, kurām pati Miranda absolūti nepiekrita). Tomēr pie alkohola meiteni arī nemaz nevilka, un viņa palika pret to vienaldzīga. Bet visas lielās krūzes ar morsu un kvasu izrādījās izdzertas tukšas. Tāpēc Miranda paņēma katrā rokā pa vienai tādai krūzei un devās uz kambīzi jeb kuģa virtuvi, kur, kā viņa zināja, stāv mucīņa ar kvasu un lieli katli ar atdzesētu morsu.

Miranda pašreiz ar lielu spīdīgu kausu lēja sarkano dzērienu vienā no baltajām krūzēm, kad virtuves durvis piesardzīgi pavērās vaļā un tajās parādījās plankumainā armijas maskēšanās tērpā ģērbies neliela auguma vīrietis ar melnīgsnēju seju un skaistiem, pareiziem vaibstiem. Miranda viņu pazina: tas bija viens no tiem diviem pavadoņiem, kopā ar kuriem Mikus vakar bija te ieradies – un sauca viņu par Donatu Rigensi: tā viņi vakar bija tikuši iepazīstināti.

– Mirandas jaunkundze, – teica Donats, cieši aizvērdams aiz sevis virtuves durvis un, meitenei par pārsteigumu, pat apgriezdamš tajās slēdzeni. – Mirandas jaunkundze, es taisni meklēju iespēju ar jums aprunāties divatā... Lūdzu, esiet tik laipna, uzklausiet mani!

«Vai tiešām vēl viens?!» – nodomāja Miranda, bet skaļi viņa neteica neko. Nevarētu sacīt, ka notiekošais būtu viņai nepatīkams, tomēr kaut kā pārāk lielu nervu sasprindzinājumu tas prasīja, pārlietu uztrauca, un meitenei gribējās, lai viss notiktu ne tik strauji, ne tik ātri, lai viņai būtu iespēja to visu pamatīgi pārdomāt, apcerēt, apsvērt un nomierināties...

– Es jūs klausos, Rigenša kungs, – Miranda sacīja, nolikdama piepildīto krūzi uz galda.

– Īstenībā es neesmu nekāds leitnants Rigensis, – ienācējs teica. – To Mikus izdomāja priekš pirātiem. Mēs toreiz domājām, ka uz jūsu kuģa ir pirāti...

– Nu jā... Mikus jau arī nav Viciakrakka. Un kas tad jūs esat īstenībā?

– Es esmu Donats Vells. Vai esat dzirdējusi tādu vārdu?

– Tas, par kuru rakstīja avīzēs?

– Tas pats.

– Nu, un vai jūs gribat, lai es arī par jums uzrakstu avīzē? – Miranda pazobojās.

Donats sabozās.

– Mirandas jaunkundze, nevajag par mani smieties. Nu kāpēc jūs visi gribat par mani smieties! **KAS** man vēl jāizdara, lai par mani nesmietos? Kāpēc jūs nesmejaties par Miku? Ar ko viņš labāks par mani?

– Vella kungs, es jau tikai pajokoju. Es par jums nesmejos, – Miranda centās nolīdzināt negribētos asumus.

– Bet kāpēc jūs visas vienmēr jokojat par mani?! – Donats neatlaidās. – Un nekad par Miku!? Visas! Alīse tāpat. Banga tāpat! Jūs tāpat...

– **Kāda** Banga? – Miranda sajuta sirdī asu dzēlienu, izdzirdot šo negaidīto vārdu.

– Jūs mīlat Miku? – Donats jautāja.

– Nu... es nezinu... Kāpēc jums tas jāzin?

Donats pēkšņi piegāja pie Mirandas un, pirms vēl viņa paspēja attapties, nokrita viņas priekšā uz ceļiem, satverdams savās saujās viņas rokas.

– Miranda! – viņš sāka kvēli runāt. – Miranda, Mikum Rainim jau tā ir trīs sievietes. Šeit, Vētru Krastā vien, nerunājot jau par agrākajām tur, Latvijā. Viņam ir Banga Nikna Bellaportā, Monta Roze Mākoņpilī un Alīse Notukuma Viķumuižā... un arī šeit, uz «Viļņu Prinča»! Jūs viņam neesat vajadzīga! – ...pie šiem vārdiem Mirandai acīs viss pēkšņi satumsa, elpa viņai aizrāvās, «Viļņu Prinča» virtuves sienas salīgojās, grīda aizslīdēja kaut kur lejup, un Miranda, nespēdama noturēties kājās, nokrita sēdus uz krēsla. Bet Donats Vells, šo apstākli veikli izmantodams, ātri pierāpās uz ceļiem viņai tuvāk un turpināja tikpat dedzīgi:

– Miranda, viņš ir gulējis ar visām šīm sievietēm, un visas tās viņu mīl! Jūs visas viņu mīlat kā trakas! Es tiešām nesaprotu, ko jūs viņā esat atradušas! Nu kāpēc neviena no jums negrib mīlēt mani? Ar ko es sliktāks par viņu? Vai es neesmu drosmīgs? Vai es esmu kropls? Nu, kāpēc, kāpēc jums visām vajag tieši Miku Raini? Miranda, jūs esat tik žilbinoši skaista, tik jauniņa, vēl neaiztikta... Es jūs mīlu! Miranda, atbildiet manai mīlestībai, un es jūs sargāšu, aizstāvēšu, dievināšu! Es – pats Donats Vells!

Donats Vells noliecās un sāka skūpstīt Mirandai rokas, bet viņa bija tik satriekta un apmulsusi, ka pat nespēja tās atvilkt nost.

– Miranda, – Donats turpināja, atrāvis lūpas no viņas rokām un uzlicis uz tām savu zodu. – Esiet mana, kļūstiet mana sieva, aizmirstiet Miku Raini! Jūs taču redzat, ka viņš guļ ar Alīsi – guļ pat šeit – uz «Viļņu Prinča», kad jūs esat tepat līdzās! Priekš kam jums viņš? Jums būs pašai savs vīrietis, kas jūs mīl un dievina! Priekš kam jums sacensties ar visām tām sievietēm? Viņas nav pat jūsu mazā pirkstiņa vērtas! Jūs esat... jūs...

Donats tomēr bija pieļāvis rupju psiholoģisku kļūdu, jo sacensības pieminēšana radīja tieši pretēju efektu tam, ko viņš bija gaidījis: tā atmodināja Mirandā sacensības garu. «Nolāpītā blondīne!» – Miranda uzreiz atcerējās un uzliesmoja kā petrolejā samērcēta pakulu bunte no sērkociņa. – «Nu-u, **viņai** es vēl parādīšu! Jāaprunājas ar Miku! Noteikti jāaprunājas ar Miku!!!». Sacensības gars, savukārt, mazliet nomierināja meiteni, vismaz tik daudz, lai viņa varētu sākt jau runāt arī pati.

– Vai jums arī pieder deviņsimt kvadrātkilometru zemes? – Miranda jautāja, jo cits nekas viņai neienāca prātā, ko varētu pajautāt.

– Kādi kvadrātkilometri? – Donats pārsteigts atliecās atpakaļ, atraudams zodu no viņas rokām.

– Ak, neko... – Miranda sacīja. – Vienkārši Muntis Velnamilts man nupat stāstīja, ka viņu dzimtai piederot Okeānijā deviņsimt kvadrātkilometri zemes.

– Muntis Velnamilts? – Donats Vells uzreiz sadrūma. – Viņš arī... viņš arī jūs bildināja?

– Jā... Tas ir, nē... Mēs vienkārši...

– Nu protams! – Donats Vells teica balsī, kurā pēkšņi ieskanējās dziļš aizvainojums un niknums, un viņš strauji piecēlās no ceļgaliem kājās. – Jā... Kur nu nabaga kovbojam Donatam Vellam sacensties ar Okeānijas prezidenta dēlu!

– Nē, Donat, nerunājiet tā, – Miranda atkal mēģināja izlabot notikušo. – Man tik tiešām tas nav svarīgi. Bagātība mani neinteresē. Un jūs man patīkat... Patiešām patīkat... Tikai... tikai tas ir tik pēkšņi... Man vajag padomāt. Es nevaru tā uzreiz...

– Tātad es varu cerēt? – Donats jautāja, un viņa balsī cerība skanēja jau tagad, vēl pirms meitenes apstiprinošas atbildes.

– Protams... Man tikai vajag padomāt... Iesim tagad uz zāli!

– Mirandas jaunkundz, tad es gaidu jūsu atbildi! – Donats Vells vēl noteica, atslēgdams kambīzes durvis.

– Jā, jā!... – Miranda atsaucās un izspurdza laukā.

10. cēliens. Tukšas Runas

Tā debess būtne ir,
Tik skaistu, diženu gan mana acs
Vēl redzējusi nav.

(Šekspīrs, «Vētra», Miranda, 546)

1. Mikus un Miranda

Izlidojusi ārā no «Viļņu Prinča» virtuves un ielidojusi iekšā zālē, Miranda atklāja, ka Mikus pie galda sēž viens pats – blondīne bija kaut kur nozudusi. Miranda nevilcinājās nevienu mirkli un pabeidza savu lidojumu, nolaizdamās uz krēsla Mikum tieši blakus.

– Sveika, Miranda! – Mikus pagriezdamies teica. – Kā tev iet?

– Miku, mums jāaprunājas! – Miranda netērēja velti nevienu brīdi. – Kamēr tā blondīne nav atgriezies! Iziesim laukā uz klāja, labi?

– Labi, – Mikus piekrita, un viņi, atstājuši zāli, uz klāja sajuta iesitamies sejās un krūtīs vēso nakts gaisu, kas smaržoja pēc jūras. Viņi nostājās pie borta tieši tajā vietā, kur nesen atpakaļ Miranda bija gatavojusies lēkt ūdenī un kur pie viņas bija pienācis šeihs Riars, bet kur vēl daudz agrāk Mikus bija sēdējis kopā ar netaiķi «Viļņu Prinča» kapteini un stāstījis, ka žurnālista amats ir visnepateicīgākais amats pasaulē.

– Tad kā tu tagad dzīvo? – Mikus atkārtoja savu jautājumu, uzlikdams rokas uz borta.

– Miku, man tev ir jāsaka kaut kas ļoti ļoti svarīgs! – Miranda joprojām neielaidās nekādās no mērķa novirzošās runās par savu dzīvi.

– Jā? Un kas tas būtu?

– Es runāju ar tēti par tevi. Pēc tam, kad tu biji aizbraucis no Benulas.

– Patiešām? – Mikus ieinteresējās. – Un ko viņš teica?

– Viņš teica, ka mēs NEESAM brālis un māsa!

– Tā...? Un kas tad mēs esam?

– To viņš neteica. Viņš tikai teica, ka es neesmu tev māsa un pat ne kāda radniece ne, un ka es varu tevi mīlēt, precēties ar tevi un dzemdēt tev bērnus! Tā viņš teica!

Mikum pat elpa aizrāvās no šiem vārdiem, un viņš neko neatbildēja, drudzainā steigā pūlēdamies galvā izdarīt visus tālejošos secinājumus, kas no šīs ziņas izrietēja. Bet secinājumi kaut kā negribēja nostāties loģiskā sistēmā un visu laiku tie Mikum iznāca pavisam juceklīgi un neskaidri. Banga... Alīse... Miranda... Vēl tā Monta... Ak, Pērkoņtēvs! Nu, Vētru Krasts! Te nekas nevar būt mierīgi un normāli! Vienā laidā vai nu jāšauj vai jāmīl!

– Un ko tu par to domā? – viņš beidzot iejautājās.

Miranda klusēdama saņēma saujās Mikus vaigus un, pirkstgalos pacēlusies, lai varētu aizsniegt, viegli noskūpstīja viņu uz lūpām.

– Es tevi mīlu, Miku. Tu būsi mans! Lai ko tur nemuldētu tā dumjā čigāniete! – viņa sacīja, pabeigusi skūpstu un nolaizdamās atkal uz papēžiem.

– Kāda čigāniete? – Mikus nesaprata.

– Nu, tā dumjā, kas visu laiku te gaudo! No dziesmas...

– Ā-ā! No dziesmas? Vai tad viņa dzied par mums?

– Nu jā!

Mikus mazliet sadrūma:

– Bet tad jau... tad jau viņa man pareģo, ka es miršu!

– Netici viņai! Es tevi izglābšu! Kā tu toreiz pie Tenerifa izglābi mani. Tu būsi mans!

Mikus iesmējās, pārvarējis mirkļa apmulsumu:

– Kas par blēņām! Kā gan jums, sievietēm, izdodas visur iepīt visvisādas māņticības! Bez tā jūs ne soli nevarat paspert...

– Gan tu redzēsi, ka man būs taisnība... Bet tikai... bet tikai vai tu vispār gribi, lai es tevi izglābju un lai tu būtu mans?... Un es – tava? – Miranda jautāja, un viņas balss satraukumā ietīcējās, pretēji viņas pašas gribai izdodama uz āru šī jautājuma subjektīvi ārkārtīgo, nesalīdzināmo svarīgumu.

Šis satraukums pielīpa arī Mikum. Viņš pēkšņi atcerējās, ko bija izjutis tonakt, kad pirmoreiz ieraudzīja Mirandu tur, jūrmalas būdiņā, un kā pajuka viņa domas, kad Miranda pirmoreiz viņu noskūpstīja Benulas bibliotēkā, sēdēdama uz krēsla roktura. Atkal atdzimušas, šīs sajūtas pārņēma viņu pilnīgi savā varā, un viņš, pagriezies pret Mirandu, spēji satvēra viņu savās rokās, sajuta, kā viņa tūdaļ piespiežas viņam, sajuta viņas krūtīs, vienlaicīgi stingrās un mīkstās, pie savas pakrūtes, un tad viņu lūpas saplūda ilgā skūpstā. Tas vairs nebija tāds skūpstis kā toreiz bibliotēkā – tikai viegls pieskāriens, gaistošs kā vējiņa dvesma, liegs kā tauriņa spārns; tagad tas bija īsts seksuāls skūpstis, no kura Mikus elpa kļuva strauja kā Vētru Krasta dzīve, bet Mirandai elpa vispār kaut kur pazuda un kājas kļuva ļenganas, bet ceļgali viņai sāka drebēt.

– Es tevi mīlu, Miranda! – Mikus sacīja, kad viņa lūpas atbrīvojās. – Īstenībā tikai tevi vien... Es gribu, patiešām gribu, lai tu būtu mana... Un es gribu būt tavš!

Miranda tagad bija kļuvusi klusa un bikla.

– Saki to vēl... – viņa lūdza tik tikko dzirdami.

– Jā, jā, es gribu, lai tu būtu mana un es būtu tavš! Es to sajutu uzreiz, līdzko tevi ieraudzīju toreiz, tajā krastmalas būdiņā...

– Es arī... – Miranda iesprauda vidū.

– Es nezinu, kas tam par iemeslu... Tas ir kaut kas līdzīgs burvestībai... Varbūt tavš tēvs varētu to izskaidrot... Bet tas, ko es jūtu pret tevi, pilnīgi nav salīdzināms ar to, ko es jūtu pret citām sievietēm. Alīse ir tik skaista, un viņa man patīk, un viņai ir tik skaisti mati, bet...

– Nav nekā sevišķa viņas matos! – Miranda atcirta, acumirkļi pazaudējusi visu savu biklumu.

Mikus nopūtās.

– Varbūt tās burvestības noslēpums ir tāds, ka tu esi īsta Sieviete. Tieši tāda, kādu es gribētu redzēt Sievieti. It kā tu būtu radīta pēc mana ideāla. Man tas uzreiz ienāca prātā toreiz krastmalas būdiņā...

– Varbūt arī esmu radīta speciāli priekš tevis, – Miranda pasmaidīja. – Tikai nezinu, kas mani ir radījis. Tētis nav mans tēvs.

– Tu to zini? Viņš tā teica? – Mikus atkal ieinteresējās.

– Nē, viņš joprojām nesaka neko skaidri. Bet es pati izsecināju. Ja mēs ar tevi neesam brālis un māsa, un tu esi līdzīgs tētim, tad tu esi viņa dēls, un tad es nevaru būt viņam meita. Loģiski, vai ne?

– Loģiski, – Mikus domīgi piekrita. – Tātad viņš tomēr ir mans tēvs?... Nu, nu!... Bet kas tādā gadījumā esi tu?

– Audžumeita.

– Bet kāpēc jāslēpj tava īstā izcelšanās? Kāpēc jāstāsta, ka tu esi viņam meita?

– Varbūt es īstenībā esmu karaliene? – Miranda pajokoja un pasmaidīja. – Ap kaut kādu vienkāršu bāreni tādus noslēpumus neviens vis nepītu.

– Tiešām, varbūt tu esi Latvijas karaļa ārlaulības meita? – Mikus uztvēra, uzreiz atcerēdamies Magnusu Viciakrakku un viņa dzimtas vēsturi, kuru viņš vēl pavisam nesen bija tik cītīgi pētījis Vīķumuižā. – Varbūt tu patiesībā esi no Viciakrakku dinastijas? Tas daudz ko izskaidrotu...

– Ak, Miku, – Miranda teica. – Ko līdz visa šī mūsu minēšana! Es to esmu darījusi jau gadiem ilgi. Tas ir veltīgi! Cerēsim, ka tētis drīz jau atzīs mani par «lielu» un visu izstāstīs. Kad es apprecēšos, viņš vairs nevarēs...

– Pagaidi, Miranda! – Mikus pēkšņi viņu pārtrauca. – Man kaut kas iekrita prātā! Vellos... Es esmu uz šī kuģa jau diennakti, bet man kaut kā nebija ienācis prātā salīdzināt faktus... Mūsu kuģa saimniece ir Vieda Garda. Tā?

– Nu, tā...

– Bet Garda ir viņas vīra uzvārds, vai ne?

– Nu, droši vien...

– Bet tas pulkvedis, kas te grozās, viņu sauc Johans Knābis, vai tā?

– Jā, pulkvedis Knābis, Akorijas Republikas Drošības dienesta priekšnieks. Nu un tad?

– Bet viņš ir Viedas Gardas brālis. Tā man viņu stādīja priekšā.

– Jā, man arī... Un tad?

– Bet, ja viņas brālim ir uzvārds Knābis, tad viņas pirmslaulību uzvārds arī bija: Knābe! – Mikus teica ar zināmu triumfu balsī un arvien vairāk satraukdamies. – Vai atceries, kā mēs Benulā meklējām fotogrāfijās savas mātes?

– Protams, atceros.

– Nu lūk, un tai fotogrāfijai, kuru es toreiz izvēlējos par savas mātes bildi, otrā pusē bija uzraksts: «Vieda Knābe»!

Viņi aplusa, pārdomādami šo jauno atklājumu.

– Tātad Vieda ir tava māte? – Miranda beidzot sacīja. – Man jau likās, ka viņa tā jocīgi skatās uz tevi.

– Nu, stingri ņemot, to nevar zināt. Mēs jau nezinām droši, ka tās sievietes tajās fotogrāfijās patiešām bija mūsu mātes. Mēs to tikai tā paši minējām... Bet tomēr tas ir dīvaini.

– Vieda Garda... toreiz tātad acīmredzot vēl Vieda Knābe, ir mana tēva bijusī studente. Tā viņš man teica.

– Tātad tā bija viņa, kas mani aizveda uz Rīgu un atstāja pie Universitātes ieejas... – Mikus domīgi sacīja. – Bet kāpēc?

– Pajautā to viņai! – Miranda iesmējās. – Lai gan kas tur ko jautāt! Droši vien tāpēc, ka tas bija studentes ārļaulības bērns no profesora Meļļa. Bet viņa taisījās precēties ar akadēmiķi Gardu. Tu biji tur lieks, un tavu eksistenci vajadzēja noslēpt... Redzi, tava izcelšanās sāk noskaidroties! Un tev uz šī kuģa, izrādās, brauc gan tēvs, gan māte! Varbūt arī man tā ir?

– Nu, ja tu esi no karaliskās dzimtas, tad varbūt tavs tēvs ir Magnuss Viciakrakka? – Mikus ieminējās puspajokam.

– Cik viņam gadu?

– Trīsdesmit seši, – Mikus atbildēja, jo tagad viņš zināja Magnusa biogrāfiju ļoti labi. – Tev septiņpadsmit. Tātad viņam bija deviņpadsmit gadi, kad tu piedzimi. Neiespējami tas nav.

– Un mana māte? – Miranda jautāja. – Kas ir mana māte? Un kā es nonācu pie Meļļa?

– To nu es nevaru zināt, – Mikus sacīja un paraustīja plecus, pats tikmēr pārcilādams atmiņā viņam zināmos Magnusa dzīves datus: – Ko Magnuss Viciakrakka darīja astoņpadsmit gadu vecumā?... Viņam nomira tēvs... Māte aizbrauca uz Latviju... Viņš palika viens pats kā saimnieks visos Viciakrakku īpašumos Vētru Krastā... Iestājās Bellaportas universitātē...

– Redzi, redzi... Bellaportas universitātē! – Miranda atsaucās. – Atkal viss kaut kā sanāk vienā mezglā! Turpat, kur profesors Mellis, kur viņa studentes...

– Jā, neiespējami tas nav... – Mikus vēlreiz noteica. – Vairs ne Vieda Knābe, bet citas studentes... Kaut kas jau tur viņiem ir noticis. Tikai kas?

– Labi, Miku, – Miranda atmeta ar roku. – Nav vērts tā minēt un prātot pa tukšo. Labāk parunāsim par mūsu nākotni, lai kas mēs paši arī nebūtu.

– Jā, tev taisnība, – Mikus piekrita.

Miranda aplusa, nezinādama, kā ķerties pie tās tēmas, kas viņu visvairāk uztrauca.

– Kas tā par blondīni... tev blakus? – viņa beidzot izspieda no sevis.

– Tā?... – Mikus saminstinājās. – Tā ir Alīse, tikai ne Viciakrakka, kā Vieda viņu tev stādīja priekšā, bet Notukuma. Mēs ar viņu braucām kopā uz Vētru Krastu. Uz viena kuģa, uz šī paša, uz «Viļņu Prinča». Bet pēc tam satikāmies verdzībā...

– Kādā verdzībā? – Miranda brīnījās.

– Nu jā, tu jau nemaz nezini manus īstos piedzīvojumus! Redzi kā iznāca, Miranda: tevi es atbrīvoju no verdzības, bet pats tur nonācu, – un Mikus īsumā izstāstīja Mirandai, kas ar viņu atgadījies pēc aizbraukšanas no Benulas.

– Un tā, – Mikus nobeidza, – Magnuss mūs ar Alīsi it kā salaulāja... Bet likumīga spēka tādām laulībām, protams, nav. Es apsolīju Alīsei viņu izvest no verdzības un vispār no Vētru Krasta, bet citu es viņai neesmu solījis... Protams, to, ko es viņai solīju, es izpildīšu.

– Viņa tevi mīl... – drūmi teica Miranda.

– Kā tu to zini?

– Zinu... Redzu... Un vispār...

– Nu jā... – Mikus nopūtās. – Katram vīrietim kādreiz nākas izšķirties, ar kuru sievieti palikt. Tas ir grūti, ja tev negribas nevienu sāpināt... Bet viena būs jāsāpina. Citas izejas nav... Galu galā man taču ir tiesības izvēlēties, vai ne? Un es izvēlos tevi! – Mikus ciešāk apskāva Mirandu, viņa tam atkal pieklāvās un atkal viņu lūpas saplūda ilgā skūpstā.

– Un kas ir Banga? – Miranda jautāja ar zināmu indi balsī, kad viņas lūpas atkal tapa brīvas.

– Banga? – Mikus pārsteigts pārjautāja. – Pat to tu zini?... Banga arī būs jāsāpina... Bangai es gan solīju vairāk nekā Alīsei. Bet toreiz es domāju, ka tu esi man māsa un ka ar tevi nekas nav iespējams. Ja es toreiz būtu zinājis visu, kā ir patiesībā, tad nebūtu Bangai neko solījis... Un vispār nebūtu ar viņu saticies... Nelāgi iznāk, bet tā nav mana vaina...

– Tātad tu viņas abas pameīsi? – Miranda stingri jautāja.

Mikus sadrūma. Viņam nepatika tādi vārdi.

– Diemžēl, tā iznāk... Bet par Alīsi man jāparūpējas. Man viņa jānogādā Bellaportā un pēc tam civilizētajā pasaulē. Un ar Bangu arī jānokārto... Lai viņa velti negaida. Es nevaru tā vienkārši aizbēgt no viņas...

– Un pēc tam? – Miranda atkal jautāja tikpat stingri.

– Nu, pēc tam es būšu brīvs. Mēs varēsim ar tevi darīt, ko gribam.

– Un ko mēs darīsim?

– Kā, ko? Apprecēsimies, protams.

Miranda atslāba un, atbalstījusies rokām pret bortu, aizgriezta seju projām no Mikus. Pār viņas vaigiem ritēja asaras, taču ne tādas kā pirmīt, kad viņa grasījās lēkt ūdenī. Sievietēm asaras var paust visdažādākās izjūtas, un pašreiz Mirandai tās pauda uzvaras prieku. Nolāpītā blondīne bija pagaidām nogāzta, un tā otrā arī pie reizes. Bet Miranda, protams, ar visu savu sievietes intuīciju saprata, ka tā ir tikai pagaidu uzvara un ka cīņa vēl nebūt nav galā un nebeigsies.

Notraukusi ar sauļas virspusi asaras no vaigiem, Miranda atkal pagriezās pret Miku:

– Vai tas ir jāsaprot kā bildinājums?

Nebija jau tā, ka Miranda gribētu nekavējoties precēties ar Miku. Savos septiņpadsmit gados viņa nebija vēl paspējusi noilgoties pēc laulības dzīves, pastāvīga un droša vīrieša tuvuma, kā tas notiek ar tām, kurām ģimenes nav, kad pašām jau pāri trīsdesmit. Mirandas sajūtas bija pavisam savādākas. Tas bija kaut kas līdzīgs mednieces instinktām. Tas nebūtu pareizi, ja viņai būtu bildinājumi kā trofejas no šeiha Riara, no Munta Velnamilta un no Donata Vella, bet nebūtu bildinājuma no Mikus Raiņa. Tā būtu nekārtība lietu stāvoklī. Turpretī tagad viss bija kārtībā: Mikus arī bija uzvarēts, un nu viņa varēja mierīgi dzīvot tālāk un nekur nesteigties.

Mikus pasmaidīja:

– Es jau tev Benulā teicu, ka es vispār nesaprotu, kā var mīlēt sievieti un negribēt viņu apprecēt. Man tas ir viens un tas pats. Ja es tev saku, ka mīlu tevi, tad tas nozīmē arī bildinājumu!

– Un es tev jau Benulā teicu, ka tad tu laikam būsi visai neparasts vīrietis, – Miranda atbildēja. – Bet taisni tāpēc es tevi mīlu... Tāpēc, ka tu esi CILVĒKS. Tāpēc, ka tu esi godīgs. Tu nemēģini noblēdīt sev vairāk prieku, nedomājot par citiem... Tev var uzticēties. Uz tevi var paļauties. Tādi cilvēki ir retums. Visapkārt ir vieni blēži...

– Kā tad tu to tik labi zini savos septiņpadsmit gados? – Mikus pavīpsnāja mazliet ironiski.

– Esmu jau paspējusi izjust... Un arī tētis tā vienmēr saka...

Viņi aplkusa un labu brīdi raudzījās nakts tumsas apslēptajā jūrā, neko nerunādami un pārdomādami katrs savu. Beidzot Mikus vēlreiz pastiepa roku un apskāva meiteni. Viņa atkal atsaucīgi pieklāvās tam, un viņu lūpas atkal sakļāvās skūpstā, bet pāri Mirandas augumam lija Mikus delnu glāsti, kas uzdzina viņai trīsas un lika aizrauties elpai aiz agrāk neizjusta satraukuma un aiz saldās nākotnes gaidām.

– Ak, kaut ātrāk mēs būtu divi vien... – Miranda nočukstēja Mikum ausī, berzēdama savu vaigu pret viņa skūto, bet tomēr joprojām aso vaigu. – Ak, mans dievs, kā es tevi mīlu...

– Ko tu domā darīt tuvākajā laikā? – Mikus ievaicājās.

– Iestāties universitātē. Tūlīt pēc šīm kāzām man jābrauc uz Bellaportu kārtot iestāju eksāmenus...

– Un ko tu studēsi? Esi beidzot izlēmusi?

– Jā... Psihologiju...

– Tomēr psihologiju? Antropoloģijas fakultātē? Turpat, kur tavš tēvs un kur Edžus Pilmēness?

– **TAVS** tēvs, ne mans!.. Jā, turpat, kur viņi... Un tu ko darīsi? – Miranda jautāja.

– Es?... Vispār man jau sen vajadzēja būt atpakaļ savā redakcijā Rīgā. Mans komandējuma laiks, tās divas nedēļas, sen ir pagājušas... Tā verdzība man visu izjauca. Redaktors Strautmalis droši vien nervozē un sūta telegrammas uz visām pusēm... Bet tagad man arī ir jābrauc uz Bellaportu. Tur man palīka nauda... Daudz naudas. Biļetes nav problēma. Es braukšu uz Rīgu un aizvedīšu uz turieni Alīsi.

– Tu aizbrauc? – Miranda gandrīz vai ieraudājās.

– Jā, es aizbraukšu uz Latviju, aizvedīšu Alīsi, pastāstīšu visu redaktoram Strautmalim un tad atgriezīšos Vētru Krastā. Pie tevis.

– Un pēc tam?

– Pēc tam mēs apprecēsimies... Tas ir, protams, ja tu gribi... Varbūt tu vēl esi pārāk jauna? Varbūt tu gribi pagaidīt, kamēr beigs studijas?

- Un tu?
- Ko es?
- Vai tu gribi, lai es gaidītu?
- Nē, es negribu. To es teicu tikai tevis dēļ.
- Tad es arī negribu gaidīt. Es esmu tava. Dari ar mani, ko gribi...

Pašreiz Mikus gribēja Mirandu atkal skūpstīt un glāstīt. Viņu abu vēlēšanās sakrita.

– Tad sarunāts, – Mikus sacīja pēc tam. – Es atbraukšu tev pakaļ no Latvijas, un mēs apprecēsimies. Mums labāk ir precēties šeit, Vētru Krastā. Pēc šejienes likumiem tu jau drīksti precēties, bet pēc Latvijas likumiem vēl nē. Tur vajag astoņpadsmit gadu, bet jaunākiem ļauj tikai īpašos gadījumos, un tas ir sarežģīti. Labāk šeit.

– Un kur mēs dzīvosim?

– Nu, droši vien Rīgā. Tur man ir darbs, bet šeit es nezinu, ko darīt. Te var tikai šaut un kauties, – Mikus pavīpsnāja. – Bet vispār man tas nav svarīgi. Ja radīsies tāda iespēja, es varu palikt arī Vētru Krastā. Te tomēr ir mana dzimtene.

– Brauc ātrāk, un atgriezies ātrāk! – Miranda sacīja maigi. – Es tevi gaidīšu. Ļoti, ļoti gaidīšu...

Miranda vēlreiz noskūpstīja Miku, tagad jau kā savu līgavaini, un atvadīdamās noglāstīja viņam roku:

– Zini, es iešu gulēt... Drīz jau būs rīts! Esmu šausmīgi nogurusi... Vienkārši briesmīgi!

TĀDA nakts!...

Mikus saprotoši pamāja un, atspiedies pret bortu, pavadīja Mirandu ar skatienu, kamēr viņa nozuda durvīs. Tad viņš pagriezās pret jūru, kura sāka jau tapt redzama pirmsausmas gaišumā, un pārdomāja savu turpmāko dzīvi, kas pašreiz likās viņam tikpat pacilājoša un daudzsološa kā šī rītausma. Virs nosarkušā apvāršņa debesīs kļuva redzami divi tumši mākonīši, un tikai divas trauksmainas domas mulsināja Mikus prātu. Tās bija domas par Alīsi un Bangu.

Bet Miranda tikmēr dusmīgi raustīja savas kajītes durvju rokturi, jo durvis kajītei, kur viņa mitinājās divatā ar tēvu, nodevīgā kārtā bija izrādījušās aizslēgtas no iekšpuses.

– Kas noticis, tēti, atver! – Miranda sauca, klauvēdama un dauzīdama durvis ar dūrīti. – Tēti, atver, es gribu iet gulēt!

Beidzot durvīs noskrāpstēja atslēga, tās atvērās, un Mirandai aizrāvās elpa, kad viņa ieraudzīja durvīs Amerikas Velnamiltas melnādaino kalponi Gloriju Nesprostu. Melnā meiča paskatījās Mirandai sejā, viegli pasmīnēja un, ne vārda nebildusi, izslīdēja gaiteni, lai nozustu, pirms vēl Miranda paspēja attapties. Atguvusi elpu, Miranda sašutusi iebruka kajītē:

– Tēti... tēti!... Ko tas nozīmē!? – Miranda stostījās, vērsdamās pie tēva (vai ne tēva?), kurš gulēja savā kojā, pagriezies ar seju pret sienu.

Profesors Mellis atskatījās pār plecu un paraudzījās uz meitu (vai audžumeitu?).

– Kas par lietu? – viņš pavaicāja tēlotā izbrīnā. – Kas noticis?

– Tā... tā... tā melnā! Ko viņa te darīja!?

– Viņa? A neko. Tāpat vien aprunājāties. Dambreti spēlējām... – profesors atklāti zoboja. – Tu jau esi izaugusi... Tu jau arī droši vien nebiji viena visu nakti. Es taču neprasu, kur un ar ko tu biji. – Mellis nopūtās. – Izaugusi!... Vai varbūt tu esi greizsirdīga uz to melnādaino dāmu? – viņš piepeši pacēla acis un ielūkojās Mirandai sejā, bet viņa skatienā sāpīgā zobgalība bija nozudusi, un tajā drīzāk spīdēja cerība.

– Es? Greizsirdīga? – Miranda apjuka no tāda jautājuma un ielēta acis.

Profesors Mellis nodzēsa spīdumu savā skatienā, noskurinājās un noteica mākslotā vienaldzībā:

– Nu labi, liecies gulēt, es arī gribu gulēt. Vai tad tev nav tiesību satikties ar puisiem, un vai man nav tiesību satikties ar sievietēm? Tāda nakts! Mīlestības nakts! – profesors noteica ar savādu izteiksmi balsī un atkal pagriezās pret sienu, bet Miranda paņēma divi, zobu birstīti un halātu, lai dotos uz tualetes telpu nomazgāties un pārgērbties, pirms likties savā kojā.

Viņa gāja pa gaiteni pavisam domīga; pirmo reizi mūžā viņai galvā bija iezagusies doma par kaut kādām pavisam citām attiecībām ar to cilvēku, kurš visu bērnības laiku bija bijis viņai tēvs (bet **NEBIJA** tēvs!).

2. Mellis un Vieda

Uz «Viļņu Prinča» klāja kāzu viesu ērtībai un atpūtai bija nolikts balti krāsots zedeņu sols ar izliektu atzveltni, kādi mēdz būt dārzos vai parkos. Tas patiešām arī bija no Gardu Senzaras pils dārza paņemts līdzī šajā braucienā. Tagad uz šī sola sēdēja profesors Mellis un, domās iegrimis, raudzījās tālē

uz jūru un apvārsni. Bija samērā agra rīta stunda; lielpilsētas darbadienai tā varbūt arī nemaz nebūtu tik agra, bet šeit, uz svinību kuģa, pēc vakarnakts ilgajām izpriecām visi, izņemot dažus kuģa komandas locekļus un pašu Melli, vēl gulēja. Tā vismaz profesors domāja – un bija kļūdījies, jo piepeši viņam aizmugurē atskanēja mīlīga sievietes balss:

– Jūs, kā allaž, agri ceļaties, profesor?

Ne tik daudz no pašas balss, cik no negaidītā savas domātās vientulības pārrāvuma, Mellis satrūkās un ātri apsviedās. Tā bija Vieda Garda, šo kāzu saimniece, un viņa apsēdās profesoram līdzās, ar novēlošanos pajautādama:

– Vai drīkst?

– Lūdzu, lūdzu, Vieda... Gardas kundze... Nezinu pat, kā jūs tagad saukt.

– Jā, tajā kāzu jūklī un viesu mudžeklī mums tā arī līdz šim nav iznācis pat lāgā aprunāties, profesora kungs... Sauciet mani par Viedu, kā kādreiz... Un pat varat teikt man «tu», tāpat kā toreiz. Bet es jums «jūs», arī kā tajās dienās...

Mellis uzmanīgi paskatījās uz Viedu, tad, it kā kaut ko sevī atcerējies, mazliet izslējās, izriezdams krūtīs uz priekšu un atvilkdams plecus atpakaļ.

– Nē, Vieda, – viņš sacīja. – Tie laiki ir pagājuši un nenāks vairs. Vārdu «Vieda» es pieņemu, bet uzrunu «tu» nē. Tagad jūs esat Sofīadas Augstākā hierarhiene, bet ne vairs mana studente.

– Es biju jums ne tikai studente, profesor... – Vieda noteica, mazliet tā kā koķetēdama.

– Jā gan, – Mellis piekrita. – Tikai... Tikai mēs katrs to uztvērām savādāk. Kā jau vienmēr vīrietis un sieviete...

– Vīrietis un sieviete... – Vieda domīgi atkātoja, tad atmeta atpakaļ galvu un, raudzīdamās ne uz Melli, bet gan kaut kur augšā debesīs, pabeidza ar mākslotu koķeti izaicinošu vienaldzību balsī: – Es jūs mīlēju, bet jūs manu mīlestību izmantojāt savtīgi.

– Ak, nu atkal sākas! – Mellis izsaucās it kā dusmīgi, lai gan dusmas bija vairāk tēlotas nekā īstas. – Mūžīgās sieviešu runas! Tāpēc es arī neesmu apprecējies, lai nebūtu tādas runas pastāvīgi jāklausās.

– Jūs tā arī neapprecējāties? – Vieda strauji novērsa skatienu no debesīm un iedūra to Mellīa sejā. Izskatījās, ka jautājumi par precēšanos viņu vispār diezgan stipri interesē.

– Neapprecējos... Kad tu aizbēgi... Kad jūs aizbēgāt, es biju visai nikns uz sievietēm un ilgi negribēju ne ar vienu precēties. Lai gan dažreiz bija no tā grūti izvairīties... Bet pēc tam bija jau par vēlu. Un biju jau arī pieradis pie savas dzīves tādas, kāda nu tā bija.

– Jūs vienmēr esat bijis nikns uz cilvēkiem vispār, profesor, – Vieda noteica.

– Uz cilvēkiem vispār un tajā skaitā uz sievietēm, – Mellis lietišķi apstiprināja.

– Jūs joprojām sapņojat par cilvēku dzimuma labošanu? – Vieda iejautājās mazliet zobgalīgi.

– Ko nozīmē «sapņojat»? Ja cilvēku dzimums netiks izlabots, tad pasaule aizies bojā. Viņi nobendēs šo planētu. Ja citi to neredz un nesaprot, tad tas nenozīmē, ka arī es to nesaprotu. Tā vienkārši ir acīmredzama patiesība.

– Redziet, pie kāda rūgta skata uz dzīvi noved jūsu domāšanas veids.

– Nav svarīgi, pie rūgta vai pie salda skata noved kāds domāšanas veids. Svarīgi ir, vai tas, kas tādējādi izdomāts, ir patiesība, vai nav. Jūsu visu domāšanas veids ir: «aizver aciņas un smaidi!». Smaidi, priecājies, līksmojies, un neredzi, ka kuģis grimst. Ka nebūs nekādas nākotnes ne jūsu darbam, ne jūsu bērniem, ne mazbērniem. Es tā nevaru. Es nevaru aizvērt aciņas un smaidīt. Es, diemžēl, REDZU. Tāpēc mani uzskata par nelieti... Bet tās ir vecas runas. Priekš kam mums to visu tagad atkārtot?

– Vajag TICĒT, profesor. Ticība dos jums spēku pārvarēt visas šīs grūtības.

– Spēku man? Man? – Mellis pasmīnēja, paraudzīdamies uz Viedu. – Ticība dod spēku JUMS. Man spēks tāpat ir. Laimes tikai nav.

– Nu redzat! Bet ticība mums dod arī laimi!

– Dod? Neizskatās vis, ka jūs būtu daudz laimīgāki par mums. No jūsu rindām žēlabas skan daudz biežāk nekā no mūsējām. Mēs esam aizņemti ar darbu, bet jūs – paši ar sevi. Tāpēc jums arī ir vajadzīga tā ticība.

– Ticība dod sirdsmieru, ja ne laimi.

– Jā, dod. Maldinošu sirdsmieru, kā alkohols vai narkotikas. Kuģis grimst, bet jums opija svētlaimē ir tik labi, tik labi!... Mūsu bērnu un mazbērnu nākotnes glābšana ir svarīgāka par mūsu sirdsmieru. Tā uzskatām mēs. Bet jūs – otrādi.

Vieda nopūtās.

– Ar jums vienmēr ir bijis grūti strīdēties, profesor.

– Tikai tiem, kam **nav** taisnība. Bet tiem, kam **ir** taisnība, nemaz nav jāstrīdas. Atcerieties: Gulivera saimnieks hoihnhnms nevarēja saprast, kas tie strīdi tādi vispār ir. Un pilnīgi pareizi: lai strīdētos, ir vajadzīgs vismaz viens muļķis. Ja nav neviena muļķa, tad nav arī nekāda strīda. Bet vislabāk strīdi noris tad, ja ir vismaz divi muļķi.

– Nu redziet, profesor, jūs atkal visus citus uzskatāt par muļķiem... Un arī mani jau faktiski esat nosaucis par dumju... – Vieda teica, bet ne bez zināmas koķetēšanas balsī. – Mūžīgais jūsu paštaisnums!

– Arī vārdu «paštaisns» var lietot tikai muļķi, – Mellis atbildēja, demonstratīvi pasmaidīdams. – Tikai tie, kas nezina, kas tā tāda loģika un kā notiek cilvēka domāšana. Tas ir kā pirmo klasīšu skolnieki: strīdas, vai septiņi reiz astoņi būs četrdesmit deviņi vai sešdesmit četri. Ir vajadzīgs zināms domāšanas vājums, lai par to strīdētos. Un tā tas ir visās lietās. Starpība ir tikai tajā pakāpē, kāda nepieciešama domāšanas vājumam dažādos strīdos. Bet, ja no tiem skolniekiem viens pateiks, ka septiņi reiz astoņi ir piecdesmit seši un ka visi, kas domā savādāk, ir muļķi, tad visi pārējie tūlīt uzbruks šim vienam un teiks, ka viņš ir paštaisns, iedomīgs, uzpūtīgs, neiecietīgs pret visiem tiem, kas domā savādāk nekā viņš, un ka viņš apspiež pārējo cilvēku viedokli un tiesības.

– Ne jau viss ir tik vienkārši kā reizrēķinā, – Vieda sacīja. – Bieži neviens nezina, kāda ir pareizā atbilde. Un neviens nevar pateikt, kuram ir taisnība.

– Pilnīgi pareizi, bieži vien atbilde nav zināma. Bet arī tad strīdēties nav par ko. Tieši tāpēc arī ir jāzina, kā notiek cilvēku domāšana. Bet cilvēku domāšana notiek tā, ka tiek pieņemts kāds postulāts, un no tā tiek izdarīti kaut kādi secinājumi. Secinājumi ir neapstrīdami, ja vien, protams, tie patiešām izriet no šī postulāta, nevis kāds to vienkārši apgalvo. Divās cilvēku darbības jomās šis princips «postulāti-secinājumi» ir atkailināts un visumā tiek sabiedrībā atzīts. Šīs divas jomas ir: jurisprudences un matemātika. Piemēram, ja mums ir kāds cilvēks, par kuru ir konstatēts, ka viņš ir homoseksuālists. Tad jautājums par to, vai viņš ir vai nav tādēļ kriminālnoziedznieks, ir atkarīgs no postulāta, kura lomu jurisprudencē izpilda likumi, šajā gadījumā Krimināllikums. Ja likumā ir pants, kas aizliedz homoseksuālistu, kā tas bija kādreiz agrāk, tad homoseksuālists **ir** kriminālnoziedznieks. Ja likumā tāda panta nav, kā tas ir tagad, tad viņš **nav** kriminālnoziedznieks. Postulātu var pieņemt vienu vai otru, bet paši secinājumi, kas no tā izriet vienā un otrā gadījumā, ir neapstrīdami. Un ja kāds tos apstrīd, vai apstrīd pašu principu, ka šis jautājums ir atkarīgs no likuma-postulāta, tad viņš ir muļķis – un cauri. Tāpat matemātikā: tas, vai taisnleņķa trijstūrī katešu kvadrātu summa ir vai nav vienāda ar hipotenūzas kvadrātu, ir atkarīgs no Eiklīda piektā postulāta. Ja to pieņem, tad ir spēkā Pitagora teorēma. Ja pieņem alternatīvu postulātu, tad nav teorēma spēkā, un katešu kvadrātu summa ir lielāka vai mazāka par hipotenūzas kvadrātu – atkarībā no tā, kāds alternatīvs postulāts ir pieņemts. Un tas, kurš neatzīst šos secinājumus vai neatzīst, ka var pastāvēt citi postulāti, ir muļķis. Jurisprudencē un matemātikā šis princips ir visumā atzīts. Bet šis princips nebūt nav kaut kas specifisks tikai jurisprudencē un matemātikā. Tas ir vispārējs cilvēku domāšanas princips. Jebkurā jomā un jebkurā jautājumā var izdalīt postulātus un secinājumus, tikai cilvēki reti kad ir spējīgi to izdarīt, jo, pirmkārt, tas prasa pūles, un, otrkārt, tas prasa, lai cilvēki vispār domātu šādā virzienā (ko viņi parasti nedara). Katru postulātu var aizstāt ar kādu citu postulātu. Tad mainās secinājumi. Bet pie viena noteikta postulāta secinājumi ir viennozīmīgi un neapstrīdami. Katrs, kurš tos apstrīd, ir muļķis. Un muļķis ir katrs, kurš neatzīst, ka postulātus var nomainīt, vai kurš neatzīst, ka postulāti vispār pastāv. Kad domāšana ir novesta līdz šādam postulātu-secinājumu skaidrības līmenim, tad strīdēties nav par ko. Visiem, kas nav muļķi, viss ir skaidrs. Pat ja viņi pieturas pie dažādiem postulātiem (piemēram, uzskatot, ka homoseksuālisti ir vai nav noziegums, kas jāsoda). Un tiem, kas to visu saprot, nav vajadzības arī lietot vārdu «paštaisns». Priekš viņiem pretinieks ir vai nu gudrs, ja viņš saprot un atzīst šo shēmu (pat ja viņš pieturas pie citiem postulātiem nekā es), vai arī viņš ir muļķis, ja šo shēmu neatzīst. Bet viņš nekad nav «paštaisns». Tādu vārdu var lietot tikai tas, kura domāšana ir pirmklasnieku līmenī, tikai tas, kurš šo shēmu nezina, nesaprot, neatzīst, un tāpat ir muļķis. Tāpat pati vārda «paštaisns» izmantošana savā runā jau ir muļķības pazīme. Savukārt, jautājums par to, cik liels procents cilvēku pasaulē ir muļķi, atkal nav atkarīgs no manis. Ja pasaulē šo postulātu-secinājumu shēmu atzīst visi, nu tāpat pasaulē muļķu nemaz nav. Ja vairs zemes šo shēmu saprotu un atzīstu es viens pats, nu tāpat es viens pats pasaulē esmu gudrs, un visi pārējie ir muļķi. Ne Pitagora teorēma, ne kāds cits jautājums pasaulē īstenībā nemaz nav atkarīgs no mums, cilvēkiem. Patiesība pastāv pati par sevi, un ir objektīva. Katešu kvadrātu summa ir vai nav vienāda ar hipotenūzas kvadrātu neatkarīgi no tā, ko vēlos es vai ko vēlaties jūs. Tāpat muļķu procents pasaulē nav no mums atkarīgs...

– Es negribu ar jums strīdēties par to, profesor, – Vieda sacīja, domādama, kā viņai neuzkrītošāk pāriet pie tā jautājuma, kas viņu interesēja īstenībā. – Jūs jau vienmēr esat bijis nepārspējams...

– Patiesība ir objektīva, un nepārspējams būs ikviens, kurš laikus nostāsies patiesības pozīcijās, zinādams šo patiesību. Nevis es esmu nepārspējams, bet patiesība ir nepārspējama. Es tikai esmu nostājies tās pusē un šo patiesību zinu.

– Vai Miranda patiešām ir jūsu meita? – Vieda jautāja, mainīdama tēmu.

– Tas ir atkarīgs no jēdziena «meita» definīcijas, – Mellis atbildēja, atkal pasmaidīdams. – Ja «meita» ir tāda sieviešu dzimuma persona, ko es esmu radījis, tad viņa ir mana meita.

Viedas uzacis izbrīnā pacēlās, un viņa tikai noteica:

– Tas skan baisi, profesor...

– Kā kuram... – Mellis paraustīja plecus. – Jebkurš izteiciens ir atkarīgs no šajā izteicienā lietoto terminu definīcijām. Būtībā tā ir vienkārši tautoloģija.

Tagad abi brītiņu klusēja, raudzīdamies jūrā.

– Ko jūs domājat par Magnusu Viciakrakku? – Vieda beidzot iejautājās, un viņas balss ietriecējās.

Mellis atvirzījās uz soliņa nostāk no viņas un pagriezās ar seju pret Viedu.

– Par īsto Magnusu Viciakrakku vai par to, kurš ir mums šeit, uz kuģa?

– Nu, par to, kurš mums ir šeit...

Mellis brīdi vēroja Viedu, acis samiedzis, tad sacīja:

– Viltvārdis... Es viņu pazīstu. Tas ir Rīgas žurnālists Mikus Rainis. Viņš bija pie mums

Benulā.

– Mikus Rainis? – Vieda pārjautāja ar vēl lielāku satraukumu. – Bija pie jums Benulā? Un...

– Kas «un»? – Mellis jautāja, izrādīdams nesapratni.

– Un ko jūs par viņu zināt?

– Neko daudz, – Mellis atteica, atkal samiegdams acis. – Esot atradenis, beidzis Oksfordas universitāti, strādā Rīgas laikrakstā «Zelta Diena». Brauca šurp redakcijas uzdevumā, lai uzrakstītu aprakstu sēriju par Vētru Krastu. Bet netālu no Benulas viņiem uzbruka Reginvilas pirāti. Mikus ielēca jūrā un izpeldēja krastā. Tā viņš nokļuva Benulā. Pavadīja divas diennaktis pie mums, pēc tam aizbrauca uz Bellaportu.

– Ak tā?... – Vieda noteica un, aizvērusi acis, brītiņu ļāvās rīta saulei, kura sāka kļūt jau pavisam karsta.

– Bet kāpēc viņš uzdodas par Magnusu Viciakrakku? – viņa turpināja, atkal atvērusi acis un puslīdz nomierinājusies.

– Nezinu. Bet man nebūs grūti viņam to pajautāt, līdzko mums būs izdevība parunāties ar viņu divatā. Kaut kas būs atgadījies viņam Bellaportā. Bet varbūt vienkārši slēpjas no pirātiem. Bandīti taču viņu tagad meklē, lai noslepkavotu kā tās nakts uzbrukuma liecinieku. Katrā ziņā es netaisos viņu «atmaskot» un kādam stāstīt, ka viņš īstenībā nav nekāds Magnuss Viciakrakka, bet gan ir Mikus Rainis. Jūs bijāt izņēmums, jums es to pateicu, bet es ceru, ka arī jūs, Vieda, viņu nenodosiet.

– Es viņu nenodošu! – Vieda iesaucās ar kaut kādu savādu kvēli.

– Ļoti labi, – Mellis piekrītoši pamāja.

Abi atkal visai ilgi klusēja, domādami katrs kaut ko savu.

– Profesors, – Vieda beidzot ierunājās. – Mēs tagad satiekamies pirmo reizi pēc tam, kad... kad es no jums aizbēgu. Kāpēc jūs neko nejautājat par Osvaldu?

– Bet kas tad tur ko jautāt? – Mellis atkal izrādīja izbrīnu. – Jūs taču toreiz atrakstījāt man, ka viņš ir miris.

– Jā, jā... – Vieda nomurmināja un nopūtās.

– Jūs rakstījāt, ka viņš saslima ar difteriju. Vai ārsti bija labi?

– Jā, mēs darījām, ko varējām... – Vieda atbildēja nemierīgi un pēc tam aplusa uz labu laiku.

– Es tomēr neatbalstu tos jūsu eksperimentus ar cilvēkiem, – viņa pēc brītiņa sacīja.

– Nu, ka jūs tos neatbalstāt, tas kļūva skaidrs jau tad, kad jūs aizbēgāt no Speciālo Pētījumu Centra, – Mellis noteica.

Atkal uz soliņa ilgāku laiku valdīja klusums. Bija dzirdams, ka vismaz daļa no kuģa pasažieriem jau ir pamodusies un sākusi staigāt. Kaut kur gaitēnos klaudzēja durvis, kaut kur kāpnēs dipēja soļi.

– Viesi jau piecēlušies, – Vieda teica, atgrieždamās realitātē no sava domu ceļojuma. – Iešu pie viņiem... Un kļūst jau arī pārāk karsts te uz klāja. Paldies par sarunu, profesora kungs!

– Un jums tāpat paldies, hierarhienes kundze! – atsaucās Mellis, arī pieceldamies. – Patiešām kļūst karsti, jāiet kaut kur ēnā.

Pēc minūtes Vieda iegāja savā kajītē, kur akadēmiķis Andris Gards, tikko piecēlies no miega, pašreiz gatavojās skūties, cilādams tūbiņas, asmeņus un otiņas.

– Andri, – sieva sacīja viņam. – Paklausies, Andri, es izpētīju to jautājumu par Osvaldu un Melli.

– Nu? – Augstākais Hierarhs apturēja rokas un nogaidoši pavērās sievā.

– Mellis nav viņu atradis un nav sūtījis šur! Osvalds tagad Latvijā saucas par Miku Raini un strādā avīzē. Bet Mellis to nezina un domā, ka Osvalds ir miris no difterijas.

– Ā!... Nu, nu... tad lai domā vien! – vīrs atbildēja, atkal sakustēdamies un sākdamies izejiet vaigu.

3. Lielā Diskusija par Cilvēces Nākotni

Nākošās dienas vidū Mikus ar Alīsi blakus sēdēja «Viļņu Prinča» no vecā kapteiņa kravas telpām pēc Viedas pavēles izbūvētajā banketu zālē, kur pie dzīru galda bija sapulcējušies gandrīz visi šī kāzu ceļojuma dalībnieki – gan saimnieki, gan lūgtie viesi, gan nejauši šeit no krasta iekļuvušie bēgļi – un (daudzi, bet ne visi, atrazdamies vieglā alkohola reibumā) dedzīgi diskutēja par visdažādākajiem jautājumiem, pie kuriem viņus noveda tādiem samītiem raksturīgā patvaļīgā un nekontrolējamā sarunu gaita. Pašreiz šī dīvainā gaita bija viņus novedusi pie pornogrāfijas jautājuma. Diskusija reizēm kā ugunsgrēks aptvēra visu galdu, bet reizēm sašķēlās atsevišķos lokālos perēkļos, kur gruzdēja starp galda kaimiņiem, kas nodevās paši savām separātām sarunām, ignorējami visus pārējos, kā tas dažādu viesību reizēs bieži mēdz notikt.

– Tas ir riebīgi, vienkārši riebīgi! – runāja Vieda Garda, turēdama rokā pokālu ar dzeltenu vīnu, kuru viņa tikpat kā nedzēra, tāpēc pokāls bija gandrīz pilns, un vīns, kad Vieda īpaši sašutusi žestikulēja, dažreiz mazliet šļakstinājās uz galdauta, ko pati saimniece aizrāvusies nemaz nemanīja. – Cilvēku intīmajām attiecībām ir jāpaliek viņu personīgajai lietai, viņu divu noslēpumam, nevis jāiznes tās vispārējai aplūkošanai! Kā Latvija varēja atļaut pornogrāfiju?! Nesaprotu! Nesaprotu!!!

– Ja jūs gribat saglabāt savas attiecības noslēpumā, tad saglabājiet, neviens taču nespiež jūs tās demonstrēt visai pasaulei fotoaparātu un kinokameru priekšā, – iebilda Amerika Velnamīla, sēdēdama Viedai iepretī pie galda un arī turēdama rokā pokālu ar vīnu, tikai ne ar dzeltenu, bet ar sarkanu. – Taču, ja kādi citi cilvēki grib tās demonstrēt visai pasaulei, kā jūs varat viņiem to aizliegt? Kāpēc aizliegt? Uz kāda pamata? Kādā nolūkā?

– Tas aizskar manas jūtas!

– Nu, bet tad neskatieties pornogrāfiju! Neņemiet tos žurnālus, neejiet uz tām filmām! Kas jūs spiež to darīt? Tā ir jūsu pašu interese, kas jums liek to darīt.

– Mani tas nemaz neinteresē! – Vieda atcirta.

– Tad ko gan jūs uztraucaties? – Amerika nosmīnēja.

Vieda paskatījās uz Augstāko Hierarhu Andri Gardu un drūmi atbildēja:

– Bet tas interesē vīriešus...

– Ā! Tātad jūs esat greisirdīga? – Amerika pasmaidīja vēl platāk. – Vīrieši saskatīsies tās skaistās modeles un pornozvaigznes un vairs nemaz negribēs jūs, parastās sievietes! Es pareizi jūs sapratu?

– Nē... – atbildēja Vieda un apklusā, jo nezināja, ko tālāk teikt.

– Bet kāpēc pornogrāfija vairāk interesē vīriešus nekā sievietes? – iejautājās mūķene Leņina fon Eivesa. – Vai vīrieši ir grēcīgāki? Bet mums taču visu laiku māca, ka tieši sievietes ir grēka avots. Tieši Ieva, nevis Agris⁸⁸ taču...

– Sievietes ieved vīriešus kārdināšanā, – pasteidzās no ortodoksālās teoloģijas viedokļa iejaukties mestrs Silvestrs Labadiena. – Tā tas ir, pat ja viņas to nedara apzināti. Viņas ieved vīriešus kārdināšanā ar pašu savu eksistenci. Tāda ir viņu daba.

– Un vai tad vīriešu dabai tur nav nekādas nozīmes? – uzvarējusi (vismaz pagaidām) Viedu, Sofīadas valdnieci, Amerika tagad pievērsās Teitoniņas Ordeņa galvam – mūkam, kuram jāievēro celibāts. – Manuprāt, tur izpaužas tieši vīrieša, nevis sievietes daba, ja viņš, tikai ieraudzījis vien sievieti, jau krīt kārdināšanā.

⁸⁸ Agris un Ieva – saskaņā ar Mundas latviešu Pērkoņtības Svētajām Grāmatām: pirmie cilvēki, kurus Dievs Pērkoņtēvs radīja pēc tam, kad viņš bija radījis Pasauli – *tulk.piez.*

– Jā gan, vīriešu daba ir grēcīga, kā jau visu cilvēku daba, – lēnīgi atbildēja Labadiena, – bet viņš nekristu kārdināšanā, ja viņam nebūtu ko uzlūkot. Tāpēc mēs arī sakām, ka sieviete ir vīrieša grēka avots. Ja viņš grib nodoties garīgi dzīvei, tad viņam ir jāizvairās no sievietēm. Vislabāk, lai viņš tās vispār neredzētu.

– Viss ir ļoti vienkārši, – profesors Mellis tikmēr pievērsās mūķenei Leņinai, atbildēdams uz viņas jautājumu. – Dabiskā izlase ir ierīkojusi tā, ka dzimumaktā tēviņš ir aktīvā puse, bet mātiņa pasīvā. Mātiņai, lai apaugļotos, ir jāvilina un jāgaida, bet tēviņam, lai apaugļotu, ir jāierauga, jāiekārdinās un jādodas pie mātiņas. Tāpēc vīrieši mīl ar acīm, bet sievietes ar miesu. Vīrietis uzbudina tas, ko viņš REDZ, sievieti uzbudina tas, ko viņa JŪT pieskaroties. Viņa uzbudinās tikai tad, kad jūt, ka tēviņš viņu jau ir satvēris, bet tas, ko viņa redz, viņu neko daudz neuzbudina, tāpēc arī pornogrāfijas attēli sievieti maz interesē. Bet vīrietim šie attēli iedarbojas tieši uz to aparātu, kas viņu uzbudina un dabā sauc uz priekšu.

– Vai gribētu kādreiz sajust, kā tēviņš tevi satver? – Amerika Velnamilta zobgalīgi jautāja mūķenei Leņinai. – Tu droši vien nekad neesi to jutusi? O, tas ir lieliski, šermuļi skrien pār kauliem!

Leņina patiešām notrīsēja, laikam to iedomādamās, nevilšus paskatījās pāri galdam uz Miku un tūlīt pat nosarka. Amerika izsekoja viņas skatienam, arī uzlūkoja Miku un atkal pasmīnēja.

– Dabiskā izlase! Ko jūs runājat, profesori! – Vieda jau bija tiktāl atguvusies, ka atkal varēja iejaukties sarunā. – Visiem taču ir zināms, ka Darvintētiņa teorija ir pilnīgas muļķības. Jūs varbūt mums atkal sāksiet stāstīt tās pasaciņas, ka cilvēks esot cēlies no pērtiķa?

– Nē, – Mellis atbildēja, plati pasmaidīdams. – Nesākšu. Cilvēks NAV cēlies no pērtiķa. Cilvēks vēl joprojām IR pērtiķis.

– Jūs arī esat pērtiķis? – iejautājās mazliet zobgalīgi Hitlodejs Multipluss, Lagnešas filarhs.

– Es? – Mellis pārjautāja. – Bioloģiski – jā. Bet intelektuāli es esmu kompjueters.

– Un pārējie nav kompjueteri? – Hitlodejs jautāja tālāk.

– Stingri ņemot, arī pārējie ir kompjueteri. Gan pērtiķi, gan kompjueteri, tur nav nekādas pretrunas. Bet dažiem dominē pērtiķu daba, citiem turpretī kompjueteru daba. Nu lūk, un man dominē kompjuetera daba, kamēr vairumam cilvēku – pērtiķu daba, – Mellis pasmaidīja, bet no profesora toņa Mikus noprata, ka viņš nerunā ar pilnu jaudu un ka viņš nevēlas šīs auditorijas priekšā nopietni iedziļināties šajā jautājumā.

– Paskatieties uz Mirandu! – Leņina sacīja Mellim, norādīdama uz viņa meitu. – Vai tiešām, skatoties uz viņu, jūs domājat, ka arī viņa ir pērtiķiene?

Mellis patiešām paskatījās uz savu meitu un nopūtās:

– Miranda nav pērtiķiene.

– Kāpēc tad viņai tāds izņēmums? – zobgalīgi jautāja Amerika.

– Tāpēc, ka viņa nav cilvēks.

– Kas tad viņa ir? – Amerika bija mazliet pārsteigta.

Mellis mazliet pavilcinājās, vēlreiz paskatījās uz meitu un nopūtās:

– Dieviete, nejauši nokāpusi uz zemes.

– O, profesori! – iesaucās Amerika Velnamilta. – Tas jau ož pēc incesta!

Mellis pagrieza seju pret Ameriku, it kā gribēdams kaut ko teikt, taču tā arī neko nepateica.

Mirandas pieminēšana atkal sašūpoja un krietni arī sabojāja Mikus garastāvokli. Pēc sarunas ar Mirandu arī Mikus sirds nu bija pārvērtusies par liesmojošu ugunsgrēku un sašķēlusies divās daļās. Viņš vairs nezināja, kā tagad viņam izturēties pret Alīsi (un arī pret Mirandu, kad viņas abas bija kopā). Pēc inerces, turpinādams spēlēt iesākto lomu, viņš visur joprojām gāja kopā ar Alīsi, kā jau ar savu šeit, uz kuģa, deklarēto sievu, taču tagad viņš vairs nevarēja neredzēt viņiem abiem velītotos sašutumā liesmojošos Mirandas skatienus un baidījās viņas acu priekšā izrādīt jebkādu maigumu pret Alīsi. Tā, savukārt, to ātri pamanīja un, sākumā domādama, ka Mikus vienkārši ir sliktā omā, mēģināja uzlabot viņa garastāvokli ar maigumu, rokas pieskārieniem un pieglaušanas, taču, sajutusī no Mikus puses neatlaidīgu noraidīšu vēsumu, pati sadrūma un noslēdzās sevī, vairs nemēģinādama Mikum tuvoties. Tā viņi tur tagad sēdēja pie viesību galda, abi blakus, bet atrāvušies viens no otra.

Tikmēr Viņa Eminence Teitonijas Zibenbrāļu Ordeņa mestrs Labadiena sāka izskaidrot klātesošajiem cilvēces nākotni no latviešu ortodoksālās Pareizās Baznīcas viedokļa. Eminence ne velti skaitījās visaugstākā garīgā persona Vētru Krastā; viņa erudīcija bija tik žilbinoša, ka viņš savā runā (patiesībā gandrīz vai sprediķī) neapstādamies iepina verbālās iekavās ieliktus Svēto Rakstu grāmatu nosaukumus, nodaļu un pantu numurus, kurus viņš zināja no galvas, – kā klausītājiem likās, – neierobežotā daudzumā.

– Kad Jānis⁸⁹ bija uz Mundas, – runāja mestrs Labadiena, – viņš mācīja savus sekotājus lūgties par Dieva Valstības atnākšanu: «Lai nāk Tava Valstība; Tavs prāts lai notiek, kā virs zemes, tā arī debesīs» (Mateja 6:9,10). Viņš arī pastāvīgi pieminēja «prieka vēsti par Valstību» (Mateja 4:23 JM). Ne par ko viņš nav runājis tik daudz, kā par Valstību. Kādēļ gan tā? Tāpēc, ka tieši caur Valstību Dievs atrisinās visas problēmas, kuru dēļ dzīve uz Mundas ir kļuvusi tik nepanesama. Drīz Dievs caur Valstību izbeigs visus karus, badu, slimības, noziegumus, un nodibinās mieru un vienotību. Vai jūs negribētu dzīvot tādā pasaulē? Ja jā, tad jums jāzin, ka Valstība – tā ir Valdība. Taču tā ir tāda valdība, kas labāka par visām iepriekšējām valdībām, kādas jebkad ir pastāvējušas uz Mundas. Tāpat jums jāzina brīnišķīgais stāsts: kā soli pa solim Dievs atklāja saviem kalpotājiem savu nodomu – nodomu par Valstību. Jums jāzina arī, kā Valstība var palīdzēt jums jau šodien. Patiesībā jūs jau tūlīt varat kļūt par Dieva Valstības pavalstniekiem. Bet pirms nostāties Valstības pusē, jums vajag par to vairāk uzzināt. Cilvēces vēsture sākas ar to, ka Dievs radīja pirmo cilvēku kā pilnību un nometināja viņu paradīzē. Tajā laikā nebija vajadzīga Valstība. Bet mūsu senči, Agris un Ieva, paklausīja dumpīgo eņģeli – Pikulu. Viņš apmeloja Dievu un sakūdīja viņus sacelties pret Pērkoņtēvu. Par to viņi bija pelnījuši nāvi, jo «atmaksa par grēku ir nāve» (Latviešiem 6:23). Nepilnīgam cilvēkam nevar būt pilnīgi bērni. Tāpēc visi Agra un Ievas pēcteči dzima nepilnīgi, grēcīgi un mirstīgi (Latviešiem 5:12). Kopš tā laika cilvēkiem kļuva nepieciešama Dieva Valstība, lai atbrīvotos no grēka lāsta un no nāves. Šai Valstībai arī vajadzēja attīrīt Dieva vārdu no visiem Pikula apmelojumiem. Saskaņā ar Dieva Pērkoņtēva solījumu, vajadzēja rasties «sēklai» jeb pēctecim un izglābt cilvēci no grēka (Burtnieku 3:15). Šai «sēklai» bija jāklūst par Dieva Valstības Valdnieku. Kam tad bija jāklūst par šo Sēklu? Apmēram 2000 gadus pēc Agra krišanas grēkā uz Mundas dzīvoja viens ļoti taisns cilvēks vārdā Ārvalds. Pērkoņtēvs lika viņam atstāt savu dzimto pilsētu un dzīvot teltīs Latvijas zemē. Ārvalds izpildīja visas Pērkoņtēva pavēles, pat vienu ļoti grūtu. Pērkoņtēvs pavēlēja Ārvaldam nolikt uz ziedokļa viņa dēlu Kalvi. Patiesībā Pērkoņtēvs negribēja cilvēka upuri. Viņš tikai gribēja uzzināt, cik stipri Ārvalds viņu mīl. Kad Ārvalds jau bija gatavs nokaut Kalvi, Pērkoņtēvs viņu apturēja. Par Ārvalda izrādīto lielo ticību Pērkoņtēvs apsolīja atdot viņam Latvijas zemi un atvest Sēklu caur viņa dzimtas līniju – caur Kalvi (Burtnieku 22:17,18; 26:4,5). Kalvim bija divi dēli – dvīņi: Ingvars un Ilgvars. Pērkoņtēvs norādīja, ka apsolītā Sēkla atnāks caur Ilgvaru (Burtnieku 28:13–16). Ilgvaram, kuram Dievs deva vēl otru vārdu – Latvis, bija 12 dēli, un vēlāk visiem dēliem radās bērni. Tādējādi Ārvalda bērnu kļuva arvien vairāk un vairāk (Burtnieku 46:8–27). Kad tajā apgabalā sākās bads, Ilgvars pārcēlās ar savu dzimtu uz Ēģipti pēc turienes valdnieka faraona ielūguma (Burtnieku 45:16–20). Ēģiptē tika atklāts, ka par apsolīto Sēklu kļūs viena no Ilgvara dēliem – Jūsma – pēctecis (Burtnieku 49:10). Pēc Ilgvara nāves viņa pēcteču palika arvien vairāk un vairāk, un beidzot viņi kļuva par veselu tautu. Tad ēģiptieši nobijās un padarīja viņus par saviem vergiem (Izeja 1:7–14). Un lūk, Dievs sūtīja vienu uzticamu cilvēku Trimpu pie tajā laikā valdošā faraona, lai tas atlaistu Latvja dēlus (Izeja 6:10,11). Tā kā faraons atteicās to darīt, Dievs sodīja ēģiptiešus ar desmit sodiem. Kā pēdējo sodu viņš nosūtīja nāves eņģeli nogalināt visus ēģiptiešu pirmdzimtos dēlus (Izeja, nodaļas no 7. līdz 12.). Bet latviešiem Dievs pateica, ka ja viņi uz vakariņām nokaus jēru un ar tā asinīm nosmērēs durvju stenderes, tad nāves eņģelis aizies viņu mājām garām. Lūk, tā arī tika izglābti latviešu pirmdzimtie (Izeja 12:1–35). Tas pamudināja faraonu pavēlēt latviešiem atstāt Ēģipti. Bet pēc tam viņš pārdomāja un dzinās pakaļ, lai atgrieztu viņus. Pērkoņtēvs izglāba latviešus, atklājot viņiem ceļu pāri Baltijas jūrai. Bet kad faraons un viņa armija mēģināja viņiem pakaļ dzīties, tad visi viņi noslīka (Izeja 15:5–21). Pērkoņtēvs veda Latvja dēlus pa purvu uz Zilo kalnu. Tur viņš deva tiem savu Likumu un apsolīja, ka ja viņi to ievēros, tad kļūs par dievturu un svēto tautu. Tas nozīmēja, ka pienāks laiks, kad latviešiem tiks dota iespēja ieņemt svarīgu vietu Dieva Valstībā (Izeja 19:6; 24:3–8). Pabijuši apmēram gadu pie Zilā kalna, latvieši Dieva vadībā devās uz Latviju – zemi, ko Dievs bija solījis viņu sentēvam Ārvaldam. Vēlāk Latvijā Dievs pielāva, lai pār latviešiem valdītu ķēniņi. Tādā veidā Dievam bija uz zemes valstība. Lāčplēsis – Jūsma pēctecis – bija Latvja otrais ķēniņš. Lāčplēsis uzvarēja visus Latvja ienaidniekus un padarīja Rīgu par savas valstības galvaspilsētu. Lāčplēša valdīšanas laika notikumi parāda, ka tad, kad ķēniņa pusē stāv pats Pērkoņtēvs, neviens no Mundas valdniekiem nevar viņu uzvarēt. Pērkoņtēvs apstiprināja, ka par apsolīto Sēklu būs viens no Lāčplēša pēctečiem (1.Paralipomenons 17:7,11,14). Pēc Lāčplēša valdīja viņa dēls Tāluvaldis. Viņš bija gudrs ķēniņš, un viņa valdīšanas laikā tautai klājās labi. Tāluvaldis arī uzcēla Rīgā lepnu templi Pērkoņtēvam. Apstākļi Latvijā Tāluvalža valdīšanas laikā zināmā mērā parāda tās svētības, kuras cilvēcei atnesīs nākošā Dieva Valstība (3.Ķēniņu 4:24,25). Taču pēc Tāluvalža daudzi ķēniņi bija ļoti neticīgi. Tomēr, kad Rīgā vēl valdīja Lāčplēša pēcteči, Pērkoņtēvs

⁸⁹ Jānis, saukts arī Zīmols – Mundas latviešu Pareizajā ticībā – Dievs Dēls, cilvēces Pestītājs, Dieva Tēva (Pērkoņtēva) un svētās jaunavas, Dievmātes Vairas dēls – *tulk.piez.*

paziņoja caur pareģi Imantu, ka nākotnē visu Mundu pārvaldīs pareizais Lāčplēša Dēls. Viņš arī būs tā apsolītā Sēkla (Imanta 9:6,7). Pravietis Imanta pareģoja, ka Viņa valdīšana kļūs slavenāka nekā Tāluvalža valdīšana (Imanta, nodaļas 11. un 65.). Tagad vēl vairāk nekā agrāk Dieva kalpotāji krīvi uzdeva sev jautājumu: kurš tad būs šī Sēkla? Tomēr līdz Sēklas atnākšanai latviešu ķēniņi tik ļoti izlaidās, ka 7458.gadā Pērkoņtēvs pielāva, lai tautu iekarotu vācieši un viņas lielāko daļu aizvestu gūstā uz Tomsu. Tomēr Dievs nebija aizmirsis par savu solījumu. No Lāčplēša dzimtas līnijas vēl arvien vajadzēja nākt Sēklai (Pumpurs 21:25–27). Latvijas piemērā mēs redzam, ka, lai gan gudrs un pareizs ķēniņš varēja atnest zināmu labumu, tomēr tas bija ierobežots. Taisnie cilvēki mirst, bet viņu pēcteči var izrādīties netaisni. Kur tad ir izeja? Apsolītajā Sēklā...

Kaut gan mestra Labasdienas iesāktais sprediķis atkāzu mielasta galdam un šai viegli iereibušajai draudzei noteikti bija par nopietnu un par garu, tomēr aiz cieņas pret Vētru Krasta visaugstāko garīgo personu neviens neviens neiebilda un neviens viņam netraucēja runāt, un pat Džordžs Bušs savu komunistisko un ateistisko sašutumu izpauca, tikai nemierīgi grozīdams dibenu pa krēsla virsu.

– Un lūk, – Mikum ausīs joprojām skanēja mestra Labasdienas sprediķis, – pēc tūkstošiem gadu šī Sēkla beidzot atnāca. Kurš tad bija šī Sēkla? Uz šo jautājumu neprecētai latvietei vārdā Vaira atbildēja eņģelis. Viņš paziņoja, ka viņai piedzims dēls vārdā Jānis. Lūk, ko viņš teica: «Viņš būs dižs un sauksies par Augstākā Dēlu; un Tas Kungs Dievs dos viņam Lāčplēša, viņa tēva troni; un viņš valdīs» (Lūkas 1:32,33). Un tā par šo apsolīto Sēklu un galu galā par Dieva Valstības ķēniņu kļūs Jānis. Bet ar ko tad Jānis atšķīrās no pārējiem taisniem cilvēkiem, kas dzīvojuši pirms viņa? Jāņa dzimšana bija brīnums. Viņa māte bija jaunava, un viņam nebija tēva cilvēka. Līdz tam Jānis dzīvoja debesīs, un pēc tam no Svētā Gara – Dieva darbības spēka – tika pārnestis Vairas klēpī. Tieši tāpēc viņš arī nemantoja Agra grēku. Visā savā dzīves laikā Jānis ne reizi nav grēkojis (1.Pētera 2:22). 30 gadu vecumā Jānis zibeņojās. Viņš stāstīja ļaudīm par Dieva Valstību un vēlāk paziņoja, ka ir šīs Valstības Ķēniņš (Mateja 4:23; 21:4–11). Viņš arī darīja daudz brīnumu. Viņš izdziedināja slimos (Mateja 9:35). Ar brīnumu paēdināja izsalkušos (Mateja 14:14–22). Pat modināja no miroņiem (Jurģa 11:38–44). Šie brīnumi parāda, ko viņš izdarīs cilvēcei, kad kļūs par Dieva Valstības Ķēniņu. Atcerieties, kā ķēniņš Lāčplēsis padarīja par savas valstības galvaspilsētu Rīgu? Jānis paskaidroja, ka Dieva Valstība būs ne virs zemes, bet debesīs (Jurģa 18:36). Tieši tāpēc Valstība saucas par «Debesu Rīgu» (Latviešiem 12:22,28). Jānis aprakstīja likumus, kas obligāti šīs Valstības pavalstniekiem. Tagad šie likumi atrodas Bībelē. Paši galvenie no tiem – cilvēku mīlestības likumi uz Dievu un vienam uz otru (Mateja 22:37–39). Jānis arī atklāja, ka viņš nebūs vienīgais Valstības valdītājs. Kopā ar viņu valdīs cilvēki, kuri tiks izvēlēti iet uz debesīm (Lūkas 12:32; Jurģa 14:3). Cik tad viņu būs? Atklāsmes grāmatā 14:1 tiek dota atbilde: 144'000⁹⁰. Ja tikai 144'000 cilvēku dosies uz debesīm un valdīs ar Jāni, uz ko tad var cerēt visi atlikušie ļaudis? Bībelē ir teikts: «Taisnīgie mantos Mundu un dzīvos uz tās mūžīgi» (Psalms 36:29). Cilvēki, kas mūžīgi dzīvos uz zemes, ir nosaukti par «citām avīm» (Jurģa 10:16). Un tā, pastāv divas cerības. Simt četrdesmit četrus tūkstošus cilvēku Dievs Pērkoņtēvs aicina uz debesīm, lai no turienes valdītu kopā ar Jāni Zīmolu. Pārējiem cilvēku miljoniem ir stingra cerība mūžīgi dzīvot uz zemes kā šīs Valstības pavalstniekiem (Atklāsmes 5:10, «Prieka Vēsts»). Pikuls ienīda Jāni un lika viņam visvisādus šķēršļus. Pēc Jāņa trīsarpus gadus ilgas sludināšanas darbības Pikuls pamudināja arestēt viņu un piesist pie staba uz nāvi. Kādēļ gan Dievs pielāva to? Atcerēsimies: tā kā mēs visi esam cēlušies no Agra, tad visi mēs grēkojam un esam pelnījuši nāvi (Latviešiem 6:23). Tāpat atcerēsimies: Jāņa dzimšana bija brīnums – viņš bija pilnīgs cilvēks un tāpēc nebija pelnījis nāvi. Tomēr Dievs ļāva Pikulam «iedzelt Jānim papēdī» – nogalināt viņu. Taču Dievs augšāmcēla Jāni, lai viņš dzīvotu kā nemirstīgs garīgs radījums. Tā kā viņam joprojām bija tiesības uz pilnīgu cilvēcisku dzīvi, viņš varēja izmantot šīs tiesības un izpirkt cilvēkus no grēka verdzības (Burtnieku 3:15; Latviešiem 5:12; Mateja 20:28). Lai mēs varētu pilnībā apzināt Jāņa upura nozīmi, Bībele runā par to caur pareģojošiem paraugiem. Atcerieties, piemēram, kā Pērkoņtēvs, pārbaudot Ārvalda mīlestību, lika viņam upurēt savu dēlu? Tas bija Jāņa upurēšanas pareģojošais paraugs. Ar to tika parādīts, ka Pērkoņtēva mīlestība uz cilvēkiem ir tik stipra, ka, lai mēs iegūtu dzīvību, viņš ļāva savam dēlam – Jānim – mirt par mums (Jurģa 3:16). Vai atceraties, kā Pērkoņtēvs atbrīvoja latviešus no Ēģiptes un izglāba viņu pirmdzimtos, pavēlējams nāves eņģelim aiziet garām (Izeja 12:12,13). Tas arī bija pareģojošais paraugs. Tāpat kā jēra asinis priekš latviešu pirmdzimtajiem nozīmēja dzīvi, tā arī Jāņa izlietās asinis nozīmē dzīvi priekš tiem, kas viņam tic. Un tāpat kā tās nakts notikumi nozīmēja priekš latviešiem brīvību, tā arī Jāņa nāve atnes cilvēkiem brīvību no grēka un nāves. Lūk, kāpēc Jāni sauc par «Dieva Jēru, Kurš uzņēms uz Sevi pasaules grēku» (Jurģa

⁹⁰ Pa 12 tūkstošiem no katras seno Mundas latviešu cilts: latgaļiem, zemgaļiem, kuršiem, sēļiem, līviem, krīviem, žemaišiem, augstaišiem, vaidelošiem, sargiem, liepām un ozoliem – *tulk.piez.*

1:29). Bez tam, kad Jānis bija virs zemes, viņš vāca mācekļus un apmācīja tos sludināt prieka vēsti par Valstību, viņš to turpināja darīt pat pēc savas nāves (Mateja 10:5; Lūkas 10:1). Šie mācekļi bija pirmie cilvēki, kurus Dievs izvēlējās valdīt kopā ar Jāni viņa Valstībā (Lūkas 12:32). Atcerēsimies: Dievs apsolīja latviešiem, ka, ja viņi ievēros Derību, tad kļūs par «dievturu valstību». Un lūk, tagad, ja viņi būtu atzinuši Jāni, viņiem pavērtos iespēja ieņemt vietu Dieva Valstībā un kalpot par debesu priesteriem. Bet vairums no viņiem neatzina Jāni. Tāpēc kopš tā brīža latvieši pārstāja būt Dieva izredzētā tauta; Latvija pārstāja būt par Apsolīto zemi (Mateja 21:43; 23:37,38). Sākot ar Jāņa laikiem un līdz mūsu dienām Pērkoņtēvs vāc cilvēkus debesu valdībai, kuri valdīs kopā ar Jāni. Pašreizējā laikā uz Mundas dzīvo tikai daži tūkstoši no viņiem. Mēs saucam viņus par «iezmēto atlikumu» (Atklāsmes 12:17)...

– Kādas muļķības!... – neizturējies iesprauda vidū Džordžs Bušs Vašingtons, bet Amerika Velnamilta iešņācās uz viņu gluži kā tā čūska, kura savā laikā pavedināja Ievu, un nabaga mazais dzeltenais angolis nobijies apklusa tā, ka garīdznieks varēja netraucēts turpināt savu cienīgo runu.

– Tagad es sāku aplūkot pašu Dieva Valstību, – stāstīja tālāk mestrs Labadiena. – Tā ir valdība debesīs, viņas ķēniņš ir Jānis Zīmols, kopā ar viņu atrodas 144'000 cilvēku, kas izvēlēti no Mundas. Šī valdība vadīs ticīgos Mundas iedzīvotājus un spēs atnest mieru virs zemes. Pēc savas nāves Jānis tika augšāmcelts un uzņests debesīs. Tur viņš gaidīja, kad Dievs pasludinās, ka viņam pienācis laiks valdīt kā Dieva Valstības Ķēniņam (Psalms 109:1). Kad gan tas notiks? Dažreiz, lai paskaidrotu kaut ko par Valstību, Pērkoņtēvs deva cilvēkiem sapņus. Buiķa dienās Pērkoņtēvs deva tādu sapni Šiklgrūberam, Tomskas ķēniņam. Šis sapnis bija par lielu koku (Buiķis 4:7–34). Koku nocirta un stumbra atlikumu iekala uz septiņiem gadiem. Tas simbolizēja Šiklgrūberu. Tāpat kā stumbra atlikums bija iekalts uz septiņiem gadiem, tā arī Šiklgrūbers uz septiņiem gadiem kļuva ārprātīgs. Pēc tam viņš izveseļojās. Viss tas bija pareģojošais paraugs. Šiklgrūbers pārstāvēja Pērkoņtēva vispasaules valdīšanu. Sākumā tā īstenojās caur ķēniņa Lāčplēša pēctečiem Rīgā. Kad 7458.gadā Rīgu iekaroja vācieši, ķēniņu līnija aprāvās. Vairāk nevarēja būt ķēniņu no Lāčplēša līnijas, «kamēr neatnāks tas, kuram ir likumīgas tiesības» (Pumpurs 21:27, JM). Par to izrādījās Jānis Zīmols. Cik tad ilgam laikam bija jāpaiet no 7458.gada līdz Jāņa valdīšanas sākumam? Septiņi pareģotie gadi. Tas līdzinās 2520 gadiem (Atklāsmes 12:6,14). Un no 7458.gada 2520 gadi noved mūs pie 9978. mūsu ēras gada. Tātad Jānis sāka valdīt debesīs 9978.gadā. Kāda tad tam bija nozīme? Atbildi uz to Bībele dod apustuļa Jurģa vīzijā. Viņš redzēja, kā viena sieviete debesīs dzemdēja vīriešu kārtas mazuli (Atklāsmes 12:1–12). Šī sieviete simbolizē Dieva debesu organizāciju, kas sastāv no eņģeļiem, kuri kalpo Dievam debesīs. Vīriešu kārtas mazulis pārstāv Dieva Valstību. Šī Valstība «dzima» 9978.gadā. Kas tad notika pēc tam? Pirmām kārtām Jānis, kā ķēniņš, nosvieda no debesīm zemē Pikulu un kopā ar viņu sacēlušos eņģeļus (Atklāsmes 12:9). Bībele apraksta, kas pēc tam sekoja: «Priecājieties, debesis un to iemītnieki! Nelaieme tiem, kas dzīvo uz zemes un jūrā, jo pie jums ir nonācis Diabols lielās dūsmās, zinot, ka ne daudz viņam ir atlicis laika!» (Atklāsmes 12:12). Tāpēc, kad Jānis sāka valdīt debesīs, viņa ienaidnieki uz zemes stipri aktivizējās. Kā paredzēja Bībele, viņš sāka valdīt starp saviem ienaidniekiem (Psalms 109:1,2). Kā tam vajadzēja atsaukties uz cilvēci? Jānis paziņoja: izcelsies kari, trūks pārtikas produktu, būs slimības un zemestrīces (Mateja 24:7,8; Lūkas 21:10,11). Kā mēs redzam, šīs lietas notiek kopš 9978.gada, – tas ir vēl viens apstiprinājums, ka Valstība sāka valdīt no tā laika. Atklāsmes grāmatā ir teikts, ka cilvēki «postīs Mundu» (Atklāsmes 11:18). Mēs arī to redzam, sevišķi kopš 9978.gada. Apustulis Pāvils piebilda, ka cilvēki būs «patmīlīgi, mantkāriģi... vecākiem nepakļāvīgi... nesamierināmi, apmelotāji, neatturīgi» (2.Timotejam 3:1–5). Tagad ir skaidrs, kādēļ šodien tāda neizturama dzīve. Pikuls ir neparasti aktīvs. Bet, no otras puses, aktīvi darbojas arī Dieva Valstība. Drīz pēc 9978.gada atlikums, kuram ir cerības valdīt kopā ar Jāni debesīs, sāka sludināt prieka vēsti par Valstības valdīšanas sākumu. Saskaņā ar Jāņa pareģojumu, šī sludināšana aptvēra visu Mundu (Mateja 24:14). Kāds tad ir šīs sludināšanas mērķis? Pirmkārt, informēt cilvēkus par Dieva Valstību. Otrkārt, palīdzēt viņiem izlemt, vai viņiem jābūt šīs Valstības pavalstniekiem. Jānis pareģoja, ka mūsu dienās visa cilvēce sadalīsies avīm līdzīgajos un āžiem līdzīgajos cilvēkos (Mateja 25:31–46). «Avis» ir tie, kuri mīl viņu un viņas brāļus. «Āži», tieši otrādi, nemīl ne viņu, ne viņas brāļus. «Avis» iegūs mūžīgu dzīvi, «āži» nē. Šis sadalījums tiek izvests ar prieka vēsti par Valstību. Lūk, ko pareģoja pravietis Imanta: «Un būs pēdējās dienās, Kunga nama kalns tiks nolikts visu kalnu priekšā, un pacelsies pār pauguriem, un plūdīs uz to ļaudis» (Imanta 2:2). Pašreiz cilvēce saduras ar «pēdējām dienām». Pērkoņtēva pielūgšanas «nams» paceļas pāri visām viltus reliģijām. «Un ies daudzas tautas, un teiks: nāciet uz Tā Kunga kalnu, Ilgvara Dieva namā, un iemācīs Viņš mūs Savus ceļus; un iesim Viņa pēdās» (Imanta 2:3). Atbilstoši tam tagad daudzi dažādu tautu cilvēki pielūdz Pērkoņtēvu un aicina citus darīt to pašu. Viņi mācās patikt Pērkoņtēvam ar savu rīcību. «Un pārkals zobenus savus par arkliem un šķēpus savus par sirpjjiem; necels

tauta pret tautu zobenu, un nemācīsies vairs karot» (Imanta 2:4). Pērkoņtēva pielūdzēji ir draudzīga un miermīlīga tauta...

Zibenbrāļu ordeņa mestrs Silvestrs Labadiena nobeidza savu ilgo sprediķi tā:

– Dieva Valstības darbības rezultātā parādījās visā pasaulē daudzi miljoni šīs Valstības pavalstnieku. Viņi pulcējas ap «atlikumu» – tiem cilvēkiem, kuriem ir cerības valdīt kopā ar Jāni debesīs. Viņi saņem garīgo barību caur Dieva organizāciju (Mateja 24:45–47). Viņi sastāda starptautisko zibeņiešu brālību, kurā valda patiesa mīlestība (Jurģa 13:35). Viņiem ir miers dvēselē – cerība nākotnei (Filipiešiem 4:7). Drīz prieka vēsts sludināšana beigsies. Būs savāktas visas «avis». Ko tad Valstība izdarīs pēc tam? Atcerieties, kā ķēniņš Lāčplēsis uzvarēja visus Dieva tautas ienaidniekus? Nu ko, ķēniņš Jānis izdarīs to pašu. Vienreiz ķēniņam Šiklgrūberam sapnī parādījās milzīgs elks, kurš simboliski pārstāvēja visas pasaules lielvalstis, sākot ar viņa laiku, līdz mūsējam. Pēc tam viņš ieraudzīja: no kalna atdalījās akmens, kurš sasita elku drupās. Šis akmens simbolizē Dieva Valstību. Viss tas nozīmē pastāvošās ļaunās lietu sistēmas iznīcināšanu (Buiķis 2:44). Lūk, ko, piemēram, likvidēs Valstība. Līdzīgi jūrā iemestam dzirnakmenim izzudīs viltus reliģijas (Atklāsmes 18:21). Tāpēc visi, kas mīl Dievu, tiek aicināti pamest viltus reliģiju **NEKAVĒJOTIES** (Atklāsmes 18:4). Pēc tam Ķēniņš Jānis «sodīs tautas un ganīs tās ar dzelzs zizli» (Atklāsmes 19:15). Lūk kāpēc Pērkoņtēva Liecinieki, kaut arī maksā nodokļus un pakļaujas valstu likumiem, tomēr neiejaucas politikā. Galu galā pats Pikuls – lielais «drakons» – tiks iemests bezdībenī (Atklāsmes 20:2,3). Šo nelaimi pārdzīvos tikai «aitas» – cilvēki, kuri pakļaujas Jānim kā Ķēniņam (Mateja 25:31–34,41,46). Apustulim Jurģim tika parādīta vīzija par «avīm», kuras pārdzīvos bēdas. «Paskatījos es, un raugi, milzīgs daudzums cilvēku, kurus neviens nevarēja saskaitīt, no visām ciltīm un dzimtām, un tautām un valodām, stāvēja troņa priekšā un Jēra priekšā baltos apģērbos un ar palmu zariem viņu rokās» (Atklāsmes 7:9). «Milzīgais cilvēku daudzums» sastāv no visiem tiem, kas atsaucās uz prieka vēsts sludināšanu. Viņi «ir atnākuši no lielām bēdām» (Atklāsmes 7:14). «Palmu zari» norāda uz to, ka viņi sveic Jāni kā savu Ķēniņu. Viņu «baltie apģērbi» nozīmē, ka viņi tic Jāņa upurim. «Jērs» ir Jānis Zīmols. Kādā tad veidā viņi tiks svētīti? Atcerieties, cik laimīga dzīve bija Latvijā, kad valsti vadīja taisnais ķēniņš Tāluvaldis? Tā laime bija vēl lielākas laimes atspulgs, kuru izjutīs Mundas iedzīvotāji ķēniņa Jāņa valdīšanas laikā. Saskaņā ar Imantas pareģojumu, starp cilvēkiem, kā arī starp cilvēkiem un dzīvniekiem, iestāsies patiesi miers (Psalms 45:10; Imanta 11:6–9). Tāpat kā savas zemes klausības laikā Jānis dziedināja slimos, tā arī nākotnē viņš izbeigs visas cilvēces slimības (Imanta 33:24). Tāpat, kā viņš paēdināja lielas ļaužu grupas, tā viņš likvidēs visādu pārtikas trūkumu starp cilvēkiem (Psalms 71:16). Tāpat kā viņš augšāmcēla mirušos, tā viņš augšāmcels tos mirušos, kuriem nebija iespējas pakļauties Dieva Valstībai (Jurģa 5:28,29). Soli pa solim viņš aizvedīs cilvēci līdz tai pilnībai, kuru pazaudēja Agris. Tā ir brīnišķīga nākotne, vai nav tiesa? Vai jūs negribētu to ieraudzīt? Ja jā, tad rikojieties nekavējoties: pakļaujieties Dieva Valstībai un kļūstiet par vienu no «avīm». Studējiet Bībeli un iepazīstiet Pērkoņtēvu un Jāni Zīmolu (Jurģa 17:3). Satiecieties ar tiem, kas ir šīs Valstības pavalstnieki (Latviešiem 10:25). Iepazīstieties ar Valstības likumiem un ievērojiet tos (Imanta 2:3,4). Veltiet savu dzīvi kalpošanai Pērkoņtēvam un simbolizējiet to ar zibeņošanu (Mateja 28:19,20). Izvairieties no ļaunā, kas nav tīkams Pērkoņtēvam Dievam, piemēram: no zagšanas, meliem, netikumības un dzeršanas (1.Korintiešiem 6:9–11). Piedalieties prieka vēsts sludināšanā par Valstību (Mateja 24:14). Tad jūs ieraudzīsiet atjaunoto Paradīzi, kuru pazaudēja priekš saviem pēctečiem Agris, un jūs ieraudzīsiet pareģojuma piepildīšanos: «Izdzirdēju es skaļu balsi no debesīm, kura teica: še ir Dieva skinija ar cilvēkiem, un Viņš dzīvos ar viņiem; viņi būs Viņa tauta, un Pats Dievs ar viņiem būs viņu Dievs; un noslaucīs Dievs ikvienu asaru no viņu acīm, un nāves vairs nebūs; ne raudu, ne vaidu, ne slimību vairs nebūs, jo iepriekšējais ir pagājis» (Atklāsmes 21:3,4).

Zibenbrāļu ordeņa mestrs Silvestrs Labadiena, sava sprediķa nobeigumā jau pārgājis uz pacilāti eksaltētu toni, tagad svīnīgi aplūsa, un pie dzīru galda uz brītiņu iestājās klusums.

– Krāpšana, lai atrautu darbaļaudis no šķiru cīņas! – teica Džordžs Bušs Vašingtons otrā galda galā diezgan dusmīgi, bet ne visai skaļi, taču tā, ka atnākušajā klusumā visi to sadzirdēja.

– Visas šīs lietas mums liekas tuvas un pazīstamas, – sacīja profesors Mellis domīgi, – tās liekas jēdzīgas un sakarīgas tikai tāpēc, ka mēs esam tās dzirdējuši kopš agras bērnības tūkstošiem un atkal tūkstošiem reizi. Bet iedomājieties, ka, teiksim, uz kādas citas planētas kāds to visu ņemtu un atkārtotu ne par latviešiem, bet par kādu citu tautu, pieņemsim, par jūdiem, un ne ar šiem, bet ar citiem personu vārdiem. Vai varat iedomāties, cik traki murgi tas viss izskatītos **TAD?**...

– Bet tas taču viss bija īstenībā un tā ir svēta patiesība! – dedzīgi iesaucās mūķene Ļeņina.

– Reliģija ir tautas opijs! – atkal sacīja Džordžs Bušs Vašingtons, atkal klusi, bet skaidri un

spītīgi.

– Dzīve bez Dieva ir dzīve bez jēgas, – iebilda baronese Laura n'Ezera.

– Dzīve ar Dievu ir dzīve ar viltotu jēgu, – atteica profesors Mellis. – Cilvēku dzīvei, protams, nekādas jēgas nav, cilvēks ir vienkārši atomu kombinācija, izveidojusies sarežģītā ķīmiskā reakcijā. Un dzīves jēga neparādīsies no tā, ka cilvēki sāks ticēt kaut kādām trakām mulķībām... Bet pašiem viņiem, dabīgi, dzīvot gan ir vieglāk, ja viņi tic, ka pēc nāves tos sagaida Debesu valstība un tā tālāk. Tāpēc jau viņi gandrīz visi kā traki metas uz to, kā šeit to nosauca mūsu kolēģis, «tautas opiju». Viņi ir narkomāni, kuri vēlas, briesmīgi vēlas apdullināties un neredzēt, ne par ko neredzēt nežēlīgo patiesību, kāda tā ir. Protams, patiesība ir nežēlīga: kaut kāds dumjš, akls dabas process miljardos gadu ilgā evolūcijā ir mūs radījis, lai mēs te piedzimtu, vairāk vai mazāk mocītos savā dzīves laikā un tad nomirtu un izzustu kā nebijuši... Skaidrs, ka tas ir stulbi, bet tas taču nekļūs savādāk no tā vien, ka mēs gribētu, lai tas būtu savādāk un ka mēs sākam apgalvot, ka tas ir savādāk.

– Bet varbūt patiešām IR savādāk? – šķelmīgi ieprasījās Leņina fon Eivesa. – Jūs paši izdomājāt to savu materiālismu un savu evolūciju, un tagad mokāties bez dzīves jēgas!

– Es jau nu gan diezko nemokos, – atbildēja Mellis. – Mokās ticīgie, līdzko viņi apsver iespēju atmest ticību, un tad tūdaļ jo dedzīgāk sviežas atpakaļ savā ticības atvarā. Vienkārši pastāv cilvēki, kuriem pietiek spēka redzēt visas lietas tādas, kādas tās ir, un pastāv cilvēki, kuriem šī spēka nav un kuriem tādēļ ir vajadzīgs opijs.

– Bet kāpēc jūs domājat, ka lietas ir tādas, kādas jūs tās domājat esam, un nevis ir tādas, kādas tās esam domājam mēs? – sarunā ar īgnu un nelaiņu balsi iejaucās Augstākais Hierarhs akadēmiķis Andris Gards.

– O, profesors, – Mellis paskatījās uz viņu zobgalīgi. – Jūs kā matemātiķis droši vien labāk par citiem saprotat, kas ir postulāti un kāda tiem loma loģiskās sistēmās. Protams, mēs varam pieņemt postulātus, ka Dievs eksistē, ka viņš ir radījis šo pasauli, ka viss ir tā, kā mums sludina Viņa Eminence mestrs Labadiena un ka izredzētos gaida Debesu valstība. Taču, kā no Eiklīda Piektā postulāta viennozīmīgi izriet, ka taisnleņķa trijstūrī hipotenūzas kvadrāts ir vienāds ar katešu kvadrātu summu, tā no postulāta par Dieva eksistenci uzreiz izriet, ka Dievs ir šizofrēniķis un kriminālnoziedznieks.

– Nezaļmojiet, profesors! – sašutusi iesaucās mūķene Leņina, taču Mellis viņā neklausījās un turpināja tālāk:

– Patiešām, Garda kungs un mīļā Leņina, pieņemsim, ka Dievs eksistē un ka viņš ir radījis šo pasauli. Kāds tādā gadījumā ir bijis viņa mērķis, to darot? KĀDĒĻ viņš radīja šo pasauli un kādēļ radīja to tieši tādu, bet ne citādu? Papētiēt dzīvo dabu, palasiet par to grāmatas, paskatieties filmas! Uz katra soļa visas dzīvās radības viena otru plēš, plosa un rij. Vardes rij mušas, stārķi rij vardes, ērgļi plēš stārķus. Visur valda zvērīga nežēlība; **PRIEKŠ KAM** Dievs radīja **TĀDU** pasauli? Viņš kā – nevarēja izdomāt kaut ko labāku? Lai pasaule būtu harmoniska un skaista? **MĒS** varam tādu pasauli izdomāt, bet Dievs nevarēja? **TO** jūs apgalvojat, mīļā Leņina? Jūs apgalvojat, ka Dievs ir stulbs? Stulbāks nekā mēs ar jums? Tad kurš no mums zaimo Dievu – es vai jūs? Ja Dievs nav stulbs, ja viņš tomēr varēja izdomāt labāku un skaistāku pasauli, tad **KĀDĒĻ** viņš radīja to tādu, kāda tā ir? Lūk, degunradzis, iedams pa savannu, izgāž no savas pakaļas veselu kaudzi siltu, svaigu un smaržīgu mēslu – un tūdaļ pat vesels bars vaboļu un mušu metas pie tiem: kāda bagātība, kāds gardums! Vesela valstība ar savu īpašu dzīvi sākas šajā mēslu kaudzē: gan ēd, gan pārojas, gan oliņas dēj! Kāda estētika! Kādam tur ir jābūt prātam, lai to visu izdomātu un radītu! Gods Dievam augstībā!

Mellis mazliet paklusēja, ziņkārīgi vērodams mūķeni Leņinu, taču tā kā viņa neko neatbildēja un sēdēja galvu nodūrusi, tad profesors turpināja:

– Tā mēs varētu turpināt līdz bezgalībai. Cērmes un lenteņi, visvisādi parazīti zarnās un citur – Dieva harmoniskās pasaules radības! Tādu pasauli varētu izdomāt un izprojektēt tikai kaut kāds šizofrēniķis, būtne ar kaut kādu traku, perversu domāšanu. Apgalvojums, ka Dievs esot to visu izdomājis, izplānojis, izprojektējis un radījis, – tā ir visšausmīgākā Dieva zaimošana, kāda vien pasaulē iespējama. Tie esat jūs, ticīgie, kas zaimojat Dievu katru dienu, katru stundu, domādami un apgalvodami, ka visa šī mēslu bedre esot Viņa darbs un ka tāpat Viņš neko labāku un skaistāku neesot varējis izdomāt. Mēs, neticīgie, vismaz nezaimojam Dievu, sacīdami, ka tas viss tā ir radies vienkārši evolūcijas – stihiska, akla dabas procesa rezultātā.

– Iesim tālāk, – Mellis turpināja. – Ja Dievs pastāv, tad kādēļ viņš slēpjas? Kas būtu vienkāršāk, nekā parādīties visiem cilvēkiem, lai nevienam nav nekādu šaubu par Viņa eksistenci? Bet jūs, ticīgo, Dievs nezina kādēļ pats tūkstošiem gadu garumā veikli slēpjas, un tad vēl no saviem slēptuves krūmiem atriebīgi draud: tie, kas neticēs, ka Es pastāvu, pēc nāves degs elles ugunīs mūžīgi mūžos! Iedomājieties – Viņš draud, ka briesmīgi spīdzinās miljoniem cilvēku miljonus un miljardus gadu ilgi par to vien, ka pats ir veiksmīgi viņus apmānījis ar savu slēpšanos! Kādaī kriminālo-

ziedznieka morālei tur ir jābūt, lai šitā draudētu, un vēl jo vairāk – lai tā darītu! Vai tad tā nav Dieva zaimošana – sludināt, ka Dievs esot **TĀDS!**?

– Lieliski, profesor! – ateists Džordžs Bušs pat sasita plaukstu aiz prieka, bet mestrs Labadiena nokremšļojās un ne sevišķi pārliecināti iesāka:

– Dievs dod cilvēkam izvēles brīvību, lai viņu pārbaudītu...

– Iedomājieties sevi Dieva vietā! – profesors Mellis sacīja, līdzko Labadiena saminstinājās, domādams, ko tālāk teikt. – Iedomāsimies mēs visi sevi Dieva vietā! Lūk, mums ir jārada pasaule un līdz ar to cilvēks. Kādam nolūkam mums ir vajadzīgs, lai mūsu pašu radītajai būtnei – cilvēkam – būtu izvēles brīvība? Ja mēs bijām spējīgi radīt zemi un debesis, kalnus un jūras, un visvisādus dzīvniekus un tā tālāk, tad mēs arī cilvēku varam radīt tādu, kādu vien vēlamies. Tad kādēļ mēs neradījām cilvēku labu un godīgu?... Ak, tā – Mellis pasmīnēja – mēs taču radījām viņu pēc sava gīmja un līdzības!... Bet principā mēs varējām, mums bija pa spēkam radīt cilvēku – visus cilvēkus! – arī gudrus un augstsirdīgus, taisnīgus un drosmīgus, cēlus un labestīgus. Taču tā vietā mēs radījām kaut kādas stulbas un egoistiskas būtnes ar tā saucamo izvēles brīvību, un tad nu tagad draudam viņām, ka viena daļa no šīm būtnēm (tās, kuras pārkāps to dabu, ko viņām mēs paši esam devuši) nonāks Debesu valstībā, bet otra daļa (tās, kuras paliks tādas, kādas mēs viņas radījām) mūžīgi degs elles ugunīs. Kāda jēga visam šim projektam? Priekš kam visas šīs spēlītes? Tas ir tikpat daudz, kā ja mēs uztaisītu pulksteni, kurš nerāda pareizu laiku (tikai dažreiz rāda pareizi), un tad sacītu, ka esam devuši pulkstenim izvēles brīvību un draudētu viņam, ka svilināsim viņu ar lodlampu, ja viņš nerādīs pareizu laiku, un uzcelsim uz plaukta pie griestiem, ja rādīs. Neviens normāls projektētājs un Radītājs tā nerīkotos: viņš vienkārši uztaisītu pulksteni, kurš vienmēr rāda pareizu laiku, – un cauri. Tas vien, ka mums vispār nākas aplūkot šādu problēmu, jau liecina, ka mums ir darīšana ar kaut kādu šizofrēnisku Radītāju – protams, ja mēs pieņemam, ka tāds Radītājs patiešām eksistē, un ka visas šīs muļķības nav radušās pašas no sevis vienkārši stihiskā dabas procesā.

Uz brīdi pie galda iestājās klusums – acīmredzot daudzi pie sevis apdomāja, ko varētu profesoram Mellim atbildēt uz viņa šausmīgajiem zaimiem.

– Varbūt mūsu Pareizās Pērkoņtīcības uzskatu sistēma arī neizskatās gluži loģiska, – beidzot sacīja grāfs Rolands Briljants, – bet tās nozīme ir vairāk ētiska nekā izzinoša. Ticība cilvēkam ir nepieciešama, pat ja tā ir nepareiza. Kā teica lielais latviešu rakstnieks Teodors Tverijonas, «Ja Dieva nav, tad viss ir atļauts!». Cilvēku morāle jau tā ir galīgi sašķobījusies; vairs nav nekā svēta, ne ģimene, ne vīrieša un sievietes mīlestība, ne gods un sirdsapziņa...

– Stop! Tas viss ir liberālisma sekas! – pasteidzās iespraust mestrs Labadiena. – Brīvdomība, relatīvisms un liberālisms...

– Ticība, reliģija ir vienīgais spēks, kas var padarīt cilvēkus labākus, un tāpēc tā ir nepieciešama, pat ja tā nav pareiza tajā ziņā, ka tās apgalvojumi par esamību neatbilst īstenībai, – nobeidza grāfs Rolands.

– Pieredze rāda, ka ticība un reliģija nepadara cilvēkus labākus, – sacīja profesors Mellis. – Slepkaņas un prostitūtas liek baznīcās svecītes, lai viņu ļaunie nodomi izdotos, un, kad ir izdevušies, tad atkal jaunas svecītes, lai dabūtu grēku piedošanu. Taisnprātība – ar to es domāju godīgumu, taisnīgumu, tikumību un visu pārējo pozitīvo – taisnprātība ir ārkārtīgi nepieciešama cilvēkiem, bet kādēļ taisnprātība ir jāsaista ar acīmredzamām muļķībām apgalvojumos par esamību, par pasaules uzbūvi un radīšanu? Ētikas saistīšanai ar reliģiju ir tieši pretējs efekts gaidītajam. Ja cilvēks redz, ka reliģijā meli un liekulība ir tas, ko tur stāsta par pasaules radīšanu un tās uzbūvi, tad viņš drīzāk sāks domāt, ka meli un liekulība ir arī viss pārējais: – arī tā ētiskā reliģijas daļa. Tāpēc patiesu ētiku, īstu taisnprātību labāk balstīt uz **godīgu** ontoloģiju: labāk saistīt ar PATIESIEM apgalvojumiem par to, kāda ir pasaule.

– Kā tas tiek darīts marksistiskajā⁹¹ zinātniskā komunisma mācībā! – pasteidzās iespraust vidū Džordžs Bušs Vašingtons.

– Nu, un kas tad iznāca no tā jūsu zinātniskā komunisma? – indīgi jautāja Amerika Velnamilta, tik indīgi, ka Mikus pat pabrīnījās pie sevis: «Nez kāpēc tā Amerika tā ienīst Džordžu Bušu?» – Izgāšanās vien jums tur iznāca!

– APSV⁹² patiešām ir neveiksmīgs piemērs, – sacīja Džordžs Bušs, – bet tas vēl neko nepierāda... Sociālismam ir milzīga potenciāla iespējas, un tam pieder nākotne! Tikai vispasaules sociālistiskā revolūcija var labot pasauli!

⁹¹ Nosaukums ceļas no Mundas latviešu filozofes Maijas Marksas vārda, – *tulk.piez.*; – viņa ir Mundas zinātniskā komunisma mācības nodibinātāja un pamatlicēja.

– Kāpēc tad tā neizlaboja Amerikas Padomju Savienotās Valstis? – Amerika jautāja. – Tā zeme ir mana vārdamāsa⁹³, bet kā tā ir izpostīta un cik nabadzīga un nožēlojama tagad, pēc tās jūsu slavenās sociālistiskās revolūcijas!

(..) ⁹⁴

⁹² APSV – Amerikas Padomju Savienotās Valstis; zeme uz Mundas planētas, 1/6 daļa tās sauszemes teritorijas, kur ir uzvarējusi sociālistiskā revolūcija Maijas Marksas paredzētajā garā – *tulk.piez.*

⁹³ Amerikas kontinentu priekš Mundas bieziešu civilizācijas atklāja lielais latvju jūrasbraucējs Gatis Ulmanis un nosauca savas meitas Amerikas vārdā (sākumā viņš tā nosauca savu flagmaņa kuģi, ar kuru viņš devās ceļojumā, bet vēlāk arī jaunatklāto kontinentu) – *tulk.piez.*; – Amerika un Ameriks ir starp Mundas latviešiem izplatīti sieviešu un vīriešu vārdi; ceļas no latīņu «*amare*» – «mīlēt, mēgt», bet sasaucas arī ar «*amarus, amara*» – «rūgts, skarbs».

⁹⁴ Diskusija vēl turpinājās, bet mēs to pagaidām te izlaižam – *V.E.*

11. cēliens. Slepēnais Dienests

Jūs grēcinieki trīs! Pats liktenis,
Kas lemj par pasauli un cilvēkiem,
Ir nerimtīgai jūrai vēlējis
Jūs izmest šajā salā vientuļā...

(Šekspīrs, «Vētra», Ariēls, 589)

1. Divi pulkveži

– Nu, jaunais cilvēks, pastāstiet tagad, kādas dzīves vētras lika jums pārvērsties no Mikus Raiņa par Magnusu Viciakrakku? – jautāja profesors Mellis, kad viņam beidzot izdevās sastapt Miku vienatnē. – Nāciet, ieiesim manā kajītē un mazliet aprunāsimies!

Mikum, protams, nebija iemesla slēpt no profesora un sava varbūtējā tēva visu, kas ar viņu bija noticis pēc tam, kad viņš pirms gandrīz četrām nedēļām atstāja Benulu. Viņš pastāstīja, kā jau pirmajā dienā Bellaportā iekļuvis incidentā kafejnīcā, kā otrajā dienā kāvies divkaujā un nošāvis advokātu Vieglupu, kā trešajā dienā piedalījies Kapsētas kaujā...

– Jums nu gan veicas! – profesors Mellis bija patiešām pārsteigts. – Ja tas nebūtu jūs, es nemaz neticētu, ka tā var gadīties, domātu, ka šis cilvēks fantazē. Ka tie ir tā saucamie patoloģiskie meli... Bet jums, es, protams, ticu.

Stāsti par kafejnīcu un par divkaujas iemeslu nebija atraujami no stāsta par Bangu Niknu, un, kaut kā garāmejot, Mikus nejauši ieminējās, ka Banga ir bijusi Džokera mīļākā.

– Džokera mīļākā? – Mellis ieinteresējās un pārjautāja, kaut ko domādams un pabungodams ar pirkstu kauliņiem pa galdu. – Piedodiet, jaunais cilvēks, ka es jums to jautāju, bet man tas šķiet svarīgi nepavisam ne no svešu intīmu noslēpumu izziņāšanas viedokļa. Vai arī jums pašam pēc tā visa ir bijušas intīmas attiecības ar šo sievieti? Ar Bangu Niknu?

– Jā... – Mikus vaļširdīgi atzinās.

– Tā, tā... Un jūs, protams, piedāvājāt viņai apprecēties?

– Jā.

– Un viņa, protams, piekrita?

– Jā.

– Ahā!... Nu, nu, stāstiet tālāk!

Tālāk Mikus pastāstīja, kā pēc kapsētas kaujas viņš nonācis pie Montas Rozes, kā viņu notvēris Džokers, kā viņš pārdots verdzībā un kā viņu nopircis Magnuss Viciakrakka.

– Paga, paga, – Mellis teica. – Ne tik strauji, jaunais cilvēks! Tā Monta Roze, cik es sapratu, ir kalpone Džokera pilī Migonijā?

– Jā.

– Un arī ar viņu jums bija intīmas attiecības?

– Jā...

– Un viņai arī jūs piedāvājāt apprecēties?

– Nē, viņai nepiedāvāju. Es taču biju jau solījis Bangai.

– Ak nu jā... Labi. Un kas notika tālāk?

Mikus pastāstīja, kā viņš verdzībā apprecināts ar Alīsi Notukuma, kā iepazīties ar Džordžu Bušu Vašingtonu, kurš ir Akorijas kompartijas CK loceklis, kā uzdevies viņam par komunistu, kā Viķumuižā ieradies Donats Vells, kā Mikus stenografējis Magnusa un Džokera slepeno apspriedi par valsts apvērsumu un kā Mikus pēc tam aizbēdzis no Viķumuižas kopā ar Alīsi, Džordžu Bušu un Donatu, paķerdams līdzī ar visus papīrus no Magnusa Viciakrakkas seifa.

– Mēs gandrīz trīs dienas blandījāmies pa kalniem un pa džungļiem, kamēr nonācām piekrastē un ieraudzījām kuģi. No attāluma es nesapratu, ka tas ir tas pats «Viļņu Princis», un mēs saucām pēc palīdzības, bet kad es, jau laivā sēdēdams un piebraucis tuvāk, ieraudzīju, ka tas ir mūsu «Viļņu Princis», tas pats kuģis, kuru toreiz nolaupīja, tad es nobijos, ka uz kuģa būs pirāti, tāpēc uzdevos par Magnusu Viciakrakku, – tā Mikus nobeidza savu stāstu.

Mellis tagad skatījās uz Miku plaši ieplēstām acīm un ar kaut kādu it kā jautra pārsteiguma izteiksmi sejā.

– Pagaidiet, jaunais cilvēks, – viņš teica. – Vai es pareizi sapratu? Tas mazais jūsu pavadoņi armijas maskēšanās tērpā, tas ir Donats Vells, galvenais Džokera ienaidnieks, tas pats, kurš uz savu roku tik ļoti veiksmīgi karo ar Melno Piecu zvaigžņu ordeni?

– Jā.

– Un tas otrais, mazais angolis, tas ir Džordžs Bušs Vašingtons, Akorijas nelegālās kompartijas CK loceklis?

– Jā.

– Un viņš patiešām nopietni domā, ka jūs esat Latvijas nelegālās kompartijas CK locekļa kandidāts?

– Jā, domā.

– Un šis kuģis ir tas pats, ar kuru jūs atbraucāt uz Vētru Krastu un kuru tajā naktī nolaupīja?

– Jā. Un šajā pašā kajītē es dzīvoju, braukdams šurp.

– Un pie jums ir visi Magnusa papīri, kas bija viņam seifā?

– Jā. Bet Bellaportā viesnīcā man ir vēl arī Viļa Bleķa papīri, kas bija viņam klāt, kad viņš uzbruka «Viļņu Princim» un kad es viņu nošāvu.

– Jums ir arī pirātu admirāļa papīri vēl kopš janvāra sākuma? – Mellis iesaucās. – Kāpēc tad jūs man par tiem neko neteicāt, kad bijāt Benulā?

– Jūs taču neko par to nejautājāt.

Mellis sāka skaļi smieties, tad demonstratīvi saķēra abām rokām galvu un, piecēlies kājās, uzsāka ātri staigāt pa kajīti šurpu turpu. Galvu purinādams un vēl šad tad iesmiedamies, viņš sacīja Mikum:

– Nē, nu tas ir kaut kas nedzirdēts! Tas varētu notikt kādā simtprocentīgi izdomātā piedzīvojumu romānā, bet nevis reālā dzīvē! Nudien būs jāšak ticēt, ka eksistē kaut kāds augstāks saprāts, kurš visu to vada un tā iekārto!

Pastaigājis vēl kādu laiciņu pa kajīti, Mellis beidzot teica Mikum:

– Labi, paldies jums... Ejiet tagad pie viesiem, bet man tā šķiet, ka es jūs drīz vien atkal paaicināšu.

– Esmu jūsu rīcībā, profesors, – Mikus atbildēja un, izgājis no kajītes, devās augšup uz klāju, bet Mellis, vēl arvien galvu kratīdams un savādi smīkņādams, tikmēr steidzīgiem soļiem iegāja citā kajītē, kur mitinājās pulkvedis Knābis.

– Klausies, Johan! – Mellis teica, smagi nokrizdams sēdus pulkvedim iepretim uz kojas. – Klausies, kādu brīnumu es nupat atklāju! Atceries, mēs runājām, ka tev vajadzētu pieņemt savā Drošības dienestā Edžu Pilnmēnesi, jo visā Vētru Krastā nav labāka speciālista autonomo veidojumu un nacionālo minoritāšu lietās?

– Atceros, protams. Es viņu arī uzaicināšu strādāt pie mums, lai tikai beidzas tās kāzas. Viņš ir ne tikai izcilākais speciālists mūsu zemē minoritāšu jautājumos, bet arī pretendents uz Kalibanas troni un pie tam vēl jau gatavs izlūks un kaujinieks ar travelingu Meža skolas pieredzi. Un vēl travelingu virsaišu personīgs draugs. Un vēl Sofiadas hierarhu znots. Skaidrs, ka tāds cilvēks ir noteikti vajadzīgs mūsu dienestam! Viņš patiešām ir īsts dabas brīnums!

– Nu lūk, – Mellis pasmaidīdams teica. – Bet es tev atradu vēl otru tādu pašu brīnumu! Atceries to puisi, kas vakar te uz kuģa uzdevās par Magnusu Viciakrakku?

– Nu, ka viņš nav Magnuss Viciakrakka, to nu es uzreiz sapratu. Kas viņš ir īstenībā?

– Pirmkārt, viņš ir Osvalds.

– Kā?... – pulkveža Knābja uzacis izbrīnā pacēlās. – **TAS** Osvalds?

– Jā, **TAS** Osvalds. **TAS** Osvalds, Johan!

– Bet viņš taču... Vieda taču stāstīja, ka viņš miris. Ar šarlaku, vai...

– Ar difteriju. Bet tur jau tas fokuss, ka viņš, izrādās, **nav** miris! Vieda ir melojusi!

– Ak, tu tētīt!... Nu, māšele!... Un ko tad viņa ir izdarījusi ar Osvaldu?

– Aizvedusi uz Rīgu un atstājusi pie Oksfordas universitātes ieejas.

– Jā-ā-ā... Nu, uz to viņu Andris Gards būs samācījis!

– Protams. Gards acīmredzot nezināja, kā no viņa tikt vaļā. Teosoftiem taču reliģija aizliedz nogalināt dzīvas būtnes. Acīmredzot pat tādas kā Osvalds, – Mellis pasmīnēja. – Tad nu viņi ir aizveduši Osvaldu uz otru pasaules malu un tur atstājuši, bet paši visiem stāstījuši, ka viņš nomiris no difterijas. Savā ziņā pat loģisks risinājums, vai ne?

– Jā... – nu ja ielien Garda ādā...

– Bet tas ir tikai sākums. Klausies tālāk! Osvalds atbrauca no Latvijas ar šo pašu kuģi, ar «Viļņu Princi», kuru nolaupīja Reginvilas pirāti. Viņam te, Vētru Krastā, bija visādi piedzīvojumi, gandrīz vai neticami. Viņš ir bijis Migonijas pilī pie Džokera, viņš ir bijis Vīķumuižā pie Magnusa, viņš

abus tos pazīst personīgi, viņš ir stenografējis Magnusa un Džokera slepenu apspriedi par valsts apvērsumu, pie viņa ir pirātu vadoņa Viļa Bleķa un monarhistu simbola Magnusa Viciakrakkas slepenie dokumenti...

– Būs viņš jānopratina un dokumenti no viņa jāpaņem, – pulkvedis Knābis lietišķi iestarpināja.

– Vairāk, Johan, vairāk!... – Mellis nepiekrita. – Tev viņš ir jāpieņem savā dienestā, tāpat kā Edžus Pilnmēness! Vismaz uz laiku. Uz operācijas izpildes laiku. Viņš ir sarunājis precēties ar Džokera mīļāko, ar kādu Bangu Niknu. Un viņam par mīļāko ir bijusi Džokera pils kalpone. Saproti? Veseli divi kanāli pieklūšanai Džokeram! Sevišķi jau tā Banga Nikna! Ja sieviete gatavojas iziet pie vīra, tad viņa sava līgavaiņa labā darīs visu. Tas ir jāizmanto! Lai Mikus Rainis – tāds ir viņa oficiālais vārds pēc dokumentiem tur, Latvijā, – lai Mikus Rainis izmanto šo pieejas kanālu un dabū mums precīzu informāciju par Džokeru! Un, otrkārt, Mikus Rainis ir jau praktiski iefiltrējies Akorijas Kompartijā! Tas mazais angolis, kas atbrauca kopā ar viņu, tas ir Džordžs Bušs Vašingtons, komunistu CK loceklis, un, pats galvenais, viņš ir pārliecināts, ka Mikus ir komunisti no Latvijas! Saproti? Arī tas mums ir jāizmanto!

– Bet varbūt tas zēns melo, un nekā tāda īstenībā nemaz nav?

– Johan! Tas taču ir **OSVALDS!**

– Ak tā... Piedod, es nepadomāju...

– Un, treškārt, – Mellis turpināja, – tas otrais Mikus Raiņa pavadonis ir neviens cits, kā pats Donats Vells! Arī tas mums ir jāizmanto! Ceturkārt, kaut kādas gandrīz vai neticamas sagādīšanās dēļ Mustafas princis Riars, Lagnegas filarhs Multipluss, Teitonijas ordeņa mestrs Labadiena un vēl daži citi augststāvoši mūsu autonomo veidojumu pārstāvji tagad ir personīgi pazīstami ar viņu, ar Miku Raini jeb Osvaldu, taču pazīst viņu nevis kā Miku Raini, bet gan kā Magnusu Viciakraku! Saproti? Vajadzības gadījumā viņš tiem visiem var nospēlēt Magnusa Viciakrakkas lomu tā, ka tie pat nepamanīs viltojumu. Tiešā veidā mēs to pašreiz izmantot nevaram, bet apstākļi var iegrozīties visādi, pats zini, un tāda situācija var noderēt, tici man! Tādu situāciju, ka viņi visi pazīst Miku Raini kā Magnusu Viciakraku, pat gribēdams dabūt, nedabūsi gatavu! Mums ir jāpatur tas rezervē! Un, beidzot, ja Osvalds atradīsies tavā dienestā, tad man būs vieglāk viņu novērot, nekā kad viņš pats uz savu roku blandās apkārt. Tu taču saproti, ka man **vajag** viņu novērot un izpētīt!

– Jā, vajag gan... – pulkvedis Knābis piekrita. – Nu ko... Būs laikam vien jāpieņem tas tavs Mikus Rainis mūsu Drošības dienestā... Bet vai viņš maz gribēs nākt? Un uz kādu amatu viņš var pretendēt? Kāda viņam ir izglītība?

– Oksforda. Filologs un žurnālists.

– Kara katedra un virsnieka pakāpe?

– Es domāju gan. Bet es viņu tūdaļ pasaukšu, iztaujā tu viņu pats!

Mellis piecēlās, un pēc dažām minūtēm Mikus jau sēdēja vienā kajītē ar pulkvedi Knābi un profesoru Melli. Pulkvedis iesāka bez aplinkiem:

– Raiņa kungs, pulkvedis Mellis man izstāstīja visu par jūsu piedzīvojumiem Vētru Krastā. Jums...

– Pulkvedis Mellis? – Mikus izbrīnīts pārjautāja, tādējādi pārtraukdam pulkvedi Knābi un jautājoši paskatīdamies uz Melli. Tas notēloja sarūgtinātu grimasi un noplātīja rokas:

– Jā, es esmu ne tikai Bellaportas universitātes profesors un Benulas zooloģiskās stacijas direktors, bet arī Latvijas Valsts Drošības Komitejas pulkvedis, VDK Speciālo Pētījumu Centra vadītājs un pie reizes arī Latvijas izlūkdienesta rezidents Vētru Krastā, jo citu, augstāku Latvijas VDK virsnieku te vienkārši nav; Latvija neko daudz neinteresējas par šīm salām un spiegu šurp nesūta. Akorijas Republika ir Latvijas karalistei draudzīga valsts, nekādu naidīgu darbību mēs te nevedam, tieši otrādi, starp abām valstīm pastāv starpvaldību līgums par sadarbību arī izlūkdienestu jomā, un tā nu mēs te abi sadarbojamies ar pulkvedi Knābi. Viņš ir Akorijas republikas Drošības dienesta vadītājs, bet es šeit pārstāvu Latvijas karalistes slepenos dienestus.

– Jūs teicāt «Speciālo Pētījumu Centrs»? – Mikus pārjautāja, sākdam jau manāmi uztraukties.

Mellis saviebās.

– Nu jā... Un kas tad ir? Latvijas VDK Speciālo Pētījumu Centru nodibināja 1972.gadā un ar īpašu nolūku izvietoja šeit, nomaļā kolonijā, tālāk no ziņkārīgām acīm, jo Centrs bija ārkārtīgi slepens. «Speciālie pētījumi» – tas nozīmēja: metodes, kā ietekmēt cilvēku psihi un tamlīdzīgi... Nu, jūs jau būsiet lasījis avīzēs visādus sensacionālus rakstus par tādām lietām... Mani iecēla par šī jaundibināmā Centra vadītāju, jo, pirmkārt, no ietekmīgākiem zinātniekiem, kas darbojās šajā nozarē,

neviens negribēja braukt projām no Latvijas, un vēl uz tādu pasaules nomali, bet es toreiz biju jauns, biju neprecējies, tikko kā ieguvis doktora grādu pēc aspirantūras. Man nebija ko zaudēt Latvijā – ne amata, ne stāvokļa, ne skolnieku, ne katedras, tāpēc es piekritu braukt. Un, otrkārt, manas disertācijas tēma tieši bija par šo «speciālo pētījumu» jautājumiem, un tur bija iekšā daži tādi pārējai pasaulei nezināmi sasniegumi, kuri ļoti interesēja VDK. Tā es te nokļuvu. Piecarpus gadus mēs Speciālo Pētījumu Centrā diezgan sekmīgi strādājām pie dažādiem absolūti slepeniem projektiem, bet tad sākās Pasaules karš, Vētru Krastu okupēja sākumā geji, pēc tam igauņi, Centrs paputēja, es paliku tikai Bellaportas universitātes profesors... Pēc kara, jau neatkarīgās Akorijas laikos, Latvijas VDK uz starpvaldību līguma pamata Speciālo Pētījumu Centru atjaunoja, apvienojot un maskējot to ar Bellaportas universitātes Zooloģisko staciju, tomēr Centra nozīme vairs nebija tā, kas agrāk. Laiki ir mainījušies, sabiedrība demokratizējusies, tādi «speciālie pētījumi» tagad skaitās neētiski un daudzas tēmas ir oficiāli aizliegtas... No Latvijas valsts viedokļa Centrs mūsdienās atrodas jau ārzemēs, kas arī nesekmē mūsu popularitāti Latvijas parlamenta budžeta komisijās... Finansējumu mums tagad no Latvijas dod maz; tādu lielu nozīmi kā sākumā mums sen vairs nepiešķir... Tā nu dzīvojam... Bet šo to izdarījuši mēs tomēr esam pa šiem gadiem, neskatoties uz visām grūtībām. Jūs, jaunais cilvēks, droši vien gribat atkal runāt par to savu galdautu. Gan jau kādreiz parunāsimies. Mēs ar pulkvedi Knābi tieši tādēļ arī esam jūs te uzaicinājuši, lai šim jautājumam beidzot varētu sākt tuvoties. Pulkvedis Knābis grib jums piedāvāt iestāties viņa vadītajā Akorijas Republikas Valsts Drošības dienestā.

– Drošības dienestā?... – Mikus iesaucās. – Bet es taču netaisos palikt Vētru Krastā uz visiem laikiem! «Zelta Dienas» redakcija komandēja mani šurp uz divām nedēļām.

– Uz divām nedēļām! – Mellis saviebās. – Bet tagad ir pagājis jau vesels mēnesis, kopš jūs te ieradāties, – viņš iebilda. – Redakcijā jūs vienalga neesat atgriezies noliktajā laikā, un viņi droši vien uzskata jūs par bezvēsts pazudušu kārtējo Tabako trijstūra upuri. Varbūt šī pazušana jau ir aprakstīta «Zelta Dienā» kopā ar visādiem izpušķojumiem un izdomājumiem. Tā ka tā vairs nav principiāla starpība, vai jūs atgriežaties tagad, vai vēl pēc kāda laiciņa.

– Mēs jums piedāvājam kontraktu uz trīs mēnešiem, – sacīja pulkvedis Knābis atkal ļoti lietišķi.

– Un vai es drīkstu zināt, kādēļ mana necilā persona ir tā ieinteresējusi Akorijas republikas Drošības dienestu? – Mikus jautāja mazliet zobgalīgi. – Un kas tad man īsti būs jādara, ja es piekritīšu?

– Nu, īstenībā jau jūs droši vien pats saprotat kādēļ, – Knābis atbildēja. – Ne savas iniciatīvas, bet visādu sakrītību dēļ jūs esat iepinies dažādās ar Melno ordeni un ar savvērestībām pret Republiku, ar Džokeru, ar Magnusu un ar komunistiem saistītās lietās; jums nejauši ir izveidojušies unikāli sakari, un Drošības dienests grib šos sakarus izmantot vai vismaz turēt gatavībā, lai izmantotu, ja ievajagas. Jūsu uzdevums kā Drošības dienesta darbiniekam būs: izmantojot savus sakarus un iespējas, izlūkot un iegūt informāciju par Melno Piecu zvaigžņu ordeni, monarhistiem, komunistiem, tas ir, par dažām organizācijām, kas apdraud Akorijas Republikas drošību. Neko pārdabisku jau mēs no jums neprasīsim. Dienēsiet, kā simtiem citu mūsu virsnieku. Jūs taču esat Latvijas armijas rezerves virsnieks, vai ne?

– Jā, man ir rezerves virsleitnanta pakāpe pēc Oksfordas universitātes kara katedras beigšanas un pēc vairākkārtējām apmācībām aktīvajā armijā.

– Nu lūk, militārā izglītība jums ir pietiekama. Kāda jums ir militārā specialitāte?

– Vispār pamatapmācībā, pirms iedot leitnanta pakāpi, mūs gatavoja par kājnieku vada komandieriem, pēc tam papildapmācībā, pirms virsleitnanta pakāpes, par kājnieku rotas komandieriem, bet, tā kā mēs bijām filologi, tad papildus mums piešķīra vēl arī militāro tulkus tiesības ar uzsvāru uz radiosakariem. Pārtvert un tulkot pretinieka radiosarus.

– Nu re, tad jau jūs esat tieši uz izlūkošanas darbu orientēts, – pulkvedis Knābis noteica. – Un kas tika uzskatīts jums apmācībās par Latvijas «potenciālo pretinieku»?

– Igauņi, geji un vairi.

– Labi, – Knābis teica, – mūsu Akorijas dienesta pakāpju sistēma nav tik diferencēta kā jums tur Latvijā, jo, pats saprotat, Latvijas militārās struktūras ir daudz lielākas skaitliskā ziņā, tāpēc tur vajag arī vairāk dienesta pakāpju. Mums tāda virsleitnanta pakāpe nepastāv. Ir vai nu leitnants, vai kapteinis. Cilvēkiem ar ārzemju militāro izglītību mēs parasti «noapaļojam» dienesta pakāpi uz augšu. Tātad pie mums jūs būsi kapteinis.

– Bet es taču neesmu nemaz Akorijas republikas pilsonis. Esmu Latvijas karalistes pavalstnieks! – Mikus izteica vēl savu pēdējo iebildumu.

– Tas nekas, – Knābis atteica. – Mūsu militārajās struktūrās uz kontrakta pamata ir dienējuši daudzi ārvalstu pilsoņi. Ja to nav bijis vēl vairāk, tad ne tāpēc, ka mēs negribētu viņus pieņemt

dienestā, bet gan tādēļ, ka viņi negrib šurp nākt. Jums būs tādas pašas tiesības kā mūsu pašu virsniekiem. Dienesta laikā nekādas starpības nebūs. Nu, tad kā, – vai jūs pieņemat mūsu piedāvājumu, kapteini Raini?

– Pieņemiet, jaunais cilvēks, – iejaucās pulkvedis Mellis, pirms vēl Mikus bija spējies atbildēt. – Es jums iesaku pieņemt. Padzīvosiet Vētru Krastā vēl trīs mēnešus, tagad pavisam savādākos apstākļos, pavisam citā līmenī un citā kvalitātē. Iepazīsiet šejienes dzīvi, tā sakot, no iekšpuses. Jūs jau tāpat visu mēnesi studējāt Vētru Krasta vēsturi un politiku no visiem pieejamajiem avotiem, tagad pastudēsiet to atkal no vēl kompetentākām pozīcijām. Jūs jau tāpat veselu mēnesi cīnījāties ar Melno ordeni, tikai darījāt to diletantiskā līmenī, bet tagad pacīnīsieties profesionālā līmenī. Vai tad jūs negribat nokārtot rēķinus ar tiem, kas jums uzbruka, pirms vēl jūs bijāt spējies izkāpt Tabako salu krastā, ar tiem, kuri jūs meklēja un vajāja, lai noslepkavotu, kuri jūs pārdeva verdzībā? Vai tad jums nav ar viņiem itin nekādu nenokārtotu rēķinu?

– Ir gan... – Mikus bija spiests atzīt.

– Tātad jūs pieņemat mūsu priekšlikumu? – pulkveža Meļļa balsī jau ieskanējās triumfa nots.

– Pieņemu! – Mikus izšķīrās. – Lai notiek!

– Es nevaru jūs pieņemt dienestā tikai pats ar savu lēmumu vien, – sacīja pulkvedis Knābis, kā allaž, ļoti lietišķi. – Tam ir vajadzīga iekšlietu ministra pavēle. Tas attiecas uz visiem virsniekiem, ko mēs pieņemam. Pats ar savu lēmumu es varu ieskaitīt dienestā tikai zemākās pakāpes, ne virsniekus. Taču tā nav liela problēma. Pat šeit, braukdams uz māsasmeitas kāzām, es, kas atbildu par visas valsts drošību, taču nevaru pazaudēt sakarus ar valdību, ar man pakļauto dienestu un citām struktūrām. Protams, man ir līdzīgi radiotelefons, un es tūlīt pat sazināšos ar iekšlietu ministru maršalu Nevaidmiri un saskaņošu šo lietu. Kamēr jūs nebijāt devis savu piekrišanu, es nevarēju viņam zvanīt... Es domāju, maršals Nevaidmiris neiebildīs, ja jau reiz jūs rekomendēju es, tā ka faktiski tā ir tikai tāda formalitāte... Kad tas būs nokārtots un ministrs izdevis pavēli par jūsu ieskaitīšanu Akorijas Republikas Valsts Drošības dienestā, tad mēs ar jums parakstīsim kontraktu, kapteini Raini. Bet pagaidām – esiet brīvs!

Mikus piecēlās un nezināja, kā viņam tagad uzvesties: kā militārpersonai pēc reglamenta vai kā civilistam bez formalitātēm, taču nosprieda, ka ministra pavēle vēl nav izdota, kontrakts taču vēl nav parakstīts, tāpēc viņš vēl nav Akorijas Drošības dienesta kapteinis, kurš pakļauts pulkvedim Knābim, tāpēc atvadījās ar vienkāršu civilu «Uz redzēšanos!».

Kad abi pulkveži atkal palika divatā, Akorijas drošībnieku pulkvedis teica Latvijas drošībnieku pulkvedim:

– Es negribu Nevaidmirim zvanīt atsevišķi par Miku Raini un par Edžu Pilnmēnesi. Ko es tur bāzīšos divas reizes pēc kārtas? Tas jādara reizē. Ja jau tā, tad jāparunājas tagad arī ar to otro mūsu pretendentu.

– Protams, – Mellis piekrita. – Un es tev pat ieteiktu parunāt vēl arī ar trešo. Kāpēc tev pie reizes nepieņemt dienestā arī Donatu Vellu? Ko viņš tur karo pret Melno ordeni viens pats kā tāds kovbojs prērijās uz zirga? Lai labāk cīnās organizēti un likumīgi!

– Tu domā?... – Knābis šaubījās. – Vispār viņš ir rīkojies nelikumīgi, un viņu meklē policija...

– Policija lai meklē vien, tas ir viņu darbs. Bet tavš darbs ir valsts drošība. Un no valsts drošības viedokļa būtu izdevīgāk, ja Donats Vells darbotos Drošības dienesta paspārnē un tevis kontrolēts. Tas būtu valstij daudz izdevīgāk, nekā iesēdināt viņu cietumā.

– Varbūt tev patiešām taisnība... – Knābis vēl arvien šaubījās. – Man vajag to visu mierīgi apdomāt.

Tās pašas dienas vakarā notika pulkveža Knābja sarunas ar Edžu Pilnmēnesi un vēlāk arī ar Donatu Vellu. Galu galā abi kandidāti piekrita iestāties Republikas Valsts drošības dienestā. Saskaņā ar noslēgto vienošanos, asociētais profesors Pilnmēness ārēji paliks mācītbspēks Bellaportas universitātē, bet vienlaicīgi būs arī Drošības dienesta virsnieks Autonomo veidojumu pārvaldē (tajā nodaļā, kas Akorijas Republikas Drošības dienestā uzmanīja autonomos veidojumus un kuras vadītājs bija majors Kukulis). Zinātņu doktors un profesors, Edžus Pilnmēness, būdams jau Sofiadas armijas kapteinis, arī Akorijas Valsts Drošības dienestā saņēma kapteiņa dienesta pakāpi, tāpat kā Mikus Rainis. Noskaidrojās, ka Donatam Vellam ir tikai četru klašu izglītība un ka obligātajā karadienestā Akorijas armijā viņš bijis tikai ierindnieks, bet pēc demobilizācijas dabūjis kaprāļa dienesta pakāpi, pulkvedis Knābis nekādi neuzskatīja par iespējamu ieskaitīt viņu sava dienesta virsniekos. Tāpēc Vellam tika piedāvāta seržanta pakāpe Īpašo uzdevumu trieciengrupā. Tomēr atalgojums tur bija samērā labs, Vellam vienmēr trūka naudas un joprojām nebija pastāvīga ienākumu avota, tāpēc viņš piekrita, lai gan vēlāk ar zināmu

skaudību noraudzījās uz Miku Raini un uz Edžu Pilnmēnesi, kad uzzināja, ka tie abi dabūjuši kapteiņu dienesta pakāpes.

– Es jau teicu, ka tu piederi pavisam citiem sabiedrības slāņiem, – viņš toreiz ar diezgan atklātu rūgtumu sacīja Mikum.

Kad principiālā vienošanās atsevišķi ar katru no trim jauniešiem Drošības dienesta darbinieku kandidātiem bija panākta, iekšlietu ministra piekrišana dabūta un kontrakti parakstīti, pulkvedis Knābis (pulkveža Meļļa klātbūtnē) vēlreiz savāca tos visus trīs kopā un iepazīstināja vienu ar otru jau viņu jaunajā kvalitātē:

– Esiet pazīstami: Kapteinis Mikus Rainis... Kapteinis Edžus Pilnmēness... Īpašo uzdevumu seržants Donats Vells... Daži no jums ārpus dienesta ir sabiedrībā pazīstami ar citiem vārdiem, nekā es šeit nosaucu. Lūdzu pārējos neatklāt nepiederošām personām šos viņu segvārdus. Jums visiem trim ir vēl jāiziet veselības pārbaude. Tas, ka jūs vispār esat derīgi militāram dienestam, tas ir skaidrs, jo par to liecina jūsu agrākais dienests un attiecīgi jūsu dienesta pakāpes Akorijas un Latvijas bruņotajos spēkos, tāpēc veselības pārbaude neietekmē pašu jūsu parakstītā kontrakta būtību, bet mums ir vajadzīgas vēl precīzākas ziņas par jūsu fizisko stāvokli, jo no tā var būt atkarīgi uzdevumi, ko mēs jums dosim. Tā kā mūsu kuģis pašreiz dodas uz Benulu, tad tur jūs arī iziesiet šo pārbaudi. Pulkveža Meļļa vadītajā iestādē ir pietiekoši kvalificēti medicīniskie speciālisti un laba aparatūra.

2. Vēlreiz Benulā

Viedas ieplānotais trīs dienu ilgais kāzu ceļojums ar viņas augstajiem viesiem bija beidzies. Kaifās ostā bija izsēdināts šeihs Riars Alkaidis (bez Mirandas) un viņa pusmāsa Rezada Albinbira; Kaifai iepretī otrā pusē jūras šaurumam bija izkāpuši zilādainie travelingu cilts pārstāvji Inaks un viņa māsa Manga; Sifograntas ostā kuģi atstājuši zaļādainais Lagnegas filarhs Hitlodejs Multipluss, viņa sieva Aurēlija un viņa meita Honoreja; Meinardpilī – Zibenbrāļu ordeņa mestrs Silvestrs Labadiena, mūķene Leņina fon Eivesa, grāfs Rolands Briljants un baronese Laura n'Ezera, kā arī Okeānijas prezidenta dēls Muntis un meita Amerika Velnamilti kopā ar Velnamiltu ģimenes kalponi Gloriju, kuri tālāk devās mājup caur Teitoniju; Kalibanas piekrastē ziemeļos no Utopa sienas izkāpuši krastā bija sarkanādainais princis Varikodari un viņa mazmeita Vahta...

Pustukšs palikušais «Viļņu Princis» tagad tuvojās Benulai no ziemeļiem pa Ulmaņa gatvi, lai tur izsēdinātu krastā arī profesoru Melli un viņa meitu Mirandu, bet pēc tam atgrieztos Senzarā – hierarhu Gardu galvaspilsētā. Uz kuģa bez jūrnikiem pašreiz atradās vēl tikai saimnieki (vecie Gardi, jaunie Pilnmēneši, pulkvedis Knābis un hierarhienes preses sekretāre Agnija), abi Meļļi un «Viciakrakkas grupējums» (Mikus, Alīse, Donats Vells un Džordžs Bušs). «Viļņu Princis» brauca pa to pašu maršrutu kā toreiz, pirms 33 dienām, liktenīgajā 9.janvāra vakarā. Tāpat kā toreiz Fatumrivula vēla gar bortu savus dzeltenīgos duļķainos ūdeņus; tāpat kā toreiz, tālumā pavīdēja mazā (bet tagad tik draudīgā) pilsētiņa Reginvila, un tāpat kā toreiz Alīse Notukuma vēroja šo skatu, tikai tagad viņai līdzās bija ne vairs izpalīdzēt gribošais gids Augusts Augustsons, bet gan Mikus Rainis – ne īsti vīrs, ne īsti nevīrs.

Pēc Mikus sarunas ar Mirandu tajā brauciena naktī viņš bija kļuvis pret Alīsi vēss. Sākumā meitene daudzkārt mēģināja viņam pieglausties, paņemt zem rokas tāpat kā agrāk un tamlīdzīgi, bet, kad viņš vienmēr izvairījās, tad viņa, sākumā pārsteigta, vēlāk sadrūma un pārstāja. Tagad viņi stāvēja blakus, nepieskardamies viens otram, un klusēja, katrs savā veidā atcerēdamies toreizējo braucienu un visu, kas bija noticis pēc tam. Šeit, uz «Viļņu Prinča», visiem redzot un Alīses klātbūtnē, Mikus negribēja arī flirtēt ar Mirandu un vairījās tāpat arī no viņas, tā ka ar viņa uzvedību neapmierinātas bija abas sāncenses – gan blondīne, gan melnmatainā. «Nu nevaru taču es, kad viņas abas ir kopā...», – drūmi domāja Mikus, bet Miranda uztvēra to pavisam savādāk un reaģēja atbilstoši savam temperamentam, kas izpaudās tādējādi, ka viņa sāka koķetēt ar Donatu Vellu – vienīgo no viņas «Zvaigžņu stundas» pielūdzējiem, kas vēl bija palicis šeit uz kuģa. Lūk, arī tagad viņi abi ar Donatu sēdēja tur, kur tajā liktenīgajā 9.janvāra vakarā bija sēdējis Mikus ar netaisni «Viļņu Prinča» īsto kapteini, sprieždams par žurnālista amata nepateicīgumu. Miranda, protams, nesolīja Donatam neko konkrētu, tomēr Donats staroja laimē un šad tad meta triumfējošus skatienus Mikus drūmā stāva virzienā.

Bija sarunāts, ka Benulā krastā izkāps ne tikai abi Meļļi, bet arī visa «Viciakrakkas grupa» un pulkvedis Knābis. Tur, Benulā, visi trīs Knābja jaunie līdzstrādnieki izies veselības pārbaudi pie Mellim pakļautajiem Speciālo pētījumu centra ārstiem, bet pēc tam Knābis, Mikus, Donats, Džordžs, Alīse un Miranda dosies uz Bellaportu ar pasažieru reisa kuģi: pirmie trīs lai ierastos savā darbā Drošības dienestā, Džordžs Bušs – lai atgrieztos savā pirmsverdžības dzīvē, Miranda – lai iestātos augstskolā (pulkvedis Knābis īpaši apsoltīja pulkvedim Mellim parūpēties par viņa meitu un iekārtot viņu

Bellaportā, tāpēc pats Mellis līdz nebrauca), bet Alīses nākotne nebija skaidra. Edžus Pilnmēness pēc veselības pārbaudes Meļļa laboratorijās kopā ar sievu un Gardiem atgriezīsies Senzarā, lai turpinātu atvaļinājumu, un reāli uzsāks darbību Drošības dienestā tikai pēc ierašanās Bellaportā, kas notiks neilgi pirms jaunā mācību gada sākuma 1.martā.

– Nu, tu esi tagad laukā no verdzības, – sacīja Mikus Alīsei, vērodams tālumā Reginvilas mājiņas, bet domādams par Mirandu un Donatu aizmugurē.

– Jā, esmu... – atbildēja Alīse, nopūzdamās. – Un kas būs tālāk?

– Es gribēju tevi aizvest uz Rīgu, bet tagad man tas neiznāks... – teica Mikus, arī nopūzdamies. – Es parakstīju kontraktu uz trīs mēnešiem. Tu vari braukt viena, vai arī pagaidīt tos trīs mēnešus. Pie manis ir tavu vecāku nauda, ceļam pietiks.

– Manu vecāku... Un kur ir paši mani vecāki?

– Droši vien kaut kur verdzībā. Es tagad būšu Akorijas Drošības dienesta virsnieks, mēģināšu kaut ko par viņiem uzzināt. Ja izdosies, arī atbrīvo...

Alīse paklusēja.

– Es nebraukšu projām viena. Pagaidīšu tos trīs mēnešus... Varbūt tev izdosies atrast manus vecākus... Tu mani nedzīsi projām?

– Nu, ko tu! – Mikus nokaunējās, jo īstenībā viņam gribējās, lai Alīse aizbrauktu un lai viņš varētu netraucēts nodoties Mirandai. – Tu vari dzīvot pie manis, cik vien ilgi gribi.

Alīse sakustējās, it kā gribētu pieskarties Mikum, taču atskatījās pār plecu, sadūrās acīm ar Mirandu un aplkusa, ierāvusies sevī. Tā viņi arī klusēja, līdz kuģis piestāja Benulas ostā.

Nu viņi atkal bija profesora Meļļa mājā, bet šoreiz viss gāja ne tā, kā vajadzēja. Mikus bija ar Alīsi, bet Miranda – ar Donatu. Tiesa, tas nebija pārāk uzkrītoši, jo viesu profesoram pašreiz bija vesels pūlis: apciemot profesoru uz neilgu laiku no «Viļņu Prinča» nokāpa gan Vieda un Andris Gardi, gan Edžus un Karma Pilnmēneši, gan Agnija Joga, nerunājot jau par tiem, kas taisījās šeit pavisam nakšņot un nebraukt tālāk uz Senzaru. Mellis jau iepriekš bija pa radio paziņojis Pūdercukuram par savu atgriešanos un par gaidāmajiem ciemiņiem, tā ka Lūcija bija pienācīgi sagatavojusies, un viesus gaidīja labas pusdienas.

Pēcpusdienā pieci vīrieši, atstājuši pārējos ciemiņus pie svarīgā tērzēšanas darba, devās uz Zooloģisko staciju jeb Pētījumu centru. Tie bija – abi pulkveži (Mellis un Knābis) un trīs jaunie drošībnieki – Mikus, Edžus un Donats. Par pārsteigumu Mikum, kurš, atšķirībā no pārējiem diviem, šo vietu jau pazina, Mellis neveda vis viņus uz to galveno laboratoriju korpusu, kuru bija rādījis iepriekšējās ekskursijas reizē, bet atveda taisni pie tā pazemes bunkura, kura nogāzē bija stāstījis par zeltspārnu sfeksu lapsenēm.

Masīvās durvis sarūsējušas dzelzs krāsā tagad bija puspievērtas, un Mellis tās atvēra plaši, ar žestu aicinādams visus iekšā, bet pats nostājies durvju malā.

– Kāpēc jūs toreiz nerādījāt mums šo bunkuru? – pajautāja Mikus, iedams garām profesoram un instinktīvi pieliekdams galvu, kaut gan durvis bija pietiekoši augstas, lai viņa galva neskartu šķērsbaļķi.

– Kas tad te ko rādīt? – atteica Mellis pasvītroti vienaldzīgi. – Ārstu kabinetus, vai?

– Bet kāpēc tad tie pazemē? – Mikus tomēr nerimās.

– Temperatūras dēļ. Te ir vēss. Kā jau pagrabā. Daudzas ķīmiskas vielas nepanes karstumu, bet Vētru Krasts ir tropu zeme.

– Kāpēc tad jūs Mirandu šurp nelaidāt? – Mikus izdarīja vēl pēdējo mēģinājumu.

– Ak, iedzers vēl, ko nevajag! Bērņus nevar laist pie medikamentiem.

Tā Mikus neko nepanāca, un visi pieci vīrieši devās uz priekšu pa gaiteni, ko apspīdēja daudzas dienasgaismas spuldzes pie griestiem. Te patiešām bija jūtami vēsāks nekā ārā. Viņi apstājās kādā telpā pa labi no gaiteņa, kur viņus sagaidīja trīs baltos halātos ģērbti vīrieši un viena sieviete. Visiem trim drošībnieku kandidātiem lika izģērbties līdz peldbiksītēm, un tad viņus izšķīra, jo katru paņēma viens no ārstiem un aizveda pa dažādiem kabinetiem. Pārbaudes, kā paskaidroja Mellis, notikšot paralēli, lai viņiem nebūtu vienam otru jāgaida. Pēc tam viņi mainīsies kabinetiem.

Mikum pārbaudīja redzi, liekot pateikt, uz kuru pusi burtam «E» ir zariņi, kad tas visādos veidos pagriezts un apgāzts; viņam skatījās ausīs un kaklā, lika uzcelt vienu kāju uz otras un sita ar āmurīti pa ceļgalu, no kā viņa kāja palēcās augšup, – ar vārdu sakot, darīja ar viņu visu to, ko jau ārsti mēdz darīt, kad ir sagrābuši kādu cilvēku savā varā. Viņu noguldīja uz kušetes, sasprauda ap galvu, rokām un kājām elektrodus ar vadiem un noņēma kardiogrammu, iebāza tumšā kambarī un lika neelpot, viņam lika izdarīt fiziskus vingrinājumus un atkal kaut ko mērīja pēc tiem, lika spiest ar sauju dzelzs skavu un vilkt kaut kādus kloķus, lai izmērītu viņa spēku, tad ņēma no vēnas asinis, iedūruši elkonī adatu. Beigās,

pēdējā kabinetā viņam lika atgulties uz tādām kā nestuvēm ar riteņiem un pagulēt kādu laiciņu, skatoties griestos vienā punktā, kur bija uzzīmēts krusts, pēc iespējas nemirkšķinot acis.

No pūlēm nemirkšķināt plakstus krusts Mikus acīs izplūda, un viņš laikam bija iesnauadies, jo pēc mirkļa pamanīja, ka krusts atrodas citā vietā nekā pirmīt, bet nestuvēm līdzās stāv sieviete baltā halātā, kad tikko kā viņš bija bijis telpā viens pats. Mikus sakustējās, lai pavaicātu, kāpēc krusts ir citā vietā pie griestiem, bet pēkšņi sajuta, ka viņam ir grūti kustēties un runāt. Toties viņš pats saprata, kāpēc krusts bija pārvietojies: īstenībā pārvietotas bija nestuves, uz kurām viņš gulēja.

– Nu, redziet, – smaidīdama sacīja sieviete. – Viss cauri. Pārbaude beigusies. Jūs esat derīgs darbam Drošības dienestā. Paguliet minūtes piecpadsmit, viss pāries.

– Kas... – Mikus teica, un tālāk netika. Mēle neklausīja.

– Paguliet mierīgi, – jau stingrāk atkārtoja sieviete. – Tūlīt viss pāries.

– Kas... tas... bija? – Mikus jautāja pēc brīža.

– Neliela narkoze, – atbildēja sieviete. – Mums bija vajadzīgs, lai jūs nekustētos.

Tomogrāfija.

Mikus aizvēra acis un gulēja, bet sieviete stāvēja līdzās un gaidīja.

Patiešām, pēc desmit vai piecpadsmit minūtēm visi traucējumi izzuda, un sieviete, iepriekš likusi Mikum aizvērt acis un tādā stāvoklī trāpīt sev ar pirkstu degunā, atļāva viņam piecelties, kad viņš bija diezgan precīzi iebraucis ar pirkstu savā degungalā.

Tagad viņu aizveda uz pašu pirmo telpu, kur bija palicis viņa apģērbs, un ļāva to uzvilkt. Edžus un Donata vēl nebija; viņu apģērbs karājās uz āķiem, kur viņi bija to atstājuši, un tas liecināja, ka viņi nav arī vēl aizgājuši projām. Nebija šeit arī ne Meļļa, ne Knābja. Sieviete baltajā halātā arī tūlīt aizgāja, līdzko atveda Miku šurp, un tā nu Mikus apģērbās vienatnē un apsēdās uz gara sola pie sienas, līdzīga tiem, ko viņš kādreiz bija redzējis Oksfordas universitātes sporta centra ģērbtuvēs. Viņš sēdēja vēsumā, gaidīdams biedrus un aplūkodams istabas iekārtu.

Gaidīt nācās ilgi. Tikai pēc kādas pusstundas sieviete baltajā halātā atveda Edžu Pilnmēnesi un, atstājusi viņu tāpat kā pirmīt Miku, tūdaļ aizgāja.

– Jūs arī midzināja, kolēģi? – Mikus jautāja Edžum.

– Jā, ziniet, kaut kāda divaina procedūra. Nekad agrāk nebiju tādu redzējis, – profesors Pilnmēness atbildēja ģērbdamies.

– Viņi teica: tomogrāfija.

– Tomogrāfija! – Edžus paraustīja plecus un apsēdās uz soliņa Mikum līdzās. – Pateikt jau var visu ko... Ne armijā, ne cietumā man neko tādu nedarīja. Priekš kam viņiem tas?

– Cietumā? – Mikus pārjautāja. – Vai tad jūs esat bijis cietumā?

Edžus Pilnmēness pasmaidīja:

– Ak, kur tik es neesmu bijis! – tad paskatījās uz Miku un piebilda, vēlreiz pasmaidīdams: – Man reiz uzbruka seši puīši ar nažiem, un es pārkāpu pieļaujāmās paš aizsardzības robežas. Par to mani iesēdināja uz gadu. Bet tas bija sen.

Edžus mazliet paklusēja, tad pastiepa Mikum roku un sacīja:

– Mēs taču būsīm viena līmeņa virsnieki vienā dienestā un esam abi reizē tur pieņemti. Varbūt pāriesim uz «tu»? Ja nav iebildumu... Mani sauc Edžus.

– Mikus... Mikus Rainis, bet tas ir dienesta noslēpums. Ārpus dienesta telpām man, iespējams, būs jāuzdodas par Magnusu Viciakrakku, tāpēc manu patieso vārdu nevienam nedrīkst izpaust.

– Skaidrs, – Pilnmēness tikai noteica un mainīja tēmu: – Tātad tu esi no Latvijas? To var just pēc tavas izrunas.

Tā viņi sarunājās, divi Drošības dienesta jaunie kapteiņi, iepazīdamies viens ar otru tuvāk, kamēr tā pati sieviete baltajā halātā atveda arī Donatu Vellu. Šoreiz viņa neaizgāja projām un, pagaidījusi, kamēr Donats apģērbjas, aizveda visus trīs tālāk pazemes labirintos, kur kādā telpā viņus gaidīja pulkveži Mellis un Knābis. Viņiem ienākot, abi piecēlās, un Knābis sacīja svinīgi:

– Veselības pārbaudi jūs visi esat izturējuši un vēlreiz atzīti par derīgiem klausībai Akorijas Republikas Drošības dienestā. Ar šo brīdi kontrakti ar jums stājas spēkā, jūs esat militārpersonas un pakļaujaties Reglamentam, personīgi man un saviem tiešajiem priekšniekiem, ko es jums norādīšu. Kapteini Raini!

– Es!

– Vai jums viss ir skaidrs?

– Tieši tā, pulkveža kungs!

– Kapteini Pilnmēnes!

- Es!
- Vai jums viss ir skaidrs?
- Tieši tā, pulkveža kungs!
- Seržant Vell!
- Es!
- Vai jums viss ir skaidrs?
- Tieši tā, pulkveža kungs!
- Formas tērpus jums izsniegs Bellaportā. Brīvi!

Tā sarunas par blakuslietām un militārā reglamenta izdarības novērsa šo trīs vīru uzmanību no epizodes ar divaino narkozi, un viņi par to aizmirsā, nezinādami, nedomādami un nenojauzdami, ka šausalīgais eksperiments, kuram būs tik liela nozīme viņu turpmākajā dzīvē, – ir jau tagad sācies.

3. Atgriešanās *Status quo*

Tāpat maršals Nevaidsmiris pēc radiosarunām ar pulkvedi Knābi izdeva attiecīgu pavēli, un tā nu Karmas Gardas kāzu brauciena rezultātā Akorijas republikas Drošības dienests papildinājās ar trīs jauniem darbiniekiem – diviem kapteiņiem un vienu seržantu. Mikus parakstīja kontraktu uz trīs mēnešiem, viņu ieskaitīja Izlūkošanas pārvaldē, kur viņa tiešais priekšnieks būs majors Vaidaviņš, taču pulkvedis Knābis lika saprast, ka šī pakļautība ir vairāk formāla un ka Mikus dienesta lietās var kontaktēt taisnā ceļā ar pašu pulkvedi.

Mikus kontraktā kā viņa dienesta sākuma diena bija nosaukts 9.februāris – tā diena, kad viņš uz «Viļņu Prinča» sarunājās ar abiem pulkvežiem, kad Knābis pa radio apspriedās ar maršalu Nevaidsmiri un kad vēlū pašā vakarā tika parakstīts kontrakts. Bet reāli sāka viņš savu dienestu Akorijas Republikas drošības spēkos tikai ar 13.februāri, kas bija sestdiena (o, nelaimīgs datums un nelaimīga diena! – izsauksies tie mūsu lasītāji, kuri kaut ko saprot no mistikas. Jā, lasītāj, nelaimīgs datums un nelaimīga diena!).

Iepriekšējās dienas vēlā vakarā – tas bija 12.februāris – viņi sešatā (pulkvedis Knābis, Mikus Rainis, Alīse Notukuma, Miranda Mella, Donats Vells un Džordžs Bušs Vašingtons) bija ar pasažieru reisa kuģi ieradušies Bellaportā no Benulas. Mikus ar kaut kādām nesaprotamām skumjām sirdī atcerējās, ka precīzi pirms mēneša – 12.janvāra vēlā vakarā – viņi tieši tāpat bija pirmoreiz ieradušies šajā galvaspilsētā kopā ar Augustu Augustsonu.

Otrā pusē, izgājuši cauri pasažieru piestātnes ēkai, viņi izšķīrās. Pulkvedi Knābi tur sagaidīja automašīna, un viņš tajā iesēdās kopā ar Mirandu, jo tai šo pirmo nakti vajadzēja pavadīt pulkveža mājā, kamēr viņš to iekārtos Bellaportas universitātes studentu kopmītnēs jeb «kampusā», kā tās šeit dēvēja angoļu vārdā. Jau sēdēdams mašīnā Knābis caur lodziņu piedāvāja pa ceļam aizvest arī Miku un Alīsi līdz Ulmaņkroga viesnīcai, jo viņa mašīnā vēl esot divas brīvas vietas, kam abi nosauktie arī tūdaļ piekrita, bet Donats Vells un Džordžs Bušs kā vietējie iedzīvotāji palika stāvēt uz ietves, lai nokļūtu mājās paši saviem spēkiem. Mikus un Alīse paspieda viņiem abiem rokas, steigā un apmulsumā nenorunājuši nekādas satikšanās nākotnei, un tā viņu ceļi šķīrās. Mikus zināja, ka Donats tagad arī kalpos Drošības dienestā un ka tur tad viņi droši vien satiksies, taču šis fakts bija slēpjams no Džordža Buša un tāpēc netika skaļi minēts. Mazais angoļis Džordžs Bušs, turpretim, izzuda no Mikus redzesloka, šķiet, uz visiem laikiem, un dzeltenādainais Akorijas kompartijas CK loceklis izskatījās pagalam apjucis, kad lielvalsts brālīgās kompartijas CK locekļa kandidāts, ar kuru viņi bija Viķumuižā pie Magnusa tik draudzīgi runājušies par bruņotas sacelšanās tēmām, pēkšņi iesēdās Akorijas Drošības dienesta mašīnā un aizbrauca, lāgā pat neatvadījies un nedevis nekādus norādījumus tālākajai revolucionārajai cīņai.

Pēc dažu minūšu brauciena «Ulmaņkroga» daudzās ugunīs degošā augstceltne jau iznira ģerboņotās mašīnas pasažieru priekšā, un Mikus, kurš aizmugures sēdekļi bija sēdējis vidū starp Mirandu un Alīsi, tādējādi vēl lieku reizi izjuzdams visu sava stāvokļa divdomību, sajūtot blakus ar vienu plecu savas melnmatainās sapņu meitenes karsto, kā Mikum likās, ķermeni, un ar otru plecu savas gaišmatainās pussievas tagad biklo kļuvošo sānu, – Mikus tagad izkāpa no Drošības dienesta mašīnas pakaļ Alīsei, pēdējā mirklī vēl ar pirkstu galiem viegli pieskardamies Mirandas rokai, kuru viņa tūdaļ demonstratīvi atrāva nost, un Mikus zināja – kādēļ: tādēļ, ka viņš devās uz viesnīcu kopā ar Alīsi. Mikus nopūtās un, pateicis visiem mašīnā palikušajiem «Ar labu nakti!», aizcirta auto durvis, un šoferis, ne mirkli nenogaidījis, aiztraucās tumsā, aizvezdams arī Mirandu projām no Mikus, kurš vēl brīdi palika stāvēt uz vietas, nezin kādēļ sajuzdamies ārkārtīgi vientuļš, kaut gan nebija viens: Alīse klusu stāvēja

viņam blakus. Mikum likās, ka Miranda ir aizvesta no viņa uz visiem laikiem, un neskaidra trauksme, kaut kāda nenoteikta nelaiimes nojauta sažņaudza viņa plecus.

Mikus un Alīse iegāja «Ulmaņkroga» plašajā vestibilā, un Mikus devās pie portjē, kamēr Alīse palika stāvam nostāk.

– Vai Slaktera kungs vēl dzīvo 1716.numurā? – Mikus jautāja viesnīcas kalpotājam.

– Jā, ser, – tas godbijīgi atbildēja. – Dzīvo.

– Vai viņš pašreiz ir mājās?

– Numurā kāds ir, bet man šķiet, ka tas ir Slaktera kunga kalpotājs, – portjē atbildēja. – Pašu saimnieku mēs redzam diezgan reti. Vai man piezvanīt uz numuru un pajautāt?

– Nē, paldies, nevajag. Mēs iesim tāpat. Mēs pie Slaktera kunga vai pie viņa kalpotāja! – un Mikus pamāja portjē.

– Lūdzu, ser!

Mikus ieveda Alīsi liftā, un viņi uzbrauca septiņpadsmitajā stāvā. Uz Mikus klauvējienu Augusts Augustsons atvēra durvis, un viņa acis pārsteigumā ieplētās.

– O, kungs! – viņš iesaucās ar neviltotu prieku balsī. – Jūs esat atgriezies! Kāda laime! Slava Pērkoņtēvam! Es jau baidījos, ka jūs varbūt esat gājis bojā un nezināju, ko man iesākt. Biju jau pilnīgā izmisumā... Jūs bijāt projām tieši četras nedēļas! Es visu laiku skaitīju dienas. Jūs aizbraucāt piektdien, 15.janvārī, bet šodien... – Augustsons paskatījās kalendārā – šodien ir jau piektdiena, 12.februāris!

– Es biju kāzu ceļojumā, August, – Mikus pasmaidīdams atbildēja. – Es apprecējos. Redziet, šī ir mana sieva! – Mikus pavirzījās sāņus, atsegdams Augusta skatienam Alīsi. – Iepazīstieties!

– Jūs!? – Augusts Augustsons iesaucās ar vēl lielāku pārsteigumu balsī, ieraudzījis un pazinis to jauno Latvijas grāfienu, kurai viņš liktenīgajā 9.janvāra vakarā bija rādījis Fatumrivulas grīvu no «Viļņu Prinča» borta un stāstījis par Ahoras tempļiem. – Notukuma jaunkundze!

– Nevis jaunkundze, bet kundze, un nevis Notukuma, bet Raiņa, – Mikus demonstratīvi izlaboja.

– O, piedodiet, kundze... – Augusts nomurmināja.

– Nu, tātad, August, Alīses kundze tagad dzīvos pie mums, un viņa jums ir tāda pati saimniece, kā es saimnieks. Jums viņa jāklausa tāpat kā mani. Skaidrs?

– Skaidrs, kungs!... Bet...

– Kas «bet»?

– Bet kā jums izdevās viņu atrast un izglābt no pirātu nagiem?

– Nu, tāpēc jau es arī biju projām tik ilgi! – Mikus pasmaidīja. – Labi, August, vediet mūs iekšā un pastāstiet, kā jums gāja pa šo laiku. Viesnīca man bija apmaksāta līdz 26.janvāra vakaram, bet jums alga samaksāta līdz 26.janvāra rītam. Cik es saprotu, jūs esat izmantojis to naudu, kas palika manā kabatas portfeli, kad es aizbraucu?

– Bet kas man cits atlika? – Augusts tūdaļ sāka taisnoties, it kā baidīdamies, ka viņu apvainos patvaļīgā rīcībā ar saimnieka naudu. – Viņi nāca un prasīja, vai mēs atbrīvojam numuru, vai paturam to tālāk? Ko es zināju darīt? Jūs neko nebijāt teicis. Jūsu paša nebija... Tad es pārmeklēju jūsu mantas un atradu naudu. Tur bija vairāk nekā 250 latu! Viesnīca maksā 2 lati dienā. Tad es nodomāju, ka, ja jau jums ir tik daudz naudas, tad jums nebūs nekas pretī, ja es pagarināšu termiņu vēl uz nedēļu, un samaksāju viņiem 14 latus. Kad tā nedēļa pagāja, tad pagarināju vēl uz nedēļu un tā tālāk. Tagad viesnīca ir apmaksāta līdz nākošajai otrdienai.

– Un jūsu alga?

– Nu, man taču vajadzēja kaut ko ēst, Raiņa kungs! – Augusts satraukumā piesarka. – Savu pirmo algu es gandrīz visu iztērēju jauna apģērba iegādei, kā jūs man likāt – viņš paraustīja sevi aiz melnās kaklasaites. – Tā es sāku maksāt pats sev algu no jūsu naudas. Saskaņā ar darba līguma noteikumiem: vienu latu dienā plus pusdienas. Brokastis un vakariņas es ēdu no savas algas... Viss kā bija runāts... Man te viss ir pierakstīts, ko es tērēju no jūsu naudas! Redziet! – Augusts, paķēris no galda, pastiepa Mikum papīru ar cipariem.

– Labi, labi, August! – Mikus teica, nevērīgi paņemdams lapiņu un ieskatīdamies tajā. – Viss kārtībā. Jūs darījāt visu pareizi. Ziniet, August, tā iznāca, ka 9.februārī es parakstīju vienu kontraktu par darbu šajā zemē vēl uz trīs mēnešiem, tāpēc palikšu te līdz 8.maijam. Man negribās uz tik īsu laiku īrēt dzīvokli, tāpēc dzīvosim vien tepat viesnīcā, lai gan tas ir dārgi. Bet nu, ja jau reiz nauda ir... Un arī jūs es paturu savā dienestā līdz 8.maijam. Tātad samaksājiet par viesnīcu līdz tam termiņam. Un arī algu jums es izmaksāšu uz priekšu. Tā ka paliks vēl tikai ikdienas pusdienas. Ar to skaidro naudu,

kas pašreiz ir pie jums, tur nepietiks, tāpēc aprēķiniet, cik pietrūkst, un es izņemšu no bankas. Nokārtojiet to!

– Paldies, kungs! – Augusts priecīgi atsaucās, laimīgs, ka visas viņa apšaubāmās finansiālās darbības veiksmīgi akceptētas no saimnieka puses un ka viņa jau tā mēnesi ilgā apmaksātā dīkdienība turpināsies vēl trīs mēnešus.

– Kas ir ar manu mašīnu? – Mikus jautāja.

– Viss kārtībā. Tā stāv pie ieejas viesnīcā.

– Ar to neviens nav braucis pa šo laiku?

– Es šad tad braucu... – Augusts atkal piesarka, nobīdamies no jaunām briesmām. – Bet benzīnu es pirku par savu naudu! – viņš steidzīgi piebilda.

– Labi, labi, August, – Mikus sacīja. – Es jums neko nepārmetu. Pagaidām jūs esat brīvs.

Mikus ar Alīsi iegāja Mikus guļamistabā.

– Tā, nu te tu dzīvosi, kamēr mēs tiksīm projām no Vētru Krasta. Ņem par labu!

Alīse pārļaida skatienu istabai un tagad, kad tās mazās Mirandas vairs nebija bīstamā tuvumā, iedrošinājās atkal pieglausties Mikum un kad redzēja, ka arī viņš vairs neizdara noraidošu kustību kā tur, uz «Viļņu Prinča», tad pat viegli noskūpstīja viņu uz vaiga.

– Labāk jau nekā Magnusa istaba Viķumuižā ar sarūsējušu ūdens bļodu, – viņa teica pavīpsnādama. – Paldies, Miku!... Tagad es patiešām ticu, ka tu mani izvedīsi no šīm trakajām salām! Diezin kur tikai tagad ir mans tētis un māte...

– Es jau teicu, ka, dienēdams Akorijas Drošības dienestā, es mēģināšu to izpētīt un viņus atrast. Bet pagaidām es tev atdošu tava tēva naudu un citus papīrus. – Mikus parakņājās savās mantās un ieskatījās pierakstos, ko viņš bija izdarījis tajā saulainajā pirmajā rītā Benulā. – Tava tēva makā bija 383 lati. Tie man stāv bankā. Tu gribi dabūt visu uzreiz vai pa daļām?

– Kur es likšu tik lielu naudu? Vēl nozags! – Alīse atteica. – Iedod man tikai kādus 50 latus, lai es varu savest sevi kārtībā. Es taču nevaru visu laiku staigāt šajās saplēstajās un netīrajās džinsbiksēs, ar kurām mēs bridām pa Jehulendas džungļiem!

– Nu, protams, mīļā, iegādājies tērpus, aizej uz frizētavu... Ja ko vajag, nekautrējies izmantot Augustu Augustsonu! Viņš tagad ir tavs kalps.

– Jocīgs tips tas Augusts, – Alīse noteica. – Bet laikam godīgs. Viņš taču varēja aizbēgt ar visu tavu naudu. Daudzi viņa vietā būtu tā darījuši.

– Viņš ir pārāk bailīgs, lai darītu kaut ko tik riskantu. Bet nav svarīgi, kādu iemeslu dēļ cilvēks ir godīgs. Ka tik godīgs!

– Vai tu arī esi godīgs? – Alīse jautāja ar kaut kādu šķelmīgu uguntiņu acīs.

– Protams! – Mikus izbrīnīts atbildēja.

– Un ko tavs godīgums saka par mani un to tavu meiteni?... to Mirandu?... – Alīse apvīja Mikum rokas ap kaklu. – Vai tu mani mīlēsi šeit tāpat kā tur, Viķumuižā?

Mikus padomāja.

– Jā... – viņš noteica. – Tā ir visai grūta pārbaude manam godīgumam... Vai tu to gribi?

– Es tevi mīlu, Miku!

– Lai kā tur arī nebūtu, bet man šķiet, ka mīlēt sievieti, kura tevi mīl, ir godīgi! – Mikus filosofiski izlēma.

– Tad noskūpsti mani kā Viķumuižā! – Alīse teica, patiesībā jau pati skūpstīdama Miku uz lūpām.

Pēc dažām minūtēm Augusts Augustsons vidējā telpā tramīgi paraudzījās uz saimnieku durvīm, izdzirdis aiz tām Alīses raksturīgos kunkstienus. Tad viņš ātri savāca savus papīrus un iebēga savā istabā.

4. Drošības Dienesta kapteinis

Drošības dienesta ēka atradās Bellaportā uz Kapteiņa Ulmaņa un Viķu ielas stūra un tāpēc tautā bija iesaukta par «Stūra māju» (kas gan nebija sevišķi loģiski, jo Bellaportā, tāpat kā visās pasaules pilsētās, uz dažādu ielu stūriem atradās simtiem vai pat tūkstošiem māju, – bet ko tu tautai padarīsi: tā nu reiz šis nams bija iesaukts).

Mikus jaunais dienests «Stūra mājā» traucās uz priekšu, kā grāmatās mēdz teikt, «vēja spārnēm»; viņš pavadīja šajā ēkā parasti apmēram divpadsmit stundas dienā sešas dienas nedēļā, atstādams atpūtai tikai svētdienas (un arī tad ne vienmēr). Īsā laikā viņš iepazinās ar Akorijas Republikas drošības orgānu struktūru un vadošajām personām, ar vispārējo politisko situāciju valstī – gan oficiālo, gan neoficiālo –

un ar redzamāko politiķu un militāro darbinieku «dosjē», kas glabājās Drošības dienestā (tāds bija viens no Knābja viņam dotajiem uzdevumiem), tā ka drīz vien jau visai labi orientējās Akorijas Republikas politiskajā dzīvē un tās aizkulisēs, pazina (no papīriem) visus tās redzamākos pārstāvjus. Viņš iepazinās personīgi arī ar daudziem Drošības dienesta virsniekiem – saviem tagadējiem kolēģiem.

Drīz vien viņš pārliecinājās, ka par Akorijas Republikas drošību rūpējās faktiski divas atsevišķas struktūras. Viena bija pulkveža Johana Knābja vadītais Valsts Drošības dienests (tas, kurā nu bija nonācis viņš pats); pulkveža pakļautībā atradās apmēram tūkstošs cilvēku, bet pats viņš pakļāvās tieši Iekšlietu ministram maršalam Nevaidsmirim un caur viņu – tikai Republikas prezidentei Žannai Kandorei-Kanorei.

«Knābja dienests» (kā to, savā starpā runājot, parasti sauca militāro un militarizēto struktūru darbinieki) tātad neietilpa policijas struktūrās un nepakļāvās Valsts policijas priekšniekam ģenerālim Georgam Purslam.

Ģenerāļa Purslas pakļautībā atradās apmēram seši tūkstoši Valsts policijas darbinieku, plus vēl trīstūkstoš vīru liela policijas brigāde, kuras galvenais uzdevums bija cietumu apsardzība, tātad kopā Purslas rīcībā bija ap deviņiem tūkstošiem bruņotu vīru.

Starp vairākām ģenerālim Purslam pakļautajām Valsts policijas struktūrām bija arī tāda, kas saucās «Drošības policija», kuru vadīja brigadieris Ints Rejniēks un kurā bija ap pusotra tūkstoša darbinieku (tātad pusotras reizes vairāk nekā «Knābja dienestā»).

Lūk, šī Valsts policijas sastāvā esošā Drošības policija tad arī bija «Knābja dienesta» galvenais konkurents valsts drošības sfērā. Kā Mikus drīz vien pārliecinājās, abi slepenie dienesti – Drošības dienests un Drošības policija – veda savā starpā nenogurstošu karu, kurš izpaudās tādējādi, ka abi centās neizpaust viens otram nekādu noderīgu informāciju, pārspēt viens otru sasniegumos un sava resora patriotisma demonstrēšanā Valsts prezidentei, Iekšlietu ministram un vispār Republikas vadībai. Drošības policijā «Knābja dienests» bija pastāvīgu zobgalību un anekdošu objekts, bet Drošības dienestā, savukārt, tika izsmieta Drošības policija. Izteikties labvēlīgi par konkurējošo dienestu katra resora ietvaros skaitījās kaut kas apmēram līdzvērtīgs valsts nodevībai. (To visu Mikus saprata un apguva ļoti ātri).

Drošības policija, kā mēs redzējam, bija pēc štatiem pusotras reizes lielāka nekā Valsts Drošības dienests, un arī tās vadītājam (brigadierim Rejniēkam) bija augstāka dienesta pakāpe nekā pulkvedim Knābim (abi šie fakti tika Drošības policijā izmantoti neskaitāmās triumfējošās anekdotēs par «knābiņiem»). Bet toties «Knābja dienests» bija elitārāks (un valsts vadībai tuvāk stāvošs) iestādījums nekā Drošības policija. Reāli tas izpaudās tādējādi, ka – ciktāl abu dienestu funkcijas vispār atšķīrās – Drošības policijas kompetencē vairāk ietilpa visādi perifēriāli un otršķirīgi valsts ienaidnieki (tādi kā huligāniski anarhisti ielās), bet Drošības dienesta kompetencē – augstākie, izsmalcinātākie un organizētākie valsts ienaidnieki.

Abos dienestos bija arī struktūras valsts augstāko amatpersonu apsardzībai, un abi sacentās par tiesībām piekļūt tuvāk Valsts prezidentei Žannai Kandorei-Kanorei un citām vadošajām personām un apsargāt viņas tieši ar saviem spēkiem. Panākumi šajā lietā tika ļoti augstu vērtēti abās struktūrās.

Tūlīt pēc iestāšanās Dienestā Mikus (kopā ar pašu pulkvedi Knābi un vēl diviem Drošības dienesta virsniekiem, viens no kuriem bija majors Vaidaviņš – formālais Mikus priekšnieks) rūpīgi izpētīja visus dokumentus, kurus Mikus bija dabūjis no viņa nošautā Viļa Bleķa kabatām «Viļņu Prinča» nelaimīgā kapteiņa kajītē savas ierašanās naktī Vētru Krastā, un to otro paku, kuru viņš bija paņēmis no Magnusa Viciakrakkas seifa tajā naktī, kad bēga no Viķumuižas, ieskaitot arī slepenās apspriedes stenogrammu.

Nevarētu teikt, ka augstākie virsnieki konsultētos ar Miku jautājumos par šiem dokumentiem, taču viņi – īpaši pulkvedis Knābis ar majoru Vaidaviņu – apsprieda tos savā starpā Mikus klātbūtnē tā, ka pēdējam tapa pilnīgi skaidra vadības nostāja.

Par to, ka valstī eksistē plaša neapmierinātība un sazvērestība pret pastāvošo iekārtu un valdību, viņiem bija labi zināms, un tas nebija nekas jauns. Viņus interesēja nevis vispārīgas ziņas par pašas sazvērestības eksistenci, bet ziņas par **konkrētām** pretvalstiskām darbībām un par sazvērnieku nolūkiem. Bet tādu ziņu Mikus atnestajos papīros nebija – vismaz nebija tajā daļā, kas bija rakstīta atklātā tekstā. Nebija to arī Mikus stenografētās apspriedes protokolā. Nu, taisās Magnuss Viciakrakka gāzt Republikas valdību un kļūt par karali, atjaunot verdzību un pārdēvēt valsti par Tabako Salu Latvju Karalisti. Bet Knābis un Vaidaviņš tūdaļ jautāja: kur un kad, kādā veidā un ar kādiem spēkiem viņš domā uzstāties? Un atbildes uz šāda veida jautājumiem nebija. Tāpēc tādu profesionāļu acīs, kādi bija pulkvedis Knābis un majors Vaidaviņš, tas viss (pagaidām) palika tikai tāda «tukša pļāpāšana», kura neprasīja no viņu puses nekavējošu rīcību (piemēram, Džokera vai Magnusa arestu).

Protams, tos abus uzmanīja (bet viņus uzmanīja arī jau agrāk, pirms Mikus), taču ar arestiem nesteidzās. Piemēram, arestēt Magnusu Viciakraku, kā Mikus noprata no pulkveža un majora runām, Drošības dienestā skaitījās ļoti bīstami. Magnuss bija Latvijas karaļa brālēns, piederīgs Latvijas karaliskajai ģimenei, un viņa arests Vētru Krastā nekavējoties izsauktu diplomātiskus sarežģījumus starp Akorijas Republiku un Latvijas Apvienoto karalisti. Nevarēja būt ne runas par to, ka tādu soli kā Magnusa arestu pulkvedis Knābis varētu izdarīt pats uz savu galvu; to varētu darīt tikai ar pašas Valsts prezidentes sankciju, bet viņa, kā Mikus uzzināja, tādu sankciju negribēja dot – vismaz kamēr nav savākti pierādījumi nevis par ekscentriskām runām kaut kādās Viķumuižas dzīrēs, bet par konkrētām gaidāmām darbībām un konkrētiem viņa plānotiem pasākumiem.

Līdzīgi tas bija arī ar Džokeru: Valsts Drošības dienesta rīcībā nebija pietiekošu pierādījumu par konkrētiem Džokera noziegumiem, kas ļautu viņu **notiesāt** pēc tam, kad viņš būtu arestēts un kad momentā viņa aizstāvībai būtu mobilizēta vesela advokātu armija (un arī gandrīz neierobežoti finansiāli līdzekļi gan kukuļošanai, gan drošības naudām utt.). Džokeram piederošā prese momentā saceltu milzu brēku par cilvēktiesību un demokrātisko brīvību pārkāpumiem Akorijas Republikā, par politiskās varas uzbrukumu uzņēmējdarbībai, un «Knābja dienests» (vismaz pagaidām) nejutās pietiekami spēcīgs, lai visu to pārvarētu.

Mikus noprata no augstāko virsnieku runām, ka Vētru Krasta politiskās elites vidū (sākot jau ar pašu Valsts prezidentu) valda gandrīz vai paniskas bailes no pilsoņu kara. «Neizprovocēt pilsoņu karu!» – tāds bija viņu centrālais lozungs, kura vārdā viņi «pagaidām» (kā viņi izteicās) neuzsāka nekādas konkrētas darbības pret faktiski pastāvošo verdzību tādās vietās kā, piemēram, Viķumuiža, kuru Mikus bija redzējis pats savām acīm. Prezidente Žanna Kandore-Kanore un iekšlietu ministrs Imanta Nevaidmiris abi bija pārliecināti, kā Mikus uzzināja no pulkveža Knābja un majora Vaidaviņa runām, ka «pašreizējā momentā» vērsšanās pret jebkuru no valstī esošajiem reālajiem vergturiem nozīmētu momentānu vergturu sacelšanos visā valstī un līdz ar to – nenovēršamu pilsoņu karu. Tāpēc viņi gribēja (un cerēja) vispirms novājināt vergturu spēkus un faktiski uzsākt akcijas pret vergturiem tikai tad, kad jutīsies spējīgi izvest tāda veida operācijas ar garantiju, ka rezultāti būs droši un pozitīvi.

Tāda politika bija pieņemta jau kopš Akorijas Republikas neatkarības pasludināšanas un sākumā likās, ka problēma ir atrisināma dažos gados, bet nu jau bija pagājuši gandrīz 20 gadi, taču problēma joprojām bija tikpat samilzusi kā sākumā (varbūt pat vēl vairāk), un Mikus noprata, ka valsts vadība faktiski neredz izeju no šīs situācijas, tāpēc vienkārši cenšas saglabāt *Status quo*. Tā, izrādās, veidojās tie unikālie apstākļi ar verdzību, kuros arī viņam pašam bija gadījies iekļūt.

Abās Mikus atnesto papīru pakās bija vairāki šifrēti dokumenti, bet Drošības dienestam pagaidām nebija tur lietoto šifru atslēgas, un viņi, neskatoties uz visām pūlēm, nespēja tos izlasīt. Knābis un Vaidaviņš abi domāja, ka tieši šie šifrētie dokumenti tad arī satur ziņas par **konkrētām** gaidāmajām sazvērnieku darbībām, un Mikum viņa jaunajā dienestā kā galvenais konkrētais uzdevums tika stādīts: iegūt šo šifru atslēgas.

Šifru atslēgu dabūšanas ceļi viņam bija divi – kā to atzina arī pulkvedis Knābis un majors Vaidaviņš: caur Bangu Niknu un caur Montu Rozi. Vienā vai otrā veidā Mikum vajadzēja papūlēties kaut kā piekļūt Džokera slepenajiem dokumentiem.

Tā kā Banga Nikna atradās tuvāk, šeit pat Bellaportā, tad Mikus nolēma iesākt ar viņu.

Jau nākošajā rītā pēc atgriešanās «Ulmaņkrogā» viņš bija painteresējies pie Augusta, vai Banga vēl joprojām strādā par apkopēju šeit viesnīcā, un bija dabūjis zināt, ka viņa strādājusi gan vēl kādas divas nedēļas pēc Mikus aizbraukšanas, bet tad nozudusi. Pēdējā ierašanās reizē viņa teikusi Augustam, ka dabūjusi citu, labāku darbu. Vispār visas tās divas nedēļas Banga vienmēr interesējusies, kur ir palicis Mikus, bet Augusts nav varējis viņai neko citu pateikt, kā vien to, ka Mikus devies uz kādu bīstamu operāciju ar šaušanu un nav atgriezies. Banga izskatījusies visai nomākta.

Mikus nopūtās un vairāk neko nejautāja.

Mikus Rainis centās pēc iespējas novilcināt savu satikšanos ar Bangu Niknu, jo (o, lasītāj! mēs esam spiesti atzīt šo melno plankumu mūsu varoņa raibajā raksturā) viņam bija bail. Viņam bija bail no izskaidrošanās ar šo meiteni, kuru viņam tagad vajadzēja pamest saskaņā ar to, ko viņš bija solījis Mirandai tur, uz «Viļņu Prinča» klāja profesora Edžus Pilnmēness kāzu brauciena laikā. Tāpēc Mikus, lai gan jau pirmajā sava dienesta nedēļā bija saņēmis attiecīgus norādījumus no pulkveža Knābja un majora Vaidaviņa, veselās trīs nedēļas nemeklēja Bangu, aizbildinādamies (pats sev domās) ar to, ka viņam ir ļoti daudz darba pašās Drošības dienesta Stūra mājas sienās, iepazīstoties ar visām tām struktūrām un dokumentiem.

Šajās trīs nedēļās Mikus nebija ticis arī ar Mirandu. Tikai no pulkveža Knābja vārdiem viņš zināja, ka Miranda veiksmīgi izturējusi iestāju pārbaudījumus un kopš 1.marta ir Bellaportas universitātes studente, mitinās studentu kopmītnēs.

Tādējādi vienīgā sieviete, kas visā šajā laikā patiešām atradās Mikus tuvumā, bija Alīse Notukuma, ar kuru tad nu viņš arī faktiski dzīvoja kā ar sievu, tāpat kā agrāk Viķumuižā pie Magnusa. Alīse, jau tāpat skaista un piemīlīga, tagad bija uzplaukusi vēl košāka, ziedodama visu savu brīvo laiku (bet nebrīva laika viņai nebija) frizētavām, skaistumkopšanas saloniem un citiem tamlīdzīgiem iestādījumiem, ieskaitot arī ārstu kabinetus. Mikus zināja arī Alīses noslēpumu, kuru viņa tam tūlīt pasteidzās pavēstīt, līdzko pati uzzināja, un viņš pirmoreiz savā negarajā mūžā varēja pats savām acīm novērot to brīnumaino dabas mistēriju, kas pārņem sievietes viņu grūtniecības pirmajā laikā. Alīse kļuva kaut kāda svinīgi skaista un triumfējoši maiga, viņai pastāvīgi nāca miegs un visu laiku gribējās ēst.

Bet Mikus sirdī viņas stāvoklis sēja vairāk trauksmi nekā prieku (lai gan arī pēdējais, jāteic, tur piemita). Mikus izjuta kaut kādu triumfējošu lepnumu no apziņas, ka Alīse nes sevī viņa bērnu, bet trauksme cēlās no domas: «Banga droši vien arī ir tādā stāvoklī! Ar viņu taču es biju agrāk nekā ar Alīsi... Un kā būs ar Mirandu? O-oh!...» Mikus jutās tā, it kā Likteņa cilpa lēnām savilkto viņam ap kaklu, un reizēm šī sajūta bija gluži fiziska tā, ka viņš bija spiests visādos virzienos grozīt galvu, ar sauju berzējot sev sprandu un pakakli.

Tomēr dzīve ir dzīve un, kā Stūra mājā mēdza sacīt, dienests ir dienests; ilgāk vilcināties vairs nekādi nedrīkstēja, un tā nu Mikus pēc Knābja dienestā pavadītām trim nedēļām beidzot svētdienā, 7.martā sadūšojās apmeklēt Bangu Niknu viņas mājās – tāpat kā toreiz, tajā vakarā pēc divkaujas ar bārdaino Šķēli un advokātu Viegļu, 52 diennaktis atpakaļ.

5. Operācija «Pelnušķīte»

– Banga!!! Ban-ga! – pagriezusī seju augšup pa tumšām koka trepēm, kļiedza resnā, ne visai tīrīgā izskata vecā sieva, kad bija tāpat kā toreiz atvērusi mājas ārdurvis uz Mikus klauvējieniem un uzklauvējumiem, kas tieši tiek meklēts. – Ban-ga! Tevi te prasa viens jaunsķungs!

Mikus bija ieradies Bangu ielā 16 agri svētdienas rītā ar tādu aprēķinu, lai Banga nebūtu darbā un nepaspētu arī iziet no mājām savās varbūtējās brīvdienas gaitās. Alīsei un Augustam viņš aizejot bija pateicis, ka nebūs mājās (t.i. viesnīcā) visu dienu.

Kad kāpņu augšgalā parādījās Banga, tērpta atkal savā ķiršsarkanajā halātā ar balto jostu, un ieraudzīja, kas lejā stāv, viņa sagrīļojās, satvēra ar roku pakrūti un atspiedās ar plecu pret stenderi. Mikus steidzās augšup un saņēma Bangu pie elkoņa, cenzdamies ātrāk ievest viņu istabā un noslēpt aiz durvīm no vecās saimnieces ziņkārīgā skatiena, jo šoreiz tā negāja vis projām, bet kāri sekoja abiem ar acīm. Taču Banga nelikās par mājas saimnieci ne zinis un, līdzko Mikus sasniedza kāpņu augšgalu, viņa spēji atrāvās no stenderes, metās viņam pretī un apskāva viņu, apvīdama viņam rokas ap kaklu; viņas acis ienira Mikus acīs, un puīša ausis sasniedza meitenes kvēli vārdi:

– Tu... tu... Tu esi atgriezies! Tu esi dzīvs! – Banga elsās čukstēja. – Miku, Miku, mans Miku, kā es tevi mīlu, tevi vienu visā pasaulē!... Ak, Pērkoņtēvs, es domāju, ka tevi ir nošāvuši! Ko es pārdzīvoju!...

Jā, manas lasītājas, mēs ar jums, kas tik labi zinām, kādi visi vīrieši uz Mundas ir nelieši, varbūt tādēļ tikai vismaz apzināsimies, ka Mikus bija minimālais nelietis no viņiem, un zināmā mērā sapratīsim viņu, kad viņš izrādījās pilnīgi nespējīgs sāpināt Bangu, kas tik nevilto priecājās par viņa atrašanos un tik dedzīgi izrādīja viņam savu mīlestību. Mikus tā arī nespēja pavēstīt viņai tās drūmās ziņas, kas būtu bijušas jāpavēsta; tā vietā jau pēc piecām minūtēm viņš atradās Bangas gultā un sekoja tiem leģendārajiem vārdiem, ko ir teicis viens no slavenajiem Latvijas karaļiem: «Bet kā var nesolīt?!». Jā, manas lasītājas, Mikus Rainis, tādējādi izrādīdamies parasts vīriešu nelietis, atkal solīja Bangai Niknai savu mīlestību un pēc tam viņu, kā mēdz teikt, seksuāli izmantoja, – lai gan tikpat labi varētu arī sacīt, ka tā bija Banga Nikna, kas seksuāli izmantoja Miku Raini.

Kad nu šī abpusējā izmantošana bija beigusies, viņi, tāpat gultā guļot, sāka pārrunāt dažādas piezīmētākas lietas. Mikus aizdomas apstiprinājās – arī Banga bija stāvoklī. (Te Mikus domas gluži nevilšus aizvirzījās uz pavisam neglītām lietām: viņš nodomāja, ka Bangas grūtniecībai ir apmēram astoņas nedēļas; ka Latvijā aborti ir atļauti līdz 12 nedēļu vecumam; ka viņš nezina, kā šajā ziņā apstāv ar Vētru Krasta likumdošanu – vai te aborti vispār ir atļauti?)

Taču jautāt to Bangai viņš, dabīgi, neiedrošinājās (jo tad viņa uzreiz saprastu, ka laikam kaut kas tomēr nav gluži kārtībā ar Mikus mīlestību). Bez tam Mikum nemaz negribējās, lai Banga taisītu abortu.

Tieši otrādi – tāpat kā gadījumā ar Alīsi – Mikus jutās lepns un pat priecīgs, ka šī sieviete nes savā klēpī viņa bērnu. Viņam gribējās, lai bērns piedzimtu, gribējās to redzēt, ieskatīties viņa sejiņā un acīs...

– Kā tu domā, tas būs dēls vai meita? – viņš pajautāja Bangai.

– Dēls, – viņa atbildēja, ne mirkli nešaubīdamās.

– Kā tu to zini? – Mikus brīnījās.

– Intuīcija, – Banga pasmaidīja un, pieklāvusi sauju Mikus vaigam, viegli noskūpstīja viņu uz lūpām. – Viņš ir tāds pats kā tu. Tava kopija⁹⁵.

Mikus atmeta galvu spilvenā un pārdomāja.

«Johaidī!» – viņš domāja, – «nu kāpēc cilvēkam nevar būt divas sievas?! Vai visas trīs! Tad nevajadzētu nevienu no viņām sāpināt». Un tūlīt pat atcerējās, ka to nedrīkst tikai pēc Latvijas karalistes likumiem, bet drīkst pēc Vētru Krasta likumiem. Pati Akorijas republikas konstitūcija atļāva gan daudzsievību, gan daudzvīrību – ar nosacījumu, ka visas sievas (attiecīgi: visi vīri) tam piekrīt⁹⁶. Nedrīkstēja tikai precēt otru sievu slepeni no pirmās, bet, ja pirmā dod piekrišanu, – tad lūdzu! Tas bija slavens Akorijas republikas konstitūcijas punkts, kuru Mikus zināja vēl Latvijā, pirms brauciena šurp.

«Būs jāpaliek Vētru Krastā!» – Mikus prātoja tālāk. – «Jāizmanto šejienes konstitūcijas priekšrocības! Nezin tikai, vai Alīse, Banga un Miranda visas piekrītu būt man reizē sievas? Uh, tā sieviešu greizsirdība! Kādas privātpašnieces atradušās! Dabā tas taču ir pilnīgi normāli, ka, teiksim, pērtiķu barā viens tēviņš dzīvo ar kādām piecām sešām mātītēm, bet liekie tēviņi ir padzīti no bara un klaiņo apkārt atsevišķi. Iznāk, ka tas ir primātiem pilnīgi dabisks stāvoklis! Nē, to sieviešu privātpašumu uz vīriem tiešām vajadzētu likvidēt!»

Šādas sociālistiskas domas krietni nomierināja Mikus sirdsapziņu; viņš sajutās daudz labāk un nolēma pamazām uzsākt savu potenciālo sievu audzināšanas darbu, lai pakāpeniski sagatavotu viņas visas trīs savai nākamajai poligāmajai ģimenei. Konkrēti, Bangas audzināšanu viņš iesāka, vēlreiz viņu «seksuāli izmantojot», ko Banga arī labprāt ļāva.

Kad arī tas bija izdarīts, Mikus beidzot sāka tuvoties savam kā Drošības dienesta virsnieka pienākumam. (...) ⁹⁷

⁹⁵ Atgādināsim lasītājiem, ka 9999.gada 21.oktobrī Bangai no Mikus Raiņa piedzima dēls, kuru vecāki nosauca par Vilni – *aut.piez.*

⁹⁶ Tāds pants – *aut.piez.* – Akorijas republikas konstitūcijā bija pieņemts, pielāgojoties vairāku autonomo veidojumu, tādu kā Mustafas sultanāts un Kalibanu valsts, laulību paražām un faktiskajam stāvoklim, lai neiznāktu, ka šo zemju tradīcijas ir antikonstitucionālas un pretlikumīgas. Vētru Krasta latviešu vidē šīs konstitucionālās tiesības tika izmantotas ļoti reti (jo to nepieļāva Pērkoņticība), tomēr formāli un juridiski tādas tiesības bija visiem Akorijas republikas pilsoņiem, gan autonomajos veidojumos, gan ārpus tiem.

⁹⁷ Šajā Romāna vietā Mikus Rainis ar Bangas Niknas palīdzību iekļūst Pelnušķītes Ordeņa štābā (kur Banga Nikna tagad strādā par mašīnrakstītāju) un dabū tur Džokera šifru atslēgas – *V.E.* –, bet mēs šo stāstu te izlaižam.

12. cēliens. Dumpis

Vai sargi modri? Kādēļ šķēpi pacelti?
Kādēļ tev skats tik baiss?

(Šekspīrs, «Vētra», Alonzo, 566)

1. Prezidente

Tā kā darba diena bija jau beigusies, tad Mikus iepriekš piezvanīja uz Drošības dienestu. Dežūrēja kapteinis Nupats no Vaidaviņa nodaļas, labs Mikus paziņa. Mikus pavēstīja, ka tūdaļ ieradīsies Drošības dienestā un viņam būs vajadzīgi Viļa Bleķa un Magnusa Viciakrakkas šifrētie dokumenti.

Kad Mikus ieradās dienestā, kapteinis Nupats atslēdza viņam politiskās policijas telpas un palīdzēja atrast vajadzīgos materiālus. Mikus kopā ar Bangas atnestajām šifru fotokopijām un agrāk neatšifrētajiem Bleķa un Magnusa papīriem ieslēdzās savā kabinetā un ķērās pie darba. Viņš ilgi laužīja galvu, pūlēdamies izprast atslēgas, izmēģināja vienu, otru, atmeta trešo. Beidzot uz papīra sāka veidoties vārdi: «Instrukcija Dienai X».

Miku pārņēma satraukums. Aizmirsis par to, ka sen būtu laiks kaut ko ieēst, viņš tikai drudzainā steigā urbās skaitļu rindās. Uz papīra klājās atšifrējuma vārdi:

Instrukcija Dienai X

Pilnīgi slepeni.

Ne zemāk par patstāvīgu vienību komandieriem

Ordeņu kapituls paziņo:

Signāls varas pārņemšanai ir: atentāts pret pašreizējo prezidentu. Sekot Bellaportas radio raidījumiem: paziņojums par atentātu ir signāls visām patstāvīgām vienībām sākt operāciju «Diena X» saskaņā ar klātpieliktām instrukcijām katrai vienībai.

Tāds bija pirmās lapiņas saturs. Nākošajās bija instrukcija Reginvilas pirātu flotei. Tai acīm redzot bija paredzēta samērā nomaļa vieta plānotajā apvērsumā. Tās uzdevumi aprobežojās ar sekojošo: – būt gatavai pēc pirmā rīkojuma nogādāt Bellaportā no Okeānijas līdz 3000 vīru. Pilnīga gatavība – 8.martā, Latvju Sieviešu dienā.

Bija jau pusastoņi vakarā, kad Mikus pabeidza atšifrēšanu. Brīdī viņš nolūkojās tagad atsegtajā instrukcijā. Tas bija jau kaut kas vairāk nekā piedzērušu sociālnacionālistu draudi krodziņos. Mikus apņēmīgi pastiepa roku un uzgriezta pulkveža Knābja mājas numuru.

– Pulkvedis Knābis, – pēc brītiņa klausulē atsaucās pazīstamā balss.

– Ziņo kapteinis Rainis. Manā rīcībā ir Melnā Ordeņa instrukcija Dienai X. Pilnīga gatavība 8.martā. Domāju, ka lieta ir ārkārtīgi svarīga un steidzama, tāpēc uzdrošinājos jūs...

– Kur jūs atrodaties? – pulkvedis pārtrauca Miku.

– Drošības dienestā.

– Labi, gaidiet mani tur, tūdaļ ieradīšos.

Kad pulkvedis ieradās savā personīgajā mašīnā, dežūrējošais kapteinis viņam ziņoja, ka dežūras laikā nekas nav atgadījies, tikai ieradies kapteinis Rainis un pieprasījis Bleķa un Viciakrakkas dokumentu fotokopijas. Pulkvedis nevērīgi pieņēma ziņojumu, paspieda roku kapteinim Nupatam un Mikum, un devās uz savu kabinetu, pamājis Mikum, lai seko.

– Stāstiet visu pēc kārtas! – pulkvedis pavēlēja.

Mikus pastāstīja, kā rītā viņam piezvanījusi Banga Nikna un piesolījusi Arvila Štraubrēderna piezīmju grāmatiņas fotokopiju, kā Mikus ar viņu saticies un pēc tam atšifrējis slepeno instrukciju Reginvilas flotei.

– Jums veicas, kapteini, – pulkvedis pasmaidīdams noteica. – Tātad jūsu aģenti ir sievietes? Man jau likās, ka labi tas nebeigsies, ja pieņemam dienestā tādu skaistuli, – taču pulkvedis tūdaļ atkal kļuva nopietns un jautāja: – Kad notika uzbrukums «Viļņu Princim»?

– Naktī no 9. uz 10. janvāri, ser.

– Bet uz to brīdī pilnīga gatavība viņiem bija izsludināta 8.martā. Šodien ir 11.marts, – pulkvedis domīgi noteica. – Vai Viļa Bleķa nogalināšana, viņa dokumentu, kā arī Magnusa Viciakrakkas

papīru pazušana nevarēja grozīt bandītu plānus? Pagājušas jau trīs dienas, kopš pilnīgās gatavības izsludināšanas, taču nekas nav noticis.

– Grūti pateikt, ser, droši vien bandīti atcēluši Dienu X uz vēlāku laiku. Bet negribas ticēt, ka viena pazaudēta viduvēja barveža un dažu nozagtu dokumentu dēļ viņi vispār atteiktos no atentāta un apvērsuma.

– Protams, protams, – Knābis domīgi paklaudzināja ar pirkstu kauliņiem pa galdu, tad piegāja pie galdiņa, uz kura stāvēja četri balti telefona aparāti. Mikus zināja, ka šie telefoni pa tiešo vadu saista Knābja kabinetu ar prezidentes un iekšlietu ministra dzīvokļiem un darba kabinetiem. Knābis paņēma vienu no klausulēm. «Nevaidmira mājas» – Mikus nodomāja. Pulkvedis klusēdams noklausījās, ko viņam atbildēja, un tad nolika klausuli.

– Nevaidmiris ir pie prezidentes. Žanna šodien rīko mazas viesības tuvākajiem draugiem par godu rītdienas svētkiem. Rītvakar taču būs oficiālā pieņemšana Prezidentes pilī ar simtiem viesu, un tas vairs nav tas... Gribas tomēr atzīmēt arī tā pa īstam, savējo vidū. Arī man bija tur jābūt astoņos, – pulkvedis nevilšus paskatījās pulkstenī. Bija tieši astoņi.

Knābis paņēma otru klausuli. «Prezidentes mājas» – Mikus domāja.

– Runā pulkvedis Knābis, pasauciet, lūdzu, pie telefona prezidenti, – pulkvedis teica.

– Pavēlēts ierasties pie prezidentes mājās, – Knābis sacīja, brītiņu parunājies ar Kandori-Kanori. – Jūs brauksiet man līdz, – viņš piebilda, pamanījies, ka Mikus vilcinās.

Mikus sirds salēcās.

Viņi devās lejā, iekāpa pulkveža mašīnā. Knābis pats sēdēja pie stūres, Mikus ierausās aizmugures sēdeklī. Drīz vien mašīna nobremzēja nelielas, kokos ieslīgušas savrupmājas pagalmā jūras krastā austrumos no galvaspilsētas. Drošības dienesta kaprālis, atdevis viņiem godu, aizvēra aiz viņu auto augstos metāla vārtus. Kāds cits Drošības dienesta kaprālis pavadīja viņus līdz nelielai istabiņai mājas pirmajā stāvā. Pulkvedis piekļāvēja un iegāja, aiz viņa Mikus. Viņiem pretim piecēlās divi stāvi, kurus pēc fotogrāfijām pazina ikviens Akorijas Republikas pilsonis. Tie bija Akorijas republikas prezidente Žanna Kandore-Kanore un republikas iekšlietu ministrs un viceprezidents Nevaidmiris, divi pirmie cilvēki valstī. Abi bija civilā, arī pulkvedis Knābis bija civilā, bet Mikus bija formas tērpa un militāri sveicināja.

Prezidente, smaidīdama savu žilbinošo, pēc fotogrāfijām tik labi pazīstamo smaidu, paspieda roku pulkvedim Knābim un pēc tam Mikum Rainim. Pirms rokas paspiešanas Mikus vēlreiz militāri sveicināja un satraukts nosauca savu vārdu un dienesta pakāpi. Pēc tam viņi sarokojās arī ar Nevaidmiri. Prezidente norādīja visiem uz krēsliem un pirmā apsēdās, pēc viņas Nevaidmiris un Knābis un, beidzot, pēc prezidentes atkārtota žesta, arī Mikus.

– Tātad ko mūsu varonīgais Drošības dienests atkal atklājis, ja par to jārunā Republikas divdesmit gadu jubilejas priekšvakarā pulksten pusdeviņos? – prezidente jautri jautāja.

Pulkvedis Knābis sāka stāstīt to, ko lasītājs jau zina. Mikus nemaz neklausījās stāstā un nodevās prezidentes aplūkošanai. Viņš bija redzējis prezidenti tikai fotogrāfijās un kinohronikā. Arī Nevaidmiri viņš bija redzējis tikai attēlos.

Kandore-Kanore bija vēl samērā jauna sieviete, četrdesmit piecus gadus veca, bet pēc izskata vēl jaunāka, slaida augumā, patīkamu, sievišķīgu seju. Viņa bija ģērbusies greznā sarkanā vakarkleitā par godu svinībām, bet pēc dienesta pakāpes bija ģeneralissima, Republikas bruņoto spēku virspavēlniece. Pirms divdesmit viena gada viņa bija plašākām aprindām nepazīstama Transrabbera kompānijas bruņoto spēku leitnante un Balta nodibinātās Demokrātu partijas aktīviste. Toreiz viņai bija 24 gadi kā tagad Mikum, un viņa kopā ar 25 gadus veco ģimnāzijas vēstures skolotāju Knābi, 27 gadus veco juristu Nevaidmiri, 29 gadus veco tirdzniecības kuģa stūrmani Putnaērgli un citiem jauniem un enerģiskiem puisiem jaundibinātās Demokrātu partijas ietvaros sāka cīņu par neatkarības piešķiršanu Tabako salām. Rīt paies divdesmit gadi, kopš šī cīņa vainagojās panākumiem un Tabako salas tika pasludinātas par Akorijas Republiku un par tās Pagaidu valdības galvu toreizējais Tautas Padomes priekšsēdētājs Balts pasludināja Kandori-Kanori.

Deviņus gadus Kandore-Kanore vadīja valsti kā Pagaidu valdības galva, ministru prezidente; septiņarpus no šiem gadiem Akorijas Republikas statuss pasaulē bija divdomīgs: sākumā šo valsti atzina tikai latvju un igauņu ienaidnieki – geji un viņu sabiedrotie kinti, vairi, lesbi un pārējās tautas no Kerru koalīcijas; tad Akoriju *de facto* atzina Igaunija, un tikai pēc Portlikattas miera līguma Republiku atzina visas pasaules valstis gan *de facto*, gan *de iure*. Tad arī sākās Akorijas Republikas galīgās konstitūcijas izstrādāšana un pieņemšana.

Kad referendumā bija pieņemta Demokrātu partijas piedāvātā konstitūcija, saskaņā ar šo konstitūciju sarīkotajās vēlēšanās Kandore-Kanore tika ievēlēta par Valsts prezidenti uz sešiem gadiem

un, stādamās pie savu amata pienākumu pildīšanas, nodeva svinīgo zvērestu 9988.gada 8.martā. (Šo datumu Kandore-Kanore, jau kopš bērnības izcila feministu kustības dalībniece, pasludināja par Latvju Sieviešu dienu, un šajā dienā visas sievietes-sufražistes dāvināja viena otrai nažus, špannerus, pistoles un tamlīdzīgas lietas, kas apliecināja viņu pilnīgu emancipāciju ar vīriešiem). Kad pirmais Kandores-Kanores prezidentūras termiņš beidzās, viņu ievēlēja otrreiz, un viņa tika inaugurēta 9994.gada 8.martā. Tagad, trīs dienas atpakaļ, 9999.gada 8.martā, bija sācies viņas otrā termiņa pēdējais gads. Tā kā Konstitūcija neļāva ievēlēt Prezidentu vairāk kā uz diviem termiņiem, tad pašlaik, tātad, jau kopš trim dienām, ritēja Kandores-Kanores prezidentūras pēdējais gads.

Vēl pirmoreiz Tautas Padomē ievēlēta par Ministru prezidenti, viņa saskaņā ar Kārtības Tīstokļa dotajām iespējām (72. pants: «*Ministru prezidents var piešķirt sev vienu ministra portfeli*») kļuva arī par kara ministri, bruņoto spēku virspavēlnieci, un Tautas Padome piešķīra viņai maršales militāro pakāpi. Viņa «taisīja apskaužamu karjeru», no leitnanta kļūdamā uzreiz par maršalu. Kad Kandore-Kanore ieņēma Valsts prezidentes vietu, jaunievēlētais parlaments vēl vairāk paaugstināja viņu un piešķīra viņai generalissimas militāro pakāpi.

Kandore-Kanore bija dzimusi Klaribellā – fermu rajonā dienvidrietumos no Bellaportas. Viņas tēvs vēl tagad bija vienkāršs zemnieks. Septiņpadsmit gadu vecumā nākošā prezidente bija devusies uz Gambivaldi, kur pabeidza piecgadīgu karaskolu un kļuva jūras kājnieku leitnante. Viņas dienests karaļa armijā gan iznāca pavisam īss. Pēc karaskolas beigšanas viņu nosūtīja dienēt uz dzimto pusi – uz Bellaportu. Tajā pašā gadā uzliesmoja pirmais pasaules karš. Gejas karapūļi neapturami vēlās uz priekšu. Latvju armija nekārtīgi atkāpās. Tabako salas okupēja Geja, garnizons pēc īsas pretošanās kapitulēja, tikai augstākajiem virsniekiem izdevās aizbēgt kuģos uz Gambivaldi, pārējās saņēma gūstā, aizveda uz Trevogu un tur tie gūstekņu nometnēs smaka septiņus gadus līdz kara beigām. Jaunā virsniece Žanna Kandore-Kanore izvairījās no šāda likteņa. Kapitulācijas stundā viņa izlavījās no dūmu apņemtās un lielgabalu šāvienos dunošās Bellaportas un nokļuva līdz tēva fermai. Tur viņa novilka virsnieka mundieri, uzvilka brunčus un kļuva par vienkāršu lauku meitu.

Tas tomēr neturpinājās ilgi. Bez darba palikusī karaliskās flotes kājnieku leitnante kļuva par vada komandieri Transrabbera bruņotajos spēkos, bet tā kā šajā «armijā» nebūt ne visiem virsniekiem bija īsta militārā izglītība, tad Žanna ātri vien izvirzījās par rotas komandieri. Tabako salās jau kopš kolonizācijas sākuma vairākām lielākajām kompānijām bija savi bruņotie spēki. Pirmoreiz tie radās jau 9884.gadā, kad kolonijas karoja ar travelingiem, un šo spēku uzdevums bija aizsargāt mežos novietotās kaučuka vācēju un apstrādātāju noņemnes pret travelingiem. Vēlāk šie bruņotie spēki aizsargāja un apsargāja arī raktuves, dzelzceļus, noliktavas un citus Pluška finansistu grupas objektus pret kalibaniem, kā arī pret parastiem laupītājiem. Šajos sardzes spēkos Kandore-Kanore komandēja rotu – simt cilvēkus. Viņa ieņēma šo amatu līdz pat 9979.gada 12.martam, kad kļuva par Pagaidu valdības galvu.

Ar 9981.gadu Tabako salās kļuva pavisam klusi. Sabiedrotie bija iekarojuši Kivaina jūras šaurumus, un Tabako salas pazaudēja savu stratēģisko nozīmi. Igaunu flote aizbrauca uz ziemeļiem līdz savām armijām. Visu igauņu okupāciju Tabako salās pārstāvēja komandants Munameģis un viņa pārdesmit ierēdņi. Tabako salu iedzīvotāji sāka domāt par savu nākotni pēc kara. Viņi stādījās priekšā četrus ceļus: atgriešanās Latvijas impērijā, iekļaušanās neatkarību pasludinājušās Gambivaldes sastāvā, iekļaušanās Igaunijas impērijā un, beidzot, neatkarība. Jo vairāk cilvēku sāka ticēt, ka neatkarība ir iespējama, jo vairāk radās tās piekritēju. Taču arī neatkarības piekritēji sašķēlās vairākās grupās, no kurām spēcīgākās bija demokrāti un sociālnacionālisti. Demokrāti redzēja Tabako salu nākotni demokrātiskā republikā, kurā atcelta verdzība un visi pilsoņi ir vienādi balsstiesīgi. Sociālnacionālisti gribēja nodibināt Tabako salās karalisti pēc Latvijas parauga vai, sliktākajā gadījumā, balto pilsoņu republiku, un saglabāt salās pastāvošo vai atjaunot agrāk pastāvējušo stāvokli, tai skaitā verdzību un Teitonijas dzimtbūšanu. 9979.gadā demokrāti un sociālnacionālisti noformējās oficiālās partijās. Demokrātu partijas dibinātājs bija Jānis Balts, taču jau toreiz tajā redzamu vietu ieņēma grupa jaunu politisko darbinieku, starp kuriem galvenie bija Kandore-Kanore, Nevaidmiris, Knābis, Putnaērglis un daži citi.

Jauno demokrātu grupa iesniedza vēstījumus Igaunijas valdībai, Nāciju Līgai un katrai sabiedroto lielvalstij atsevišķi, vēršot uzmanību uz to, ka Igaunija ir nelikumīgi piesavinājusies sava sabiedrotā – Latvijas – īpašumu un ka mūsdienu pasaulē kā negrozāms princips jāievēro tautu pašnoteikšanās tiesības. Tolaik neatkarības prasību viņi Vētru Krastā uzbangoja tik augstu, ka pat Tabako salu igauņu komandants Meģis Munameģis iesniedza savai valdībai lūgumu piešķirt Tabako salām neatkarību. Šajā mītiņu, dedzīgu runu un patriotisku lozungu laikā par vispopulārāko demokrātu pārstāvi pamazām izvirzījās Žanna Kandore-Kanore. Jauna, skaista, sieviete no tautas, zemnieka meita, lieliska oratore,

aizraujošu un pārliecinošu runu teicēja, tautasdziesmu dziedātāja. Popularitātes ziņā viņa sāka aizēnot pašu Baltu.

Tā viņa kļuva par Pagaidu valdības galvu. Lai gan deklarēta kā Pagaidu valdība, tā pastāvēja veselus deviņus gadus, un tās beigu posms bija otrais kaislību uzbrāzmojuma laiks Akorijas republikas vēsturē, kad pēc Portlikattas miera līguma Republika dibināja savu galīgo konstitucionālo iekārtu.

Sociālnacionālisti centās panākt, lai referendumā par konstitūcijas pieņemšanu varētu piedalīties tikai latvieši, jo tikai tādā gadījumā viņi varēja cerēt uz uzvaru. Taču Kandores-Kanores Pagaidu valdība šo prasību noraidīja, un tautas nobalsošanā drīkstēja piedalīties visi iedzīvotāji no 12 gadu vecuma: gan baltie, gan krāsainie, gan vīrieši, gan sievietes.

Demokrātu konstitūciju izstrādāja Kandore-Kanore sadarbībā ar Baltu, Nevaidmiri un citiem redzamākajiem Demokrātu partijas darbiniekiem. Konstitūcijas izstrādāšanas un apspriešanas laikā Kandores-Kanores popularitāte vēl vairāk pieauga, un tautā demokrātu konstitūciju pat iesauca par Kandorkonstitūciju. Pavisam tika izstrādāti un iesniegti trīs konstitūcijas projekti – demokrātu, sociālnacionālistu un sociālistu. Pirmie plānoja ievest Akorijā republikānisku iekārtu, tirgus ekonomiku un visu pilsoņu līdztiesību neatkarīgi no rases, tautības, ticības, dzimuma un seksuālās orientācijas. Otrie plānoja ievest Akorijā monarhiju un fiksēt konstitūcijā un valsts likumos latviešu kā augstākās rases, vīriešu kā gudrākā dzimuma un heteroseksuāļu kā normālo cilvēku privilēģijas. Trešie plānoja atcelt Akorijā privātīpašumu un nodibināt komūnu, kurā visi cilvēki būtu līdztiesīgi, neatkarīgi no rases... (un tā tālāk, – tas pats, kas demokrātiem, tikai plus vēl: neatkarīgi no bagātības).

Taču sociālisti, pārliecinājušies, ka viņiem nav reālu cerību uzvarēt tautas nobalsošanā, savu projektu atsauc un aicināja savus piekritējus balsot par Kandores-Kanores konstitūciju, lai vismaz vājinātu sociālnacionālistu pozīcijas. 9988.gada 2.janvārī tauta referendumā ar 73 procentiem balsu pieņēma Kandores-Kanores konstitūciju; 1.martā saskaņā ar konstitūciju notika vēlēšanas, kurās Kandori-Kanori ievēlēja par Valsts prezidentu, un 8.martā viņa deva zvērestu un stājās amatā...

Tāda bija šīs sievietes biogrāfija, nesaraucami saistīta ar viņas vadītās valsts biogrāfiju. Prezidentes personīgā popularitāte tautā nebija mazinājusies. Viņa, Republika, Demokrātija, Konstitūcija bija nesaraucami saistītas. Viņa bija vienīgā Vētru Krasta prezidente zemes vēsturē, Prezidente ar lielo burtu.

– Ko Drošības dienests domā darīt? – Nevaidmiris jautāja, kad Knābis bija beidzis stāstīt.

– Ir skaidrs, ka tiek gatavots atentāts pret prezidentu. Maksimāli jāpastiprina apsardze. Un arī pašai prezidentei jāuzmanās, – Knābis zīmīgi paskatījās uz Kandori-Kanori. Prezidente sēdēja mīkstajā atzveltnes krēslā, elkoņus uz ceļgaliem atbalstījusi, un, roku pirkstgalus kopā salikusi, domīgi raudzījās grīdsegā.

– Ko jūs ar to gribat teikt? – viņa lēnām jautāja.

– Es domāju, ka jūs tagad nedrīkstat rādīties atklātībā. Arī rītdienas runa no pils balkona ir jāatceļ. Paziņosim, ka esat saslimusi, lai runā Nevaidmiris, vai arī ierakstīsim jūsu runu magnetofona lentā un translēsīm pa skaļruņiem. Pēc iespējas mazāk jābraukā ar mašīnu pa pilsētu, nekādā gadījumā neparādīties uz ielas kājām. Nekādas preses konferences, nekādas tikšanās ar ļaudīm.

Prezidente pašūpoja galvu.

– Vislabprātāk tu, Johan, mani iespundētu savos Drošības dienesta pagrabos un glabātu tur aiz atslēgas. Un drošības labad vēl iebāztu tērauda zārkā. – Kandore-Kanore strauji pacēla galvu un nervozi iesmējās: – Nē, tas nav priekš manis! Rīt es runāšu kā esmu runājusi jau daudzus gadus. Tā ir tradīcija. Un rīt nav nekāda parasta gadadiena, bet gan Republikas divdesmit gadu jubileja! Divdesmit gadu!!! Un kur ir garantija, ka tas viss nav tikai kāda veikla žurnālista izdomājums? Bez tam, kur gan es būšu pilnīgā drošībā? Varbūt kāds no maniem kalpotājiem ir uzpirkts? Varbūt kāds no apsardzes ir nodevējs? Varbūt zem manas gultas jau ir dinamīts? Varbūt man tējas glāzē jau ir inde? Nē, nevar taču dzīvot, mūžīgi baidoties no nāves. Katram ir savs liktenis, sava karma, un no tās neviens nevar izbēgt. Es palikšu savā vietā, un jūs palieciat savās vietās. Nevaru, nevaru es slēpties no tautas!

Iestājās klusums.

– Žanna, – Nevaidmiris ierunājās, – Johans pareizi saka. Labāk tomēr rīt uzstāšos es. Kādēļ velti riskēt?

Viņi pārgāja uz «tu», un Nevaidmiris ar Knābi ņēmās pierunāt Kandori-Kanori kādu laiku, līdz sazvērestības atklāšanai un likvidēšanai, nerādīties ļaudīs.

– Vergturu sazvērestību mēs tik ātri nelikvidēsim, – Kandore-Kanore atteica. – Jūs paši teicāt, ka gatavība viņiem bija 8.martā, tāpat manas inaugurācijas dienā. Tad viņi bija plānojuši atentātu – ja vispār tas ir taisnība, un ja viņi tiešām bija to plānojuši. Bet tajā dienā nekas nenotika. Kad tagad

nākamreiz?... Jums nav precīzu ziņu, ka viņi kaut ko gatavotu tieši rīt. Un es taču nevaru gadiem ilgi slēpties pagrabā!

Prezidente tā arī nepiekāpās. Viņi vienojās tikai par to, ka Kandore-Kanore rīt un vienmēr, kad rādīsies sabiedrībā, zem svārkiem uzvilks ložu necaur laidīgu bruņu vesti, ka visas apkārtējās mājas ap laukumu Prezidentes pils priekšā ieņems armija un policija, ka policisti un drošības dienesta darbinieki civilā būs izkaisīti visur pūlī un sekos ikvienam, lai tas nepaspētu izraut ieroci un notēmēt.

– Es pavēlēšu visam Bellaportas garnizonam un visai Bellaportas policijai būt rīt vispilnīgākajā kaujas gatavībā, – prezidente sacīja.

Tad viņi pārgāja uz jautājumu par savvērestības likvidēšanu.

– Vienīgais, ko mēs varam darīt, – teica Nevaidsmiris, – ir sagraut Reginvilas pirātu floti. Un mēs to jau esam iesākuši. Republikas Kara flotes galvenie spēki šorīt agri izgāja jūrā, un rīt no rīta dos triecienu Reginvilai. Nu, jūs jau to zināt.

Kandore-Kanore iesmējās:

– Jums nu gan ir mērogi! Visa flote! Tikai nesāciet nu pilsoņu karu pret Reginvilu!

– Sociālnacionālisti sacels varenu brēku, tas ir skaidrs! Bet ko lai dara? Beidzot taču ir jāsāk rīkoties enerģiski.

– Labi, – prezidente teica, – bet tagad, lūdzu, visi pie galda! Mūs būs nogaidījušies! Ak, Dievs, pulkstenis jau gandrīz desmit! Jūs arī nāciet, kapteini; tieši jums mēs varam pateikties par šīm svarīgajām ziņām! – un prezidente smaidīdama izstūma visus trīs vīriešus no istabas.

Viesības patiešām nebija lielas. Bez Kandores-Kanores, Nevaidsmira un Knābja tajās piedalījās vēl četri vīrieši – republikas flotes virspavēlnieks admirālis Putnaērglis, lauksaimniecības ministrs Miežagrauds, republikas prokurors Seskis un demokrātu partijas līderis Balts. Visi, izņemot Baltu, bija apmēram vienos gados ar prezidentu un piederēja pie tiem, kurus divdesmit gadus atpakaļ sauca par jauno demokrātu grupu. Jānis Balts bija apmēram paaudzi par viņiem vecāks, un visi joprojām izturējās pret viņu ar agrāko godbijību. Tagad Balts neieņēma nekādus valsts amatus; viņš bija tikai partijas priekšsēdētājs un parlamenta deputāts, demokrātu frakcijas līderis. Un visiem pa vidu nejauši šeit iekļuvušais Mikus Rainis. Bez tam šeit bija visu lūgto viesu sievas un vecākie bērni, izņemot Seski, kurš nebija precējies.

Prezidente iepazīstināja Miku ar vīriešiem, stādīja priekšā sievietēm, un visi sēdās pie galda. Mikus, visu dienu neēdis, vakariņoja ar lielisku apetīti. Vēlāk, kad viesi aizklīda pa istabām, prezidente kā viesmīlīga namamāte apstaigāja visus, ar katru par kaut ko aprunādamās, līdz nonāca arī līdz Mikum.

– Atvainojiet, – prezidente teica, – cik jums tagad gadu?

– Divdesmit četri, kundze.

– O, – prezidente iesmējās, – un jūs jau esat kapteinis! Es jūsu vecumā biju tikai leitnante.

– Jā, kundze, – Mikus, arī pasmaidīdams, atbildēja, – bet jums nākamā dienesta pakāpe bija ģeneralissima, kamēr man būs tikai majors.

Kandore-Kanore atkal iesmējās un atbildēja:

Brāļu dēļ es māsiņa
Sen pazustu tautiņās,
Kad es pate neturētu
Savu gudru padomiņu.

Mikus sasprindzināja savu atmiņu, mēģinādams atcerēties kādu piemērotu latviešu tautasdziesmu, lai pienācīgi atbildētu Prezidentei, bet viņam neizdevās atsaukt atmiņā neko labāku par to pantu, ko tad ātrumā viņš arī noskaitīja, tikai pēc tam aptvēris, ka tas laikam gan ir šeit mazliet nevietā:

Stiprais pēra vārgulīti,
Gudrais mulķi izzoboja,
Bagāts moka nabadziņu,
Sliņķis čaklu niecināja.

– Kā to saprast? Ko tas nozīmē? – prezidentes uzacis izbrīnā pacēlās.

– Ak, neko, – Mikus centās izkļūt no kutelīgās situācijas, un viņš noskaitīja vēl vienu dziesmiņu (cits šādā situācijā droši vien nespētu atcerēties vispār nevienu latvju tautasdziesmu, bet neaizmirsīsim, ka Mikus bija taču pēc izglītības filologs):

Divējāda saule tek,
Tek kalnā, tek lejā;
Divējāds mans mūžiņš
Ar to vienu dvēselīti.

– Ā! – prezidente noteica. – Nu ko, tādā gadījumā:

Paldies saku tiem ļaudīm,
Kas man mazu nicināja:
Nu man laiks lielai augt,
Lielu pūru darināt⁹⁸.

Tikmēr pie viņiem pienāca Prezidentes vecais sulainis Alfons, nesdams paplāti ar šampānieša glāzēm. Mikus atcerējās daudzkārt redzējis šo seju Prezidentei aizmugurē dažādās fotogrāfijās no dinejām, rautiem un pieņemšanām. Mazliet sakumpis, vienmēr nopietnu seju, mazu pakausi un platu sprandu, viņš izskatījās itin kā būtu pavisam stīvs.

Mikus un Prezidente paņēma šampānieša glāzes, un Mikus teica:

– Uz Jūsu veselību, Jūsu Ekselence! Apsveicu Jūs Republikas proklamēšanas divdesmitajā gadadienā! Lai Jums ilgs mūžs un sekmīgs šis atlikušais prezidentūras laiks!

– Paldies, – Prezidente atbildēja, – bet apsveiciet labāk mūsu Alfonsu: viņam rīt ir dzimšanas diena, viņš mums ir dzimis vienā dienā ar Akorijas Republiku!

– Uz jūsu veselību, – Mikus teica Alfonsam, un tas, neizmainīdams sejas izteiksmi, cienīgi palocīja galvu, jo abas rokas viņam bija aizņemtas, turot paplāti. Viņam vienmēr bija ārkārtīgi svarīga seja, kad viņš turēja paplāti.

Mikus ar prezidentu saskandināja, iedzēra katrs pa malciņam šampānieša un izšķīrās.

– Tikai par atšifrēto instrukciju nevienam ne vārda! – prezidente viņam vēl promiedama pačukstēja.

Atmosfēra kļuva arvien brīvāka. Mikus kautrējās arvien mazāk. Reizēm viņš gandrīz aizmirs, ka atrodas mājās pie Akorijas Republikas prezidentes, un tad atcerējies satrūkās. Tikai ar Baltu un Miku visi bija uz «jūs», pārējie savā starpā uz «tu». Mikus atcerējās, ka sarunas sākumā un beigās tur, mazajā istabiņā, viņi bija uz «jūs» un pārgāja uz «tu» tikai, kad centās pierunāt Kandori-Kanori neuzstāties ar runu. Mikus saprata, ka starp viņiem pastāv nerakstīts likums: «jūs» nozīmē, ka notiek dienesta saruna, sarunājas divas amatpersonas; «tu» nozīmē, ka saruna ir neoficiāla, privāta, runā veci draugi.

Pulksten divpadsmitos prezidente teica īsu uzrunu saviem viesiem un uzsauca tostu. Bija iestājies 9999.gada 12.marts – Akorijas Republikas 20. gadadiena. Prezidente apsveica klātesošos ar Republikas neatkarības trešās desmitgades sākšanos un novēlēja visiem veiksmīgu šo gadu, valsts 21. pastāvēšanas gadu, vērsot klausītāju īpašu uzmanību uz to, ka 21 ir neapšaubāmi laimīgs skaitlis (tāpat kā 12 un 3!), un ka gadskaitlis 9999 arī sastāv no laimīgiem cipariem un pie tam ir rakstāms vienādi ne tikai no abiem galiem, bet arī pat no vidus.

2. Diena X

Mikus Rainis sēdēja savā kabinetā un klausījās prezidentes runu.

Vakar, pareizāk gan jau «šodien», viņš bija atstājis prezidentes māju ap pulksten vieniem naktī. Kamēr ieradās mājās un nolikās gulēt, bija jau pāri diviem, bet astoņos visiem Drošības dienesta darbiniekiem, izņemot civilpersonas, bija pavēlēts būt darbā.

No rīta Knābis sasauca apspriedi ar augstāko virsnieku piedalīšanos. Viņš informēja visus par vakardienas jaunumiem, kurus līdz šim zināja tikai pats pulkvedis un Mikus. Viņš paziņoja, ka prezidente šorīt nodevusi pavēli visiem republikas bruņotajiem spēkiem, visām policijas nodaļām un vienībām, Valsts Drošības dienestam būt pilnā kaujas gatavībā. Pēc tam puse Drošības dienesta apsardzes pārvaldes, gandrīz visa politiskā policija un arī citu nodaļu zemākās pakāpes, kopskaitā vairāk nekā četri simti vīru paša apsardzes dienesta priekšnieka majora Kustoņa personīgā vadībā tika nosūtīti uz Prezidentes pili apsardzībai prezidentes runas laikā. Policijas priekšnieks ģenerālis Pursla informēja Knābi, ka nosūta uz Prezidentes pils laukumu 600 policistus. Tātad kopsummā pilī un laukumā prezidenti sargāja šajā dienā apmēram tūkstošiem vīru. Nebija iespējams precīzi pateikt, cik cilvēku bija pūlī Prezidentes pils priekšā, taču neko daudz vairāk par desmit tūkstošiem tur nevarēja būt. Tātad katrs piektais vīrietis pūlī bija policists, slepenpolicists vai Drošības dienesta darbinieks. Zem apģērba

⁹⁸ LD 13700.1, LD 34320, LD 27271, LTD IV 3276 – red.piez.

prezidentei bija bruņu apakšveļa. Pa ielām prezidente pārvietojās tikai bruņotā automobilī Drošības dienesta korteža pavadībā. Kad prezidente, stāvēdama pils balkonā pūļa priekšā, teica savu runu, viņai abās pusēs atradās divi bruņuvestēs tērpti Drošības dienesta darbinieki, kuru uzdevums bija jebkuru briesmu gadījumā ar saviem augumiem acumirkli aizsegt prezidenti, kamēr viņa paspēs ieiet pilī.

Tāpēc diezin vai būs taisnība tiem vēsturniekiem, kas tagad apgalvo, ka toreiz par Prezidentes drošību netika pienācīgi gādāts. Kā mēs jau zinām, vispār atteikties no runas prezidente nebija piedabūjama.

Prezidente sāka savu runu pusdivpadsmitos, un viņai vajadzēja beigt tieši divpadsmitos – Republikas proklamēšanas stundā, kad lielgabalu salūti vēstīs, ka Republika ir pastāvējusi tieši divus gadu desmitus. Mikus Rainis, tāpat kā tie Drošības dienesta darbinieki, kas nebija iesaistīti prezidentes apsardzē, klausījās runu, ko translēja Bellaportas radio.

To tūkstošu cilvēku vidū, kuri piepildīja laukumu pils priekšā, bija arī jaunā studente Miranda Mella. Uzlūkosim uz brīdi laukumu un Prezidentes pili ar viņas acīm.

Pils plašajā balkonā bija uzstādīti mikrofoni, balkons izrotāts ar Republikas un autonomo veidojumu karogiem, kuros zelta laukā mirdzēja brīvības lāpa. Virs balkona bija piestiprināts milzīgs disks – Republikas ģerbonis⁹⁹, kura centrā bija attēlota no tumšziliem viļņiem iznirusi sala ar trim kalnu smailēm, pār kurām savukārt līka divas palmas. Starp tām spīdēja sarkana saule ar laužtiem stariem, zeltīts pieaugošs pusmēness un divi zelta zibeņi. Aplī, kas aptvēra šo ainavu, bija ierakstīti vārdi «Demokrātija, Republika, Konstitūcija». Trīs kalni bija Grīziņkalns, Čiekurkalns un Bastejkalns – Vētru Krasta trīs ievērojamākās virsotnes, kā arī pie reizes tie simbolizēja zemestību. Saule, pusmēness un zibeņi simbolizēja saulestību, mēnesstību un pārkopticību. Visas šīs ticības bija sastopamas Vētru Krastā, un visu simbolu klātbūtne ģerbonī pasvītvoja, ka visas šīs ticības valstī ir līdztiesīgas.

Pūlis uzgavilēja, tūkstošbalsīgs sauciens pārvēlās laukumam, gaisā pacēlās krāsaini baloni, uzmetas cepures, uz balkonu lidoja ziedi, ko meta vairāk uz priekšu izspraukušās meitenes (arī Miranda). Balkonā bija parādījusies Prezidente.

Viņa bija ģērbusies gaišā kostīmā, slaida, ar patīkamu, sievišķīgu seju. Viņa smaidīja un ar paceltu roku pateicās pūlim par apsveikumiem, gaidīdama, kamēr noklusīs rēkoņa. Vairāk nekā divdesmit gadus atpakaļ Demokrātu partija viņu izvirzīja par savu kandidāti Ministru prezidenta amatam, jo viņa bija kļuvusi par tautā vispopulārāko no demokrātu vadoņiem. Valsts prezidenta vēlēšanās viņa uzvarēja, iegūdamā 59,9% balsu, gandrīz trīsreiz vairāk nekā viņas tuvākais pretinieks. Pēc sešiem gadiem, otrajās vēlēšanās demokrātu partija zaudēja balsis, salīdzinot ar pirmajām, bet prezidente pati ieguva vēl vairāk balsu nekā pirmajās – 60,0125%. Viņas personīgā popularitāte tautā nebija mazinājusies. Trīs piektdaļas Vētru Krasta tautas gribēja redzēt prezidenta krēslā tieši viņu vai vismaz labāk viņu nekā kādu no pārējiem kandidātiem; – viņu – konstitūcijas autori, «fanātisko demokrāti», Prezidenti ar lielo burtu: vienīgo prezidentu Republikas vēsturē. Viņai bija daudz ienaidnieku, bet piekritēju tomēr vairāk. Viņi, šie piekritēji, kam Kandore-Kanore bija pats ģerbonī ierakstīto vārdu – Republika, Konstitūcija, Demokrātija – iemiesojums, ilgi negribēja apklust. Prezidentes personā viņi sveica Demokrātiju, Konstitūciju, Republiku. Sakiet, vai Kandore-Kanore varēja tajā dienā atteikties no runas? Griezties pie tautas tikai caur mikrofoniem, slēpties aiz betona un tērauda?

Pūlis pamazām aplusa. Prezidente noliecās tuvāk mikrofoniem un sāka runāt. Tā nebija parasta jubilejas runa. Kā jau parasts viņas runās, Kandore-Kanore klāstīja savas idejas, par kurām bija tik neatlaidīgi cīnījusies visus šos divdesmit neatkarības gadus:

– Rasisms un diskriminācija, tāpat kā aizspriedumi, netaisnīgums un vardarbība, – Prezidente teica, – ir daļa no cilvēku dabas, bet tiem nav jābūt tās nenovēršamai sastāvdaļai. Tie sakņojas daļēji mūsu bioloģiskajā mantojumā, jo aizdomas un neuzticība ceļas no tiem pašiem mehānismiem, kā piesardzība un modrība, kas atļauj noteikt briesmu draudus. Mūsu izdzīvošanas vajadzība ir iesējusi bioloģiski ieprogrammētus izdzīvošanas mehānismus gan cīņai, gan bēgšanai, iemiesojoties tādās intensīvās emocijās kā bailes, naidis un vēlme iznīcināt. Šis bioloģiskais mantojums cilvēkā ir radījis spēju tīšām darīt pāri citiem un radījis tās vardarbības, sadisma un brutalitātes tieksmes, no kurām neviena pasaules sabiedrība nav bijusi pilnīgi brīva. Tomēr mēs neesam šī mantojuma nolemti, jo dabu var veidot un mainīt caur audzināšanu. Caur mācībām un audzināšanu cilvēka bērns iegūst ne tikai apziņu, bet arī sirdsapziņu. Katra sabiedrība pati attīsta savu vērtību klāstu, savu izpratni par to, kas ir pareizi un kas – nepareizi. Šīs vērtības un izpratne tiek nodotas tālāk no paaudzes paaudzei. Šo visu sauc par kultūru, kas iemieso neskaitāmo paaudžu sakrāto gudrību. Katrai kultūrai jāsaprotas ar

⁹⁹ Akorijas Republikas ģerboņa faksimilu skat. «Mirandas» Pirmās grāmatas pielikumos – *red.piez.*

izaicinājumu apvaldīt savu biedru agresīvās un pretsabiedriskās parādības, tās novirzot sabiedrībai pieņemamos ceļos. Pārāk bieži tas tiek darīts, aizliedzot agresivitātes izpausmes pret «savējiem», bet pieļaujot un pat veicinot to izpausmi pret tiem, kuri neieklaujas šajā grupā. To visvieglāk var darīt, vienkārši manipulējot ar to, kā mēs definējam cilvēci: MĒS patiesi esam cilvēki, bet VIŅI gan nav.

Bez prezidentes balkonā atradās Bellaportas pilsētas mērs Kumeļš, kurš teiks runu pēc prezidentes un pēc svētku salūtiem.

– Cilvēces esamības noliegšana savos ienaidniekos diemžēl ir tikpat veca parādība kā pati cilvēce, – Prezidente runāja tālāk. – Civilizētus pašsavaldības noteikumus tad var ērti un ierobežoti attiecināt tikai uz sevi pašu un uz saviem līdziniekiem. Pārējiem tiek iededzināta ienaidnieka zīme, un tas parocīgi pieļauj izturēšanos pēc pilnīgi citiem noteikumiem. Pret ienaidnieku ir jācīnās, un tas ir jāvajā, it īpaši tad, kad tas tiek nostādīts kā galējs drauds mūsu lolotajām vērtībām. Sliktākajā gadījumā ienaidnieks ir jāiznīcina, pasaule no tā jāattīra, un pati atmiņa par viņa esamību jāaizmazgā asins straumē. Nav īpaši svarīgi, kādi kritēriji tiek izmantoti, lai noteiktu atšķirību starp «mūsējiem» un «viņējiem». Tā var būt skaidri redzama atšķirība fiziskajā izskatā, un tad to sauc par rasismu. Tā var būt bioloģiskā atšķirība starp vīriešiem un sievietēm, un tad to sauc par seksismu. Tā var būt atšķirība starp ticīgajiem un neticīgajiem; starp tiem, kuri atbalsta pareizo ideoloģiju – vai nu reliģisku pārliecību vai laicīgu partijas platformu –, un tiem, kuri to neatbalsta. Atšķirību starp «mūsējiem» un «viņējiem» var arī noteikt pēc valodas, kurā runā, pēc piederības kādam etniskam grupējumam vai ciltij, pēc ģeogrāfiskās dzīvesvietas vai sabiedrības šķiras. Nošķiršanas pamati te nav būtiski. Galvenais ir rast attaisnojumu, lai iezīmētu kādu ļauzu grupējumu un liegtu tam pilnvērtīgu un leģitīmu piederību cilvēka dzimumam.

Vētru Krasta pilsoņi – vismaz tā viņu daļa, kas atbalstīja demokrātus – redzēja Prezidentē iemiesotu savu labklājību, pārticību un savus ideālus savienojumā ar aktīvu vīrišķīgu darbību. Un viņi balsoja par to.

– Rasisma un aizspriedumu izpausme bieži manāma aiz paštaisnīguma maskas. Cik bieži tie neizpaužas, it kā aizstāvēt tādas tuvas pamatvērtības kā Dieva un cilvēka likumus vai tradicionālos tikumus. Cik bieži tie neizpaužas it kā tikumīgā cīņā pret netikumu, grēku un morālo piesārņojumu. Kā PATIESI atšķirt attaisnojamo taisnīguma aizstāvēšanu no tā viltojuma, kas izpaužas kā rasisms un aizspriedumi? Manuprāt, mēs varam to veikt, sekojot dažiem ļoti vienkāršiem principiem. Pirmais un būtiskākais pamatprincips ir cilvēka dzīvības neaizskaramība. Šis princips ir attīstījies vairāku tūkstošu gadu garumā, un tas ir piedzīvojis kaismīgu un vardarbīgu pretestību gadsimteņu gaitā. Šo principu nav viegli ievērot, bet bez tā pastāv maz cerību, lai uzturētu civilizāciju. Otrais pamatprincips ir vienlīdzība. Šī patiesība, ka visi cilvēki ir radīti vienlīdzīgi, mums ir jāpieņem par pašsaprotamu. Mums ir jāpieņem tas, ka ikkatrs cilvēks no sava piedzimšanas brīža ir iemantojis vienlīdzīgas tiesības, vienlīdzīgas privilēģijas un vienlīdzīgus pienākumus. Rasisms, aizspriedumi, diskriminācija. Tos var izskaust, vienkārši pieņemot ikkatra cilvēka neatņemamās tiesības tikt uzskatītam par cilvēku. Bērniem ir jāiemāca pieņemt daudzveidību un atšķirības tā, lai viņi nejustos no tām apdraudēti. Meitenēm ir jāiemāca, ka viņu bioloģiskajam liktenim kā bērnu dzemdētājām nav jābūt šķērslim lieliem panākumiem uzņēmējdarbībā, zinātnē, politikā vai mākslā. Zēniem ir jāiemāca, ka vīrišķība nav tas pats, kas dzīvnieciskums un nežēlība. Mums visiem ir jāapgūst un jāpiekopj iecietība, iejūtība un līdzjūtība. Šiem vispārcilvēciskajiem principiem, ja tie tiktu pieņemti visā pasaulē...

Šāviens noskanēja spalgs un skaļš, atbalss vairākkārt pārvēlās pār laukumu, un vēlāk neviens nevarēja pateikt, cik īsti šāvienu bijis. Prezidente sarāvās, sagrīļojās un satvēra rokām mikrofonus. No aizmugures strauji iznira sargu stāvi, tie satvēra līmstošo prezidentu un aizsedza viņu no visām pusēm ar saviem augumiem. Pūlim pārvēlās izbaiļu un pārsteiguma murdoņa. Visapkārt laukumā sarosījās policisti, tvēra pēc ieročiem un skatījās apkārt, nesekmīgi meklēdami, ko gan varētu grābt ciet. Bija 9999.gada 12.marts, piektdiena, pulksten 11:46.

Kad neskaidru trokšņu jūklī prezidentes runa pēkšņi aprāvās, Mikus Rainis (un, starp citu, gandrīz visi Drošības dienestā) pielēca kājās. Vēl bija cerība, ka tas ir tikai kāds traucējums radiofonā, ka nekas nav noticis, bet visi jau nojauta baigo patiesību: diena Iks! Tā taču ir Diena X!

Mikus steidzās lejā uz Knābja kabinetu – tā bija pavēlēts: – visiem augstākajiem virsniekiem jebkura sarežģītuma gadījumā sapulcēties pie Knābja. Pulkvedis veltīgi pūlējās sazvanīt Prezidentes pilī majoru Punčadanci. Tur neviens neatbildēja. Tajā brīdī skaļrunī, kas bija translējis prezidentes runu, apkļusa sprakšķi un kāds, ātri bērdams vārdus, paziņoja, ka pret prezidentu izdarīts atentāts un prezidente ievainota.

Knābis apsviedās pret padotajiem un pārvērstā balsī ierēcās:

– Kāds idiots palaida to ēterā!!!???

Visiem klātesošajiem bija skaidrs, ka signāls nu ir pārraidīts un ka pašreiz visā zemē Republikas ienaidnieki tver rokās ieročus. Visi stāvēja apjukusi, un neviens nezināja, ko iesākt. Pulkvedis Knābis aizsedza seju ar rokām un, atbalstījis elkoņus uz galda, palika tā sēžam sekundes divdesmit. Viņam apkārt klusēdami stāvēja majori un kapteiņi.

Kad Knābis pacēla galvu, viņa seja bija mierīga un noteikta. Viņš pastiepa roku un paņēma Nevaidmira mājas telefona klausuli. Atsaucās gandrīz tūlīt.

– Ser, – pulkvedis Knābis teica, – ziņo Valsts Drošības dienests, pulkvedis Knābis. Valsī sācies ekstrēmistu dumpis. Apjomi pagaidām nav zināmi. Prezidente ievainota. Saskaņā ar konstitūciju viņas pilnvaras pagaidām pārņemat jūs. Sakarā ar ļoti neskaidro stāvokli iesaku jums pagaidām vadīt valsti no Drošības dienesta telpām. Nekavējoties izsūtu jums pakaļ mašīnu. Nekādā gadījumā nebrauciet ne ar kādu citu mašīnu, tikai ar manu. To komandēs... – Knābis pārļaida skatienu savu virsnieku rindai un apstājās pie Mikus. – To komandēs tas virsnieks, ar kuru es vakar biju kopā pie Prezidentes. Jūs viņu pazīsiat? Nekādā gadījumā neļaujiet sevi aizvest kādam citam, pat ja viņi būtu Drošības dienesta formas tērpos un ar visiem dokumentiem, – tad viņš piebilda balsī, kurā uz mirkli ļāva izpausties emocijām: – Imanta, pēc Žannas viņi tagad ķersies pirmām kārtām pie tevis!

Tad Knābis nolika klausuli un pievērsās virsniekiem.

– Raini! Paņemiet vienu mašīnu un kādus...

– Skaidrs, ser! – Mikus atsaucās jau durvīs.

Mašīnas ar bruņotiem vīriem stāvēja pagalmā jau kopš rīta – Drošības dienestā bija pilna kaujas gatavība. Mikus iesēdās pirmajā mašīnā un uzlūkoja savus padotos. Te sēdēja viens Drošības dienesta inspektors (dienesta pakāpe, kas atbilda feldfēbelim armijā) un trīs jauniņi Drošības dienesta ierindnieki, bez tam šoferis – kaprālis. Tātad pavisam viņi bija seši kopā ar Miku. Visi pieci padotie bija bruņoti automātiem. Viņi klausījās radio ar mašīnā iemontētā uztvērēja palīdzību.

– Vai zini Nevaidmira māju? – Mikus jautāja šoferim un, kad tas pamāja, nokomandēja: – Uz priekšu!

Mikus paņēma šofera automātu, kas gulēja uz sēdekļa viņam blakus, un parāva aizslēgu, iesūtīdams patronu stobrā.

– Puiši, – viņš griezās pie inspektora un viņa ierindniekiem, – mūsu uzdevums ir atvest uz Drošības dienestu viceprezidentu. Viņš tagad izpilda prezidenta pienākumus. Iespējams, ka pie viņa ieradīsies arī citi, un tie var būt apgērbti armijas, policijas vai pat mūsu formas tērpos, taču tie būs dumpinieki – tikai mums ir tiesības aizvest viceprezidentu. Tāpēc esiet gatavi uz visu. Ieročus kaujas gatavībā! Inspektor, vai jums ir rokas granātas? Iedodiet man vienu.

Mašīna brāzās pa Bellaortas ielām. Tajās vēl bija maz neparasta, tikai daudz satrauktu ļaužu, un divas reizes viņi sastapa policijas mašīnas, kas traucās kaut kur ar ieslēgtām bākungunīm un sirēnām. Tehniskā pulka kazarmu tuvumā viņi redzēja karaspēka kolonnu – daži tanki un kāds desmits mašīnu. «Uz kurieni gan viņi dodas? Vēl taču dumpinieki nav nekur sevi parādījuši», – Mikus nodomāja. – «Droši vien dodas ieņemt svarīgākos galvaspilsētas objektus, lai dumpinieki nevarētu tos sagrābt. Malači, ātri reaģējuši! Bet viņiem jau arī bija izsludināta pilna kaujas gatavība».

Radio paziņoja, ka tūlīt pārraidīs svarīgu paziņojumu, un drīz pēc tam kāds cilvēks, lēni stiepdams balsi, skarbā tonī pateica tikai divus vārdus:

– Prezidente... mirusi...

Līdzko viņi izbrauca uz ielas, kurā atradās Nevaidmira māja, Mikus jau no attāluma ieraudzīja, ka pie tās stāv divas Drošības policijas mašīnas un no tām birst ārā zili stāvi.

– Puiši, – Mikus iesaucās, – viņi ir jau priekšā! Gatavi kaujai!

Pa trotuāru gar Nevaidmira dārza žogu pretim Mikus mašīnai skrēja divi policisti un lūkojās augšup uz žogu, acīm redzot meklēdami, kur to pārkāpt. Kad Mikus mašīna traucās tiem garām, Mikus izbāza pa mašīnas logu automāta stobru un nobēra ložu kārtu uz abiem policistiem.

Pulkstenis bija tieši divpadsmit dienā, un pašreiz vajadzēja skanēt artilērijas salūtam par godu Republikas proklamēšanas divdesmitajai gadskārtai, bet tā vietā skanēja šāvienu. Tie bija pirmie šāvienu Akorijas Republikas pilsoņu karā. Drošības dienests šāva uz Drošības policiju. Tā Mikus Rainis atklāja Vētru Krasta pilsoņu karu.

Mikus vēl paspēja ievērot, ka abi policisti sastingst dīvainās pozās, bet tūdaļ arī mašīna bija tiem garām, un viņi nozuda skatienam. Mašīna spēji nobremzēja pie Nevaidmira dārza vārtiņiem. Pie tiem stāvēja divi policisti ar automātiem rokās un pārsteigti skatījās uz jaunatbraukušo mašīnu. Mikus ar automātu rokās izlēca no auto un uzsauca abiem policistiem:

– Rokas augšā!

Viens tūdaļ pacēla rokas, bet otrs ķērās pie automāta, un Mikus uzgāza viņam ložu šalti. Policists sakņupa. Tikmēr arī pārējie Mikus vīri bija izbiruši no mašīnas, inspektors pielēca klāt kapitulējušajam policistam un nocēla tam no kakla automātu, pēc tam atņēma arī pistoli un pagrūda ar seju pret žogu. Mikus paņēma policista automātu, bet savējo pasvieda šoferim:

– Apsargā viņu! Uz priekšu, puisi!

Mikus ar pārējiem iemetās pa dārza vārtiņiem, kuri bija vaļā, kamēr lielie, automobiļu vārti bija slēgti. Pusceļā starp māju un vārtiem stāvēja trīs policisti un mēģināja saskatīt, kas par šaudīšanos notiek aiz vārtiem.

– Čakisti! – viens no policistiem iekliedzās un atklāja uguni.

Mikus un viņa biedri atbildēja ar to pašu. Visi – kā policisti, tā Drošības dienesta vīri pajuka uz visām pusēm un nokrita pie zemes. Viņus šķīra un piesedza vienu no otra puķu dobes. Kad šaušana mazliet pieklusa, Mikus novērtēja stāvokli. Viens no policistiem nekustēdamies gulēja tieši uz grantētā celiņa, kas veda uz Nevaidmira mājas durvīm, pārējie divi slēpās aiz puķu dobēm. Taču šajā slēptuvē viņi nepalika ilgi. Tur viņi bija gan aizsegti no Mikus vīru skatieniem, taču pilnīgi atklāti no Nevaidmira mājas logiem. Acīm redzot tieši šis faktors piespieda tos pēkšņā skrējienā mēģināt sasniegt sāpus augošos ogu krūmus. Drošības dienesta inspektors un viņa biedri tūlīt atklāja uguni. Viens no policistiem nokrita, nesasniedzis krūmus, otrs laimīgi ielēca tajos. Izmantodams brīdi, kad policisti aizņemti ar savu pārskrējienu, Mikus, cik ātri vien spēdams, skriešus sasniedza mājas durvis un iemetās priekšnamā.

Tur viņš tūlīt dabūja sitienu pa galvu, kas viņu notrieca zemē, un kāds izrāva viņam automātu no rokām.

– Piecelties un rokas augšā! – kāds nokomandēja.

Mikus piecēlās, turēdams rokas virs galvas, un uzlūkoja uzbrucēju. Tas bija varens zellis ar Drošības dienesta seržanta uzpleciem.

– Ejiet iekšā! – viņš nokomandēja, ar automāta stobru pamādams uz durvīm.

Mikus iegāja. Tā bija virtuve. Pie loga ar automātu rokās stāvēja Drošības dienesta ierindnieks. Virtuves vidū ar pistoli rokā pats Nevaidmiris. Viņš stobra priekšā turēja kādu Drošības policijas kapteini, kurš stāvēja ar seju pret sienu, rokas aiz pakauša aizlīcis.

– Vai šis ir īstais, ser? – raženais seržants jautāja Nevaidmirim.

– O, esiet sveicināts, Raiņa kungs! – Nevaidmiris pasmaidīja.

Tagad pasmaidīja arī seržants:

– Piedodiet, ser, te vairs nevar saprast, kurš savējais, kurš ne, – viņš atdeva Mikum viņa automātu un stādījās priekšā: – Viceprezidenta apsardzes grupas vadītājs seržants Tālavš Auleksis. Manā rīcībā divi ierindnieki, – viņš pamāja uz puisī pie loga. – Otrs apsargā logus pretējā pusē. Dažas minūtes atpakaļ ieradās Drošības policija un teica, ka saņēmuši no ģenerāļa Purslas pavēli nogādāt drošībā viceprezidentu. Mēs likām pārējiem policistiem palikt uz vietas, bet vecākajam pienākt pie durvīm un uzrādīt dokumentus. Līdzko viņš pienāca, uz ielas sākās šaušana. Tad mēs paņēmām policijas vecāko savā aizbildniecībā, – seržants pamāja uz policijas kapteini pie sienas.

– Tātad jūs esat šīs Drošības policijas grupas vadītājs? – Mikus jautāja kapteinim. Tas negribīgi pagriezās pret Miku.

– Rokas! – seržants uzsauca, sakustinādams savu automātu, kad redzēja, ka policijas kapteinis grasās tās nolaist.

– Kas jūs esat? – Mikus jautāja.

– Drošības policijas specvienības kapteinis Puksts.

– Dokumenti kārtībā, – seržants piebilda, pamādams uz apliecību, kas gulēja uz galda.

– Es saņēmu pavēli nogādāt policijas pārvaldē iekšlietu ministru Nevaidmiri, – turpināja specvienības kapteinis Puksts. – Personīgi no ģenerāļa Purslas. Par uzbrukumu policijai jums nāksies atbildēt, kapteini! Policijas pienākums ir rūpēties par iekšlietu ministra drošību. Vai jums tā nešķiet, kapteini? Bet Valsts Drošības dienests uzbrūk Drošības policijai, kā jums tas patīk? – pēdējo frāzi kapteinis teica jau Nevaidmirim.

Jāatzīst, ka šeit Mikus mazliet samulsa. Un ja nu šie te ir patiešām īsti policisti un visa kauja – viena vienīga muļķība?

– Kāpēc tad jūs likāt aplenkt māju? – Mikus jautāja, bet jau diezgan nedroši.

– Mēs nevarējām būt pārliecināti, ka mājā nav dumpinieki! – policists atcirta.

– Dumpinieki? – Nevaidmiris domīgi jautāja. – Par kādiem dumpiniekiem jūs runājat?

– Nu, par tiem, kas nošāva Kandori-Kanori. Prezidenti. Bet pazvaniet Purslam pats!

– Tā es arī izdarīšu! – Nevaidmiris teica. – Iesim pie telefoniem.

– Rokas! – seržants uzsauca, redzēdams, ka policijas kapteinis atkal grasās tās nolaist.

Kapteinis pameta iznīcinošu skatienu uz seržantu, taču rokas atstāja aiz pakauša. Blakusistabā Nevaids miris paņēma policijas priekšnieka tiešā vada klausuli.

– Hallo! Runā Nevaids miris. Ģenerāli Purslu, lūdzu!... Hallo, ģenerāli, kāpēc man policija neziņo par stāvokli pilsētā?

Istabā (un arī ārpus mājas) tagad bija tāds klusums, bet skaņa klausulē tik stipra un skaidra, ka visi varēja dzirdēt un saprast, ko runā vada otrā galā.

– Par stāvokli pilsētā?... O, ser, es taču nosūtīju pēc jums divas mašīnas ar policistiem. Domāju, ka jūs tūlīt būsiet pārvaldē. Vai tad viņi nav ieradušies?

– Nē.

– Dīvaini... Kas gan varētu būt noticis?

– Man šķiet, – teica Nevaids miris, – ka manas mājas tuvumā iet vaļā kauja starp Drošības policiju un Valsts Drošības dienestu.

– Knābis!? Ak tu vells... Kad gan viņš paspēja?... Knābis uzbrucis maniem policistiem!? Vai tikai viņš arī nenogalināja prezidenti? Kaut kas nedzirdēts!

– Labi, pie manis ir ieradušies no Drošības dienesta, es braucu turp. Sakarus ar mani uzturiet caur Knābi.

Klausule brītiņu klusēja.

– Ser, nebrauciet uz Drošības dienestu! To jau aplenc dumpinieki. Es nekavējoties nosūtīšu pēc jums papildspēkus.

– Drošības dienestu aplenc dumpinieki!? Ģenerāli, vai tad valstī bez atentāta pret prezidenti ir vēl arī dumpis? Un jūs man par to neko neesat ziņojis?!

– Es pats par to tikko uzzināju, – ģenerālis Pursla atbildēja sakaitināta cilvēka balsī.

– Kādi dumpinieki? Kā viņi izskatās? Ko dara armija un policija?

– Par armiju neko nezinu. Policija rīkojas saskaņā ar instrukcijām. Nekādā gadījumā nebrauciet uz Drošības dienestu! Izsūtu jums palīgā jaunu grupu! – Pursla nobēra un nolika klausuli.

– Saskaņā ar kādām instrukcijām rīkojas policija? – Nevaids miris vēl jautāja tukšajai klausulei, bet veltīgi.

Nevaids miris paņēma Knābja dienesta tiešā vada klausuli.

– Kas pie jums notiek, pulkvedi?

– Mūs aplenc armija. Tanki un kājnieki. Gatavojamies aizsardzībai. Braukt pie mums ir jau par vēlu.

– Kas notiek pilsētā?

– Ziņu maz, bet, spriežot pēc dažiem telefoniskiem ziņojumiem, visa policija ir kājās un nodarbojas ar to, ka nogādā policijas pārvaldē valdības locekļus. – Tad Knābis piebilda klusāk, tā, ka Mikus tik tikko sadzirdēja: – Imanta, man bail par to domāt, bet izskatās, ka visu rīko tieši armija un policija. Viņi ieņem visus svarīgākos objektus pilsētā. Brauc kaut kur uz laukiem, Imanta!

Nevaids miris nolika klausuli.

– Jāsteidzas, ser, – Mikus teica. – Drīz būs klāt jauna policistu grupa.

– Labi, es tūlīt būšu, sagatavojieties aizbraukšanai! Mums vēl jātiek ārā no mājas, – Nevaids miris izgāja.

– Nu, saskaņā ar kādām instrukcijām rīkojas policija? – Mikus jautāja Drošības policijas kapteinim. – Vai saskaņā ar instrukcijām Dienai Iks?

– Tomēr jūs atbildēsiet par uzbrukumu policijai, – kapteinis atcirta, bet Mikus viņa atbildē neklausījās. Viņš domāja.

– Seržant, – Mikus teica, – piespiediet šo tipu pavēlēt saviem policistiem, lai nāk laukā no slēptuvēm un noliek ieročus. Pēc tam atveriet lielos vārtus un piebrauciet mašīnas pie pašām mājas durvīm. Tikai ņemiet policijas mašīnas, mūsējo atstāsim tepat. Uzraksts «Policija» mums tagad palīdzēs labāk nekā uzraksts «Drošības dienests». Tur pie vārtiem puķēs guļ mūsējie. Nesāciet ar viņiem apšaudīties.

– Nu, dārgais, iesim! – augumā raženais seržants nebija jāmāca: viņš saņēma policijas kapteini aiz apkakles un aizvilka viņu projām.

Mikus palika viens pie telefoniem. Mirkli viņš domāja, kādi gan spēki Bellaportā vēl varētu būt Republikas pusē. Armija – dumpinieki. Policija – dumpinieki. Flote! Vēl ir flote! Armijas vadītāji maršals Ruksis un ģenerālis Apakšputniņš nekad nebija ietilpuši Kandorei-Kanorei tuvo personu lokā, policijas šefs ģenerālis Pursla tāpat, bet admirālis Putnaērglis taču bija tāds pats vecs demokrāts kā Nevaids miris un Knābis. Nevar būt, ka arī viņš ir nodevējis!

Tiešā vada ar Putnaērgli Nevaidmirim nebija, taču par laimi Mikus ieraudzīja blakus aparātiem grāmatiņu ar viceprezidentam svarīgākajiem pilsētas telefonu numuriem. Te bija arī Putnaērgļa telefons. Mikus uzgrieza numuru.

– Admirāļa adjutants leitnants Tilpums, – klausule atsaucās.

– Runā Valsts Drošības dienests. Nekavējoties savienojiet mani ar admirāli.

– Admirāļa nav. Viņu kopā ar visiem augstākajiem virsniekiem tikko kā izsauca Bruņoto spēku ģenerālštāba priekšnieks.

– Ģenerālis Iekāms? Tikko kā? Nekavējoties aizturiet admirāli! Panāciet! Dzenieties pakaļ! Kaut vai līdz pašam ģenerālštābam! Runa ir par viņa dzīvību! Admirālis dzīvs no turienes neatgriezīsies! Runā Drošības dienests tiešā prezidenta uzdevumā! Pavēlu! Ātrāk! Izsauciet viņu pie telefona, ar viņu runās pats prezidents!

Mikus izkļiedza klausulē šīs saraustītās frāzes, līdz sajuta, ka tur otrā galā vairs neviena nav: leitnants ir nometis klausuli un sācis rīkoties.

Mikus paņēma Knābja tiešā vada klausuli.

– Knābis, – klausule tūdaļ atsaucās.

– Ser, runā kapteinis Rainis.

– Kā, jūs vēl tur! Kas noticis?

– Nekas nav noticis, tūdaļ braucam. Ser, telefons ilgi vairs nedarbosies. Vajag parūpēties par sakariem.

– Telefons sen vairs nedarbojas, viņi mūs atvienoja jau ap divpadsmitiem, – Knābis atcirta.

– Man palikuši tikai četri tiešie vadi. Un trim no tiem vairs nav nekādas jēgas. Starp citu, mani atvienoja brīdī, kad zvanīja Mellis no Benulas. Viņš meklēja jūs. Gribēja, lai jūs parūpējaties par viņa meitu. Miranda laikam viņu sauca. Bet par sakariem... Tūlīt es jums pateikšu frekvenci...

– Nevajag, ser. Varbūt, ka mūs jau noklausās. Es saistīšos ar jums izlūkošanas pārvaldes frekvencēs un ar mūsu šifriem. Majors Vaidaviņš zina, ko tas nozīmē. Pasakiet tikai seansa laiku.

– Divos jūs apmierina?

– Jā. Ar atkārtojumiem ik pēc stundas.

– Bet Raini, velns parāvis, kur jūs ņemsiet raidītāju?

– Tur, uz kuriem es došos, raidītājs būs.

Knābis mirkli domāja, tad iesmējās klausulē:

– Jūs esat velna pulveris, Raini! Vai tiešām jums jau ir ar viņiem sakari?

– Nevaidmira telefonu viņi vēl nav atvienojuši. Acīm redzot domāja, ka pietiks ar to, ka viņu pašu nogādās policijas pārvaldē.

– Velnas parāvis, kā man tas neienāca prātā? Es jau stundu pūlos viņus sazvanīt, bet tiešā vada nav. Jā, Raini, tātad viņi gribēja Nevaidmiri aizvest?

– Bija neliela sadursme. Piedodiet, ser! Līdz diviem! Hallo! – Mikus pārtrauca sarunu ar pulkvedi Knābi, jo tajā brīdī ierunājās jūras kara flotes štāba telefons, kura klausuli Mikus bija turējis pie otrās auss. – Hallo, es klausos!

– Admirālis tūlīt būs, – klausulē teica aizsūsusies leitnanta balss.

Šajā brīdī ienāca Nevaidmiris.

– Hallo, admirālis Putnaērglis, – klausulē teica ne mazāk aizsūsusies bass, – ar ko es runāju?

– Ser, tūlīt ar jums runās viceprezidents! Ser! – Mikus pasniedza Nevaidmirim klausuli, – admirālis Putnaērglis vēl nezina par armijas nodevību, – Mikus paskaidroja uz Nevaidmira jautājošo skatienu.

Nevaidmiris paņēma klausuli, bet Mikus steidzās noskaidrot, kā iet ar sagatavošanos aizbraukšanai. Izrādījās, ka seržants Auleksis visu nokārtojis. Divas policijas mašīnas stāvēja tieši pie durvīm. Auleksis pašreiz sēdināja vienā no tām Nevaidmira ģimeni – sievu, trīs bērnus, no kuriem vecākajam bija četrpadsmit, un pavecu kalpotāju, kurai nebija citu māju, kā vien Nevaidmiru ģimene. Citus kalpotājus Auleksis bija aizsūtījis mājās.

– Viss kārtībā, ser, – seržants teica.

– Vai pārējie policisti padevās?

– Nē, izrādījās, ka viņi ir aizbēguši. Redziet, tas tips, kapteinis, izgāja ārā un pavēlēja viņiem padoties, bet neviens neatsaucās. Tad mēs izgājām un apskatījām dārzu, bet atradām tikai viņu pēdas sīpolu dobēs. Redziet, viņi pavisam bija palikuši pieci, taču ne visi kopā, bet pa vienam vai diviem. Un katrs, citus neredzēdams, bija nospriedis, ka viņam te vairs nav ko darīt.

– Kādi ir zaudējumi abās pusēs?

– Četri policisti pagalam, trīs sagūstīti, no tiem viens ievainots. Mums viens kritis un viens ievainots, – abi no jūsējiem.

– Kur likāt kritušo?

– Ielikām mašīnā.

– Malacis, Auleksi, braucam, – Mikus teica, jo arī Nevaidmiris jau bija iznācis un iesēdies mašīnā.

Divi policijas furgoni izbrauca uz ielas un aizdrāzās projām. Ceļā viņi sastapa divas citas tādas pašas mašīnas, kas traucās uz Nevaidmira mājas pusi. Taču šodien policija vienā laidā braukāja pa pilsētu ar ieslēgtām sirēnām, un tāda sastapšanās pretimbraucējos nekādas aizdomas neradīja. Jaunie atbraucēji atrada pamestu Drošības dienesta mašīnu, tukšu māju un četru policistu līķus. Tā beidzās pirmā kauja Vētru Krasta pilsoņu kara vēsturē.

– Uz kurieni pavēlēsiet braukt? – Mikus jautāja Nevaidmirim, kaut gan itin labi zināja, uz kurieni Nevaidmiris pavēlēs braukt.

– Uz jūras kara flotes bāzi. Pie admirāļa Putnaērgļa.

Flotes bāze atradās dienvidrietumos no Bellaportas, trīs kilometrus aiz pilsētas robežas, Bellas upes grīvā, pussalā starp jūru un upes labo krastu. Republikas flote nebija tik liela, lai to izvietotu vairākās bāzēs, tāpēc šeit koncentrējās visa valsts flote. Pavisam flotē dienēja kopā ar štāba daļām 3000 cilvēki. Bet tieši pašlaik visi lielākie kuģi atradās projām – veica operāciju pret Reginvilas pirātu floti; bāzē bija palikuši tikai štābs un aizmugures daļas, bet piestātnē – daži nelieli kuģīši.

Mašīnas radioaparāts, kurš bija noskaņots uz Bellaportas radiostacijas vilni un līdz šim bija atskaņojis sērīgu mūziku no Čaikovska baleta «Gulbju ezers», tagad pēkšņi apklusā, un ierunājās drūma, bet mazliet satraukta diktora balss:

– Uzmanību, uzmanību, runā Bellaportas radio! Pārraidām svarīgu Valsts policijas priekšnieka ģenerāļa Purslas paziņojumu. Saskaņā ar Drošības policijas ziņām, atentātu pret Valsts prezidenti Žannu Kandori-Kanori ir organizējis pulkveža Knābja vadītais Valsts drošības dienests ar nolūku nelikumīgi sagrābt valsti varu. Pulkvedis Knābis tiek pasludināts par valsts nodevēju, un visi viņa dienesta darbinieki – ārpus likuma. Armija un policija enerģiski rīkojas, lai apspiestu valstī dumpi. Ir noskaidrots arī konkrētais atentāta izpildītājs, mūsu dārgās Valsts prezidentes Žannas Kandores-Kanores slepkava. Tas ir pulkveža Knābja aģents Džordžs Bušs Vašingtons. Visus, kuriem ir zināma viņa atrašanās vieta, lūdzam nekavējoties ziņot Drošības policijai pa telefoniem 02 vai 119. Viņa pazīmes: pēc tautības angolis, maza auguma, ļoti šķībacains, pēc politiskajiem uzskatiem – komunisti...

«Džordžs Bušs Vašingtons!?» – Mikus nodomāja. – «Vai tiešām?... Tas nevar būt! Ko viņi tur muld!»

– Saskaņā ar valsts Konstitūciju – radio balss tikmēr turpināja savu ziņojumu – pēc prezidentes Žannas Kandores-Kanores nāves par Valsts prezidentu kļūst viceprezidents Imanta Nevaidmiris. Diemžēl, neskatoties uz Drošības policijas enerģisko rīcību tūlīt pēc atentāta pret Valsts prezidentu, noziedzīgā pulkveža Knābja aģentiem ir izdevies arī viņu nolaupīt. Kaut gan Drošības policija uzreiz pēc atentāta nosūtīja īpašu policijas specvienību viceprezidenta aizsardzībai, taču Knābja dienesta bandīti kāda pagaidām vēl nenoskaidrota Drošības dienesta kapteiņa vadībā negaidīti uzbruka šai policijas vienībai, bez jebkāda brīdinājuma nodevīgi atklājot uguni, un pēc asiņaina slaktiņa nolaupīja un aizveda nezināmā virzienā jauno valsts galvu... Pašlaik Drošības policija mēģina noskaidrot likumīgā valsts galvas atrašanās vietu un vainīgo noziedznieku personības...

Pats Nevaidmiris, domās nogrimis, nekādi nereaģēja uz šo paziņojumu, it kā nebūtu to dzirdējis. Mašīnas ieradās Kara flotes bāzē bez starpgadījumiem. Pie vārtiem viņus sagaidīja admirāļa adjutants Tilpums un apsardzes vada komandieris leitnants Zupa.

– Man uzdots pavadīt jūs līdz admirāļa kabinetam, – Tilpums teica Nevaidmirim. – Par tiem, kas atbrauca ar jums, parūpēsies mūsu aizmugure, – viņš pamāja uz otru leitnantu.

Abi devās projām, taču, pagājis dažus soļus, Nevaidmiris apstājās un pagriežas atpakaļ:

– Kapteini, nāciet taču līdz! Pašreiz jūs mums esat viss mūsu Drošības dienests.

Mikus paklausīja. Kad viņi ienāca admirāļa kabinetā, tur bez paša Putnaērgļa atradās vēl divi pirmā ranga kapteiņi (jūras pulkveži) un trīs majori. Admirālis pašreiz runāja pa telefonu. Ieraudzījis atnācējus, viņš teica klausulē:

– Hallo, vienu mirklīti, ser! – un, aizsedzis klausuli ar roku, pievērsās Nevaidmirim: – Maršals Ruksis. Prasa, kāpēc mēs neesam ieradušies ģenerālštābā. Ļoti nikns.

Nevaidmiris klusēdams pastiepa roku pēc klausules.

– Hallo, maršal Ruksi! Runā Imanta Nevaidmiris. Kā jums zināms, saskaņā ar konstitūciju pēc prezidentes nāves es izpildu valsts galvas vietu. Kā valsts galva un visu bruņoto spēku

virspavēlnieks pavēlu jums nekavējoties ziņot man par stāvokli valstī un par pasākumiem, ko veic armija!

– Nevaidmiris!... – klausulē bija dzirdams izsauciens. Pēc klusuma brīža balss turpināja: – Klausieties, Nevaidmiri, jums ir ļoti paveicies, ka šie muļķa policisti neko nespēj izdarīt kā nākas. Ja jau jūs atrodaties pie Putnaērgļa, tad viss skaidrs! Floti mēs esam zaudējuši, vismaz pagaidām, bet tas jūs neglābs. Labi, informēšu jūs par stāvokli valstī, kā jūs to vēlaties. Jūs liktenīgi kļūdaties, domādams, ka vēl joprojām esat valsts galva. Jūs tas vairs neesat.

– Tā, beidzot man to pasaka atklāti. Un kas pēc jūsu domām ir valsts galva, maršal? Vai tas esat jūs?

– Tas nav svarīgi. Galvenais, ka JŪS vairs neesat valsts galva. Klausieties, Nevaidmiri, ko jūs domājat iesākt?

– Iespējami īsākā laikā likvidēt dumpi un sodīt vainīgos.

Klausulē atskanēja smieklis.

– Jūs neprotat rēķināties ar realitāti, Nevaidmiri. Es piedāvāju jums mieru. Nerīkojiet asinsizliešanu. Jebkura pretošanās ir bezcerīga. Visa zeme ir mūsu rokās un mūsu pusē. Jums ir tikai divi atbalsta punkti: aplenkta Drošības dienesta ēka un flotes kara bāze, kuru mēs tūlīt aplenksim un atgriezīsim no visas pasaules. Jūs paliksiet bez pārtikas, bez ūdens, bez elektrības, bez sakariem. Jums ir kopumā ap divtūkstoš vīru. Mums ir armija – desmit tūkstoši – policija – deviņi tūkstoši – sociālnacionālistu triecienvienības un nacionālā gvarde – vēl ne mazāk par divdesmit tūkstošiem – un neierobežotas iespējas izdarīt valstī mobilizāciju sakarā ar dumpi un karastāvokli, ko mēs tūlīt izsludināsim. Jums nav nekādu cerību. Jūs esat zaudējuši. Nerīkojiet asinsizliešanu! Pažēlojiet savus divtūkstoš vīrus! Mums nav nodoma izrēķināties ar bijušajiem varasvīriem. Mēs pārņēmām varu, un ar to pietiek. Personīgi jūs, Nevaidmiri, un jūsu biedri paliks brīvībā, un jūs saņemsiet mūža pensiju. Padodieties, Nevaidmiri, un pavēliet padoties Putnaērglim un Knābim. Nespiediet mūs sarīkot valstī slaktiņu. Padomājiet! Es piezvanīšu pēc desmit minūtēm!

Nevaidmiris klausījās šo runu ar niknumā degošām acīm un sakniebtām lūpām, taču, kad Ruksis bija beidzis un Nevaidmiris jau atvēra muti, lai atbildētu, klausulē atskanēja īsi pīkstieni. Nevaidmiris dusmās nosvieda klausuli, tad lēnām pievērsās admirālim.

– Atļausiet jums stādīt priekšā klātesošos, – Putnaērglis teica ledainā mierā. – Republikas flotes virspavēlnieka vietnieks pirmā ranga kapteinis Maķenīte; flotes štāba priekšnieks pirmā ranga kapteinis Vilkavilna; jūras kara flotes bāzes priekšnieks majors Teļš; flotes štāba majori Šuvējs un Bendelis; mans adjutants leitnants Tilpums, – tad admirālis uzlūkoja Miku un jautājoši palūkojās Nevaidmirī.

– Kapteinis Rainis no Knābja dienesta, – Nevaidmiris drūmi teica. – Tas ir tas pats, kurš vakar bija pie Prezidentes... Bet šodien mēs visi varam viņam pateikties par mūsu dzīvībām...

– No kādas nodaļas jūs esat? – admirālis jautāja Mikum.

– Izlūkošanas pārvalde, ser.

– Majors Vaidaviņš? Nu ko, kapteini, izlūkdienesta uzdevumi pēdējās stundās ir stipri mainījušies, vai ne? Pēc apspriedes jums būs jāsadarbojas ar majoru Bendeli. Viņš ir flotes izlūkošanas priekšnieks. Pašreiz mums nav nekā svarīgāka par izlūkošanu. Jātiek skaidrībā par to, kas īsti notiek valstī.

– Kas notiks, ja viņi aplenks bāzi? – Nevaidmiris jautāja, it kā pamozdamies no savām domām. Admirāļa teiktos vārdus viņš acīm redzot nebija nemaz dzirdējis.

– Šodien triecienā ieņemt bāzi pēc manām domām viņi nevar, – admirālis atbildēja. – Taču, ja viņu rīcībā patiešām ir visa armija, policija un vēl šo sociālnacionālistu salašņu bandas, tad noturēt bāzi mēs nespēsīm. Nāksies iziet jūrā. Toties uz jūras mēs esam saimnieki. Tur mums nekas nedraud. Viņiem nav flotes.

– Vai jūs domājat tāpat? – Nevaidmiris jautāja Rainim.

– Dumpiniekiem ir Melnā Ordeņa flote. Taču apbruņojuma ziņā tā, jādomā, netiek līdzi Republikas kara flotei.

– Bet nevar taču flote ilgstoši darboties bez bāzēm piekrastē! – Nevaidmiris turpināja.

– Mums ir jāatrod bāzes. Vajadzīga izlūkošana un vēlreiz izlūkošana. Jāzin, kas notiek valstī. Nevar būt, ka vairs nekur neviens nav mūsu pusē.

Nevaidmiris saslējās un uzlūkoja klātesošos:

– Tātad karš?

Admirālis pamāja.

– Par padošanos nevar būt ne runas?

– Mēs uzvarēsim! Jūs, Nevaidmiri, esat vienīgais likumīgais Akorijas Republikas prezidents un paliksiet šajā amatā līdz tam laikam, kamēr jūs nomainīs kāds, ko tauta ievēlējusi brīvās vēlēšanās. Par Republiku! Par Konstitūciju! Par Demokrātiju! – admirālis pacēla roku it kā zvērestam, taču neviens nespēja sekot viņa piemēram, jo atskanēja telefona zvans.

Nevaidmiris apņēmīgi nocēla klausuli.

– Maršal Ruksi? Es atceļu jūs no Republikas armijas komandiera amata. Jūs tiksiet nodots kara tribunālam par valsts nodevību. Esmu pārliecināts, ka tiesa piespriedīs jums nāves sodu pakarot.

Maršals Ruksis smējās vada otrā galā:

– Tādā gadījumā mēs pakārsim tevi, Nevaidmiri!

Akorijas Republikas pilsoņu karš nu bija arī oficiāli pieteikts.

3. Republikāņu kara padomes pirmā sēde

– Ak, Dievs! – Nevaidmiris teica, – nav ne ministru, ne parlamenta, ne ģenerālštāba, bet jāizlemj visas valsts likteņi. Ko mums tagad darīt? Kādi ir jūsu priekšlikumi, admirāl?

Admirāļa kabinetā tajā pašā sastāvā – Nevaidmiris, Putnaērglis, divi pulkveži un trīs majori no flotes, leitnants Tilpums un Mikus Rainis – notika pirmā republikāņu kara padomes sēde.

– Izlūkošana un vēlreiz izlūkošana, – teica admirālis Putnaērglis, – nav iespējams kaut ko uzsākt, iekāms mums nav pat elementāras informācijas par stāvokli valstī. Jāizsūta uz Bellaportu un provincēm civilā pārgērbti izlūki. Pašreiz aktīvi rīkoties var tikai kapteinis Rainis un majors Bendelis. Kad mums izlūkdienests – viņš pamāja uz Mikus pusi – varēs kaut ko ziņot par to, kas notiek valstī, tad arī pieņemsim kādus lēmumus.

– Nav laika izlūkot, ser, – Mikus Rainis teica. – Kopš dumpja sākuma ir pagājušas tikai trīs stundas. Dumpinieki vēl nav nostiprinājušies, tauta vēl nav pieradusi vai pat vēl nezina, ka tai ir jauna vara. Visur ir jukas, visur varasiestādēs vēl sēž mūsu cilvēki, kuri pēc dažām dienām tur vairs nesēdēs. Katra pazaudētā stunda nāk par labu ienaidniekam. Pašreizējā situācija ir sacensība: kurš ātrāk! Nav laika izlūkot! Jārīkojas, jāriskē. Bez tam par stāvokli valstī es varu ziņot. Daži fakti ir mūsu rīcībā, bet pārējo ainu es varu papildināt ar savu fantāziju.

– Priekš kam mums jūsu fantāzijas! – admirālis nikni iesaucās.

– Nu, nu, runājiet, Raini! – Nevaidmiris teica, izņemdam no kabatas savu pīpi un meklēdam tabaku. – Mēs klausāmies.

– Mēs zinām, ka apvērsumā piedalās Republikas armijas komandieris maršals Ruksis, policijas priekšnieks ģenerālis Pursla un, spriežot pēc tā, ka galveno triecienu mēs saņēmām no Pirmā tehniskā pulka un vispār no galvaspilsētā izvietotajām karaspēka daļām, malā nevar būt arī Bellaportas divīzijas komandieris ģenerālis Apakšputniņš. Bet pagaidām mums nav nekādu faktu, kas liktu domāt, ka sazvērētībā iesaistīts arī Ārējās divīzijas komandieris ģenerālis Utubunga.

Visiem, kas klausījās Mikus Raina runu, kā arī iepriekšējās un tālākās sarunas, bija skaidrs ko šie vārdi nozīmē. Bet savādāk tas var būt ar mūsu lasītājiem, kuriem varbūt nav pietiekami labi zināma Akorijas Republikas bruņoto spēku struktūra. Tāpēc īsumā to šeit paskaidrosim¹⁰⁰. Visi (legālie) bruņotie formējumi Akorijas Republikā uz 9999.gada 12.martu – Pilsoņu kara sākuma dienu – pakļāvās gala rezultātā Valsts prezidentei ģeneralissimāi Žannai Kandorei-Kanorei un iedalījās trīs grupējumos, kurus komandēja trīs maršali, kas vienlaicīgi bija arī Kandores-Kanores valdības ministri (un viens no maršaliem un ministriem – Nevaidmiris – bija pie tam arī viceprezidents un Prezidentes aizstājējs gadījumos, ja viņas nav valstī vai ja ar viņu kas atgadās). Šie trīs Bruņoto spēku grupējumi bija:

1) Republikas karaspēks, kas sastāvēja no divām sauszemes divīzijām un kara flotes; Republikas karaspēku komandēja maršals Ronalds Ruksis, būdams vienlaicīgi arī Kara ministrs; viena no viņam pakļautajām divīzijām bija izvietota pašā galvaspilsētā («Bellaportas divīzija») un to komandēja ģenerālis Henriks Apakšputniņš; otra divīzija («Ārējā divīzija») bija dislocēta vairākās vietās valsts centrālajā daļā (Latgadā, Klaribellā, Jēkabānijā un Jehulendā), un šo divīziju komandēja ģenerālis Arturs Utubunga; bez tam maršalam Ruksim pakļāvās Kara flote ar admirāli Gastonu Putnaērgli priekšgalā un Ģenerālštābs ģenerāļa Ineša Iekāma vadībā.

2) Otrajā Akorijas bruņoto spēku grupējumā ietilpa septiņu autonomo veidojumu bruņotie formējumi; tā bija ļoti raiba publika, sākot ar travelingu cilts medniekiem-karavīriem, un beidzot ar Okeānijas plantatoru Nacionālo gvardi; viss šis raibais konglomerāts formāli pakļāvās Kandores-

¹⁰⁰ Sīkāk tas ir dots šīs grāmatas pielikumos – red.

Kanores valdības Autonomiju ministram Monvidam Laķapastalam, kuram, kā visu šo spēku virspavēlniekam, arī bija maršala dienesta pakāpe.

3) Trešo Akorijas bruņoto spēku grupējumu sastādīja visu veidu policija, Drošības dienests, kā arī kompāniju «privātās armijas» (tādas kā Transrabbera bruņotie spēki, kuros kādreiz bija dienējusi arī pati Kandore-Kanore); viss šis grupējums pakļāvās maršalam Imantam Nevaidimirim kā Iekšlietu ministram; viņam pakļāvās arī Valsts policijas priekšnieks ģenerālis Georgs Pursla un Drošības dienesta priekšnieks pulkvedis Johans Knābis.

– Tā, – Mikus Rainis turpināja. – Tagad iedomājieties sevi sazvērnieku vietā. Šie trīs pronacistiski noskaņotie ģenerāļi, Ruksis, Pursla un Apakšputniņš, kuru štābi visi atrodas Bellaportā, sadarbībā ar sociālnacionālistiem rīko apvērsumu. Kāda varētu būt viņu programma pirmajai dienai? Arestēt valdību, sagraut Valsts Drošības dienestu, izmantojot jukas, kas izceltos pēc prezidentes nogalināšanas. Šim mērķim pietiek, ja operācijā iesaistītas dažas Bellaportas divīzijas karaspēka daļas, piemēram, Tehniskais pulks, kā arī daži Purslam uzticamākie policijas grupējumi; visa policija taču nevar būt dumpinieki. No kā dumpiniekiem jābaidās šajā posmā? No pārējo karaspēka daļu uzstāšanās? Bet viss karaspēks, kas nepakļaujas tieši Apakšputniņam, ir izvietots ārpus Bellaportas un, otrkārt, tas taču nezina, ka Tehniskais pulks un daļa policijas rīko apvērsumu. Visā valstī visi, izņemot īpaši informētos, taču domā, ka Tehniskais pulks un policija rīkojas Kandores-Kanores valdības interesēs. Pat Tehniskā pulka un policijas zemākās pakāpes, jādomā, uzbrūk Drošības dienestam ar Kandores-Kanores vārdu uz lūpām. Kāpēc viņiem bija vajadzīgs šis publiskais atentāts pret prezidenti visas valsts acu priekšā? Kāpēc Tehniskā pulka tanki nevarēja piebraukt naktī pie prezidentes mājas un klusu viņu arestēt? Vienīgais ticamais izskaidrojums ir tas, ka šī atentāta aizsegā tagad visus arestus un karaspēka operācijas var izdarīt it kā Republikas vārdā. Ievērojiet, ienaidnieka ieņemtā Bellaportas radiostacija nav pārraidījusi nekādus paziņojumus, ka būtu notikusi valdības maiņa. Toties viņi vairākkārt ir paziņojuši, ka sakarā ar atentātu armija un policija «pieņem enerģiskus mērus» valsts aizsardzībai, un ir aicinājuši visus iedzīvotājus saglabāt mieru un kārtību. Šajās «valsts aizsardzības interesēs», jādomā, viņi tuvākajās dienās nomainīs visas viņiem neuzticamās personas valsts aparātā un armijā ar savējiem, un tad varēs noņemt masku.

Jo tālāk Mikus runāja, jo vairāk atzinības parādījās admirāļa sejā.

– Ko gan varētu uzsākt admirālis Putnaērglis, ģenerālis Utubunga un vēl jo vairāk atsevišķu brigāžu un pulku komandieri, ja viņi saņem pavēles tikai no sava tiešā priekšnieka maršala Rukša un joprojām ir pārliecināti, ka tas pārstāv Republikas valdību? Atcerieties, kādu apjukumu un niknumu Ruksī izraisīja tas, ka Nevaidmira kungs nav arestēts, bet gan ir stājies kontaktā ar floti! Pārējo karaspēka daļu pasivitāte vispārējās dezinformācijas un apjukuma apstākļos – lūk, uz ko, manuprāt, pašlāvās trīs nodevīgie ģenerāļi. Bet mums ir jāpanāk, lai šīs armijas daļas nepaliktu pasīvas. Pēc dažām dienām tās jau būs izformētas vai arī to komandējošais sastāvs būs aizstāts ar sociālnacionālistiem.

– Tātad jūs domājat, ka ģenerālis Utubunga ir mūsu pusē? – Nevaidimiris jautāja.

– Droši zināt to, protams, nevar. Bet ievērojiet, ka ģenerāļa Utubungas štābs atrodas Fatumā, kamēr pārējie trīs ģenerāļi Bellaportā. Tātad viņš jau ģeogrāfiski atradās nomaļus no pārējiem. Bez tam atcerieties ģenerāli kā personību. Viņš gan nekad nav bijis tuvs nelaiķei prezidentei kā jūs, admirāl, bet viņš nav arī Ruksis, Pursla vai Apakšputniņš. Tas ir vecs karavīrs, kas par visu augstāk vērtē karavīra godu.

– Velns parāvis, tas tiešām tā ir! – admirālis iesaucās, bet Nevaidimiris ar rokas mājienu viņu apklusināja.

– Atcerieties, – Mikus turpināja, – ka ikviena sazvērētība cenšas līdz minimumam sašaurināt informēto personu loku. Vai viņiem bija kāda vajadzība informēt Utubungu? Nē, viņa pulki apvērsumā nepiedalās, pasivitāte ir vienīgais, ko tie no viņa gaida. Ģenerālis Utubunga pašlaik droši vien sēž un, tāpat kā lielais vairums cilvēku valstī, nenieka nesaprot no tā, kas tagad notiek. Ģenerālis Utubunga, tas ir viens. Klaribella – otrs. Atcerieties, ko Demokrātu partijai nozīmē Klaribellas fermeri. Šī province vienmēr ir bijusi demokrātu stiprākais balsts. Atcerieties 9954.gadu, Sitarituvitas uzbrukumu Klaribellas provincei, kad fermeri dažās stundās sapulcināja astoņus tūkstošus lieliski organizētu karavīru. Tas gan bija pirms 45 gadiem, bet toreizējās tradīcijas Klaribellā ir dzīvas. Klaribellā vēl dzīvo nelaiķes prezidentes tēvs, kurš jaunībā pats piedalījās spīdošajā karagājienā. Arī tagad fermeri var sapulcināt varenu spēku, kas stiprāks par Bellaportas sociālnacionālistu bandām. Fermeri gandrīz visi ir apbruņoti, bez tam viņu apbruņojumu var uzlabot no Klaribellas brigādes arsenāla. Trīs Utubungas brigādes pret divām Apakšputniņa brigādēm un daļu policijas, un fermeri pret nacistu triecienvienībām – tā bilance nav nemaz tik stipri viņu labā. Ja triecienu dot ātri un operatīvi, pirms vēl Ruksis paspēj izdarīt Bellaportā mobilizāciju, tad pēc dažām dienām Bellaporta var būt atkal mūsu. No kurienes

Ruksis var ņemt papildspēkus? Mobilizācija Bellaportā, tas būtu viens, bet to nevar izdarīt tik ātri, Bellaporta nav Klaribella. Pārsviet savus piekritējus no Jēkabānijas, Jehulendas un Okeānijas – otrs. Galvenais – Okeānijas armija un nacionālā gvarde. Tajā «Instrukcijā Dienai X», kuru pulkvedis Knābis jums, ser, vakar rādīja, – Mikus pievērsās Nevaidmirim, – bija runa par nacionālās gvardes pārsviešanu uz Bellaportu ar Reginvilas pirātu flotes palīdzību.

– Tas nu neies cauri! – admirālis Putnaērglis izsaucās. – Mana flote jau šodien sagraus pirātu floti. Varbūt pat jau tagad ar viņiem ir cauri. Kādas ir ziņas no viņu eskadras, pulkvedi Vilkaivilna? – admirālis pievērsās savam štāba priekšniekam. Tas zīmīgi paskatījās uz majoru Šuvēju, kurš, savukārt, piecēlās un izgāja no kabineta.

– Republikas flotei ir jābloķē arī Okeānijas flote, ja tie mēģinātu pārsviet savu karaspēku uz Bellaportu, – Nevaidmiris teica, un Putnaērglis pamāja.

– Tā, stāvoklis un tuvākie uzdevumi sāk noskaidroties, – Nevaidmiris teica, aizkūpinādams pīpi. – Tātad pamatuzdevumi ir trīs. Pirmais – saistīties ar ģenerāli Utubungu un virzīt visas trīs viņa brigādes uz Bellaportu no trim pusēm, ielencot pilsētu. Otrais – organizēt Klaribellā fermeru karaspēku un arī virzīt to uz Bellaportu. Un trešais – nepieļaut dumpinieku palīgspēku pārsviešanu no Jēkabānijas, Jehulendas un Okeānijas. Okeāniju bloķē flote, bet Jēkabāniju un Jehulendu – divas Utubungas brigādes.

– Jūs runājat tā, it kā jau būtu skaidrs, ka Utubungas divīzija ir mūsu pusē, – admirālis noteica.

– Es atrodos mūsu izlūkdienesta ziņojuma iespaidā, – Nevaidmiris pasmējās.

– Jā, mūsu izlūkdienestam nav nemaz vajadzīgi aģenti, lai zinātu stāvokli, – admirālis teica zobgalīgi, taču labsirdīgi.

– Vai no Knābja ir kādas ziņas? – Nevaidmiris noprasīja.

Admirālis jautājoši uzlūkoja kādu no saviem virsniekiem. Tas piezvanīja uz sakaru daļu.

– Viņi ir uzņēmumi sakarus ar Knābi. Pie viņiem pagaidām nešauj. Knābis uzaicināts padoties un pieprasījis apdomas laiku.

– Labi, informējiet Knābi, ka mēs esam sākuši rīkoties, – Nevaidmiris teica. – Tālāk. Uzsaukums fermeriem.

– Uzrakstiet to, un mēs izplatīsim Klaribellā, – admirālis teica.

– Jā, un arī pavēle Klaribellas policijai, – Nevaidmiris jau ķērās pie spalvas.

– Tālāk, – Nevaidmiris teica, pabeidzis rakstīt abus papīrus, – sakari ar Utubungu?

– Ja jūs neiebilstat, es aizbraukšu pie viņa, – Mikus teica.

– Kādā veidā?

– Ļoti vienkārši, policijas automobilī, kopā ar dažiem saviem vīriem.

– Bet ja nu ģenerālis Utubunga tomēr ir nodevējs?

– Jāriskē, ser. Es ievērošu piesardzību. Mēs noņemsim Drošības dienesta un uzliksim policijas uzplečus. Citādi formas tērpi taču ir vienādi.

– Labi, brauciet, es uzrakstīšu pavēli ģenerālim Utubungam. Brauciet, kamēr mēs vēl neesam aplenkti. Dīvaini, ka viņi tik ilgi kavējas.

– Viņiem taču jālenc Drošības dienests un jātur apsardzībā galvaspilsētas svarīgākie objekti. Dumpinieki nav nemaz tik stipri, ser. Viņu sākotnējos plānos neietilpa karš ar floti.

– Tā, te ir pavēle ģenerālim Utubungam. Admirāli, lai jūsu sakaru virsnieki te apakšā pieraksta ziņas, kā uzņemt ar jums radiosakarus! Raini, ko jūs darīsiet pēc vizītes pie Utubungas? Iespējams, ka pie mums atpakaļ tikt vairs nebūs iespējams. Varbūt labāk nosūtīt pavēli ar manas apsardzes seržantu Auleksi? Tas ir spējīgs puisis.

– Redziet, ser, pavēli Utubungam varētu nosūtīt pat ar ierindnieku, ja vien būtu skaidrs, ka Utubunga ir mūsējais. Taču šajā situācijā... Varbūt ievajagas kaut kādas viltības...

– Jā, jums, Raini, kā arvien, taisnība. Tātad jūs paliksiet pie Utubungas?

– Esmu izlūkdienesta virsnieks, ser, un man šķiet, ka mans uzdevums pašreiz ir organizēt izlūkošanu pretinieka nometnē. Es vēl nezinu, kā to izdarīt. Lūdzu flotes vadību piešķirt man nelielu radiostaciju un jūs, ser, dot man operatīvu brīvību. – «Man jāparūpējas par Mirandu», Mikus pie sevis nodomāja.

– Labi, Raini, un lai Dievs jums palīdz! – Nevaidmiris teica, piecēlās un pasniedza Mikum roku. – Vienojieties ar floti par sakariem. Mēs gaidām no jums vērtīgas ziņas.

– Man ir vēl viens lūgums jums, ser. Atdodiet man Auleksi. Es jūtu, ka viņš var būt neaizstājams cilvēks man.

– Tāpat kā jūs mums, kā jūtu es. Ņemiet Auleksi un ejiet, – Nevaidmiris draudzīgi noteica.

4. Ģenerālis Utubunga

Pēc pusstundas kāda mašīna ar uzrakstu «Policija» virzījās pa Klaribellas lauku ceļiem uz rietumiem, tad pagriezās uz ziemeļiem, šķērsoja tiltu pār Bellas upi, uzbrauca uz Bellaportas–Jēkabpils šosejas un aiztraucās Jēkabpils virzienā līdz pagriezienam uz Fatumu. Mašīnā sēdēja pieci apbruņoti policisti.

– Kad es biju karadienestā, man gadījās būt Utubungas divīzijas štābā, – Mikus teica, – es mazliet atceros to vietu.

– Man arī ir gadījies tur būt, – atteica Auleksis.

– Mēs atstāsim mašīnu ēkas aizmugurē pie žoga. Tā visātrāk varēs tikt no štāba ēkas līdz mašīnai: laukā pa logu un pāri sētai. Kad es ieiešu pie ģenerāļa, jūs, Auleksi, ar trīs vīriem palieci turpat ģenerāļa kabineta tuvumā. Izlūkojiet taisnāko ceļu uz mašīnu, sardzes izvietojumu un tā tālāk. Apskatiet visu labi, izstrādāriet atkāpšanās plānu, ja gadījumā mūsu misija būs neveiksmīga. Tad grozieties sardzes tuvumā, lai vajadzības gadījumā var to novākt.

– Esiet bez raizēm, ser, ja ģenerālis būs nodevējs, viņam tas būs daudz bīstamāk nekā mums.

Pulksten sešos šīs bezgala garās dienas vakarā viņi piesardzīgi novietoja mašīnu štāba aizmugurē, kur Mikus bija stāvējis toreiz ar Donatu, bet paši, atstājuši šoferi mašīnā, apgāja štāba sētai apkārt un iegāja kontrolpunktā.

– Man nekavējoties jātiekas ar ģenerāli Utubungu, – Mikus teica dežūrējošajam leitnantam, – virspavēlniecības uzdevumā.

– Jūsu dokumentus!

Mikum nācās parādīt sagūstītā policijas kapteiņa apliecību, ko viņš darīja ļoti nelabprāt, jo kapteinis nemaz nebija līdzīgs Mikum. Par laimi šeit vēl neuzskatīja, ka ir sācies karš un jābūt maksimāli piesardzīgiem. Leitnants nepievērsa uzmanību fotogrāfijai un piezvanīja ģenerālim:

– Ser, ieradies policijas pulka kapteinis Puksts virspavēlniecības uzdevumā, – un pats no sevis piebilda: – Nesaprotu, kāds sakars policijai ar virspavēlniecību. – Viņš pievērsās Mikum: – Ģenerālis jautā, ko jūs vēlaties?

– Man jānodod ģenerālim personiski slepens dokuments ar mutvārdu paskaidrojumiem.

Leitnants pateica to klausulē. – Nē, nav viens, ar viņu trīs policisti... Klausos, ser! – Leitnants nolika klausuli un pievērsās Mikum: – Jūsu biedriem jāpaliek šeit, bet jums jānodod man ierocis. Tad varat iet.

Mikus atskatījās uz Auleksi. Tas nomierinoši pamāja.

– Ieroci es nenodošu! – Mikus mierīgi paziņoja.

– Bet man ir pavēlēts... – leitnants apjuka. Tagad bija labi redzams, cik viņš jauns un nepieredzējis, – Ģenerālis ir ļoti nikns šodien, kopš atbrauca no ģenerālštāba...

«Ģenerālis šodien ir bijis pie Rukša un atgriezies sveiks un vesels!» – Mikum iešāvās prātā. «Tā ir slikta zīme, acīm redzot viņš tomēr sadarbojas ar tiem...»

– Ieroci es nenodošu! – Mikus vēlreiz atkātoja.

Leitnants brīdi svārstījās, tad piezvanīja ģenerālim vēlreiz.

– Viņš atsakās nodot ieroci, ser... Ģenerālis prasa jūs pie telefona! – viņš teica Mikum, sniegdams klausuli.

– Kas jūs tāds esat!? – balss klausulē pikti jautāja.

– Policijas pulka kapteinis Puksts, ser. Virspavēlniecības – jūs zināt, par kādu virspavēlniecību ir runa – Mikus uzsvērti piebilda, – uzdevumā. Jūs zināt, kāds ir stāvoklis valstī, un ka es pat uz mirkli nevaru šķirties no ieroča, sevišķi vēl, ja man jānogādā jums tik svarīgs dokuments. Jūs pats saprotat, ka virspavēlniecība nebūtu mani sūtījusi pie jums jau stundu pēc jūsu atbraukšanas no ģenerālštāba, ja runa nebūtu par ārkārtīgi svarīgu lietu.

– Virspavēlniecībai ir sakari ar mani pa telefonu un radio, ko jūs tur gvelžat muļķības!

– Runa ir par dokumentu, ser. Bez tam jūs kļūdaties, ja domājat, ka virspavēlniecībai vēl ir ar jums sakari.

Ģenerālis neatbildēja. Mikus dzirdēja neskaidru murmināšanu un saprata, ka ģenerālis, aizklājis klausuli ar roku, ar kādu sarunājas.

– Labi, nāciet šurp, – ģenerālis beidzot teica, – dodiet klausuli dežurantam!

– Labi, ser... Klausos... – dežurants runāja klausulē. – Varat iet, kareivis jūs pavadīs – viņš pamāja vienam no saviem kareivjiem.

Mikus, sekodams kareivim, iegāja štāba pagalmā. Ģenerāļa pieņemamajā istabā viņu sagaidīja kāds kapteinis un divi kareivji.

– Nāciet, – kapteinis vēsi teica, atvērdams durvis, un, palaidis Miku pa priekšu, arī pats iegāja. Kareivji palika aiz durvīm.

Ģenerālis, vīrs ar sirnu galvu un masīvu ķermeņa uzbūvi, sēdēja aiz galda. Viņš vērīgi noskatīja Miku, tad jautāja:

– Nu?

Ģenerāļa rokas bija nolaistas pagaldē acīm redzot kādas atvilktnes tuvumā. Kapteinis, ģenerāļa adjutants, stāvēja Mikum iesāņus. Viņa pistoles maksts bija atpogāta. Labo roku viņš turēja sānos iespiestu, pistoles tiešā tuvumā. Mikus bija apbruņots ar pistoli, savu automātu viņš bija atstājis mašīnā.

Mikus apsvēra, cik tālu no ģenerāļa kabineta pašreiz varētu atrasties Auleksis, un, kaut gan iznāca, ka pārāk tālu tas vairs nevarēja būt, tomēr Mikus nolēma mazliet novilcināt laiku, pirms atklāt kārtis.

– Šodien jauks laiks, ģenerāli, vai ne? Bet man šķiet, naktī būs lietus; tveicīgi pēc velna. Dīvaini, ka vēl negāž kā ar spaiņiem. Es nebrīnītos, ja pašreiz jau ietu vaļā, – Mikus teica.

– Un jūs speciāli atbraucāt pie manis, lai man to pateiktu! – ģenerālis iesaucās. – Kas jūs esat?! Ko jums vajag?!

– Valsts Drošības dienesta kapteinis Kājpelnis, – Mikus stādījās priekšā.

– Ak, Dievs, Knābja dienests! – ģenerālis pacēla rokas no pagaldes, atbalstīja elkoņus uz galda un iespieda galvu rokās. – Jūsējie esot šodien nošāvuši prezidenti...

Mikum kā kalns novēlās no pleciem. Ģenerāļa sejas izteiksme un intonācija, kādā viņš pateica savu bezspēcīgo «Ak, Dievs!» Mikum izteica vairāk nekā jebkuri vārdi. Viņš saprata ģenerāļa bardzības un aizdomīguma īsto iemeslu: aiz tiem ģenerālis slēpa to, ka bija pagalam apjucis, nenieka nesaprata no tā, kas notiek, un nezināja, ko viņam darīt. Bet, ja jau apjucis, tad nebija saistīts ar tiem tur Bellaportā!

– Ģenerāl, kas ir likumīgais Akorijas Republikas valsts galva pēc prezidentes Kandrores-Kanores nāves?

– Nevaidsmiris, protams. Bet viņš esot pazudis bez vēsts... Droši vien Knābis viņu nolauņojis un noslep kavojis...

– To jums teica Ruksis šodien ģenerālštābā? Prezidents Nevaidsmiris atrodas jūras kara flotes bāzē un ir jau sācis vadīt valsts aizsardzību pret neģēlīgo un nodevīgo dumpi. Šeit ir Prezidenta pavēle Ārējās divīzijas komandierim ģenerālim Utubungam.

Mikus pasniedza ģenerālim aizzīmogoto aploksnī. Ģenerālis atlauza zīmogu un lasīja:

Republikas prezidenta Pavēle

Ārējās divīzijas komandierim ģenerālim Utubungam

Ar šo daru Jums zināmu, ka šodien, 9999.gada 12.martā valstī sācies dumpis pret tautas ievēlēto valdību. Dumpī piedalās arī maršals Ruksis, ģenerāli Iekāms, Apakšputniņš un Pursla. Sakarā ar dumpi valstī izsludinu karastāvokli. Maršalu Ruksi atceļu no Republikas karaspēka komandiera amata un visas viņa pavēles pasludinu par spēkā neesošām. No amata atceļu arī ģenerālštāba priekšnieku ģenerāli Iekāmu. No šā brīža līdz jauna Republikas karaspēka komandiera un ģenerālštāba priekšnieka iecelšanai Jūs pakļaujaties tieši Prezidentam.

Ieceļu Jūs par Republikas Centrālā kara apgabala kara komandantu (Latgada, Klaribella, Jēkabānija, Jehulenda, Sofiada un Poseidonija). Sakarā ar karastāvokli Jums pakļautas visas civilās varasiestādes minētajās provincēs. Saskaņā ar Republikas konstitūcijas 34.pantu Jūsu pakļautībā nododu Sofiadas bruņotos spēkus. Saskaņā ar «Nolikumu par kompāniju bruņotajiem spēkiem» Jūsu pakļautībā nododu Transrabbera kompānijas bruņotos spēkus, kas izvietoti Poseidonijas provincē. Saskaņā ar klātpieliktajām pavēlēm Latgadas, Klaribellas, Jēkabānijas, Jehulendas un Poseidonijas policijām, Jūsu pakļautībā nododu šo piecu provinču policijas spēkus. Jums tiek dotas tiesības izdarīt Jums pakļautajās provincēs (tai skaitā saskaņā ar Republikas konstitūcijas 35.pantu Sofiadā) daļēju vai vispārēju mobilizāciju.

Pavēlu:

1) Izmantojot Jums piešķirto varu pār civilajām (tajā skaitā dzelzceļa) varasiestādēm minimāli īsā laikā pārvietot Jēkabānijas brigādi no Jēkabpils uz Bellaportu un tai ieņemt kaujas pozīcijas ziemeļos no pilsētas; nepieļaut nekādu citu, Jums nepakļautu bruņotu spēku pārvietošanu no Jēkabānijas uz Bellaportu.

2) Vienlaicīgi pārvietot Jehulendas brigādi no Jehutaunas uz Bellaportu un tai ieņemt kaujas pozīcijas austrumos no pilsētas; nepieļaut nekādu citu, Jums nepakļautu bruņotu spēku pārvietošanu no Jehulendas uz Bellaportu.

3) Vienlaicīgi pārvietot Klaribellas brigādi no Klarusas uz Bellaportu un tai ieņemt kaujas pozīcijas rietumos no pilsētas.

4) Organizēt ceturtais brigādes formēšanu Jūsu divīzijā Klaribellas teritorijā no Jums pakļautā kara apgabala policijas un no kompāniju bruņotajiem spēkiem.

5) Sniegt palīdzību un koordinēt fermeru zemessardzes mobilizēšanu Klaribellā.

6) Pārcelt Jūsu divīzijas štābu no Fatumas uz Klaribellas ziemeļdaļu.

- 7) Karaspēka (trīs Ārējās divīzijas brigāžu) koncentrāciju Bellaportas pievārtē pabeigt 13.marta vakarā.
- 8) Nekavējoties spert soļus Sofiadas bruņoto spēku savešanai kaujas gatavībā.
- 9) Nekavējoties uzņemt radiosakarus ar Jūras kara flotes štābu pēc klātpieliktajām instrukcijām.
- 10) Sniegt maksimālu palīdzību šīs pavēles nogādātajam pretinieka izlūkošanas organizēšanā.

9999.g. 12.martā, plkst 15:30

Akorijas Republikas Valsts prezidents
Imanta Nevaidmiris

Klāt bija pievienotas vēl piecas republikas prezidenta un iekšlietu ministra pavēles Latgadas, Klaribellas, Jēkabpils, Jehulendas un Poseidonijas policiju priekšniekiem, kurās tika teikts, ka ģenerālis Pursla atcelts no Republikas policijas priekšnieka amata, viņa pavēles spēkā neesošas un ka sakarā ar karastāvokli visi policijas spēki pāriet kara komandanta ģenerāļa Utubungas pakļautībā.

Mikus uzmanīgi vēroja ģenerāļa seju, kamēr tas lasīja pavēli. Jo tālāk ģenerālis lasīja, jo vairāk izslējās viņa sākumā sagumušais augums, jo cietāki kļuva sākumā apmulsušās sejas vaibsti.

– Nu ko, – ģenerālis teica, – es jau domāju, ka tur kaut kas nav kārtībā. Viņi gan varēja izdomāt kaut ko prātīgāku nekā to, ka Knābis noslepkavojis Kandori-Kanori un Nevaidmiri.

– Viņus vismaz var saprast, – Mikus atbildēja, – viņiem taču bija kaut kā jāattaisno tas, ka armija aplenc Drošības dienestu.

– Tātad manā rīcībā karaspēka koncentrācijai ir praktiski viena diennakts, – ģenerālis teica, paskatīdamies pulkstenī. – Pavēle trim brigādēm virzīties uz Bellaportu jau ir nodota. To pašu man pavēlēja arī Ruksis. Tā, kapteini, kāda palīdzība jums vajadzīga izlūkošanas organizēšanai?

– Kas notika šodien ģenerālštābā?

– Jau kad es piebraucu pie štāba ēkas, kāds virsnieks mani brīdināja, ka iespējams mans arests, jo tieši tāpat jau policijas brigadierī Gaiss un Godakāja izsaukti uz apvienoto armijas un policijas apspriedi un tur arestēti. Tomēr es devos pie Rukša, un viņš man paziņoja, ka pēc policijas ziņām Knābis un, iespējams, Putnaērglis, mēģinājuši izdarīt valsts apvērsumu. Kandore-Kanore nogalināta, Nevaidmiris pazudis bez vēsts, armija tādējādi palikusi bez civilās virsvadības un viņš kā augstākā militārpersona valstī uzskata par savu pienākumu armijas spēkiem nodrošināt valstī mieru un kārtību. Man tika pavēlēts visīsākajā laikā pārcelt trīs brigādes uz Bellaportas pievārti un būt gatavam pēc pirmās pavēles uzsākt jebkuras kaujas operācijas. Tas viss bija gaužām dīvaini. Tagad es brīnos, ka mani nearestēja.

– Galu galā arī to var saprast. Jūs neesat Demokrātu partijas biedrs, jūsu disciplinētība un bezierunu pakļaušanās pavēlēm ļāva viņiem cerēt, ka kalposiet viņiem tāpat kā agrākajai priekšniecībai. Un Ruksis nav tāds muļķis, lai nesaprastu, ka visa Ārējā divīzija būs viņam daudz uzticamāka tad, ja jūs paliksiet amatā, nekā tad, ja jūs pēkšņi atceltu un nomainītu ar kādu svešu. Bez tam, var jau būt, ka Ruksis izjūt pret jums kaut kādu solidaritāti kā pret kadru ģenerāli. Vai jūsu rīcībā ir kādas ziņas par dumpinieku galvenajiem vadītājiem, faktiskajiem spēkiem un tuvākajiem plāniem?

– Nē, par dumpi es vispār uzzināju tikai no prezidenta pavēles, ja neskaita to, ko par Knābi man stāstīja Ruksis.

– Ģenerāli, kā būtu, ja jūs vēl kādu laiku izliktos, ka pakļaujaties Ruksim? Informācijas iegūšanas nolūkos un ar mērķi tādējādi ievest Bellaportā mums uzticamas karaspēka daļas.

Ģenerālis saslējās:

– Es esmu karavīrs, nevis spiegs!

– Piedodiet, ģenerāli.

– Bez tam, tas vienkārši nav iespējams. Man pavēlēts izdarīt policijas un Transrabbera spēku mobilizāciju, Sofiadas armijas mobilizāciju, pat iedzīvotāju mobilizāciju. Tādi pasākumi nav noslēpjami. Lai kā es censtos pārgriezt visus sakarus starp provincēm un Bellaportu. Gan jau kāds sociālnacionālists no Klaribellas, kāds fermeris, policists vai vienkārši kriminālnoziedznieks aizauļos bez ceļiem uz Bellaportu. Visu robežu es nevaru nosargāt. Bez tam tas, ka ģenerālis Apakšputniņš pieslēgts dumpiniekiem, bet ģenerālis Utubunga ne, vēl nenozīmē, ka visi viņu virsnieki un kareivji domā tāpat kā viņu ģenerāli. Pārbēdzēji no vienas puses uz otru pašreizējā momentā ir neizbēgami.

– Tik tiešām, pārbēdzēji ir neizbēgami. To saprātis arī Ruksis, un pašreizējā momentā tāds pārbēdzējs neizraisīs aizdomas. Tas mums jāizmanto. Ģenerāli, vai jums nav kāds virsnieks, kurš varētu Ruksim paziņot par jūsu nostāšanos republikas pusē un, ticamības nolūkā, teiksim, prezidenta pavēles saturu. Tam jābūt ļoti apķērīgam vīram un pārliecinātam verdzības un rasisma ienaidniekam. Un tajā

pašā laikā labi būtu, ja viņš būtu cēlies no Okeānijas, varbūt pat plantatoriem. Tā pašlaik būtu vislabākā uzticamības garantija rasistu acīs. Es saprotu, ka šīs prasības ir grūti apvienot...

Ģenerālis domāja.

– Nu ko, – viņš lēnām teica, – šķiet, ka man tāds virsnieks ir... Viņam ir velnišķīgi interesanta biogrāfija. Izsauciet kapteini Eiženu Pīpeskalēju! – viņš teica adjutantam.

Tas atvēra durvis uz priekštelpu un sastinga ar neizteiktu pavēli uz lūpām. Viņa – divīzijas komandiera adjutanta – krēslā sēdēja kāds ražena auguma zellis ar apaļu seju, policijas formā ar seržanta uzplečiem. Uzlicis uz galda automātu, viņš rotaļājās ar tā mēlīti, kamēr stobrs bija vērsts pret ģenerāļa kabineta durvīm un tād kapteiņa vēderu. Nekaunīgi smaidīdams, zellis jautāja adjutantam:

– Jūs kaut ko vēlējāties, kaptein?

Vēl viens policists stāvēja ar automātu uz krūtīm atvērtajās priekštelpas durvīs un acīmredzot uzmanīja gaiteni. Abi kareivji, ko adjutants bija nolīcis sardzē pie durvīm, tagad stāvēja pretējā kaktā ar sejām pret sienu un rokām uz pakauša, bet trešais policists tos pieskatīja.

Adjutants apjucis atskatījās uz ģenerāli.

– Ko tas nozīmē!? – ģenerālis Utubunga sašutis piecēlās kājās.

Mikus paskatījās laukā pa durvīm.

– Tas nozīmē, ģenerāl, ka gadījumā, ja jūs izrādītos valsts nodevējs, jūs tiktu nogādāts tādā vietā, kur varētu par to pilnā mērā atbildēt. Viss kārtībā, Tālav! – Mikus teica puisim ar apaļo seju. – Ģenerālis nebija valsts nodevējs.

– Okei! – Auleksis atbildēja, noņemdam no galda automātu un pieceldamies no krēsla. – Es laikam biju aizņēmis jūsu vietu, kapteini? Jūs abi varat turpināt dienestu! – viņš pamāja abiem kareivjiem.

Tie nolaida rokas un, joprojām bailīgi šķielēdami uz Auleksi, pievērsās ģenerāļa adjutantam. Pēdējais lika vienam no viņiem sameklēt un izsaukt pie ģenerāļa kapteini Eiženu Pīpeskalēju. Adjutants aizvēra durvis, un Mikus turpināja sarunu ar ģenerāli Utubungu.

– Kapteinis Pīpeskalējs atrodas manā dienestā tikai pusgadu, – ģenerālis paskaidroja. – Viņa tēvs ir Okeānijas plantators. Viena no vecākajām plantatoru dzimtām Okeānijā. Divdesmit četrus gadus vecs. Pagājušajā gadā pabeidzis Rietumpunkta kara akadēmiju Ādažos. Par cik mūsu valsts jaunāko virsnieku vidū neatrast cilvēku ar tik izcilu militāro izglītību, Republikas armijā viņam īpašā kārtībā tika piešķirta uzreiz kapteiņa dienesta pakāpe. Pie manis dien kā divīzijas štāba speciālo uzdevumu virsnieks. Sūdzēties par viņu nevaru. Disciplinēts, izdarīgs.

– Šajā gadījumā gan apķērība un veiklība būtu svarīgākas par disciplīnu un izdarību. Bet, galvenais, kāpēc jūs, ģenerāli, domājat, ka viņš, būdams vecas plantatoru dzimtas atvase, ir verdzības pretinieks?

– Es to zinu, – ģenerālis pasmīnēja. – Bet parunājiet ar viņu pats. Ja kapteinis Pīpeskalējs būs ar mieru, es nodošu viņu jūsu rīcībā saskaņā ar Prezidenta pavēles desmito punktu. Bet tikai, ja viņš pats būs ar mieru, saprotat? Spiegošana ienaidnieka aizmugurē nav tāds uzdevums, kurā neprasa karavīra piekrišanu. Bet tagad, kapteini, vai jums būs vēl kādi jautājumi?

Mikus piecēlās.

– Nē. Paldies, mans ģenerāli!

Ģenerālis pievērsās savam adjutantam:

– Iepazīstiniet viņu ar Pīpeskalēju un atstājiet divatā. Pēc tam lai Pīpeskalējs ierodas pie manis un ziņo par savu lēmumu.

– Klausos.

Mikus militāri sveicināja un kopā ar ģenerāļa adjutantu izgāja no kabineta. Priekštelpā joprojām atradās Auleksis ar abiem saviem puisiem. Tos uzlūkojis, adjutants greizi pasmīnēja, sacīdams Mikum:

– Tas jums izdevās, kapteini! Kamēr mēs domājam, ka jūs līdz personības noskaidrošanai atrodaties mūsu gūstā, īstenībā, izrādās, mēs paši bijām jūsu gūstā. Ko jūs darītu, ja mēs jūs arestētu?

– Ja izrādītos, ka ģenerālis Utubunga ir saistīts ar valsts nodevējiem, mēs darītu to, kas šādā gadījumā jādara Valsts Drošības dienestam. Jūs tiktu arestēti, un mēs mēģinātu jūs no šejienes aizvest. Ja tas nebūtu iespējams, jūs tiktu nošauti uz vietas.

Mikus to pateica tik vienaldzīgā tonī, ka smaidis nozuda no kapteiņa sejas.

– Velns parāvis!... Nu labi, jūs bijāt savējie, bet tikpat labi te var ienākt kurš katrs un nolaupt ģenerāli viņa paša štābā! Kam gan der visa šī miegainā apsardze! Es ģenerāļa vietā visu šīsdienas sardzi kopā ar sardzes priekšnieku iesēdinātu karcerī. Kā jūs galu galā te iekļūvāt? – kapteinis jautāja Auleksiam.

– O, nekas nav vienkāršāk! – Auleksis zobgalīgi atteica. Viņš, viceprezidenta personiskais apsargs, pieradis uzturēties viceprezidenta, prezidentes, ministru un maršalu sabiedrībā, slimoja ar to pašu slimību, kas piemīt gandrīz visiem augstu personu šoferiem, un proti: neizjuta nekādu cieņu pret personām, kas gan ir dienestā daudz augstākas par viņu pašu, taču tikpat daudz zemākas par viņa priekšnieku. Sākumā arī Mikus attiecībā uz sevi izjuta šo Aulekša slimību. Taču tas neturpinājās ilgi; drīz vien Aulekša labsirdīgi sangviniskā daba ņēma virsroku.

– Mēs pārkāpām pār sētu, – Auleksis stāstīja, – ielīdām štābā pa gaitena logu; ir taču tik karsts, un visi logi vaļā. Grūtākais bija atrast ģenerāļa kabinetu, bet tālākais pavisam viegli. Abi jūsu kareivji mums uzreiz piekrita, ka labāk pastāvēt desmit minūtes pie sienas, nekā miera laikā mirt pašā jaunības plaukumā, nezinot nemaz, par ko īsti. Kareivis paliek kareivis, sevišķi, ja viņš iesaukts armijā uz gadu un tikai gaida demobilizāciju, kapteini.

No nepatīkamās sarunas turpinājuma adjutantu izglāba jauns virsnieks, kas parādījās pieņemamās istabas durvīs un, mazliet pārsteigts par policistu klātbūtni, ziņoja, ka kapteinis Eižens Pīpeskalējs pēc ģenerāļa pavēles ieradies.

Eižens Pīpeskalējs, slaidis, melnīgsnējs, melnmatains skaistulis, izskatījās vēl jaunāks par saviem divdesmit četriem gadiem, un pat kapteiņa uzpleči nevarēja padarīt cienījamāku viņa lieliski veidoto, bet vēl pavisam bērnišķīgo seju.

Ģenerāļa adjutants stādīja vienu otram priekšā abus kapteinus, kuri nekad nebija bijuši leitnanti – vismaz šajā zemē –, un aizveda viņus uz kādu telpu štāba ēkas viņā galā, kur īsi izskaidroja kapteinim Pīpeskalējam Drošības dienesta kapteiņa uzdevumu, Prezidenta pavēles desmito punktu un ģenerāļa viedokli šajā jautājumā. Pēc tam viņš atstāja tos divatā.

Pirmais iespaids par Pīpeskalēju Mikū sajūsmu neizraisīja. Puisis likās pārāk jauns bīstamajam un sarežģītajam izlūka darbam ienaidnieka nometnē. Bet, galvenais, Mikus nevarēja pārvarēt šaubas par to, ka šis bagāta plantatora dēliņš varētu būt patiešām pārliecināts verdzības pretinieks. Ja arī viņš ģenerāļa Utubungas klātbūtnē ir izsacījis pret verdzību, tad šādi uzskati, raksturīgi dumpīgajai jaunībai, nopietnākā situācijā droši vien izgaiss kā nebijuši.

Pīpeskalējs runāja valodā, kurā Mikus jūtīgā lingvista auss saklausīja īstu Okeānijas izrunu ar spēcīgu Rīgas uzslāņojumu. Jo vairāk Eižens Pīpeskalējs stāstīja par savu pagātņi, jo skaidrāka Mikū kļuva pārliecība, ka viņa priekšā atrodas cilvēks, kurš vergturu nometnē neizraisīs nekādas aizdomas, un tajā pašā laikā vienmēr paliks verdzības ienaidnieks.

Pret priekšlikumu pēkšņi mainīt sava dienesta raksturu un priekšniecību Eižens Pīpeskalējs gan izturējās bez entuziasma, taču Mikus lika lietā visas savas pārliecināšanas spējas ar tādu dedzību, kas atgādināja profesora Meļļa pūles, kad tas pirms mēneša centās iedabūt Drošības dienestā Miku Raini, Edžu Pilnmēnesi un Donatu Vellu. Galu galā Eižens Pīpeskalējs devās pie ģenerāļa un ziņoja, ka piekrit darboties izlūkošanā. Ģenerālis pasludināja, ka no šā brīža speciālo uzdevumu virsnieks kapteinis Eižens Pīpeskalējs pāriet divīzijas izlūkošanas priekšnieka majora Lupatlaša pakļautībā un operatīvos jautājumos sava speciālā uzdevuma izpildīšanas ietvaros pakļaujas Valsts Drošības dienesta Izlūkošanas pārvaldes pārstāvim kapteinim Rainim.

Tā šajā 12.marta dienā, – dienā X, kad tika nogalināta republikas prezidente Žanna Kandore-Kanore un sākās pilsoņu karš starp demokrātiem un sociālnacionālistiem, kurš drīz vien pārvērtās par neskaitāmu grupējumu savstarpēju slaktiņu, – šajā dienā Mikus Rainis, kuram bija lemta tik izcila un neparasta loma Akorijas Republikas vēsturē, ieguva divus savus labākos palīgus – pārgalvīgu stiķu meistarū Tālavu Auleksi un labāko pretinieka nometnē strādājošo izlūku Eiženu Pīpeskalēju.

13. cēliens. Elles Vārti

Man brīnums kādēļ gan
Mūs dzīvus atstāja.

(Šekspīrs, «Vētra», Miranda, 534)

1. Politikas vērotāja

Miranda bija Bellaportas universitātes studente jau gandrīz divas nedēļas. Viņas studentes dzīve sākās pirmdien, 1.martā ar tradicionālajiem «Aristoteļa svētkiem»; tikai otrajā martā patiešām notika pirmās lekcijas. Un tagad bija 12.marts, piektdiena. Sakarā ar valsts svētkiem – Republikas proklamēšanas divdesmito gadadienu – šodien mācības atkal nenotika; visi studenti tika aicināti ierasties Prezidentes pils laukumā, lai noklausītos viņas runu un vispār lai piedalītos svinīgajos pasākumos. Ne visi studenti to izpildīja; daudzi no vecākajiem kursiem aizbrauca uz jūrmalu peldēties vai mazās grupiņās izklīda pa Bellaportas krogiem, bet Mirandas grupas «pirmziemieki» bija tik apzinīgi, ka patiešām ieradās pie Prezidentes pils gandrīz pilnā sastāvā.

Šajā grupā, kas te ieradās kopā ar Mirandu, bija kādi cilvēki divpadsmit vai piecpadsmit. Miranda viņus faktiski pazina vēl tikai pēc vārdiem; nekādas ilgas gaitas un kopīgi piedzīvojumi viņus vēl nesaistīja. Grupā bija tikai četri puisi, pārējās meitenes – acīmredzot sievietes tomēr vairāk nekā vīrieši interesējās par psiholoģiju (kuru Miranda tagad studēja).

Studenti sēdēja, salīduši logu nišās kādas valsts iestādes¹⁰¹ namā laukuma malā – labajā pusē, ja skatītos no Prezidentes pils. Aiz muguras viņiem bija krietni noputējuši logu stikli, un viņi riskēja tos ar elkoņiem izsist, ja sāktu pārāk draiskoties. Viņu sēžamvietas atradās apmēram divu metru augstumā virs laukuma bruģa, un viņu kājas šūpojās zemākstāvošo skatītāju galvu vai plecu līmenī. (Ak, nebēdnīgā jaunība! Viņiem taču bija dažai septiņpadsmit, dažam astoņpadsmit gadu; vai gan cienījami Akorijas Republikas pilsoņi rāptos tādās vietās?).

Tajā loga nišā, kur sēdēja Miranda (aiz savas iedzīmtās tīrības apziņas pakļājusī sev zem sēžamvietas jaunāko avīzi «Bellaportas Diena», kura – sakarā ar svētkiem – bija pilna ar Prezidentes un viņas ministru fotogrāfijām) – tajā nišā bez Mirandas sēdēja vēl viena viņu grupas meitene vārdā Indra un starp viņām abām vidū viens puisis, vārdā Kārlis, kurš bija palīdzējis abām meitenēm te uzrāpties.

Miranda bija speciāli paņēmusī līdzi savu binokli, kuru tēvs viņai bija uzdāvinājis pirms vairāk nekā diviem gadiem – viņas piecpadsmitajā dzimšanas dienā (jāatzīst – profesors Mellis mēdza dāvināt meitai visādas neparastas lietas. Nu, bet tādēļ jau viņš bija profesors Mellis!). Binoklis nebija vis kaut kāds teātra nieciņš – tas bija īsts jūras binoklis, kādu lietoja tālbraucēji kapteiņi (un arī gan Latvijas, gan Vētru Krasta augstākie sauszemes virsnieki). Miranda vēl Benulā bija pavadījusi neskaitāmas stundas, pētīdama caur šo binokli visdažādākās tālas un tuvas lietas, skatīdamās binoklī gan no viena, gan no otra gala. Tā ka viņa šo mantiņu ļoti labi pazina.

Pateicoties šim binoklim, viņa tagad atradās savas mazās grupiņas uzmanības centrā. Binoklis ceļoja no rokas rokā, pāriedams no Mirandas pie Kārļa, no Kārļa pie Indras un tad atkal nākdams atpakaļ, laiku pa laikam no jauna atgriezdamies pie saimnieces: katram gribējās nopētīt caur optisko ierīci gan pils svētku dekorējumu, gan bruņotos apsargus uz jumtiem un bēniņu lūkās, gan raibo pūli zemāk par viņiem pašiem. Miranda ar nepacietību gaidīja parādāmie pils balkonā pašu Prezidenti, lai izpētītu, kā viņa būs ģērbta. Bet pagaidām balkons bija tukšs vai, pareizāk sakot, uz tā grozījās kaut kādi vīri formas tērpos, un Miranda neatrada tur nekā interesanta, tāpēc pagriezta binokli projām un sāka pētīt citu māju logus.

Mājās, kas atradās visapkārt Prezidentes pils laukumam, logi visi bija aizvērti, un tajos nekur neredzēja cilvēkus, kas raudzītos lejup uz notiekošo. Tas mazliet izbrīnīja Mirandu, jo, ja viņa te dzīvotu, viņai liktos gluži dabiski atvērt logu un skatīties laukā. (Miranda nezināja, ka tas bija īpašs Drošības dienesta rīkojums – nekādā gadījumā neatvērt logus uz laukumu; vairums apkārtējo māju bija valsts iestādes vai firmas, un rīkojuma izpildi kontrolēt nebija sevišķi grūti, taču tur, kur tomēr bija dzīvokļi, to iemītnieki arī personīgi bija stingri brīdināti par aizliegumu un bija parakstījuši attiecīgu

¹⁰¹ Kā autorei izdevās noskaidrot, tie bija Akorijas republikas Finanšu ministrijas logi – *aut.piez.*

dokumentu, bet laukuma tuvumā gatavībā stāvēja īpašas drošībnieku grupas, gatavas momentā ierasties tajā dzīvoklī, kur logi tiktu atvērti).

Neatradusi arī logos nekā interesanta, Miranda nopētīja jumtus. Kā jau viņi ar Kārli un Indru vēl iepriekš bija ievērojuši un arī savā starpā apsprieduši, gan Prezidentes pils, gan apkārtējo namu bēniņu lūkās un lodziņos uz jumtu fona visur rēgojās formās tērptu vīru pāri – katrā lūkā vai bēniņu lodziņā pa diviem: viens ar snaiperu šauteni rokā, otrs ar binokli pētīja apkārtni. Saulē laiku pa laikam iemirdzējās viņu optisko tēmekļu vai binokļu stikli.

Mājā pa labi no Mirandas (un tāpat pa kreisi no Prezidentes pils) Miranda sastapās binokļu skatieniem ar kādu virsnieku: tas skatījās binoklī no jumta lodziņa lejup šurp uz studentiem, tos uzmanīgi nopētīdams, bet Miranda raudzījās augšup uz nama bēniņos stāvošajiem policistiem. Redzēdama, ka virsnieks skatās šurp, Miranda viņam uzsmaidīja un pamāja ar kreiso roku. Virsnieks arī pasmaidīja, lai gan mazliet pavilcinājies, un atturīgi pamāja arī viņai, tad pavērsa savu binokli uz citu pusi.

Arī Miranda nolaida savu binokli zemāk un pēkšņi pamanīja kādā tā paša nama logā kustību, kas viņu ieinteresēja. Tur kāds vīrs pašreiz attaisīja logu. Logs nebija tāds, pie kādiem Miranda bija pieradusi: kad rāmji atveras uz abām pusēm kā divviru durvis. Šis logs bija bīdāms uz augšu un leju, līdzīgi kā vilcienu vagonos. Un lūk: vīrietis to pabīdīja uz augšu un pēc tam atkal nolaida lejup – bet ne īsti līdz galam: starp palodzi un bīdāmo rāmi palika neliela sprauga – pilnīgi nemanāma paviršam skatienam, kurš to īpaši nepētīja.

Tajā īsajā brīdī, kamēr logs bija atvērts pietiekami plaši, Miranda savā binoklī paspēja saskatīt un pazīt to cilvēku, kas darbojās ap loga rāmi: tas bija Džordžs Bušs Vašingtons – tas pats puisis, ar kuru kopā Mikus toreiz, pirms mēneša, bija ieradies uz kuģa «Viļņu Princis» klāja Karmas Gardas un Edžus Pilnmēness kāzu brauciena laikā. Miranda tur uz kuģa nebija sevišķi tuvu iepazīsies ar šo puisi (nebija laika – svarīgākas lietas bija!), bet tagad pati viņa eksistence un parādīšanās šeit bija meitenei spilgts atgādinājums par Miku, un tāpēc Miranda priecīgi sarosījās uz savas avīzes, gaidīdama, kad Džordžs Bušs paskatīsies šurp, lai viņa varētu arī tam pamāt ar roku.

Tomēr Džordžs Bušs neskatījās šurp; viņš pieplaka pie loga spraugas un lūkojās tikai uz Prezidentes pils pusi, tāpēc Mirandai apnika viņu vērot, un viņa sāka pētīt logu, kurā Džordžs Bušs atradās, apkārtējos logus un vispār tās ēkas fasādi. Tas noteikti nebija dzīvoklis, kur viņš sēdēja: logos nebija aizkaru, un stikli bija pavisam noputējuši netīri; blakuslogos ēkas ceturtajā stāvā, kur Džordžs Bušs atradās, bija saskatāmi kaudzēs sakrauti kaut kādi saiņi – acīmredzot tā bija noliktava. «Laikam viņš tur strādā» – Miranda nodomāja un, gribēdama uzzināt, kādā iestādē Mikus draugs strādā, viņa nolaida binokli zemāk, lai izpētītu uzrakstus ap ieejas durvīm. Tur bija uzraksts «Grāmatu tirgotava».

Bet tikmēr jau pūlis ierēcās, jo savas pils balkonā bija parādījusies Prezidente, un Miranda tūlīt pat pavērsa binokli pret viņu, lai nepalaistu garām ne mazākās detaļas no viņas apģērba un frizūras. Arī Kārlis un it sevišķi Indra jau nepacietīgi rāva viņai ārā no rokām binokli, jo arī viņi abi gribēja palūkoties uz Žannu Kandori-Kanori spēcīgākā palielinājumā. Tādā atmosfērā, protams, nevarēja būt ne runas par to, ka kāds no viņiem varētu klausīties Prezidentes vārdos.

Kad binoklis, pabijis pie Mirandas jaunajiem studiju biedriem, atkal atgriezās pie viņas, un kad pēdējie sīkumi Prezidentes tualetē bija līdz galam izpētīti, Miranda atkal pagrieza binokli uz Mikus drauga pusi, lai paskatītos, ko dara viņš... Bet tas, ko viņa ieraudzīja, lika viņai sarauties, un viņa gandrīz vai novēlās no savas loga nišas uz apakšā stāvošo skatītāju galvām.

Un, proti: Miranda ieraudzīja, ka Džordžs Bušs Vašingtons pašreiz izbāž pa sava loga spraugu melnu šautenes stobru, noliec savu tumšo galvu pie tēmekļa un gandrīz tajā pašā brīdī stobra galā pazibēja liesmiņa, pelēkzilu vieglu dūmu mutulītis atrāvās no nama fasādes un ātri vien izplēnēja karstajā gaisā... Bet Džordžs Bušs Vašingtons tūlīt pat ievilka šautenes stobru atpakaļ savā noliktavā, parāva uz leju loga rāmi, to aizcirdzams, un pazuda Mirandas skatienam.

Miranda sēdēja gluži kā viena no tām akmens statujām, kas rotāja Finanšu ministrijas logu karnīzes, bet apkārt viss bija momentā pārvērties. Nebija vairs Prezidentes runas; tā vietā lejā skanēja arvien pieaugoša pūļa murdoņa, visi nemierīgi rosījās, – bet kaut kā haotiski, bezmērķīgi, mētādamies no vienas puses uz otru. Kārlis rāva Mirandai no rokām binokli, saukdams:

– Viņi nošāva Prezidenti! Viņi nošāva Prezidenti! – un Miranda nepretodamās atdeva viņam binokli, kuru tas tūdaļ pieklāva acīm, lai pētītu Prezidentes balkonu. Bet tur arī ar neapbruņotu aci varēja redzēt, ka Prezidenti ātri aizsedz apsargi un ievēl viņu pils iekšelpās.

Beidzot Miranda atkal pārvērtās no Finanšu ministrijas fasādes akmens statujas par dzīvu jaunu meiteni un iesaucās:

– Kārli! Es redzēju viņu!

– Ko viņu? – jautāja Kārlis, nolaizdams binokli, jo pils balkonā vienalga vairs nebija nekā interesanta ko skatīties.

– Slep kavu... Es redzēju, kā viņš šauj... Un es viņu pazīstu! Es zinu, kā viņu sauc!

– Patiešām? – Kārlis īsti negribēja ticēt. – Nevar būt!

– Patiešām! – atbildēja Miranda jau pavisam apņēmīgi. – Skrienam ātrāk! Kamēr viņš nav izgājis no tās mājas! Vajag pasaukt policistus! Parādīt viņiem šāvēju! Kārli, ātrāk! Skrienam! – un Miranda gandrīz vai nogrūda savu jauno studiju biedru no loga nišas tā, ka viņš neveikli pa pusei nolēca, pa pusei nokrita uz bruģa, izgrūstīdams tuvumā stāvošos skatītājus un tāpēc izpelnīdamies viņu lamas un pat saņemdamas dažus belzienus, kam gan, pārņēmis no Mirandas viņas satraukumu, nepievērsa vairs nekādu vērību.

Tad abas meitenes viena pēc otras ielēca viņa rokās, un visi trīs jaunieši pēc Mirandas norādījuma metās skriet uz liktenīgo māju, kur atradās liktenīgā grāmatu tirgotava. «Skriet» gan nebūs te īstais vārds, jo viņi jau nu gan gribēja skriet un skrēja savās domās, bet īstenībā viņiem nācās lauzties cauri pūlim, dažreiz pavisam nepieklājīgi grūstot apkārtējos, kas stājās viņiem ceļā un kavēja viņu kustību.

Jau pa gabalu Miranda pamanīja, ka grāmatu tirgotavas durvis atveras un pa tām iznāk Džordžs Bušs Vašingtons. Šautenes viņam līdzī nebija. Rokas kabatās sabāzis, viņš, nelikdamies ne zinīs par apkārtējā pūļa satraukumu, steidzīgi pagriezās pa kreisi no izejas durvīm, tas ir uz pretējo pusi no Prezidentes pils, un ātri devās projām.

Miranda satvēra Kārli aiz elkoņa un kļiedza viņam ausī cauri pūļa murdoņai:

– Es viņu redzu! Viņš izgāja no mājas! Sekosim viņam!

Viņi lauzās cauri pūlim tagad mazliet citā virzienā, un Miranda dažreiz pat palēcās, lai pāri cilvēku galvām saskatītu Džordžu Bušu un neizlaistu viņu no acīm.

Beidzot viņi izkļuva no Pils laukuma un līdž ar to arī no pūļa. Priekšā pavērās gandrīz brīvs ceļš. Džordžs Bušs bija jau aizgājis labu gabaliņu pa sānieliņu, un studenti nu jau patiešām skriešus metās viņam pakaļ. Kārlis būtu viņu panācis viegli, bet meitenēm viņu apģērbos un apavos ar skriešanu bija pagrūtāk. Savukārt, Kārlis nemaz nezināja, kurš īsti ir tas vainīgais un ķeramais, tāpēc tikai sekoja Mirandas norādījumiem par to, uz kuru pusi jāskrien. Visa šī jūklā dēļ vajāšana ievilkās, un viņi panāca Džordžu Bušu jau krietnā attālumā no Prezidentes pils laukuma.

Aizelsusies Miranda satvēra Džordžu Bušu aiz elkoņa un apstādināja viņu:

– Pagaidiet! – viņa tam uzsauca, un mazais angolis patiešām apstājās. Viņa dzeltenā seja bija bāla, pa to tecēja sviedru lāses.

– Kāpēc jūs nošāvāt mūsu valsts prezidentu?! – Miranda Mella bargi vaicāja Džordžam Bušam Vašingtonam, un šajā jautājumā (gan tāpat kā visā viņas uzvedībā) izpaudās viņas nepārspējamā sievišķība.

– Ko? – teica Džordžs Bušs un parāvās nostāk.

Bet te viņu satvēra students Kārlis. Viņš bija galvastiesu garāks par mazo angoli, lai gan kalsens, un, sagrābis Džordžu Bušu no aizmugures, iespieda viņa kaklu savā elkonī.

– Sauciet policiju! – viņš uzkliedza meitenēm. – Es viņu paturēšu.

Miranda un Indra paraudzījās apkārt, bet tiešā tuvumā nekur policistus neredzēja. Kamēr viņas domāja, kā rīkoties tālāk, Džordžs Bušs saliecās sāņus, cik viņam ļāva Kārļa tvēriens, un pēkšņi iesita Kārlim ar elkoni pavēderē. No pārsteiguma un sāpēm Kārlis saliecās, bet Džordžs Bušs tikmēr izrāvās no viņa rokām, atlēca sāņus, viņa rokā nezin no kurienes parādījās maza pistole, tūlīt pat nobūksķēja viens šāviens, otrs, trešais...

Kārlis satvēra ar vienu roku vēderu, tad ar otru krūtis un beidzot nokrita uz mutes tā, ka viņa kājas palika uz ietves, bet pleci un galva novēlās zemāk – uz brauktuves asfalta. Miranda ar šausmām redzēja, kā no viņa ķermeņa apakšas lēnām izplūst tumšsarkanu asiņu peļķe.

Džordžs Bušs tikmēr kā kaķis pielēca pie Indras un pavērsa pistoli pret viņu.

– Nē! – iekunkstējās meitene. – Nevajag... Es jūs lūdzu, nevajag!

Džordžs Bušs sekundi vilcinājās, un Indra tikmēr steidzīgi nokrita viņa priekšā uz ceļiem un, rokas salikusi kā lūgšanā, vaidēja augšup uz angola šķībajām acīm:

– Lūdzu, lūdzu, nešaujiet... Es jūs nenodošu! Nekad! Lūdzu...

Džordžs Bušs noskurināja savu melno galvu, tad parāva pistoli lejup un izšāva asfaltā pie Indras ceļgaliem. Miranda redzēja, kā asfaltā vienā mirklī izveidojās mazs caurumiņš un no tā izsitās putekļu un smilšu strūkla, kad lode tur iegāja. Tad Džordžs Bušs neatskatīdamies metās skriet projām, bet Indra noslīga pāri lodes caurumiņam ar pieri pie zemes kā musulmaņu lūgšanā un sāka aizgūtnēm histēriski raudāt.

Miranda stāvēja kā vēlreiz pārakmeņojusies un skatījās uz abiem savu studiju biedru ķermeņiem, kuri gulēja uz asfalta – viens nekustīgi arvien plašākā asiņu pelķē, otrs raustīdamies elsās. Tomēr viņa atjēdzās vēl savlaicīgi, lai paskatītos, kur paliek Džordžs Bušs un redzētu, ka viņš ieskrien kādā ēkā labu gabalu no notikuma vietas.

Tad Mirandai blakus nokauca bremzes un, strauji piebraukusi, apstājās mašīna ar uzkrāsotu valsts ģerboni uz durvīm, un no tās izlēca... – Miranda viņu uzreiz pazina – tas bija Donats Vells, ģērbies Drošības dienesta uniformā ar seržanta uzpleciem. Donats arī uzreiz pazina meiteni, un viņa sejā atspoguļojās pārsteigums:

– Miranda?... Jūs?..

Bet tad viņa apziņā virsroku ņēma dienesta pienākumu lietišķums, un viņš jautāja tā, kā bija to nolēmis jautāt, vēl mašīnā traukdamies šurp:

– Kas noticis? Kas šāva?

– Tas bija Džordžs Bušs... – Miranda aizsēdusies stostījās. – Viņš nošāva mūsu Prezidenti!... Es pati redzēju... es viņu pazinu... pēc tam Kārlī...

– Kur viņš ir? – Donats Vells bargi pārtrauca meiteni.

– Viņš ieskreja tur... – Miranda rādīja uz māju, kurā bija nozudis slepkava. – Es to redzēju...

– Pie manis! – seržants Donats Vells uzsauca trim drošībnieku kaprāļiem un ierindniekiem, kuri, mašīnas durvis pavēruši, nogaidoši raudzījās uz savu nodaļas komandieri, un pēc šīs pavēles viņi tūdaļ izlēca no auto. Ceturtajam, šoferim, Donats pavēlēja:

– Egīl, izsauc pa rāciju ātro palīdzību un līdz viņu atbraukšanai sniedz pirmo palīdzību ievainotajiem! – tad pievērsās Mirandai: – ātri rādiet, kur palika noziedznieks! Puiši, aiz manis!

Un visi pieci – Donats Vells, Miranda un trīs drošībnieki ar patšautenēm kaujas gatavībā metās skriet uz to namu, kuru viņiem rādīja Miranda. Tas izrādījās kinoteātris «Teksasas Suns».

– Palieciet ārā! – Donats Vells pavēlēja Mirandai, bet pats ar saviem vīriem iebruka kinoteātrī.

Pēc maza brītiņa Miranda izdzirdēja no kinoteātra atskanam šāvieni blīkškus (viņa pazina, ka tā bija pistole), automātu tarkškus, sieviešu spiedzienus, bet vēl pēc brītiņa «Teksasas Suna» durvīs parādījās Donats Vells, aiz viņa divi drošībnieki, turot pie pleciem Džordžu Bušu Vašingtonu, kam bija aiz muguras dzelžos saslēgtas rokas, un beidzot gājienu noslēdza ceturtais drošībnieks, turot gatavībā savu Pīrādžiņa automātisko universālo kaujas šauteni. Džordžam Bušam visa seja bija saskrābāta, krekls pārplēsts, un no deguna pilēja asinis.

– Jūs brauksiet mums līdzi, lai sniegtu liecību Valsts Drošības dienestam, – Donats Vells teica Mirandai, un viņa klusuciedzama pamāja, bailīgi raudzīdamās uz sagūstīto slepkavu Džordžu Bušu Vašingtonu.

2. Politikas virtuve

9999.gada 12.martā, kaut gan bija piektdiena, Universitātē mācības bija atceltas un nenotika. Universitātes studentiem un mācībspēkiem bija dota iespēja – taču nebija uzlikts pienākums – piedalīties Republikas 20 gadu pastāvēšanas plašajās svinībās. Tajā liktenīgajā rītā asociētais profesors Edžus Pilnmēness likās izmantojam augstāk minēto iespēju, bet doktorante Karma Pilnmēnese, savukārt, izmantoja tāpat augstāk minēto pienākuma neesamību. Citiem vārdiem sakot, Edžus tajā rītā devās uz Prezidentes pils laukumu, lai noskatītos greznos pasākumus un noklausītos svinīgās runas, bet Karma palika mājās gultā gulot. Pēdējās dienās viņai ļoti gribējās ēst un gulēt, un bez tam bija arī pazudušas menstruācijas (Edžus to tagad drīkstēja zināt ar visām savām vīra tiesībām).

Profesors Pilnmēness ar jauno sievu dzīvoja Edžus lielajā mājā jau divas nedēļas – kopš februāra beigām, kad viņi bija atgriezušies Bellaportā no Senzaras sakarā ar mācību gada sākumu 1.martā (šajā gadā mācību sākums bija iekritis tieši pirmdienā, un viņi atbrauca sestdien). Karmas pašas dzīvoklis (t.i. īstenībā akadēmiķa Garda dzīvoklis galvaspilsētā) tagad stāvēja aizslēgts, kluss un putekļains, jo paši vecie Gardi joprojām mita savā Senzaras pilī, bet Karma savas līdzšinējās mājas apmeklēja tikai paretam uz pusstundiņu: kad ievajadzējās kādas no tām lietiņām, kuras viņa vēl nebija pārnesusi uz jaunajām mājām.

Tā domāja Edžus kolēģi profesori, ka viņš iet vienkārši noskatīties pasākumus un noklausīties runas, cerēdami, ka viņš piebiedrosies pārējo Universitātes profesoru pulciņam, kas tieši ar šādu nolūku bija devušies uz Pils laukumu, un Edžus to viņiem arī bija iepriekšējā dienā tā neskaidri apsolījis, jau iepriekš slepeni zinādam, ka viņam «neizdosies atrast» kolēģu profesoru grupiņu milzīgajā pūlī.

Īstenībā Edžus jau mājās uzvilka savu jauno Drošības dienesta kapteiņa uniformu (ar kuru šodien pirmoreiz izgāja uz ielas – ārpus Stūra mājas sienām) un ieradās nevis pils laukumā, bet gan pašā pilī. Knābja dienestā šodien bija izsludināta pilna kaujas gatavība un visu spēku mobilizācija. Neviens – no pulkveža līdz ierindniekam – nevarēja palikt nomaļus; katram bija dots kaut kāds uzdevums: vieni pilnā gatavībā dežūrēja pašā Stūra mājā (mēs atceramies, ka starp viņiem bija arī kapteinis Mikus Rainis), citi patrulēja Pils laukumu un apkārtējās ielas (mēs zinām, ka seržants Donats Vells bija vienā tādā patruļā); vēl citi apsargāja pašu pili. Lūk, šos pēdējos komandēja Drošības dienesta Apsardzes pārvaldes priekšnieks majors Punčadancis, un viņam šodien bija piekomandēti daudzi virsnieki no citām pārvaldēm, tajā skaitā arī kapteinis Edžus Pilnmēness no Autonomo veidojumu pārvaldes.

Edžus uzdevums (vismaz tikmēr, kamēr nekas īpašs nav noticis) bija no Prezidentes pils augšējā stāva loga (binoklī) novērot laukumu, pūli, apkārtējās mājas, to logus, jumtus un vispār visus redzamos objektus. Edžum blakus atradās viens no Punčadanča vienības vīriem – kāds seržants ar snaipera šauteni rokās (uz šī uzdevuma laiku nodots kapteiņa pakļautībā). Edžus novēroja apkārtni binoklī, bet seržants – ar neapbruņotu aci un caur savu optisko tēmekli. Divatā viņiem vajadzēja atklāt potenciālo atentāta rīkotāju un nošaut viņu, pirms vēl viņš ir paspējis izšaut uz Prezidenti.

Protams, Edžus ar savu seržantu nebija vienīgais tāds novērotāju pāris. Majors Punčadancis bija tādus izvietojis pa visu pili dažādos ēkas stāvos un arī uz pils jumta. Ja gadījumā kaut kas notiktu, un novērošana kļūtu nevajadzīga, Edžum bija nekavējoties jāierodas jaunu rīkojumu saņemšanai pie majora Punčadanča viņa «štābā», kurš atradās telpā tieši aiz Prezidentes pils balkona.

Tā nu Edžus sēdēja pie atvērta loga kādā Prezidentes pils telpā augšējā stāvā un, atspiedis elkoņus uz palodzes, vēroja binoklī visu, ko vien varēja saskatīt. Gluži nevilšus viņš bija nostādījis sevi atentāta rīkotāju lomā un prātoja nevis par to, kā nosargāt Prezidenti, bet gan par to, kā viņu varētu nošaut.

No pūļa to izdarīt nebija tikpat kā nekādu iespēju. Pirmkārt jau, tik blīvā pūlī nevarētu pat pacelt ne šauteni, ne automātu, nerunājot jau nemaz par tēmēšanu. Pūlis bija pilns ar drošībniekiem civilā un ar policistiem, un, pat ja neiejauktos «parastie» cilvēki, tad paspētu piesteigties kāds no aģentiem. Šāvējs, lielākais, varētu paspēt izvilkt un pacelt pistoli, un varbūt pat pagūtu izšaut, bet tikai izšaut bez tēmēšanas un – no tāda attāluma – praktiski bez cerībām trāpīt.

Ja pūlis atkrīt, tad šāvējam jāatrodas apkārtējās ēkās: kaut kur logos vai uz jumtiem – un Edžus pārļaida skatienu ēkām. Protams, par to visu bija domāts un runāts gan pie pulkveža Knābja, gan vēlāk pie majora Punčadanča. Uz Prezidentes pils jumta (bēniņu lūkās un lodziņos) un pils logos atradās Drošības dienesta snaiperi, tādi kā Edžus ar savu pārinieku, kuri nepārtraukti uzmanīja apkārtējās mājas un kuru uzdevums bija atklāt uguni uz katru, kurš no pretējo māju logiem vai jumtiem tēmētu uz Prezidenti. Šie snaiperi pašu Prezidenti nevarēja redzēt (jo viņa atradās uz tās pašas ēkas balkona zemāk par viņiem). Bet Edžus pamanīja, ka arī pretējo māju bēniņu lūkās vietām ņirb kaut kādi stāvi formas tērpos un saulē šad tad atmirdz binokļu vai optisko tēmekļu stikli.

«Tas nu gan ir muļķīgi!» – Edžus nodomāja. – «Tas rada jucekli. Šiem snaiperiem Prezidente savā balkonā tiešām ir kā uz delnas!... Un drošībnieki no Prezidentes pils uz viņiem taču nešaus... Jo viņi savos posteņos atrodas “likumīgi”... Kas īsti viņus tur ir novietojis!? Ja kāds šodien vispār var nošaut Prezidenti, tad tie ir vienīgi, lūk, šie te snaiperi formas tērpos no Prezidentes pilij pretējo māju jumtiem!»

Edžus kļuva manāmi nemierīgs, trauksme iezagās viņam sirdī, viņš visiem spēkiem centās saskatīt, kas tie īsti ir par cilvēkiem uz jumtiem Prezidentes pilij iepretim. No tās vietas, kur Edžus sēdēja, bija redzami divi snaiperu posteņi laukuma pretējā pusē, tāpat Prezidentei kreisajā pusē. Tagad, binoklī, Edžus varēja viņus labi aplūkot. Katrā postenī bija pa diviem vīriem. Viņi bija policijas formas tērpos, un Edžus varēja saskatīt pat viņu uzplečus. Tie bija Drošības policijas virsnieki, katrā postenī viens kapteinis un viens leitnants. Viņi stāvēja ēkas bēniņos, izbāzuši galvas pa jumta lodziņiem. Katrā pāri viens no virsniekiem (jaunākais) turēja rokās snaiperu šauteni ar optisko tēmekli, bet otrs (vecākais) caur binokli aplūkoja apkārtni (acīmredzot meklēdams potenciālo slepkavu).

(..)¹⁰²

¹⁰² Edžus arī, tāpat kā Miranda, redz Prezidentes nošaušanu – *V.E.* – taču viņš redz citu šāvēju, ne Džordžu Bušu Vašingtonu. Slepkava ir Drošības policijas virsnieks. Pēc tam seržants Vells pie majora Punčadanča atved arestēto Džordžu Bušu, un majors uzdod kapteinim Pilnmēnesim to nopratināt un nogādāt Stūra mājā. Kad Edžus grib vest Džordžu Bušu uz Knābja dienesta ēku, no pūļa izlec Alfrēds Rubiks un nošauj Džordžu Bušu. Šo stāstu mēs te izlaižam.

3. Pagrieziena

«Man jāparūpējas par Mirandu...» – ar tādu domu Mikus aizmiga viņam atvēlētajā mazajā istabiņā štāba ēkas gaitenā galā, kur zaldāti bija ienesuši viņam kazarmu dzelzs gultu, – un ar tādu domu viņš pamodās pēc stundas piecas ilga miega. Ārējās divīzijas štāba ēka dunēja kā bišu strops. Ģenerālis Utubunga pildīja Prezidenta pavēles sesto punktu un pārcēla savu štābu uz Klaribellas ziemeļiem, kas, kā Mikus zināja no Republikāņu kara padomes pirmās sēdes, bija nepieciešams, lai Utubunga varētu koordinēt un komandēt mobilizāciju Klaribellā, lai atrastos tuvāk jūras kara flotes bāzei, kur pašlaik bija pretestības kustības centrs, un varētu vieglāk uzturēt ar to sakarus, kā arī lai kāda pēkšņa Ruksim uzticīgas karaspēka vienības pārvietošanās no Bellaportas, Jēkabānijas vai Jehulendas nevarētu viegli atšķelt viņa štābu no republikāņu galvenajiem spēkiem.

Ar sētu apjoztā militārā pilsētiņa Fatumas nomalē bija jau gandrīz tukša un pamesta, kad Mikus, nomazgājies, noskuvies un ieturējis brokastis no armijas konservu kārbas, iznāca uz ierindas mācību laukuma štāba ēkas priekšā. Ģenerālis, augstākie štāba virsnieki, apsardzes un atsevišķās rotas bija jau aizbraukuši; kazarmu pilsētiņā vēl kavējās tikai aizmugures daļas, kravādamas mašīnās noliktavu saturu. Kapteinis Eižens Pīpeskalējs bija «aizbēdzis» no štāba uz Bellaportu jau vakar vakarā, lai ziņotu maršalam Ruksim par ģenerāļa Utubungas nodevību. Seržants Auleksis ar saviem vīriem bija nakšņojis kaut kur kareivju kazarmās, un tagad Mikus mēģināja viņu uzmeklēt. Bet juceklis bija tik liels, ka neko nebija iespējams atrast, kā tas ir bijis allaž, kad karaspēka daļas pārvietojas uz citu vietu.

«Man jānododas uz Bellaportu, lai parūpētos par Mirandu; man jānogādā viņa uz Benulu pie tēva; nedrīkst viņa palikt viena šeit, kara pārņemtajā Bellaportā!» – atkātoja pie sevis Mikus un tajā pašā mirklī, pagriezis galvu, ieraudzīja meiteni stāvam pie kādas militāras noliktavas durvīm. Tas bija tik negaidīti un neiespējami, ka sākumā viņš nemaz nenoticēja pats savām acīm. Kā gan Miranda varēja uzrasties šeit, Fatumā, ģenerāļa Utubungas štābā!? Nē, tas taču pilnīgi nebija iespējams!

Lai pārliecinātos, ka tas ir tikai redzes māns, Mikus piegāja noliktavai tuvāk, bet tur stāvošā meitene tikmēr pagriezās un arī ieraudzīja Miku.

– Miku! – Miranda iesaucās un strauji metās viņam pretī. – Ak, Pērkoņtēvs, kāda laime! Kā tu te gadījies? – Miranda jau bija apskāvusi viņa kaklu, un viņu lūpas saskārās šim gadījumam tik dabiskā jūtu izpausmē, ka ne viens, ne otra nepaspēja neko loģiski izspriest par to, vai šāda uzvedība ir piedienīga vai ne, un vai to pieļauj viņu attiecību stāvoklis.

– Nē, bet kā TU te gadījies? – Mikus izmeta jautājumus tajos brīžos, kad viņa lūpas bija īslaicīgi brīvas, bet viņa rokas tikmēr glāstīja Mirandas muguru, kas viņam pēkšņi izlikās tik maza un tik trausla, un pāri šīm rokām, tās viegli kutinot, lija meitenes oglesmelno matu kairinošā straume.

– Es atbraucu ar Donatu Vellu, – Miranda atbildēja, kad beidzot viņas lūpas atrada par iespējamu uz kādu laiku pārtraukt skūpstīšanu un uzsākt runāšanu. – Viņš ir tur iekšā, noliktavā. Viņš esot šeit dienējis, un viņam visi feldfēbeļi te pazīstami. Viņš grib dabūt armijas konservēto pārtiku un vēl kaut kādas tur mantas braucienam ar laivu pa Fatumrivulu. Viņš grib vest mani pa upi lejup uz Benulu pie tēva. Cita ceļa uz turieni vairs neesot. Bellaportas osta dumpinieku rokās. Tētis esot vakar zvanījis uz Drošības dienestu pēc tā šausmīgā atentāta un lūdzis Donatam, lai viņš mani aizved...

Ass šķēps iedūrās Mikus sirdī, un viņa seja laikam kļuva nodevīgi pelēka, jo Miranda izbijusies uz viņu palūkojās:

– Kas tev notika?...

Mikus uzreiz atcerējās to sarunu ar Donatu uz Fatumrivulas laivu piestātnes dēļiem, kad viņi pirmoreiz bija kopā atbraukuši šeit Fatumā pirms tās liktenīgās kaujas ar narkotirgoņiem: kā Donats bija stāstījis par savu kopš armijas laikiem loloto «jaunības sapni»: divatā kopā ar kādu meiteni nobraukt lejup pa Fatumrivulu... Un tagad viņš šo sapni taisījās realizēt ar Mirandu! Ar Mirandu!!!

Mikum ieskanējās ausīs Donata Vella balss un kā zāģis baļķī iegriezās prātā toreiz sacītie viņa vārdi: «Ja tu esi divatā ar skuķēnu, tad kādēļ steigties? Labāk peldi mierīgi pa straumi un drāz savu meiču trīs nedēļas no vietas gan krastā, gan laivā!»...

– Tavs tēvs zvanīja MAN, nevis viņam, – Mikus teica sadrūmušā balsī, – tikai nesazvanīja mani, jo es tajā brīdī glābu no dumpiniekiem viceprezidentu Nevaidsmiri un nebiju Drošības dienesta ēkā... Man to pats Knābis teica pa telefonu...

– Bet mīļais, kāda tad te problēma? – Miranda jautāja, savā naivumā patiešām nesaskatīdama nekādu problēmu. – Aizved TU mani pie tēva! Es taču braucu līdz Donatam tikai tāpēc, ka nebija tevis. Bet tagad...

– Kā jūs vispār satikāties?

– Viņš ieradās pie manis naktī universitātes studentu kopmītnē. Teica, ka man tūlīt pat jābraucot projām no Bellaportas. Mani kā pulkveža Meļļa meitu tūdaļ arestēšot, līdzko atradīšot. Viņš

mani aizvedīšot uz Benulu pa Fatumrivulu. Tā esot viņam pavēlējis pats pulkvedis Knābis, kuram savukārt zvanijis un to lūdzis mans tētis. Vēl Donats teica, ka armija tikko kā esot šturmejus Drošības dienesta māju, pulkvedis Knābis nošauts, ēka sagrauta, gandrīz visi drošībnieki krituši vai sagūstīti, tikai dažiem, tajā skaitā viņam, laimējies izbēgt pa kaujas juku laiku... Pilsētā notiekot čakistu un viņu ģimenes locekļu medības... Donats teica, ka saķers arī mani, lai izmantotu šantāžai pret pulkvedi Melli... Tāpēc man esot nekavējoties jābēg. Tad es savācu mantiņas, cik paspēju, un mēs tūlīt pat iesēdāmie viņa mašīnā un atbraucām šurp. Viņš teica, ka vajagot dabūt armijas motorlaivu, apgādāties ar pārtiku ceļam, un tāpēc iebrauca ģenerāļa Utubungas štābā. Tas arī viss... Mēs atbraucām varbūt pirms minūtēm divdesmit. Viņa mašīna stāv ārpusē uz ielas, pie vārtiem.

– Viņš tevi mīl? – Mikus jautāja pēkšņi un asi.

– Ko? – Miranda izbijās un ar šo savu viltoto nesaprašanu mēģināja novilcināt laiku, lai izdomātu, vai tagad vajadzētu Mikum atzīties, kā Donats bija viņai toreiz uzplijies tur, uz «Viļņu Prinča» klāja, Edžus Pilnmēness un Karmas Gardas kāzu ceļojuma laikā. Mirandas jūtīgajā atmiņā gandrīz ar realitātes spilgtumu iznira aina, kā Donats bija toreiz stāvējis kuģa virtuvē viņas priekšā uz ceļiem un lūdzies, lai viņa atstāj Miku, kuram jau tāpat ir gan Banga, gan Alīse, un lai nāk pie viņa, pie Donata...

– Vai viņš ir tev kādreiz uzmācies? Kantējies klāt? Nu, tu saproti, ko es domāju...

– Ir... – Miranda vilcinādamās atbildēja, bet tūlīt arī strauji turpināja: – Bet Miku! Es taču mīlu tevi, nevis viņu! Tu to zini!

– Tieši tāpēc tu nedrīksti ar viņu braukt!

– Es arī nemaz negribu braukt ar viņu. Brauksim mēs ar tevi!

– Eh!... – nosūkstījās Mikus, novicinādams gaisā sažņaugtu dūri. «Tām sievietēm nu gan nav nekādas sajēgas par to, kas ir militārais dienests, virsnieka pienākums un tā tālāk! “Brauksim mēs ar tevi!” – cik viss vienkārši! Un kur paliks Auleksis ar savu komandu? Un ko teiks Donats Vells – Donats Vells! –, kad viņam tā pēkšņi atņems meiteni, kuru viņš iecerējis un jau iesācis vest uz Fatumrivulu! “Brauksim mēs ar tevi!” *O, sancta simplicitas!*»

Auleksis ar trim saviem vīriem, ieskaitot šoferi, patlaban arī patiešām nāca šurp pāri kazarmu laukumam, jau iztālēm pamanījis Miku šeit stāvam.

– Esst sveiks! – Auleksis piemeta roku pie formas cepures naga ar to familiāro nevērību, kāda raksturīga visiem sevi cenošiem īstiem karavīriem attiecībās ar ne pārāk augstiem priekšniekiem, kad formālās reglamenta prasības tiek gan it kā ievērotas, bet tajā pašā laikā faktiski tiek arī pasvītota padotā kareivja iekšējā neatkarība no virsnieka. Auleksis arī vērtējoši nolūkoja Mirandu no galvas līdz kājām un atpakaļ no kājām līdz galvai, un, tikai pabeidzis šo procedūru, atkal pievērsās Mikum: – Ko pavēlēsiet darīt, kapteiņa kungs?

Mikus palūkojās uz asfaltu sev zem kājām, tad uz štāba ēkas jumtu, kur mierīgi tupēja baloži tā, it kā būtu miera laiki un vakar nemaz nebūtu noslepkavota Akorijas Republikas prezidente. Vajadzēja izšķirties. Viņš brauc vai nebrauc pa upi ar Mirandu? Ja brauc, tad Auleksis ir jāsūta atpakaļ uz flotes kara bāzi. Ja nebrauc, tad jāļauj Donatam Vellam vest Mirandu... Ko?! Atstāt Mirandu uz trim nedēļām divatnē kopā ar šo Donatu Vellu!? Kura nolūki ir pilnīgi skaidri!? Kurš pats ir par tiem stāstījis Mikum! Kurš nav vienaldzīgs pret Mirandu un jau agrāk ir mēģinājis ar viņu kaut ko darīt! «Nē, nē, un nē!» – dunēja Mikus galvā. – «Es nevaru to pieļaut! Ja es to pieļaušu, tad tas nozīmēs, ka ar Mirandu ir viss cauri! Tad es būšu viņu nodevis! Tad es būšu viņu vienkārši atdevis Donatam! Bet viņa taču mani mīl! Viņa mīl MANI, nevis Donatu! Kā es varu...»

Mikus sapurināja galvu, novērsa skatienu no baložiem uz štāba jumtu un pievērsa to seržanta Aulekša acīm:

– Seržant, – viņš teica, – dumpinieki vakarnakt šturmejuši Drošības dienestu un to ieņēmuši. Pēc nepārbaudītām ziņām pulkvedis Knābis nošauts. Krituši vai sagūstīti gandrīz visi, kas bijuši Stūra mājā kopā ar viņu.

Aulekša parasti nebēdnīgi pārgalvīgā seja tagad kļuva nopietna, to dzirdot; acīmredzot viņš nebija to visu vēl zinājis.

– Bellaportā notiek Drošības dienesta virsnieku ģimenes locekļu medības un aresti, – Mikus turpināja. – Šī te sieviete ir Drošības dienesta pulkveža Meļļa meita. Es pazinu viņu un viņas tēvu vēl pirms iestājos dienēt Drošības dienestā. Tāpēc tagad es nevaru viņu vienkārši te pamest, bet man viņa ir jānogādā uz Benulu drošībā pie tēva. Tāds bija pulkveža Meļļa lūgums Knābim pa telefonu un pulkveža Knābja pēdējā pavēle man. Tāpēc uz šī uzdevuma izpildes laiku mēs ar jums, Auleksi, izšķirsimies. Klausieties kaujas pavēli, seržant! Nemiet mūsu mašīnu un brauciet atpakaļ uz jūras kara flotes bāzi pie prezidenta Nevaidmira un turpiniet savu dienestu viņa apsardzē. Ja bāze ir aplenkta un jūs vairs nevarat

tikt tur atpakaļ, tad brauciet uz ģenerāļa Utubungas štābu un stājieties viņa divīzijas izlūkošanas priekšnieka majora Lupatlaša rīcībā. Kad es būšu izpildījis savu atsevišķo uzdevumu, es jūs uzmeklēšu vienā vai otrā vietā. Vai uzdevums jums ir skaidrs, seržant?

– Tieši tā! – seržants Auleksis braši atbildēja, nevilšus izsliedamies, jo pavēli Mikus norunāja, kā viņam tas bija mācīts Oksfordas universitātes kara katedrā, tik noteiktā un stingrā balsī, ka tā nepieļāva ne mazāko domu par to, ka padotais pavēli varētu apspriest, apšaubīt vai nepildīt. Tomēr pēc divām sekundēm seržanta Aulekša īstā karavīra gars atkal guva virsroku, no miera stājas viņš, atslābinādams vienu kāju, nostājās stāvoklī «Brīvi!» un, vēlreiz paraudzījies uz Mirandu, piebilda: – Jums patīkams tas atsevišķais uzdevums, kapteiņa kungs! Vai jūs man arī nevarētu sagādāt tādu uzdevumu?

Mikus pasmaidīja:

– Gan jau sagādāšu, seržant. Mazliet pagaidiet tikai.

«Tā», – Mikus nodomāja. – «Ar Auleksi nu būtu nokārtots. Tagad paliek vēl Donats Vells. Tas būs grūtāk». Mikus atskatījās uz noliktavas durvīm. Un patiešām: tajās parādījās milzīga piebāzta armijas mugursoma, kurai vēl ārpusē bija piesprādzēti kaut kādi katliņi, teltenes un sazin kas vēl ne. Mugursoma ilgi grozījās šaurajās, ar metālu apsistajās divviru durvīs, kurām bija atvērta vaļā tikai viena puse, beidzot izgrozījās pa tām laukā, un virs mugursomas parādījās Donata Vella galva, bet zem tās – viņa kājas. Donats bija tērpies Drošības dienesta seržanta parādes tērpā, bet tagad stipri nosmulētā, saburzītā un vietām saplēstā. «Viņš patiešām vakar ir bijis kaujā!» – Mikus nodomāja.

Donata un Mikus acis sadūrās, un abi saprata visu. Donats spēji apstājās turpat pie durvīm, un viņa acis samiedzās, no kā Mikum kļuva ļoti nelāgi ap sirdi. (Tas taču nebija vis kāds vienkāršs Drošības dienesta seržants; tas bija pats Donats Vells! Tas pats Donats Vells, kurš nodedzināja Jēkabpils savrupmāju, nošāva divkaujā bārdaino Šķēli un uzbruka Džokera sūtītajai divpadsmit vīru komandai Mākoņpils kapsētā!).

Raudzīdamies Donatam acīs, Mikus visai drudzaini apdomāja, kādu izturēšanās taktiku izvēlēties. «Vai runāt uz “tu” kā ar vecu draugu? Apelēt pie draudzības?» – Mikus galvā šaudījās doma, un viņš centās ātri novērtēt tādas taktikas varbūtējos panākumus. Taču sekas likās nepārrēdzamas un panākumi apšaubāmi. Donats tomēr nebija viņam īsts, vecs draugs, ar kuru viņi saprastos bez vārdiem... «Ja visu nostāda draudzības plāksnē, tad Donats var apelēt pie draudzības tikpat labi kā es pats», – Mikus domāja. – «Bez tam ir taču neērti seržanta Aulekša priekšā demonstrēt familiāru draudzību ar kādu citu seržantu... Tas grautu manu virsnieka autoritāti... Drošāk tomēr būs turēties reglamenta attiecībās: es esmu virsnieks, viņš ir seržants, mēs esam dienestā, un pašreiz ir karš. Saskaņā ar reglamentu ikviens virsnieks ir priekšnieks ikvienam ierindniekam un seržantam. Tāda pozīcija garantē, ka notiks tā, kā teikšu es...» – un, lai gan ar smagu sirdi, tomēr Mikus izšķīrās par otro variantu un teica Donatam Vellam stingrā balsī:

– Nāciet šurp, seržant Vell!

«Ak!» – šeit izsauksies cilvēku psiholoģiju tik labi pārzinošais mans lasītājs. – «Ak, tā bija liktenīga psiholoģiska kļūda, kura Mikum Rainim maksās tik dārgi! Ak, vajadzēja tomēr rīkoties savādāk! Ak, vajadzēja taču izdomāt kaut ko citu!»

Jā, mans lasītāj! Šis bija pagrieziena punkts. Šim notikumam būs tālas tālas un dziļas dziļas sekas. Bet esiet tomēr taisnīgi arī pret Miku Raini: ko gan citu viņš varēja izdomāt? Ko būtu izdomājis Jūs, lasītāj, tādā situācijā? Atļaut Vellam braukt pa Upi lejup kopā ar Mirandu? Sākt virsniekam kara laikā apspriest rīcības plānus ar seržantu? (Un vēl pie tam otra seržanta un trīs ierindnieku klātbūtnē?).

Nē, mans lasītāj! Nebija Mikum Rainim citas izejas. Šim solim būs briesmīgas sekas, – jā, to es atzīstu, – bet es nespēju to nosaukt par psiholoģisku kļūdu: tā nebija kļūda; vienkārši situācija bija tāda, kur nebija nevienas citas izejas.

Mikus iekšēji viss nodrebēja, ieraudzījis, kā satumst Donata Vella skatiens un kā sakniebjas viņa lūpas. Donats pienāca viņiem klāt, bet neteica nekā, lai gan labi zināja, kas būtu jāsaka pēc reglamenta.

– Seržant Vell, – Mikus teica, pārvarējis sevi. – Vakars uz Drošības dienestu zvanīja pulkvedis Mellis no Benulas un meklēja mani, lai uzdotu man parūpēties par viņa meitu sakarā ar apvērsumu Bellaportā. Viņš mani nesazvanīja, jo es biju kaujas uzdevumā pie viceprezidenta Nevaidmira, taču no viceprezidenta mājas es pa tiešo vadu sarunājos ar pulkvedi Knābi, un viņš nodeva man profesora Meļļa lūgumu, kuram atbalstu apstiprināja arī pats Knābis. Paldies, seržant, ka jūs atvedāt pulkveža Meļļa meitu uz šejieni un sagādājāt visu nepieciešamo ceļam, bet tālāko es pārņemu savā ziņā pats. Dodiet šurp mugursomu! – un Mikus izņēma mugursomu Donatam no rokām. – Patiešām liels paldies jums! – Mikus centās ielikt pēdējos vārdos visu iespējamo sirsnību, lai gan labi apzinājās, cik tas muļķīgi un lieki pie šādas faktiskās situācijas.

Miranda, kurai laikam arī notiekošais sāka likties pārāk ass un netaisnīgs pret Donatu, iejaucās, mēģinādama visu kaut kā mīkstināt un labot:

– Piedod, Donat, bet patiešām: ja jau Mikus ir šeit, tad es braucu ar Miku... Nu, saproti... Mans tēvs Miku pazīst jau sen... Mikus ir gluži kā no mūsu pašu ģimenes... Un es viņu... – Miranda gribēja teikt vārdu «mīlu», bet, paskatījusies uz seržantu Auleksi, izlaida to. – Patiešām, Donat, atvaino, ka tā iznāca...

– Viss jums! – Donats Vells teica asi, un ne Mikum, nedz Mirandai, bet kaut kur gaisā starp viņiem abiem. – Universitātes jums! Virsnieku uzpleči jums! Bangas jums! Alīses jums! Mirandas jums! Un mums nekā! Mums četras klases, seržanta uzpleči un militārais reglaments! Gluži kā Ordenī pie Džokera!

Donats paraudzījās Mikū ar tādu naidu, ka nodrebēja pat Miranda, un Auleksis pārsteigts piešķieba galvu. Donata roka stiepās uz maksti pēc pistoles, un Auleksis sarosījās, vēl vairāk pārsteigts:

– Ei, ei! – viņš uzsauca, ātri atraudams sava automāta drošinātāju. – Nesāc aizmirsties, puisi, mēs esam dienestā, nevis prērijās uz mustangiem!

Donats pagrieza sava skatienu naidu pret Auleksi, taču domu par pistoli acīmredzot atmeta, jo Aulekša automāta stobrs gandrīz dūrās viņam krūtīs, un pie tam augumā šis zellis arī pārspēja Donatu turpat vai pusotras reizes. Neteicis vairs ne vārda, Donats Vells pagriezās un neatskatīdamies ātri aizsoļoja uz karaspēka daļas pagalma vārtiem, aiz kuriem viņš nozuda Mikus un Mirandas apmulsušajiem un zināmā mērā arī vainas apziņas pilnajiem skatieniem, pēdējo reizi viņu acīs būdams vēl draugs, lai pēc dažām saldām dienām iznirtu viņu abu priekšā kā visniknākais ienaidnieks un visļaunākais dēmons.

– Ha! – seržants Auleksis nogrozīja galvu. – Kas, viņš slims, vai?

Mikus un Miranda neteica neko, vēl nevarēdami īsti attapties no šī visnotaļ nepatīkamā atgadījuma. Žēl, ka tur tuvumā nebija profesora Meļļa, jo viņš droši vien būtu notikušo komentējis ar vārdiem «tipiska histeroīda personība» vai kaut kā tamlīdzīgi savā parastajā profesora žargonā. Bet Meļļa tur klāt nebija, un tā nu Donata rīcība palika nekomentēta, jo vairāk tāpēc, ka noliktavas durvīs parādījās kāds padzīvojis feldfēbelis un, pameklējies ar skatienu visapkārt, pievērsās Mikum kā dienesta pakāpē visaugstākajam tajā cilvēku grupiņā, kas stāvēja viņa noliktavas tuvumā:

– Esst sveiks, kapteiņa kungs! – feldfēbelis, piesviedis roku pie cepures naga, sacīja. – Vai jūs neredzējāt, kur palika tas Drošības dienesta seržants?

– Aizbrauca uz Bellaportu, – Mikus atbildēja. – To, ko grasījās darīt viņš, tagad darīšu es. Ja jums ir sakāms kaut kas sakarā ar braucienu pa Fatumrivulu, tad runājiet ar mani.

Feldfēbelis gan izrādīja zināmu izbrīnu par šādu negaidītu pagriezieni, taču viņam nebija daudz laika par to prātot, jo viņam «uz pēdām jau mina» divīzijas Aizmugures priekšnieks majors Velēna, kura vadībā nupat nupat pēdējām štāba mašīnām bija jāpamet Fatuma.

– Labi, kapteiņa kungs! – feldfēbelis teica, sniedzams Mikum kādu priekšmetu. – Tātad te ir tā prasītā atslēga. Vai jūs zināt, kur ir laivu piestātne?

– Zinu.

– Nu, tātad tur stāv pieslēgta ar ķēdi mūsu divīzijas štāba motorlaiva. Saucas «Bulta», uzrakstīts uz sāniem, tā jūs to pazīsiet. Mēs vienalga nevaram to paņemt līdzī uz Klaribellu, un majors Velēna atļāva nodot laivu Drošības dienesta rīcībā. Lūk, kannu ar benzīnu stāv pie durvīm. Kas vēl? Laikam viss? Nu tad, laimīgu ceļu, kapteiņa kungs! Atvainojiet, man jāskrien!

Viens no Aulekša kareivjiem paņēma kannu, otram Mikus atdeva mugursomu, un viņi visi seši sakāpa savā policijas furgonā, kurā bija atbraukuši uz Fatumu. Šoferis kaprālis aizveda viņus uz laivu piestātni, kur Mikus bija toreiz stāvējis divatā ar Donatu; viņi bez pūlēm atrada motorlaivu «Bulta», atslēdza ķēdi, Auleksis un kareivji palīdzēja saliet tvertnē benzīnu un ieslēgt motoru.

– Nu, palieciat sveiks, seržant Auleksi! – Mikus pamāja ar roku. – Es jūs uzmeklēšu, un mēs vēl pakarosim kopā!

– Laimīgu ceļu, kapteiņa kungs! – seržants Auleksis smaidīja pretī savu plato sangviniķa smaidu un arī pamāja ar roku. – Turieties godam! – viņš vēl piebilda, nezin kādēļ skatīdamies uz Mirandu.

Un tā sākās Mikus Raiņa un Mirandas Mellas vairāk nekā tūkstoš kilometrus garais liktenīgais brauciens lejup pa Fatumrivulu. Bija sestdiena, 9999.gada 13.marts.

Otrās grāmatas pielikumi

Pauž mana kunga zintis: briesmas draud
Jums šeit.

(Šekspīrs, «Vētra», Ariēls, 565)

Pielikums Nr.1**Akorijas Republikas bruņoto spēku dienesta pamatpakāpes**

Vienības komandieris	Cilvēki vienībā	Vienības nosaukums
Kareivis	1	Zaldāts
Kaprālis	3	Grupa
Seržants	10	Nodaļa
Leitnants	30	Vads
Kapteinis	100	Rota
Majors	300	Bataljons
Pulkvedis	1 000	Pulks
Brigadieris	3 000	Brigāde
Ģenerālis	10 000	Divīzija
Feldmaršals	30 000	Korpuss
Maršals	100 000	Grupējums
Ģeneralissimuss	300 000	Karaspēks

Šī organizācija ir orientējoša. Tā izmanto trīskārtības principu: katra nākošā līmeņa vienība satur trīs zemākā līmeņa vienības (plus varbūt vēl kādas sīkākas specializētas atsevišķas vienības). Taču atkarībā no faktiskā karavīru daudzuma, no mērķiem un vajadzībām šis princips varēja tikt pārkāpts un formētas, piemēram, brigādes no 2, 4 vai 5 pulkiem utt.

Miera laikā nepastāvēja korpusi, un neeksistēja feldmaršala dienesta pakāpe. Šis formējums un šī pakāpe bija rezervēta tikai kara gadījumam. Miera laikā no brigādēm, divīzijām vai armijām veidoja uzreiz grupējumus, kurus komandēja maršali. Par armijām sauca atsevišķus teritoriālus formējumus, kur galvenā nodalījuma pazīme bija politiskā autonomija.

Pielikums Nr.2**Akorijas Republikas Bruņotie spēki Pilsoņu kara priekšvakarā**

Visi Akorijas Republikas bruņotie spēki veidoja formējumu ar nosaukumu «Akorijas karaspēks», un tā virspavēlniece bija Republikas prezidente, ģeneralissima Žanna Kandore-Kanore.

Viņai Bruņoto spēku ietvaros tieši pakļāvās trīs maršali, kuri vienlaicīgi bija arī valdības ministri:

1) Akorijas karaspēka 1. grupējuma komandieris, Republikas armijas virspavēlnieks, Aizsardzības ministrs maršals Ronalds Ruksis.

2) Akorijas karaspēka 2. grupējuma virspavēlnieks, Autonomo veidojumu ministrs maršals Monvids Laķapastala.

3) Akorijas karaspēka 3. grupējuma virspavēlnieks, Iekšlietu ministrs maršals Imanta Nevaidsmiris.

Akorijas karaspēka 1. grupējumu veidoja Republikas armija un kara flote, t.i. tie bruņotie spēki, kuri (caur Kara ministru) pakļāvās tieši Centrālajai valdībai bez autonomo veidojumu starpniecības.

Akorijas karaspēka 2. grupējumu veidoja piecas to autonomo veidojumu armijas (kopā ar flotēm), kuriem bija pašiem savi bruņotie spēki: Okeānijas armija, Teitonijas armija, Lagnegas armija, Sofīadas armija un Mustafas armija.

Akorijas karaspēka 3. grupējumu veidoja Iekšlietu ministrijai pakļautie policijas un drošības dienestu spēki.

1. grupējums (Republikas spēki)		maršals	Ronalds Ruksis
Ģenerālštābs		ģenerālis	Inesis Iekāms
Bellaportas divīzija		ģenerālis	Henriks Apakšputniņš
1.Bellaportas brigāde	2'000	brigadieris	Alfs Pakausis
Tehniskais pulks		pulkvedis	Leopolds Pupuraža
1.Bellaportas pulks		pulkvedis	Ignats Krūkļamiza
2.Bellaportas brigāde	2'000	brigadieris	Armands Papliks
2.Bellaportas pulks		pulkvedis	Lauris Puļķis
3.Bellaportas pulks		pulkvedis	Valfrīds Kolkasrags
Ārējā divīzija		ģenerālis	Arturs Utubunga
Klaribellas brigāde	2'000	brigadieris	Helmuts Lietaskoks
Latgadas pulks		pulkvedis	Erlends Kambarbeņķis
Klaribellas pulks		pulkvedis	Ilvars Papliks
Jēkabpils brigāde	2'000	brigadieris	Indriķis Ezervista
Jēkabpils Latvju pulks		pulkvedis	Valters Puskociņš-Puszariņš
Jēkabpils Angoļu pulks		pulkvedis	Ričards Haudujūdu
Jehulendas brigāde	2'000	brigadieris	Anvars Turkupups
Jehulendas Latvju pulks		pulkvedis	Jēkabs Korķis
Jehulendas Nēģeru pulks		pulkvedis	Renārs Kāpūsts
Republikas Flote	3'000	admirālis	Gastons Putnaērglis
Kopā 1.grupējums	13'000		

2. grupējums (autonomie spēki)		maršals	Monvids Laķapastala
Okeānijas armija:	4'000	ģenerālis	Markuss Lejasveste
Okeānijas kaujas brigāde	3'000	brigadieris	Kristofers Parasičius
1. kājnieku pulks		pulkvedis	Nikolajs Āpšukīrsis
2. kājnieku pulks		pulkvedis	Gunārs Asteskauls
3. kājnieku pulks		pulkvedis	Toms Knauķis
Okeānijas kara flote	1'000	admirālis	Klaudijs Elkonis-Velkonis
Teitonijas armija:	1'200	ģenerālis	Zigfrīds Keizarkalējs
Teitonijas pulks	1'000	pulkvedis	Konrāds Purpurpurvs
Teitonijas flote	200	majors	Andrievs Šķībūsa
Sofiadas armija:	300	pulkvedis	Žanis Astesvanags
Sofiadas kaujas bataljons	300	majors	Jorens Ignotuss
Lagnegas armija	2'500	ģenerālis	Gajs Silentiuss
1. Lagnegas pulks	1'000	pulkvedis	Marks Nodosuss
2. Lagnegas pulks	1'000	pulkvedis	Tits Fremituss
Lagnegas flote	500	pulkvedis	Murcijs Armilūstrijs
Mustafas armija	5'000	ģenerālis	Hasans Bedraddins
Sultāna gvarde	1'000	pulkvedis	Ali Nuraddins
Mustafas brigāde	3'000	brigadieris	Aijams Saburs
Sultāna flote	1'000	admirālis	Hanems Alkuluba

Autonomo veidojumu armijas:			
Okeānijas armija	4'000	ģenerālis	Markuss Lejasveste
Teitonijas armija	1'200	ģenerālis	Zigfrīds Keizarkalējs
Sofiadas armija	300	pulkvedis	Žanis Astesvanags
Lagnegas armija	2'500	ģenerālis	Gajs Silentius
Mustafas armija	5'000	ģenerālis	Hasans Bedraddins
Kopā 2.grupējums	13'000		

3. grupējums (Iekšlietu spēki)			
Valsts Drošības dienests	1'000		maršals Imanta Nevaids
Policijas brigāde	3'000		pulkvedis Johans Knābis
Valsts Policija			brigadieris Ulvis Čemberbalons
Centrālā policija	1'500		ģenerālis Georgs Pursla
Drošības policija	1'500		brigadieris Kristiāns Gaiss
Bellaportas policija	1'500	(1 uz 413)	brigadieris Ints Rejnīks
Reģionālā policija	1'500		brigadieris Askolds Viltuskaķis
Kopā 3.grupējums	10'000		

Reģionālā policija izvērsti:			
Latgades policija	300	(1 uz 407)	pulkvedis Alvilis Apakšbikse
Klaribellas policija	150	(1 uz 527)	majors Brencis Pazudis
Jehulendas policija	500	(1 uz 460)	pulkvedis Kurts Ziķeris
Poseidonijas policija	20	(1 uz 200)	kapteinis Alfrēds Pletīzers
Jekabānijas policija	500	(1 uz 444)	pulkvedis Atis Govītis
Plutonijas policija	10	(1 uz 200)	kapteinis Armīns Kurkulis
Eiropas policija	15	(1 uz 200)	kapteinis Verners Odakodums
Zevadas policija	5	(1 uz 200)	kapteinis Knuts Piparkūka
Kopā Reģionālā policija	1'500		

Pielikums Nr.3

Edžus un Karma kāzās uz «Viļņu Prinča» bija:

No Sofiadas	1.	Andris Gards	Sofiadas Augstākais Hierarhs, akadēmiķis
	2.	Johans Knābis	Viedas brālis, VDD pulkvedis
	3.	Edžus Pilnmēness	Karma vīrs, asociētais profesors
	4.	Vieda Garda	Sofiadas Augstākā Hierarhiene
	5.	Karma Garda	viņas meita, aspirante
	6.	Agnija Joga	Hierarhu atbildīgā preses sekretāre
No Okeānijas	7.	Muntis Velnamilts	Okeānijas Republikas prezidenta dēls
	8.	Amerika Velnamilta	Munta māsa
	9.	Glorija Nesprosta	Amerikas kalpone, melnādainā
No Teitonijas	10.	Silvestrs Labadiena	Baltā Zibenbrāļu Ordeņa mestrs
	11.	Rolands Briljants	grāfs, bruņinieks
	12.	Laura n'Ezera	baronese, viņa līgava
	13.	Ļeņina fon Eivesa	Divvienības klostera mūķene, brūnādainā
No Lagnegas	14.	Hitlodejs Multipluss	Lagnegas filarhs, zaļādainais
	15.	Aurēlija Multiplusa	filarha sieva, zaļādainā
	16.	Honoreja Multiplusa	viņu meita, zaļādainā
No Mustafas	17.	Riars Alkaidis	šeihs, Mustafas troņmantnieks, pelēkādainis
	18.	Rezada Albinbira	viņa pusmāsa, sultāna meita, pelēkādainā

No Kalibanas	19. Varikodari	troņmantnieks, Kalibanu imperatora dēls, sark.
	20. Vahta	viņa mazmeita, sarkanādainā
No Travelingas	21. Inaks	Lielā Virsaiša dēls, zilādainais
	22. Manga	Inaka māsa, Edžus sieva, zilādainā
No Benulas	23. Laimonis Mellis	Profesors, VDK pulkvedis
	24. Miranda Mella	viņa meita
No krasta	25. Mikus Rainis	Latvijas žurnālists
	26. Donats Vells	kovbojs
	27. Džordžs Bušs Vašingtons	komunists, dzeltenādainais
	28. Alīse Notukuma	Latvijas grāfiene

Par terora aktu NATO sammita laikā

2007.04.16 14:59 pirmdiena

Augstāk dotais teksts 2006.gada oktobra beigās, mēnesi pirms «NATO sammita» Rīgā tika izsūtīts pa apmēram 500 e-pasta adresēm ar šādu pavadvēstuli:

Lūdzu Jūs iepazīties ar klātpielikto dokumentu un izvērtēt, vai tas nesatur šifrētu plānu terora aktam Rīgas NATO sammita laikā. Ja Jūs atzīstat, ka tas ir kodēts terora akta plāns, tad, lūdzu, ziņojiet LR Drošības policijai pa e-pasta adresi: dp@dp.gov.lv

2007.04.26 14:27 ceturtdiena

Par romāna «Miranda» turpinājumu nedaudz var atrast sējumā {[L-POENA](#)}. Neatkarīgi no tā, vai romāns tiks vai netiks turpināts, šis sējums (S-MIRAND) paliks kā vēsturisks dokuments negrozīts tādā veidā, kādā ar to pirms 2006.gada Rīgas NATO samita varēja, ja vien gribēja, iepazīties apmēram pustūkstotis Latvijas iedzīvotāju, tajā skaitā visa mūsu «zinātniskā» elite.

2008.04.15 13:16 otrdiena

Tālāk attīstītā veidā romāns «Miranda» tiek ievietots sējumos {[L-MINDA1](#)}, {[L-MINDA2](#)} un {[L-MINDA3](#)}. Tur tas var arī tikt krietni modificēts.

VEcordia ir Valda Egles elektroniska literāra dienasgrāmata, kurā viņš ir citējis arī daudzus citu autoru tekstus. Vekordija dibināta 2006.gada 30.jūlijā un sākotnēji sastāvēja no lineāri numurētiem sējumiem, katrs apmēram 250 lappušu apjomā A4 formātā, taču vēlāk par galveno izdevuma eksistences formu kļuva «izvilkumi». Vekordijas izvilkums ir fails, kurā atkārtots viena vai vairāku Vekordijas iecirkņu teksts bez lineāras numerācijas un bez iepriekš uzdota apjoma. Izvilkums parasti reproducē kādu Valda Egles vai cita autora grāmatu vai brošūru. Izvilkuma faila nosaukumā pirmais burts «L» nozīmē, ka grāmatas pamatteksts ir dots latviski, burts «E», ka angļiski, burts «R», ka krieviski, un burts «M», ka jaukts. Burts «S» nozīmē, ka fails ir sagatave, kura vēl tiks stipri modificēta, bet burts «X» apzīmē faksimilus. Dienasgrāmatas VEcordia oriģinālos un izvilkumu failus Jums **ir tiesības** kopēt, pārsūtīt pa e-pastu, ievietot WWW serveros, izdrukāt un nodot citām personām bez maksas informatīvos, estētiskos vai diskusiju nolūkos. Bet, pamatojoties uz LR un starptautiskajām autortiesībām, **ir aizliegta** šī faila jebkura veida komerciāla izmantošana bez Dienasgrāmatas autora rakstiskas atļaujas, un **ir aizliegts** šos failus jebkurā veidā modificēt. Ja attiecībā uz šeit doto tekstu bez Dienasgrāmatas autora tiesībām darbojas vēl citas autortiesības, Jums jārespektē arī tās.

Šī sējuma izdošanas brīdī (kurš titullapā apzīmēts ar vārdu «Versija:») Vekordijas galvenās pārstāvniecības Internetā bija vietnes: <http://vekordija.blogspot.com/> – latviešu grāmatām; <http://vecordija.blogspot.com/> – krievu grāmatām.

Satura rādītājs

VEcordia	1
Izvilkums S-MIRAND.....	1
MIRANDA	1
Romāns «Miranda». Pirmā grāmata.....	2
Pirmā grāmata. Viļņu Varā	3
Redaktores priekšvārds	4
1. cēliens. Vētru Krasts	6
1. Mikus Rainis dodas uz Tabako salām.....	6
2. Mikus Rainis izkāpj Vētru Krastā.....	13
3. Mikus Rainis ierodas Benulā	17
2. cēliens. Karma.....	20
1. Zvaigžņu Dēls	20
2. Laiva selgā	29
3. Kuģis selgā.....	32
4. Vieda Garda	34
3. cēliens. Benula	39
1. Mikus un viņa dzeltenais portfelis	39
2. Brokastis profesora mājā.....	42
3. Benulas stacijas dzīvnieki	44
4. Mikus un Mirandas saruna bibliotēkā.....	50
4. cēliens. Banga	58
1. Bellaporta.....	58
2. Tabako salas.....	61
3. Donats Vells.....	64
4. Banga Nikna.....	73
5. cēliens. Misija	77
1. Hierarhienes rūpes par meitas kāzām.....	77
2. Pie kalibaniem.....	80
3. Pie travelingiem	92
6. cēliens. Melni kraukļi.....	98
1. Bangas Niknas noslēpums	98
2. Donata Vella priekšlikums	103
3. Pār kapusētu riņķo melni kraukļi	108
4. Džokera gūstā.....	113
7. cēliens. Vergs.....	118
1. Magnuss Viciakrakka.....	118
2. Alīse Notukuma	123
3. Džordžs Bušs Vašingtons.....	127
4. Bēgšana	129
8. cēliens. Apbrīnojamā planēta.....	137
1. Ielūgums.....	137
2. Klade zaļos vākos	140
3. «Miranda»	142
Pirmās grāmatas pielikumi.....	155
Vētru Krasta administratīvā karte	155
Akorijas Republikas iedzīvotāju nacionālais sastāvs	156
Tautu izvietojums pa provincēm (tūkst.)	156
Provinču iedzīvotāju nacionālais sastāvs	156
Tautu izvietojums pa provincēm.....	158

Akorijas Republikas Valsts ģerbonis	159
Travelingu ģimene	160
Tulkotājas pēcvārds Pirmajai grāmatai	166
Romāns «Miranda». Fragmenti no 2. grāmatas	167
Otrā grāmata. Virpulis.....	168
9. cēliens. Viļņu Princis	169
1. Atgriešanās uz «Viļņu Prinča».....	169
2. Viedas Gardas augstie viesi	171
3. Mirandas Zvaigžņu stunda.....	179
10. cēliens. Tukšas Runas	187
1. Mikus un Miranda.....	187
2. Mellis un Vieda.....	191
3. Lielā Diskusija par Cilvēces Nākotni.....	195
11. cēliens. Slepēnais Dienests	204
1. Divi pulkveži.....	204
2. Vēlreiz Benulā	209
3. Atgriešanās <i>Status quo</i>	212
4. Drošības Dienesta kapteinis	214
5. Operācija «Pelnušķīte»	217
12. cēliens. Dumpis.....	219
1. Prezidente.....	219
2. Diena X	224
3. Republikāņu kara padomes pirmā sēde.....	233
4. Ģenerālis Utubunga.....	236
13. cēliens. Elles Vārti	241
1. Politikas vērotāja.....	241
2. Politikas virtuve	244
3. Pagrieziena	246
Otrās grāmatas pielikumi	250
Akorijas Republikas bruņoto spēku dienesta pamatpakāpes.....	250
Akorijas Republikas Bruņotie spēki Pilsoņu kara priekšvakarā	250
Edžus un Karmas kāzās uz «Viļņu Prinča» bija:	252
Par terora aktu NATO sammita laikā.....	253
Satura rādītājs.....	254